

T.C
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

147887

KİTĀB-I ‘AŞK
(GİRİŞ- İNCELEME- TRANSKRİPSİYONLU METİN-DİZİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mevlüt GÜLTEKİN

Hazırlayan
Züleyha YEL

NİĞDE - 2004
147 887

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı/ Türk Dili Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Mevlüt GÜLTEKİN**

**Üye
Yrd.Doç.Dr. Hikmet KORAŞ
İmza**

**Üye
Prof.Dr.Nevzat ÖZKAN
İmza**

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**...../...../ 2004
Prof. Dr. Musa ŞAŞMAZ
Enstitü Müdürü**

İÇİNDEKİLER

İçindekiler.....	I
Özet.....	VIII
Abstract.....	X
Ön Söz.....	XII
Kısaltmalar.....	XIII
Çevriyazı Alfabeti.....	XIV

I.BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
1. YAPIM EKLERİ.....	2
1.1. Türkçe Yapım Ekleri.....	2
1.1.1. İsim Yapım Ekleri.....	2
1.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri.....	2
1.1.1.1.1. +An.....	2
1.1.1.1.2. +cAk.....	2
1.1.1.1.3. +cı.....	2
1.1.1.1.4. +ça.....	2
1.1.1.1.5. +daş.....	2
1.1.1.1.6. +ge.....	2
1.1.1.1.7. +IX.....	2
1.1.1.1.8. +lık, +lik, +luk.....	2
1.1.1.1.9. +siz, +sUz.....	2
1.1.1.1.10. +sul.....	3
1.1.1.1.11. +(n)cllAyIn.....	3
1.1.1.1.12. +sı.....	3
1.1.1.1.13. +te.....	3
1.1.1.1.14. + uz.....	3
1.1.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri.....	3
1.1.1.2.1. +ak.....	3
1.1.1.2.2. +en.....	3
1.1.1.2.3. +gi, +gü.....	3
1.1.1.2.4. +GtIn.....	3
1.1.1.2.5. +hu.....	3
1.1.1.2.6. +aş.....	3
1.1.1.2.7. +IU.....	4
1.1.1.2.8. +IcI.....	4
1.1.1.2.9. +k, +k, +ık, +uk.....	4
1.1.1.2.10. +me.....	4
1.1.1.2.11. +miş.....	4
1.1.2. Fiil Yapım Ekleri.....	4
1.1.2.1. Fiilden Fiil Yapım Ekleri.....	4
1.1.2.1.1. -dXr-.....	4
1.1.2.1.2. -ır-, Ur.....	4
1.1.2.1.3. -Xl-.....	5

1.1.2.1.4. -mA-	5
1.1.2.1.5. -(X)n-	5
1.1.2.1.6. -(X)ş-	5
1.1.2.1.7. -t-	5
1.1.2.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri	5
1.1.2.2.1. +da-	5
1.1.2.2.2. +A-	5
1.1.2.2.3. +i-	6
1.1.2.2.4. +ik-	6
1.1.2.2.5. +IA-	6
1.1.2.2.6. +la-n-	6
1.1.2.2.7. +r-	6
1.2. Yabancı Yapım Ekleri	6
1.2.1. Arapça Yapım Ekleri	6
1.2.1.1. +î-	6
1.2.1.2. lā+	6
1.2.1.3. mā+	6
1.2.1.4. zî+	6
1.2.2. Farsça Yapım Ekleri	6
1.2.2.1. be+	6
1.2.2.2. ber+	6
1.2.2.3. bî+	7
1.2.2.4. +dār	7
1.2.2.5. +gîn	7
1.2.2.6. +gîr	7
1.2.2.7. +hāne	7
1.2.2.8. +istān	7
1.2.2.9. +mān	7
1.2.2.10. nā+	7
1.2.2.11. +şen	7
1.2.2.12. +zār	7
1.2.2.13. +hem	7
2. İSİM ÇEKİMİ	8
2.1. İsimlerde Çokluk	8
2.2. Hâl Ekleri	8
2.2.1. İlgi (Genitif) Hâli	8
2.2.2. Yükleme (Akkuzatif) Hâli	8
2.2.3. Yönelme (Datif) Hâli	9
2.2.4. Bulunma (Lokatif) Hâli	10
2.2.5. Ayrılma (Ablatif) Hâli	11
2.2.6. Vasıta (İnstrumental) Hâli	11
2.2.7. Eşitlik (Ekvatif) Hâli	11
2.2.8. Yön Gösterme (Direktif) Hâli	12
2.3. İyelik Ekleri	12
2.4. Aitlik Eki	13
2.5. Soru Eki	13

2.6. Bildirme Ekleri.....	13
2.6.1. Geniş Zaman.....	13
2.6.2. Hikâye.....	14
2.6.3. Rivayet.....	14
2.6.4. Şart.....	14
3. SIFAT.....	15
3.1. Niteleme Sıfatları.....	15
3.1.1. Türkçe Niteleme Sıfatları.....	15
3.1.2. Arapçadan Alıntı Niteleme Sıfatları.....	15
3.1.3. Farsçadan Alıntı Niteleme Sıfatları.....	15
3.2. Belirtme Sıfatları.....	15
3.2.1. İşaret Sıfatları.....	15
3.2.1.1. bu.....	15
3.2.1.2. işbu.....	15
3.2.1.3. ol.....	15
3.2.1.4. o.....	16
3.2.1.5. şol.....	16
3.2.2. Belirsizlik Sıfatları.....	16
3.2.3. Sayı Sıfatları.....	16
3.2.3.1. Asıl Sayı Sıfatları.....	16
3.2.3.1.1. Türkçe Asıl Sayı Sıfatları.....	16
3.2.3.1.2. Farsça Asıl Sayı Sıfatları.....	17
3.2.3.2. Kesir Sayı Sıfatları.....	17
3.2.4. Soru Sıfatları.....	17
3.2.4.1. ne.....	17
4. ZAMİR.....	17
4.1. Kişi Zamirleri.....	17
4.2. İşaret Zamirleri.....	20
4.2.1. bu.....	20
4.2.2. bular.....	20
4.2.3. bunlar.....	21
4.2.4. ol.....	21
4.2.5. şol.....	21
4.3. Belirsizlik Zamirleri.....	21
4.4. Dönüşlülük Zamirleri.....	21
4.4.1. gendi.....	21
4.4.2. gendü.....	22
4.4.3. hod.....	22
4.4.4. öz.....	22
4.5. Soru Zamirleri.....	22
4.5.1. kim.....	22
4.5.2. ne.....	22
4.5.3. hankı.....	23
5. ZARF.....	23
5.1. Zaman Zarfları.....	23
5.2. Yer-Yön Zarfları.....	23

5.3. Tarz (Durum) Zarfları.....	24
5.4. Azlık-Çokluk Zarfları.....	24
5.5. Soru Zarfları.....	24
5.5.1. kaçını.....	24
5.5.2. ne.....	24
5.5.3. nice.....	24
5.5.4. nicesi.....	25
5.5.5. niçe.....	25
5.5.6. nişe.....	25
5.5.7. niçün.....	25
5.5.8. neye.....	25
5.5.9. kaçan.....	25
5.5.10. kaçanda.....	25
6. EDAT.....	25
6.1. Son Çekim Edatları.....	25
6.1.1. Türkçe Son Çekim Edatları.....	25
6.1.1.1. için.....	25
6.1.1.2. bigi.....	26
6.1.1.3. gibi.....	26
6.1.1.4. degin.....	26
6.1.1.5. dek.....	26
6.1.1.6. kadar.....	26
6.1.1.7. soñra.....	26
6.1.1.8. öñdin.....	26
6.1.1.9. bile / bilen.....	26
6.1.1.10. ilerü.....	27
6.1.2. Arapça ve Farsçadan Alıntı Edatlar.....	27
6.1.2.1. +be+.....	27
6.1.2.2. -ber+.....	27
6.1.2.3. -sıfāt.....	27
6.1.2.4. -şekil.....	27
6.1.2.5. -vār.....	27
6.2. Cümle Başı Edatları.....	27
6.2.1. ancak.....	27
6.2.2. velī.....	27
6.2.3. velī ki.....	27
6.2.4. velī kim.....	28
6.2.5. velīkin.....	28
6.2.6. çünkü.....	28
6.2.7. zira ki.....	28
6.2.8. zire.....	28
6.2.9. ger.....	28
6.2.10. eger.....	28
6.2.11. gerçi.....	28
6.2.12. meger.....	29
6.2.13. bāri.....	29

6.2.14. meger ki.....	29
6.2.15. meger kim.....	29
6.2.16. tā ki.....	29
6.2.17. illā.....	29
6.2.18. nite ki.....	29
6.2.19. çün.....	29
6.2.20. çünkim.....	29
6.3. Bağlama Edatları.....	30
6.3.1. ı, i, u, ü.....	30
6.3.2. vü.....	30
6.3.3. yİ.....	30
6.3.4. eger...eger.....	30
6.3.5. geh...geh.....	30
6.3.6. gerek...gerek.....	30
6.3.7. hem...hem.....	30
6.3.8. ne...ne.....	30
6.3.9. ya...yāhū.....	30
6.3.10. dA.....	31
6.3.11. daħı.....	31
6.3.12. hem.....	31
6.3.13. ki.....	31
6.3.14. kim.....	31
6.3.15. üle.....	31
6.4. Ünlem Edatları.....	31
6.4.1. ey.....	31
6.4.2. iy.....	31
6.5. Gösterme Edatları.....	32
6.5.1. uş.....	32
6.5.2. uşda.....	32
7. FİİL ÇEKİMİ.....	32
7.1. Kişi Ekleri.....	32
7.1.1. İyelik Kökenli Kişi Ekleri.....	32
7.1.2. Zamir Kökenli Kişi Ekleri.....	32
7.1.3. Üçüncü Tip Kişi Ekleri.....	32
7.2. Basit Çekimler.....	33
7.2.1. Geniş Zaman.....	33
7.2.2. Anlatılan Geçmiş Zaman.....	34
7.2.2.1. -miş.....	34
7.2.2.2. -ıp(dur).....	35
7.2.3. Görülen Geçmiş Zaman.....	35
7.2.4. Gelecek Zaman.....	36
7.2.4.1. -isar/ -iser.....	36
7.2.4.2. -acak.....	37
7.2.5. Emir.....	37
7.2.6. Şart.....	38
7.2.7. İstek.....	38

7.2.8. Gereklilik.....	39
7.3. Birleşik Çekimler.....	39
7.3.1. Hikâye.....	39
7.3.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi.....	39
7.3.1.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	40
7.3.1.3. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi.....	40
7.3.1.4. İstek Kipinin Hikâyesi.....	40
7.3.2. Şart.....	41
7.3.2.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı.....	41
7.3.2.2. Geniş Zamanın Şartı.....	41
8. İSİM-FİİL.....	41
9. SIFAT-FİİL EKLERİ.....	41
9.1. -(y)ecek.....	41
9.2. -(y)An.....	41
9.3. -dig+, -duğ+.....	42
9.4. -miş.....	42
10. ZARF-FİİL EKLERİ.....	42
10.1. -yı.....	42
10.2. -(y)e.....	42
10.3. -ıp, -up.....	42
10.4. -ıcağ.....	43
10.5. -All.....	43
10.6. -(y)XbAn(I).....	43
10.7. -XcaGaz.....	43
10.8. -(y)IcAK.....	44
10.9. -ince.....	44
10.10. -incek.....	44
10.11. -mAdIn.....	44
10.12. -ken.....	44
10.11. -dığınca, -dügince.....	44
11. BİRLEŞİK FİİLLER.....	44
11.1. Fiil+Fiil Kuruluşunda Olanlar.....	44
11.1.1. Tezlik.....	44
11.1.2. Yeterlilik.....	45
11.1.3. Sürelik.....	45
11.1.4. Deneme.....	45
11.2. İsim+Fiil Kuruluşunda Olanlar.....	45
11.2.1. eyle-.....	45
11.2.2. it-.....	45
11.2.3. kıl-.....	45
10.2.4. ol-.....	45
10.2.5. tut-.....	46
10.2.6. sıfat-fiil+ ol-.....	46
II.BÖLÜM	
Çevriyazılı Metin.....	47

III.BÖLÜM

Dizinin Sıralanış Listesi.....	213
Dizin(Sözlük).....	215
İstatistik.....	451
Son Söz.....	452
Kaynakça.....	453

ÖZET

Üzerinde çalıştığımız Kitâb- ı Aşk adlı eser, İstanbul'da Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'nde 247 numarada kayıtlıdır. Eserde rastladığımız başlıca dil özellikleri şunlardır:

1. Geniş zamanın olumsuz çekiminde teklik birinci kişi için -men eki kullanılmıştır.

Bilmen ki gönül senüñ-ile ne kılayın ben (8b.5)

2. XIV. yüzyıldan itibaren partisip eki olarak kullanılmaya başlanılan -acak eki metnimizde iki örnekte gelecek zaman eki olarak kullanılmıştır.

Utanacağsın aḫī şimdi utan (26a.12)

Āhiri n'olacakdur kimse bilmez (83a.1)

3. Gelecek zaman ifadesi için -acak eki kullanıldığı gibi sınırlı birkaç örnekte -IsAr ekinin de kullanıldığını görüyoruz.

Cānānı kaçan göriser degme cān (14b.13)

4. Emir kipinin olumsuz çekiminin teklik üçüncü kişisinde -sın, -sun eklerinin yanısıra bir örnekte ekin damak n'si ile yazıldığını görüyoruz.

Amelüñ azmasuñ kişi amelüñ (27b.10)

5. Görülen geçmiş zaman eki teklik ve çokluk birinci ve ikinci şahıslarda hem düz hem yuvarlak ünlülü şekliyle kullanılırken üçüncü şahıslarda, bu dönemin bir özelliği olarak, ekin ünlüsü daima düzdür.

Küllī beşāret oldı cānım işk şafāsından (70a.1)

6. Öğrenilen geçmiş zaman için -miş ekinin yanısıra, -ıpdur ekinin de kullanıldığını görüyoruz.

Kiminüñ ömri geçıpdür bī-temiz (43a.3)

7. Metnimizde bir örnekte -incek zarf-fiil kullanılmıştır.

Ögünüridi gönümi işk görincek (30a.13)

8. -ince zarf-fiil eki "-inceye kadar" anlamıyla metnimizde kullanılmıştır.

Baş vir iy gönül işk kıoma başa varınca (28a.1)

9. -ıp zarf-fiilinin genişlemiş şekli olan -uban, -üben ve -ubanı, -übeni zarf-fiillerinin pek çok örneği bulunmaktadır.

Sanubanu zen i ferzend mülk i māl (34b.4)

10. -dık sıfat-fiil eki özne alırsa, özne bugünden farklı olarak ilgi eki almaz.

Vuşlat ehli bulduğı dürr-i yetim (31a.12)

Kelime hazinesinde ise dikkatimizi çeken başlıca özellikler şunlardır:

11. Metinde Arapça ve Farsça'dan dilimize girmiş bazı kelimeler çeşitli ses olaylarına uğrayarak oldukça değişmiş olarak karşımıza çıkmaktadır:

riyā > iryā (14a.6)

renc > irenc (79b.10)

ķüt-i lâ-yemüt > ķüt-i melāput (60b.3) gibi.

12. Arapça ve Farsça kelimelerin yazımında tutarsızlıklar görülür:

fodul (26b.1), faṭul (49a.2), hiç (32a.4) gibi.

13. Bugün kullanılmayan ancak metnimizde geçen eskicil kelimeler şunlardır:

arkun “yavaş, sakin, aheste” (25b.7)

ķaçan “nasıl, ne zaman” (35a.13)

erki- “kuvvetlenmek, bir işi sürdürmeye azimli olmak” (61a.1)

oğru “hırsız” (38b.8)

irte “sabah” (83a.2)

ķulmaş “hilekar, kalleş, terbiyesiz” (44b.6)

keñgeş “müşavere, danışma” (3b.2)

14. Yazarın Türkçe kelimeleri Arapça ve Farsça kelimelerle terkip yaptığı görülür.

Almışdı beni vallāhi gönül uyku-yı ğaflet (6b.7)

ABSTRACT

These are the main grammatical features of the work called “Kitāb-ı Aşk”, which we studied:

1. -men is used in Simple Present Tense negative form for the first person singular
Bilmen ki göfiül sentüñ-ile ne kılayın ben (8b.5)
2. -acak which has been used as a participle since the 14th century is used as a Simple Future Tense in two of the examples of our text.
Utanacağsın aḫī ūimdi utan (26a.12)
Āḫırı n’olacağdur kimse bilmez (83a.1)
3. We can see that -isar/-iser is used in a few examples besides the Simple Future from -acak.
Cānānı kaçan göriser degme cān (14b.13)
4. We can see that the suffixa –sıf/ -suñ are used in a few examples besides the –sın/ -sun for imperatives of the third person singular.
‘Amelüñ azmasuñ kiūi ‘amelüñ (27b.10)
5. The Simple Past suffix –DX, which has a round vowel in the first and third person singular and plural is always a unround vowel in the third persons as a future of this Old Anatolien Turkish Period.
Küllī beūāret oldı cānım ‘ıūğ ūafāsından (70a.1)
6. We can see that –ıpdur ending is used more than the –mıū ending in building Present Perfect Tense.
Kiminüñ ‘ömri geçıpdür bī-temīz (43a.3)
7. -incek gerundium is used in one of the examples of our passage.
Öğünürıdı göflümü ‘ıūğ görıncek (30a.13)
8. -ince gerundium ending is used for the meaning of “untill” in our passage.
Baū vir iy göfiül ‘ıūkı koma baūa varınca (28a.1)
9. There are lots of examples for -uban, -üben, -ubanı, -übeni gerundiums which are the widened forms of -ıp gerundium.
Sanubanu zen i ferzend mülk i māl (34b.4)

10. When the -dXk participle takes a subject the subject doesn't take a genitive different from that of Turkish.

Vuşlat ehli bulduğı dürr-i yetīm (31a.12)

These are the most important features which we recognize in vocabulary of the text:

11. We can see that some words which come from Arabic and Persian into Old Ottoman have changed a lot phonetically.

riyā > iryā (14a.6)

renc > irenc (79b.10)

ķut-i lā-yemūt > kut-i melāput (60b.3)etc.

12. Some words from Arabic and Persian show varieties in writing.

fodul (26b.1), faṭul (49a.2), hiç (32a.4) etc.

13. Here are some of the archaic words which aren't used nowadays but appear in our text.

arķun "slow" (25b.7)

ķaçan "when, how" (35a.13)

erki- "to become strong, to resolve" (61a.1)

oĝru "thief" (38b.8)

irte "morning" (83a.2)

ķulmaş "deceitful, tricky, rude" (44b.6)

keñgeş "consultation" (3b.2)

14. We can see that the writer builds *izafets* which comprise the Turkish and Arabic or Persian words.

Almışdı beni vallāhi göñül uyķu-yı ĝaflet (6b.7)

ÖN SÖZ

Üzerinde çalıştığımız *Kitab-ı Aşk* adlı eser muhtemelen Eski Anadolu Türkçesinin son dönemine aittir. Biz, bu çalışmayla daha önce üzerinde çalışılmamış olan bu eseri bilim âleminin hizmetine sunmayı amaçladık.

Çalışmamız başlıca üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde metinde tespit ettiğimiz şekil bilgisi özellikleri verilmiştir. İkinci bölümde ise Türkiye’de yaygın olan çevriyazı harfleri ile metnin transkripsiyonu verilmiştir. Üçüncü bölümü oluşturan Index bölümünde ise metinde geçen bütün kelimeler alfabetik sırayla kökenleri de belirtilmek suretiyle metindeki anlamları esas alınarak verilmiştir.

Daha önce araştırmacıların dikkatini çekmemiş olan bu eserle ilgili yaptığımız çalışmayla, hem Eski Türk Edebiyatı çalışmalarına hem de Eski Anadolu Türkçesi çalışmalarına bir katkıda bulunduğumuza inanıyoruz.

Eseri okumak ve transkripsiyon işaretleri ile vermekle işe başladık. Ardından eseri şekil bilgisi açısından inceledik. Bunların sırası içindekiler kısmında verilmiştir. Şekil açısından incelerken kelimeleri sözcük türü açısından sınıflandırdıktan sonra eserden bulduğumuz örnekleri sayfa numarası ve satır numarası ile birlikte verdik.

Eserin Dizin’ ini hazırlarken Kutadgu Bilig III, Index sıralamasını esas aldık. Daha sonra metinde kullanılan kelimelerle ilgili istatistik bilgilerini sonuç bölümünde verdik ve Dizin bölümünün sonuna ekledik. Eserde geçen mecaz anlamlı kelimeleri de (mec.) kısaltması ile verdik.

Çalışmamızın mükemmel olduğu kanaatinde değiliz. Ancak daha sonra yapılacak çalışmalar için faydalı olabilirse kendimizi bahtiyar sayacağız. Çalışmamızın düşünce aşamasından son noktasına kadar her aşamasında bana her türlü destek ve yardımı sağlayan merhum hocam Yard.Doç.Dr.Recep KARAATLI’ya ve hocam Yard.Doç.Dr. Mevlüt GÜLTEKİN’e minnet ve şükran duygularımı arz etmeyi borç bilirim.

KISALTMALAR

- (A) : a, e
Ar. : Arapça
bkz. : bakınız
Far. : Farsça
Hz. : Hazreti
krş. : karşılaştırmız
mec. : mecazen
müş : müşterek
Osm. : Osmanlıca
S.A.V. : Sallallahu Aleyhi Vesselam
Soğ. : Soğdca
T. : Türkçe
tas. : tasavvuf
V : vokal
(I) : ı, i
(U) : u, ü
(X) : ı, i, u, ü

ÇEVRIYAZI ALFABESİ

ا	: a, ā	
آ	: a, e, i, u, ü	
ب	: b	B
پ	: p	P
ت	: t	T
ث	: s	S
ج	: c	C
چ	: ç	Ç
ح	: h	Ĥ
خ	: h	Ĥ
د	: d	D
ذ	: z	Z
ر	: r	R
ز	: z	Z
س	: s	S
ش	: ş	Ş
ص	: ş	Ş
ض	: ž, d	Ž, D
ط	: t	T
ظ	: z	Z
ع	: c	C
غ	: ğ	Ġ
ف	: f	F
ق	: k	Q
ک	: k, g, ħ	K
ل	: l	L
م	: m	M
ن	: n	N
و	: v (o, ö, u, ü, ū)	V (O,Ö,U,Ü,Ū)
ی	: y (ı, i, ī)	
،	: ,	

GİRİŞ

Üzerinde çalışmış olduğumuz *Kitāb-ı ‘Aşık* adlı tasavvufî eser, kütüphanenin düştüğü kayıtlara göre XV.yüzyıla aittir. Eserde geçen *-uban/ -üben ve -ubanı / -übeni* zarf-fiil ekleri ile fiil çekimlerinden eserin Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olduğunu tahmin etmekteyiz. Elimizde eserle ilgili adı dışında hiçbir bilgi yoktur. Eserin girişinde bulunan

*Kitāb ‘ül ‘Aşık şāhib Şaādeddin oğlu Emin
Şāhib Sādeddin oğlu Emin Efendi*

ifadelerinden eserin Emin Efendi adında birine ait olabileceğini düşündük. Ancak ne *Osmanlı Müellifleri* ne de *Keşfü’z Zünûn*’da bu yüzyılda yaşamış Emin Efendi adında birine rastlayamadık. Eser muhtemelen Saadettin oğlu Emin Efendi adında bir müstensih tarafından kopyalanmıştır. Eserin bir yerinde(24b.6) Bahāyi kelimesine rastladık. Bunun yazarın mahlası olabileceğini düşündük. Ancak 15.asırda yaşamış *Bahāyî* adında birine de rastlayamadık. Yazarın nerede doğduğu, yaşamını nerede sürdürdüğü ve öldüğü konusunda hiçbir bilgiye sahip değiliz.

Eser, mesnevi tarzında ve aruzun *fā i lā tün/ fā i lā tün/ fā i lün* kalıbıyla yazılmıştır; ancak eserde sık sık vezin bozuklukları görülmektedir. Bu durum üzerinde çalıştığımız eserin kopya olduğu yolundaki fikrimizi güçlendirmektedir. Dize sonlarındaki ses benzerlikleri ile araya serpiştirilen gazeller anlatımı kurulum ve sıkıcılıktan uzaklaştırmıştır. Yazar, Arapça ve Farsça kelimelerin yazımında zaman zaman hataya düşmektedir. Riya, renc gibi bazı kelimeler de çeşitli ses olaylarına uğramış olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kitab-ı ‘Aşık, aharlı krem kağıda harekeli nesih hatla yazılmıştır. Toplam 84 varak olan eser çift sütun olarak ve her sütunda genellikle 13, ilk ve son varakta 8, bir yerde ise 14 satır hâlinde yazılmıştır. Eserde toplam 2148 beyit bulunmaktadır. Yaptığımız istatistikî çalışma sonucunda Arapça kelimelerin sayısının Türkçe kelimelerden fazla olduğunu gördük. Bunun nedeni eserin konusu ve türü olabilir. XV. Yüzyılda telif, XVI. yüzyılda istinsah edilmiştir. Kahverengi meşin miklepli cilt içinde, 195x140 (155x105) mm. ölçülerindedir. *Fuat KÖPRÜLÜ* tarafından kütüphaneye bağışlanmıştır. Eser biraz yıpranmış olmakla beraber okunabilir durumdadır.

Çalışmamızda eserin manzum oluşu nedeniyle cümle yapısı, zamanın kısıtlı olması nedeniyle de ses bilgisi üzerinde durulmamıştır.

ŞEKİL

İNCELEMESİ

1. YAPIM EKLERİ

1.1. Türkçe Yapım Ekleri

1.1.1. İsim Yapım Ekleri

1.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

1.1.1.1.1. +An [+an, +en]

oğ(u)l+an 5b.9

er+en 43a.6

1.1.1.1.2. +cAk [+cağ, +cek]

yavrı+cağ 30a.13

gök+cek 25b.13

yalın+ cağ 38a.1

1.1.1.1.3. +cı

yol+cı 49b.12

1.1.1.1.4. +ça

ağ+ça 32a.6

1.1.1.1.5. +daş

yol+daş 19b.6, 26a.12

1.1.1.1.6. +ge: +KA datif ekinden geldiği tahmin edilen (Frankle 1948:49) bu ek, metnimizde bir örnekte geçmektedir.

öz+ge 23b.10

1.1.1.1.7. +IX: Ek, düzlük-yuvarlaklık uyumuna her zaman tabi değildir.

puş 'yön' + lı 37a.13

edeb+li 62a.4, yüz+li 11a.11

bağ+lu 31a.3, kut+lu 26b.6, sevdā+lu 50b.8

derd+lü 27b.9, dür+lü 10b.3, giz+lü 4b.2

1.1.1.1.8. +hık, +lik /g, +luğ /ğ

cahl+lık 13a.6, fodul+lık 26a.1, kul+lığ+a 29a.6, peşmān+lık 27b.4

ben+lig+imi 8a.1, bir+lik 29a.1, delü+lig+i 26b.9, dir+lig+i 10a.6

kul+luğ 61b.3

1.1.1.1.9. +siz; +sUz: Ekin ünsüzü genellikle yuvarlaktır.

nişan+suz 57a.5, şafā+suz 44b.6, şu+suz 75a.3, yol+suz 2a.8

çāre+süz 38a.1, gice+süz 29a.12, sebeb+süz 49b.9

Tek örnekte ek, düzlük-yuvarlaklık uyumuna tâbi olarak düz ünlülüdür.

ben+siz 78b.12

1.1.1.1.10. +sul
yoh+sul 23b.1, 80a.1

1.1.1.1.11. +(n)çilAyIn [+cılayın, +cileyin, +ncılayın]: Zamirlere gelerek zarf türetir.
ben+cileyin 30b.2
sen+cileyin 26b.5
bu+ncılayın 31b.10

1.1.1.1.12. +sı
ayruķ+sı 37a.1

1.1.1.1.13. +te: İsmın bulunma hâli yapım eki gibi kullanılmış.
ir+te 40a.13

1.1.1.1.14. +uz
yalıñ+uz 42a.12

1.1.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri

1.1.1.2.1. +aķ
tur+aķ 17b.6

1.1.1.2.2. +en
tik+en 18b.3

1.1.1.2.3. +gi, +gü
göz+gi 'ayna' 4b.11
göz+gü 4b.11

Bu kelime göz ismine -gü ekinin getirilmesiyle oluşmuş gibi gözükmele birlikte Eski Türkçe'de bulunan közün-i kelimesinden türemiştir ve muhtemelen şu gelişmeyi göstermiştir: közün +gü > köznü > közgü

1.1.1.2.4. +GUn [+gün, +ķun, +kün]
düz+gün 'tertip, düzen' 27a.2
ar+ķun 42b.7

1.1.1.2.5. +ķu
uyı+ķu 41a.9

1.1.1.2.6. +aş
şav+aş 42b.7

1.1.1.2.7. +I, +U*ayır+u 50a.1**yağış+i (< yağ-ış+i) 28a.3**dir+i 61b.13**öl+ü 61b.13**tol+u 47a.2***1.1.1.2.8. +IcI***al+ıcı 14b.4**farķ id+ici 56b.10***1.1.1.2.9. +(X)K [+k, +ķ, +ıķ, +ik, +uķ, +ük]***dile+k 4a.1, esri+k 28b.4**şovu+ķ 27b.6**tanış+ıķ 5b.10, ulaş+ıķ 65a.6**art+uķ 29b.13, uyan+uķ 41a.9*** hari- 'yorulmak, zayıflamak'+k 34b.1**ayır+uķ 37a.1**ıra+ķ 54b.6***1.1.1.2.10. +me***deg+me 41a.10***1.1.1.2.11. +miş***yi+miş 13a.5***1.1.2. Fiil Yapım Ekleri****1.1.2.1. Fiilden Fiil Yapım Ekleri**

1.1.2.1.1. -dXr- [-dır-, -dir-, dur-, -dür-] : Ekin ön ses ünsüzü, bugünden farklı olarak dâima sedalıdır.

*yan-dır- 31b.8**bil-dir- 7b.4, 61a.12**tol-dur- 8a.6**dön-dür- 15b.7***1.1.2.1.2. -ir-; -Ur-***biş-ir- 60b.11**toy-ur- 8b.5**geç-ür- 47b.8*

1.1.2.1.3. -Xl [-il-, -il-, -ul-, -ül-]

aş-ıl- 2a.5, *şat-ıl-* 61b.7, *yağ-ıl-* 32a.10, *yarad-ıl-* 3a.6, *yaz-ıl-* 9b.8
dir-ıl- 60b.3, *kes-ıl-* 7a.4
ıt-ıl- 9b.7
dür-ül- 20b.9
düz-ül- 3a.2
ör-ül- 45a.6

1.1.2.1.4. -mA-

kal-ma- 27b.11
şan-ma- 28a.6
gel-me- 27b.4
git-me- 45a.12

1.1.2.1.5. -(X)n- [-n-, -ın-, -in-, -un-, -ün-]

egle-n- 9b.10, *oyala-n-* 2a.9, *ıaya-n-* 23a.12, *yükle-n-* 34a.9, *yüzle-n-* 55b.4
çal-ın- 19b.9
bil-in- 3a.1
ed-in- 29a.6
bul-un- 44b.10
gör-ün- 46b.8
ög-ün- 30a.13

1.1.2.1.6. -ş-, -ış-, -uş-

ıola-ş- 55b.5
ir-iş- 46b.7
ıt-uş- 53b.13

1.1.2.1.7. -t-

eri-t- 41a.13
yüri-t- 6b.1
uyı-d-(up) 81b.1

1.1.2.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri**1.1.2.2.1. +dA-**

al+da- 'aldatmak' 43b.2
iz+de- 'aramak' > *is+te-* 49A.3-4

1.1.2.2.2. +A-

ben(i)z+e- 16a.4, 50a.2
dil+e-(k) 45b.1
oy(u)n+a- 10b.1
yarlıg+a- 47b.3

1.1.2.2.3. +i-: Az kullanılan ve geçişsiz fiiller teşkil eden bir ektir(Hacıeminoğlu 1984:195).

erk+i- 'kuvvetlenmek, bir işi sürdürmeye azimli olmak' 61a.1

1.1.2.2.4. +ik-

bir+ik- 37b.4

1.1.2.2.5. +lA- [+la, +le-]

añ 'bellek' +la- 4b.4 (Clausen 1972: 165).

daş+la- 72a.5,

ot+la- 37a.11

yagma+la- 11a.10

giz+le- 45a.10

göz+le- 2a.7

iş+le- 10a.3

yig+le- 6a.3

1.1.2.2.6. +la-n-

uş+la-n- 82b.8

şu+la-n- 75b.3

1.1.2.2.7. +r

deli+r- 26b.9

belü+r- < *belgü+r-* 26b.9

1.2. Yabancı Yapım Ekleri

1.2.1. Arapça Yapım Ekleri

1.2.1.1. +ī:

nūrān+ī 44a.12, *penhān+ī* 62a.7, *Raḥmān+ī* 59a.2, *rūhān+ī* 32b.13

1.2.1.2. lā+ :

lā+ 'aḳīl 7b.12, *lā+mekān* 23b.3-9, 41a.2, *lā+ya 'ḳal* 36a.12, 73a.1, *lā+yezāl* 32b.12, 80a.5

1.2.1.3. mā+ :

mā+bāḳī 28b.13

1.2.1.4. zi+ :

zī+ 'ıyd 42a.6, *zi+nādān* 79b.11, *zi+paḳul* 38a.4

1.2.2. Farsça Yapım Ekleri

1.2.2.1. be+

be+küllī 22b.4, 34b.13, 44a.11, 72b.4

1.2.2.2. ber+

ber+ḳarār 35b.2

1.2.2.3. bī+ : Faruk Kadri Timurtaş, Osmanlı Türkçesi Grameri'nde bu ekle yapılmış kelimeleri ön eklerle yapılmış sıfatlar grubunda değerlendirmiştir.
bī+ cār 19a.13, bī+başar 34a.5, bī+cān 64a.5, bī+çāre 33b.8, bī+edeb 33a.10, 59b.3, bī+niyāz 3a.2

1.2.2.4. +dār : Sözlüklerde Farsça *dāšten* mastarının geniş zaman kökü ve o mastarın ism-i faili olan *dārende*' den murahham olduğu belirtilmiştir. İsimlerin sonuna gelerek tutan, malik ve sahip olan, görüp gözetten veya zapteden anlamlarında yeni isimler yapar.
haber+dār 82b.13

1.2.2.5. +gīn : Farsça *âgenden* mastarının geniş zaman kökü olan *âgīn*'in eklenmiş biçimidir. Sonuna geldiği isimleri sıfat yapar.
gam+gīn 44b.4

1.2.2.6. +gīr :
desti+gīr 22b.8, 28a.12, 68a.13, 70a.10

1.2.2.7. +hāne :
mey+hāne 76a.5

1.2.2.8. +istān : İsimlerin sonlarına eklenerek o isimlerle ilgili genellikle yer bildiren isimler yapar.
gül+istān 19b.7, 36b.9, 40b.5, 75b.5

1.2.2.9. +mān : Bazı isimlerin sonuna eklenerek onları sıfat yapar.
şāzīmān 15a.5, 24a.8

1.2.2.10. +nā :
nā+çār 79b.11, 83a.10

1.2.2.11. +şen : Yer bildiren isimler yapan bu ekin Türkçe metinlerde sadece *gülşen* kelimesinde bulunduğu görülmektedir.
gül+şen 11b.3, 17b.1, 19a.8, 44b.11

1.2.2.12. +zār : İsimlerin sonuna eklenerek bir nesnenin çok bulunduğu yeri gösteren yer adları yapar.
gül+zār 5a.4

1.2.2.13. hem : Birlik, ortaklık ve yakınlık bildirir(Timurtaş 1997:263).
hem-kenār 75a.6
hem-rāh 80b.9
hem-rāz 65b.12

2. İsim Çekimi

2.1. İSİMLERDE ÇOKLUK

+lAr [+lar, +ler]

aḥmak+lar 32b.3, *‘āşık+lar* 70b.6, *āşinā+lar* 81b.7, *cān+lar* 2a.1, *ḥalva+lar* 13a.7, *ḥüb+lar* 32b.2, *noḡṭa+lar* 72b.10, *od+lar* 18b.9, *şifāt+lar* 59b.8, *tağ+lar* 53b.13

gök+ler 37b.12, *göz+ler* 47a.3, *kevākib+ler* 79a.10, *kişi+ler* 24b.4, *leb+ler* 84a.2, *nebī+ler* 7b.8, *tiken+ler* 76a.10, *velī+ler* 8b.12

2.2. HÂL EKLERİ

2.2.1. İlgi (Genitif) Hâli

a. +Uñ, [+uñ, +üñ] : Ünsüzle biten isimlere gelir.

‘aḡl+uñ (içi) 72a.4, *‘āşık+uñ* (işi) 26b.8, *baḥr+uñ* (kenarı) 83a.13, *bular+uñ* (birisi) 5b.11, *cihān+uñ* (ḥalḳı) 54a.10, *Ḥaḡ+uñ* (birliğin) 52a.5
ādem+üñ (farḳı) 80b.6, *devlet+üñ* (baḥtı) 31a.13, *cümle ‘ilm+üñ* (aşlı) 69b.7

b. +nXñ [+niñ, +niñ, +nuñ, +nüñ] : Ünlüyle biten isimlere gelir.

Düzlük-yuvarlaklık uyumuna genellikle uymaz.

cihān ḥalḳı+nuñ (dirliği) 23a.7, *eşyā+nuñ* (cāni) 11a.9, *her kişi+niñ* (idrāki) 68a.3, *kimi+niñ* (ārzüsü) 23b.9, *Muştafā+nuñ* (her ḥāli) 66b.1
biribiri+nüñ (ḥāli) 37b.6, *kimi+nüñ* (‘ömri) 43a.1

İlgi hâli teklilik birinci şahıs iyelik ekinden sonra eksizdir.

Yüzüm suyunı ‘ışḳıla göñül yire dökdi 38a.13

Yüzüm şuyını dökdi göñül topraḳa ḳatdı 41b.4

Baḥtım çerāḡı yandı bu ‘ışḳ şafāsından 82b.5

Baḥtım çerāḡı yana ‘ışḳ sebebinden 80b.13

2.2.2. Yükleme (Akkuzatif) Hâli

+(y)I [+ı, +i, +yı, +yi]

‘Aḡlumu görüñ ‘ışḳ odı nice ḥamüş eyler 39a.1

Beni görelı ḥalḳ ḳamu *mecnūni* unutdı 36a.1

Bimār idiben beni göñül *boynumu* burduñ 8b.4

Bu *ḥisābı* daḡı eyden ādemdür 83a.3

Gel gel iy göñül *sırrıñı* her bed-nāma virme 77b.11

Her *ḳulı* sulṭāndan ayru görmegil 21a.4

İy ‘ışḳı bilen *göñlümi* gör ‘ışḳı görince 30b.1

Ol benümile bile gelen *hem-rāhi* buldum 80b.9

Perde yoḡıdı görürdüñ *sulṭanı* 70a.13

Sen cānı görene şorḡıl *cānāni* 14b.12

Sen şaḳlanı ṭur *başuñı* bu meydāna virme 64a.8

Sen *sırrıñı* şaḳlayıbilmezsifi özüñde 3b.2

Göñlümde nāḡāḡ dilber i *cānāyı* buldum 82b.5

Resūlı ḥaḳ *Tañrıyı* bir bildiler 9a.12

Terk itdi kamu *sevdāyi* şöyle elif oldı 73b.7
 Her *kışiyi* bağlamışdur öz işi 48b.9
 Rehin mi koduñ mey-içün *seccādeyi* n'itdiñ 64b.9

+n (Teklik III. kişi ekinden sonra)
 Yükleme hâli Eski Türkçe'de olduğu gibi +n ile kurulur (Gabain 1974: 302).

‘*akl*+ı +n 52a.6, *ayağ*+ı+n 81a.61, *baha*+sı+n 14b.5, *baş*+ı+n 81a.6, 43a.7, *belā*+sı+n 42b.10 *cümle*+sı+n 65b.10, *çerağ*+ı +n 34a.5, *dil*+ı+n 75a.2, *dirlig* +ı +n 10a.6, *eteg* +ı +n 48b.12, *il* +ı +n 75a.2, *her bir*+ı+n 42b.12, *gendüz*+ı+n 45a.2, *kıymet*+ı+n 61a.12, *kulağ*+ı+n 8b.8, *müşkil*+ı+n 61a.1, *nefs*+ı+n 51b.11, *oğ*+ı+n 81a.11, *perde*+sı+n 11b.9, *sırr* +ı +n 8b.12, *şüret*+ı+n 45a.1, *şşe*+sı+n 72a.11, *taş*+ı+n 78b.2, *tesbîh*+ı+n 83b.9, *ton*+ı+n 45a.2, *yol*+ı+n 61b.2

• Yükleme hâli eki, teklik III. kişi iyelik ekinden sonra bazen +ni şeklinde gelir.

Birlik *evini* ‘imâret kıldılar 76b.13
Gözünü bakduğı yirden ırmaya 60b.13
Gönlünü yafilış hayâle virmeye 60b.13

Eksiz Yükleme Hâli

Aşağıdaki örneklerde yükleme hâli teklik birinci ve ikinci şahıs iyelik eklerinden sonra diğer Osmanlıca metinlerde de görüldüğü gibi (Kerslake 1998: 197), eksizdir.

Müdde-î sözi nüktesi *cānum* oda yağıdı 56a.8
 Yār yolına yar *yüregün* bağıñ kebāb eyle 5b.6
 Ne fāyide çün *naşihatün* sen tutamazsın 43b.12
 ‘Işkıla biliş hiç yire *ömrün* zāyi-‘kılma 6a.10
 Şakla *nāmūsun* ‘ışk eline virme göñül sen 62a.10
 Sen henüz kaldırıbilmezsin *başun* 33b.13

• Bir örnekte yükleme hâli yönelme hâlinin yerine kullanılmıştır.
 Bağ bu *imâreti* ol mi-‘māri gör 10b.9

2.2.3. Yönelme (Datif) Hâli

+(y)A [+a, +e, +ya, +ye]
 ‘*akl*+a 53b.4, *halk*+a 14a.5, ‘*ışk*+a 42a.6, *murdār*+a 20b.4, *nağş* +a 46a.5, *noğşān*+a 25b.1, *nūr*+a 76a.11, *şahrā*+y+a 38a.8, *Tañrı*+y+a 18a.5, *hastā*+y+a 67a.1
hayāl+e 32b.13, *menzil*+e 60b.1, *mürde*+y+e 24b.13, *nebġ*+y+e 8b.13

• Teklik 3. kişi iyelik eklerinden sonra ismin yönelme durumu +nA şeklindedir.

Yine Hâk Muştafâ *cânına* nazar

Eyledi kim temiz ola cümle kâr 3a.4

Her dem beni bu ‘ışk *okına* nişân idersin 8b.3

Dünyâ *hakına* Muştafâ murdâr didi h^vöce 65b.5

Aşağıdaki örnekte bulunma hâli eki yönelme hâlinin yerine kullanılmıştır.

Seni *bunda* neye getürdi kadîr 46a.6

Aşağıdaki örnekte yönelme hâli yükleme hâlinin yerine kullanılmıştır.

Bu ‘ışk *yoluna* inkâr iden şeytân muṭlak 65b.7

Şu örnekte yönelme hâli bulunma hâlinin yerine kullanılmıştır.

Kimisi *tüşüne* gezer serserî 43a.4

2.2.4. Bulunma (Lokatif) Hâli

+ dA [+ da, + de] : Ek ünsüzü *daima* sedalıdır:

Bağdad+da 13b.11, *dü-cihân+da* 66a.6, *kulagüñ+da* 72a.4, *şahrâ+da* 37a.3, *varağ+da* 76b.2, *vuşlat+da* 70a.5, *yol+da* 25a.4

âdem+de 80b.5, *dem+de* 6a.4, *dünyeye+de* 47b.8, *ezel+de* 60a.13, *gevher+de* 2b.1, *şüret+de* 82a.7, *tiken+de* 53b.4

• Teklik 3. kişi iyelik eklerinden sonra ismin bulunma hâli eki, zamir n’sinin ortaya çıkmasıyla, +nda, +nde şeklinde gelir.

bazarı+nda 61b.7, *burcu+nda* 47b.13, *katı+nda* 83b.5, *nağşı+nda* 41a.12, *şifâti+nda* 58a.12, *tonı+nda* 80a.12

içi+nde 53b.3, *işi+nde* 36a.13, *öni+nde* 64a.11

• Şu üç örnekte bulunma hâli eki yönelme hâli ekinin yerine kullanılmıştır.

Ayda bak kim geh hilâl olur geh bedir 25a.6

Bunda kandan gelmiş afileye yolın 61b.2

Dürdâne getür şaldufusa ‘ummân *içinde* 27b.12

Hâk hazır sen anuñ *yüzünde* bak 52b.11

2.2.5. Ayrılma (Ablatif) Hâli

+dAn [+dan, +den] : Ek ünsüzü daima sedalıdır:

baş+dan 7b.13, hayvān+dan 81b.6, Muştafā+dan 2a.2, şadılık+dan 71a.2, yoldaşuñ+dan 26b.1
Ādem+den 57b.13, cümle+den 51b.11, elest+den 21a.7, ezal+den 61a.5, had+den 44b.5, kâlin+den 16a.10, sebep+den 77b.3, zerre+den 74a.11

• Teklik 3. kişi iyelik ekinden sonra ismin ayrılma hali eki *+ndan, +nden* şeklinde gelir.

genc-i vîrāni+ndan 84a.3, sevdāları+ndan 66a.10, uyğusı+ndan 30b.4
belāsi+ndan 57b.2, birbiri+nden 50a.1, dili+nden 78b.11, rişvesi+nden 36a.12, sebebi+nden 73a.2

2.2.6. Vasıta (İnstrumental) Hâli

a. +(y)XIA [+ıla, +ile, +yıla, +yile, +yle, +yla, +ula, +üle]

Hakk+ıla 81a.3, ışık+ıla, maşuk+ıla 75a.1, şıdk+ıla 53b.12
bizim+ile 11a.4, deñiz+ile 3a.9, 38a.12, mürşid+ile 61b.1, senüñ+ile 8b.5, şems+ile 46b.8, zencir+ile 31a.3
kimyāsı+y+ıla 63a.1, odı+y+ıla 77a.8, şu+y+ıla 67b.1, yaşı+y+ıla 2b.8
vakti+y+ile 23a.2, birbiri+yle 67b.3
ışık+la 16a.10, 56a.9, odu+la 67a.12
nûri+yla 7b.5
ton+ula 80b.2

b. -In: Bu ek, birkaç kelimedede kalıplaşmış olarak görülür:

gündüz+in 55b.7, 56a.7, nagāh+ın 30b.2, 33a.7
tesbiḥ+in 'tesbih ile' 26b.5-11

2.2.7. Eşitlik (Ekvatif) Hâli

+cA; +çe [+ca, +ce; +çe]

himmetüñ+ce 69b.2, kadar+ca 6b.12, nice 26b.6, 35b.2, usta+ca 32a.3, yaman+ca 50b.9, yol+ca 9b.1, yollar+ca 78a.12, zerre+ce 15b.8
niçe 3a.1, 39a.9

• Teklik 3. kişi iyelik ekinden sonra ismin eşitlik hâli eki zamir *n'si* alarak *+nca, +nce* şeklinde gelir.

dil+i+nce 15a.1, hâl+i+nce 65a.2, yir+i+nce 41b.8, yol+ı+nca 74a.5

• Bu ek “*ol ve bu*” işaret zamirlerinden sonra *+nca* şeklinde gelir.

anca 77a.11
bunca 2b.1, 14b.3, 55b.8, 66a.8

Metnimizde bir örnekte eşitlik eki iyelik ekinden sonra gelmiştir:
bileñ+ce 33a.9

2.2.8. Yön Gösterme (Direktif) Hâli

a. +rA [+ra, +re]

ni+re 56a.12, şöñ+ra 9a.3, taş+ra 14b.2

b. +eri, +erü < +gerü

iç+eri 21a.3, il+erü 73a.6

2.3. İYELİK EKLERİ

Teklik I. Kişi: +(X)m [+ım, +im, +um, +üm]

ara+m 47b.7, yara+m 18b.6, zerre+m 77a.7

‘ağd+ım 63b.4, baş+ım 21a.5, yasduğ+ım 3a.12

ciger+im 7b.12, derd+im 11b.8, haber+im 83a.8, tesbîh+im 32a.8

baş+um 72b.1, cān+um 40b.12, nāmūs+um 23b.4

ciger+üm 57a.12, göñ(ü)l+üm 42a.6

Teklik II. Kişi : +(X)ñ [+ñ, +ıñ, +iñ, +uñ, +üñ]

aşl+ñ 35a.10

sırr+ıñ 2b.10

zıkr+iñ 62b.12

baş+uñ 27b.1, murād+uñ 84a.4, maḳam+uñ 56a.13

‘amel+üñ 13a.8, göz+üñ+i 7a.9, haber+üñ 74a.2, hem+dem+üñ

70a.12, ‘ibādet+üñ 19a.13, iş+üñ 4a.6, meyl+üñ 44b.6, naşib+üñ 48b.11,

nefes+üñ 24a.11

Teklik III. Kişi :

+(s)X [+ı, +i, +u, +ü, +sı, +sı, +su, +sü]

cüş+ı 35b.3, maḳşūd+ı 16b.8, yol+ı 10a.13

deft̄er+i 78a.6, hükm+i 4b.10, iç+i 55b.2, mesken+i 73a.12, şādef+i 83a.7

‘aḳdum+u 39a.1, hıy+u+n+ı 58b.2, maḳşūd+u+n 28a.13, od+u 12a.5,

od+u+n+a 44b.4

su+yu 41b.4

göz+ü+n 30a.2, göz+ü+n+i 54a.2

gölge+si 70b.13, kimi+si 23a.12, nükte+si 56a.8, orta+ısı 28b.11, perde+si

46a.1

Çoğul I. Kişi : +(X)mXz [+mız, +miz, +muz, +müz, +ımız, +imiz, +umuz, +ümüz, +ımız, +ımız]

sāki+miz 41b.13, yarğū+mız 33a.13

cān+ımız 11b.2, ‘imān+ımız 11b.1

kamu+muz 41b.13

küfr+ümüz 63a.2, şöhet+ümüz 42a.2

zıkr+ımız 51a.12

Çoğul II. Kişi : +ñUz [+ñuz, +ñüz]

cümle+ñüz 75b.11

Çoğul III. Kişi: +lArI [+ları, +leri]

ad+ları 24a.5, baş+ları 38b.4, huş+ları 38a.7, nur+ları 35a.3, put+ları 7a.4, sevda+ları+n+dan 66a.11, şıfat+ları 24a.4, vakt+ları 36a.13, zat+ları 24a.4
‘amel+leri 23b.13, el+leri 43a.7, göz+leri 15a.13, hâl+leri 23b.13, hayâl+leri 23b.10, öz+leri 23b.10, söz+leri 24a.6, yüz+leri 62a.4

2.4. AİTLİK EKİ: +KI [+ki, +ğı] Türkiye Türkçesi’nde tek şekli olan +ki metnimizde ünlü uyumuna tâbi olarak +ğı şeklinde kullanılır:

Silebilsefi *âyınañdağı pası* 30b.7

Şoñrağı peşmânlık aşşı kalmaya 27b.4

Bugünkü demi tañlaya koyan ‘aķil olmaz 18a.6

Fâş oldu gönül *cânımuñ içindeki esrâr* 33b.2

Bu ev ne-imiş *evdeki mihmân* nedür añla 10b.13

Çünkü buyımuş taķdir *ezeldeki buyruķ* 61a.7

Ķul yazıla *nüh felekdeki melek* 12b.1

2.5. SORU EKİ: +mI [+mı, +mi]

Dāyimā aşşı *mı* bulur her tācir 25a.6

Ķaķdan ayru daķı var *mı* Ķayrı hâl 28b.9

Senüñ murāduñ bu *mı* ki ‘ışkıla yanasın 36b.2

Daķı hiç var *midur* kimsene deyyār 78a.10

Eşyā Ķayrı ol özi Ķayrı *midur* 18b.1

Yā Ķu küllî ol *midur* her ne ki var 73b.2

Perde *mi* olur ‘ışk güneşi yüzine bulut 60b.4

Yalıñuz ben *midüm* ancak pes āzād 42a.12

2.6. BİLDİRME EKLERİ

2.6.1. Geniş Zaman

Teklik I. Kişi: +(y)Am [+am, +em, +yam]: -yIm şeklini almışken Azeri Türkçesi’nde bu şekil kullanılmaya devam etmektedir(Schönig:1998:253).

āşinā+yam 31b.7, mestür+am 79b.3, nihān+am 78b.6, sırr+am 78b.8

ben+em 13b.11, 78a.4, faķir+em 38b.1, ten+em 13b.10, zāhid+em 18b.7

Teklik II. kişi: +sIN [+sın, +siñ]

‘āşık+sın 81a.12, vücūd+sın 56a.13

bî+ħaber+siñ 28a.5, degül+sin 69a.9, kişi+sin 36b.4

- Teklik II.kişi bildirme eki olarak bir örnekte +sañ şekline rastladık: *taşra+sañ 46a.10*

Teklik III. kişi: +dUr(ur) [+dur, +dür, +durur]: Bildirme kipinin teklik üçüncü kişisi için hem +durur şekli hem de bu şeklin hece düşmesi ile kısalmış şekli olan +dur, +dür şekli kullanılır.

pādişāh+dur 77a.2, perîşān+dur 34a.6
degil+dür 70b.10, gerek+dür 46a.5, lā-yezāl+dür 45b.12
aslı+durur 39a.6, bu+durur 10a.1

2.6.2. Hikâye:

i- fiilinin kalın ünlülü isimlere gelmesi durumunda, bugünkü Anadolu Ağızlarında devam ettiği gibi, kalın ünlülü şekli de görülür.

Teklik I. kişi: +(y)idim, +idum, +idim
kişi+y+idim 39b.5, zāhid+idim 30a.12
sulṭān+idum 63b.6

- Ünlülerden sonra *i-* bazen düşer:

Yalıfuz ben *midüm* ancak pes āzād 42a.12
 Aflayabilür *oladuñ* yoluñu 33b.6

Teklik II. kişi: +ıdıñ, +ıduñ
‘aḳl+ıdıñ 69a.5, ma‘mur+ıduñ 19a.12

Teklik III. kişi : +ıdı
dükkān+ıdı 64b.12

Çokluk I. kişi : +idük
ten+idük 41b.13

2.6.3. Rivayet:

Teklik II. kişi: +mişsin
kişi+mişsin 46a.10

Teklik III. kişi: -y-İmlİş [+yımış, +yimiş]
bu+yımış 61a.7
bende+yimiş 80b.10, ne+yimiş 18b.5

2.6.4. Şart

Teklik II. kişi: +(y)+İsAñ [+ısañ, +yısañ, +yiseñ]
ḥasta+y+ısañ 26b.12
insān+ısañ 27a.3, ḳul+ısañ 46a.9, müsliman+ısañ 31b.13
derdlü+y+iseñ 27b.9

Teklik III. kişi: +(y)İsA [+ısa, +yise]
yād+ısa 69b.6
kimde+yise 73b.7, ne+yise 27a.1

BİLDİRMENİN OLUMSUZU: Bildirmenin olumsuz şekli *değil* edatı ile kurulur.

Orta yirde taşra *degül* ol kişi 17a.8

3. SIFAT

3.1. Niteleme Sıfatları

3.1.1. Türkçe Niteleme Sıfatları

alçak (kişi) 52b.6, *ara* (yir) 75b.12, *ayruksı* (düzgün) 64a.13, *cümle gönülde yaradılmış* (melek) 2b.5, *girçek* (aşık) 26b.8, *gizlü* (sır) 54a.6, *kara* (pul) 7a.11, *kara* (taş) 56b.9, 67b.7, Muştafâ *didigi* (yol) 9b.1, *nice* (hâller) 8a.5, *öli* (kişi) 62a.3, *özünü bilmez olan* (erçel) 2b.10, *snamadığün* (kişi) 45b.10, *toğrı* (yol) 6a.5, *toğrı* (yol) 74a.12, *yüd* (hayâl) 79b.13, *yañlış* (hayâl) 32b.13

3.1.2. Arapçadan Alıntı Niteleme Sıfatları

âdem süretlü (vahşiler) 80a.13, *ağyār* (müdde'i) 77a.9, *aħmak* (kişi) 52b.7, *āma* (kişi) 64a.4, *ārif* (kişi) 53b.11, *āşık* (kişi) 47b.9, *evvel* (bahar) 83a.11, *fenā* (sevdā) 26b.2, *fāni* (kervānsarāy) 40a.3, *ğayrı* (hāl) 28b.9, *ħub* (cemāl) 38b.11, *kāmil* (kişi) 52b.7, *nāşi* (kişi) 70a.3, *rahmānī* (söz) 59a.2, *sābit* (kadem) 16b.12

3.1.3. Farsçadan Alıntı Niteleme Sıfatları

beyhüde (söz) 4b.1, *bihüde* (sevda) 16a.6, *çirkin* (huy) 7a.11, *efsüne* (söz) 74a.6
gedū (derviş) 62b.11, *her* (kişi) 15a.7, *her* (sıfat) 21a.1, *nihūn* (sırr) 78a.6, *tūze* (gül) 76a.10

3.2. Belirtme Sıfatları

3.2.1. İşaret Sıfatları

3.2.1.1. bu :

bu (bahr) 71b.9, *bu* (beyhüde düş) 29a.7, *bu* (dem) 39b.11, *bu* (derd) 33a.6, *bu* (devrān) 12a.4, *bu* (fitneleri) 66b.13, *bu* (hikāyet) 8b.10, *bu* (ışk) 17a.1, *bu* (kez) 61b.11, *bu* (resm) 82a.9, *bu* (sarāy) 77b.7, *bu* (sebeb) 2a.2, *bu* (sır) 24b.8, *bu* (söz) 57a.5, *bu* (süret) 45a.13

3.2.1.2. işbu < uş+bu

işbu (bab) 43b.10, *işbu* (ğaflet) 23a.11, *işbu* (hāl) 29a.10, *işbu* (hareket) 71a.8, *işbu* (mel'ün bid'at) 53b.7, *işbu* (müşkül) 72b.5, *işbu* (nişān) 52b.9, *işbu* (yol) 10a.2

3.2.1.3. ol :

ol (bahıl) 15b.12, *ol* (bī+nişān) 80b.1, *ol* (cemāl) 56b.5, *ol* (dem) 70a.6, *ol* (deñiz) 2b.5, *ol* (güneş yüz) 11a.11, *ol* (hikāyet) 46a.12, *ol* (hümā) 75a.5, *ol*

(kişi) 62a.1, *ol* (nebi) 2a.3, *ol* (nişan) 41b.8, *ol* (nür) 35b.9, *ol* (paşa) 11b.13, *ol* (sırr) 82b.7, *ol* (şâh) 31b.11, *ol* (zülfiķâr) 65b.10

3.2.1.4. o < ol

o (cân) 45b.4, *o* (dilber) 56b.6, *o* (kân) 78a.6, *o* (mâh) 39b.1

3.2.1.5. şol :

şol (bedr-i münir) 11b.2, *şol* (hulķ-ı laţif) 4b.3, *şol* (kişi) 38b.11, *şol* (nür-ı ebed) 11b.4

şol mekân 64b.2

3.2.2. Belirsizlik Sıfatları

beküllî (memleket) 46b.6

bir (gedâ derviş) 62b.11

bunca (hâl) 55b.8, *bunca* (hikmet) 2b.1, *bunca* (melâmet) 14b.3, *bunca* (naşihat) 66a.8

cümle (‘âlem) 78a.4, *cümle* (göz) 41a.10, *cümle* (yol) 47b.2

degme (kez) 47b.12, *degme* (bir baş) 19b.1, *degme bir* (gülşen) 19a.8,

degme (zerre) 41a.9, *degme* (bir hayvân) 69a.8

her bir iş 19b.3, 28b.8; *her* kişi 19b.6, *her* sadef 46b.13, *her* melâl 47a.11,

her müdde‘i 80a.7, *her* taraf 36b.10, *her* türâb 40b.3

ķamu sevdâ 73b.7, *ķamu* tiken 84a.1, *ķamu* vücüd 78b.7, *ķamu* yıldız 35b.5

küllî ayrılık 19b.11, *küllî* şifât 62b.7

3.2.3. Sayı Sıfatları

3.2.3.1. Asıl Sayı Sıfatları

1 bir 8b.8, 43a.5, 54a.2, 17a.11, 76a.13

2 iki 12b.3, 38a.12, 50a.2

4 dört 18a.11

5 biş 66b.6

6 altı 46b.5

7 yidi 12b.2, 79a.12

32 otuz iki 4a.6

1000 biñ 43a.5

50000 elli biñ 3a.9

3.2.3.1.1. Türkçe Asıl Sayı Sıfatları

bir (pul) 17a.11, *bir* (vücüd) 76a.13, *bir* (dem) 8b.8, *bir* (etmek) 43a.5, *bir*

(kez) 54a.2, *iki* (cihân) 9b.11, 12b.3, 38a.12, *iki* (şey) 50a.2, *dört* (anâsır)

18a.11, *biş* (vakt) 66b.6, *altı* (cihet) 46b.5, *yidi* (ķat) 79a.12, *yidi* (deryâ)

12b.2, *otuz iki* (dür) 4a.7, *biñ* (belâ) 43a.5, *elli biñ* (yıl) 3a.9

3.2.3.1.2. Farsça Asıl Sayı Sıfatları

1	yik	71a.8
2	dü	41a.4
4	çār	35a.4
5	penc	28b.8
6	şiş	28b.8, 35a.4
9	nüh	16b.7
100	şad	49a.2

yik renk 71a.8, *dü* cihan 28b.5, *dü* saray 41a.4, *çār* anāsır 35a.4, *şiş* cihāt 35a.4, *nüh* felek 16b.7, *şad* hezārān 49a.2

3.2.3.2. Kesir Sayı Sıfatları

Velī beni bilen *biñde biridür* 79b.5

3.2.4. Soru Sıfatları: Metnimizde soru sıfatı olarak *ne* kullanılır.

3.2.4.1. ne

Bu sözi diñle ki *ne* yirden gelür 57a.5

Bu *ne* dilberdür görünür aşkare 19b.8

Devlet ayıdur ‘ışk göñül *ne* burcda toğarsa 56b.12

Ne evveldür ‘aceb hiç aħır olmaz 83b.2

Ne işe geldüñ cihāna söyle bir 46a.6

Ne kişilerdür neyimiş adları 24a.4

Ne kişidür gözüñ içinde gören 72a.3

Bu *ne* ‘ilm ü bu *ne* hikmet bu *ne* bāb 73a.10

4. ZAMİR

4.1. Kişi Zamirleri

1. teklik kişi: ben

Bu ‘ışkıla bir olalı *ben* ayağa düşdüm 83b.13

Gel gel iy göñül *ben* zāhidem sen dīvānesin 36b.2

Vücūdumdur nişān *ben* bī+nişānam 78a.13

İlgi Hâli

Benim ‘ışkım hevāsından bu aħter 79a.3

Her kim *benim* bu sözümi añlaya 12b.13

Benüm ile sen yargu yı şavaşıñı terk it 29a.8

Benüm vücūdumda mevcüd her şifāt 77b.9

Yükleme Hâli

Beni ton idindi geydi ol Ĥudā 78a.3

Beni bu halka bid‘at gösteren 13b.12

Cevrile *beni* yakma çün lütfüñ görmek yok 83b.13

Yönelme Hâli

Baňa melâmet taşını ‘ışk atalı günden 57b.3
 Ezelde bu ‘ışkı *baňa* yazılmış kabaladur 76a.6
 ‘İşkdan dâyimâ cevri i cefâ *baňa* mı kaldı 35b.12
 Şâr ehli *baňa* kodı lağab dehri vü bengî 9a.7

Bulunma Hâli

Bende bulındı ne kim var gizlü fâş 77a.7
 Bu teni giyelden *bende* sen 70a.4
 Tafrı *bende* seni bid‘at kılar 14a.9

Ayrılma Hâli

Benden saña bu meyl-i vefâ baña mı kaldı 36a.3
Benden alıban sırrımı sen taşra bırakmaya 14b.2

2. teklik kişi : sen

Ayırma göñül *sen* ahî genc-i vîrânından 84a.3
 Gel iy tâlib *sen* hayâle düşmegil 30a.2
Sen bu sırrı her kişiye söyleme 24b.8
Sen dileriseñ ‘ışkıla ‘âşinâ olasın 7a.10
 Var *sen* iy göñül özüñ için sevdâ başarma 47b.7

İlgi Hâli

Bu ‘ışk iy göñül *senüñ* olursa belâsın çek 42b.10
 ‘İşkıla *senüñ* râzıfıñ sen şakla özüñde 78a.2
Senüñ naşibüñ ‘ışkımış çün ezeli Hâkdan 48b.11
Senüñ nişânıñı vallâhi göñül kimseneye virmez 9b.9

Yükleme Hâli

Hâkķı tanıyan Hâkķıla vuşlat *seni* dirler 17a.13
 Lezzet-i cihân *seni* yolufıdan çıkarıpdur 46b.3
Seni tanıram dahı göñül özge işim yok 42b.9
Seni ton idindi geydi ol ğanı 70a.9
 Sen *seni* terk idebilseñ hoş şevâb 30a.5
 Tudmaya *seni* beydâ kıla mât tuzagında 10b.1

Yönelme Hâli

Bu ‘ışkı göñül sen *saña* gel dîn ü imân bil 56b.11
Saña yiridür ‘ışkıla bu melâmet olmak 39a.3
Saña secde kıldı cümle cümle ins ü cin 44b.10
 Şehr ehli kamu *saña* göñül ta‘ne ururlar 48a.9

Bulunma Hâli

Dâyim göñül ol pâdişâh *sende* mukimdür 46b.2
 Sen şüretsin *sende* oldur külli hâl 71a.11
Sende biledür ahî göñül dilber-i ayyâr 14a.13

Sende bite cümle güher cümle kân 56b.6
 Sırr-ı ebed **sende** bulundu yakın 44b.10
 Şol **sende** nihân gizlü turan esrârı söyle 4b.2
 Var var iy göñül mesken-i ‘ışık **sende** bulundu 78b.4

Ayrılma Hâli

Bu cevâbı tütalum **senden** şevâb 73a.10
 Her birisi **senden** alurdu naşib 30b.11
Senden baña bu ‘ışıkla cevır i cefâ kılmak 36a.3

3. teklik kişi : o (< ol)

Halk katında bir gedâ dervîşdür **ol** 63a.4
Ol ola maşşudı cümle kâ’inât 16b.5
 Cümlesini **ol** tanıdı hem yine 42b.1

İlgi Hâli: anuñ

Anuñ nûrında nihândur kird-i gâr 17a.7
Anuñıla revnağa geldi vücûd 57a.9
 Cümle **anuñ** zerresidür nâr ı nûr 71b.6
 Ol insân ki **anuñ** ‘aqlı kemâldür 80a.5

Yükleme Hâli: anı

Anı göricek üşendi cümle put 7a.2
Anı görmez illâ hemân ‘ışık gözi 45b.2
 Her şifât ki ‘aql **anı** nişân virür 74b.7

Yönelme Hâli: aña

Aña ki bu ‘aql u tedbîr irmedi 57b.9
 Her ne ki bu göz göre göñül sen **aña** aqma 72b.2
 Qamu u ‘âlem **aña** cânıla müştâk 81b.13

Bulunma Hâli: anda

Bu kez **anda** söylene mürşid dili 61b.5
 Cân ilidür **anda** yoqdur bu şüret 29a.11
 Külli **anda** bunda nedür varlığıñ 72a.6
 Zîre kim bilişmişidik **anda** biz 42a.10

Ayrılma Hâli: andan

Andan artuq dağı kim vardur dağı 36a.9
 Durdile biliş ‘ışık sen **andan** taleb eyle 58a.6
 Gice gündüz **andan** alıpdur şeref 17a.5
 Ol cemâl ki **andan** oldı cümle hâl 56b.5

Eşitlik Hâli: anca

Anca ki direm göflüme ‘ışğdan hazer iyle 77a.11

1. çokluk kişi : biz

Biz kamumuz tenidük ol cānıdı 41b.13

Zire kim bilişmişidik anda *biz* 42a.10

İlgi Hâli

Bizimile bileydi dün gice 10b.11

Var var göñül *bizimile* karkçaşa kılma 44b.2

Yükleme Hâli

Bizi anda görmüşidi ol ‘aziz 42a.10

Ol dağı *bizi* göricek bildi hem 42a.11

Yönelme Hâli

Gel gel iy göñül *bize* nişan söyle ezelden 46a.12

Ṭur ağı uş *bize* mihmān geldi uş 40a.12

2. çokluk kişi : siz

Ol kişiler şoruñ *siz* ma‘būdı 24b.4

Yönelme Hâli

Bu şifātlar kim size virdim nişan 62a.6

Soruñ ki *size* diye bu delilden 80a.4

3. çokluk kişi :**anlar**

Anlaruñdur bu şalāt u bu kıyām 24b.2

Gitdi *anlar* erkānı kaldı hemān 9b.12

Hemān *anlar* kim ezelde varıdı 41b.9

olar

Bu dervişlerdür *olardan* uş nişan 9b.12

4.2. İşaret Zamirleri**4.2.1. bu**

Bunı diyem şürete cān kimdurur 18a.2

Ḥalk-ı cihānuñ fikri *budur* hemān 54a.10

4.2.2. bular

Bularuñ birisi Şām adlu-y-ıdı 5b.11

4.2.3. bunlar

Cümle *bunlar* mazharıdır ol cānuñ 45b.8

Bunlaruñ hod cāniladur dirligi 18a.10

4.2.4. ol

Cümle cism i şürete *ol* cān olur 52a.13

Her kime göñül yār diriseñ ağıyār olan *ol* 15b.6

Ol kāfirdür bu müslimāndur dimez 1b.7

Senden *ol* ayru degildür bir nefes 70b.10

Rāzıg *oldur* rızkı bize ol virtür 1b.6

Nür-ı başar *oldur* aḡı her göze 53b.5

4.2.5. şol

Şol ki cānıla cümle ‘ālem aña aşıkdur 11b.3

Şol ki cümle eşyānuñ ol cānidur 19a.4

Şol kadar kulluk ide ki mürşide 61b.3

4.3. Belirsizlik Zamirleri

Baş göz ile *kimsene* görmez Ḥaḡkı 55a.6

Birisi bilmez ki nedür işbu bāb 43b.10

Bugün iy göñül *her birisi* bir düşa geldi 21a.6

Cümlesini ol tanıdı hem yine 42b.1

Cümlesine cān di ḡaḡa söyleme 74a.3

Her bir kişiye naşibi şunuldu ezelde 21a.8

Her biri yolın yitürmiş şahrāda 37b.7

Her birisi cırāḡ olmışlar cırāḡ 35b.5

Her birisi sāḡiye oldı ḡarīf 36b.1

‘İşḡıla benim arama *hiç kimesne* şıgmaz 47b.7

Kimi insān *kimi* ḡayvān sırludur 58a.11

Kimi ḡayvān *kimi* nefsine ḡalmış 82a.8

Kimisi gendü ḡālinden bī+ḡaber 42b.13

Kimine az *kimisine* bol virtür 1b.6

Kendi işinde şākirdür *her biri* 36a.13

Küllisi yār oldı ağıyār ḡalmadı 47a.12

4.4. Dönüşlülük Zamirleri

4.4.1. gendi

Gendi işinde şākirdür her biri 36a.13

Gendi cinsi-y-ile uçar cümle ḡuş 50a.11

İşi ḡaḡdur dirligi ḡaḡ *gendi* ḡaḡ 52b.11

Ben gidip gendi yirimde ḡalmaḡa 11a.6

Var var iy göñül sen ferāḡat *gendi* işinde 12b.9

4.4.2. gendü

Âdem var *gendü* işinde henüz hām 81b.3
Gendü âyineyle geldi ortaya 45a.3
Gendüzi bâki vü mülki cāvidān 39a.9
Gendüzi pādīşāh oldı ortaya 42b.5
 İnsāna teşebbüh itdi *gendüzin* 45a.2
Gendüzüñi bildüñise merdāne 56a.4
 ‘Işkı iy göñül *gendüzüne* dīn imān 17a.1

4.4.3. hod ‘kendi, kendisi’ < Far.

Âdemden özgenüñ *hod* ‘aklı kemdür 83a.3
 Şüretüñ *hod* aşlı ne ma‘lūmdurur 18a.2-8
 Bunlaruñ *hod* cān-ıladur dirligi 18a.10
 Ne yigit oldı vü ne *hod* qaradı 41b.9
 Yüzüm şuyunu ‘ışk-ıla *hod* yire dökersin 18b.6
 Hübolaruñ *hod* gice gündüz hayāli 32b.2

4.4.4. öz

Öz işinde cedd ü cehddür her kişi 48b.9
 Ben *özüm* zıkr ederem cümle dilde 79a.2
 Sen *özüñden* özge hadiş yonmağıl 73b.11
 Geçdi kamudan *özi* bu ‘ışka mürid oldı 74a.7
 Perde ardında *özi* oldı nihān 45a.11

4.5. Soru Zamirleri

4.5.1. kim

Andan artuğ dağı *kim* vardur dağı 36a.9
 Halk bilimez *kim* faķirdür gizlü sır 54a.6
 Peyğamberüñ *kim* dīnüñ *kindür* ‘aceb 33a.10

Yönelme Hâli

Ben *kime* diyem hālimi göñül belāsından 57b.2
 Sen gendüzüñi söyle göñül *kime* şorarsın 26a.7

Ayrılma Hâli

Her *kimden* şorsañ nişān vire safa 41a.11

4.5.2. ne

Hālīm budur uş ben *ne* diyem ‘ışka düşelden 54a.13
Neye befizer zātları şıfātları 24a.4
 Bunı söyle ki *nedür* cānān dimek 18b.11
 Sen özüñ bil kim *nesin* gendüzüñi 73b.11
Nedür ol kim mevcūd olmış her şeye 3b.12
 Aşlı fer‘i *neden* oldı her diyār 55a.7

4.5.3. hanķı

Kimseyi bilmez ki *hanķı* hanķıdur 53b.8, 54a.2

5. ZARF

5.1. Zaman Zarfları

Ayda bir kez dağı yumaz yüzünü 54a.2

Birlikde *bugün* gülşen-i vağdet seni dirler 17b.1

Boynuğa düşmiş *nagāhın* bu belā 33a.7

Bu gün iy göñül her birisi bir düşa geldi 21a.7

Budur işüfi işleyesin sen *müdüam* 4a.6

Bu söz-ile sen beni *nāgāh* berdar idersin 6a.9

Cāndur şatılan *dāyimā* bu ‘ışķ bazarında 61b.7

Cümlesi bir nūra döndi *şubh u şām* 76b.12

Dāyim göñül ol pādişāh sende mukimdür 46b.2

Dāyimā ol Hāķķıla birlikdedür 17b.8

Evvil iy göñül hatırımı şorar idüfi sen 43a.13

Evvil ü āhir mekān ı lā-mekān 55a.8

Gice gelür ırte gider *pāy-ā-pāy* 49a.10

Gice gündüz hemdemüfi oldur bile 70a.12

Gice uyumam *gündüzün* işden āvāreyim 55b.7

Her kim *nagāhın* bencileyin ‘ışķa bilişdi 30b.2

‘İşķ zencirini şöyle *nāgāh* boynuma dağdı 29b.9

Kiminüfi işi *dāyimā* terāne 43a.6

Muştafa güneşi toğdı *nāgehān* 7a.1

Öñdün öle gör sen iy göñül öz ecelüñden 16a.11

Şāma söylendi *evvel* beglik dadı 6a.4

Sen *henüz* kaldırıbilmezsin başuñ 33b.13

Şimdi yarama ‘ışķıla uş tuz eker olduñ 43a.13

Şindi hevesi meyhāne cām ı piyāledür 76a.5

Şöyle düzülmüş *ezelden* kār u bār 48b.8

Ya‘nī iy göñül ‘ışķ *nagāh* āsān ele girdi 55a.1

5.2. Yer-Yön Zarfları

Hāķ ķala gide *aradan* ğayrı 16b.4

Şöyle *yakın* gör ki cāndan içeri 21a.3

Ŧur *yukāru* sultānı gör iy faķir 39b.13

Tā safıa yol vire andan *içeri* 21a.3

Perdeyi götür *beri* gel ‘ışķıla 45b.1

Gel *beri* halleyile işbu müşküli 72b.5

Terk eyle göñül kibri başuñdan *aşāğa* ķo15b.9

Ol ki senden *pāş* varıpdır menzile 69a.12

5.3. Tarz (Durum) Zarfları

Her kim nagāhın *bencileyin* ‘ışka bilişdi 30b.2

İsteriseñ *buncılayın* meretebe 31b.10

Ten içinde *eşkere* göründi cān 46b.11

Ŧur Ŧur iy göñül işüñe var *gāfil* oturma 47b.9

Gendüzi hayvāna beñzer *hem-çünān* 15b.2

Gice gelür ırte gider *pāy-ā-pāy* 49a.10

Hiç müsülman *sencileyin* olmasın 26b.11

Cān gözile gör cihānı *ser-be-ser* 55a.7

‘İşğ zencirifñi *şöyle* nāgāh boynuma dağdı 29b.9

Şöyle düzülmüş ezelden kār u bār 48b.8

Şöyle bengidür açamaz gözünü 54a.2

Her kişinüñi *temİZ* olmaz tā‘atı 48a.6

Deñiz-ile *toğtolu* oldı cihān 3a.9

Ol görünür *toğrı* baksañ her yüze 53b.5

Bu resme düzülpdür cümle pergāl 82a.9

5.4. Azlık-Çokluk (Miktar) Zarfları

Ādem şüretlü vaşşılar *öküşdür* 80a.13

Dağı *hiç* arada tüccār kalmadı 47a.12

‘İşkuñ nişānın gören kimse *hiç* melül olmaz 15a.5

Dağı kim var andan *artuğ* iy sālİK 19b.2

Ġaflet-ile bīmār olmışsın *katı* 33a.4

Ġāf tağı gibi büyük *iñen* yavırcağ oldı 30a.13

Sözümü *gey* işit iy ehl-i temİZ 8a.12

Şol kadar kulluğ ide ki mürşide 61b.3

Zürriyet-i Adem *çok* yoğıdı ol zaman 4b.6

Zerğ-ıla *çok çok* naşihāt eyleyen 14a.6

5.5. Soru Zarfları

5.5.1. *kanı* ‘hani’

Kanı iy göñül ‘ibādetüñi tesbīh i zikriñi 48a.10

5.5.2. *ne* ‘nasıl, niçin’

N’olduñ iy göñül ‘ışkıla yandıñi tüter olduñi 43a.10

Şād ol ağı bir ‘ışkıla *ne* fikre batarsın 19b.13

5.5.3. *nice* ‘nasıl, neden’

‘Aqluma baquñi ‘ışkıla *nice* ħarāb oldı 24a.8

‘Ārif kişiler altuna pağır *nice* yüzler 53b.11

Görelüm kendi *nice* tā‘at kıılır 14a.9

Muhtaşar iken gör ki *nice* mu‘teber olduñi 43a.9

Nice ki direm sen iy göñül ‘ışkdan ħazer eyle 78b.3

5.5.4. nicesi

‘Åşık kişi bu ‘ışkı göñül *nicesi* gizler 53b.13

5.5.5. niçe:

Niçe sorarsın özüñi özgeye 44a.9

5.5.6. nişe ‘nasıl, niçin’

Şuçum ne göñül benümile *nişe* şavaşduñ 48a.11

5.5.7. niçün ‘neden, niçin, hangi sebepten’

Cüst ol iy göñül ‘ışkıla sen süst *niçün* olduñ 33a.1

Gel gel iy göñül gümrâh olup *niçün* azarsın 13b.13

Gel gel iy göñül derde giriftâr *niçün* olduñ 19a.9

Niçün iy göñül iki cihâna nazarıñ yok 9b.10

Var var iy göñül yarama tuz *niçün* ekersin 18b.6

5.5.8. neye ‘niçin, neden’

Dem dem çağırıp *neye* diyesin sen ene’l-ħaķ 14a.1

Seni bunda *neye* getürdi ĳadîr 46a.6

Neye gelmişdür yine ol kim bile 11a.13

5.5.9. kaçan ‘nasıl, ne zaman’

Bu *kaçan* müyesser ola her câna 39b.12

Degme kez fırsat *kaçan* girür ele 47b.12

Kaçan ki göñül sen ‘ışkıla birlige bitseñ 35a.13

Åb-ı ĳayvan *kaçan* aķar her çaya 25a.9

5.5.10. ĳanda ‘nerede’

ĳanda bakşañ görünür oldu cihân 41a.6

ĳanda bulasın bir demi bir daķı 39b.11

Özi *ķanda* turmışıdı ol kadîr 72b.12

Zarflarda Kuvvetlendirme

Deñiz-ile *toĳtolu* oldu cihân 3a.9

6. EDATLAR

6.1. Son Çekim Edatları

6.1.1. Türkçe Son Çekim Edatları

6.1.1.1. *içün*: İsimlerin yalın, zamirlerin ilgi hâliyle kullanılır.

Anuñ içün revnaķa geldi cihân 57b.5

Anuñ adı *anuñ içün* oldu ār 63a.6

Rehin mi ĳoduñ *mey içün* seccâdeyi n’itdiñ 64b.9

Var sen iy göñül *özün içün* sevdâ başarma 47b.7

İçin edatı bazen ekleşir:
Bilmedügi çün beküllî oldı mât 36b.13

6.1.1.2. bigi < gibi
 Âdemde var **bunuñ bigi** haşşiyât 59b.9

6.1.1.3. gibi
 Demi enelhak ura **Manşür gibi** 63b.9
 Defiiz isefi **kaatre gibi** çağlama 69b.1
Gün gibi toğdı irişdi ol paşâ 40b.1
 ‘Işık gerekise ‘ışıkı göñül **cân gibi** şakla 64a.7
 Her bir cāhile **Ahmed i Haydar gibi** bakma 56b.10
Her nesne gibi sen iy göñül görme bu ‘ışıkı 32b.12
 Uyana baht-ı çerāğı **nür gibi** 63b.9

6.1.1.4. degin: İsmiñ yönelme hālinden sonra kullanılır.
 Tā **şubha degin** tesbihim āh u figān oldı 47a.3

6.1.1.5. dek: İsmiñ yönelme hālinden sonra kullanılır.
 Âdemden **Muştafāya dek** bu haber 7b.2

6.1.1.6. kadar: İsmiñ yalın hāliyle kullanılır.
 ‘**Aklı kadar** her birisi söylemiş 36b.12
 Şıdık yolında **bu kadar** ola nişān 55a.5
 ‘**Aklum irdigi kadar** şerh eyledüm 10a.1

6.1.1.7. soñra: İsmiñ ayrılma hāli ile kullanılır.
Peygamberden soñra zāhir oldılar 9a.3

6.1.1.8. öñdin ‘-mAdAn önce’
 Bu mülke **kılmazdan öñdin** seyrānı 42a.13
 Gerdişe **gelmezden öñdin** ay u gün 72b.8
 Ārāiş **olmazdan öñdin** bu dükkān 72b.9
 Eşkere **olmazdan öñdin** ol güher 72b.11
 Sen henüz **geymezden öñdin** bu teni 70a.13

6.1.1.9. bile, bilen
 Eri hemān yine meger er **bile** 62b.1
 Ҙafası **bile** düzülmüş her yüzüñ 49a.12
 Defiizile **kaatre bile** muttaşıl 51a.3
 Raḫatuñ yanında **bile** zaḫmeti 49a.4
 Bu ‘ışık **bilen** şayyād ı üstād seni dirler 17b.2
 Göñli **bilen** şöyle yamanca ḫulu dirler 50b.9

6.1.1.10. ilerü

Tertib olmazdan *ilerü* cân u ten 73a.6

6.1.2. Arapça ve Farsça Alıntı Edatlar

6.1.2.1. +be+ < Far.

Divşür ögünü ‘ışkıla sen *ser-be-ser* eyle 62a.13

Dem-be-dem müşkilin mürşidden sora 61a.1

Dü-cihānda her ne ki var *kāf-be-kāf* 75a.7

Ma‘rifet *gün-be-gün* oldu füzün 66b.3

6.1.2.2. ber+ ‘üzere’ < Far.

Yerleri gör nice tırmış *ber+karār* 35b.2

6.1.2.3. şifāt ‘gibi’ < Ar.

Gönlüm hemişe *şüfi-şifāt* tesbîh iderdi 75b.1

‘İşka düşeli gör nice *mecnün-şifāt* oldu 26b.9

Şahrāya düşmiş gezer *hayvān-şifāt* 38a.8

6.1.2.4. şekil ‘gibi’ < Ar.

Divāne gibi gör aḫī *Mecnün-şekil* oldum 8a.2

6.1.2.5. vār ‘gibi’ < Far.

Baykuş-vār bu ḫarāb u vīrāneye kalma 55b.4

Kalender-vār ‘ışkıla dalkuñ pelās eyle 80a.10

Her dem iy göñül *Manşür-vār* dirsın ene! -Ḥaḫ 25b.4

6.2. Cümle Başı Edatları

6.2.1. ancak

Ayrılık inkārdur *ancaḫ* gayrı yoḫ 28b.10

Hemān ol sākīdür *ancaḫ* ol bākī 19a.3

Şöyle boş şüretdür *ancaḫ* cânı yoḫ 16a.3

6.2.2. velī

Keşf oldu baña *velī* bu ma‘nī-i esrār 33b.3

Velī bu ādem de dürlü dürlüdür 58a.11

Zīre *velī* ḫaḫ yine ḫaḫıla 62b.2

İnsāna beñzer *velī* insān degil 16a.4

Velī hiç kimesnem yoḫdur ğaribem 78a.8

Velī ḫayālūñ ṭobṭoludur kevn ü mekānda 9b.9

Adım insān *velī* ben ol fulānam 79a.1

6.2.3. veli ki

Velī ki ‘aḫıl gör ki nice tüccārum oldu 34b.9

Velī ki bu ‘ışḫ göñlümi uş ālūde kıldı 39b.6

Velī ki bu ‘ışḫ nūrıla bedr-i münir oldum 76b.6

6.2.4. velī kim

Adı bifi birdür *velī kim* iy emīr 36b.11

6.2.5. velīkin

Altı cihetdür *velīkin* cānı bir 46b.5

Velīkin cümle ‘āleme başdur ol 62b.11

Velīkin cümle ‘āleme başdur ol 63a.4

Velīkin cümle ‘ālemden ol āzād 71b.5

6.2.6. çünki

Aşşı mı kıılır *çünki* deli bağdan boşandı 31a.3

Bir kända bile bitdi göñül *çünki* ezelde 35a.10

Çünki buyımış takdīr ezeldeki buyruğ 61a.7

Hüb olur işüñ *çünki* yalandan bizer olduñ 64b.11

‘Işğ gelse başa *çünki* şabūr eyleyimezsın 82a.5

‘Işğ kadehini *çünki* göñül elüme sundı 33b.4

Şükür it iy göñül *çünki* bu devrān ele girdi 55a.4

Terk eyle bāri bu ‘ışkı göñül *çünki* şafañ yok 15b.5

6.2.7. zīra ki

Zīra ki benim cānuma bu ‘ışğ havaledür 76a.4

Zīrā ki bu ‘ışğ Hāğ nūrıdur ‘ışğa hicāb yok 61b.6

6.2.8. zīre < Far.

Zīre velī halk yine halkıla 62b.2

Zīre insān tonında çok şüret var 80a.12

Zīre ol bilmez ki insāndur özi 15b.11

6.2.9. ger < Far.

Ger cümle ‘ālem āgyār ola sen yarı gözle 2a.7

Ger dīvisēfi der-biyabāndur yirüñ 34a.11

6.2.10. eger

‘Işğ beni *eger* oda yakarsa gilem yok 80b.11

Tutduñsa *eger* yāruñ lebler-i zülālinden 84a.2

Varısa *eger* edebüñ erkānuñ 39b.10

‘Işğdan hāzer it saña *eger* kāda gerekmez 73a.4

Eger dileseñ ma‘şükıla vuşlata ırmek 71b.11

6.2.11. gerçi

Bu ‘ışkıla ben *gerçi* göñül melāmet oldum 33b.3

Gerçi ki bu ‘ışğa göñül tevbe kılayın dir 83b.12

Gerçi ki nāşi kişi katında fakīrem ben 76b.6

Gerçi ki bu ‘ışğ sırrımı fāş eyledi şarda 77a.10

6.2.12. meger

Eri hemān yine *meger* er-bile 62a.8

Meger hayvān şifātudur bu kemlik 80a.3

Muştafādan naşibüñ yoǵdur *meger* 28a.5

6.2.13. bāri

Bāri ol genc-i ebeddür sen vīrān 70b.12

Çoy aḫi göñül *bāri* bu sözi aḫır eyle 82a.5

6.2.14. meger ki

Şovuk geçipdür *meger ki* başuña 27b.6

6.2.15. meger kim

Sen işitmedüñ *meger kim* iy saǵır 26a.11

6.2.16. tā ki

Bu genci iste bul ırtıl irencden

Tā ki behre ıtutasın sen bu gencden 79b.10

Müslimānısañ diniñe ḫāzır ol

Tā ki şeytān göñlüñe bulmaya yol 31b.13

6.2.17. illā

Lā-mekāndur kimse ıandadır

İllā ıanda ister-iseñ andadır 1b.5

6.2.18. nite ki 'gibi'

Mevc i deryā ikisi birdür hemān

Niteki birlik görünür ten ü cān 74b.4

6.2.19. çün

Aǵyār *sözi çün* fikr idiben zulmete düşme 29a.9

Cümle cihānuñ bünyādı *çün* 'ıışkıla oldı 67a.10

Cānımda bu 'ıışk ḫayāli *çün* ıaynadı bitdi 68b.3

Çün bāḫi degül dünyā fānıdır neye ıaldıñ 12a.6

'ıışk-ıla göñül *çün* beni sen ele getürdüñ 31b.5

'ıışkıla göñül *çün* bī+ḫicāb vuşlat olaldan 70a.3

'ıışk ḫaşılı *çün* bī+vāşıta yitdi 64a.6

ḫaḫıḫat ne dimek olur bildi *çün* 66b.3

Hicrān belāsı 'ıışkıla *çün* vuşlat olupdur 55a.4

Sen 'ıışkı gözet *çün* naşibüñ 'ıışkdur hemān 61a.5

Vuşlat olagör 'ıışka göñül *çün* aşıldur 35a.10

6.2.20. çünkim

'ıışk saña nazar itdi göñül 'ıışkıla *çünkim* 24a.11

6.3. BAĞLAMA EDATLARI

6.3.1. ı, i, u, ü 've'

İslâm u tersâ *bağl ı Hak* demek 64b.7
Zerğ ı tezvîrin dürüldi defteri 68a.8
 Çârem ne gönül her hâle *şükr i şükir* oldum 76b.8
Müzd i yazık bu tamü uçmağ demek 64b.7
Vahdet i kesret ki dirler her şifât 55a.9
 Var var iy gönül *cevr i cefâ* cânuma yitdi 68b.2
 Ay u *Güneş* gibi şöyle eşkere 30b.8
 Birbiriyle ulaşığ *huşk u ter* 67b.3
 Bâkî degül âb u âteş *hâk ü bûd* 63a.7
 İnsan-ı kâmile virür *derd ü ser* 58b.13

6.3.2. vü 've'

Akça vü altun buğ u boğçadur 32b.1
 Gitdi fer ahî kavvala ne *cübbe vü destâr* 33b.4
Hoca vü dükkân bu cümle sermâye 55a.10
 Ne işe yarar bu beyhüde *kışsa vü destân* 12a.8
 Rencür u haste *naşi vü kem- 'ağıl* 32b.9

6.3.3. yı, yi 've'

Benüm-ile sen *yarğ u yı şavaşıñı* terk it 29a.8
 Şürete toprak *şu yı yıl* ü odam ben 79b.6
 'Işğ olucağaz *incü yi gevher* ne kumâşdur 28b.2

6.3.4. eger....eger 'hem...hem'

Mât olmışdur *eger cüvân eger* pir 82a.11

6.3.5. geh....geh

Ayda bağ *geh* hilâl olur *geh* bedir 25a.6

6.3.6. gerek....gerek

Gerek çok fikr itsün 'ağıl *gerek* az 83a.1

6.3.7. hem....hem

Cümle varlık *hem* kebîr u *hem* şağîr 30b.10

6.3.8. ne....ne

Birlik içinde *ne* sağ kaldı *ne* sol 68b.1-7
 Bu bahruñ *ne* dibi var *ne* kenârı 83a.13
 Ne münâcât kıldı *ne* Mûsâ *ne* Tûr 51a.9

6.3.9. ya....yâhû

Ya ele getir bu 'ışkı gönül *yâhû* fâriğ ol 40a.7

6.3.10. da, de

Bu *da* bir demdür kaçan girür ele 39a.13
 Sevdası *da* ayru bişer her başuñ 50a.3
 Âdem *de* bilmedi ne hikâyetdür 82b.1
 Ben *de* şıgam iki cihânda yine 12b.3
 Söyleyesin *sen de* ma‘rifet dilin 13a.6
 Vilâyetden *de* işit bir hikâyet 8b.6

6.3.11. dañı

Sen *dañı* bensin iy tãlib aç gözüñi 5a.12

6.3.12. hem

Gevher ol *hem* ma‘den ol her gevhere 32a.2

6.3.13. ki

Baña gelsin bîmâr *ki* ben şabibem 78a.8
 Gel gel iy gönül gör *ki* nice mat oldu 26b.6
 Şol kadar kulluğ ide *ki* mürşide
 Külli perde gözi öñinden gide 61b.3
 Ten ü cãn cãnân *ki* dirler bu kelâm 65a.7

6.3.14. kim

Cãn gözin aç *kim* ‘ayândur ol sãki 55a.6
 Cümle dir *kim* dem bu demdür dem bu dem 47b.4
 Mevce bağ *kim* yine denizden biter 67b.3
 Söyle *kim* gelsin beri ol mühmele 14a.11
 Şöyle di *kim* ‘aqluma şıgısın kelâm 73b.9
 Zî-ñayf *kim* böyle ola bir kişi 26b.2

6.3.15. üle

Yine getürdüm *yüñ-üle* gevheri 14b.4

6.4. Ünlem Edatları**6.4.1. ey**

Tabl-ı beşâret çalındı *ey* hoca 20a.10

6.4.2. iy ‘ey’

Ayrılık inkârdur ancak *iy fağrı* 28b.13
 Âdem içinde âdem var *iy habîb* 59b.1
 Yolu bilenden şorarlar *iy ‘ağıl* 25a.4
 Bir işâretdür bu saña *iy fakîr* 13b.3
 Bir turı gel dört yafia bağ *iy cüvân* 27b.11
 Bir turı gel gözüñi aç *iy kişi* 33b.11
 Cüşa getürür ‘ışk *iy gönül* bañr-i nehengi 9a.8
 Gör gör *iy sãlik* ‘ışkıla bu göñlüm içinde 58b.6

İy bî-üşül seni üşülden koyan 32b.5
İy dirîgâ geçdi ‘ömrüñi bî+haşıl 32b.9
İy şalüş zerrâk ‘ayyâr ustaca 32a.3
İy tâlib sen müstemi‘ ol bu söze 72a.1
 Kibri terk eyle başuñdan *iy hõca* 32a.3
 Ol nûrıla cümle varlık *iy fulân* 35b.8
 Sen dañı bensin *iy tâlib* aç gözüñi 5a.12
 Var var *iy gönül* söyle bu ‘ışkıla nişânından 84a.2
 Var var *iy gönül* ‘ışk okın yüregüme atma 81a.11
 Var var *iy gönül* ‘ışk saña nigerândur 79b.7

6.5. Gösterme Edatları

6.5.1. uş

Ağyâr belâsı cânımı *uş* odlara yaqdı 18b.9
Uş benüm göñlüm içinde ol fülân 78a.4

6.5.2. uşda

Uşda bu halkdur nebîler pey-revî 9b.13
 Sen fâş idiben, *uşda*, gönül halka çıkarsın 18b.8

7. FİİL ÇEKİMİ

7.1. Kişi Ekleri

7.1.1. İyelik Kökenli Kişi Ekleri: Görülen geçmiş zaman ve şart çekimlerinde kullanılır(Ergin 1993: 271).

Teklik 1. Şahıs: -m

Teklik 2. Şahıs: -ñ

Teklik 3. Şahıs: -----

Çoğul 1. Şahıs: k, k

Çoğul 2. Şahıs: -nız, -niz, -nuz, -nüz

Çoğul 3. Şahıs: -lar, -ler

7.1.2. Zamir Kökenli Kişi Ekleri: Şimdiki zaman, geniş zaman, gelecek zaman, öğrenilen geçmiş zaman, istek, gereklilik çekimlerinde kullanılan eklerdir(Ergin 1993: 268).

Teklik 1. Şahıs: -am, -em

Teklik 2. Şahıs: -sın, -sin

Teklik 3. Şahıs: -----

Çoğul 1. Şahıs: -uz, -üz

Çoğul 2. Şahıs: -sız, siz

Çoğul 3. Şahıs: -lar, -ler

7.1.3. Üçüncü Tip Kişi Ekleri: Emir çekiminde kullanılır.

Teklik 1. Şahıs: -(y)AyIn; -ayım; -yin

Teklik 2. Şahıs: -gil, -gıl, eksiz

Teklik 3. Şahıs: -sIn [-sın, -sin]

- Çoğul 1. Şahıs: -AlUm [-alum, -elüm]
 Çoğul 2. Şahıs: -(y)(X)ñ [-uñ, -üñ, -fi, -yüñ]
 Çoğul 3. Şahıs: -sınlar, -sinler, -sunlar, -sünler

7.2. BASİT ÇEKİMLER

7.2.1. Geniş Zaman: -(V)r [-r, -ar, -er, -ur, -ür]

Teklik I. kişi: -aram, -erem -uram, -ürem, -rem

Anca ki *direm* göflüme ‘ışkdan hazer iyle 77a.11

Çamu yollarca *gelürem* giderem 78a.12

Yoħsa iy göñül yire *şalaram* nām-ıla nengi 9a.4

Yandırdı beni başdan ayğa *yanaram* uş 39a.5

‘Işk defizinde *yüzerem* boyladum 77a.3

Teklik II. kişi: -rsin, -ArsIn; -UrsIn, -irsin

Ol şāzılığdan *olursin* sen ferāħ 71a.2

Niçe *yatursun* tırı gel bî+ħaber 40a.1

Şek tıtma ki sen ma‘şūkıla vuşlat *olursun* 75a.13

Çalma kim şöıra *çekersiñ* teşvişi 27a.5

Cān-ıla *seversin* göricegez şūħ-ıla şekli 9a.5

Zağ-ıla bir mi *tutarsın* hümāyı 25a.8

Hiç yire göñül ‘ömrünü yile mi *virirsin* 40a.8

Dirsin göñül ‘ışk odına sen şabūr eyle 41b.1

Bilmen ki göñül senüñ-ile ne kılayın ben 8b.5

Teklik III. kişi: -r, -Ar, -Ur [-r, -ar, -er, -ur, -ür]

Seni *ister* gice gündüz her tālib 44b.11

Rüşen olmışdur *görinür* her mekān 35b.6

Külāh-ı devlet mi *konur* her başa 48a.5

Tevhīd *yazılır* dāyimā cānum varağında 73b.4

Çeker eline *girür* bir nevāle 43a.5

Çokluk III. kişi: -rler, -ArAr; -urlar

Ādem var söylese *taħsīn iderler* 81b.8

İlāhī *şoħbet iderler* hoş latif 35a.2

Cümle bu kez aña *kılurlar* sücüd 52a.11

Cümle ol nürdan *tutarlar* perveriş 36a.8

Yolı bilenden *şorarlar* iy ‘aқıl 25a.4

Vilāyet *dirler* yine bir dürlü ħāl 8b.7

Olumsuz Çekim

-mAz + kişi eki, -ma + kişi eki

Teklik I. kişi: -mAzAm, -mam, -men

Bilmen ki göñül senüñ-ile ne kılayın ben 8b.5

Gice *uyumam* gündüzün işden āvāreyim 56a.7

Şabūr *kılmam* uş cigerüm yandı vü tütüdi 41b.1

Kurtulmazam ‘ışk beni kulluğa tutdı 41b.3
 Şabr **idemezem** ‘ışka göñül hiç tākātım yok 9a.6

Teklik II. kişi: -mAzsIn, -meñ

‘İşkıla göñül birlige çünki **bitemezsin** 44a.1
 Gel gel iy göñül kovma aḥī kim **yitemezsin** 43b.12
 ‘İşk gelse başa çünki şabūr **eyleyimezsın** 82a.5
 Kuş dilin **bilmeñ** ki söyleyem saña 5a.11
 Ne fāyide çün naşihatüñ sen **tutamazsın** 43b.12
 Tolaşma göñül ‘ışkıñı başa **varmazsın** 66b.12

Teklik III. kişi: -mAz

Ādem var ki yüzi bir pula **degmez** 81a.3
 Bir bu ki göñül naşihat eylerem **işitmez** 39b.8
 Degme göz toḡrı **bakamaz** güneşe 48a.5

Çokluk III. kişi: -mazlar, -mezler

Bilmezler karışıp dur halkıla 62a.8
 Daḥı kurtılmağa **bulmazlar** mecāl 43b.3
 Gül **dimezler** her çiçegüñ adı var 25b.11

Soru Şekli

Külāh-ı devlet **mi** konur her başa 48a.5
 Perde **mi** olur ‘ışk güneşi yüzine bulut 60b.4

7.2.2. Anlatılan Geçmiş Zaman

7.2.2.1. -mİş + zamir kökenli kişi eki

Teklik I. kişi: -mİşAm[-mışam, -mişem]

Aşlıyla sâhibinden **almışam** 14b.8
 Ben bu metā‘uñ kânını **bulmışam** 14b.8
 Hoş teferrüc **eylemişem** cān ilin 13b.8
 Daḥı bir özge mekāna **irmişem** 10b.6

Teklik II. kişi: -mışsın

Seni almış deli **olmuşsın** deli 32b.2
 Humār **olmuşsın** başuñda derd-i ser 27a.8

Teklik III. kişi: -mİş, -müş

Bir deñizdür ‘ālemi **tutmuş** tamām 74a.13
 Cümlesi nūra **karışmış** nūrları 35a.3
 Şöyle **düzülmüş** ezelden kār u bār 48b.8
 Yār **dilemiş** her neye vardur şafā 65a.10

Çokluk III. kişi: -mışlar

Cümlesi ol nūrdan **almışlar** çırāk 36a.7

7.2.2.2. Belirsiz Geçmiş Zaman: -İpdUr; -UpTur, -ıpdır

Gözüne yad hayâl perde *olupdur* 79b.13
 Andan ‘ibâret *olupdur* her şîfât 53b.2
 Cümle başı ol *salıpdır* sevdâya 71b.2
 Bir güneşden nûr *alıpdır* cümle göz 29b.1
 Defnizler mevc urur cûşa *gelipdür* 79a.11
Karşıpdur her bir işinde bile 17b.11
 Kiminüfî ‘ömri *geçipdür* bî+temîz 43a.3
 Lezzet-i cihân seni yoluñdan *çıkarıpdur* 46b.3
 Tâli ‘ifî ofmaz *düşüptür* sitâreñi 32b.8
 Tertibile *düzülüpdür* her bir iş 50b.3

Olumsuz Çekim:

Metnimizde -miş ekinin olumsuzu, o dönemki genel eğilime tabi bir şekilde, *değil* kelimesi ile yapılmaktadır (Adamović 1985:189-190).

-miş+değil

Zîre kim cânı bu göz *görmüş değil* 17b.13

7.2.3. Görülen Geçmiş Zaman: -dİ + iyelik kökenli kişi eki

Görülen geçmiş zaman eki, teklik ve çoğul birinci ve ikinci şahıslarda genellikle yuvarlak, üçüncü şahıslarda daima düz olup sadece d’li şekilleri bulunmaktadır (Timurtaş 1972: 305).

Teklik I. kişi: -dİm, -dUm

‘Aqlım irdigin nişân *virDIM* saña 64b.2
 ‘İşkî görelî şanasın ol bahâr *oldum* 83a.11
Unutdum ahî tesbîhimi ‘ışkı görelden 32a.8
 Var var iy gönül derdile *yandım* tîmâr eyle 78b.1
 Yine *getürdüm* yüñüle gevheri 14b.4
 Bu yurtdan *göçdüm* yine bir menzile 10a.9

Teklik II. kişi: -dİñ, -dUñ

Bu ‘ışk nûriyla sen iy gönül dilberi *gördüñ* 35a.12
 Ne işe *geldüñ* cihâna söyle bir 46a.6
 Sen fâş idiben ‘ışkıla uş yâdlara *çağdıñ* 13a.11
Unutduñ sen iy gönül neyidi fikrüñ 62b.12
 Unutduñ ahî ‘ışkıla sen neye *sataşdıñ* 48a.10
 Yâr yâr diyi uş hasretile haste-dil *olduñ* 59b.12

Teklik III. kişi: -dİ

Cümle eşyâ birliği *kıldı* kabül 76a.10
 Her şadef ahî gevhere *beñzedi* 46b.13
Delirdi gönül delülügi külli belürdi 26b.9
 Külli beşâret *oldı* cânım ‘ışk şafâsından 70a.1

Çokluk I. kişi: -dıĸ, -dik, -duĸ, -dük

Barışdıĸ ahî ‘ışĸ daĸı Şimdi yārim oldu 34b.6

Yine *geldik* bu nübüvvet sözine 8a.11

Var var iy göñül ‘ışĸıla biz *āşinā olduĸ* 34b.7

Esrimişdüĸ ol sākinüñ zevĸıla 42a.1

Çokluk III. kişi: -dIIAr

Cümle ‘āşĸlar beşāret *ĸaldılar* 76b.13

Cümle Şey gözi açıldı *gördiler* 41a.8

‘İzzet idiben elini *öpdiler* 6a.6

Şite anlar nebî diyi *ıpdılar* 6a.6

Yidiler rahmet honından cümle ĸul 28b.1

Ayaĸa ayak *didiler* başa baş 67a.2

Olumsuz Çekim : -mA-dI + kişi eki**Teklik II. kişi: -mA-dUñ, -mediñ**

Bilmediñ insanıdıĸıñ geçdi çün 27b.3

Hîç mürebbi *görmediñ* mi iy kişi 33b.5

Bunca ĸafile gitdi sen *uyanmaduñ* 28a.6

Teklik III. kişi: -mA-dI

Bişmedi göñül henüz anuñ sevdāsi hāmdur 15a.6

Hāberdār *olmadı* kimse bu hālden 82b.13

Gayr-ı Hāĸ *ĸalmadı* hirgiz ortada 51a.8

Çokluk III. kişi: -me-diler

Gördiler *bilimediler* ol cānı 42b.2

Yetersizlik

Gördiler *bilimediler* ol cānı 42b.2

7.2.4. Gelecek Zaman**7.2.4.1. -ısar/ -iser**

Metnimizde *-ısar/-iser* eki yalnız üçüncü teklik kişi için kullanılmıştır.

Özgeye kaçan *degiser* ĸayr işi 28a.8

Cānānı kaçan *göriser* degme cān 14b.13

Peydā *olsar* öñinde nüh felek 16b.7

‘Aĸlı kül kaçan *olsar* her ‘aĸıl 48b.5

7.2.4.2. -acak+kişi eki

Eski Anadolu Türkçesi'nde XIV.yüzyıldan itibaren partisip eki olarak kullanılmaya başlanılan -acak eki ancak XV. yüzyılın ilk yarısında şekil ve zaman eki olarak kullanılmaya başlanmıştır(Adamović 1985: 92-96).

Teklik II. kişi:

Utanacağsın ahî şimdi utan 26a.12

Teklik III. kişi:

Ahîri *nolacağdur* kimse bilmez 83a.1

7.2.5. Emir

Teklik I. Kişi: -(y)AyIn; -ayım; -yin

Gerçi ki bu 'ışka göñül tevbe *kalayın* dir 83b.12

Bilmen ki göñül senüñ-ile ne *kalayın* ben 8b.5

Ĥālimi kime *söyleyin* 'ışka yesir oldum 76b.7

Ben ne *bileyin* seni göñül ehl-i hünersin 17b.2

- Ünlüyle biten fiillerden sonra -(y)eyin şekli de görülür.

Söyleyeyin itme bir dem kıl ü kâl 8b.7

Söyleyeyin 'ışk bile 'ışk dilin 13b.8

Teklik II. Kişi: -gil, -ğıl, eksiz

Güneşi *farğ eylemegil* zerreden 74a.11

Nağşa *bağmağıl* gerekse nağğāşı 46a.5

Beliñlemegil vahşî gibi öz hayālüñden 16a.8

Ādem-iseñ *bilgil* ahî miğdāruñ 34a.11

Sen bu sözden *añlağıl* gendüzünü 46a.4

Bu sözi *diñle* bilürseñ kuş dilin 75a.2

Teklik III. Kişi: -sIn [-sın, -sin]

Anuñ-içün sudur *ağsın* işüñe 27b.6

Her ki tälibdür Ĥağğa *gelsin* beri 17b.7

Çokluk I. Kişi: -AlUm [-alum, -elüm]

Bu cevāb *tatalum* senden şevāb73a.10

Yine geldi *birikelüm* pes gelüñ 11a.8

Sözi bismillahi *bünyād idelüm* 1b.2

Çokluk II. Kişi: -(y)(X)ñ [-uñ, -üñ, -ñ, -yüñ]

Dürr i cevāhir dökdi dilim şarrāfa gel *diñ* 40b.12

Gösterüñ kim *diyüñ* oldur pey-revî 15b.4

'Ağlumu *görüñ* 'ışk odı nice ĥamüş eyler 39a.1

Göñlüme *bağüñ* tesbiğ i seccādeyi kodı 76a.5

Şoruñ ki size diye bu delilden 80a.4
Şür çalındı *turuñ* ahi bir turuñ 19b.9

Olumsuz Çekim

Teklik II. kişi: -ma , -mAGII

Var var iy göñül özüñe *çıkmā* yoluñdan 16a.8

Uyuma göñül gözüñi aç dört yaña baq bir 7a.9

Seni görmez *şanmağil* sen ol şāhı 31b.11

Bilmeseñ toz *eylemegil* meydānı 73b.10

Teklik III. kişi:-ma-sın, -ma-suñ

Eski Anadolu Türkçesi'nde bugünkü bilgilerimize göre ekin son ses ünsüzü, genellikle diş ünsüzü *n* şeklindedir. Metnimizde ise bir örnekte ek ünsüzü damak n'si ile karşımıza çıkmaktadır. Bugün Batı ve Orta Anadolu ağızlarında da kullanılan bu şekil muhtemelen çokluk ikinci kişi *-iñ, -iñ* ekinin tesiriyle ortaya çıkmıştır (Adamović 1985:241).

İmānıñı şakla şeytān *almasun* 32a.1

Göñlüñde Hāq qalsın gayrı *kalmasın* 32a.1

‘Amelüñ *azmasuñ* kişi ‘amelüñ 27b.10

Hiç müsülman sencileyin *olmasın* 26b.5

7.2.6. Şart

Teklik II. kişi:-sAñ(A) [-sañ, -señ, -sañ+a]

Her neye *baksañ* hemān ol mihribān 75a.4

Tedbir *kosañ* işüñ taqdir ola 56b.8

Her kimden *şorsañ* nişān vire saña 41a.11

İşbu mel‘ün bid‘ate *baksañ* 53b.7

Teklik III. kişi:-sA

Ādem var *söylese* taħsīn iderler 81b.8

Tersāya *irişse* ehl-i dīn kıılır 59b.5

Olumsuz çekim:

Teklik II. kişi: -meseñ

Bilmeseñ toz eylemegil meydānı 73b.10

7.2.7. İstek

Teklik I. Kişi: (y)-Am

Çün şāf *olam* gide ğaflet ‘illeti 12a.10

Ben de *sğam* iki cihānda yine 12b.3

Ben kime *diyem* derdimi göñül elinden 29b.10

Hālim budur uş ben ne *diyem* ‘işka düşelden 54b.13

Quş dilin bilmeñ ki *söyleyem* saña 5a.11

Teklik II. Kişi: -(y)AsIn

Kime *diyesin* zühdi tã'atım füşâr eyler 38b.2

Cismi tarh eyle *bulasın* cân ilin 75a.2

Bâki *kalasın* ebedi cãvidân 55b.13

Tã ki behre *tutasın* sen bu gencden 79b.10

Senüñ murãduñ bu mı ki 'ışkıla *yanasın* 36b.2

Teklik III: Kişi: -e

Şöyle kulluk it ki sultãn *begene* 46a.8

İstek kipinin teklik üçüncü kişisi -dur ekini de alabilir ve şimdiki zaman ifade eder:

Bu 'ışkıla uş tabl-ı melâmet *çaladur* 76a.3

Çokluk III. kişi: -(y)AlAr [-alar, -yeler]

Yazalar aduñ *söyleyeler* destân içinde 28a.1

Olumsuz Çekim**Teklik II. kişi: -me-ye-sin**

Tã ki yolda *yitmeyesin* bitesin 38b.6

Teklik III. kişi: -mAyA

Ķalmaya göñlüm içinde endişe 11b.13

'Ömri geçe gendüzini *bilmeye* 26b.2

Sînesinde *Ķalmaya* bir kine 66b.9

7.2.8. Gereklilik

Metnimizde gereklilik kipi için ek kullanılmamış, bu ifade '*gerek*' kelimesi ile sağlanmıştır.

Ķolduruban Ķarnını *yatmak gerek* 8a.6

7.3. BİRLEŞİK ÇEKİMLER**7.3.1. HİKÂYE****7.3.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi****Teklik I. kişi: -r-ıdım**

Ben *şaklarıdım* rãzımı hiç tuymaya kimse 18b.8

Teklik II. kişi: -Urduñ, -arduñ, -erdiñ, -ar idüñ

Bu 'ışkı göñül cânıla sen ârzü *Ķalarduñ* 55a.3

Evvel iy göñül Ķatırımı *şorar idüñ* sen 43a.13

Perde yogıdı *görüdüñ* sultãnı 70a.13

Sırr-ı ebed sen *olurduñ* pes ebed 30b.12

Uyanurduñ terk iderdiñ teşvişi 30b.4

Teklik III. kişi:-Ardı, -Ur(I)dICānān olurduñ *giderdi* cism i cān 30a.6Devletüñ bahtı *olurdu* hem bidār 30a.8Devletüñ bahtı *tolardı* cümle cān 31a.13İnsānısañı aklıñ *olurdu* tamām 27a.3*Ögünüridi* göñlümi ıışķ görincek 30a.13Toğrı baķan sende *görürdi* didār 30a.8**Olumsuz Çekim****Teklik III. kişi: -mazdı**Sa'ādet güninde *kalmazdı* bulut 30b.6Dağı *kalmazdı* cānıñda guşsa gam 33b.10**7.3.1.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi****Teklik I. kişi:***Uyumuşıdum* gañlet içinde haberim yok 83a.8**Teklik III. kişi:-mİşdI***Almuşdı* beni vallāhi göñül şöyle sevindi 6b.7Birlige *bitmişdi* dermān derdile 76b.10Bunlaruñ *korķmışdı* andan cānları 5b.12*Geçmişdi* göñül külli cihān sevdālarından 66a.11*Ķuşanmışdı* biline tersā gibi zūnnār 66a.9Nūra *dönmişdi* cānımız şavķıla 42a.1*Tayınmışdı* cānım ıışķıla göñül belāsından 55a.2**Çokluk I. kişi: -mişdik, -mişdük**Zire kim *bilmişdik* anda biz 42a.10*Esrmişdük* ol sākınüñ zevķıla 42a.1**Çokluk III. kişi:**Ķalk ķamu *görmüşleridi* sulţānı 42a.13**7.3.1.3. Görülen Geçmiş Zamanın Hikâyesi****Teklik III. kişi: di-y-idi***Gitdiyidi* uş yine geldi yine 12a.1**7.3.1.4. İstek Kipinin Hikâyesi****Teklik II. kişi: İstek kipinin hikâye çekiminde i- fiili düşer:**Añlayıbilür *oladuñ* yoluñı 33b.6**Teklik III. kişi:**İnsānısañı ma'lüm *olaydı* işüñ 34a.2Ķayvānısañ *görüneydi* cūmbüşüñ 34a.2

Olumsuz Çekim:

Teklik II. kişi:

Kalmayayduñ şöyle şayru bî+çäre 33b.8

7.3.2. ŞART

7.3.2.1. Görülen Geçmiş Zamanın Şartı: -duñ+ısa, -duñ+ısa

Dürdâne getir *talduñısa* ‘ummân içinde 27b.12

‘Işkıla göñül *sındıñısa* ‘ışkıla bitgil 45a.8

Tutduñısa eger yāruñ lebler-i zülälinden 84a.2

7.3.2.2. Geniş Zamanın Şartı: -r, -Ar, -Ur +sA + kişi eki

Bu ‘ışk yolına kurbān *olursam* sa‘ādetdür 60b.7

Bu ‘ışkıla bir *olurusañ* hiç zebānuñ yok 16b.11

Bu ‘ışk iy göñül senüñ *olursa* belāsın çek 42b.10

Devlet ayıdır ‘ışk göñül ne burcda *toğursa* 56b.12

Eger *dileriseñ* ma‘şūkıla vuşlata irmek 82a.3

Her kim iy göñül ‘ışkı *yererse* la‘net oldı 26b.7

Her *n’iderise* dünyede bu ‘ışka kalem yok 69b.10

İsteriseñ buncılayın mertebe 31b.10

İşidürse imāna gele ‘aşı 59b.7

Özün bilene şor iy göñül ‘ışkı *şorarsañ* 14a.3

Söyle bu hāli *bilürseñ* hāl dilin 73a.8

Yüregüñ *yanarisa* safıa buz gerek 27b.8

8. İSİM-FİİL: -mak ile kurulan isim-fiil grubu özne alırsa yalın hâlde bulunur. Türkiye Türkçesi’nde bu tür yapılar kullanılmamaktadır.

Müsikī *söylemek* öküz kãdadur 25b.6 (Öküzün şarkı söylemesi nerede (görülür?) (daha fazla bilgi için bkz. Kerslake 1998:198).

Ƨolduruban karnını *yatmağ* gerek 8a.6

Acıkmağ *doymağ* u gülmek ağlamak 34b.5

9. SIFAT-FİİL

9.1. -(y)ecek, [-ecek, -yecek]

Arada gayrı *diyecek* nesne yok 75a.11

Gelecek nesne gayıbdur iy ahi 47b.11

Söylemeyecek kelecı söyleme 26a.1

9.2. -(y)An [-an, -en]

Bu ‘ışkdan *olan* derde göñül ‘ışk kefaretdür 45a.8

Evlā *dimeyen* kişiye şahbāzuñı virme 45b.12

Ƨaķıķat baħrında *biten* cevāhir 31a.10

Her neye baksañ *görünen* bir cemāl 29a.13

Her neye baksañ *görünen* ol ğafür 51a.9
 Her göñülde *kaynayan* fikr-i hayâl 19b.4
 ‘İşkısuz *kılınan* zühd i tã‘at külli yalandur 49b.5
İşidenüñ rüşen ola cãn gözi 58b.12
 Lā belī *dinen* ol hikāyet ol kıl ü kâlden 46a.12
 Ol ebed mülkinde *toĝan* āfitāb 66a.3
 Şarrāf *olan* kānı ma‘denden şora 66a.1

9.3. -dig, -duĝ

Bir vücüddur *geydigi* hırķası bir 36b.11
Geldigi bu mülke kıla seyrāni 70a.9
Geldigi vatanı unutmış bular 38a.9

-DIK+ sıfat-fiili özne alırsa, öznenin Türkiye Türkçesi’nden farklı olarak ilgi eki almadan kullanıldığı görülür:

Muştafā *didigi* (yol) 9b.1
 Vuşlat ehli *bulduĝı* dürr-i yetim 31a.12

-dik eki Eski Anadolu Türkçesi’nin diğer eserlerinde de olduğu gibi (Gülsevil 1997: 122), aşağıdaki örnekte -mA yerine kullanılmıştır:

Sebebüñ ne yoldaşuñdan *kaldıĝıñ*
 Yoldaş diyiben āvāre *olduĝuñ* (Senin) yoldaşından ayrılmanın (ve) yoldaş diyerek avare olmanın sebebi nedir? 26b.13

9.4. -miş [-miş, -miş]

Bitmiş işimi ‘ışkıla sen yine bozarsın 13b.13
 Cümle göñülde *yaradılmış* melek 2b.5

10. ZARF-FİİL

10.1. -yı

Her biri bir yaña gitdi *otlayı* 37a.11

10.2. -(y)e ‘-arak, -erek; -mA için; ip’

Hele bir tır seni *şora geldiler* ‘sormaya geldiler’28a.7
 ‘Ömri *geçe* gendüzini bilmeye 26b.2
 ‘İşkı gör aĝi mevci başımdan *aşa geldi* 21a.5

10.3. -ip, -up: Eski Türkçe’de ünsüzle biten tabanlara daha çok *-ip, -ip*, ünlüyle bitenlere *-p* şekli gelir. Son hecesi yuvarlak ünlü olanlardan sonra *-up, -üp* eklenirdi. Batı Türkçesi’nde ekin ünlüsü hep yuvarlak olagelmiştir. (Tekin 1998: 277).

Yolın *azıp* tesbihin yañılmasın 26b.5
 İrakda *turup* sen iy göñül temāşa kılma 44b.4

10.4. -ıcağ

Cūş iderdiñ *taşıcağ* ‘ummān gibi 31a.8

10.5. -All [-alı, -eli]

Bu ‘ışkıla ben *bilişeli* bahtum uyandı 70b.3

‘Işka *düşeli* cümle ‘ālemden vākıf oldı 73b.5

Bu ‘ışkıla bir *olalı* ben ayağa düşdüm 83b.13

‘Işkı *görelı* gör ki nice kıvāma geldi 66a.10

Vuşlat şarābın ‘ışk elüme *şunalı* günden 51a.12

-All zarf-filinin +dAn ekiyle genişletilmiş şekli de kullanılır. Bu durumda orta hece durumuna düşen -I düşer.

Hālīm budur uş ben ne diyem ‘ışka *düşelden* 54a.13

Bu ‘ışk iy göñül baña şafā nazār *idelden* 40b.11

Bu delı göñül ‘ışkıla vuşlata *irelden* 58b.8

‘Işkıla göñül çün bī+hicāb vuşlat *olaldan* 70a.3

Sen delü göñül beni koyup ‘ışka *uyaldan* 26b.10

Cānımda bu ‘ışk odı *yanaldan* hālīme bağ 75b.3

10.6. -(y)IbAn [-ıban, -ıben], -(y)UbAn -ıbenı, -ubanı, -ıbanı, -ubanu:

Eski Anadolu Türkçesi’nde diğەر metinlerde sıkça karşılaşılan(Mansuroğlu 1988: 267) -uban eki metnimizde şu örneklerde geçmektedir:

Yoldaş *diyiben* āvāre olduğıñ 26b.13

Birbirin *egleyüben* kaldılar 43b.6

Ṭutasıya *güveniben* iy gafil 27b.5

Bağlanıbanı kalma göñül nağş ı sūretde 22b.1

Bu ‘ışk melāmet *idibeni* perdemi açdı 33b.2

‘İzzet *idüben* elini öpdiler 6a.12

‘Işkıla göñül *kaynayıban* taşra bıraktıñ 48a.12

Sanubanu zen i ferzend mülk i māl 34b.4

‘Ahdıñ *şayıban* bī+vefā kulmāş mı olursın 62a.9

Aynasın *siliben* açā gözünü 61a.10

Bahra *talıban* gevher i dürdāneyi buldum 82b.4

Ḳalma iy göñül *ṭutuluban* sūd u ziyānda 9b.11

Tolduruban karnını yatmağ gerek 8a.6

10.7. -XcAGaz ‘-(y)IncA’ [-ıcağaz, -ıcegez, -ucağaz, ücegez]

‘Işk *olucağaz* incü yi gevher ne kumāşdur 28b.2

Bir nazarda *bakıcağaz* lā-mekān 12a.11

Cān-ıla seversin *göricegez* şūh-ıla şekli 9a.5

Tā *görücegez* bilesin bir dahı 21a.2

10.8. -(y)IcAK [-(y)ıcağ, -(y)icek]

Ol dağı bizi *göricek* bildi hem 42a.11

‘Işkı *göricek* kavline külli yalan oldı 47a.4

‘Işık *olmaycağ* bile âdem neye gerekdür 27a.9

‘Işık *uğraycağ* zebün ider şîr i pelengi 9a.6

Hoş tonanur bahar *olcağ* cihân 50b.4

Savaşcağ yiñeridi bunları 5b.12

Âdem var *söleyecek* tınma dirler 81b.8

10.9. -ince

İy ‘ışkı bilen göñlümi gör ‘ışkı *görince* 30b.1

Perde *gitmeyince* anı kim göre 45a.12

- -ince zarf-fiil eki metnimizde ‘inceye kadar’ anlamında da kullanılmaktadır:

Baş vir iy göñül ‘ışkı koma başa varınca ‘Ey gönül başımı ver (ama) ölünceye kadar aşkı bırakma’ 28a.1

10.10. -incek: *-incak* eki dönemin diğer Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde olduğu gibi (Yavuzarslan 2002:72), metnimizde de zarf-fiil eki olarak kullanılır:

Öğünüridi göñlümi ‘ışık *görincek* 30a.13

10.11. -mAdIn [-madın, -medin]

Cümle varlık dağı henüz *olmadın* 72b.7

Bu kamu eşyâ vücûda *gelmedin* 72b.7

10.12. -ken

‘Işık zencirile göñlimi gör bağı *tururken* 31a.3

Sırr-ı a’lâyı *bulmuş-iken* esfele virme 2b.11

Dağı henüz noktalar ‘*ummâniken* 72b.10

Zâhid kişiyidim öz nâmûsumı *sağlarıken* ben 39b.5

10.13. -dığınca, -dügince ‘dikça’

Vardığınca dağı biter oldı iş 43b.4

Çarğ 1 gerdün *döndüğince* ay u gün 40a.2

11. BİRLEŞİK FİİL**11.1. Fiil +Fiil Kuruluşunda Olan Birleşik Fiiller****11.1.1. Tezlik Fiili : -I vir-**

Gösterivirdi safıa sağ tuşu 33b.5

Tutduğun *salvirirsin* iy ‘akıl 27b.5

11.1.2 Yeterlilik Fiili : -ı bil-, -e bil-

anlay-ı bil- 33b.6, id-e bil- 30a.5, kaldır-ı bil- 33b.13, kurtul-ı bil- 76a.6, sil-e bilseñ 30b.7, yit-e bil- 26a.10 , yüz-e bil- 24b.8

Yeterlilik Fiilinin Olumsuzu

1) -ime-

Gördiler *bilimediler* ol cānı 42b.2

Zulmete düşmiş *bulumaz* bir delil 38a.4

Ne fâyide çün naşihatüñ sen *tutamazsın* 43b.12

2) -(y)I bilme-: Yeterlilik kategorisinin olumsuzu için bil- fiilinin olumsuz şekli de kullanılır:

Bir yire *birikibilmez* başları 37b.4

Ben bir fakirem ‘ışkı göñül *şaklaybilmem* 68b.5

11.1.3. Sürerlik Fiili : -I tur-[-ı tur-, -i tur-]

Sen *şaklanı tur* başuñı bu meydāna virme 64a.8

Halk içinde *işleni turur* işi 10a.3

11.1.4. Deneme Fiili: -e gör: teşebbüs etmek, denemek

Öñdün *öle gör* sen iy göñül öz ecelüñden 16a.11

11.2. İsim+Fiil Kuruluşunda Olan Birleşik Fiiller

11.2.1. eyle- :

divāne eyle- 31a.5, *efzün eyle-* 11b.8, *hazer eyle-* 78b.3, *inkār eyle-* 80b.5, *kabül eyle-* 36b.3, *mest eyle-* 11a.5, *naşihat eyle-* 14a.6, *nazar eyle-* 35b.3, *nāz u niyāz eyle-* 29b.3, *sefer eyle-*16a.10, *şirin eyle-* 7a.11, *terk eyle-* 28b.10, 56a.9

11.2.2. it- :

cehd it- 37a.13, *fikr it-* 29a.7, *hall it-*73b.2, *kıyās it-* 28b.3, *redd it-* 28b.1, *seyrān it-* 5a.4, *şoħbet it-* 35a.2, *tavāf it-*12b.10, *terk it-* 29a.5, *vefā it-* 7a.6, *zulm it-* 47b.5

11.2.3. kıl- :

ārzü kıl- 55a.3, *beydā kıl-* 10b.1, *bid‘at kıl-*14a.9, *cüdā kıl-* 38b.1, *çāre kıl-* 33b.7, *fâyide kıl-* 29b.12, *ħıtab kıl-* 6b.2, *ibādet kıl-*12b.2, *iħtirāz kıl-* 4b.7, *kabül kıl-* 76a.10, *münācāt kıl-* 51a.9, *secde kıl-* 55b.12, 77b.6, *tā‘at kıl-* 14a.9, *taħammül kıl-* 71a.9, *taleb kıl-* 9b.11, 15a.13; *zayi‘ kıl-* 6a.10

11.2.4. ol- :

āşık ol- 40a.9, *āşinā ol-* 34b.7, *āzād ol-*12b.4, *emin ol-* 30a.7, 16a.10; *ğarķ ol-* 12b.5, *ħākīm ol-* 56a.3, *ħalāş ol-* 33b.10, *hoş ol-* 32a.6, *keşf ol-* 5a.3, *lāyık ol-* 40a.8, 48b.2, *maħıv ol-* 74b.2, *ma‘lüm ol-* 30b.8, *meşğul ol-* 41b.2, *muñi‘ ol-* 4b.8, *nihān ol-* 77a.7, *şād ol-* 12b.4, 34b.9

11.2.5. tut-

perverîş tut- 'beslenmek, terbiyelenmek; almak' 36a.8

11.2.6. sıfat fiil + olmak fiili**-r ol-:**

1) Bir eylemi yapmak için niyet gösterir:

Zinde dillere söyle sen sırrıñı *söylər olursañ* 24b.13

2) Bir eylemin artık yapılmaya başladığını belirtir:

Gevher *tanır oldu* göñül 'ışık bulaldan 70b.5

Var var iy göñül gizli rāzımı *açar olduñ* 69b.12

Bu halk cihān seng-i melāmet *atar oldu* 77a.9

Her nefesiyile dürr i cevāhir *şaçar oldum* 70a.2

Çanda baksañ *görinür oldu* cihān 41a.6

-maz ol-

Dağı hiç *tolınmaz oldu* āfitāb 75b.10

ÇEVRIYAZILI

METİN

**Kitāb'ül 'Aşk şāhib Şādeddin oğlı Emin
Şāhib Sādeddin oğlı Emin Efendi**

Hāzīne-i bāhādır bu kitāb hayvānı insān ider bu kitāb

1 b

Fā i lā tūn / Fā i lā tūn / Fā i lūn

- . - - / - . - - / - . -

1. Evvel Allah adını başlatalum
Sōzi gūl āğacına aşılayalum
2. Evvel Allah adını yād idelūm
Sōz-i bismillāhı būnyād idelūm
3. Ol kādīmdūr kimseden ol tođmadı
Ol muķīmdūr göge yirden āđmadı
4. Milk anuğdur şeriki ortağı yok
Kāyım oldur yatmağı uymağı yok
5. Lā-mekāndur kimse (bilmez) kādadur
İllā kanda ister-iseñi andadur
6. Rāzīg oldur rızķı bize ol virūr
Kimine az kimisine bol virūr
7. Ol kāfirdūr bu müsli māndur dimez
Rızķ virir cūmlesini aç ķomaz
8. Kış getūrūr gösterir 'ibretleri
Yaz getūrūr bitirir ni'metleri

2 a

1. Muştafā oldı sebebi bunlaruñ
Yirde gōkde cūmle cism i cānlaruñ
2. Bu sebebden Muştafā oldı ezal
Muştafādan zāhir oldı külli hāl
3. Çūnki geldi zāhir oldı ol nebī
Hemān ol oldı bu hālūñi sebebi

4. Bu bārigāh aşkare oldu bu kez
‘Ayān oldu gice gündüz kış u yaz
- mef’ûlü mefâ’ilü mefâ’ilü fe’ûlün**
__ . / . __ . / . __ . / . __
5. Gel gel iy göñül ‘ışka dolaşma aşılırsın
‘İşka dolaşan oda yanar çünki bilürsün
6. Ol nesne ki bāki degildür fenāsı var
Sen anuñ-içün söyle göñül nişe olursın
7. Ger cümle ‘ālem ağıyar ola sen yarı gözle
Yār etegini koma göñül kim yanılırsın
8. Yol eri-iseñ gel iy göñül yoluñı gözle
Yolsuz yürüme gel iy göñül yolda kalursın
9. Hāḡ sende mekān tutdı göñül bī-edeb olma
Şaḡla edebi zinhār iy göñül oyalanursın
- fā i lā tün / fā i lā tün / fā i lün**
- . - - / - . - - / - . -
10. Bu bārigāh eşkere oldu bu kez
‘Ayān oldu gice gündüz kış u yaz

2 b

1. Muşafānuñ cānı bir gevheridi
Ol gevherde bunca ḡikmet varıdı
2. Hāḡ nazar itdi o gevher derledi
Andan oldu dü-cihānuñ bünyādı
3. Derledi şu oldu aḡdı ol güher
Andan oldu yir i gök baḡr ü ber

4. Ol Şu turdı bir yire oldu deñiz
Gör nice hikmetler oldu ‘aziz
5. Ol deñiz buğından oldu bu felek
Cümle gönülden yaradılmış melek
6. Köpüğinden yidi kat yir eyledi
Yir altında deñizi sır eyledi
7. İstikâmet tutdı bu kez bu cihân
Yirlü yirinde düzüldi her mekân

mef’ûlü mefâ’ilü mefâ’ilü fe’ûlün

__ ./ . __ ./ . __ ./ . __

8. Var var iy gönül nâmüsumı tob yile virme
Gözüm yaştıyla cümle cihânı sile virme
9. Ben ne diyeyin sen iy gönül kân-ı gühersin
Şakla güherüñ gönül zinhar elden ele virme
10. Sırrıñı gönül kimesneye iylemegil fâş
Her bir özünü bilmez olan erçe virme
11. Boncuğ şatana gevheriñi şatma gönül sen
Sırr-ı a’lâyı bulmuş-iken esfele virme
12. Her gölde gönül sen seyrile gevher ele girmez
Bu cân haberin bilmez olan mühmele virme

fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

- . - - / - . - - / - . -

13. İstikâmet tutdı bu kez bu cihân
Yirlü yirince düzüldi her mekân

3 a

1. Dünyânun şüreti kuruldı tamâm
Āfitâb toğıdı bilindi şubh u şâm
2. Dünyânufi şekli düzüldi gör bu kez
Yine ne kıldı kâdir u bî-niyâz

3. Çünkü cān gerek ki gele cūnbūşe
Zire kim Allah kādirdür her işe
4. Yine Hāk Muşafā cānna nazar
Eyledi kim temiz ola cümle kār
5. Muşafā cānından oldu cümle cān
Cism i cānuñ ma‘deni odur hemān
6. Yaradıldı cümle cānlar hem yine
Her birisi vardı gendi cismine
7. Yirlü yirince düzüldi kâ’ināt
Zāhir u bāṭın tamām oldu şūrāt
8. Çünkü şūret tamām oldu iy dede
Diñlegil evvel ne oldu dünyede
9. Defiz-ile tobtolu oldu cihān
Elli biñ yıl tıtdı bir yirde mekān
10. Elli biñ yıl tamām oldu gitdi ol
Yirine geldi yine bir dürlü kul

mef’ûlü mefâ’ilü mefâ’ilü fe’ûlün

__ ./ . __ ./ . __ ./ . __

11. Gel gel iy göñül beni niçe fāş idesin sen
Her dem dīvān-ı yargu şavaş idesin sen
12. Gözüm yaşını her küşede sıl-āb idiben
Toprak döşegüm yasduğımı taş idesin sen
13. Ben haste-dili hasret-ile yaqarsın
‘Aqlumı dāyim ‘ışk-ıla tārāc idesin sen

3 b

1. Her kulmaş-ıla gel iy göñül turma oturma
Hem-nişiniñi hayfā ki kulmaş idesin sen
2. Sen sırrıñı şaklaybilmezsif özüñde
Her bir özüni bilmeze keñgeş idesin sen

fā i lā tūn / fā i lā tūn / fā i lūn

- . - - / - . - - / - . - -

3. Evvel āhır bu her dürlü haber
Aşlı fer'î mu'teber muhtaşar
4. Her ne ki vardır bu cümle dünyede
Ol ki görünür kenârda ortada
5. Künbed-i gerdün ki döner dün ü gün
Hem bu yir kim şöyle olmuşdur sükün
6. Cümle şey kim deprenür nedür canı
Kimüfi-içün tutdı sultân sayvânı
7. Ne hâl oldu kâf ki tokundu nūna
Kim düzüpdür bak aḫî bu düzgüne
8. Cümle felekler kime kulluḫ ider
Ay Güneş kimüfi-içün seyr ider
9. 'Aḫıl u cāhil dimekden ne murād
Aşlı nedür ne-imiş bu ḫaşıyyād
10. Ne-idi bu dünyā olmaḫdan sebeb
Bu ne 'ilm ü bu ne ādāb bu ne bāb
11. Bu ne sırdur kim 'aḫıl virmez nişān
Bu ne nūrdur kim ḫolupdur her mekān
12. Nedür ol kim mevcūd olmuş her şey'e
Kim bilür bu ḫāli gelsün ortaya

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

__ . / . __ . / . __ . / . __

13. Var var iy göñül söyle kim 'aḫıl neye dirler
Aşşı neyimiş sermāye aşıl neye dirler

4 a

1. Ādeme tennüre Havvāya belek
Cebrā'īl getürdi Hāk virdi dilek
2. Üzüm çubuğ-ıla bağladı bilin
Telkīn itdi gösterivirdi yolın
3. Ādeme 'ayne'l-bakara var didi
Tanrınuñ kudretin anda gör didi
4. Turdı vardı Ādem 'ayne'l-bakara
İki öküz çıkdı şudan aşkare
5. Cebrāyil didi Ādeme tut anı
Bislemege ol boyun oldı seni
6. Tanrı bu işi buyurdı yā Ādem
Budur işüñ işleyesin sen müdām
7. Otuz iki dürlü tohum Cebrā'īl
Uçmağdan getürdi ol dem iy 'aķıl
8. Buğdayı getürdi Ādeme yine
Yine havf düşdi Ādemüñ gönline
9. Didi Ādem yine bu nedür aķı
Bu çıkardı beni Cennetden aķı
10. Cebrā'īl dir yine budur hem sebeb
Yine cennetden açıla safa bāb
11. Cebrāyil gösterdi çifdiñ düzgünin
Ādeme aflatdı işinüñ yönin
mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün
-- ./ . -- ./ . -- ./ . --
12. Var var iy gönül 'ışkıla bu haberi söyle
Hāk-ıla demī eyledüğüñ bazarı söyle
13. Söyleme gönül her sözi ki 'aķla ziyāndur
Nāmüsü kođuñ taşā mı çaldıñ 'arı söyle

4 b

1. Fişar(?) kelecı beyhüde söz neye gerekdür
Söyleme dimez velikim arı söyle
2. Gel gel iy göñül bize nişān vir o nişāndan
Şol sende nihān gizlü tūran esrārı söyle
3. Ne söyler iseñi söyle göñül küllī keremdür
Şol hūlk-ı laţif hūsn eyesi hūblar söyle

fa i la tūn / fa i la tūn / fa i lūn
- . - - / - . - - / - . -
4. Cebrā'il gösterdi çifdin düzgünün
Ādeme aflatdı işinüñ yönin
5. Bu kez Ādem meşgūl oldu ol işe
Gendüzine ol işi kıldı pişe
6. Zūriyet-i Ādem çok yoğıdı ol zamān
Ādem ü Havvā vardı pes tamām
7. Bir iken çok oldu gör bu kez
Cümle şey Ādemden kıldı ihtirāz
8. Tertibile tūtdı her işi Ādem
Bu kez Ādeme muţī' oldu 'ālem
9. 'Ālemi tūtdı Ādemüñ hikmeti
Hikmet ucından yürütdi hükmeti
10. Ādemüñ hükminde yesir ins ü cin
Hağ Ādem göñlinde sır oldu yakīn
11. Gözğü oldu 'ālem içinde Ādem
Gözgi içinde görindi her mağām
12. Ādem oldu cümle şeyden pes murād
Hağ Ādemde 'ayān oldu hağikat
13. Oğul kız oldu üredi bu ādem
Ādem oğlı tūtdı dünyāyı tamām

5 a

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

-- ./ . -- ./ . -- ./ . --

1. Gel gel iy göñül 'ışkıla bu dîdâra bağğıl
Aşlı neyimiş fer'i nedür her kere bağğıl
2. Sen 'âr-iseñ nağdufı tarrâra utuzma
Ağyârı gözet hâli nedür hem yâre bağğıl
3. Sen diler-iseñ keşf ola bu ma'nî-i esrâr
İnkârı ço gel sıdķıla bu ikrâra bağğıl
4. Var tāvus-iseñ seyrân it bostan içinde
Gel bülbülüseñ tikenı ço gülzâra bağğıl
5. Cümle âlemüñ gel iy göñül revnâķı 'ışķdur
Ne yazmış ezel kâlemi bu deftere bağğıl

fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

- . - - / - . - - / - . -

6. Âdem oldı cümle şeyden pes murâd
Hâķ Âdemde 'ayân oldı hâķîķat
7. Âdemi yüzinde perde eyledi
Perde ardında nâz-ıla söyledi
8. Perdeyi her kim götürdi gördi ol
Perde içinde göründi toğrı yol
9. Perde aşlı şu yı topraķ od ı yel
Perde içindeki kimdür anı bil
10. Añlayana bu bir işâret-durur
Ol kim añlar aña beşâret-durur
11. Kuş dilin bilmeñ ki söyleyem saña
Hem senem ben daħı toğrı baķsaña
12. Sen daħı bensin iy tâlib aç gözüñ
Özüñe yören bil aħî gendüzüñ
13. İkilik yokdur âdem budur hemân
Bir âdemdür bir 'âlemdür bir mekân

5 b

1. Bitdi bu söz yine dinle bir haber
Âdemüñ hikâyetinden muhtaşar
2. Va‘desi yitdi Âdem gitdi işit
Âdem peygamber yirine geldi Şit
3. Şit zamânında Âdem oğlanları
Diriliben bir yire geldi varı

mef’ûlü mefâ’îlü mefâ’îlü fe’ûlün

__ ./ . __ ./ . __ ./ . __

4. Var var iy göñül gendüzüñi bilmegi bilgil
Bilgil özüñi âyineñi ‘ışkıla silgil
5. Sil âyineñi ‘ışkıla baq gör ki ne vardur
İnme her aqa ineriseñ bu aqa ingil
6. Yâr yolına yar yüregüñi baqrıñı kebâb eyle
Qıyma çekiben cigeriñi ‘ışkıla dilgil
7. Tutulma göñül kalma bu gaflet tuzagında
Tâ kışşa idip hikâyetiñ söyleye her dil
8. Gel gel iy göñül özüñi bil her yaña gezme
Özüni bilen ‘ucb evine aşmaya zenbîl

fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

- . - - / - . - - / - . -

9. Şit zamânında Âdem oğlanları
Diriliben bir yire geldi varı
10. Çün Âdem öldi tanışık itdiler
Her biri gendü başına gitdiler
11. Bularuñ birisi Şâm adlu-y-ıdı
Şâm bulardan güçlü kuvvetli-y-ıdı
12. Şavaşıcaq yiñeridi bunları
Bunlaruñı korqmışdı andan cānları
13. Şâm o dem baş çekdi gendü başına
Bunlara uymadı vardı işine

6 a

1. Bir bölügi bile vardı Şām-ıla
Bir bölügi Şit-ile kaldı bile
2. Kimsede bunlara hiç uymadı
Bunlaruñ sırr-ı hālinden tuymadı
3. Şām-ıla varan Şāmı beklediler
Cümle işden ol işi yiglediler
4. Begligüñ ol demde oldı bünyādı
Şāma söylendi evvel beglik dadı
5. Bir bölügi Şit-ile kaldı bile
Anları Şit iletdi toğrı yola
6. Şite anlar nebī diyi tapdılar
‘İzzet idiben elini öpdiler

mef’ûlü mefâ’ilü mefâ’ilü fe’ûlün
_ _ . / . _ _ . / . _ _ . / . _ _
7. Gel gel iy göñül ‘ışka niçün inkâr idersin
‘İşkı koyuban dahı neye ikrâr idersin
8. ‘İşk seni göñül fikr-i hayâlden âzâd eyler
Kaçan ki göñül ‘ışk-ıla bâzâr idersin
9. Şakla iy göñül sırr-ı ene’l-hakı fâş itme
Bu sözile sen beni nâgâh berdâr idersin
10. ‘İşkıla biliş hiç yire ‘ömrüñ zâyi’kılma
‘İşkıla göñül her nefesi gevher idersin
11. Hâkķı bilenüñ vallâhi göñül kıblesi ‘ışkdur
Tapmağa meger ki göñül ‘ışka ‘âr idersin

fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün
- . - - / - . - - / - . -
12. Şite anlar nebī diyi tapdılar
‘İzzet idüben elini öpdiler
13. Ol ki uymadı bulara iy hâkim
Oları Şām yağma kılurdu dâyim

6 b

1. Hükümünü anlara yürütdi tamām
Gendüzine ra‘iyyet eyledi Şām
2. Bilesinde İncil adlu bir kitāb
Didi halka ne ki Hāk kıldı hitāb
3. Gün toğışın kıla gösterdi-yise
Dünyādur ol dağı gitdi el-kışşa
4. Yine kaldı dünyā halkı bî-ḥaber
Hikāyet difle iy şāhib-nazar

mef’ülü mefâ’ilü mefâ’ilü fe’ülün

__ ./ . __ ./ . __ ./ . __

5. Her bir peygamber ki geldi dünyeye
Bir dürlü erkan kodılar ortaya
6. Gel gel iy gönül hālümü sor ‘ışkıla yandım
‘Işka düşeli cevri cefa-y-ıla boyandım
7. Almışdı beni vallāhi gönül uyku-yı gâflet
‘Işık kulağımı burdı nāgāh gör ne uyandım
8. ‘Işkı görelî cān ı gönül şöyle sevindi
Vallahi gönül küllî bu cihāndan uşandım
9. Ben gendüzümü dünyāda bir nesne şanurdum
‘Işkı görelî ben dağı özüme yörendüm
10. Tükendi kamu fikrim ‘aqlım hacil oldu
‘Işkı görelî ben iy gönül şöyle utandım

fā i lā tūn / fā i lā tūn / fā i lūn

- . - - / - . - - / - . -

11. Her bir peygamber ki geldi dünyede
Bir dürlü erkān kodılar ortada
12. Her birisi bu ḥālî şerḥ eyledi
‘Aklı irdigi kadarca söyledi
13. Temiz idebilmediler ḥāl nedür
Bu ‘aceb ḥālün şāhibi kandanur

7 a

1. Bu hāl-ile şöyle kalmışdı cihān
Muşafā güneşi toğdı nāgehān
2. Muşafā cānı da geydi bir vücūd
Anı göricek uşandı cümle put
3. Muşafānuñ geldigini bildiler
Put-perestler cümle hacil oldılar
4. Ser-nigün oldu uşandı putları
Putları şındı kesildi zünnārı
5. Mu‘cizāt-ı Muşafā oldu ‘ayān
Nūr-ıla tobtolı oldu her mekān
6. Qur‘ānı getürdi delil Muşafā
Şefi‘ oldu cihāna itdi vefā
7. Muşafāda nübüvvet tutdı kemāl
Zühd i taqva farz ı sünnet külli hāl
8. Var var iy göñül dīn yolına sen gāfil olma
Diniñi haşıl eyle göñül bī-haşıl olma
9. Uyuma göñül gözünñi aç dört yaña baq bir
Divşir öğünñi gendüzünñe kem-‘aқıl olma
10. Sen dilerisen ‘ışkıla āşinā olasin
Meskenet tut zinhār iy göñül sen fodül olma
11. Hülkuñı göñül Muşafā gibi şirin eyle
Çirkin hūy-ıla altun-iken kara pul olma
12. Cehd eyle hemān ‘ışq etegine elün irsin
‘ışq şafā kıılır seni göñül hiç melül olma
13. Muşafāda nübüvvet tutdı kemāl
Zühd i taqva farz ı sünnet külli hāl

7 b

1. Dîn yolın Muştafâ ‘ayân eyledi
Hem bu hâli şerh i beyân eyledi
2. Âdemden Muştafâya dek bu haber
Söylenürdi orta yirde âşikâr
3. Biri hirciz bunı temîz itmedi
Muştafâya gelmeyince bitmedi
4. Muştafâ bildirdi nedür haq bâtıl
Bu temîzi Muştafâ kıldı hâşıl
5. Muştafâ nûrı-yla göründi bu yol
Yol ‘ayân oldu göründi sağ ı sol
6. Muştafâ eyledi temîz bu işi
Temîz oldu bildi işin her kişi
7. Muhammed Muştafâda mu‘cizât
Tamâm hâşıl oldu bitdi her murâd
8. Nebiler hatmi anuñçün oldu ol
Anda göründi Hâkka bu toğrı yol
9. Yolu gösterdi ol dağı gitdi hem
Dünyâdur bu kimse kılmadı ârâm
10. Muştafâya dağı vefâ kılmadı
Dünyâdur bu kimse murâd almadı
11. Gel gel iy göñül hasret-ile haste-dil oldum
Bu ‘ışk-ıla ben ayağa düştüm sebîl oldum
12. Bu hasret-ile tütüdi cigerim oda yandı
‘İşka düşeli vallâhi göñül lâ-‘akîl oldum
13. Yâr yâr diyi düşeliden ‘ışk odına ben
Başdan ayağa yanaram şem‘-i delîl oldum

8 a

1. Ben benligimi terk idiben ʿışk-ı uyaldan
Tükendi vücūd ʿışk-ıla andan vâsıl oldum .
2. Şabr ı kararım kalmadı bu ʿışk belâsından
Divâne gibi gör aḥî Mecnûn-şekil oldum
3. Muşafâya dahı vefâ kılmadı
Dünyâdur bu kimse murâd almadı
4. Nübüvvet haberi bitdi aflağıl
Yine bir dürlü hikâyet diflegil
5. Gör bu cihânda nice hâller geçer
Ne biltür bu hâli her bir bî-haber
6. Bî-habere aş-ıla etmek gerek
Tolduruban karnını yatmağ gerek
7. Maʿnî honından yimeye her paḥıl
Cân u dil gerek bu sırra cân ı dil
8. Her hasûddan şakla bu esrârı sen
Her nâdâna açma bu defteri sen
9. Karga bilimez şekerüñ lezzetini
(?)Depnevüñ eşege şoruñ kıymetini
10. Bu haberden yine bir dürlü haber
Şerḥ ideyim difle iy şâhib-nazar
11. Yine geldik bu nübüvvet sözine
Bir nazâr eyle bu sözüñ yüzine
12. Sözümi gey işit iy ehl-i temîz
Gözüñ aç maʿnî yolından izle iz
13. Nübüvvet hatm oldu eyledi vilâyet
Vilâyetden de işit bir hikâyet

8 b

1. Var var iy göñül çünki benüm terkimi urduñ
‘İşkî özüñe sultān idip kulluğa turduñ
2. Şikest kılıban bir fakirüñi terkin uraldan
‘İşk-ıla gelip cān ilini yağma buyurduñ
3. Her dem beni bu ‘ışk okına nişān idersin
At bari göñül ‘ışk-ıla çün yayıñı kurdun
4. ‘İşkî bulalı ‘ışk-ıla sen ‘işret idersin
Bimār idiben beni göñül boynumı burduñ
5. Bilmen ki göñül senüñ-ile ne kılayın ben
Bu cefā-yıla beni göñül cāna toyurduñ
6. Nübüvvet hatm oldı kaldı vilāyet
Vilāyetden de işit bir hikāyet
7. Vilāyet dirler yine bir dürlü hāl
Söyleyeyin itme bir dem kıl ü kāl
8. Cān kulağın tut yine bir dem beri
Tā kim añlayıbilesin haberi
9. Vilāyet de ne dimekdür bilesin
Bilesin sözden fāyide bulasın
10. Bu haberden añlayasın hāl nedür
Bu hikāyet bu ‘aceb pergāl nedür
11. Nübüvvet şahibi nebīdür h^voce
Velī buldı vilāyetden derece
12. Vilāyet sırrın veliler bildiler
Zīre şiddik āyīnesini sildiler
13. Keşf-i esrār veliye oldı ‘ayān
Niteki nübüvvet nebiye iy cān

9 a

1. Muştafâ ümmeti içinde bu sır
‘Ayân oldu bu haber diñle bir
2. Şöyle kim şartdur ‘ibâdet kıldılar
Keşf-i esrâr-ı ma‘ânî buldılar
3. Meşâyiğlar kim bu hâli bildiler
Peyğamberden şofira zâhir oldılar
4. Gel gel iy göñül barışalum koy ahi cengi
Yoğsa iy göñül yire şalaram nâm-ıla nengi
5. Ben hasta-dile cehd iderem hiç nazaruñ yok
Cân-ıla seversin göricegez şüh-ıla şekli
6. Şabr idemezem ‘ışka göñül hiç tākātım yok
‘Işk uğrayıcağ zebün ider şir i pelengi
7. Vallâhi iy göñül sentüñile ‘ışk belâsından
Şâr ehli baña kodı lağab dehri vü bengi
8. Ben bir faķirem ‘ışka göñül şabr idebilmem
Cüşa getürür ‘ışk iy göñül baħr-i nehengi
9. Meşâyiğlar kim bu hâli bildiler
Peyğamberden şofira zâhir oldılar
10. Meşâyiğlar dağı yine bir zamân
Ėağ yolunu Ėalka kıldılar ‘ayân
11. Terk-i tecrid seccâde tesbîh-ile
Ėalkı da‘vet eylediler bu yola
12. Resûlı Ėağ Taffıyı bir bildiler
Dün ü gündüz zühd i taķvâ kıldılar
13. Ėanâ‘at i şabr kıldılar pişe
Dünyâ-içün çekmediler endişe

9 b

1. Acı sözlere taḥammül itdiler
Muṣṭafâ didigi yolca girdiler
2. Şart-ı edebi dayım şakladılar
Ḥaddi-y-ile kânûnı beklediler
3. Cân ı baş terkini yolda urdılar
Muṣṭafâ yolına kâyim ṭurdılar
4. Anlara daḥı bu keşf-i kerâmet
Anlar daḥı peydâ kıldılar bir ad
5. Vilâyet da‘visi anlar eyledi
Bu ḥaberi evvel anlar söyledi
6. Gitdi anlar erkânı kaldı hemân
Bu dervîşlerdür anlardan uş nişân
7. Var var iy göñül hem-nişînüfi iste cihânda
Bu gaflet-le sen ṭutulup ḳalma yabânda
8. Söz söyleriseñ gel iy göñül ‘ışkıla söyle
Tâ her nefesüfi defter olup yazıla cânda
9. Senüfi nişânıfı vallâhi göñül kimseneye virmez
Velî ḥayâlün ṭobṭoludur kevn ü mekânda
10. Niçün iy göñül iki cihâna nazarıfı yok
Eglenmeyesin iy göñül sen bunda vü anda
11. İki cihâna ḳalma göñül ‘ışkı taleb kııl
Ḳalma iy göñül ṭutuluban sūd u ziyânda
12. Gitdi anlar erkânı kaldı hemân
Bu dervîşlerdür olardan uş nişân
13. Uşda bu ḥalkdur nebiler pey-revî
Dervîşler oldı meşâyîḥ pey-revî

10 a

1. Anlarufi hälleri budurur söyledüm
‘Aqlum irdigi kadar şerh eyledüm
2. Bitdi bu söz aḥır oldu iy cüvān
Yine difle işbu yoldan bir nişān
3. Nebīler dirliği oldur iy kişi
Ḥalk içinde işleniturur işi
4. Hem meşāyih dirliği daḥı yere
Pey-revinden görse olur aşkere
5. Bu ḥāl-ile vardı bunlar bu yolu
Dirliğinden bilse olur her kulu
6. Her kuluñ dirliği ṭanuḳ özine
Dirliğin gör ne baḳarsın sözine
7. ‘Aklı olan aḥladı nedür bu ḥāl
Cevābı nedür neyimiş bu su’āl
8. Ma’lüm oldu bu ḥaber aḥlayana
‘Aklı olan bu ḥaberden uyana
9. Bu yurtdan göçdüm yine bir menzile
Bir menāzildür mizāndan sünbüle
10. Gel gel iy göñül ḳalma bu ḡaflet duzaḡında
Biliş iy göñül ḳalmayasın yad duzaḡında
11. Sen deli göñül ‘ışḳa düşüp ‘āşık olaldan
Yandım iy göñül cev-r-ile miḥnet duzaḡında
12. Sırrıñ fāş idip baḳ aḥī bir di kim ene’l-ḥaḳ
Ṭutulma göñül ḳalma bu fūrḳat ṭuzaḡında
13. Vuşlat olasin ma’şuḳ-ıla gide bu perde
‘Işḳ yolına düş ḳalma bu ḥasret ṭuzaḡında

10 b

1. Şaķın iy göñül bu ‘ıřķ-ıla sen oynama şatranc
Tudmaya seni beydā kıla māt tuzagında
2. Bu yurtdan göçdüm yine bir menzile
Bir menāzildür ki mizāndan sünbüle
3. Daķı bir burca irişdi menzilim
Daķı bir dürlü beyān söyler dilim
4. Daķı bir özge hikāyet kıl ü kāl
Daķı bir özge şali‘dür özge fāl
5. Daķı bir menzile yitdi seyrānum
Daķı bir dürlü haber tıydı cānum
6. Daķı bir dürlü niřāne görmişem
Daķı bir özge mekāna irmişem
7. Daķı bir dürlü kevākib āsumān
Daķı bir özge ‘aceb dürlü niřān
8. Daķı bir dürlü şüret gördi gözüm
Seyr ider bir burca daķı yıldızım
9. Daķı yine geldi ol ‘ayyārı gör
Baķ bu ‘imāreti ol mi‘mārı gör
10. Daķı görüñdi nāz-ıla ol nigār
Daķı yine geldi gösterdi didār
11. Daķı ol şerifi gör ki iy hoca
Bizim-ile bileydi dün gice
12. Var var iy göñül delil bürhān nedür añla
Cān dimegüfi maķşüdına cān nedür añla
13. Sen Hāķ evisin Hāķdan ne-içün haberüfi yok
Bu ev ne-ñmiş evdeki mihmān nedür añla

11 a

1. H̄ayıf ki göñül gendüzüne şöyle gâfilsin
Gör aḥî göñül derdifte dermân nedür aña
2. H̄akḳı bil aḥî H̄ak iy göñül sende nihândur
Bir aña layıbaḳ şu'le-i imân nedür aña
3. Özüñe yören mertebefi bilmek-içün sen
Gör aḥî sözümi göñül noḳşan nedür aña
4. Daḥı ol ḥerîfi gör ki iy ḥoca
Bizim-ile bileydi dün gice
5. Yine geldi kim beni mest eyleye
Lâ-ya'ḳıl u mest i elest eyleye
6. Yine geldi beni benden almağa
Ben gidip gendi yirimde ḳalmağa
7. Yine geldi kim beni ḥayrân ide
'İşḳı eفزün 'aḳlı ser-gerdân ide
8. Yine geldi şāḥibi bu birliğüñ
Yine geldi birikelüm pes gelüñ
9. Yine geldi can ilinüñ sultānı
Yine geldi cümle eşyānuñ cānı
10. Yine geldi ol göñül yağmalayan
Yine geldi aşkere oldı o cān
11. Yine geldi ol māh-ı bedr-i kemāl
Yine geldi ol güneş yüzli cemāl
12. Yine geldi görüñ aḥî ol sāḳı
Ol ki cümle 'ālem anuñ müştāḳı
13. Yine geldi kim beni ḥayrân ide
Neye gelmişdür yine ol kim bile

11 b

1. Yine geldi ol bizim sultānımız
Yine geldi kıble-i İmānımız
2. Gel gel iy göñül cānımıza cān yine geldi
Şol bedr-i münīr kıble-i ‘İmān yine geldi
3. Şol ki cānıla cümle ‘ālem aña ‘āşıkdur
Şol hüsn eyesi revnāk-ı gülşen yine geldi
4. Şol nūr-ı ebed Ay ı Güneş andan alur nūr
Şol şem‘ i çırağ delil bürhān yine geldi
5. Şol ki bu kamu cān u göñül aña ‘āşıkdur
Şol kân-ı saḥā edeb ü erkān yine geldi
6. Sen derdliyseñ gel iy göñül çevre gözetme
Zahmıña tīmār derdiñe dermān yine geldi
7. Yine geldi ol bizim sultānımız
Yine geldi kıble-i İmānımız
8. Geldi kim derdimi efzūn eyleye
Beñzimi saz bağrımı ḥūn eyleye
9. Geldi kim götüre ḥicāb perdesin
Cānım içinde koya ‘ışk kavğāsın
10. Geldi kim beni melāmet eyleye
‘İşkı sultān ‘aklı fakir eyleye
11. Geldi kim cānımı yesir eyleye
Beni şeydā ‘aklumu māt eyleye
12. Geldi kim derdi baña yār eyleye
‘İşkını cānumda esrār eyleye
13. Geldi kim baña görüne ol paşa
Kalmaya göñlüm içinde endişe
14. Geldi kim göñül içinde sır ola
‘İşkıla can u göñül ma‘mūr ola

12 a

1. Geldi kim cānum içinde gizlene
Gitdiyidi uş yine geldi yine
2. Geldi kim göflümde sultān olmağa
Cān içinde genc-i pinhān olmağa
3. Geldi kim aşkere ola gün gibi
Şāfi kıla işimi altun gibi
4. Var var iy göflül özüñe gel geçdi bu devrān
Māt oldu bu gün ‘ışkıla bu ‘aql göflül cān
5. Hoş gör bu demi çünki ‘ömür bākī degildür
Bu ‘ışk oduna sen iy göflül yan ahl bir yan
6. Çün bākī degül dünyā fānīdür neye kaldıñ
Biş gün olasın dünyāda sen gey-ise mihmān
7. ‘ışk-ıla bile göflül ‘aqla sen yār olursañ
Özün tanıya bile göflül haddini insan
8. Gendüzüñe gel sende tūran esrārı afla
Ne işe yarar bu beyhūde kışsa vū destān
9. Geldi kim aşkere ola gün gibi
Şāfi kıla işimi altun gibi
10. Çün şāf olam gide gaflet ‘illeti
Cān bağında bite birlik ni‘meti
11. Aşkere ola görüne bu cihān
Bir nazarda bakıcağaz lā-mekān
12. Bu mekān u lā-mekān u külli hāl
‘Ömr-i devlet ‘izz ü ni‘met mülk i māl
13. Cümlesi katumda sergerdān ola
Sāyem altında Güneş pinhān ola

12 b

1. Sayvān ola benim-içün nūh felek
Çul yazıla nūh felekdeki melek
2. Yidi kat yir yidi deryā bu puşad
Benim-içün kıla küllī ibadet
3. İki cihān şığa koynum içine
Ben de şığam iki cihānda yine
4. Ünüm işiden uyana şād ola
Beni gören kayğudan āzād ola
5. Hikmetüm görse māt ola Dānyāl
Çark ola hālīm içinde her hayāl
6. Her sözümde görine ‘ilm-i ledün
Naşihatımdan ‘aķil ola cünün
7. Gel gel iy göñül gör ahī ben neye şataşdım
‘Işka düşeli ‘acāyib sevdāya şataşdım
8. Ben zāhididim zūhd i tātum yile vardı
Halk tıydı sırrımı gör ki ne kavğaya şataşdım
9. Var var iy göñül sen ferāğat gendi işinde
Bu ‘ışkıla ben miħnet i belāya şataşdım
10. ‘Işkı görelı bārī göñül Ka‘beyi buldım
Şafāyı tavāf idiben Merveye şataşdım
11. Gör gör tāli‘im sen iy göñül ‘ışka şataşdım
‘Işk sāyesinde devlet-i hümāya şataşdım
12. Her sözümde görine ilm-i ledün
Naşihatımdan ‘aķil ola cünun
13. Her kim benim bu sözümü afileya
Tuta ma‘rifet yolında bir maya

13 a

1. Hem yine aňlaya nedür söz yüzi
Aňlayan bilür yine hem bu sözi
2. Her kim bu haberi bildi aňladı
İnsân-ı kâmil ola anuñ adı
3. Ol bilür bu sözüñ aslı neyimiş
Aşlı neden oldu her bir iş fer'i
4. Her bir işiñ aşlını sor sen aña
Neden oldu ol nişân vire saña
5. Ma'rifet dilini sen de bilesin
Ma' nî yimişinden lezzet bulasın
6. Terk idesin bu cahıllık menzilin
Söyleyesin sen de ma'rifet dilin
7. Ma'nâ honından düzesin helvalar
Rüşen ola saña her dürlü haber
8. Bî-haberlik defterini yırtasın
'Amelüñ efzün ola her dem artasın
9. Şâfi ola her nefesüñ cân gibi
Cân içinde cüş ide 'ummân gibi
10. Var var iy gönül sen beni bir oda bırağdıñ
Hasta cigerim dahı biter odlara yağdıñ
11. Ben zahididim sırrımı şağlardım özümde
Sen fâş idiben 'ışkıla uş yadlara çağdıñ
12. Vallâhi gönül 'ışk odına beni yağan sen
Delürdi diyi yine benim başıma kağdıñ
13. 'Işka düşeli hirgiz 'aқıl baña yâr olmaz
Sen dahı gönül lâkabım uş divâne dağdıñ

13 b

1. Başdan çıkarın beni göñül 'ışkıla sensin
Ne gördüñ-ise sen iy göñül ol yaña ađdıñ
2. Şāfi ola her nefesüfi cān gibi
Cān içinde cüş ide 'ummān gibi
3. Bir işāretdür bu saña iy fağır
Ne dimekdür bu ħaberi diñle bir
4. Nebiler sözüni saña söyledüm
Hem meşāyiđ ħālin 'ayān eyledüm
5. Yine geldi göñlüme bir ħoş ħaber
Yine kānından getürdüm bir gevher
6. Yine cüş eyledi ma'nā deryāsı
Yine geldi başuma 'ışk sevdāsı
7. Yine ħurdum 'ışk yayın oğ atmağa
Gelmişem şarrāfa gevher şatmağa
8. ħoş teferrüc eylemişem cān ilin
Söyleyeyin 'ışk bile 'ışk dilin
9. Yine getürdüm 'acāyib armağan
Yine daşdı göñlüm içinde bu kān
10. Her kim ol řarrārı ister uş benem
Ol canımdır cān perde ben tenem
11. Benem ol Bağdādda feryād eyleyen
Başın oynayıp ene'l-Ĥađ söyleyen
12. Yine gelsin ol baña fetvā viren
Beni bu ħalka bid'at gösteren
13. Gel gel iy göñül gümrāh olup niçün azarsın
Bitmiş işimi 'ışkıla sen yine bozarsın

14 a

1. Dem dem çağırıp neye diyesin sen ene'l-Hak
Öz yoluña sen elüñile kuyı kazarsın
2. Aña ki göñül elüfi ire sen aña iste
Yitemedigün kovma göñül koy ahi varsın
3. Özüñ bilene şor iy göñül 'ışkı şorarsañ
Ol ki özüñi bilmeye andan ne umarsın
4. Ol sırr-ı ebed ki didiler sende nihāndur
İrağı gözetme iy göñül kim tiz erersin
5. Yine gelsin ol baña fetvā viren
Beni bu halka bidā'at gösteren
6. Gelsin ol iryā 'ibadet eyleyen
Zerķ-ıla çok çok naşihat eyleyen
7. Ol şālis ki dervīşe münkir olur
Cümle kuluñ sırrını Allāh bilür
8. Neyiçün söyler bu sözi serseri
Gel diñ ahi aña gelsin bir beri
9. Görelüm gendi nice tã'at kıılır
Tafırı bende seni bidā'at kıılır
10. Dāyimā söyler bu sözi ol nādān
Meger ki korkmaz utanmaz Tafırıdan
11. Bidā'atdur diyi söyle abdāla
Söyle kim gelsin beri ol mühmele
12. Gel gel iy göñül iste bulasın saña bir yār
Şakla sırrıñı göñül tuymasın ağıyār
13. Özüñe yören sen iy göñül şahraya düşme
Sende biledür ahi göñül dilber-i ağıyār

14 b

1. Pend i naşihat tut iy göñül dīvāne olma
Rāzıfı şaķın sen iy göñül zinhār zinhār
2. Benden alıban sırrımı sen taşra bırakmaya
Yār ol baña tek yüregümi yararısafı yar
3. Bunca melāmet görübeni ‘ışkı kıomaz sen
Şaķın iy göñül ‘ışk seni kılmaya berdār
4. Yine getürdüm yüñüle gevheri
Söyle kim gelsin alıcı müşteri
5. Bu metā‘dan fāyide bulsın tālīb
Bahāsın virmesin alsın iy ḥabīb
6. Kimini de şöyle penc şiş ideyin
Ben yine bunuñ kânına gideyin
7. Getüreyin yine dürlü cevāhir
Aşşı etsün hem ğanī vü hem fakīr
8. Ben bu metā‘ uñ kânını bulmuşam
Aşlıyla şāhibinden almışam
9. Bu metā‘uñ aşlı göñüldür ḥoca
Göñle Ḥaķdan açılır derece
10. Dem-be-dem Ḥaķ nazar eyler göñüle
Göñül içinden bu söz gelür dile
11. Çünkü dile geldi söz oldu ‘ayān
Perveriş oldu bu sözden aķl u cān
12. Söz içinden gördi cān gözi cānı
Sen cānı görene şorğıl cānānı
13. Her gāfilden şorma bu esrārı sen
Cānānı kaçan göriser degme cān

15 a

1. Her kişi bu baħra düzmeye gemi
Ādemī bilür bu sırr-ı ādemī
2. Var var iy göñül hoş görelüm demi bu demdür
Her kim bu demi añlamaya idrāki kemdür
3. ‘Iřkuñ niřānı ‘ışka düşen melāmet oldı
‘Işka düşeli göñlimi gör nice ‘ālemdür
4. ‘Işk kime göñül irdiyise perdesin açdı
‘Işka hicāb tāk ı revāk hāy u haşemdür
5. ‘Iřkuñ niřānın gören kimse hıç melül olmaz
Her kim bilişe ‘ışka göñül ol řāzımāndur
6. Her başa ki bu ‘ışk odınuñ şu‘lesi irmez
Bişmedi göñül henüz anuñ sevdāsı hāmdur
7. Her kişi bu baħra düzmeye gemi
Ādemī bilür bu sırr-ı ādemī
8. Bu ne dimekdür ne bilsüñ her ĥasīs
Bu sözi ehl-i temize şor ‘aziz
9. Ehl-i temizüñ budur esrārı pes
Kaçan ehl-i temiz ola her nekes
10. ‘Ömri hıç yire geçirdi bī-hāřıl
Āb ı gil bilmez ki nedür cān ı dil¹
11. Şüreti ādeme beñzer gendi dīv
Ĥāřiyetde yigdür andan ĥar ı gav
12. Geçdi ‘ömri gendüzünü bilmedi
Gendüzi ĥayvān ādemdür adı
13. Gendüzin bilmege hiç² kılmaz taleb
Gözleri görmez toğupdur āfitāb

¹Aslı دل iken دل yazılmış.

²Aslı ج.ا iken ج.ا yazılmış.

15 b

1. Göresin ki şürete insandur ol
Velî hayvândan beter hayvândur ol
2. Bu şüreti var âdemden pes nişân
Gendüzi hayvâna befizer hem-çünân
3. Mertebede hayvânufî hâşiyeti
Andan yigrek ola her bir şifâtı
4. Her kişi kim görmek isterse dîvi
Gösterüfî kim diyüfî oldur pey-revî
5. Gel gel iy göñül benümile meyl-i vefañ yok
Terk eyle bâri bu ‘ışkı göñül çünki şafañ yok
6. Her kime göñül yâr diriseñ agyâr olan ol
Niçün göñül dünyâda hiç bir âşinâñ yok
7. Baş vir iy göñül yüzüñi döndürme yoluñdan
Terk eylemege ‘ışkı göñül çünki çäreñ yok
8. Bu iki cihân gözüñe zerrece görünmez
‘İşk etegini tut bâri dañı murâduñ yok
9. Terk eyle göñül kibri başuñdan aşığa ço
Yoluñı gözet kimseyile hiç mâcerâñ yok
10. Her kişi kim görmek isterse dîvi
Gösterüfî kim diyüfî oldur pey-revî
11. Zire ol bilmez ki insândur özi
Anufî-içün şöyle hayvândur özi
12. Bilmedi insândığın ol bañıl
‘Ömri hiç yire geçirdi bî-hâşıl
13. Geçdi ‘ömrinden fâyide bulmadı
Şöyle kim şartdur ‘ibâdet kılmadı

16 a

1. Şüreti şekli hemân insân gibi
Hayvâna kıatsaî özi hayvân gibi
2. Şekli insân hūyî hayvândan biter
Her hūyî insâna virür derd-ser
3. Şöyle boş şüretdür ancak cânı yok
Bî-haberdür derdi var dermânı yok
4. Zire anuñ maķşūdî sultân degil
İnsâna beñzer velî insân degil
5. Şekli insân özi hayvân oldığı
Şöyle boş şüret-i bî-cân oldığı
6. Ol sebebdendür ki bilmez özünü
Bîhude sevdâya açdı gözünü
7. ‘İzz ü ni‘met dünyâ âhîret bu hayâl
Pâyimâl eyledi ‘aklı pâyimâl
8. Var var iy göñül özüñe gel çıkma yolundan
Beliflemegil vahşî gibi öz hayâlünden
9. Özüñe yören sen iy göñül gör ki hâlûñ ne
Taşma iy göñül aşmayasın gendü hâlünden
10. ‘Işkıla biliş ‘ışk yoluna düş sefer eyle
Emîn olasın sen iy göñül kıl ü kalifden
11. ‘Ömr-i cāvidān isteriseñ mülk-i ebedde
Öñdün öle gör sen iy göñül öz ecelünden
12. Direm ki göñül ‘ışk belāsından hāzer eyle
Her ne ki gele yoluña gendü ‘amelünden
13. ‘İzz ü ni‘met dünyâ âhîret bu hayâl
Pâyimâl eyledi ‘aklı pâyimâl

16 b

1. Her cānuñ ki menzili cānān ola
Gendi bākī 'ömri cāvidān ola
2. Teni de cān gibi ola bahtulu
Vahdet ikliminde gendü bahtulu
3. Zāt-ıla çün vāhid ola gendözi
Cānānı görüp açıla cān gözi
4. Hāk kıala gide aradan ğayr-ı Hāk
Gün toğa göñli içinde ne çırāk
5. Gölgesinde penhān¹ ola şiş cihet
Ol ola maķşudı cümle kā'ināt
6. Ğaybda hüner görüne gözlere
Toz ola gendi haķikāt sözlere
7. Peydā olısar öñinde nüh felek
Kullığına tura muķarreb melek
8. Ol kişidür hüsni cümle eşyānuñ
Maṭlubı maķşudı oldur her cānuñ
9. Her kim ol kişiyi bildi dünyede
Ol ola maķşud hemān bu ortada
10. Gel gel iy göñül bir arada hiç² mekānuñ yok
Nāmuñ görünür veliki hirgiz³ nişānuñ yok
11. 'Işķ etegini tuṭ iy göñül koma elüñden
Bu 'ışķ-ıla bir olurusan hiç ziyānuñ yok
12. Baş vir iy göñül cānuñı dartinma yolufıdan
Sabit- kadem ol yolufıa çünki yalanuñ yok

¹ Aslı pinhān iken penhan yazılmış.

² Aslı چ.ا iken چ yazılmış.

³ Aslı هزکز iken هزکز yazılmış.

13. ‘Işkıla kadem baş bu yola menzili gözetle
Tapşırdıñ-ısa ‘ışka dañı hiç lisānuñı yok

17 a

1. ‘Işkı iy göñül gendüzüñe dīn i imān bil
Bu ‘ışka iman sen iy göñül çün gümānuñı yok
2. Her kim ol kişiyi bildi dünyede
Ol ola maqşūd hemān bu ortada
3. Ol kişidür ol bī-nişāndan nişān
Görinür Hāq anuñı yüzinde ‘ayān
4. Āyine oldur bu cümle yüzlere
Nūr viren ol bu kamu yıldızlara
5. Gice gündüz andan alıpdur şeref
Ol gevherden tobtoludur her şadef
6. Şadā oldur cümle şeyde gülğule
Kaynayıp gelen göñülde her dile
7. Hemān oldur evvel āhır ne ki var
Anuñı nūrında nihāndur kird-i gār
8. Ol kişi Aydan Güneşden eşkere
Bahtulu gözler baқа anı göre
9. Orta yirde taşra degül ol kişi
Aşlı fer‘i aña şoruñı her işi
10. Lāğābı dervīşdür özi evliyā
Ol kişi sebebdür Hāqkı bilmeye
11. Ol kişinüñ nişānı oldur ‘ayān
Bir pula degmez katında dü-cihān
12. Ol kişidür cümle hūsnüñ revnāķı
Enbiyā evliyā anuñı müştāķı
13. Var var iy göñül deryā-yı hikmet tanı dirler
Hāqkı tanıyan Hāqķıla vuşlat seni dirler

17 b

1. Her kim ki nişān virdi göñül ol bî-nişāndan
Birlikde bu gün gülşen-i vaḥdet seni dirler
2. Ben ne bileyin seni göñül ehl-i hünersin
Bu 'ışk-bilen şayyād ı üstād seni dirler
3. Ḥaḳ sende nihān oldı göñül mesken sensin
Kıışmetde bu gün şāḥib-i devlet seni dirler
4. Her dürlü ḥālūñ dünyede bir sebebi vardur
Bu 'ışka göñül maḳşūd ı maḳşad seni dirler
5. Ol kişidür cümle ḥalkuñ revnākı
Evliyā enbiyā anuñ müştākı
6. Şıfatı dervīşdür anuñ zātı Ḥaḳ
Ḥaḳ anuñ göñlinde tutmuşdur turaḳ
7. Her ki t̄alibdür Ḥaḳka gelsin beri
Ol kişidür ḥaḳikat ḥaḳ defteri
8. Dāyimā ol Ḥaḳḳ-ıla birlikdedür
Birlige bitmek aşlı dirlikdedür
9. Dirliğin temiz dirledi ol kişi
Ḥaḳikat anuñ-içün Ḥaḳḳuñ işi
10. Her ki bî-nişāndan isterse nişān
Ol kişiyi gösterüñ oldur hemān
11. Ol kişidür ol ki dāyim Ḥaḳḳ-ıla
Ḳarışıpdur her bir işinde bile
12. Aşkare bir dervīş görür ḥalk anı
Bilmezler kim odur ḥalkuñ cānı
13. Zire kim cānı bu göz görmüş degil
Nişānından dil¹ nişān virmiş degil

¹ Aslı دل دiken دد yazılmış.

² Aslı 'ākıl iken 'aḳil yazılmış.

18 a

1. Şürete nisbet degildir cān demek
Çul dimege beñzemez sultān demek
2. Şüretüñ hod aşlı ne ma'lūmdurur
Bunı di kim sūrete cān kimdurur
3. Gel gel iy göñül her tikene düşme gül olmaz
Her bî-uşüle açma uşülü uşül olmaz
4. Gel gel iy göñül tedbîr ço taqdîr gözle
Her ne ki tedbîr idesin taqdîrde ol olmaz
5. İhlâş-ıla gel sen iy göñül inķarı terk it
İryā ibadet Tañrıya hirciz kabul olmaz
6. Bu gün bu demi hoş görelim tañla gaybıdur
Bugünki demi tañlaya koyan 'aķil² olmaz
7. Her bir hasise uyma göñül razıñı şaķla
Her nesnede kim noķşan ola ol kāmîl olmaz
8. Şüretüñ hod aşlı ne ma'lūmdurur
Bunı di kim şürete cān kimdurur
9. Dört 'anāşırdan bedî'dür bu hayāl
Dört 'anāsır kanda buldı güft i kāl
10. Bunlaruñ hod cān-ıladur dirliği
Her birinüñ cüstlığı 'ayyārlığı
11. Dört 'anāşır şu yı topraķ od ı yel
Bu cāna nisbet degildir iy 'aķil²
12. Cān demek dañı bir özge hāl-durur
Dañı bir ayruķsı tāli' fāldurur
13. Cān demek nur-ı ebeddür lā-yezāl
Cān diyicek dañı şıgmaz ķıl ü kāl

18 b

1. Cümle cismüñ cān-ıladur dirligi
Cān-ıla k̄āyim olupdur varlığı
2. Cümle eşyā cānıla k̄āyim-durur
Bu ki tene cān olupdur kimdurur
3. Ma'lūm oldı neyimiş aşlı tenüñ
Cān nedendür neyimiş aşlı cānuñ
4. Cān kadīmdür aşlı nūrdur gendi nūr
Cānuñ aşlı ol şabūrdur ol şabūr
5. Ma'lūm oldı neyimiş ten cān dimek
Bunu söyle ki nedür cānān dimek
6. Var var iy göñül yarama tuz niçün ekersin
Yüzüm şuyunu 'ışk-ıla hōd yire dōkersin
7. Ṭabl-ı melāmet çalma göñül kim zāhidem ben
Zūhd i ṭā'atı mı zerķı mi oda mı yakarsın
8. Ben şaklarıdım rāzımı hiç tuymaya kimse
Sen fāş idiben, uşda, göñül halka çıkarısın
9. Ağyār belāsı cānımı uş odlara yakdı
Bu 'ışķı göñül sen daħı başıma kaķarsın
10. Bu 'ışķ seni çün ma'şūk-ıla vuşlata iltür
Terk eyle varıñ daħı göñül neye baķarsın
11. Ma'lūm oldı neyimiş ten cān dimek
Bunu söyle ki nedür cānān dimek
12. Bir vücūd mıdur o daħı başına
Hiç şerik var mıdur anuñ işine
13. Ol bu cümle eşyāndan ayrı mıdur
Eşyā ğayrı ol özi ğayrı mıdur

19 a

1. Aşlı ma' lüm oldu cümle eşyānuñ
Aşkare göründi tenüñ hem cānuñ
2. Bunı di kim neyimiş cānān dimek
Bu nişān içinde bī- nişān dimek
3. Şol ki cümle 'ālem anuñ müştākı
Hemān ol sākīdür ancak ol bākī
4. Şol ki cümle eşyānuñ ol cānıdur
Cümle eşyā kıldur ol sultānıdur
5. Anuñ-ıla deprenür cümle vücūd
Hemān oldur bu kıyām bu ku'ūd
6. Her vücūdda bile mevcūddur o şāh
Bedr olupdur her kevākibde o māh
7. Degme bir zerrede gün gibi 'ayān
Anı zıkr i tesbīh eyler her lisān
8. Her şüretde hüsni- i 'ışk ı kavğa ol
Degme bir gülşende hayāl-i sevdā ol
9. Gel gel iy göñül derde giriftār niçün olduñ
Billāh ki digil yār iken agyār niçün olduñ
10. Zühd i tã'atüñ kanı göñül zāhiddiñ sen
Hüsni görelı zülfine berdār niçün olduñ
11. 'İbādet idüp öz yoluna toğrı tururken
'İşkı görelı egilip çember niçün olduñ
12. Gel ahı göñül n'oldı hālüñ bir baña söyle
Sen ma'mūr-ıduñ 'ışk-ıla ebter niçün olduñ
13. Kanı ta'ātüñ 'ibādetüñ yile mi vardı
Terk eyleyiben nāmüsü bī-'ār niçün olduñ

19 b

1. Her şüretde hüsni- i 'ışık-ı kavğa ol
Degme bir başda hayâl-i sevdâ ol
2. Dahı kim var andan artuk iy sâlik
Hemân oldur hüsni ü 'ışık u hem 'âşık
3. Her bir işde bahâne oldur sebep
Her lisânda söylenen oldur hitâb
4. Her vücûdda görünen hüsni-i cemâl
Her göñülde kaynayan fikr-i hayâl
5. Her cânufi içinde oldur esrârı
Her şadefüñ oldur ahî gevheri
6. Her kişinüñ hem-demidür yoldaşı
Sevdâya bırakan oldur her başı
7. Her tikende tâze gülistân mıdır
Gül-i handân revnâk-ı bostan mıdır
8. Bu ne dilberdür görünür aşkare
Şıfatı şıgmağ divân ı deftere
9. Şâhid-i gayb aşkare oldı görüñ
Şür çalındı tûruñ ahî bir tûruñ
10. Va'de tamâm oldı gâfil tûr uyan
Birlige birikdi cânân cism i cân
11. Birlik oldı gitdi külli ayrılık
Birlige birikdi hisâb az çok
12. Var var iy göñül 'ışıkıla pençe mi tûtarsın
Şâlushıgıñı zerķını 'ışık mı şatarsın
13. Kõ bu hayâli gel iy göñül sevdâyı terk it
Şâz ol ahî bir 'ışık-ıla ne fikre batarsın

20 a

1. 'Işık-ıla göñül sırrımı sen eylemegil fâş
Ben bir zâhidem nâmüsümü yire mi atarsın
2. Sen 'aşıkısañ ışka göñül eyleme inkâr
Çalıp eyleyüben altuna paçır mı çatarsın
3. 'Işık seni göñül berdâr idiben oda yakarsa
Şâz ol iy göñül sevdüğüñe kaç mı çatarsın
4. Birlik oldu gitdi külli ayruhiç
Birlige birikdi hesab az ı çok
5. Mülk bir oldu sultanı birdür hemân
Birlik oldu cümle varlık cavidân
6. İkilik kalmadı kaç' tamâm
Gayrı gitdi birlik oldu her maqâm
7. Zerrelerde güneş oldu eşkere
Bir güneş şu'lesi düşdi her yere
8. Birlik oldu aşlı cümle işlerüñ
Sevdâsı birikdi cümle başlaruñ
9. Her göñülde bitdi birlikden semer
Birlige hatm oldu geldi cümle kâr
10. Tabl-ı beşâret çalındı ey hoca
Bir oldu kalmadı gayrı zerrece
11. Hâk 'ayân oldu iy gâfil aç gözüñ
Sa'âdet burcına yitdi yıldızuñ
12. Kanı şeytân da'vâsı oldu baḥḥâl
Vay zihî kutlu ḫâli'dür kutlu fâl
13. Tutdı Raḥman cümle mülki ser-be-ser
Raḥmana döndi düzüldi her diyâr

20 b

1. Tobrası dibi delindi paḥıluñ
Maḫşüdü Ḥaḫ oldu hemān her ḫuluñ
2. Gel gel iy göñül yār sırrını aḡyāra virme
Sen gendü rāzıñı dünyāda hiç deyyāra virme
3. ‘Ömrüñ ḥāşılın çarḥ-ı felek gāfil oḡrular
Naḫdiñi şaḫın sen iy göñül ‘ayyāra virme
4. Murdār didi çün dünyeye seyyid ḥazer eyle
Ḥaḫ sevgüsini bu cife i murdāra virme
5. Tañrı daḡı bir ‘ışḫ daḡı bir söz daḡı birdür
İḫrārı şaḫın sen iy göñül inkāra virme
6. Bu ‘ışḫ sırrını sen iy göñül cān gibi şaḫla
Her bir özüni bilmez olan ebtere virme
7. Tobrası dibi delindi paḥıluñ
Maḫşüdü Ḥaḫ oldu hemān her ḫuluñ
8. Ḥaḫ bilindi zerḫ-ı tezvīr ḫalmadı
Şāfi oldu āyine kir ḫalmadı
9. İnkār ehlinüñ dürüldi defteri
Oda yandı putperestüñi zünnārı
10. Sultān-ıla biliş oldu her faḫır
‘Ayān oldu aşkare görüñdi sır
11. İryā ehlinüñ hiç oldu ta‘āti
Zaḫmetinden artuḫ oldu zaḫmeti
12. Ehl-i vaḫdet vuşlata yitdi tamām
Vuşlat ehli tutdı vuşlatda maḫām
13. Meşelā maḫşüda yitdi her vücüd
‘Ayān oldu Muştafā uşandı put

21 a

1. Aşlı fer'î vāhid oldı her şifāt
Her şifātda birlige yazıldı zāt
2. Her şüretde aşkare gör ol şāhı
Tā görücegez bilesin bir daħı
3. Şöyle yakın gör ki cāndan içeri
Tā safa yol vire andan içeri
4. Sen özüñi andan ayru görmegil
Her kulu sultāndan ayru görmegil
5. Var var iy göñül deryā-yı vaħdet cūşa geldi
‘Işkı gör aħî mevci başımdan aşageldi
6. Tek ben degilem ‘ışka yesir afileyibağ bir
‘Işkdandır aħî cümle ‘ālem cümbişe geldi
7. Kışmetin alup cümle vücūd kavlı-i elestden
Bugün iy göñül her birisi bir dūşa geldi
8. Her bir kişiye naşibi şunuldı ezelde
Sen ‘ışkı koma göñül ‘ışk başa geldi
9. Ben yandıgımı ‘ışkıla ‘āşıklar esirger
Hayvāna işim gör ki nice temāşa geldi
10. Sen özüñi andan ayru görmegil
Her kulu sultāndan ayru görmegil
11. Her kulunı sultānıladur dirliği
Sultāndan ayru degildür varlığı
12. Sultānıla bir olupdur her vücūd
Her vücūdda bile mevcūddur vedūd
13. Her neye baksañ görünen ol hemān
Anuñ-ıla diri olmuş cism i cān

21 b

1. Şüret i cān cānānıla muttaşıl
Silsiledür ayru degil iy ‘aķıl
2. Her kafanuñ yüzi oldur hüsni hem
Ol güneş nūriyla bellü şubḥ ı şām
3. Gel iy t̄alib ko ḥayāl-i perdeyi
Tā ki saña görüne Ḥaķ didārı
4. Sil gözüñden bu ḥayāl-i perdeyi
Tā ki sen görebilesin ol ayı
5. Niçe bu gafletde bimār olasın
Vaķtıdur ki şimdi bidār olasın
6. Aldadı seni cihānda ‘izz ü nāz
Sağsıķan ķondı ķoluñdan uçdı bāz
7. Çünkü nefis oldı bu yolda yoldaşuñ
Anuñ-içün sevdāya düşdi başuñ
8. Gel gel iy göñül derdifı ‘ıšķıla dilegel
Söyle dilegel veli derdile bile gel
9. ‘Işķı göricek cān u cihānı unudursın
Niçe delilik sen iy göñül bir aḥvāle gel
10. ‘Aķl-ı külli eyle ḥaķıķı ‘ıšķ sende bulındı
‘Işķıla göñül coş aḥı bir ķayna ṭola gel
11. ‘Işķı göricek canuñı yağmaya virirsın
Ķoy aḥı göñül bu ḥayāli şindi yola gel
12. Cānın saķınan ‘ıšķı göñül başa iletmez
‘Işķ meydānına ṭabl-ı melāmet çala gel
13. Çünkü nefis oldı bu yolda yoldaşuñ
Anuñ-içün ğavgaya düşdi başuñ

22 a

1. Svr olmışsın bu nefsfi itine
Varbilmezsin pdişh atına
2. Bu hayller zen i ferzend milk i ml
Da'vi ma'ni hikyet kl  kl
3. Nakş ı şüret seni şöyle bağlamış
Hasreti derdi cigerfi tağlamış
4. Hř gelür zamriñe ey söylemek
Hlk içinde seni ta'rif eylemek
5. 'zzet eylemek mli çokdur diyi
Dağı arturur başfıda sevd'yi
6. Mli çokdur diyi hlk 'zzet ider
Oldur ağı safta olan derd-i ser
7. Bu beldur ağı gflet uyđusu
Bu hayl yile viripdr nmsı
8. Bu semi' de şride olmış 'kıl
Cnı dili penhn itmiş b ı gil
9. Bu tzağdur 'lemi tutmış tamm
Hlk-ı cihnı yile virmış neng i nm
10. Her birisi bir ipe bağludurur
Bağlu olan menzili nice varur
11. Var var iy gfl ışkıla derde boyanursın
'ışk odı yiter canıfa andan uyanursın
12. Bu 'ışk belsı Manşra Bağdatda ne kıldı
Bu 'ışk beldur 'ışk sen gefez mi şanursın
13. Tafry hzr gr iy gfl nefsñe hy di
Beyhde işi kılma ki sofrı utanursın

22 b

1. Bağlanımanı kalma göftül naqş-ı sürette
Şol nesne ki bakî degül ne özenürsin
2. Meydânda meger gözlerüñ dilbere düş oldu
Ol sebebile meydânı her dem yörenürsin
3. Her birisi bir ipe bağludurur
Bağlu olan menzili nice varur
4. Budur uş halk-ı cihānuñ dirligi
Ta‘at ı zühd i bektülli varlığı
5. Dāyimā ‘izzet kılurlar baylara
Faķire hakir bakarlar eşkere
6. Ben ne diyem deve kalburdan geçer
Bunlara şöyle ‘azîzdür sim ü zer
7. Her birisi meşgül olmuş işine
Gözleri görmez giderler tuşuna
8. Mālı bilürler bu yolda destigār
Katlarında bir pula degmez fakir
9. Dāyimā ‘izzet ü şöhret işleri
Küllî bu sevdâda bişer aşları
10. Negāhın yabana düşmiş yolları
Birbirine çağırılar gel beri
11. Gözlü gerek bunlara yol göstere
Şöyle kalmışlar yabanda āvāre
12. Ğaflet uyhusında bunlar uyumış
Şöyle şanurlar hemān iş buyumış
13. Öz işinden fāriğ olmuş bular
Şöyle kalmışlar yabanda hōr u zār

23 a

1. Gel gel iy göñül ʿışk nazarında sücüd eyle
Terk it vücūduñ ʿışkı özüne vücūd eyle
2. Sen ğaflet-ile uyğudasın geçdi bu devrān
Vakti-y-ile var gendüzüñe bir fāyide eyle
3. Şor ahī göñül bu ʿışk Mecnūna ne kıldı
Sen Mecnūnı gör gendüzüñe bir öğüt eyle
4. Aldanma göñül naş-ı şüret bākī degildür
Bu hālleri gör sen iy göñül bir vādide eyle
5. Qalma cānıña cihānı қо bākī degildür
Bu yolda göñül ʿışkı özüñe ümīd eyle
6. Öz işinden ferāgat itmiş bular
Şöyle qalmışlar yabānda ħor u zār
7. Dirligi budur bu cihān ħalkınuñ
Sen ħālīñ añla varısa yakınuñ
8. Saña bunlardan meded yok iy refīk
Öz işindedür bular senden farīk
9. Sen dañı gendü başuña çāre kıl
Bunları қо işüñe müdārā kıl
10. Bunlaruñ diger gün olmuş hālleri
Yollarını bağlamışdur mālları
11. Her biri giriftār olmuş ğaflete
Tutulup qalmışlar işbu ğaflete
12. Kimisi tekye kılpdur zühdine
Kimisi de māla tayanmış yine
13. Kimine dünyā olupdur derd-i ser
Kimi de gendü özinden bī-ħaber

23 b

1. Kimi yoħsuldu bir etmek bulumaz
Kimi mālınuñ hisābın bilimez
2. Kimisi hūblara meşgūl rūz ı şeb
Kiminiñ dāyimā işi hurd ı hāb
3. Kimine zerrece gelmez dü-cihān
Kiminüñi arzūsı dāyim lā-mekān
4. Var var iy göñül göre bu ‘ışkı baña n’itdi
‘İşka düşeli ‘ār ı nāmūsum¹ yile gitdi
5. Ben ne kılayın göñül-ile beni ögütleñ
‘İşkıla göñül kaynayıban birlige bitdi
6. ‘İşkı görelı ‘ışkıla hoş şafāsı vardur
Göñlümi görüñ ben faķiri külli unutdı
7. Sevdālarını terk idiben o dalından
Bu deli göñüñi ‘ışk etegin ‘ışkıla tutdı
8. Naşihat iderem naşihatum hirgiz işitmez
‘İşk ögüdünü göñli gör ne tiz işitdi
9. Kimine zerrece gelmez bu cihān
Kiminiñ arzūsı dāyim lā-mekān
10. Her biri bir özge maķām seyr ider
Özlerini öz hayālleri yider
11. Bunlaruñ işi hayāldür hemişe
Uşda bunlar bu hāl-ile araşa
12. Uşda bunlar bu hāl-ile dünyede
Cümlesi aldı hayāl-i sevdāda
13. Dünya ehlinüñ budurur hālleri
Gör ni-urur aşkare ‘amelleri

¹ Metinde nāmus şeklindedir.

24 a

1. Bitdi bu söz yine diñle bir haber
Yol veren kişi hālinden muhtaşar
2. Anları da bir işit ā‘māli ne
Nice varmışlar bu yolu hāli ne
3. Anlaruñ dağı neyimiş maqşuğı
Nice bulmıřlar olar da ma‘būdı
4. Ne kiřilerdūr neyimiř adları
Neye beñzer zātları řıfātları
5. Ne iř iřledi olar da dūnyede
Adları gül gibi qalmış ortada
6. Ara yirde heykel olmış sōzleri
Hāq-ıla birlige bitmiş ōzleri
7. Gel gel iy gōñül ‘ışık oğına cān niřān oldı
Cān gitdi meger bu ‘ıřık vūcūdumda cān oldı
8. Sevindi gōñül ‘ışkı gōreli řāzımāndur
‘Aqluma baquñi ‘ışkıla nice ĥarāb oldı
9. Vuřlat sebebi ‘āřık-ıla ma‘řūka ‘ıřıkdur
‘ışka irişen kişi gōñül cāvidān oldı
10. Her bir kişiye mertebe şunuldı ezelde
Mertebe gōñül saña dağı ‘ışık hemān oldı
11. ‘ıřık saña nazar itdi gōñül ‘ıřkıla çūnkim
Her bir nefesūñ anuñ-içūn armağan oldı
12. Ara yirde heykel olmış sōzleri
Hāq-ıla birlige bitmiş ōzleri
13. Bī-niřāndan ol kiřilerdūr niřān
Evliyā enbiyā dirler aña cān

24 b

1. Ol kişilerdür olar kim Hakk-ıla
Gayrı gitmiş vuşlat olmuşlar bile
2. Anlarufidur bu şalât u bu kıyâm
Anlarıñçün düzülüpdür her maķâm
3. Çarh-ı felek anlarıñçün döner
Aşkare anlardan oldı her hüner
4. Ol kişilerdür bu yoluñ mürşidi
Ol kişilere şoruñ siz ma'budı
5. Hakkı baķsañi hemân anlardur nişân
İllâ perde vardur arada hemân
6. Açsa olmaz kimsene bu perdeyi
Başını virdi açanlar bahâyi
7. Yol bilindi tınma kimse tuymasın
Gâfileye her bî-ķaber uymasın
8. Sen bu sırrı her kişiye söyleme
Yüzebilmezseñi deñizi boylama
9. Har-mühre yanında ķoma gevheri
Serseri degülse işüñi serseri
10. Var var iy göñül cân ilini yağmaya virme
Zinhâr iy göñül başuñu bu meydâna virme
11. Divşir öğüñi sen iy göñül Hakkı hâzır gör
Şaķın özüñi her beyhüde sevdâya virme
12. Yol eri-y-iseñi gel iy göñül çıkma yoluñdan
İslâmuñu sen şaķla göñül tersâya virme
13. Zinde dillere söyle sen sırrıñı söyler olursañi
Her bir bî-ķaber olmuş olan mürdeye virme

25 a

1. Şarrāflara çok kulluğ iden üstād olupdur
Şehbāz yerini sen iy göñül ıarđaya virme
2. Ğar-mühre yanında koma gevheri
Serseri degülse işüñi serseri
3. Her bīmāra düzme bu ma‘cünı sen
Fānūsa teşebbüh itme günü sen
4. Yolu bilenden şorarlar iy ‘ağıl
Yolu bilen olur bu yolda hem delil
5. Zevāde gerek bu yola varmağa
Nür gerek gözde bu nürı görmege
6. Dāyimā aşşı mı bulur her tācir
Ayda bağ geh hilāl olur geh bedir
7. Güneşüñ nürı-y-ıla görünür güneş
Ayağa ayak didiler başa baş
8. Gün nürı-y-ıla görse olur zerrei
Zağ-ıla bir mi tutarsın hümāyı
9. Gül-be-şeker sirkeye beñzemeye
Āb-ı hayvan kaçan açar her çaya
10. Lā‘l-i cevāhir dimezler her taşa
Sa‘ādet gölgesi düşmez her başa
11. Müşg-bār olmaz nāfe‘i her ğazāl
Rağmete lāyıđ mı olur her ‘amel
12. Süleymāna kulluğ eyle iy ağı
Tā ki kuş dilin bilesin sen dağı
13. Gel gel iy göñül derdiñi sen dermāna virme
Bu cān sırrını şağla göñül bī-cāna virme

25 b

1. Bedr oldı göñül 'ışk ayı çün aşkare sende
Sen kāmīl-iseñ sırrıñı her noqşāna virme
2. Baş o iy göñül 'ışkı bilenüñ ayağında
Her bī-ħabere canıñı sen urbāna virme
3. Āb-ı ħayātuñ adrini Ĥızır bilür ancak
Bu şerbeti sen şakla göñül ħayvana virme
4. Her dem iy göñül Manşür-vār dirsın ene'l Ĥa
Şaın iy göñül başuñı bu meydāna virme
5. Süleymāna ullu eyle iy aı
Tā ki uş dilin bilesin sen daı
6. Deve ne bilsin düdük alma nedür
Müsii söylemek öktüz andadır
7. Fāyide ne köre işāret eylemek
Şağıra n'eylesün arun söylemek
8. Eşege şekker yidirmek yol degül
Arpa virmek tütüye uşul degül
9. Köpegüñ boynına tama incüyi
İnsānuñi insān gerekdür her ħüyı
10. Her amış and u şeker-bār olmaya
Her şıgında müşk i 'anber olmaya
11. Gül dimezler her içegüñ adı var
Ayrı ayrı her işüñi üstādı var
12. Her göñül maħrem degildür esrāra
Aşlını bilmek gerekdür herkese
13. Güc-ile gökceklik olmaz iy 'aıl
Her işüñi uşulı gerekdür aşıl

26 a

1. Söylemeyecek kelecı söyleme
Aşma haddüfiden fodullık eyleme
2. Söyleme bu sırrı kimse tuymasın
Kelecifı kulağufı yanılmasın
3. Var var iy göñül yarıfı terk niçün idersin
Dise de olur saña göñül kim bî-habersin
4. Melâmet olan ‘ışkıla ‘âşıklara gülme
Ya‘ni iy göñül kıblefe taş mı atarsın
5. ‘İşka tanışıp her işifi söyle göñül bir
Öz elüfile aşıña ağı mı kıatarsın
6. Her bir kûşe-i külhânda toprak döşenürdüñ
Ya‘nı iy göñül ‘âşıklara tañ mı tutarsıñ
7. Çün bilimedüñ sen geçdi bu devrân
Sen gendüzifı söyle göñül kime şorarsıñ
8. Söyleme bu sırrı kimse tuymasın
Kelecifı kulağufı yañılmasın
9. Ğāfile gitdi bir tır iy ğāfil
Bir uyan kim göçdi göneldi delil
10. Tırı gel beri kalma ki kalduñ hemân
Yitebilmezsın uzanur kārübân
11. Göçdi emir i hacc çalındı nefir
Sen işitmedüñ meger kim iy sağır
12. Kalma yoldaşdan tırı gel bir uyan
Utanacağsın ahî şimdi utan
13. Zi-hayıf ki bir kişi insân ola
Gendi şöyle cân-iken bî-cân ola

26 b

1. Gendü insan dîve beñzeye işi
Zi- hayıf kim böyle ola bir kişi
2. ‘Ömri geçe gendüzini bilmeye
Harc ide ‘ömrini fenâ sevdāya
3. Ğafletile şöyle kim bīmār ol
Şekli ādem gendüzi hār ol
4. ‘Ömri geçe şöyle gendü bî-ħaber
Rencūr hasta karīb u bî-tīmār
5. Hiç müsülman sencileyin olmasın
Yolın azıp tesbîhin yañılmasın
6. Gel gel iy göñül gör ki ne kutlu sâ‘adet oldu
‘İşkı görelî ‘aqlımı gör nice māt oldu
7. Girçek ‘āşıkıñ kıblei ħaķıķat-i ‘ışkdur
Her kim iy göñül ‘ışkı yererse la‘net oldu
8. ‘İşka iy göñül ‘āşık olan olmaya münkir
Girçek ‘āşıkıñ işi dāyim i‘tikād oldu
9. Delirdi göñül delüligi külli belürdi
‘İşka düşeli gör nice Mecnün-şıfat oldu
10. Sen delü göñül beni koyup ‘ışka uyaldan
Zühd i tã‘atım gör ki nicesi ğāret oldu
11. Hiç müsülman sencileyin olmasın
Yolın azıp tesbîhin yañılmasın
12. Ğastayısafı bārī bir söyle ħālūñ
Di aħī neyise derdüñ zevālūñ
13. Sebebüñ ne yoldaşuñdan kaldığıñı
Yoldaş diyiben āvāre olduğuñı

27 a

1. Neyise derdifî baîa söylegil
Saîa direm aîî şağır difilegil
2. Zi- hayıf ki âdeme beîzer tonuî
Velî kim hayvâna beîzer düzgünüî
3. İnsânısaîî ‘aqluî olurdı tamâm
Hayvân olmaz ‘aqlı olan âdem
4. Hoş uyursın sen bu gölgede farık
Vardı şindi menzile yitdi refik
5. Derdifî söyle hâlûî aîlat kişi
Kalma kim şonra çekersifî teşvişi
6. Yoḥsa karnıî aç mıdur söyle baîa
İy bî-ḥaber saîa söylerem saîa
7. Zi-hayıf ki aduî âdem iy kişi
Âdem olmazımış aîî her kişi
8. Yoḥsa bu ğaflet şarâbından meger
Ḥumâr olmışsın başuîda derd-i ser
9. Var var iy göfûl sevdâ-yı hâm neye gerekdür
‘İşk olmayıcak bile âdem neye gerekdür
10. Bu iki cihân ‘ışkıla münevver olupdur
‘İşk olmayıcak ğuşsa vü ğam neye gerekdür
11. Gerek ki ‘âşık ma‘şûkı hâzır göre her dem
Bu tâk u revâk hay ı ḥaşem neye gerekdür
12. Çünkü bu cihân bâki degil kimseye kalmaz
Diyâr-ı ‘Arab mülk-i ‘Acem neye gerekdür
13. Gerek ki âşık ‘ışkıla esrük ola her dem
Bu bir dem-içün bâde-i câm neye gerekdür

27 b

1. Yoħsa bu ğaflet ŧarābından meger
Ĥumār olmuŧsin baŧuñda derd-ü ser
2. Bilmedüñ ħayıf dirigā iy aħi
Bu ŧürete yine gelince daħı
3. Bilmediñ insanıdığıñ geçdi çün
Dün gidene kaçan iriŧsin bu ğün
4. ŧofırağı peŧmānlık aŧŧı kalmaya
Çünki ‘ömr geçdi yine gelmeye
5. ŧutasıya ğüveniben iy ğāfil
ŧutduğuñ ŧalıvirirsifi iy ‘aķıl
6. ŧovuk geçipdür meger ki baŧuña
Anuñ-içün sudur aķsın iŧüñfe
7. Ya ħu ‘aķlun tamām yirince degül
Ĝāfil anuñ-içün olduñ iy fuṭul
8. Ĥastayısañ ŧovucaķ karpuz gerek
Yüregüñ yanarısa saña buz gerek
9. Derdlüyiseñ ṭabibe gel iy nimār
Gendüzüñfe bir tımār eyle tımār
10. Ĝafletile kılma ṭur bağla yüküñ
‘Amelüñ azmasuñ kiŧi ‘amelüñ
11. Bir ṭurı gel dört yaña baķ iy cüvān
Ķalmadı göçdi bektülli kāruvān
12. Gel gel iy göñül baŧuñı ħo meydān içinde
Dürdāne getür ṭalduñısa ‘ummān içinde
13. Ĝavvaŧ didiler seni bu ma‘nī deñizinde
Ne bulduñ ayıt bāri göñül bu kān içinde

28 a

1. Baş vir iy göñül ‘ışkı koma başa varınca
Yazalar aduñ söyleyeler destān içinde
2. ‘Işkıla özi yesir olan ‘āşıkā gülmek
Şıgmaya göñül bu ka‘ide insan içinde
3. ‘Āşık olanuñ küfri ni bu hulk* yahşı dimekdür
Bu küfri göñül şaklama sen İmān içinde
4. Bir tırı gel dört yafıa baq iy cüvān
Kalmadı göçdi beküllü kārübān
5. Muştafādan naşibüñ yokdur meger
Ya özüñden bī-ħabersin bī-ħaber
6. Bunca gāfile gitdi sen uyanmaduñ
Uyduñ kaldıñ ahırın şanmaduñ
7. Hele bir tır seni şora geldiler
Ĥastayısafı söyle göñlüñ ne diler
8. Gendüzine pañıl olsa bir kişi
Özgeye kaçan degiser ĥayr işi
9. Zi-ħayıf ki geçdi ‘ömrüñ hiç yire
Āvāre geldiñ gitdiñ āvāre
10. Yara birdür aħı bir kez aç gözüñ
İy bī-ħaber divşür aħı gendüzüñ
11. Hiç degülse bāri bir kez örişür
Sen uyursın hiç yire geçdi ‘ömür
12. Daħı henüz sen bu uyħuda yesir
Cümlenüñ ilini aldı destigir
13. Cümle eşyā maqşūdun buldı hemān
Raħmet deryāsına ġarq oldu cihān

* Metinde ĥalk şeklinde harekelenmiştir.

28 b

1. Yidiler rahmet honından cümle kul
Halk redd itdigini Hak kıldı kabül
2. Var var iy göñül 'ışk yolına 'ār ne kumaşdur
'Işk olucağaz incü yi gevher ne kumāşdur
3. 'Āşık olanuñ başı bu meydānda top oldı
Sen bir kıyās it cübbe vü destār ne kumāşdur
4. Esridi 'āşık 'ışkıla çün cām-ı elestden
'Işk esrigine bāde-i aḥmer ne kumāşdur
5. Terk eyle 'ışk yolına geç dü-cihāndan
Murdār didiçün Muştafā murdār ne kumāşdur
6. Cān varakına göñül 'ışk divān yazıldı
Göñül daḥı bu evrāk-ı ebter ne kumāşdır
7. Yidiler rahmet honından cümle kul
Halk redd itdigin Hak kıldı kabül
8. Hak gözinden gizlü degül her bir iş
Hakdan olmışdur kamuya penc ü şiş
9. Hak toludur gendü mülkinde kemāl
Hakdan ayru daḥı var mı ğayrı ḥāl
10. Ğayrısın terk eyle daḥı ğayrı yok
Ayruḥ inkārdur ancak ğayrı yok
11. Silsiledür cümle eşyā muttaşıl
Cümlesinüñ ortasında Hak delil
12. Cümlesi birlikde şöyle yigāne
Ayru şanur gendüzini bigāne
13. Ayruḥ inkārdur ancak iy faḫı
Ayruḥ yok bir olupdur mā-bāki

29 a

1. Birlik ikliminde yokdur hiç gümân
Bir olupdur cümle varlık cāvidān
2. Cümle birlikden topludur il ü şār
Sultānı bir bir olupdur her diyār
3. Sāl u hafta rüz ı şeb bu hisāb
Rāhat u zaḥmet belā ı ḥurd ı ḥāb
4. Ay u gün toğmak tolinmak işbu ḥāl
Vaḥdet ikliminde olmaz bu ḥayāl
5. Gel gel iy göñül ‘ışkı koma işifi terk it
Bu ‘ışk yolında cānıfı ko başufı terk it
6. Çün ‘ışkı göñül pīr idinip kullığa turduñ
Geç ko aḥī bu efsāne cünbüşifi terk it
7. Bir yirde göñül fikr iderem hiç mekānuñ yok
Bile ḥāşıl bu beyhüde düşüfi terk it
8. Didi kim çün ‘ışk odına düşme yanarsın
Benümile sen yargu yı şavaşufı terk it
9. Ağyār sözi çün fikr idiben zulmete düşme
İlk yaz günü ol iy göñül kışufı terk it
10. Ay u gün toğmak tolinmak bu ḥayāl
Vaḥdet ikliminde olmaz işbu ḥāl
11. Cān ilidür anda yokdur bu şüret
Naş-ı şüret Kürd i ‘Arab Türk Tāt
12. Gün toğup tolinmak olmaz anda hem
Gicesüz irte olupdur her ‘ālem
13. Her neye bakşafı görünen bir cemāl
İkilikden yokdur anda hiç ḥayāl

29 b

1. Bir güneşden nūr alıpdır cümle göz
Bir vücūdı beyān eyler cümle söz
2. Aşlı fer‘i cümlesi birdür hemān
Bir vücūd görünür ancak ten ü cān
3. Vaşl ı hicrān nāz u niyāz eylemek
Kıl u kāl kışşa hikāyet söylemek
4. Sāl u hafta gice gündüz bu sağış
Birlige bitmişdir anda cümle iş
5. Bu şüret tertib i sebep aş u nān
Ne-bāşed anca burader in ān
6. Bir defnizdür kim tölupdur baır u ber
‘Ālemi gark eylemişdür ser-be-ser
7. Pādişāhdan artuğ anda kimse yok
Ben nice kim fikr iderem az u çok
8. Var var iy göñül ‘ışk odı dükkān mı yakdı
‘İşkı görelı göñlümi gör için alıkdı
9. Göñlümi görüñ benümile yarğı şavaşdur
‘İşk zencirini şöyle nāgāh boynuma dağdı
10. Ben kime diyem derdimi göñül elinden
‘İşkı görelı nāmūsımı yire bırağdı
11. Bu ‘ışk odına beni yağan külli göñüldür
Hem yine göñül ‘ışkı benim başıma kağdı
12. ‘Āşık olana bu naşihat fāyide kılmaz
Aşlı göñülüñ ‘ışkıdı aşlına uyağdı
13. Pādişāhdan artuğ anda kimse yok
Ben nice kim fikr iderem az u çok

30 a

1. Hemen ol bezm-i ebeddür ol sâkı
Dağı kimse yokdur anda hak hakı
2. Gel iy talib sen hayâle düşmegil
Gözünü aç derd ü zevâle düşmegil
3. Vaktıyla bir yören gendüzüne
Öz hayâlünü perde olmuş gözüne
4. Gendü gözüne olan perde hemân
Yine sensin ahî diñle iy cüvân
5. Sen hicâbsın gendüzüne sen hicâb
Sen seni terk idebilseñ hoş savâb
6. Sen özünden kurtulbilseñ hemân
Cânân olurduñ giderdi cism i cân
7. Emîn olurduñ âzâd şöyle farık
Sultân olurduñ kul iken iy aşık
8. Devletünü bahtı olurdı hem bidâr
Toğrı bağan sende görürdi didâr
9. Äyine olurdı yüzünü cümleye
Sen özünü sultân olurduñ her şeye
10. Kurtulurduñ hayâl-i gamdan hemân
Câvidân olurdı ömrünü câvidân
11. Gel gel iy gönül ışık odı cânımda dağ oldu
Dağ üstinde dağ bu hikâyet hub ayak oldu
12. Ben zâhididim şöyle farık gendü hâlimde
Gönlümü görünü bu ışık odına ocağ oldu
13. Ögüntüridi gönlümü ışık görincek
Kâf tağı gibi büyük iften yavricağ oldu

30 b

1. İy 'ışkı bilen göñlümi gör 'ışkı görince
Yok yok dir iken 'ışkı görelî tağlık oldu
2. Her kim na-gāhın bencileyin 'ışka bilişdi
Tutuldu nāgāh 'ışk odı boynında bağ oldu
3. Kurtılurduñ hayāl-i hamdan hemān
Cāvidan olurdu 'ömrüñ cāvidān
4. Hem bu ğaflet uyhusından iy kişi
Uyanurduñ terk iderdifi teşvişi
5. Bulurıduñ sa'ādet genc-i ebed
Sāyeñi altında kalurdu kâ ināt
6. Sa'ādet güninde kalmazdı bulut
Cümle eşyā saña kılurdu sücūd
7. Cümle şey'üfi sen olurduñ kıblesi
Silebilseñi āyinañdağı pası
8. Ay u güneş gibi şöyle eşkere
Ma'lüm olurduñ bu cümle gözlere
9. Şüretüñi nağşında eşkere nağkaş
Görinürdi her ki baksa şöyle fāş
10. Sen olurduñ her göñül içinde sır
Cümle varlık hem kebîr u hem şağîr
11. Cümle eşyā saña olurdu muhib
Her birisi senden alurdu naşîb
12. Bulınurdu sende ol sırr-ı ebed
Sırr-ı ebed sen olurduñ pes ebed
13. Seni gören anı görürdi hemān
Sen olurduñ o bî-nişāndan nişān

31 a

1. Var var iy göñül 'ışk odı cānımda oyandı
Bu 'ışk odınuñ cefāsı cānuma boyandı
2. Göñlümi gör 'ār ı nāmūsı'¹ kodı elinden
'ışkı göreli küllī bu cihāndan uşandı
3. 'ışk zencirile göñlimi gör bağlu tırurken
Aşşı mı kıılır çünki deli bağdan boşandı
4. 'ışkıla göñül bileymiş mülk-i ebedde
Bu 'ışk göñlüñ aşıldurur aşına özendi
5. 'ışkıla göñül 'aqlumı da dīvāne eyler
İşledi göñül öz işini baña mı dandı
6. Seni gören anı görürdi hemān
Sen olurduñ o bī-nişāndan nişān
7. Sen olurduñ cümle eşyānuñ cānı
Her cānuñ kıblesi dīni imānı
8. Şāhib-i vücūd olurduñ cān gibi
Cüş iderdiñ taşıcak 'ummān gibi
9. Sen olurduñ Ay u Güneşüñ nūrı
Hem bu cümle kā'inātuñ menşūrı
10. Hākiqat baħrında biten cevāhir
Cān içinde nihān olan gizlü sır
11. Ma'deni aşlı bu cümle varlıđuñ
Hāşılı biten bu temiz dirligüñ
12. Vuşlat ehli bulduğı dürr-i yetim
Gayrı kıalmaz sen olurduñ iy hākim
13. Devletüñ baħtı tılardı cümle cān
Kanda baksa seni görürdi gören

¹ Metinde nāmus şeklindedir.

31 b

1. Sen cān olurduñ bu cümle eşyā ten
Nūrına mevcūd olurdı ten ü cān
2. Zāhir ü bāṭın bu cümle maḥlūkāt
Evvel āḥır bu her dürlü şifāt
3. Sen olurduñ ‘aql u fikr cism ü rūḥ
Ġarḫ olan maḥlūk deñiz keşt-i Nūḥ
4. Gel gel iy göñül saña benim ne ziyānum var
‘Işkı başuña kaçmağa ne cānum var
5. ‘Işkıla göñül çün beni sen ele getürdüñ
Cān daḥı göñül senüñ oldı ne yalanum var
6. ‘Işkı görelı beni göñül ayaga şaldıñ
Öldürme beni zulmle boynıñda kanum var
7. Ben āşınāyam beni göñül bigāne şanma
Beñzim şarudur uş göñül ‘ışkıdan nişānum var
8. ‘Işkıla göñül cān ilini yağmaya virdi
Yandırdı göñül daḥı benim ne dükkānum var
9. Sen olurduñ aql u fikr ü cism ü rūḥ
Ġarḫ olan maḥlūk deñizi keşt-i Nūḥ
10. İsteriseñ buncılayın mertebe
Bī-edeb olma ḥāzır ol edebe
11. Nireye baksañ ḥāzır gör Allahı
Seni görmez şanmağıl sen ol şāhı
12. Edebi olanda olur dīn imān
Muştafānuñ ḥadışi budur hemān
13. Müslimānısañ dinife ḥāzır ol
Tā ki şeyṭān göñlüñe bulmaya yol

32 a

1. İmānıñı şakla şeytān almasun
Göñlüñde Hāk kalsın gayrı kalmasın
2. Şāfi ol şöyle Güneşden aşkare
Gevher ol hem ma'den ol her gevhere
3. Kibri terk eyle başuñdan iy hoca
İy şalūş zerrāk 'ayyār ustaca
4. 'Ucbıla zerik şalūşlık şatmağıl
Şāfi nesneye hiç 'illet katmağıl
5. Göricek ta'ne urursın dervişi
Üstādından mı tutarsın bu işi
6. Aqça çok çok olsa göñlüñi hoş olur
Olmayıcak yancucağun boş olur
7. Var var iy göñül gör ki bu 'ışık bafia ne kıldı
Göñlümi görüñ tesbīh zikrini yañıldı
8. Unutdum ahī tesbīhimi 'ışıkı görelden
Fikrim dahı bu 'ışıkıla beküllü tağıldı
9. Başımı kodı 'ışıkıla bu meydān içinde
Enelhak diyip dilberüñ zülfinde aşıldı
10. Direm ki göñül 'ışıkı yanaşma aşılursın
Tutmadı sözüm gör ki nice yandı yağıldı
11. 'İşıkıla göñül tabl-ı melāmet çalaldan
Fāş oldı rāzım ile şāra külli yayıldı
12. Aqça çok çok olsa göñlüñi hoş olur
Olmayıcak yancucağun boş olur
13. Melül olursın hātırıñ perişān
Ne perişān virān olursın virān

32 b

1. Zira ki dīnīñ imānuñ aqçadur
Aqça vü altun buğ u boğçadur
2. Hübolaruñ hod gice gündüz hayāli
Seni almış deli olmışsın deli
3. Sūfi diyü halkuñ ʿizzet itdigi
Sıñaruñ ahmaqlar elüñ tutduğı
4. Zıkr i tesbīhüñ put olmuş özüñe
Tāʿatıñ perde olupdur gözüñe
5. Bu hayāldür seni yoluñdan koyan
İy bī-uşul seni uşulden koyan
6. Budur ahi göziñe olan hicāb
Seni bu yoldan girü koyan sebeb
7. Uşda sen bu hāl içinde şayrısın
Şayrusın dağı hekimden ayurusın
8. Hastasıñ özüñe yokdur hiç çareñi
Tāliʿiñ oñmaz düşüptür sitāreñi
9. İy dirigā geçdi ʿömrüñ bī-şaşıl
Rencür u hasta nāşī vü kem-ʿaқıl
10. Gel gel iy göñül naşı gibi yirme bu ʿışkı
Dartınma göñül başıñı vir virme bu ʿışkı
11. Özüñi bilen kişi bilür ʿışkı aña sor
Her bir bī-haber kem-ʿaқıla şorma bu ʿışkı
12. Bu ʿışk kadīm nūr-ı ābād ı la-yezāldür
Her nesne gibi sen iy göñül görme bu ʿışkı
13. ʿIşk fikri göñül ruhānidür cismine bakma
Yañlış hayāle sen iy göñül karma bu ʿışkı

33 a

1. Cüst ol iy göñül 'ışkıla sen süst niçüñ olduñ
Baş vir iy göñül başa ilet turma bu 'ışkı
2. İy diriğā geçdi 'ömrüñ bî-ħaşıl
Rencür u ħasta nāŝi vü kem-'aķıl
3. Saña gerek-idi şimdi bir şabib
Derdüñe 'ilāc ideydi iy ġarib
4. Bağlayadı saña dürlü şerbeti
Ġafletile bimar olmiŝsin şatı
5. Terbiyet idedi seni seni gün-be-gün
Tā ki 'aķıl olaydıñ iy cünün
6. Sen bu derdden ķurtılıbilseñi hemān
Mekānuñ olurdu senüñ lā-mekān
7. Uşda sen şöyle giriftār mübtelā
Boynuña düşmiş nagāhın bu belā
8. Deprenesi dağı çareñi ķalmadı
Tükendi 'ilāc müdārañi ķalmadı
9. Bî-ħaşıl geldiñ gidersiñi bî-ħaşıl
Zulmete düŝdüñ bileñce yok delil
10. Peyğamberüñi kim dīnüñ kimdür 'aceb
Edebiñi yok bî-edebsin bî-edeb
11. Dīn ehli olsañ olurdu erkānuñ
'Aceb añardıñ dīniñ olsa senüñ
12. Hiç mürebbi görmedüñ mi iy kişi
Gösterivirdi saña şağ řuŝı
13. Var var iy göñül 'ışkıla bu yarıgımızı yār
Fāŝ eyleyipdir sırrımı 'ıŝķ zinhār zinhār

33 b

1. Şuçum yoğiken ‘ışkı görüñ ne cefâdur
Kaşd itdi göñül beni nagâh eyleye berdâr
2. Bu ‘ışk melâmet idibeni perdemi açdı
Fâş oldı göñül cânımuñ içindeki esrâr
3. Bu ‘ışkıla ben gerçi göñül melâmet oldum
Keşf oldı baña velî bu ma‘nî-i esrâr
4. ‘İşk kadehini çünki göñül elüme sundı
Gitdi fer ahî kavvâla ne cübbe vü destâr
5. Hiç mürebbi görmedüñ mi iy kişi
Gösterivirdi saña sağ tuşu
6. Gözüñ açıla göreydüñ hâlüñi
Añlayıbilür oladuñ yolufu
7. Divşireydiñ ögüñi gendüzüñe
Başda kim çäre kılduñ özüñe
8. Kalmayayduñ şöyle şayru bî-çäre
Perişân-hâtırı işinden âväre
9. Her neyise ma‘lûm olaydı hâlüñ
Bir yaña olaydı yañılış hayâlüñ
10. Sen bu gafletden halâş olsañ tamâm
Dağı kalmazdı cânıñda guşsa gam
11. Bir tırı gel gözüñi aç iy kişi
Endişeden geç ço ahî teşvîşi
12. Zi-hayıf ki şöyle kalasın bimâr
Renclü vü hasta garîb bî-timâr
13. Vardı gitdi bile gelen yoldaşuñ
Sen henüz kaldırıbilmezsın başuñ

34 a

1. Hastalığıñ renc-i ğafletdür hemân
Dağı nesneñ yok tırı gel iy cüvân
2. İnsanisañ ma'lüm olaydı işüñ
Hayvânisañ görüneydi cümbüşüñ
3. Gel gel iy göñül 'ışk belası rāhat-ı cāndur
Gircek 'āşka 'ışk iy göñül dīn ü imāndur
4. Bu 'ışk nūrı-y-ıla sırr-ı ebed eşkere oldı
Billahi göñül söyle ki bu 'ışk ne ziyāndur
5. Bu 'ışk çerāğın her bī-başar görmeye hirgiz
Bu 'ışk iy göñül görene gün gibi 'ayāndur
6. Ben hatır-içün göñlimüñ 'ışka mürīd oldum
Bir şor ki göñlüme dağı ney-içün perişāndur
7. 'İşka düşeli göñlümi gör 'ışk belāsından
Her gün göresin 'aqlumıla yargu dīvāndur
8. İnsanisañ ma'lüm olaydı işüñ
Hayvânisañ görüneydi cümbüşüñ
9. Bir gözüñ aç beşāret çaldı mülük
Hayvânisañ tır ki yüklendi gölük
10. Ādem-iseñ sen bu hayvānlık nedür
Sen niredesin bu ādem kādatur
11. Ger dīviseñ der-biyabāndur yirüñ
Ādem-iseñ bilgil aḫī miqdāruñ
12. Gözüñ aç baḫ kim görüñdi cān ili
Delil gönüldi gözetgil delili
13. Her ne ki vardur görüñdi eşkere
Güneşüñ şu'lesi düşdi yire

34 b

1. İrte oldu bir tırı gel iy refik
Pañıl olmağıl özüñe iy harık
2. Münādi çağırdı göründi nişān
Menzile irişdi kondı kārubān
3. Perde gitdi sultānı gör iy t̄alib
Ba'id iken menziliñ oldu karib
4. Cān ilidür anda şıgımaz kıl ü kāl
Sanubanu zen i ferzend mülk i māl
5. Acıkmağ doymağ u gülmek ağlamağ
Küllü Hāğdur anda şıgımaz ğayrı Hāğ
6. Var var iy göñül 'ışkıla bir bāzarım oldu
Barışdıq ahı 'ışk dağı şimdi yarım oldu
7. Var var iy göñül 'ışkıla biz āşinā olduq
'ışkdur ki hemān göñlüm içinde sırrım oldu
8. Bu 'ışk güneşi sa'ādet mülk-i ebeddür
Bu 'ışk iy göñül genc i hazinem varım oldu
9. Şād oldu göñül sevindi bu 'ışkı görelden
Veliki 'ağıl gör ki nice tüccārum oldu
10. 'ışkı göreli cān ı göñülden 'āşık oldum
Dünyāda göñül dağı neye nazārum oldu
11. Acıkmağ toymağ u gülmek ağlamağ
Küllü Hāğdur anda şıgımaz ğayrı Hāğ
12. Meclisi cāndur sākisi pādişāh
İlāhī şöhetdür hākimi ol ilāh
13. Kānda baksañ görünen nürdur hemān
Nūra ğarğ olmuş beküllü cism i cān

35 a

1. Cümle nürdandur âleti meclisüñ
Bir olmuş cânı nürıla herkesüñ
2. Evliyâ enbiyâ olmuşlar herîf
Îlâhî şöhet iderler hoş laţîf
3. Yokdur anda bu cihân tertîbleri
Cümlesi nûra karışmış nûrları
4. Nûrıla yiksân olupdur her şîfât
Nûr görünür çâr ‘anâşır şiş cihât
5. Zâhir u bâtın beküllî nûr hemân
Nûr görünür dahı görünmez cihân
6. Mest ü elest olmuş anlar nûrıla
Cümlesi birlige bitmiş nûrıla
7. Birlik olmuşlar hemân cümle göñül
İkilikden yokdur anda kâl i kıl
8. Ol nûruñ tecellisinden ay ı gün
Dâyimâ gezer cünün olmuş cünün
9. Gel gel iy göñül ‘ışkı koma kim delilikdür
Bu ‘ışkı iy göñül ‘ibâdetüñden haşılıñdur
10. Bir kânda bile bitdi göñül çünki ezelde
Vuşlat olagör ‘ışka göñül çün aşlıñdur
11. Ne kim dileseñ haşıl olur ‘ışkıla maşşüd
‘ışk olmaycağ gayrı göñül ne uşülüñdür
12. Bu ‘ışk nûrı-y-ıla sen iy göñül dilberi gördüñ
Bu ‘ışk iy göñül senüñ yoluñda deliliñdür
13. Kaçan ki göñül sen ‘ışkıla birlige bitseñ
‘Akl dahı bu ‘ışkıla senüñ nazlıñdur

35 b

1. Ol nūruñ tecellīsinden ay ı gün
Dāyimā gezer cūnūn olmuş cūnūn
2. Göklere bak kim ıolab olmuş döner
Yerleri gör nice ıurmuş ber-ıarār
3. Bak defizlerūñ dāyimā cūşına
Nazar eyle eşyānuñ gerdişine
4. ıarha bak rakşa giripdür hā döner
ıArşı gör kim nice ıurmuş intizār
5. Ol nūrıla bu ıamu yıldıza bak
Her birisi ıırāk olmuşlar ıırāk
6. Ol nūruñ pertevi-y-ile bu cihān
Rūşen olmuşdur görünür her mekān
7. Cümle eşyā ol nūrıla hoş şafā
Aşlı ol nūrdandur ahi Muştafa
8. Ol nūrıla cümle varlık iy fülān
Cāvidān olmuşlar ıömr-i cāvidān
9. Hemān ol nūrdur kim ol nūr bākīdür
ııamu ıālem ol nūruñ müştākıdur
10. Bī-zevāldür zevāli yok ol nūruñ
Tefsiri oldur bu ıamu menşūruñ
11. Ol nūrıla aydın olmuş bu sarāy
Pertevindendür o nūruñ gün ü ay
12. Var var iy göñül bu vazife baña mı ıaldı
ıışkıdan dāyimā cevr i cefā baña mı ıaldı
13. ıışk beni göñül fāş idiben şoymacum açmak
Varmak haberim her ıarafa baña mı ıaldı

36 a

1. Beni görelî halk kâmu Mecnûnı unuttı
Billahi iy göñül bu lañife baña mı kaldı
2. ‘Işkdan iy göñül şem’ i çerâğ gibi oyandım
Bu bahş ı ‘ağā nūr ı şafā baña mı kaldı
3. Senden baña bu ‘ışkıla cevri i cefā kılmak
Benden saña bu meyl-i vefā baña mı kaldı
4. Ol nūrıla aydın olmuş bu sarāy
Pertevindendür o nūruñi gün ü ay
5. Hemān ol nürdür ki kâyim varıdı
Ol-ıdı evvel dağı kim varıdı
6. Aşlı ol nürdür bu cümle eşyānuñi
Evvel ü āhır bu cümle bendenüñi
7. Cümlesi ol nürdan almışlar çırāk
Hemān ol nürdür kim anuñi adı Hāk
8. Cümle ol nürdan tutarlar perveriş
Ol nūrıla rüşen olmuş her bir iş
9. Evvel āhır hemān ol nürdür bākī
Andan artuğ dağı kim vardur dağı
10. Ol nūrıla tobtoludur kâ’ināt
Ne ki vardur kâ’inātta her şıfāt
11. Ol nürdan ayru degıldür her vücūd
Ol nūrıla rüşen oldu ka‘be püt
12. Ol saķinüñi rişvesinden cümle cān
Mest-i lâ-ya‘kıl olupdur hemçünān
13. Cümle ol nürdan hoş olmuş vaktları
Gendi işinde şākirdür her biri

36 b

1. Her birisi sākiye oldı herif
Kalmadı kimse arada muhtelif
2. Gel gel iy göñül ben zāhidem sen dīvānesin
Senüñ murāduñ bu mı ki 'ışkıla yanasın
3. Şüfi kişiyem naşihatim gel kabül eyle
Tolaşma göñül 'ışka ki cevre boyanursın
4. Zāhid kişisin sen iy göñül uyma bu 'ışka
Yile vara bu tã'atuñ soñra utanasın
5. Var var iy göñül Mecnūnı gör bu 'ışk elinden
Başda iy göñül sende özüñe yörenesin
6. Bir lahza göñül hoş zāhid zikrine meşgūl
Bir lahza dahı çeng i çeğāne teranesin
7. Her birisi sākiye oldı herif
Kalmadı kimse arada muhtelif
8. Birlik olmuş her diyār u her mezār
Birlige bitmiş bu cümle kār u bār
9. Kanda baķsañ bir gülistān bir çemen
Bir metā'dur bir hocadur bir dūkan
10. Kānı birdür bir güherdür bir şadef
Kanda baķsañ bir görünür her taraf
11. Bir vücūddur geydigi hırkası bir
Adı biñ birdür velikim iy emir
12. Her biri gendi dilince ad dimiş
'Aklı kadar her birisi söylemiş
13. Biribiriniñ pes dilini maħlūkāt
Bilmedügiçün beküllī oldı māt

1. Her birisi ayru ayru yol sürer
Çenginüfi kulağun ayruksı burar
2. Her birisi özüne maķām sāz kılur
Kūteh olmış kışşai dirāz kılur
3. Her biri şahrāda azmış yolunu
Şorasın bilmez eşekden çulunu
4. Gölükler bağdan boşandı iy kadı
Kervānsarāy dar gelince oynadı
5. Var var iy göñül ‘ışka tevbe olduğı yokdur
Bu fikri dahı hergiz ‘āşık kılduğı yokdur
6. Billahi iy göñül ‘ışkıla derdüñ haberin vir
Bi-derd kişiler şöhetde anladığı yokdur
7. Her kim iy göñül ‘ışk şarābın içdi ezelden
Esrük olur ol dāyimā ayıldığı yokdur
8. Bu ‘ışk iy göñül şāfi muşaffā vücüddur
Kalıp niste göñül şafiye katıldığı yokdur
9. ‘İşkıla gelen yola göñül menzile yitdi
Menzile yiten yolunu yafıldığı yokdur
10. Gölükler bağdan boşandı iy kadı
Kervānsarāy dar gelince oynadı
11. Her biri bir yaña gitdi otlayı
Kime kimüñ kayısıdur başkayı
12. Dünyelikdür Tafirı settār el-uyüb
Her birine virdi bir tuşdan naşib
13. Her birisi tuşlı tuşma gider
Ya‘ni gendü naşibini cehd ider

37 b

1. Her birinüñ bir işi var bir tuşu
Birbirine uyuşmaz her kişi
2. Her birisi cidd ü cehddür bir işe
Bağlanıpdur her birisi bir tuşa
3. Her birisi bir tuşa bağılu turur
Bu ki delıldür arada kimdurur
4. Birbirine muhâlif işleri
Bir yire birikibilmez başları
5. Cümle bunlar bu hâl içinde gâfil
Her birisi kaldı yabanda zelil
6. Halk-ı cihân cümle bu işde gezer
Biribirinüñ hâlerinden bi-haber
7. Her biri yolın yitürmiş şahrâda
Her birine uğramışdur bir kadâ
8. Gel gel iy göñül 'ışık saña çünki naşib oldı
Hoş gör iy göñül çün saña 'ışık habîb oldı
9. Sen zâhididüñ tâ'atufı niçün unutduñ
Vallahi göñül 'ışıkıla işüñ 'aceb oldı
10. Var var iy göñül 'ışık nazarımda sücüd eyle
Bu 'ışık iy göñül derdiñe çünki tabîb oldı
11. Fâş oldı göñül fikr-i hayâl zerke şâlüşlık
'ışıkıla işüñ vallahi göñül şimdi hûb oldı
12. Yirde halâyık cümle bu 'ışıkıla diridür
Göklerde melek dahı bu 'ışıkâ tâlib oldı
13. Her biri yolın yitürmiş şahrâda
Her birine uğramışdur bir kadâ

38 a

1. Her biri bir yirde kalmış çārestüz
Azıgı yokdur yalıncaç aç şusuz
2. Birinüñ fikrine gelmez kim aña
Yā hu gözin açup baça dört yafia
3. Zī-ħayf ki insān ola bir kişi
Ėayvāna dōne ‘ameli gerdişi
4. Zī-paħıl kim özüne olmiş paħıl
Zulmete düşmiş bulumaz bir delil
5. Başına çıkmış bu cihān sevdāı
Ol sebebden ‘āři olmuşlar ‘āři
6. Erimişler mey-i Ėafletden tamām
Yile virmişler bekülli neng ü nām
7. Ėuřları gelmiş bu Ėaflet sazına
Anuñ-içün Ėāfil olmuşlar dīne
8. Her biri gendü işinden ferāĖat
řahrāya düşmiş gezer Ėayvān-řifāt
9. Geldiği vaşanı unutmiş bular
Her birine gerekidi bir yular
10. Zīre bunlar vaşşi olmiş řahrāda
Kişi gerekdür ki bunları yide
11. Var var iy Ėöñül ‘ıřķ odı cānumda yir eyler
Bu ‘ıřķ iy Ėöñül baña Ėoř řafā nazar eyler
12. Ėöñlümi Ėörüñ iki cihāndan Ėoř ferāĖatdur
Bu deli Ėöñül ‘ıřķıla her dem bazār eyler
13. Yüzüm suyımı ‘ıřķıla Ėöñül yire dökdi
Ėālimi daħı Mecnün Ėālinden biter eyler

38 b

1. Ben bir fakîrem beni yolundan cüdâ kıılma
‘İşkıla senüfî cevri i cefâfî baña kâr eyler
2. Direm ki gönül yakamı ço billahi elüfden
Kime diyesin zühdi i tâ‘atım füşâr eyler
3. Zîre bunlar vahşi olmuş şahrâda
Kişi gerekdür ki bunları yide
4. Zîre bunlar mürşide virmez boyun
Başlarına gezmegi öğrendi çün
5. Bu hâlile kaldılar bunlar yayak
Sen Hâkı unutma billah Hâkka bak
6. Hâk-ıla tut her işi kim tutasın
Tâ ki yolda yitmeyesin bitesin
7. İy tâlib bir lahza kulak tut işit
Yine bir dürlü hikâyet iy yigit
8. Yine geldi ol gönüller oğrusı
Yine göflümde pusı virdi pusı
9. Şol kişi kim cümleüfî maşşüdü ol
Her kişinüfî ziyânı ol sūdı ol
10. Şol kişi kim her gice mihmân olur
Şol kişi kim her vücûda cân olur
11. Şol kişi kim hüşn i laţif hûb-cemâl
Hûb-cemâlde rişve kılan zülf i hâl
12. Şol kişi kim her kişinüfî fikri ol
Şol kişi kim cümle dilüfî zikri ol
13. Şol kişi kim cümleüfî aşlıdurur
Şol kişi kim küllî nürdur küllî nür

39 a

1. Gel gel iy göñül 'ışk odı cānumda cüş eyler
'Aqlumı görüñ 'ışk odı nice hoş eyler
2. Zāhid kişiyem ben kanda bu 'ışk odı kanda
Dāyimā göñül bu belāyı baña tuş eyler
3. Saña yiridür 'ışkıla bu melāmet olmak
'İşk ne ki kıılır saña göñül küllī hoş eyler
4. Birikdi göñül 'ışkıla gel teferruḥ eyle
'Aqlumı kıomaz her dem sekidür şavaş eyler
5. Yandırdı beni başdan ayağa yanaram uş
Bu 'ışk iy göñül bağrımı toptolu baş eyler
6. Şol kişi kim cümleñüñ aşlıdurur
Şol kişi kim küllī nürdur küllī nür
7. Şol kişi kim revnakıdur bostanufı
Şol kişi kim maṭlūbıdur her cānuñı
8. Şol kişi kim cümleñüñ odur cānı
Her cānuñı yakını dini imānı
9. Şol kişi kim evvel āḥır hemān
Gendüzi bāki vü mülki cāvidān
10. Bir tıru gel baḳ ki sulṭān geldi uş
Gözüñ aç şāḥib-i meydān geldi uş
11. Tıru gel kim ol hümānuñ gölgesi
Cümleñüñ üstine düşdi iy 'āşī
12. Ol kişi geldi ki ezel cānıken
Bileyidüñ ḥazinede penhānıken
13. Tıru gel kim fırsatı virme yile
Bu da bir demdür kaçan girür ele

39 b

1. Bir tır gel kim görüñdi pādīṣāh
Bedr olupdur bir baḡ aḡī gör o māh
2. Tır gel kim geldi ol ḡüsñ i zibā
Bir tır gel merḡabā ḡıl merḡabā
3. Bir tır gel nefesi eyle ḡabūl
Niçe bu ḡafletde uyḡu-yı fodūl
4. Var var iy ḡöñül †ıṣḡ beni senden cüdā ḡıldı
Cānumda bu †ıṣḡ ḡör ki nice ḡavḡa peydā ḡıldı
5. Zāhid kiṣiyidim öz nāmūsumı ṣaḡlariken ben
Bu †ıṣḡ iy ḡöñül ḡör beni nice ṣeydā ḡıldı
6. Bu †ıṣḡa mürīd olalı ḡöñlüm olalıdur
Veliki bu †ıṣḡ ḡöñlümi uṣ ālüde ḡıldı
7. †ıṣḡı ḡoreli †aḡlıla ḡöñül ṣavaṣırken
Arada beni ḡör ki nice ṣūrīde ḡıldı
8. Bir bu ki ḡöñül naṣīḡat eylerem iṣitmez
ḡör baña daḡı †ıṣḡıla ne †arbede ḡıldı
9. Bir tır aḡī nefesi eyle ḡabūl
Niçe bu ḡafletde uyḡu-yı fuṡūl
10. Tır aḡī dīvānı tırdu sultānuḡı
Varısa eger edebūḡı erkānuḡı
11. Tır gel cānuḡı varısa iy aḡī
ḡanda bulasın bu demi bir daḡı
12. Dāyimā sultān mı gelür miḡmāna
Bu ḡaçan müyesser ola her cāna
13. Tır yukaru sultānı ḡör iy faḡır
Baṣufı ḡaldır ḡözüḡ aç yatma bir

40 a

1. Niçe yatarsun tırı gel bî-ħaber
Safia küymez aħî bu devrân geçer
2. Çarħ ı gerdün döndügince Ay u Gün
Tükedür ‘ömrün ħisâbın iy cünün
3. Bu fânî kervânsarâyda sen ‘aceb
Ne yatarsun bunca nedür bu sebeb
4. Daħı yok mıdur işüfi maşlahatuñ
Yâ ħü düşmişdür başuñdan devletüñ
5. Yâ ħü ‘aqluñ yâri kılmaz iy deli
İy bî-ħaber kem-‘aql uşdan âlî
6. Beşâret çalındı sultân geldi uş
Tır aħî uş bize miħmân geldi uş
7. Gel gel iy göñül ‘ışkıla sen ‘ışka şadık ol
Ya ele getir ‘ışkı göñül yâ ħü fârîğ ol
8. Hiç yire göñül ‘ömrüni yile mi virirsin
Bir işi göñül işle ki tâ Ĥaħķa lâyıķ ola ol
9. Gel gel iy göñül ‘ışkıla baķ keşf ola esrâr
‘İşk etegini ķoma göñül ‘ışka ‘âşık ol
10. Yandur vücüduñ sen iy göñül ‘ışķ ocağında
Cândan ‘âşık ol tâ ki ‘âşıklara ma‘şûķ ol
11. ‘İşka ‘uşşâķ ol sen iy göñül ħizmetine tır
Bağla bilüñi ‘ışķ yolına şâħib-i tarîķ ol
12. Beşâret çalındı sultân geldi uş
Tır aħî uş bize miħmân geldi uş
13. İrte oldı zulmeti sürdi şabaħ
Sa‘âdet burcında toğdı yine mâħ

40 b

1. Gün gibi toğdı irişdi ol paşa
Devleti nûri tokundı her başa
2. Her tikende göresin ki bitdi gül
Her üşül kim var üşül-ender-üşül
3. Her şu kim açar gül-âb olmuş gül-âb
Müşk-i ‘anber kimyâ oldı her türâb
4. Cümlesi bir cāndan aldı perveriş
Müşküli kalmadı āsān oldı iş
5. Tamu dağı uçmağa döndi tamām
Gül gülüstān görünüpdür her maķām
6. Cümleñi Hāķ t̄ā‘atın kıldı kabül
Şāzumān oldı sevindi cümle kul
7. Yirde gökde kalmadı hiç gayr-ı Hāķ
Hāķikat tevhid yazıldı her varāķ
8. Cümle şüretler cāna döndi cāna
Cān birikdi vuşlat oldı cānāna
9. Lā-mekān mülkini gördi cümle göz
Yağşı oldı aradan gitdi yavuz
10. Var var iy göñül ‘ışķ baña dīn i imān oldı
Her laħza bu ‘ışķ lisānuma tercümān oldı
11. Bu ‘ışķ iy göñül baña şafā nazar idelden
Her bir nefesüm nāfe-i müşk-i Hutan oldı
12. Dürr i cevāhir dökdi dilim şarrāfa gel diñ
‘ışķdur ki göñül cānum içinde kān oldı
13. Dellālık ider göñlümi gör incü-fürüşdur
Göñlümi gör ‘ışķ dükkānına gevher oldı

41 a

1. †Işkı göreli †aqlıla gönül barışmaz
Her dem bularuğ arası yaręu dvn oldu
2. L-mekn mülkini gördi cümle göz
Yağşı oldu aradan gitdi yavuz
3. Güneşe beşizedi cümle sitre
Cmlenğ derdine bulındı re
4. Mslmn vaqt olupdur cümle şey
Sultn bir bir olupdur d-saray
5. Cümle eşy hemdem oldu sultna
Putperest ęalmadı geldi imna
6. anda bağsaği görinür oldu cihn
Cism i şüret gitdi †ayn oldu cn
7. Ağu bala döndi şekkere nemek
Kimy-1 sa'det oldu cümle hk
8. Cümle şey gözi açıldı gördiler
B-nişndan cümle nişn virdiler
9. Degme zerre birlige oldu şanuğ
Uyęu gitdi cümle eşy uyanuğ
10. Ddr-1 dilber olupdur degme yüz
Nr alıp nrdan açıldı cümle göz
11. Her kimden şorsaği nişn vire sağa
Bir vcddur ki görinür dört yağa
12. Bu şüret nağşında naęķř eşkere
B-hib göründi cümle gözlere
13. Gel gel iy gönül †ıřķ belsı beni eritdi
Bes ola gönül cefysa cnuma yitdi

41 b

1. Dirsın göñül ‘ışk odına sen şabūr eyle
Şabūr kılmam uş cigerüm yandı vü tütüdi
2. Göñlüm hemîşe ‘ibâdete meşgûl olurdu
‘İşkî göreli zıkrını tesbîhi unuttı
3. ‘İşkî ko diyi baña göñül naşîhat eyler
Kurtulmazam ‘ışk beni kulluğa tütüdi
4. ‘İşka uyalı baña göñül gör neler eyler
Yüzüm şuyunu dökdi göñül toprağa katdı
5. Bu şüret nakşında nakkâş eşkere
Bî-hicâb göründi cümle gözlere
6. Şol ezel mülkinde gördüğün sâkî
Uş yine tolu getürdü zevrağı
7. Bezm i meclis kurdı yine pâdişâh
Yine geldi qarşuma ol qarş-ı mâh
8. Nice kim görmişdür ezelde hemân
Yirlü yirince tamâmdur ol nişân
9. Ne yigit oldı vü ne hod qarıdı
Hemân anlar kim ezelde varıdı
10. Ol zamânda ki yoğıdı kâ’inât
Hazneñde gizlü tururdu bu şifât
11. Yir ü gök yirde gökde ne ki var
Ne ki vardur cümle gizlü âşikâr
12. Dağı bunlar yoğıdı kim ben direm
Saña ol sâkinüñ nişânın virem
13. Ol zamânda sâkimiz sultânıdı
Biz kamumuz ten-idük ol cânıdı

42 a

1. Esrimişdik ol sâkinüfî zevkıla
Nûra dönmişdi cânımız şavkıla
2. Şoĥbetümüz bile olurdu dāyim
Yār heman ol sâkidür ol ĥakīm
3. Var var iy göñül çünki ‘ışk cāna mürīd oldu
Sevindi göñül işine daĥı becid oldu
4. Göñlümi görüñ ‘ışkıla ‘andelibe döndi
Veliki ‘akıl ‘ışkı görelī şamūd oldu
5. Dartınma göñül ‘ışk yolına cānı dirīg itme
Her kim ki göñül ‘ışkıla öldi şehīd oldu
6. Şafāsına baĥ göñlümüñ ‘ışka ulaşaldan
Her dün ĥadir her günü nūr zī-‘ıyd oldu
7. Göñlümde bu ‘ışkı gevhēr-i genc i ĥazīnedür
Bu ĥazīneyi açmaĥa göñlüm kilid oldu
8. Şoĥbetümüz bile olurdu dāyim
Yār heman ol sâkidür ol ĥekīm
9. Yine bende gördüm oldur pādīşāĥ
Görelī göñlüm feraĥ oldu feraĥ
10. Zīre kim bilişmişidik anda biz
Bizi anda görmişidi ol ‘azīz
11. Ol daĥı bizi göricek bildi hem
Anufi-içün nazar eyler dem-be-dem
12. Bile-idi anda cümle maĥlūkāt
Yalñuz ben midüm ancak pes āzād
13. Ĥalk ĥamu görmişleridi sulţānı
Bu mülke ĥılmazdan öfidin seyrānı

42 b

1. Gördiler bunda bilmez kimsene
Cümlesini ol tanıdı hem yine
2. Zîre bunlara hicâb oldu teni
Gördiler bilimediler ol cānı
3. Cümlesini tanıdı sultān tamām
Anda gördüğü kişiyi bunda hem
4. Yine bunda her birine bir naşib
Dirig eylemedi virdi ol habib
5. Mağşūdı neyise virdi cümleye
Gendüzi pādişāh oldu ortaya
6. Gel gel iy gönül 'ışkıla hiç āsāyişim yok
'Işk oldu işüm dağı gönül hirgiz işüm yok
7. Kulluğına kul bildi meger beni gönül 'ışk
Arkunlğıla safa direm hiç şavaşım yok
8. 'Işk beni gönül yakdığını halk kamu bildi
Baña 'ināyet eyle gönül hiç bilişim yok
9. Elüm tut ahi 'ışkıla uş ayağa düşdüm
Seni tanıram dağı gönül özge işim yok
10. Bu 'ışk iy gönül senüfi olursa belāsın çek
Hām sevdaları ço gönül çekmege başım yok
11. Mağşūdı neyise virdi cümleye
Gendüzi pādişāh oldu ortaya
12. Her birin bir işe meşgül eyledi
Kimisin sultān kimin kul eyledi
13. Kimisi gendü hālinden bi-haber
Kimine dağı bir ayruksı nazar

43 a

1. Kimi ‘arīfdür kimisi kem-‘aķıl
Kiminüñ ‘ömri geçīpdür bī-ħāşıl
2. Kimine lebbeyk dirler söylese
Kimi fişārdur gelect eylese
3. Kimisinüñ şoħbeti cāndan ‘azīz
Kiminüñ ‘ömri geçīpdür bī-temīz
4. Kimi ma‘nile görüpdür dilberi
Kimisi tüşüne gezer serserī
5. Kimisi bir etmek-içün biñ belā
Çeker eline girür bir nevāle
6. Kiminüñ işi dāyimā terāne
Kimi hoş kullıķ ideťurur erene
7. Her biri bir iş içinde mübtelā
Her birine tuş olupdur bu belā
8. Uşda bunlar her biri bu ħālıle
Meşgöl oldılar bu dünyā mālıla
9. Var var iy göñül ‘ışķıla ehl-i hüner olduñ
Muħtaşar iken gör ki nice mu‘teber olduñ
10. Sen bir zāhid-i mağrūr idüñ gendü ħālūñde
N’olduñ iy göñül ‘ışķıla yandıñ tüter olduñ
11. ‘Aķıķ ne imiş kehribār ne bilmezidüñ sen
‘Işķ cevherile sen iy göñül tolu güher olduñ
12. Seni görelī ħalk ħamu Mısrı unuddı
Ĥalavetile sen iy göñül ħand u şeker olduñ
13. Evvel iy göñül ħaťırımı şorar idüñ sen
Şimdi yarama ‘ışķıla uş tuz eker olduñ

43 b

1. Uşda bunlar her biri bu hālile
Meşgūl oldılar bu dünyā mālıla
2. Dünyādur aldadı tıtdı bunları
Her biri gözledi kıldı bir yiri
3. Her birine uğradı bir dürlü hāl
Dağı kurtılmağa bulmazlar mecāl
4. Vardığınca dağı biter oldu iş
Her birini bağladı tırdığı tuş
5. Birbirinüñ hātırın şorası
Biriniñ kalmadı hirgiz çāresi
6. Çārestüz işde giriftār oldılar
Birbirin egleyüben kıldılar
7. Şöyle meşgūldür bular kim işine
Elleri degmez başın kaşına
8. Halk-ı cihān küllī bu hālde geçer
Cümlenüñ başında budur derd-ü ser
9. Bir kişi añmaz ki sultān kādatur
Aşlına geldiği evtān kādatur
10. Ya hu bu dünyāya gelmekden sebep
Birisi bilmez ki nedür işbu bāb
11. Bu hāl içinde bu cümle maḥlūkāt
Viribilmez kimse bu hālden şifāt
12. Gel gel iy göñül kovma aḥī kim yitemezsin
Ne fāyide çün naşihatüñ sen tıtamazsın
13. Bu ‘ışk haberin söyleme göñül saña degmez
Çün ‘arı koyup ‘ışkıla göñül kıtamazsın

44 a

1. Bāri zāhid ol tesbīḥ i zikrifi unutma
‘Işıkla göñül birlige çünki bitemezsin
2. Bu ‘ışık nefesi şāfi gerek şöyle muşaffā
Kālıp katma göñül kimsene almaz şatmazsın
3. Gendü ḥālūfi bil iy göñül ‘ışka tolaşma
Nāmūs şīşesin çünki yabana atmazsın
4. Bu ḥāl içinde bu cümle maḥlūkāt
Viribilmez kimse bu ḥālden şifāt
5. Cümlenüfi ‘aklı burada oldu māt
Kimsene bilmez ki nedür ḥikāyet
6. Bu ḥabere müstemi‘ ol iy ṭālib
Tā ki bu ‘ışkıdan dege saña naşib
7. Niçe bu derd i bī-dermān iy püser
Niçe bu evsāne dirlik şuğl i kār
8. Niçe bir örtesin aḥī güneşi
Naqşıla penhān kılasın naqqāşı
9. Niçe şorarsın özüfi özgeye
Özüfe gel aḥī düşme şahrāya
10. Yine saña delüden toğrı ḥaber
Her ne ki vardur cihānda sende var
11. Sende mevcüddur beküllī kā’ināt
Kā’inātdan daḥı sensin pes murād
12. Sen ‘aceb genc-i nihānsın iy faķır
Sen ‘aceb nūrānī cānsın iy faķır
13. Sende görüncü nişānı bī-nişān
Bī-nişānufi nişānı sensin hemān

44 b

1. ‘Älemüñ maqşudı küllî sendedür
Sen pâdişâhsın qalanı bendedür
2. Var var iy gönül bizim-ile qarqaşa kılma
Bu gam hayâlini gendü özüñe pişe kılma
3. ‘Işka düşene ta‘ne urur her kim irişse
Bu sözleri sen gendüzüñe endişe kılma
4. Beni bıraqıp ‘ışk oduna hasret i gamgîn
Irakda turup sen iy gönül temâşa kılma
5. Her lahza beni ‘ışkıla melâmet idersin
Ben bir fakîrem cefâ-ı hâdden aşâ kılma
6. Terk eyle cünün ‘ışk etegin qoma elüñden
Meylüñi gönül her şafâsuz qulmaşa kılma
7. ‘Älemüñ maqşudı küllî sendedür
Sen pâdişâhsın qalanı bendedür
8. Mâlikisin yirde gökde cümleñüñi
Maqlûbı maqşudısın sen her cânüñi
9. Senüñ-içün ârâyiş oldı puşâd
Cümle varlıqdan hemân sensin murâd
10. Sırr-ı ebed sende bulundı yaqîn
Safia secde kıldı cümle ins ü cin
11. Gülşen-i vahdetde sensin ‘andelîb
Seni ister gice gündüz her tâlib
12. Hâkiqat bahrında biten dürdâne
Şüreti insâna beñzer insâna
13. Senüñ adındur ahlî insân dimek
Yaraşur insâna küllî cân dimek

45 a

1. Zire bu insān ūretin geydi Hāķ
İnsānuŋi gōŋlinde eyledi ūraķ
2. İnsāna teūebbūh itdi gendūzin
İnsān ūonun geydi sōyledi sōzin
3. İnsānı āyine ķıldı cūmleye
Gendū āyine-y-ile geldi ortaya
4. Gendūzin insān ūonunda gizledi
İnsānı yūzine perde yūzledi
5. Gel gel iy gōŋūl ‘ıūķ saŋa ulu beūāretdür
Fil-cūmle cihān varlıęı ‘ıūķdan ‘ibāretdür
6. İki cihānuŋi būnyādı ‘ıūķıla ūrūldi
‘ıūķıla ‘ālemi gōr ki ne ķāyım ‘imāretdür
7. Her bir kelecim ‘ıūķıla cāna eūer eyler
‘ıūķ olmayıcaķ ne hāūıl kūllī fiūāretdür
8. ‘ıūķıla gōŋūl ūındıŋısa ‘ıūķıla bitgil
Bu ‘ıūķdan olan derde gōŋūl ‘ıūķ keŋāretdür
9. ‘ıūķ beni gōŋūl bir ‘acāyib oda bıraķdı
Bu ‘ıūķ odıla ūolu yūregūm hāretdür
10. Gendūzin insān ūonunda gizledi
İnsānı yūzine perde yūzledi
11. Perde ardında ūzi oldu nihān
Eūkere baķ perde gōrinūr hemān
12. Perde bu ādem ūonudur aūķāre
Perde gitmeyince anı kim gōre
13. Cān yūzinde bu ūret perde olur
Cānı gōrmez kim ki perdede ķalur

45 b

1. Perdeyi götür beri gel 'ışkıla
Dilegüñ varısa 'ışkıla dile
2. 'ışkıla bağ kim göresin ol yüzi
Anı görmez illā hemān 'ışk gözi
3. 'ışk gözün aç mađşüduñ sultānısa
Tene ıalmağıl murāduñ cānısa
4. Ten cānuñ yüzinde perdedür hemān
Perde ardında nihān oldu o cān
5. Cān kaçan kim deprene cümbüş ide
Tende eşeri gerek iş ide
6. Ten dağı cümbüşe gele deprene
Euzubillahi mineŝŝeytan
7. Bismillahirrahmanirrahim
Tuta ıapavire ala söyleye
8. Cümle bunlar mağharıdur ol cānuñ
Perdesidür cism i şüret sultānuñ
9. Var var iy göñül her nāŝiye rāzıñı virme
Her bir bi-ıaber ıulmaŝa sen özüñi virme
10. Yār dime göñül her kişiye kim yafılursın
ŝınamadıgüñ kişiye sen rāzıñı virme
11. Mızān-ıladur 'ışk nefesi mızānı ŝađla
Her bir nāŝinüñ eline terāzıñı virme
12. Bu 'ışk iy göñül ŝehbāzı ıuds-i lā-yezāldür
Evlā dimeyen kişiye ŝehbāzuñı virme
13. 'ışka 'ibādet eyleriseñ bekle bu sırrı
Her bir cünübe sen göñül abdestüñi virme

46 a

1. Cümle bunlar mazharıdur ol cānuñi
Perdesidür cism i şüret sultānuñi
2. Cism i şüret cānıla cümbüş kıtur
Cāndur aḥī cismi ārāyış kıtur
3. Söz gelecı nırede buldı bu ten
Cāndur aḥī teni giyip söyleden
4. Sen bu sözden añlağıl gendüzünü
Gözünü aç aḥī divşür öğüñi
5. Nakşa bakmağıl gerekse nakķāşı
İşine kādır gerekdür her kişi
6. Ne işe geldüñ cihāna söyle bir
Seni bunda neye getürdi kadır
7. Söyle ki insān mı yā ḥayvān mısın
Bile aḥī kul mısın sultān mısın
8. Kulusañ kulluğuñ eyle yigāne
Şöyle kulluk it ki sultān begene
9. Sultānısañ küllī sensin gayrı yok
Çün tabīb sensin arada şayrı yok
10. Yoḥsa bunlardan taşrasañ sen daḥı
Bir kişimişsin başuna iy aḥī
11. Silsiledür cümle ʿālem muttaşıl
Bir pādīşāh bir çırāḳdur bir delil
12. Gel gel iy göñül bize nişān söyle ezelden
Lā belī dinen ol ḥikāyet ol kıl ü kâlden
13. Ol dem ki şüret yoğıdı sen ol sözi söyle
Billah di göñül bu ḥāl niceyidi evelden

46 b

1. Söyle ol ezel bezminde geçen hikāyeti
Toğrusını di sen göñül qorqma ecelden
2. Dāyim göñül ol pādişāh sende mukīmdür
Zevāl görmegil bize haber vir bī-zevālden
3. Lezzet-i cihān seni yolufıdan çıkarıpdur
Meger seni ışık kurtara göñül bu hayālden
4. Silsiledür cümle ālem muttaşıl
Bir pādişāh bir çırākdur bir delil
5. Altı cihetdür velīkin cānı bir
Sultānı bir mülki bir seyrānı bir
6. Birlige bitdi beküllī memleket
İrmeni Gürci Arab Türk i Tāt
7. Bu şıfatlar küllī kaç oldu tamām
Şadılık irişdi gitdi güşsa gam
8. Sīmurğ görindi aradan gitdi Kāf
Şu le-i şemsile tıldı her taraf
9. Kimiyā-yı saādet oldu her gubār
Zehr-i kätıl tiryāk oldu od şeker
10. Her şüret nakşında bakup nakşkāşı
Görse olur gözleri olan kişi
11. Zāhir i bātin ayān oldu ayān
Ten içinde eşkere göründi cān
12. Lāl i cevāhire döndi tağ u taş
Gül hasiyyetini tıtdı her āteş
13. Acı defizler şekkere beñzedi
Her şadef ahi gevhere beñzedi

47 a

1. **Çanda baısañi glistn oldu cihn**
Çurtuldu ten tuzadından cümle cn
2. **Var var iy göñül b-veflıguñi ‘ayn oldu**
Bu cevriñile bağrım ağı tlu şan oldu
3. **Her gice göñül gzlerme uyhu şarmdur**
T şubha değin tesbihim h u fiğn oldu
4. **Çavlı buyıdı gñlmñi uymaya bu ‘ışka**
‘ışkı göricek şavline külli yalan oldu
5. **‘ışkı göreli zühd i t‘atın yile virdi**
Gñlme bu ‘ışk kıble-i dn i mn oldu
6. **Uş ben yanaram şasret-ile şaste v gamđin**
Terk itdi beni göñül ‘ışka vaşan oldu
7. **Çanda baısañi glistn oldu cihn**
Çurtuldu ten tuzadından cümle cn
8. **Çayrı gitdi vechi çaldı Allahuñi**
Cümle şey gördi didrn ol řhuñi
9. **Maışd neyise buldu cümle şey**
Sultnla biliş oldu her gedyi
10. **Ten  cn birlige bitdi yigne**
Arada şalmadı şindi biğne
11. **Yir  gök nrla tldı ml--ml**
Külli şaz oldu sevindi her mell
12. **Dağı hiç arada tccr şalmadı**
Küllisi yr oldu ağyr şalmadı
13. **Zerre dağı güneşe döndi tamm**
Külli şubh oldu aradan gitdi şm

47 b

1. Külli fitnesin unutdı şeytanın
Harâmi kalmadı yolda il emîn
2. Cümle yol birikdi yitdi menzile
Tafırınuñ rahmeti oldu her kula
3. Yarlıgadı Tafırı cümle bende'i
Maşşudın buldı gör ahi her kişi
4. Yırde gökde şazılık oldu tamām
Cümle dir kim dem bu demdür dem bu dem
5. Gel gel iy göñül sen beni bu 'ışkıdan ayırma
Zulm itme bafia sen iy göñül kanuma girme
6. 'Ömrüm haşılı dünyede bu 'ışk haşıl oldu
Dek tur iy göñül emegümi hiç yile virme
7. 'İşkıla benim arama hiç kimesne şıgmaz
Var sen iy göñül özüñ-içün sevdâ başarma
8. Dem şafâ, göñül, dünyede didâr ganimetdür
Hoş geçür iy göñül 'ömrünü sen hiç yire sürme
9. 'Aşık kişinüñ işi dāyim 'ışkıla hoşdur
Tur tur iy göñül işüñe var gâfil oturma
10. Yırde gökde şazılık oldu tamām
Cümle dir kim dem bu demdür dem bu dem
11. Ol ki geçdi ol yine gelmez dağı
Gelecek nesne gayıbdur iy ahi
12. Ādem oldur sâ'atı vaktı bile
Degme kez fırsat kaçan girür ele
13. Bu hazîne her göñülde şıgmaya
Her kişi burcında bu gün toğmaya

48 a

1. Her 'aķıl ta'rifı temkīn ne bilür
'Āķilüñ işini mecnūn ne bilür
2. Her gün 'id u her gece kadr olmaya
Her kişi sultāna vezir olmaya
3. Aġyāra aġyār didiler yāre yār
Yārı aġyardan seġer mi her tavar
4. Her kişi muhib degildür tevħide
Sırr-ı ene'l-ħaķ mı olur her şadā
5. Degme göz toġrı baķamaz güneşe
Külāh-ı devlet mi konur her başa
6. Her kiřinüñ temiz olmaz tã'atı
Ne bilür her kişi vaķtı sã'atı
7. Her kiřinüñ devleti olmaz bidār
Tafirıya ħabib mi olur her beşer
8. Var var iy göñül sen ki nāġāh 'ıřķa tolařduñ
Beni melāmet idiben perdemi açduñ
9. Şehr ehli kamu saña göñül ta'ne ururlar
'ıřķı göreli zühdüñ unudup yolunu şaşduñ
10. Ķanı iy göñül 'ibādetüñ tesbīħ i zikriñ
Unutduñ ahı 'ıřķıla sen neye şatařdıñ
11. Melāmet olan 'ıřķıla sen 'ālem içinde
Şuçum ne göñül benümile nişe şavařduñ
12. Nāmūsumı şaķlariken gendü elümde
'ıřķıla göñül kaynayıban taşra bıraķdıñ
13. Her kiřinüñ devleti olmaz bidār
Tafirıya ħabib mi olur her beşer

48 b

1. Her nādāna şorma bu tevḥīdi sen
Sermāyeñi kadar gözetgil sūdı sen
2. Her niyāz kaçan irişür ḥazrete
Her t̄a‘at lāyık mı olur raḥmete
3. Her ağacufñ şirin olmaz yemişi
Ne bilür aşufñ tuzumı her kişi
4. Her kişinüñ kāmīl olmaz idrāki
Her kişi olmaz bu ‘ışkuñ müştākı
5. Her kişi ādem degildür bellü bil
‘Aklı küñ kaçan olısar her ‘aқıl
6. Her yirden incü mi çıkar deryāda
Her yirden bürge mi aқar beriyyede
7. Aşdar yüziyledür her tonufñ
Lezzeti yirinde hoşdur her ḥōnufñ
8. Her kişi öz çöregine küñ eşer
Şöyle düzülmüş ezelden kār u bār
9. Öz işinde cedd ü cehddür her kişi
Her kişiyi bağlamışdur öz işi
10. Her ḥāllüfi yanında bile müşküli
Tiken arasında iste her güli
11. Gel gel iy gönül yüzüñi döndürme bu yoldan
Senüñ naşibüñi ‘ışkıymış çün ezeli Ḥaқdan
12. Her kişi bir iş ucunı tıtdı cihānda
Sen ‘ışk etegin tıt iy gönül komağıl elden
13. Bu ‘ışk belāsın şorarısañ mecnūna şorgıl
‘Aқıl ne bilür ‘ışkı gönül şorma ‘aқıldan

49 a

1. ‘Āşık olana nāşi kişi gülmek ‘ayb mı
Şağ iy göñül ne fāyide koy aḥî şoldan
2. Bir yār varısa şad hezārān aḡyārı vardır
Rāzıfı saḡın sen iy göñül degme fuṭulden
3. Her ḥāllüñ yanında bile müşkūli
Tiken arasında iste her güli
4. Raḡatuñ yanında bile zaḡmeti
Ḳādānuñ yanında iste devleti
5. Yaḡşı-y-ıla bile gelmişdür yavuz
Bir yüzüñ içinde bile iki göz
6. Diri olmak biledür ölmegile
Bile geldi ağlamak gülmek ile
7. Biledür dünyāda saḡlık şayrılık
Ağlamak gülmek bilişmek ayrılık
8. Her dimegün yine işitmegi var
Gelmegile bile hem gitmegi var
9. Vuşlat olan yirde hicrān biledür
Küfre baḡ yanında İmān biledür
10. Gice gelür irte gider pāy-ā-pāy
Birbirine ulaşıḡ cümle şey
11. Silsiledür cümle nesne ayru yok
Ḥaḡıḡate baḡsañ Ḥaḡdan ḡayrı yok
12. Ḳafası bile düzülmüş her yüzüñ
Ḳarası aḡı biledür her gözüñ
13. Cümle nesne yirlü yirinde tamām
Tertibile düzülüpdür her maḡām

49 b

1. Var var iy göñül ‘ışk saña kıble-i imāndur
‘Işka düşeli göñlümi gör ne şādumāndur
2. ‘Işkıla göñül hoş ferāgat gendü hālinde
Her gice işüm şubha degin āh u figāndur
3. Göñül dilegi ‘ışkıdı çün eline girdi
Göñlümi görüfi dahı ne-içün perîşāndur
4. ‘Işkıla ölen cānı göñül ölmeye hergiz
‘Işkıla ‘ömr-ü bākî vü ebed cāvidāndur
5. ‘Āşık olanuñ Hākka göñül çerāğıdur ‘ışk
‘Işksuz kılınan zühd i tã‘at külli yalandur
6. Cümle nesne yirlü yirinde tamām
Tertibile düzülüpdür her makām
7. Şadef içinde bitipdür her güher
Biribirile şerîfdür ne ki var
8. Sermāye gerek tãcir ola kişi
Aşlıla işlese hoşdur işi
9. Sebebsüz nesne hiç yokdur dünyāda
Her işüñ bir sebebi vardur ortada
10. Kış yarağı yazıla düzgün gerek
‘Aqla ‘aқıl mecnūna mecnūn gerek
11. Gendü cinsi-y-ile yaraşur her kişi
Aşlını bilen yik işler her işi
12. Ne bilür eşek arısı bal nedür
Yolcıdan şorgıl ki diye yol nedür
13. Yirlü yiri var bu cümle nesnenüñ
Ayrı libāsı tonı var her cānuñ

50 a

1. Her birinüñ şekli dahı ayrudur
Göresin birbirinden ğayrıdur
2. İki şey biribirine beñzemez
Kışa kış dirlər şürete yaza yaz
3. Ayruksı düzgünü vardur her işüñi
Sevdası da ayru bişer her başuñi
4. Gel gel iy göñül bafia bu ‘ışk haväle oldı
Bilmen ki bu ‘ışk bafia göñül ne belā oldı
5. Ben bir faķirem şākirdim gendü hālimde
‘Işk dahı benim başuma bir meşķale oldı
6. ‘Aķıl kişinüñ işi dāyim ‘ışk-ı mācerādur
‘Işk-ı haķikāt kimdeyise budala oldı
7. ‘Işkı tanıyan kimsene insān-ı kāmildür
Bilmez kişi bu ‘ışkı göñül gavsāle oldı
8. Evvel göricek ‘ışkı ‘aķıl gitdi başumdan
‘Işkıla göñül şimdi işim irsāle oldı
9. Ayruksı düzgünü vardur her işüñi
Sevdası da ayru bişer her başuñi
10. Her yirüñi sözi var her sözüñi yiri
Yirlü yirini tutupdur her biri
11. Her biri gendü işinde göñli hoş
Gendi cinsi-y-ile uçar cümle kuş
12. Her varakda dahı bir özge şatır
Yazılıpdur bir gözüñi aç iy faķir
13. Her şatırda dahı bir özge hadiş
Her hadiş geymiş bir ayruksı libis

50 b

1. Her biri yirlü yirince berkemâl
Hoş döner bu gice gündüz meh ü sâl
2. Hoş düzülmiş tertibile bu sarây
Ay u gün toğar tolinur pey-â-pey
3. Hoş döner bu gice gündüz kıış u yaz
Tertibile düzülüpdür her bir iş
4. Hoş tonanur bahar olıcağ cihân
Şazılık eyler sevinür cümle cân
5. Cümle tertib yirlü yirinde uşul
Hoş bilür gendü işini cümle kul
6. Her biri biribirinüñ aynası
Hoş varır gendü yolında her kesi
7. Var var iy göñül seni dîvâne delü dirler
Bilmez işini ‘aklı yoğ uşdan alu dirler
8. Bir lağza zâhid i zühd i tã‘at zikrine meşğül
Bir lağza şalüs seni ‘aceb sevdâlu dirler
9. ‘Işkı görelî göñlümi gör ‘ağla hiç uymaz
Göñli bilen şöyle yamanca hulu dirler
10. Her kim ki nişân virdi göñüldeñ nişânı bu
‘Işğ hazînesi dürr i cevâhiri tolu dirler
11. İşitdiñ ahi ‘ışkıla Manşür hikâyetin
Göñül delüdüñ varmaya bu yolu dirler
12. Her biri biribirinüñ aynası
Hoş varır gendü yolında her kesi
13. Her neye bakşañ âreste ber-kemâl
Zâhir u bâtın tamâmdur küllî hâl

51 a

1. Cümle şey vuşlat olupdur şāhıla
Her neye baksañ arada şāh bile
2. Zerre içinde Güneş oldu ‘ayān
Nişān içinde göründi bī-nişān
3. Deñizile kaçre bile muttaşıl
Birikdi bürhāna yitdi her delīl
4. Qanda baksañ görünür oldu eḫad
Åşinālıkdur aradan gitdi yād
5. Cümle eşyā birlige oldu ṭanuḫ
Küllī birlikdür arada ğayrı yoḫ
6. Bir vücūddur çār ‘anāşır şiş cihāt
Zāhir u bāṭın bu her dürlü şıfāt
7. Yirde gökde her ne ki vardur tamām
Cümle bir cānıla diri vesselām
8. Tesbīḫ-i enelḫaḫ oldu her şadā
Ğayr-ı Ḥaḫ ḫalması hirgiz ortada
9. Her neye baksañ görünen ol ğafūr
Ne münācāt ḫıldı ne Mūsā ne Ṭūr
10. Gel gel iy göñül ‘ışḫ belāsından ḫālīme baḫ
Bu ‘ışḫ odına yandı cigerüm barī elḫaḫ
11. År ı nāmūsı yoḫ diyü ḫaḫ ṭa‘ne ururlar
Sen daḫı göñül nāşı gibi ṭutma bāri ṭāḫ
12. Vuşlat şarābın ‘ışḫ elüme şunalı ğünden
‘İşḫıla göñül tesbīḫ i zikrimüz enelḫaḫ
13. ‘İşḫ şafāsını dūnyāda hir bir nāşı bilmez
‘Åşıḫlara şor ‘ışḫı göñül ne bile aḫmaḫ

51 b

1. Küstāh kişi bu ‘ışkı göñül başa iletmez
Müşāk olana ‘ışk dağı hem ‘ışkıla müşāk
2. Her neye baksañ görünen ol ğafūr
Ne münācāt kıldı ne Mūsā ne Tūr
3. Birlik oldu cümle varlık ser-be-ser
Birlige birikdi bitdi cümle kār
4. Cümle dīl kelām-ı tevḥīd söyledi
Nūr irişdi zulmeti maḥv eyledi
5. Cümle sözde kalmadı küfr i ḥaḫā
Ten cān oldu cān irişdi vuşlata
6. Cümle şey bir vücūd oldu cānı bir
Bir delīldür āyeti bir bürhāmı bir
7. Dört ‘anāşırdur görünen şiş cihāt
‘Ayn-ı ḥaḫḫ ı ḥaḫīkātüdür her şıfāt
8. Degme bir zerre içinde ḥaḫ ‘ayān
Ḷanda baksañ Ḷaḫ ḫoludur her mekān
9. Her mekānda bir vücūddur bir cemāl
Dağı ne var birden artuḫ ğayrı ḫāl
10. Her ki bu menzili ister dirligi
Birile birlikde gerek birligi
11. Ḷanda baksa Tafıryı ḫazır göre
Gendü nefsin cümleden ḫakır göre
12. Şöyle kim temiz dirile dirligin
‘Aynel yaḫın göre ḫaḫuñ birligin
13. Var var iy göñül bir kāmīl insān ele girmez
Ḷoş var ele bu derdile dermān ele girmez

1. Bu 'ışk didigüñ sa'adet-i genc-i ebeddür
Cân vir iy göñül 'ışk ki âsân ele girmez
2. 'Işkı bilentüñ baş o göñül sen ayağında
Her bir hüneri añla ki râyigân ele girmez
3. Her kim dilese ma'sûkıla vuşlata irmek
'Işkdur delîli dağı hiç bürhân ele girmez
4. Hoş gör iy göñül bu demi ki demi bu demdür
Geçür bu 'ömri dağı bu devrân ele girmez
5. Şöyle temiz dirile kim dirligin
'Ayn'el-yakın göre Hauñ birligin
6. Dire 'alın fikrini cem' eyleye
'Işk yolında şıdını şem' eyleye
7. Ehl-i ikrâr ola inkâr kılmaya
Zühdüni özüne zünnâr kılmaya
8. Her ne kim Hadan gelürse Ha bile
Ha yoluna gelse yolula gele
9. Terk ide yafılış hayâli şâf ola
Ĝayrı gide Haıla gendü ala
10. Gendü dağı gide bu kez ortadan
Bâkî Ha alur ebedî câvidân
11. Vücüdün terk itse Ha olur vücüd
Cümle bu kez aña ılurlar sücüd
12. Cümle varlı anda cem' olur bu kez
Her ne ki var yakın ırâ çok u az
13. Cümle 'âlem hükmüne fermân olur
Cümle cism i şürete ol cân olur

52 b

1. Ölüye yitse cān olur her sözi
Gayrı gider vāhid olur gendüzi
2. Muṭī' olur hūkmine cümle 'ālem
Ḥaḳīkat Ḥaḳ bilür anı her ādem
3. Gel gel iy göñül 'ıışk beni gendüye kul eyler
Her ne ki göñül 'ıışk ide küllī uşul eyler
4. Bahtım çerāğı yandı sa'ādet yeri kaldı
Şükür ki bu 'ıışk beni kulluğa kabul eyler
5. Bu 'ıışk iy göñül dāyimā şıdkıla şafādur
İrya dirilen diriligi 'ıışk kara pul eyler
6. Alçaḳ kişinüñ 'ıışkıla meskeneti artar
Fütül kişiyi 'ıışk daḥı biter fütül eyler
7. Aḥmaḳ kişinüñ 'ıışkıla aḥmaḳlığı artar
Kāmil kişiyi 'ıışk daḥı kāmil eyler
8. Muṭī' olur hūkmine cümle 'ālem
Ḥaḳīkat Ḥaḳ bilür anı her ādem
9. Her ādemüñ maḳşüdü oldur hemān
Ol kişide kim ola işbu nişān
10. Bu nişānı kimde görseñ ol kişi
Her ne işlerse anuñ ḥaḳdur işi
11. İşi ḥaḳdur dirliği ḥaḳ gendi ḥaḳ
Ḥaḳ hazır sen anuñ yüzinde baḳ
12. Cümle maḥlūḳātuñ oldur devleti
Ol kişi bilür bu cümle ḥikmeti
13. Ol kişidür cānı cümle bendenüñ
Zāhir u bāṭını oldur her cānuñ

53 a

1. **Çanda baksañ ol görünür her göze
Hüsn-i lañif olan oldur her yüze**
2. **Her iş içinde hemân oldur sebab
Zâhir u bâñın ne kim var cümle bâb**
3. **Yirde gökde sermâye oldur hemân
Her kişide oldur ahî ol fülân**
4. **Sırr-ı ebed ol kişidür ol kişi
Aşhıyla ol kişi bilür işi**
5. **Ol kişidür her iş içinde hâkim
Hakka baksañ hemân oldur ol kerim**
6. **Var var iy göñül ‘ışkıla feryâd u âh eyle
Ço yâd hayâli ‘ışkı özünfe penâh eyle**
7. **Gel gel iy göñül bâri nişe gamgin olursın
‘ışk oldı naşib ‘ışkıla özünfi ferâh eyle**
8. **Bu halk-ı cihân saña göñül ta‘ne ururlar
‘ışkıla bâri göñül işini bir yaña sağ eyle**
9. **Her bir bi-haber ‘ışkıla hem-dem olabilmez
Bil gendüzünü ‘ışka sen andan tama‘ eyle**
10. **‘ışkdur ‘âlemünfi maqşudı gayrı dahı yokdur
Sen dahı göñül gendüzünfe ‘ışkı şah eyle**
11. **Ol kişidür her iş içinde hâkim
Hakka baksañ hemân oldur ol kerim**
12. **Ol kişi şürete dervîşdür özi
Dervîş libâsında sırdur gendüzi**
13. **Bir fakirdür halk gözinde eşkere
Velî kân olupdur cümle gevhere**

53 b

1. Ol kişidür ol ki halkuñ cānidur
Ehl-i dīnūñ kıblesi imānidur
2. Ol kişidür cümle tã'atdan murād
Andan 'ibāret olupdur her şıfāt
3. Ol kişidür cān içinde söyleyen
'İlm-i ma'rifeti beyān eyleyen
4. Kānda gevher tikende gülzār olan
'Aqla tedbīr lisāna güftār olan
5. Nūr-ı başar oldur aḥī her göze
Ol görünür toğrı baķsañı her yüze
6. Ol kişidür cümle maḥlūkūñ cānı
Hemān oldur bu delīlūñ bürhānı
7. Ol kişidür ol ki halk aydur aña
İşbu mel'ün bid'ate baķsaña
8. Esrār yimiş gözi görmez bengidür
Kimseyi bilmez ki hanķı hanķıdur
9. Gel gel iy göñül cümle 'āşıklar seni gözler
Niçe niçe bu fikri fesād efsāne sözler
10. Bu 'ışķ ḥod beni melāmet ü bed-nām edipdür
Sen daḥı göñül yarama ekme bāri tuzlar
11. Bu 'ışķ şafādur dirligi ırıyaya dirilme
'Ārif kişiler altuna paķır nice yüzler
12. 'İşķuñ mekānı sıdķıla bir sāf göñüldür
Bu 'ışķı göñül görmeye her bir bī-temizler
13. Tağlar tutuşup oda yanar 'ışķ belāsından
'Āşık kişi bu 'ışķı göñül nicesi gizler

54 a

1. Esrār yimiş gözi görmez bengidür
Kimseyi bilmez ki hanķı hanķıdur
2. Şöyle bengidür açamaz gözünü
Ayda bir kez daħı yumaz yüzünü
3. Bengi olmış cümle ‘ālemden farīķ
Bidā‘atdur dīn i ĩmāndan farīķ
4. Maķşūd-ı kalya pilavdur hoş yiye
Bengi olana gerekse söyleye
5. Hāķķı sevene budur halkuñ sözi
Hāķ görür anı görmez halk gözi
6. Hāķ katında şöyle hāķirdür fakīr
Hāķ bilimez kim fakīrdür gizlü sır
7. Zire hāķķı aldamişdur bu hayāl
Genc-i esbāb ‘izz ü ni‘met mülk ü māl
8. Bunlaruñ bu hayāl oldu perdesi
İşine meşgūl olupdur her kişi
9. Zire halkuñ mālıladur devleti
Mālı olmayanuñ olmaz ‘izzeti
10. Hāķķ-ı cihānuñ fikri budur hemān
Evliyā hālinden işit bir nişān
11. Var var iy göñül ‘ışķıla işüm ‘aceb oldu
Yandı yüregüm derdile bağrım kebāb oldu
12. Bu hāķķ-ı cihān baña güler ‘ışķ belāsından
Ben kime diyem ‘ışķıla göñül sebep oldu
13. Hālim budur uş ben ne diyem ‘ışķa düşelden
‘Ār ı nāmūsı kodı göñül bī-edeb oldu

54 b

1. Tıtdı beni bu ‘ışk iy göñül kırtılabılmem
Ayağuma bend boynuma zencir i kıllab oldı
2. Birikdi göñül ‘ışkıla ben haste-dil oldum
‘ışkıla göñül arası şöyle hisab oldı
3. Halk-ı cihanuñ budur fikri heman
Evliyā halinden işit bir nişan
4. Evliyā cümleye tolu Hak bakar
Zire Hak gözinde yoğdur kem-nazar
5. Evliyāda ol kadim oldı nihān
Evliyādan şor řorarısañ sen nişan
6. Evliyā bilür ol ebed mülkini
Evliyādan şor ırağı yağını
7. şor ki heman evliyādur kulavuz
Evliyā bilür ki nedür yahşı yoz
8. Evliyāda cem olupdur kāināt
Toğrı bağ kim evliyādur her řifāt
9. Evliyādur cümle ‘alem defteri
Evliyā bitdi bu kānuñ gevheri
10. Evliyādur ki ‘alem tıtdı karar
Evliyāda cem olupdur ne ki var
11. Sırr-ı ezel i ebeddür evliyā
Hakikat nürü ehaddur evliyā
12. Evliyādur mağşudı her bendenüñ
Vehidür evliyā cümle insānuñ
13. Evliyā yüzinde Hakkı gör ‘ayān
şıdk yolında bu kadar ola nişan

55 a

1. Gel gel iy göñül ‘ömr-i cāvidān ele girdi
Ya‘nī iy göñül ‘ıışķı nagāh āsān ele girdi
2. Tayınmışdı cānım ‘ıışķıla göñül belāsından
Şükür ki bāri derdine dermān ele girdi
3. Bu ‘ıışķı göñül cānıla sen ārzū kılarduñ
Oyna başuñı ‘ıışķıla meydān ele girdi
4. Hicrān belāsı ‘ıışķıla çün vuşlat olupdur
Şükür it iy göñül çünki bu devrān ele girdi
5. Evliyā yüzinde Hāķķı gör ‘ayān
Şıdıķ yolında bu ķadar ola nişān
6. Baş göz ile kimsene görmez Hāķķı
Cān gözün aç kim ‘ayāndur ol sāķı
7. Cān gözile gör cihānı ser-be-ser
Aşlı fer‘i neden oldu her diyār
8. Her diyār içinde cümle cism i cān
Evvel ü āķir mekān ı lā-mekān
9. Vaħdet i keşret ki dirler her şıfāt
Cān ı cānān āb u āteş hāk ü bād
10. Hıvoca vü dükkān bu cümle sermāye
Bir hümā ķuşıdur görünen bir sāye
11. Cümle varlık bir vücüddur bir vücüd
Küllü eşyā küfr i imān Ka‘be put
12. Cānuñ öñinde ķomağıl perdeyi
Göresin göñlüñ içinde bu ayı
13. Göñlüñ içinde görüne lā-mekān
Evvel ü āķir ne ki var dü-cihān

55 b

1. Bir vücūdda cān bir olur iy ḥabīb
Ḥazır ol sözüñ yüzine iy ṭalib
2. Bunca ḥāl göñlüñ içinde gizlene
Vücūduñ bu sırra perde yüzlene
3. Var var iy göñül ḥayāl-i efsāneye ḳalma
‘Işık gerekise zīnet-i zamāneye ḳalma
4. ‘Işıkla biliş tā ki göñül şāhbāz olasıñ
Baykuş-vār bu ḥarāb u vīrāneye ḳalma
5. ‘Işka ṭolaş ‘ār ı nāmūs perdesin açdı
Sen daḥı göñül nāmı ḳo nişāneye ḳalma
6. ‘Aşık olana bigāneler ṭa‘ne ururlar
Sen ‘işıklı ol nükte-i bigāneye ḳalma
7. ‘Işık sermāyesi bākī olur ziyāna varmaz
Sen ‘işkı gözet gevher-i dürdāneye ḳalma
8. Bunca ḥāl göñlüñ içinde gizlene
Vücūduñ bu sırra perde yüzlene
9. Sen olasıñ berāt-ı menşūr hemān
‘Işık-ı ḥakīkāt ḥayāt-ı cāvidān
10. Seni gören ol şāhı görmiş ola
Çün aradan sen gidesin şāh ḳala
11. Vücūduñ içinde şāh ola ḥakīm
Ṭon idine seni giye ol kerīm
12. Ol saña cān ola sen aña vücūd
Saña secde ḳıla cümle Ka‘be put
13. Sen olasıñ cümleye maḳşūd hemān
Bākī ḳalasıñ ebedi cāvidān

56 a

1. Cümle eşyâ hükümüñe fermân ola
Şıfatuñ Hâk şüretüñ insân ola
2. Şüretüñde Hâk görüne aşkare
Hâk bakup Hâkķı tanıyan gözlere
3. Bâri küllî sen olasın ol kerîm
Olduñısa gendü şehrüñe hâkîm
4. Gendüzüñi bildüñise merdâne
Bite göñlüñ şadefinde dürdâne
5. İlmi vahdet saña keşf ola ayân
Buluna göñlüñ içinde cümle kân
6. Gel gel iy göñül ışıkıla hoş var ki naşîbdür
Nâşî gibi sen yirme bu ışıkı ki ayıbdur
7. Gice uyumam gündüzün işden âvâreyim
Vallâhi göñül ışıkıla işüm acâyibdür
8. Müdde-i sözi nüktesi cânım oda yakdı
Hoş gör iy göñül ışık ki derdiñe tabîbdür
9. Ger cümle âlem âgyâr ola göñlüm göre kim
Terk eyleyimez ışıkı ki bu ışıkıla habîbdür
10. Var var iy göñül ışık etegin koma elüñden
Yirde halâyık gökde melek ışıkıla tâlîbdür
11. İlmi vahdet saña keşf ola ayân
Buluna göñlüñ içinde baħr-ı kân
12. Kimiyâ-yı saâdet ola her sözüñ
Hâkķı göre nireye baksa gözüñ
13. Sen vücüdsın Hâk saña mevcüd ola
Hüyuñ Ahmed maķamuñ Maħmüd ola

56 b

1. Ol Hakk-ıla birlik ola her işüñ
Kanda tursañ tatabilesin tuşuñ
2. Hakk-ıla vuşlat olasın bî-ħicāb
Fetħ ola saña açıla cümle bāb
3. Lā-mekān mülkine yite menzilüñ
Hakikate lâyıķ ola her hālüñ
4. Bî-ħicāb vuşlat olasın şāh-ıla
Birlik ola her işüñ Allāh-ıla
5. Cismiñ içinde görüne ol cemāl
Ol cemāl ki andan oldı cümle hāl
6. Külli sen olasın o dilber hemān
Sende bite cümle güher cümle kān
7. Gölgeñe irse hümā devlet bula
Şifātuñ içinde sālīk zāt ola
8. Hakk gele göñlüñ içinde sır ola
Tedbîr kosañ işüñ taķdîr ola
9. Var var iy göñül yāre sen aġyār gibi baķma
Her kara taşa incü yi gevher gibi baķma
10. Farķ idici ol her kişiyi yirlü yirince
Her bir cāhile Aħmed i Ĥaydar gibi baķma
11. Bu ‘ışkı göñül sen saña gel dîn ü ĩmān bil
‘ışkā varısa iķrāruñ inkār gibi baķma
12. Devlet ayıdur ‘ışk göñül ne burcda toġarsa
Cānıla gözet ol ay bîzār gibi baķma
13. Cān gözi-y-ile baķ ‘ışk yüzine varısa ‘akluñ
Her bir bî-ħaber kim ‘aklı ebter gibi baķma

57 a

1. Hax gele göflüfi içinde sır ola
Tedbîr qosañ işüfi taqdîr ola
2. Seni göre her yüze bağan kişi
Saña irişe qamunuñ gerdişi
3. Cümle hüner sende hatm ola tamām
Vücüduñda mevcüd ola her ʿālem
4. Zire insān saña didi ol qadır
İnsānısañ bu haberi diñle bir
5. Bu sözi diñle ki ne yirden gelür
Aşkare söz ol nişānsuzdan gelür
6. Cān içinde bir kişi vardur cāna
Söyleyen oldur bu sözi lisāna
7. Fikr idüp bu maʿrifeti söyleyen
Kān idip lisānda ʿayān eyleyen
8. Bu vücüd milkinüfi oldur varlığı
Vücüduñ oldur hayātı dirliğı
9. Anuñıla revnāqa geldi vücüd
Cümle gök ehli aña kıldı sücüd
10. Ol kişidür bu vücüdda cān olan
Cān içinde sırr ile penhān olan
11. Ol kişidür bu vücüduñ revnāqı
Sāķi hemān ol bāķidür ol bāķi
12. Gel gel iy gönül ʿışk eli qulağı mı burdı
Yaqdı cigerüm yüregüm üstünde tağ urdı
13. Budur hālim uş ben ne diyem ʿışkı göreliden
Göñlümi tārāc cān ilini yağma buyurdı

57 b

1. Bu gönlümi gör hiç baña şefkâtı yokdur
‘Işkı özüñe pîr idinip kulluğa tûrdı
2. Ben kime diyem hâlimi göñül belâsından
Cevr okın atar ‘ışkıla miñnet yayı kırdı
3. Baña melâmet taşını ‘ışk atalı günden
Gör ki ne kılar bu göñül ‘ışkıla kıdurdı
4. Ol kişidür bu vücûduñ revnaķı
Sâķî hemân ol bâķidür ol bâķî
5. Anuñ-içün revnaķa geldi cihân
Zâhir ü bâtın bu cümle cism ü cân
6. Yirde gökde cümle ‘aķlı cümle cây
Âhîret mülki be-küllî bu sarây
7. Hıyır u şerr ü yakın ı ırak Hıķ bātıl
Cümle varlık anuñıla cân u dîl
8. Zât-ı şifât bu şüret var ‘ayân
Aña ki ‘aķl irdi söyledi lisân
9. Aña ki bu ‘aķl u tedbîr irmedi
Ol ğayıb nesne ki gözler görmedi
10. Cümle bunlaruñ âdemdür varlığı
Âdeme keşf oldu Hıķķuñ birliği
11. Hıķ âdem tonıla geldi meydâna
İş Hıķķıdır âdem oldu bahâne
12. Hıķ âdemî yüzüne tûtdı niķâb
İşi Hıķ işler âdem oldu sebep
13. Cümle eşyâ ki âdemden ğayrı var
Bu âdemdür cümlesinden ihtiyâr

58 a

1. Hâk âdem dilince söyler her sözi
Eşyâ çokdur âdemî geydi özi
2. Var var iy göñül 'ışka yüzüñi türâb eyle
Kö yâd ı hayâli 'ışkıla işüñi sevâb eyle
3. Her bir bî-haber saña güler 'ışk belâsından
Utangıl ahî sen iy göñül bir edeb eyle
4. Ger dileriseñ ma'sûkıla vuşlata irmek
Yüregüñi yar cigerüñi 'ışka kebâb eyle
5. 'İşk etegini tut iy göñül kurtıl bu hayâlden
'İşk-ıla göñül işüñi dâyim 'ıyş u tarab eyle
6. Var var iy göñül râhat-ıla 'ışk ele girmez
Derd-ile biliş 'ışkı sen andan taleb eyle
7. Hâk âdem dilince söyler her sözi
Eşyâ çokdur âdemî geydi özi
8. Cümle şeyden pes âdem oldu murâd
Âdemî geydi ezelde ol ehad
9. Âdem-ile bile geldi ol kadîr
Bu âdem tonı içinde oldu sır
10. Cümle şeyden bu âdem oldu hâşıl
Âdem içinde biledür ol delîl
11. Velî bu âdem de dürlü dürlüdüdür
Kimi insân kimi hayvân sırludur
12. Kimisinüñi şüreti insân gibi
Şifâtında her işi hayvân gibi
13. Kiminüñi şüreti beñizer âdeme
Gendi bir dîvdür bu cümle 'âleme

58 b

1. Bir kişi var şanasın ki cān gibi
Her nefesi çeşme-i řayvān gibi
2. Kiři var ki hūyunı görse adam
řād olur şalmaz cānında ğuşşa ğam
3. Kişi var ki şöyle dirilür naçār
‘Ömri geçipdür özinden bī-şaber
4. Bir ādem var ki göresin her işi
İledür menzile yolda şalmışı
5. Gel gel iy göñül ‘ıřķıla maķřūd hāřıl oldu
Göñül dileĝi ‘ıřķıdı ‘ıřķa vāřıl oldu
6. Gör gör iy sālİK ‘ıřķıla bu göñlüm içinde
Uyana bu ‘ıřķ çerāĝ-ı şem‘ i delil oldu
7. Keşf oldu başna iki cihānda ne ki vardur
Andan biri ki ‘ıřķıla göñlüm dāřil oldu
8. Bu deli göñül ‘ıřķıla vuşlata irelden
Ĝitdi nāmūsum ‘ıřķıla varım sebīl oldu
9. Didigim-içün göñlüme bu ‘ıřķa tolaşma
İşi dayim benümile ķīl ü ķāl oldu
10. Bir ādem var ki göresin her işi
İledür menzile yolda şalmışı
11. Bir kişi var şüretin düzer hemān
řıfātı boş başını küllī virān
12. Kişi var ki söyler olsa her sözi
İşidenüşü rüşen ola cān ĝözi
13. Bir ādem var söyler olsa bir şaber
İnsan-ı kāmile virür derd-ü ser

59 a

1. Kişi var ki söyler olsa haberi
Putperest işitse kese zünnarı
2. Kişi var ki rahmānī sözden yayak
Fitnelikte şeytāna virür sebak
3. Kişi var ki vücūdı küllī şerīf
Her nefesi āb-ı hayvāndan laṭīf
4. Kişi var ki teni daḥı oldu cān
Kişi vardur derd-ü ser çeker hemān
5. Bir kişi var işini kılmış ḥāşıl
Kişi var ki ‘ömri geçipdür zelil
6. Kişi var meydān içinde merdāne
Kişi vardur ki tüccārdur insāna
7. Bir kişi var ki göresin cümbüşü
Gül i beyābāna beḫizer her işi
8. Var var iy göñül ‘ışk işi iryāyī degildür
Bu ‘ışkı bilen kimsene hercāyī degildür
9. Şorma iy göñül her nāşi bu ışkı ne bilsün
Her kişi ki ‘āşık ‘ışk-ıla sevdāyī degildür
10. Her kim ki göñül bu ‘ışka münkir olursa
Yokdur naşibi devlet-i hümāyī degildür
11. Her kimsene ki ‘ışka göñül şıdkıla bakmaz
Ezelde anuñ naşibi ‘atā‘ degildür
12. ‘İşkı bilenüñ teni daḥı küllī cān oldu
Bu ‘ışk iy göñül her nāşiye kolay degildür
13. Bir kişi var ki göresin her işi
Gul-u beyābāna beḫizer her işi

59 b

1. Ādem içinde ādem var iy ḥabīb
Küllī nūr olur yüzün görse ṭālib
2. Bir kişi var kim yüzün görse kişi
Bitmiş ise yine bozar her işi
3. Bir kişi var ki yüzün görmek şavāb
Kişi vardır bī-edebdür bī-edeb
4. Bu ādem içinde vardır ādemī
Cāna deger şoḥbetinüfī her demi
5. Kişi var kim paḳırī altun kıllur
Tersāya irişse ehl-i dīn kıllur
6. Bir kişi var kim anuñ her nefesi
İşidürse imāna gele ‘āşī
7. Kişi vardır ki sözüni iy cüvān
İşidürse ḥandān olur cümle cān
8. Bu şıfātlar ādem içinde olur
Bu ādem ḥālını ḥayvān ne bilür
9. Ādem içinde çok olur bu şıfāt
Ādemde var bunuñ bigi ḥaşşiyāt
10. Sen bu ḥāli aña şor ki yol vara
Gendüzünü ḥaşr içinde kırtara
11. Gel gel iy göñül ‘ışkıla göñlüñ şafā eyle
Şabit-ka-dem ol bu yola ‘ahde vefā eyle
12. Yār yār diyi uş ḥasretile ḥaste-dil olduñ
Derdiñe göñül ‘ışkıla gel bir du‘ā eyle
13. Yār gerekise safia göñül ‘ışk etegin tut
Bu ḥām ḥayāl-i sevdāyı geç ḳo vidā‘ eyle

60 a

1. Nazûkligile ‘ışk kiŝinüfi eline girmez
Meskeneti tüt gendüzün ‘ışka otağ eyle
2. Sen bu hâli afa şor ki yol vara
Gendüzünü haŝr içinde kırtara
3. Çekmiş ola cümle cihândan elin
Yol içinde bilmiş ola öz hâlin
4. Müŝkülünü mürşide ŝormuş ola
Menziline yol ile varmış ola
5. Yire kıoya mürşid öfinde başın
Mürşide tanıŝa yolda her işin
6. Gendüzinden bihüde iş kıalmaya
Hak bile mürşidi ğayrı bilmeye
7. Mürşidi Hak Hakkı mürŝitde ğöre
Hak yolunu ŝorsa mürŝitden şora
8. Teslim ola mürşid öfinde özi
Mürşid yüzinde Hakkı ğöre ğözi
9. Mürŝüdini yolda hak bile tamâm
Hakkı bilen kılmaya sevdâ-yı hâm
10. Her hayâl ğöfilinde mekân tıtmaya
Her iş kim Hakka ğerekmez itmeye
11. Mürşide kıulluk eyleye cânıla
Yola varsa yolıla erkânıla
12. Söyler olsa sözi az ı öz kııla
Hak yolında ‘ışkı kıulavuz kııla
13. Var var iy ğöfîl ‘ışkıdı hemân safia maşşüd
Bu ‘ışkı naşib virdi ezelde safia ma‘büd

60 b

1. 'Işık gözile bak tã göresin lâ-mekânı
İrmek dileseñ menzile sen 'ışık etegin tut
2. Gel gel iy göñül geç dü-cihândan koma 'ışkı
'Işkıla saña hâşıl ola maķâm-ı Maħmūd
3. Nazük dirilen kimse göñül 'ışkı ne bilsin
Cevr i cefâ kııl gendüzüne kut-i lâ-yemüt*
4. 'Işkıla baķan gözde göñül perde hicâb yok
Perde mi olur 'ışık güneşi yüzine bulut
5. Söyler olsa söz az ı öz kıla
Hâķ yolında 'ışkı kılavuz kıla
6. Zerk tezvirile yola girmeye
Cehd ide hâķkı bâtıla virmeye
7. Gendüzin şöyle ki vire mürşide
Mürşid ola aradan gendü gide
8. Gendüzine mürşidi kıble bile
'İbâdet kılsa aña karşı kıla
9. Hâķ yolında mürşidi bile naşib
Tã ki gendi mürşid ola iy habib
10. Pır i perver ola hod-rev olmaya
Şekli âdem gendüzi dīv olmaya
11. Bişirip söyleye her bir sözünü
Hâķ ide mürşid yolında yüzünü
12. Mürşidile bile her bir müşküli
Tã bite göñlinde ma'ni hâşılı
13. Gözünü baķduğı yirden ırmaya
Göñlüni yañılış hayâle virmeye

* kelime metinde kut-i melâpüt şeklindedir.

61 a

1. Mürşid kulluğında erkiyip tura
Dem-be-dem müşkilin mürşidden sora
2. Mürşid anı perveriş kıla tamām
Tā kim özi mürşid ola ve's-selām
3. Gel gel iy göñül neye gerek zerķ şalūşlık
‘Işķa ‘ibādet eyle göñül zevāli yok
4. Geç ķo iy göñül bu fişāret ‘aķl-ı mecāzden
‘Işķ yayıla at tā nişāna toğrı vara oķ
5. Sen ‘ışķı gözet çün naşībüñ ‘ışķdur ezelden
‘Ömrüñ hāşılın hiç yire harc eylemegil çok
6. Vallāhi göñül senüfile ‘ışķ belāsından
Nāmūsı ķodı diyü şardađı maķlūķ
7. Bu ‘ışķ yolına ķurbān olursam şa‘ādetdür
Çünki buyımış taķdır ezeldeki buyruk
8. Mürşid anı perveriş kıla tamām
Tā kim özi mürşid ola ve's-selām
9. Cehlile varmaya Allah yolunu
Mürşide taķşura her bir hālını
10. Mürşid aña bildire gendüzünü
Aynasın siliben aça gözünü
11. Ma‘rifet bildire aña ‘ilmile
İçüre her bir nefesi hilmile
12. Añla da aşlını her bir ķaberüñ
Ķıymetin bildire her bir güherüñ
13. Varlığından mürşid öñinde geçe
Mürşid anuñ ‘ışķıla gözün aça

61 b

1. Çünkü mürşidile vara bu yolu
Hak yolına lâyık ola her hâli
2. Açıla gözi göre gendü hâlin
Bunda kandan gelmiş afileya yolın
3. Şol kadar kulluk ide ki mürşide
Küllî perde gözi öfinden gide
4. Bir nazarda göre cümle ‘âlemi
Mürşid ola her nefesi her demi
5. Kalmaya gendü hâlinde müşkili
Bu kez anda söylene mürşid dili
6. Var var iy gönül ‘ışk gözine perde hicâb yok
Zîrâ ki bu ‘ışk Hak nûridur ‘ışka hicâb yok
7. Cândur şatılan dâyima bu ‘ışk bazarında
Bir afileyi bak sen iy gönül ‘akla hisâb yok
8. ‘İşk kimdeyise nişânı bu melâmet eyler
‘İşkdur sebebi ‘ışk yolına dahı sebep yok
9. ‘İşk gerekise yüzünü ‘ışka türâb eyle
Nâzikligi ko sen iy gönül nâz u ‘itâb yok
10. ‘İşk gerekise yine hemân ‘ışk etegin tut
‘İşk gelse başa arada bu şerm-i edeb yok
11. Kalmaya gendü hâlinde müşküli
Bu kez anda söylene mürşid dili
12. Mürşid anufî şehri içine tola
Gendi gide aradan mürşid kıla
13. Külli mürşid ola hemân gendüzi
Ölüye yitse diri kıla sözi

62 a

1. Çünkü mürşid gendü ola ol kişi
Menzile yitüre yolda kalmış
2. Teni de cān cānı küllī nūr ola
İçi taş ı ışıkla ma‘mūr ola
3. Kanda baksa Hakkı göre gözleri
Cān ola öli kişiye sözleri
4. Tutyā ola ayağı tozu gözleri
Şerm ola gendü edebli yüzleri
5. Kıymet-i kân göfli içinde bite
Gendü ma‘den ola ‘ilm i hikmete
6. Bu şıfatlar kim size virdim nişān
Ol dağı bu ‘ādem içinde hemān
7. Halk içindedür bu halk görmez anı
Şöyle geçer halk içinde penhānī
8. Bilmezler karışıp dur halkıla
Eri hemān yine meger er-ile
9. Gel gel iy göñül ‘ışıkla serkeş mi olursın
‘Ahdif şıyiban bī-vefā kulmaş mı olursın
10. Şakla nāmūsufī¹ ‘ışık eline virme göñül sen
Şarda melāmet bī-nevā kallāş mı olursın
11. Sen bir zāhid-i ra‘nā şalūs gendi hālifide
‘İşka tolaşup ile şara fāş mı olursın
12. Gel gel iy göñül dāyimā bu ‘ışık belāsından
Her bir naşiye yağma yı tārāc mı olursın
13. Divşür öğüfi ‘ışıkla sen ser-be-ser eyle
Bu miñnete sen dāyimā dūdaş mı olursın

¹ Metinde nāmus şeklindedir.

62 b

1. Bilmezler qarışıp dur halkıla
Eri hemân yine meger er-bile
2. Zire velî halk içinde gizlüdür
Halka hakîr velî Hakka yüzlüdür
3. Hak-ıla vuşlat olupdur bî-hicâb
Görmedügi halk anı budur sebeb
4. Hak anı giyip gelipdür ezeli
Ol kişidür Tafrınuñ kudret eli
5. Anuñıla işlenür Hakkuñ işi
Evvel âhır ol kişidür ol kişi
6. Ol kişinüñ nişanı bu eşkere
Hakîr u fakîr görünür gözlere
7. Ol kişidür cümle ‘âlemden murād
Anda mevcüd küllî şıfat küllî zāt
8. Hem-dem olmuş ol kişi sultânıla
Cümle ‘âlem aña müştāk cânıla
9. Cümle şey’üñ maqşudı oldur hemân
Ol kişidedür nişân ı bî-nişân
10. Halk içinde söyle penhân ol kişi
Kimse bilmez ki nedür anuñ işi
11. Halk katında bir gedâ dervîşdür ol
Velîkin cümle ‘âleme başdur ol
12. Var var iy göñül kanı senüñ tesbîh i zikriñ
Unutduñ sen iy göñül neyidi fikriñ
13. Geç ço kamudan sen iy göñül ‘ışk taleb kı
Var mezîd ola dâyimâ bu ‘ışkıla fakruñ

63 a

1. Bu ‘ışk ı gfl sen safa gel dn i İmn bil
‘ışk kimyası-y-ıla altun ola varısa pakruŝ
2. Őıdkuŝ ŝaf kıl ‘ışk işi irteyi gtrmez
‘ışka yitre seni gfl ikrrı bek tut
3. z yoluna bağ sen iy gfl evre gözetme
‘ışk sende bite ‘ışka gfl varısa ŝkrŝ
4. Hl katında bir ged derviŝdr ol
Velikin cümle ‘leme başdur ol
5. Zire hluŝ bu ŝretdr mađŝd
Mađŝd neyise oldur ma‘bd
6. Hkki seven ŝrete kalmaz geçer
Anuŝ adı anuŝi-in oldu er
7. Bu ŝret tertbine yokdur ŝebt
Bki degl b u teŝ hk  bd
8. Ol ki bu ŝrete bağlar gflni
Kemdr anuŝ zt ŝıdk yakn
9. Her kimiŝ ki ikrrı drst ola
Ol Hka yr Hk anuŝla dost ola
10. Hkka vuşlat ola hicrn kalmaya
Gzine her nesne penhn kalmaya
11. Zhir  btn aşa rŝen ola
Syesinde yir  gk pinhn ola
12. Hk anuŝ yzinde ŝyle eşkere
Grinr ŝıdkla bağan gözlere
13. Vilyeti cümle ‘lemi tta
Őıdk içinde himmeti ‘arŝdan öte

63 b

1. Teni cānı yiksān nūr ola
Nūr içinde gendüzi ma'mūr ola
2. Gel gel iy göñül 'ışk odı-y-ıla külli kül oldum
Şöyle yanaram şanasın şem'î delîl oldum
3. Gitdim aradan nām u nişān kalmadı hirgiz
Tükendi vücüd 'ışkıla andan haşıl oldum
4. 'Aklım varıdı öz işimi yahşı bilirdim
'İşk oldı pişem gitdi 'akıl kem-'akıl oldum
5. Hālīm göreli halk-ı cihān beni esirger
Düşdüm ayağa 'ışkıla küllî sebîl oldum
6. Ben sultānidum öz hālīme gendi işimde
'İşki göreli şıdkıla ben 'ışka kul oldum
7. Teni cānı külli yiksān nūr ola
Nūr içinde gendüzi ma'mūr ola
8. Nazarı nūr kıla külli zulmeti
Saltanat milkine yite devleti
9. Uyana baht-ı çerāğı nūr gibi
Demi enelhaq ura Manşūr gibi
10. Hakk-ıla gendü arasında hicāb
Kalmaya vallahu a'lem bis-şavāb*
11. Hakkı gendü göñli içinde göre
Gendüzi gide yirinde Hakk tura
12. Hakikat bahrı cānında cüş kıla
Gözlerin her dem dīdāra tüş kıla
13. Gendü gitse hem yirinde Hakk olur
Bu kez afia cümle cān müştāk olur

Va'llāhu a'lem bi's-savap "Doğruyu en iyi bilen Allah'tır.(Yılmaz 1992:161).

64 a

1. Görinür anuñ yüzinde Hâk nûrı
Yazılır aña müselleme menşürı
2. Şöyle kim elif gibi müfred olur
Şüret-i şıfat kılmaz zât olur
3. Mir'ât olur cemâli cümle yüze
Gendi nûr-ı başar olur her göze
4. Tutyâ yitse ayağınuñ tozına
Nûr vire â'mâ kişinüñ gözine
5. Var var iy göñül derdiñi sen dermâna virme
Cânıñ varısa sırrıñı bî-câna virme
6. 'Işık haşılı çün bî-vâşıta yitdi göñülde
Sen 'ârifiseñ bitmiş işi ziyâna virme
7. 'Işık gerekise 'ışkı göñül cân gibi şakla
Sen kâmil-iseñ sırrıñı her noqşana virme
8. İşitdiñ ahî 'ışık iy göñül Manşûra n'etdi
Sen şaklanıñur başuñı bu meydâna virme
9. Her bir zâhid-i ra'nâ şalus 'ışkı ne bilsün
'Işık küfrini sen 'ârif-iseñ İmâna virme
10. Tutyâ yitse ayağınuñ tozuna
Nûr vire â'mâ kişinüñ gözine
11. Qalmaya hiç gözi öñinde hicâb
Görüne ana 'acâyibül'aceb
12. Görüne gözüne nagâh bir mekân
Ol mekân ki anda biter cümle cân
13. Ol mekânda göre bir özge cemâl
Dağı bir ayruksı düzgün özge hâl

64 b

1. Negāhın bir yüz göre kim gözleri
Söylese küllī ol ola sözleri
2. Şol mekân ki Muştafâ yitdi aña
‘Aklım irdigin nişân virdim saña
3. Ol mekânda bu cihân tertîbleri
Hirgiz olmaz ol mekânda eşeri
4. Yoğdur ol mekânda hirgiz bu ‘âlem
Sâl u hafta mâh u ħurşid şubĥ u şâm
5. Râhat u zaĥmet ırak yağın dimek
İslâm u tersâ bâtil u ĥağ dimek
6. Zıkr u tesbîh bu kıyâm u bu şalât
Hirgiz anda yoğdur böyle ĥikâyet
7. Müzd i yazuğ bu tamu uçmağ dimek
Put u Ka‘be ĥâli küfr i dîn dimek
8. Gel gel iy göñül dîn i imândan bizer olduñ
‘Işkı göreli rahat-ı cândan bizer olduñ
9. Rehin mi koduñ mey-içün seccâdeyi n’itdiñ
‘Işkı oldu pişefñ nâm ı nişândan bizer olduñ
10. ‘Işkı göreli sen iy göñül üstüne bağdım
Dünyâ âĥiret kânı mekândan bizer olduñ
11. Sevdâ-yı cihân kıla göñül külli yalandur
Ĥûb olur işüñ çünki yalandan bizer olduñ
12. Bir dükkâmıdı saña göñül seccâde i tesbîh
‘Işkı göreli bu dükkândan sen bizer olduñ
13. Müzd i yazığ bu tamü uçmağ dimek
İslâm u tersâ bağıl ı ĥağ dimek

65 a

1. Gel gel iy göñül nür-ı İmān sende bulundı
Revnağ-ı cihān maqşūd-ı cān sende bulundı
2. Bu ‘ışkı mecāz her kişiye hālū hālince
‘ışkı haqıkat yine hemān sende bulundı
3. Aḥmed sözile nağd-ı ebed sende nihāndur
Ol sırr-ı ezel kevn-i mekān sende bulundı
4. Sen gendüzüñe gel iy göñül her yana gezme
Şāhid-i ğayb sırr-ı nihān sende bulundı
5. Bu ‘ışkı sebep eyleyiben şıdķıla baqđım
Ol bī-nişāna nām u nişān sende bulundı
6. Biribirile ulaşıķ silsile
Cān ı cānān bu ten içinde bile
7. Ten ü cān cānān ki dirler bu kelām
Üçi bir vücūddur adı bir ādem
8. Ol ādem ki adı Aḥmeddür anuñ
Aşlı oldur her vücūduñ her cānuñ
9. Yırde gökde cümle ‘aķıl cümle şey
Muştafā nūrı qatında bir gedāy
10. Yāradılmış her ne ki vardur şafā
Cümle nūr-u Muştafādur Muştafā
11. Muştafā nūrından aydın ay u gün
Çarḥ-ı gerdün anuñ ‘ışkından cünün
12. İki cihāndan hemān oldur murād
Ol nūrıla‘ayān oldı her şıfāt
13. Cümlenüñ ol nürdur aşlı menba‘ı
Küllü oldur ğayrı yokdur bir daḥı

65 b

1. Ol nūr-ıla mevcūd olmış her ‘ālem
‘Arş u ferş yir ü gök levh ü qalem
2. Dört ‘anāşır şiş cihetdür ol vücūd
Cümle anda bile mevcūd Ka‘be put
3. Cümle şeyüfî ma‘deni oldur hemān
Anuñ-ıla zeyn olupdur dü-cihān
4. Var var iy göñül hāzer it ağıyār belāsından
Rāzıñı şaķın her nāşi tüccār belāsından
5. Dünyā haķķına Muştafā murdār didi h^vöce
Şaķın iy göñül bu cife i murdār belāsından
6. Terk it bāri bu ‘ışķı göñül geç bu hayālden
Her bir bî-ħaber bigāne-i inkār belāsından
7. Bu ‘ışķ yolına inkār iden şeytān muṭlaķ
Ĥaķ şaķlaya bu hesti-yi pindār belāsından
8. ‘İşķ gerekise ‘ışķa şıdķıla kulluķ eyle
Şaķın iy göñül bîhūde güftār belāsından
9. Cümle şeyüfî ma‘deni oldur hemān
Anuñ-ıla zeyn olupdur dü-cihān
10. Cümle vücūdlar şadefdür ol güher
Cümlesin ķın gibi bil ol zülfiķār
11. Yirde gökde naķdı oldur cümleñüñ
Şüretā ma‘nisi oldur sultānuñ
12. Sultānuñ hem-demidür hem-rāzı
Sultānuñ anuñ ķatında her sözi
13. Sultān andan ayru degül bir nefes
Oldur aķı sultān geydigi libās

66 a

1. Her kim ister sultānı andan şora
Şarrāf olan kānı ma‘denden şora
2. Hākiqat baħr-i sa‘ādet gevheri
Cümle bu ħalk-ı cihānuñ bihteri
3. Ol ebed mülkinde toğan āfitāb
Evvel āħır cümle söylenen ħitāb
4. Gökde Aħmed yirde Muħammedür adı
Cennet ehli adına ħāsım didi
5. Taħt-ı şerāda adı Muħammedür anuñ
Ķıblesidür ol bu cümle insanuñ
6. Ol ħabibullah adı ħayru’l-beşer
Aşlı oldur dü-cihānda ne ki var
7. Gel gel iy göñül başıma bu ‘ışk yine geldi
Bu derdile uş tütüdi cigerim yanageldi
8. Bunca naşihat göñlüme hiç fāyide ħılmaz
Baş açdı bugün ‘ışkıla meydāna geldi
9. Kuşanmışıdı biline tersā gibi zünnār
‘Işka ireli bāri şükr ü imāna geldi
10. Şarrāflık ider incü-fürüş olalı ‘aqlım
Göñlüm şadefi içinde ‘ışk dürdāne geldi
11. Geçmişdi göñül küllī cihān sevdālarından
‘Işkı göreli gör ki nice ħıvāma geldi
12. Ol ħabibullah adı ħayru’l-beşer
Aşlı oldur dü-cihānda ne ki var
13. Sen bu sırrı ol kişiye şor kim ol
Muştafā sırrına ‘aqlı buldı yol

66 b

1. Muştafānuŕi aŕladı her hālini
Şıdıķ içinde gōrdi her bir yolunu
2. Şeri‘at şartını hem keşf eyledi
Tariķat yolına girdi boyladı
3. Hākikāt ne dimek olur bildi çün
Ma‘rifet gün-be-gün oldu füzün
4. Şeri‘at hāli budur kim bir kişi
Şart-ı kanūnla kıla her işi
5. Öz cānına her neyi kılsa kabūl
Cümleye de hem anı isteye ol
6. Günde biş vakt namāza hāzır ola
Hāk ne kim virse aña şākir ola
7. Uşda budur şeri‘at şartı hemān
Tariķatdan dahı işit bir nişān
8. Tariķat oldur ki dūnyādan geçe
Hāk yolında şıdķıla gözün aça
9. Şerik olmaya bu Taŕrı mülkine
Sinesinde qalmaya kibr i kine
10. Var var iy göñül ‘ışķıla sen ‘arbede kıлма
Dek tur iy göñül özüñe kavğa peydā kıлма
11. Bu ‘ışķ-ı Hū beni ile şāra melāmet itdi
Sen dahı göñül git bāri beni şeydā kıлма
12. Tolaşma göñül ‘ışķıñı başa varmazsın
Öz elüñile gendü başuñı kada kıлма
13. Bir dem baña bir sā‘at ‘ışķa muhibb olmaķ
Bu fitneleri bāri göñül arada kıлма

67 a

1. Şağa ni‘met hastaya turşu gerek
Olmışıdı aña ne ol bu gerek
2. Zerre içinde nihân olmaz güneş
Ayağa ayak didiler başa baş
3. Gülüñ aşıldur tiken andan biter
Gül tiken aşıldur bir kânda biter
4. Nūra bak kim zulmet içinde ‘ayân
Zulmeti gör kim nūra olmuş mekân
5. Derd arasında gözetgil dermânı
Küfr içinde bile iste imânı
6. Yaşıla bile gelmişdür yaman
Yaman içinde nihândur yaşılı cân
7. Bir vücûdda biledür ‘ayb ı hüner
Perdedür birbirine ne ki var
8. Şuyıladur şuyı göremez balık
Ten cânı görmek muhâldür iy ‘âşık
9. Var var iy gönül ‘ışk güneşinde hicâb olmaz
‘Işka tolaşan melâmet olsa ‘aceb olmaz
10. Cümle cihānuñ bünyadı çün ‘ışkıla oldı
‘Işkıla ‘imâret olan hırgiz harâb olmaz
11. ‘Işka tolaşan kişi dâyim ma‘şukı gözler
Ağyâr cefâsı arada hırgiz hisâb olmaz
12. Gel gel iy gönül añlayıbağ iki cihānda
Bu ‘ışk odula yanana hırgiz ‘azâb olmaz
13. ‘Âşık mıdır ol kişi gönül ‘ışk belâsından
Bu ‘ışk odıla cigeri her dem kebâb olmaz

67 b

1. Şuyıladur şuyı göremez balıķ
Ten cān görmek muḥāldür iy ‘āşık
2. Her kafaya baķ ki biledür yüzi
Güneşüñi katında iste yılduzı
3. Mevce baķ kim yine defizden biter
Birbiriyle ulaşıķ ḥuşk u ter
4. Cümle ‘ālem bir vücūddur bir vücūd
Kem ü piş küfr i imān ka‘be put
5. Toğrı yol oldu şırāt-ı müstaķim
Tābi‘ oldu cennete nār-ı caḥim
6. Yār ađyār bu ḥayāller küfr ü dīn
Birlige bitdi yaķın oldu yaķın
7. Zerreyile birlige bitdi güneş
Gevherile pençe tutdı kara taş
8. Kemligi kalmadı günden zerrenüñ
Deryā gizlendi içinde katrenüñ
9. Baḥr ı beyāban görüñdi her çeker
Maḥlūba maķşūda irdi her sefer
10. Bir yüz oldu kanda baķsañ cümle şey
Zāhir u bāḥın bir oldu mürde ḥay
11. Yine hemān evde bulundu deve
Kanda baķsañ dübdüz oldu tağ ova
12. Gel gel iy göñül ‘ışķıla vuşlat taleb eyle
Geçir bu ‘ömrü dünyāda bir ad taleb eyle
13. Oyna başuñı ‘ışķıla bu meydān içinde
Sen bilmez-iseñ yūri bir uşdan taleb eyle

68 a

1. Bu yolda tana¹ kalma ki tā 'ışık bulasın
'Işkı bulıcağ sıdkıla himmet taleb eyle
2. 'Işık hazinedür çünkü göñül cānda bulundu
Bu hazineden gevher-i vaḥdet taleb eyle
3. Bu 'ışka göñül her kişiniñ idrāki irmez
Mürşid etegin tut iy göñül irşād taleb eyle
4. Yine hemān evde bulundu deve
Kanda baksañ dübdüz oldu tağ ova
5. Fitnesin küllī unuttı şeyātin
Ġayrı kalmadı töre düz il emīn
6. Cümle gözden gitdi ḥicāb perdesi
Ḥaḫ bilindi imāna geldi 'āşī
7. Her neye baksañ görünen vech-i Ḥaḫ
Vaşl irişdi vişāle döndi firāk
8. Zerḫ ı tezvīrin dūrıldı defteri
Her dilüñ Ḥaḫ oldu sözi ḥaberi
9. Küllī bir cān bir vücūd oldu 'ālem
Elif oldu lām-elifden gitdi lām
10. Cümle eşyā mir'āt oldu şöyle şāf
Sīmurğıla bunda geldi kūh-ı Ḳāf
11. Zerre içinde güneş oldu nihān
Bu mekānda 'ayān oldu lā-mekān
12. Milk i vaḥdet eşkere oldu tamām
Ḥaḫikat sırrını bildi her ādem
13. Cümleye çünkü Ḥaḫ oldu destigīr
Sa'ādet gencini buldı her faḫīr

¹ Metinde cana şeklindedir.

68 b

1. Cümle birlikden ğani oldu ‘aķıl
Birlik içinde ne Őaĝ kaldı ne Şol
2. Var var iy göñül cevri i cefâ cānuma yitdi
Bu ‘ıŐkıla uŐ ‘ār ı nāmūsum yile gitdi
3. Yandı cigerim derdile elüm işe varmaz
Cānımda bu ‘ışk hayāli çün kaynadı bitdi
4. ‘ışk beni oda yaķdı bu göñül belāsından
İdem diridi baña göñül didigin itdi
5. Ben bir fakīrem ‘ışkı, göñül, Őaklayıbilmem
FāŐ oldu rāzım halk-ı cihān külli işitdi
6. İster bu göñül feryād ide diye enelħaķ
Didim ki Őabūr eyle göñül beni sekitdi
7. Cümle birlikden ğani oldu ‘aķıl
Birlik içinde ne Őaĝ kaldı ne Şol
8. Zerre güneş yigāne oldu hemān
Ebed i ķāyım muħkem cāvidān
9. Zann ı gümānuŐi yıl aldı ħırmenin
Ĥaķıķat büridi ikilik bostānın
10. Külli imān oldu gümān ķalmadı
Kemāle irişdi noķŐān ķalmadı
11. İnkār ehli Őıdķımı ķıldı Őafā
Yüz görüندی aradan gitdi ķafa
12. Evvel āħır ne ki var dūnyāda
Bu ki delıldür görünür ortada
13. Dört ‘anāŐır Şiş cihet ki var ‘ayān
Cümle varlık bu meķān u lā-mekān

69 a

1. Bu şüretler zāhir ü bāṭın dimek
İkrār u inkār dīn i bī-dīn dimek
2. Hafta eyyām rūzigār ı māh u sāl
Kūlli tertīb ‘ilm ü ‘amel güft i kāl
3. Yidi kat yir yidi kat gök rüz ı şeb
Biş ü kem ü hām u puhte hürd ı hāb
4. Cümlesin sen bir elif bil iy tälīb
Budur uş virdigi nişān ol ḥabīb
5. Gel gel iy göñül ‘ışkıla bed-nām niçün olduñ
Sen ‘aқılıdın dīvāne sersem niçün olduñ
6. ‘Işka tolaşan kişi göñül geçdi nāmūsdan
‘Arıñ varıdı ‘ışkıla hemdem niçün olduñ
7. Her bir müdde‘ī söz-içün kaçan kovaram ‘ışkı
Bu ‘ışkıla sen puhte olıgör hām niçün olduñ
8. Bu ‘ışkı koma degme bir ḥayvān belāsından
Pes sen iy göñül şüret-i ādem niçün olduñ
9. Henüz dahı sen ‘ışkıla āşinā degülsin
Pes ‘ışkıla sen ruzigār ı eyyām niçün olduñ
10. Cümlesin sen bir elif bil iy tälīb
Budur uş virdigi nişān ol ḥabīb
11. Yol eriyiseñ işte budur yol sözi
Yol eri ol afile yolu yolsuzı
12. Ol ki senden piş varıdır menzile
Sen bu yolu afa sor andan dile
13. Yolu gözle şahrāya düşme negāh
Tā ki yüz göstere safa ol ilah

69 b

1. Göñlüñi her bir hayāle bağlama
Defiz iseñi kaṭre gibi çağlama
2. Himmetüfice söyle her bir sözünü
Çağlayıp vargıl yola gendüzüñi
3. Hünerüñi varısa gel gir meydāna
Yohsa git derd-ü ser olma insāna
4. Göñlümü yañılış hayālden eyle şāf
Söyleme bihüde sözi kıılma lāf
5. Söyleriseñ yañşısın söyle sözünü
Tā ki sa'id ola burcuñi yıldızıñi
6. Hasūd olma delilüñi Aḥmedise
Yohsa tınma göñlüñi andan yadısa
7. Yüri var gendü hālūñiden vākıf ol
Cümle 'ilmüñi aşı budur 'ārif ol
8. Var var iy göñül 'ışkı olana guşsa vü ğam yok
'ışk olmaduğı kişide hiç dem ü kadem yok
9. Her bir kişinüñi başına bu 'ışk yili esdi
Bir añlayıbağ dünyede hiç 'ışksuz ādem yok
10. 'ışk oldu sebep Manşūra ki halk oda yağıdı
Her n'iderise dünyede bu 'ışka kalem yok
11. 'Ārı nāmüsü kodı göñül melāmet oldu
Divāne gibi 'ışkıla hiç şabr ı ārām yok
12. Var var iy göñül gizli rāzımı açar olduñi
'ışk geldi başa şabr idemezem ne-çāre oldum
13. Ṭabl-ı melāmet çaldıgımı halk kamu bildi
'ışk oldu pişem 'ār ı nāmüsdan geçer oldum

70 a

1. Külli beşâret oldı cānım ‘ışk şafāsından
Bu ‘ışk nūriyla haqqı bātıldan seçer oldum
2. ‘Işkıla cānım bilişeli mertebeme bak
Her nefesi-y-le dürr i cevāhir şaçar oldum
3. ‘Işkıla göñül çün bi-ḥicāb vuşlat olaldan
‘Ārife kulam nāşi kişiden kaçır oldum
4. Bu teni giyelden bende sen
Düşdüğüñ bu sebep oldı bunda sen
5. Sulṭānıla bile vuşlatda idüñ
Şöyle tenhāyiken vahdetde idüñ
6. Cānidüñ ol demde yoğıdı tenüñ
Lā-mekān mülkinde idi seyrānuñ
7. Daḥı henüz perde degüldi şüret
Yoğıdı tenüñ cānidüñ pes āzād
8. Birile birlikdeyidüñ yigāne
Yoğıdı henüz bu şüret bahāne
9. Seni ṭon idindi geydi ol gani
Geldigi bu mülke kıla seyrānı
10. Senüñile bile geldi ol ḳadīr
Oldur aḥı safıa her dem destigīr
11. Oldur aḥı seni her dem şaḳlayan
Uyurken uyanıgıken bekleyen
12. Gice gündüz hemdemüñ oldur bile
Ol senüñile silsiledür silsile
13. Sen henüz geymezen öñdin bu teni
Perde yoğıdı görürdüñ sulṭānı

70 b

1. Külli senüfî varlığıñ oldur hemān
Andan ayru diri olmaz ten ü cān
2. Gel gel iy göñül ‘ışk defizinde yüzer oldum
‘ışkı görelî küllî cihāndan bizer oldum
3. Bu ‘ışkıla ben bilişeli bahtum oyandı
Şarrāflık idip incü yi gevher düzer oldum
4. Genc i hazine oldı göñül ‘ışkı bulaldan
Bu hazineyi göflüm içinde sizer oldum
5. Gevher tanır oldı göñül ‘ışkı bulaldan
Dürdāne-içün baır-i muhîf süzer oldum
6. Gel gel beri iy t̄alib olan sözümü diñle
‘Āşıklar-içün ‘ışkıla şekker ezer oldum
7. Küllî senüfî varlığıñ oldur hemān
Andan ayru diri olmaz ten ü cān
8. ‘Aqluñ içinde odur fikr eyleyen
Dile göñülde bu sözi söyleyen
9. Oldur aḥî kim nūr olmuş gözüñe
Ḥüsn i revnaḳ oldur aḥî yüzüñe
10. Senden ol ayru degildür bir nefes
Meşelā ol bir t̄utidür sen kafes
11. Külli oldur sen bahānesin aña
Sermāye dükkān olupdur ol saña
12. Bāri ol genc-i ebeddür sen vīrān
Sende ol bī-niṣān olmuş sen niṣān
13. Ol hümādur gölgesi sensin anuñ
Sen nikābısın yüzinde sultānuñ

71 a

1. Seni geydi sultānuñ sensin tımı
Senüñ-içün düzdi cümle düzgünü
2. Senüñile bile geldi bunda şāh
Ol şāzılığdan olursın sen ferāh
3. Sende oldur hareket cümbüş kılan
Sen āletsin aña oldur iş kılan
4. Külli anda bunda oldur varlığıñ
Anuñıladur hayāt u dirliğüñ
5. Var var iy göñül dünyā āhıret ne dimekdür
Bu ıışık dımeden ya'ni murād ne dimekdür
6. Çünkü başıña geldi nāgāh sevdāsı ıışkuñ
Billahi göñül 'ār ı nāmūs pes ne dimekdür
7. Çün ıışkıla sen āşınāsın şabrıla depren
Sırrın fāş idip feryād u āh çün ne dimekdür
8. Bir lahza zāhid-i zühdi i tāt bir dem 'āşıkısın
Yık renk olagör işbu hareket n'ıdmekdür
9. Şabr ı taħammül kıлмаğ-ıçün cevrine ıışkuñ
Katında göñül āhını bulan ne dimekdür
10. Külli anda bunda oldur varlığıñ
Anuñıladur hayāt u dirliğüñ
11. Sen şüretsin sende oldur küll hāl
Vücüduñ tıbtıolu oldur māl-ā-māl
12. Zāhir bātın beküllı ol hemān
Gayrı nesne yok hicāb-ı cism-i cān
13. Her cihet kim anı göz görmüş ola
Her hayāl kim aña 'aql ırmış ola

71 b

1. Aşlı fer‘i cümle birdür cümle bir
Cümle şüretde görünen ol kadır
2. Cümle dükkānlarda oldur sermāye
Cümle başı ol şalıpdır sevdāya
3. Kanda baksa anı görür cümle göz
Hüsn ü revnağ andan almış cümle yüz
4. Cümle göñüllerde oldur fikr iden
Hemān oldur aḫī cümle cān u ten
5. Hemān oldur cümle cānlarda ḫayāt
Velikin cümle ‘ālemden ol āzād
6. Cümle ḫāl içinde hemān ol ḡafūr
Cümle anuñ zerresidür nār u nūr
7. Ol defizdür cümle ḡarḫ olmuş aña
Daḫı kim vardur ki diyem ben saña
8. Gel gel iy göñül ‘ışḫ yolına nāmūs ‘ār yok
Her kimüñ ki-----ṭola hiç şabr ārām yok
9. Ḡarḫ eyledi bu ‘ışḫ defizi ‘ālemi yiksān
Her kim düşe bu baḫra göñül daḫı kenār yok
10. Çün gitdi ḫicāb aradan vuşlat ṭalebile
‘ışḫ sile göñül āyineñi çünki ḡubār yok
11. Eger dileseñ ma‘şūḫıla vuşlata irmek
‘ışḫdur sebebi daḫı aña fetḫ u zafer yok
12. Oldı fāş nāḡāḫ sırr-ı göñül ‘ışḫ bazārında
Göñlümde benüm ḡayrı daḫı sevdā bazār yok
13. Ol defizdür cümle ḡarḫ olmuş aña
Daḫı kim vardur ki diyem ben saña

72 a

1. İy t̄alib sen müstemi' ol bu söze
Özüñi bil kim şu mısın ya göze
2. Özüñi bil kul mısın sultān mısın
Yohsa hemān şöyle sergerdān mısın
3. 'Aqlıñı dir gendüzüñe bir yören
Ne kişidür gözüñ içinde gören
4. Kulağufıda kimdür ol söz diñleyen
Her sözi 'aqluñ içinde añlayan
5. Eliñe iş buyırıban işleden
Ayağufıda seni yola daşladan
6. Külli anda bunda nedür varlığun
Neniñiledür hayātuñ dirliğüñ
7. Sen özüñ bir kimse misin başufıa
Yohsa şerik kimse var mı işiñe
8. Neyidüñ gelmezden öñdin bu tona
Bu tona gelmekde n'oldı bahāne
9. Baña di kim zerre misin ya güneş
Nakş mısın hāliñi söyleye nakķāş
10. Külli hālde bile ulaşıķ mısın
Yohsa sensin cümleden fariğ mısın
11. Var var iy göñül 'ışķ oduna cānumı yakma
Nāmūs şışesin taşā çalıp taşra bırakma
12. Ezelde göñül çünki saña 'ışķ naşib oldı
Bu sırrı şaķın her nāşiye çakma
13. 'Işķıla henüz āşinālık eyleyimezsın
'Aşķ adını bāri göñül özüñe daķma

72 b

1. ‘Arsuz didi halk ‘ışk-ıçün ta‘ne taşın atdı
Her nâşi gibi sen de göñül başuma kaçma
2. Hercâyılığı ko ahî gel ‘ışkıla hoş var
Her ne ki bu göz göre göñül sen aña açma
3. Külli hâlde bile ulaşıq mısın
Yoħsa sensin cümleden fâriğ mısın
4. Yoħsa hiç senlik arada yok mıdur
Zâhir bâtın beküllü Hâk mıdur
5. Gel beri hâl eyle işbu müşküli
Baña söyle bilüriseñ bu dili
6. Bu işâret ne dimekdür iy velî
Bu hâlüfî nedür evveli ahîrî
7. Cümle varlık dağı henüz olmadın
Bu kamu eşyâ vücûda gelmedin
8. Hîtâb olmazdan ilerü kâf ı nûn
Gerdişe gelmezden öñdin ay u gün
9. Dağı bu ahter kevâkib yoğiken
Ârâiş olmazdan öñdin bu dükkân
10. Cümle varlık noktada penhâniken
Dağı henüz kaçreler ‘ummâniken
11. Eşkere olmazdan öñdin ol güher
Yoğiken bu cümle tertib bağr u ber
12. Dağı ne evvel varıdı ne ahîr
Özi kanda turmuşıdı ol kadîr
13. Gel gel iy göñül tesbîh seccâde gerekmez
Şâlislığı zerik i riyâ hiç arada gerekmez

73 a

1. Mest-i lâ-ya'kıl itdi beni 'ışk-ı haqıkat
Bu 'ışkıla mest olana hiç nesne gerekmez
2. 'Aşıklara halk ta'ne urur 'ışk sebebinden
şabr it iy göñül arada arbede gerekmez
3. 'Aşıklara bak 'ışkıla meydānda süvārdur
Atlan iy göñül 'ışk eri piyāde gerekmez
4. Bu 'ışk iy göñül Vāmıka neler kıldı
'ışkdan hāzer it saña eger kāda gerekmez
5. Dahı ne evvel varıdı ne āhır
Özi kanda tırımışıdı ol kadir
6. Nirede olurdı şuret yoğıken
Tertib olmazdan ilerü cān u ten
7. Neyidi tonı özi kanda idi
Mekānı yoğ pes ne mekānda idi
8. Söyle bu hāli bilürseñ hāl dilin
Hāl idegör gel řālibüñ müşkilin
9. Ol kadımden bize virgil bir niřān
Perveriş alsun bu sözden 'aql u cān
10. Bu cevābı tatalum senden řevāb
Bu ne 'ilm ü bu ne hikmet bu ne bāb
11. Ol kadım sultānı ki vardur bī-zevāl
Kanda olurdı yoğıken küllü hāl
12. şimdi anuñ nirededür meskeni
Haber çın söyledi dime insānı
13. İnsānı dime ki insān bendedür
şimdi ol özi mücerred kandadır

73 b

1. Yoḥsa özi şüreta insān mıdur
Yā ḥu cümle eşyāda penhān mıdur
2. Yāḥu külli ol mıdur her ne ki var
Bize bu müşküli ḥall it ihtiyār
3. Var var iy göñül ‘ışkıla göñlüm laṭif oldı
‘Işka düşeli gör ki nicesi ‘ārif oldı
4. Tevhid yazılır dāyimā cānum varakında
Zirā ki baña ‘ışk-ı ḥaḳıḳat ḥerif oldı
5. Kalmadı ḥicāb perde bu göñlüm nazarında
‘Işka düşeli cümle ‘ālemden vāḳıf oldı
6. Ḥayvān ne bilür ‘ışkı göñül ḥayvāna şorma
İnsān daḥı bu ‘ışk sebebinden şerif oldı
7. ‘Işk-ı ḥaḳıḳat kimdeyise nişānı oldur
Terk itdi kamu sevdāyı şöyle elif oldı
8. Yaḥu küllī ol mıdur her ne ki var
Bize bu müşküli ḥall it ihtiyār
9. Şöyle di kim ‘aḳluma şıḡsın kelām
Baña bu sırrı ‘ayān it iy ādem
10. Bilmeseñ toz eylemegil meydānı
Cümle oldur pūta ḳılma insānı
11. Sen özüñden özge ḥadis* yonmaḡıl
Yaradılmışı yaradan şanmaḡıl
12. Sen özüñ bil kim nesin gendüzüñi
Gendüzün bil söyle her bir sözüñi
13. Şüreti insāna maḡrūr olmaḡıl
Sen de şeyṭān gibi maḡhūr olmaḡıl

Metinde ḥadis şeklinde yazılmış ancak anlam gereği ḥabiş olmalı

74 a

1. Bunca şeyden bir dahı insān ola
Cehdile katre kaçan deryā ola
2. Sırr-ı tevḥidden ḥaberüñ varısa
Cümle oldurdı hūnerüñ varısa
3. İnsānı arada pūta eyleme
Cümlesine cān di ḥaṭa söyleme
4. Cümle bir cān bir vücūd bil ne ki var
Uşda budur aşlı tevḥidden ḥaber
5. Güneşi farḳ eylemegil zerreden
Şöyle gitmiş tevḥid yolınca giden
6. Gel gel iy göñül ‘ışkıla cānum āzād oldı
Terk itdi kamu efsāne sözleri yād oldı
7. Fikri ḥayāli göñlimüñ ‘ışkdur dü-cihānda
Geçdi kamudan özi bu ‘ışka mürid oldı
8. Ağyār müdde‘i söz-içün hirgiz melül olmaz
Bu deli göñül ‘ışkıla gör nice şāz oldı
9. Seng-i melāmet atdı bu ḥalk ‘ışk belāsından
Şabr itdi göñül gör nice derviş-nihād oldı
10. Ağyār cefāsı göñlümi ‘ışkdan cūdā kılmaz
‘ışkıla göñül āşinā ezel ebed oldı
11. Güneşi farḳ eylemegil zerreden
Şöyle gitmiş tevḥid yolınca giden
12. Toğrı yoldur sen baķısuñ toğrı baķ
Ġayrı ne var cümle Ḥakdur cümle Ḥak
13. Bir defizdür ‘ālemi tutmuş tamām
Ġarḳ olupdur ol defizde ḥāş u ām

74 b

1. Ol deñizüñ mevcidür cümle şıfât
Evvel aħır bu cümle hikâyet
2. Mevcüñ aşıldur deñiz andan kıpar
Hem deñizde maħv olur her ne ki var
3. Mevc i deryâ deryâdan ayru degül.
Ol da hemân deryâdur ğayrı degül
4. Mevc i deryâ ikisi birdür hemân
Niteki birlik görünür ten ü cân
5. Güneşüñ nürü güneş birlik ola
Ayrı demek yolda düşvârlık ola
6. Cümle şey birbirine silsile
Ol ki mevcuddur arada ol bile
7. Her cihet ki gözler karşı turur
Her şıfât ki ‘aql anı nişân virtür
8. Her ne vechile bakarsañ bir hemân
Cümle ol yigâne dilber mihrübân
9. Var var iy göñül ‘ârif-iseñ bi-uşül olma
Teslimligi tut ‘âşıkısañ sen fuñül olma
10. Kıoma elüñi cehdile dilber eteginden
Çün ‘ışık saña yâr oldu göñül hiç melül olma
11. Dünyâ âhıret ‘ışıkıla vücûda gelipdür
‘ışkıdur ‘âlemüñ maķşüdü sen kem-‘aql olma
12. ‘Âşıklara halk kıâ‘idedür ta‘ne ururlar
Sen ‘âşıkısañ nâşi sözinden hacil olma
13. Hâk it yüzüñi ‘ışkı bilenüñ ayağında
‘ışkı tanımaz nâşi kıatında sebül olma

75 a

1. Her ne vechile bakarsaı bir hemān
Cümle ol yigāne dılber mihribān
2. Bu sözi diñle bilürseñi kuş dilin
Cismi tarḥ eyle bulasın cān ilin
3. Şuya ğarḫ olup şusuz ölmek ‘aceb
Gözüñi aç baḫ kim açıḫdur cümle bāb
4. Her neye baksaı hemān ol mihribān
Ol nūra mevcüd olupdur dü-cihān
5. Cümle ol hümādur anuñi sāyesi
Yirde gökde cümleñi sermāyesi
6. Yir gök ü levḥ ü ḫalem berr ü baḫr
Orta yirde cümle varlık hem-kenār
7. Dü-cihānda her ne ki var ḫāf-be-ḫāf
Bir güher içinde cümle bir şadef
8. Cümlesi birlikde şöyle yigāne
Cümle bir kuşdur öñinde bir dāne
9. Cümle bir meclis öñinde bir çırāḫ
Ġayrı ne vardur arada cümle Ġāḫ
10. Cümle şöyle şāfidurur cān gibi
Cümle ḫatreler hemān ‘ummān gibi
11. Arada ğayrı diyecek nesne yok
Cümle bir evdür içinde bir ḫonuk
12. Gel gel iy göñül ‘ışkıla işüm temiz oldu
Perde aradan gitdi bu ‘ışḫ yüze yüz oldu
13. Şek tutma ki sen ma‘şūḫıla vuşlat olursun
Bu yolda saña çün göñül ‘ışḫ ḫulavuz oldu

75 b

1. Göñlüm hemîşe şüfi-sıfat tesbîh iderdi
‘Işkı görelî ‘ışkıla gör ne kudur oldı
2. Cāndur bahāsı sen ‘ışkı kadrin bilene şor
Bu ‘ışk iy göñül nāşi katında ucuz oldı
3. Cānımda bu ‘ışk odı yanaldan hālîme bak
Şulandı gözüm yaşıla ağızım şusuz oldı
4. Arada ğayrı diyicek nesne yok
Cümle bir evdür öñinde konuğ
5. Cümle bir gül bir gülistāndur ‘ālem
Birlige mu‘tekid oldı hāş u ‘ām
6. Cümle birlikden üredi ne ki var
Cümle şey bir şadef oldı bir güher
7. Cümle dil bir oldı birlik söyledi
Cümle birlikden hikāyet eyledi
8. Birlik oldı cümle varlık iy hoca
Arada kalmadı ğayrı zerrece
9. Her hālüñ gitdi içinden müşküli
Cümle şeyüñ birligi söyler dili
10. Dağı hiç tolmamaz oldı āfitāb
Eşkere oldı açıldı cümle bāb
11. Uyğu gitdi cümle göz oldı bidār
Cümle yüz bir didār oldı bir nazar
12. Ara yirden gitdi her dürlü hicāb
Dilberüñ yüzünden açıldı niğāb
13. Kim gerekse görür oldı sultānı
Kaatre mahv itdi içinde ‘ummānı

76 a

1. Penhân oldu zerrem içinde güneş
Şâh-ıla gör ne iç oldu cümle taş
2. Var var iy göñül 'ışk didigüñ derd i belâdur
Her kim ki çeker bu belâyı 'ışka şaladur
3. Göñlümi görüñ ar ı nâmüsü yire bırağdı
Bu 'ışkıla uş tabl-ı melâmet çaladur
4. Düşdüm ayağa 'ışkıla göñül belâsından
Zıra ki benim cânuma bu 'ışk havâledür
5. Göñlüme baquñ tesbîh i seccâdeyi çodı
Şindi hevesi meyhâne cām ı piyâledür
6. 'ışkdan yakamı cehdile kim kırtarıbilsin
Ezelde bu 'ışk baña yazılmış kabaladur
7. Penhân oldu zerrem içinde güneş
Şâh-ıla gör ne iç oldu cümle taş
8. Sırr-ı enelhağ mı olur her şadâ
Manşuruñ tek adı vardur ortada
9. Dünyâda görünür oldu âhîret.
Cümle bendeler âzâd oldu âzâd
10. Cümle tikenlerde bitdi tâze gül
Cümle eşyâ birliği kıldı kabûl
11. Her kâmişda eşkere oldu şeker
Hâşiyetde nûra döndi cümle nâr
12. Cân-ıla birliğe bitdi ten
Î'mân ile vücûd oldu gümân
13. Nür ı zulmet bir şey oldu bir vücûd
Ma'nide birliğe bitdi Ka'be put

76 b

1. Nūra ğark oldu beküllî tağ u taş
Cümle bir cān bir ten oldu gizlü fāş
2. Tevhīd oldu her varakda yazılan
Girçek oldu aradan gitdi gümān
3. Cümle hicrān vuşlata yitdi tamām
Şāzılık irişdi gitdi ğuşşa ğam
4. Birlige bitişdi derman derdile
Bir hāşiyet oldu germ i serd ile
5. Gel gel iy göñül ‘ışkıla gözde haķir oldum
Her kim ki beni görse begenmez faķir oldum
6. Gerçi ki nāşi kişi katında faķirem ben
Veliki bu ‘ışk nūriyla bedr-i mūnir oldum
7. Halka nūkte kılar baña bu göñlüm belāsından
Hālimi kime söyleyin ‘ışka yesir oldum
8. ‘İşkıla göñül belāsı baĝrımı kebāb eyler
Çārem ne göñül her hāle şükr i şākir oldum
9. Müdde-i sözi beni bu ‘ışkdan cüdā kılmaz
Bu ‘ışkıla ben āşinā evvel āhır oldum
10. Birlige bitmişdi dermān derdile
Bir hāşiyet oldu germ serd ile
11. Cümle ālem eşkere gördi şāhı
Cümle birlik söyledi māh tā māhī
12. Nūr irişdi aradan gitdi zulem
Cümlesi bir nūra döndi şubh u şām
13. Cümle ‘āşıklar beşāret kıldılar
Birlik evini ‘imāret kıldılar

77 a

1. Süleyman oldu işinde her nemil
Birlik işâretin itdi her delil
2. Her vücûdda ol pâdişâhdur hâkim
Küllî oldur gayrı kim var gayrı kim
3. ‘Aklım irdigi budur ki söyledüm
‘İşk defizinde yüzerem boyladum
4. ‘Aklumı ‘ışkıla hem-dem eyledüm
Nefsim sâkit dilim epsem eyledüm
5. Ol sebebden şirin oldu her sözüm
Çand u şekker kesâd itdi tuzum
6. Göñlüm içinde bulundu cümle kân
Ol hikâyetdür ki söyler bu lisân
7. Zerrem içinde nihân oldu güneş
Bende bulundu ne kim var gizlü fâş
8. Var var iy göñül derdim içümde biter oldu
Bu ‘ışk odı-y-ıla yandı cigerim tüter oldu
9. Ağyâr müdde‘i güldi baña ‘ışk belâsından
Bu halk-ı cihân seng-i melâmet atar oldu
10. Gerçi ki bu ‘ışk sırrımı fâş eyledi şarda
Cânımda velî dürr i cevâhir biter oldu
11. Anca ki direm göñlüme ‘ışkdan hâzer iyle
Nâmûsı kodı ‘ışkıla göñül kıtar oldu
12. Gör gör hâlimi ‘ışkıla göñül belâsından
Her müdde‘inüñ nüktesi câna yiter oldu
13. Zerre içinde nihân oldu güneş
Bende bulundu ne kim var gizlü fâş

77 b

1. Cümle varlığıñ ben oldum defteri
Uşda bendedür haqıkat gevheri
2. Cümle ‘âlemde ne kim var bendedür
Eyyâm u devrân rûzigâr bendedür
3. Göflüm içinde bulındı ol kadım
Ol sebebden oldum ahlî ben hâkim
4. Aynası benem bu cümle eşyânuñ
Varlığı naqdı içinde her cânuñ
5. Benümile ‘ayân oldı külli hâl
Beni söyler yirde gökde cümle kâl
6. Baña secde kıldı gökdeki melek
Benüm-içün gerdîşe geldi felek
7. Benüm-içün zeyn olupdur bu sarây
Zâhir u bâtın ne kim var cümle cây
8. ‘Akl-ı kül bende bulındı ‘ışkıla
Cümle varlık göflüm içinde bile
9. Uşda benem cümle varlıqdan murâd
Benüm vücūdumda mevcūd her şıfât
10. Beni ton idindi geydi ol Hüdâ
Cümle şeyüñ naqdı benem ortada
11. Gel gel iy göñül sırrıñı her bed-nâma virme
Sen ‘âkil-iseñ şazılığını gama virme
12. Râzıñı sakın sen iy göñül çıkma kânūndan
Bu ‘ışk sırrını bilmez olan âdeme virme
13. Hâk it yüzünü ‘ışkı bilenüñ ayağında
Puhtelere vir sırrıñı zinhâr hâma virme

78 a

1. Dūnyā āhīret ya'ni ki bunlar ne dimekdür
Çün 'ışk safa yār oldı kamu 'āleme virme
2. 'ışkıla senüñ rāzıñı sen şakla özüñde
Her dem özünü bilmez olan serseme virme
3. Beni ton idindi geydi ol Hudā
Cümle şey'üñ nağdı benem ortada
4. Cümle 'ālemden benem maqşüd hemān
Uş benüm göñlüm içinde ol fülān
5. Uşda ol yaña ne dilber bendedür
Cümle 'ālemde ne kim var bendedür
6. Benem ol nihān sırrın defteri
Uşda bendedür o kānuñı gevheri
7. Tālibe söyle ki gelsin uş benem
Ol benüm tenümde cāndur ben tenem
8. Baña gelsin bīmār ki ben ŝabībem
Velī hiç kimesnem yoğdur ğaribem
9. Yaluñuz bir vücūdum kimsenem yoğ
ŝerikim hem yetim atam anam yoğ
10. Dū-cihānda hemān benem ne kim var
Dağı hiç var mıdur kimsene deyyār
11. Hemān ben tenhāyam cümle 'ālemde
Bī-niŝān bī-mekānam her maqāmda
12. Dayim özüm özüme seyr iderem
Kamu yollarca gelürem giderem
13. Kamu göñüller içinde nihānam
Vücūdumdur niŝān ben bī-niŝānam

78 b

1. Var var iy göñül derdile yandım tîmâr eyle
Hâlim ne benim bak aḥî bir kez nazâr eyle
2. Her bir nâşi bu ‘ışk-ıçün nûkte taşım atdı
Billâhi göñül bu cefâyı muhtaşar eyle
3. ‘İşkî göreli işine daḥı biter olduñ
Nice ki direm sen göñül ‘ışkdan hâzer eyle
4. Var var iy göñül mesken-i ‘ışk sende bulındı
Gel gafletile kılma özüñi bîdâr eyle
5. Maḫşûd hemân ol sırrıñı şakım bî-ḥaberden
Var şoḥbetüñi ‘ışkıla leyl ü nehâr eyle
6. Ḳamu göñüller içinde nihânam
Vücûdumdur nişân ben bî-nişân
7. Benem mevcûd ḳamu vücûd içinde
Sebeb bahâne Ka‘be put içinde
8. Ben ol sırram ki ‘âlemde nihândur
Baña perde olan bu cism i cândur
9. Münezzehem ḳamu cism ü şüretden
Müberrâyam daḥı her bir şifâtdan
10. Baña kaçan irişsin fikr ü tedbîr
Yalufuzam dü-cihânda birem bir
11. Farîḳam cümle eşyânuñi işinden
Süleymanam bilürem kuş dilinden
12. Nişânım bî-nişândur kimse bilmez
Benem cân cümle bensiz hiç dem urmaz
13. Bu ḳamu eşyâ içinde benem cân
O sebebden olupdur adum insân

79 a

1. Adım insan velî ol fülânam
Fülânam ya'ni ki ol mihribânam
2. Muhabbetüm toludur her göñülde
Ben özüm zıkr ederem cümle dilde
3. Benim 'ışkım hevâsından bu ahter
Dâyim tırılmaz donadur leyl ü nehâr
4. Gel gel iy göñül 'ışk erine leyl ü nehâr yok
Yırttı melâmet cübbesini nâmûs 'ârı yok
5. Bu 'ışk sırrını şakla göñül her bî-ħaberden
Dünyâda daħı 'ışk erine daħı tüccâr yok
6. Göñlüme baķuñ tesbîh i seccâdeyi ķodı
'ışk oldı dâym fikri hemân özüne bazâr yok
7. 'ışkdur 'âlemüñ varlığı maķşudı dü-cihânda
'ışkdur kelecı söylerisen daħı ħaber yok
8. Her kimse ki bu 'ışkıla bağrı kebâb olmaz
Ol bir ağaca beñizer hiç aşlâ yimişi yok
9. Benim 'ışkım hevâsından bu ahter
Dâyim tırılmaz donadur leyl ü nehâr
10. Ay ı Güneş benim sergerdânımdur
Kevâkibler tütulmiş şayvânımdur
11. Defizler mevc urur cüşa gelipdür
Bulutlar şuda şır saķķa olupdur
12. Yidi ķat yir yüzün secdeye urdı
Bu 'ışkdan 'arş daħı kıyâm tırdı
13. Bu hevesden ķamu göklerde ferşde
Bu eşyâ cümle her biri bir işde

79 b

1. Benem hemān murādı cümle cānuñ
İçinde tesbîh iden her lisānuñ
2. Benem cümle dilüñ tesbîh i zikri
Benem her göñlüñ içinde fikri
3. Çamu göñüllerde sır gözde nūram ben
Çamu eşyā içinde mestūram ben
4. Benem evvel āhır cümleye maķşūd
Benem ma‘den şadef gevher i yāķūt
5. Çamu eşyā benümile diridür
Velî beni bilen biñde biridür
6. Çamu ‘ālem içinde mevcūdam ben
Şūrete toprak u şu yı yil ü odam ben
7. Var var iy göñül ‘ışķ saña nigerāndur
‘İşķdur murādum zīre ki ‘ışķ cānuma cāndur
8. Genc-i sa‘ādet ‘ışķdur ‘aşıķa dü-cihānda
Dağı ne dükkān sermāye şūd ı ziyāndur
9. Dūnyā āhıret ‘ışķ-içün hirgiz hısāb olmaz
‘Āşıķlara ‘ışķ yolına cān virmek āsāndur
10. Bu genci iste bul ķurtıl irencden
Tā ki beħre tutasın sen bu gencden
11. Zi-nādān ki evinde tolu varlık
Dirildügi dāyım nāçār ı dirlik
12. Özin bilmez bilene dağı şormaz
‘Ayāndur genc veliki gözi görmez
13. Gözüne yad hayāl perde olupdur
Özi bu perde ardında ķalıpdur

80 a

1. Öfide ʔolu genc sen ʃöyle yoʔsul
ʦur aʔı bir naʃıhat eyle kabül
2. Şüreti insan özi ʔayvān olmak
Maʕnısüz hiç yire sergerdān olmak
3. Hāşā insān-ı kāmilden bu kemlik
Meger ʔayvān ʃıfatıdur bu kemlik
4. Bu ne dimekdür insān-ı kāmilden
Şoruñ ki size diye bu delilden
5. Zire insān ʔadım i lā-yezāldür
Ol insān ki anuñ ʕaʔlı kemāldür
6. Var var iy göñül ʕıʃkıla bir dem niyāz eyle
Evsāne sözi kes aʔı yiter dırāz eyle
7. Her müddeʕı güldi baña ʕıʃk belāsından
Çoy aʔı göñül sen aʔı yiter di nāz eyle
8. ʕĀşıklara bu ʕıʃk-ıçün gülmek ʕayb olmaz
Fikri ʔo göñül gel beri endişei āz eyle
9. Enelʔaʔ urup Manşürı var meydān içinde
Çağır iy göñül ʕıʃkıla bir ser-āğāz eyle
10. ʕıʃk işine hiç ʃıgmaya ʕucb ı tekebbür
Çalender-vār ʕıʃkıla dalkuñ pelās eyle
11. Zire insān ʔadım lā-yezāldür
Ol insān ki anuñ ʕaʔlı kemāldür
12. Zire insān ʔonında ʔok şüret var
Hemān ʔayvāndur özi tek adı var
13. Ādem şüretlü vahşılar öküşdür
Ādem olan özünü bilse ʔoşdur

80 b

1. Zîre maḳṣūd âdemdür dü-cihândan
Âdem oldu nişân ol bî-nişândan
2. Âdem ṭonula geldi bunda ol şâh
Âdemde oldur aḥî bile hem-râh
3. Âdem anuñ niḳâbıdur niḳâbı
Âdeme şor ne dimekdür bu bâbı
4. Âdem bu ṭon adıdur yâ müfessir
Bu ṭonı giyen oldur bâr-ı taḳdîr
5. Daḥı hiç bu söze eyleme inkâr
Hemân oldur bu âdemde ne kim var
6. Velî farkı var âdemden âdemüñ
Âdemdür aşlı fer'î her kelâmuñ
7. Âdem var ki hemân bir şüretdür
Şüreti âdem özi ḥayvân şifâtdur
8. Âdem var ki anuñ her bir kılınıcı
Âḥiret varlığıdur dünyâ genci
9. Gel gel iy göñül çağır eyitdügi şâhı buldum
Ol benümile bile gelen hem-râhı buldum
10. Sende biledür Ḥaḳ iy göñül söyle utanma
Eytdi ki göñül bendeyimiş Allahı buldum
11. 'İşk beni eger oda yakarsa gilem yok
Bu 'ışk nûrî-y-ıla sırrı anuñ ilâhî buldum
12. Gör gör ṭali'im 'ışkıla göñlüm ferah oldu
Sevindi cânım şazı kıtur ferih buldum
13. Baḥtum çerâğı yana 'ışk sebebinden
Gümrâh oluban gezeridüm rahat buldum

81 a

1. Ādem var ki anuñ her bir kılmıcı
Āhîret varlığıdur dünyā genci
2. Ādem var ki yüzün görmek şavābdur
Ādem vardur hemān dīv hisābdur
3. Ādem var ki yüzi bir pula degmez
Ādem var bahāsı cān az ola az
4. Ādem var ki hemān nakş-ı dīvārdur
Velî dañı mefsede işlerde sūvārdur
5. Ādem var ki işinde müşküli yok
Velî şöyle şanasın ki dili yok
6. Ādem var bilmedi başın ayağın
Ādem var ki hāzır itdi yarağın
7. Ādem var ki Hakk-ıla hemdem olmuş
Ādem vardur ki yolında māt olmuş
8. Ādem var ki sözi cāndur cānda yir eyler
Ādem var ki cānından bî-zār eyler
9. Ādem var ki dāyim menzil içinde
Ādem var kaldı āb ı gil içinde
10. Ādem var Hakk-ıla vuşlat u hem-dem
Ādem var gendi işinde henüz hām
11. Var var iy göñül ‘ışk okın yüregüme atma
Yad endişeler bāri göñül derdüme katma
12. Bir lahza zāhid ü zühd i tã‘at bir dem ‘āşıkısın
Koy ahî göñül zerķ ı şalūsıñı baña şatma
13. ‘Āşıklar halk ‘ışkıçün gülmek ‘ayıb olmaz
Hoş var iy göñül ‘ışkıla hiç fikre batma

81 b

1. Var var iy göñül ‘āşıkısañi ‘ışk etegin tut
‘Aklı uyıdup gâfletile nefsi uyarma
2. Senüñi murāduñi ‘ışkısıa ‘ışkı koma elden
Çat‘ eyle göñül evsāne sözleri uzatma
3. Ādem var Hāğğ-ıla vuşlat u hem-dem
Ādem var gendü işinde henüz hām
4. Ādem vardur dāyim sözi yalandur
Ādem var ki nefsi cism i cāndur
5. Ādem var ki anuñ her bir haberi
Yine gâflete bırağur bidāri
6. Ādem var ki gendü işinde süvārdur
Ādem vardur ki hayvāndan biterdür
7. Ādem var ki yol içinde yigāne
Ādem var aşınālardan bigāne
8. Ādem var söylese taħsīn iderler
Ādem var söyleyicek tınma dirler
9. Ādem var şoħbeti cāndan ‘azizdür
Ādem var ki işinde bi-temizdür
10. Ādem var ki her işe şāhib-nağardur
Ādem var ki özinden bi-ğaberdür
11. Ādem var göresin ‘ayn-ı kemāldür
Ādem var gendü işinde melāldür
12. Ādem var şoħbeti rahmet-i cāndur
Ādem var ki gül-i yabāndur
13. Ādem vardur ādem içinde elğak
Çamu u ‘ālem ana cānıla müştāk

82 a

1. Gel gel iy göñül ‘ışk belāsına şabūr eyle
Her ne ki yolūña gele ‘ışkdan şükür eyle
2. ‘Işka tolaşan halkıla başa varıbilmez
Ço halk sözünü ‘ışkıla bir dem huør eyle
3. Eger dileseñ ma‘şukıla vuşlata irmek
‘Işka mürid ol ‘ışkı özüne pır eyle
4. Gel gel iy göñül ‘aşıkısañ cān ı göñülden
‘Işka kuvvet ol bu yolda nefsi hakır eyle
5. ‘Işk gelse başa çünki şabūr eyleyimezsın
Çoy ahi göñül bāri bu sözi ahır eyle
6. Ādem vardur ādem içinde elhak
Çamu ‘ālem aña cānıla müştak
7. Ādem diseñ şüretde cümle ādem
Velī kimisi puhtedür kimi hām
8. Kimi hayvān kimi nefsiñe kalmış
Kimi dāyim bu ‘ışk fikrine batmış
9. Budur uş ādem içinde geçen hāl
Bu resme düzülüpdür cümle pergāl
10. Çamu ‘ālem ta‘accübdür bu hālde
‘Akıllar māt olupdur bu hayālde
11. Bu sırra irebilmez ‘aql u tedbır
Māt olmışdur eger cūvān eger pır
12. Çamu eşyā bu hālde hayrān olmuş
Dāyim döner felek sergerdān olmuş
13. ‘Ālem bu deryāda ğark oldu küllī
Kimse hiç bir nişān virmedi belli

82 b

1. **Ḳamu ‘ālem ādem ḳatında mātḍur
Ādem de bilmedi ne ḥikāyetḍür**
2. **Cāna ṣorsañ bunı cān ḍaḥı bilmez
İçinde genc-i vīrān ḍaḥı bulmaz**
3. **Ne cān bildi bunı ki ten nedendür
Hemān ten ḍaḥı cāna hemḇünāndur**
4. **Var var iy göñül ol cānı yīgāneyi buldum
Baḥra ḥaliban gevher i ḍürḍāneyi buldum**
5. **Baḥtım ḇerāḡı yandı bu ‘ıṣṣ ṣafāsından
Göñlümde nāḡāḥ ḍilber i cānāyı buldum**
6. **Göñlümde bu ‘ıṣṣ sa‘ādet i genc-i ebedḍür
Gencile ṭolu gör ki ne vīrānı buldum**
7. **Ol sırrı ki cānım sevdānuñ niṣānı ‘ıṣṣḍur
Şükür ki bāri göñül bu niṣānı buldum**
8. **Didim ki göñül ‘ıṣṣıla sen bed-nām olursun
Uṣlandı göñül ḇünkü bu cihānı buldum**
9. **Ne cān bildi bunı ki ten nedendür
Hemān ten ḍaḥı cānı hemḇünāndur**
10. **Bu ‘aceb ḥikmetüñ yoḗḍur beyānı
‘Aḗıl irmez bī-niṣāndur niṣānı**
11. **Ne kimse bildi nedür ibtidāsın
Ne niṣān virdi ‘aḗıl i intihāsın**
12. **Her ne kim geldise bu mülke cāyı
Hemān ṣöyle görüpdür bu sarāyı**
13. **Ḥaberdār olmadı kimse bu ḥālden
Ya bu ḥālüñ nedür aṣlı ezelden**

83 a

1. Āhır ı n'olacakdur kimse bilmez
Gerek çok fikr itsün 'aqlı gerek az
2. Hemān bu Ay u Gün toğar tolinur
Gice irte bu nişāndan bilinür
3. Bu hisābı dahı eyden ādemdür
Ādemden özgenüfi hod 'aqlı kemdür
4. Çü ādem bu hāl içinde nādāndur
Pes hayvān ne bile ki ne nedendür
5. 'Ālem yiksān olupdur bu hayālde
Viremez kaldı cevāb su'ālde
6. Bu hāl içinde maḥv oldu ne kim var
Bu ne sırdur bunı bilmedi deyyār
7. Gel gel iy göñül 'ışk şadefinde güher oldum
Muhtaşar-iken gör ki nice mu'teber oldum
8. Uyumışıdum ğaflet içinde haberim yok
'Işk geldi nāğāh başıma gör ki ne bīdār oldum
9. 'Işk oldu naşīb sa'ādet çünki yād kıldı
Bī-hüner idim gör ki nice ehl-i hüner oldum
10. 'Ār ı nāmūsı yok diyi halk serzeniş eyler
'Işk gele başa çünki n'ideyim nāçār oldum
11. Kış günü gibi olmışıdum ğaflet elinden
'Işkı görelı şanasın evvel bahār oldum
12. Bu hāl içinde maḥv oldu ne kim var
Bu ne sırdur bunı bilmedi deyyār
13. Bu bahrufi ne dibi var ne kenārı
Ne hisābdur ki bilinmez nişānı

83 b

1. Ne hümâdur ‘âlem tolmış sâyesi
Ne hâzinedür kamunuñ sermâyesi
2. Ne evveldür ‘aceb hiç âhır olmaz
Ne âhırdur ki hirgiz ğayrı olmaz
3. Ne sûretdür bu ki cânı görünmez
Nâmı var velî nişanı görünmez
4. Bu ne gündür ki hiç irmez zevâle
Bu ne sultân ne kale bu kale
5. Bu ne cism i sûretdür cân katında
Bu ne milkdür bunuñ sultân katında
6. Bu ne dükkân ne şadefdür ne gevher
Bu ne varlık ne divandur ne defter
7. Bu ne sırdur ki güneşden ‘ayândur
Bu ne ‘ayân ki görünmez nihândur
8. Bu ne deryâ ki ‘âlem ğarķ olupdur
Bu ne ğarķ ki ‘âlemden fark olupdur
9. Bu ne dıldür ki tesbîhin yañılmaz
Bu ne hâldür bunuñ kimesne bilmez
10. Var var iy göñül ‘ıřķıla şabr ı arâmuñ yok
‘ıřķ oldu pişerñ dünyâda hiç dahı ğamuñ yok
11. Her kişiye bir iş ucu degdi bu cihânda
Sen ‘ıřķı koma dahı hiç özge maķâmuñ yok
12. Gerçi ki bu ‘ıřķa göñül tevbe kılayın dir
Bî-vefâlıĝıñ var iy göñül senüñ inâmuñ yok
13. Bu ‘ıřķıla bir olalı ben ayaĝa düşdüm
Cevrile beni yakma çün luřfuñ görmek yok

84 a

1. **Çamu tikende bitdi gül-i aħmer
Çarışdı birlik oldu gül ü şeker**
2. **Var var iy göñül söyle bu ‘ışkıla niřānından
Tutduñsa eger yāruñ lebler-i zülālinden**
3. **Göñlüm vırānı ‘ışkıla genc-i kadīm oldu
Ayırma göñül sen aħī genc-i vırānından**
4. **‘ışk etegini tut ki senüñ murāduñ ‘ışkdur
Geç ço iy göñül dünyenüñ sūd ı ziyānından**
5. **‘ışk sırrını sen her nāşiye eylemegil fāş
Yigrek şakınur ‘āşık olan ‘ışkı cānından**
6. **‘ışk küfri göñül yık ola her yöne ki bakşafı
Her bir zāhid-i ra‘nā şālusuñ imānından**
7. **Çamu tikende bitdi gül-ü aħmer
Çarışdı birlik oldu gül ü şeker**

DİZİN SIRASI

İSİM

A. Yalın Teklik Hâller

Yalın Hâl

+ yardımcı fiiller

(i-, tur-)	+ soru
et-	+ soru
eyle-	+ soru
ol-	+ soru
kıl-	+ soru
it-	+ soru

+ edatlar

İlgi Hâli

a) ufi / üñ	+ soru
b) nuñ / nüñ	+ soru
c) İlgi Hâli + ki	+ soru

Yükleme Hâli	+ soru
Yönelme Hâli	+ soru
Bulunma Hâli	+ soru
Ayrılma Hâli	+ soru
Vasıta Hâli	+ soru
Eşitlik Hâli	+ soru
Yön Gösterme Hâli	+ soru

B. İyelik Ekleri:

Teklik	I. Teklik Şahıs Yalın Hâl	+ soru
	Yükleme Hâli	+ soru
	Yönelme Hâli	+ soru
	Bulunma Hâli	+ soru
	Ayrılma Hâli	+ soru
	Vasıta Hâli	+ soru
	Eşitlik Hâli	+ soru
	Yön Gösterme Hâli	+ soru
Çokluk	II. Teklik Şahıs	
	III. Teklik Şahıs	
	I. Çokluk Şahıs	
	II. Çokluk Şahıs	
	III. Çokluk Şahıs	

C. Çokluk

Yalın Hâl	+ soru
İlgi Hâli	+ soru
Yükleme Hâli	+ soru
Yönelme Hâli	+ soru

Bulunma Hâli	+ soru
Ayrılma Hâli	+ soru
Vasıta Hâli	+ soru
Eşitlik Hâli	+ soru
Yön Gösterme Hâli	+ soru

FiİL

A. Basit Çekimler:

Geniş Zaman	Teklik	I. Tekil Şahıs	+ soru
		II. Tekil Şahıs	+ soru
		III. Tekil Şahıs	+ soru
	Çokluk	I. Çoğul Şahıs	+ soru
		II. Çoğul Şahıs	+ soru
		III. Çoğul Şahıs	+ soru

Anlatılan Geçmiş Zaman

Belirli Geçmiş Zaman

Görülen Geçmiş Zaman

Gelecek Zaman

Emir

Şart

İstek

Gereklilik

Zarf- Fiiller

Sıfat- Fiiller

Birleşik Zamanlar

Hikaye

Rivayet

Şart

Olumsuz fiil çekimleri (Olumlu fiil çekimleri ile aynı sırada)

Mastarlar -mak / mek

-ma / me

-ış / - iş (Yalın hâlden başlamak kaydıyla hâl ekleri sırasında)

DİZİN

-A-

āb	(Far.)	su
		ā. 63a.7
āb ı gil	(Far.)	su ve çamur
		ā. 15a.10, 22a.8, 81a.9
ābād	(Far.)	bayındır, mamur
		ā.1 (nūr-ı ā.) 32b.12
abdāl	(Ar.)	dünya ile ilgisini kesip Tanrı' ya bağlanmış olan derviş
		a.a 14a.11
āb-ı hayāt	(Far.+Ar.)	ölümsüzlük suyu <i>krş.</i> āb-ı hayvān
		ā.uñ 25b.3
āb-ı hayvān	(Far.+Ar.)	canlılık suyu <i>krş.</i> āb-ı hayāt
		ā. 25a.9
		ā.dan 59a.3
‘acāyīb	(Ar.)	acayip, çok tuhaf, anlaşılmaz
		a. 12b.7, 13b.9, 45a.9
		(‘a.ū’1-‘aceb) 64a.11
‘aceb 1	(Ar.)	acayip, tuhaf ve garip olan
		‘a. 6b.13, 8b.10, 10b.7, 37b.9, 67a.9, 75a.3, 82b.10
		(‘acāyībū’1- ‘a.: çok garip ve gülünç olan) 64a.11
‘aceb 2	(Ar.)	acaba
		‘a. 33a.11, 40a.3, 44a.12, 83b.2
‘Acem	(Ar.)	İran, İran ülkesi
		‘A. (mülk-i ‘A.: İran, İran ülkesi) 27a.12
acı	(T.)	kırıcı, üzücü, incitici, dokunaklı
		a. 9b.1
acıq-	(T.)	açlık duymak, yemek yeme gereği duymak
		a.mağ 34b.5-11
aç	(T.)	yemek yeme ihtiyacı olan veya yemesi gereken, tok karşıtı
		a. 1b.7, 27a.6, 38a.1
aç- 1	(T.)	açmak
		a.dı 15a.4, 33b.2
		(baş a.) 66a.8
		(a. gözünü) 16a.6
		(gözün a.) 45b.3
		(gözünü a.) 5a.12, 8a.12, 20a.11, 28a.10, 30a.2, 34a.9-12, 39a.10, 39b.13, 75a.3
		(gözünü a.) 7a.9, 33b.11

		a.a	(gözin a.) 61a.13 (gözün a.) 66b.8 (a. gözünü) 61a.10
		a.up	(gözin a.) 38a.2
		a.anlar	24b.6
		a.mağ	35b.13
		a.mağā	42a.7
aç- 2	(T.)		açmak, ortaya çıkarmak, ifşa etmek
		a.ar	(a. ol-) 69b.12
		a.ma	8a.8, 18a.3
açık	(T.)		açık, açılmış, kapalı olmayan
		a.dur	75a.3
açıl-	(T.)		açılmak, meydana çıkmak
		a.ur	(a. derece) 14b.9
		a.dı	41a.10, 75b.10-12 (gözi a.) 41a.8
		a.sa	24b.6
		a.a	4a.10, 16b.3 (gözün a.) 33b.6 (gözi a.) 61b.2
ad 1	(T.)		bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya yarayan, bildirmeye yarayan söz, isim
		a.	9b.4, 36b.12 (a. söylen-: ad verilmek, ad konulmak) 2a.11
		a.ı	13a.2, 15a.12, 25b.11, 36a.7, 36b.11, 63a.6, 65a.7-8, 66a.4-5-6-12, 76a.8, 80a.12
		a.ıdur	80b.4
		a.ım	79a.1
		a.um	78b.13
		a.ıfidur	44b.13
		a.uñ	27a.7, 28a.1
		a.ını	1b.1-2, 72a.13
		a.ına	66a.4
		a.ları	24a.4-5
ad 2	(T.)		ün, nam, şöhret
		a.	67b.12
ādāb	(Ar.)		terbiye ve usûl, kaide
		ā.	3b.10
ādem 1	(Ar.)		insan, insanoğlu, adam
		ā.	4b.12-13, 26b.3, 27a.3-7-9, 34a.10-11, 45a.12, 58a.11, 58b.13, 59b.1-4-8-9, 60b.10, 62a.6, 65a.7-8, 68a.12, 69b.9, 73b.9, 80a.13, 80b.1-2- 3-4-7-8, 81a.1-2-3-4-5-6-7-8-9-10, 81b.3-4-5- 6-7-8-9-10-11-12-13, 82a.6-7-9, 82b.1, 83a.4 (şüret-i ādem) 69a.8 (ā. oğlu) 4b.13

		ā.dür	5a.13, 15a.12, 80b.1-6, 83a.3
		ā.üñ	80b.6
		ā.e	15a.11, 27a.2, 77b.12
		ā.de	4b.12, 59b.9, 80b.2-5
		ā.den	15b.2, 80b.6, 83a.3
Ādem 2	(Ar.)		Hz. Adem, ilk peygamber
		Ā.	4a.4-6-9, 4b.5-6-8-10-11, 5a.6-13, 5b.2-3-9-10 (zürriyet-i Ā.) 4b.6
		Ā.üñ	4a.8, 4b.9-10, 5b.1
		Ā.i	5a.7
		Ā.e	4a.1-3-5-8-11, 4b.4-8, 80b.3
		Ā.de	5a.6
		Ā.den	4b.7, 7b.2
ādemī	(Ar.)		insanoğlu
		ā.	59b.4 (sırr-ı ā.) 15a.1-7
adlu	(T.)		adlı, isimli
		a.	6b.2
		a.yıdı	5b.11
āfitāb	(Far.)		güneş
		a.	3a.1, 15a.13, 66a.3, 75b.10
ağ	(T.)		ip, sicim, tel gibi ince şeylerden kafes biçiminde yapılmış örgü
		a.a	5b.5
ağ-	(T.)		çıkmaq, yükselmek
		a. madı	1b.3
ağaç	(T.)		ağaç
		ağaca	79a.8
		ağacına	1b.1
ağla-	(T.)		ağlamak
		a.mağ	34b.5-11
ağu	(T.)		zehir
		a.	26a.5, 41a.7
ağyār	(Ar.)		gayrılısar, başkalar, yabancılar
		a.	14a.12, 18b.9, 19a.9, 29a.9, 65b.4, 67a.11, 67b.6, 74a.8-10, 77a.9 (a. ol-: yabancılaşmaq, yabancı gibi olmak) 2a.7, 15b.6 (dilber-i a.) 14a.13
		a.1	5a.2
		a.a	20b.2
ağ(i)z	(T.)		ağız
		a.im	75b.3

ah	(T.)		ah, sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi gibi duygular anlatan ünlem edatı
		a.	71a.7
āh	(T.)		ilenme, beddua
		ā.inı	71a.9
‘ahd	(Ar.)		and, yemin
		‘a.e	(‘a. vefā eyle-: sözünü tutmak) 59b.11
		‘a.in	62a.9
āḥır	(Ar.)		son, sonra, nihayet
		ā.	3b.3, 17a.7, 31b.2, 36a.6-9, 39a.9, 62b.5, 66a.3, 68b.12, 72b.12, 73a.5, 74b.1, 76b.9, 79b.4
			(ā. eyle- : bitirmek, sona erdirmek) 82a.5
			(ā. ol- : bitmek, sona ermek) 10a.2, 83b.2
		ā.dur	83b.2
		ā.ıfı	28a.6
		ā.ı	72b.6, 83a.1
ahī	(Ar.)		kardeş (seslenme edatı)
		a.	3b.7, 4a.9, 5a.12, 8a.2, 9a.4, 10a.12, 11a.1-2-3-12, 12a.5, 12b.7, 14a.2-8-13, 19a.12, 19b.5-9-13, 21a.5, 21b.10-11, 22a.6-7, 23a.3, 25a.12, 25b.5, 26a.12, 26b.12, 27a.1-7, 27b.2, 28a.10, 29a.6, 30a.4, 32a.8, 32b.6, 33b.4-11, 34a.11, 34b.6, 35b.7, 39b.1-9-10-11, 40a.1-6-12, 42b.9, 43b.12, 44a.8-9, 44b.13, 64a.8, 65b.13, 70a.10-11, 70b.9, 71b.4, 72b.2, 77b.3, 78b.1, 80a.1-6-7, 80b.2, 81a.12, 82a.5, 84a.3
āḥiret	(Ar.)		öbür dünya, öteki dünya
		ā.	16a.7-13, 64b.10, 71a.5, 74b.11, 76a.9, 78a.1, 79b.9, 80b.8, 81a.1
aḥmak	(Ar.)		pek akılsız, sersem, şaşkın
		a.lar	32b.3
Aḥmed	(Ar.)		Hız. Muhammed
		A.	65a.3, 66a.4
		A.dür	65a.8
		A.ise	69b.6
aḥmer	(Ar.)		kırmızı, kızıl
		a.	(bāde-i a.)28b.4
			(gül-i a.) 84a.1
			(gül-ü a.) 84a.7
aḥter	(Far.)		yıldız
		a.	72b.9, 79a.3-9

ak- 1	(T.)	akmak, (sıvı için) akmak
	a.ar	25a.9, 40b.3
	a.dı	2b.3
	a.sın	27b.6
ak- 2	(T.)	meyletmek, gönlü kaymak
	a.dıfı	13b.1
	a.ma	72b.2
akça	(T.)	para, akçe
	a.	32a.6-12, 32b.1
	a.dur	32b.1
‘akıl	(Ar.)	akıl, us <i>krş.</i> ‘akl
	‘a.	3b.11-13, 13a.13, 22a.8, 32b.9, 33a.2, 34b.9, 35a.13, 42a.4, 43a.1, 63b.4, 65a.9, 68b.1-7, 82b.10, 83a.1
	‘a.a	32b.11
	‘ā.lar	82a.10
‘ākīl	(Ar.)	akıllı
	‘ā.	3b.9, 4a.7, 18a.6-11, 21b.1, 25a.4, 25b.13, 27b.5, 33a.5, 77b.11 (‘ā. ol-) 12b.6-12
	‘ā.ıdıfı	69a.5
akīk	(Ar.)	çok kere kırmızı renkte olan bir cins değerli taş
	a.	43a.11
‘akl	(Ar.)	akıl, us <i>krş.</i> ‘akl
	‘a.	12a.4, 14b.11, 31b.3-9, 40a.5, 71a.13, 74b.7, 82a.11, 82b.11 (‘a.-ı kül: her şeyi kavrayan akıl) 21b.10, 77b.8 (‘a.-ı mecāz) 61a.4 (‘a.-u cān) 73a.9
	‘a.ıfı	27a.3, 27b.7, 40a.5, 56b.13, 70b.8, 72a.4
	‘a.ı	6b.12, 10a.7-8, 11a.7, 11b.10, 16a.7-13, 21b.10, 27a.3, 36b.12, 44a.5, 56b.13, 66a.13, 80a.5-11, 81b.1, 83a.3
	‘a.a	4a.13, 12a.7, 61b.7
	‘a.ıla	39b.7, 41a.1
	‘a.ım	6b.10, 63b.4, 64b.2, 66a.10, 77a.3
	‘a.ımı	26b.6
	‘a.um	10a.1
	‘a.umı	3a.13, 11b.11, 31a.5, 39a.1-4, 77a.4
	‘a.uma	24a.8, 73b.9
	‘a.umıla	34a.7
	‘a.ıfı	72a.3
al-	(T.)	almak
	a.ur	11b.4

		a.mışam 14b.8
		a.mış 32b.2, 71b.3
		a.mışlar 36a.7
		a.ıpdır 17a.5, 29b.1
		a.dı 28a.12
		(perveriş a.: beslenmek, terbiyelenmek) 40b.4
		(yil a. : sürükleyip götürmek) 68b.9
		a.sın 14b.5
		a.sun 73a.9
		a.iban (a. sırrımı: sırrını öğrenmek) 14b.2
		a.ip 41a.10
		a.up 21a.7
		a.urdu (a. naşib) 30b.11
		a.mışdı (uyku-yı gaflet a.: gaflet uykusuna dalmak)
		6b.7
		a.mağa (beni benden a.) 11a.6
		a.maz 44a.2
		a.madı (murād a.) 7b.10, 8a.3
		a.masun 32a.1
a'lā	(Ar.)	büyük, büyüklük
alda-	(T.)	a.yı (sırr-ı a.: büyük sır) 2b.11
aldan-	(T.)	aldatmak, kandırmak, oyun etmek
		a.dı 21b.6, 43b.2
		bir hileye, bir yalana kanmak
		a.ma 23a.4
‘ālem 1	(Ar.)	dünya, cihan; kendine özgü birçok niteliği
		bulunan şey veya farklı davranış içinde
		bulunan kimse
		‘ā. 4b.11, 29a.12, 54b-10, 64b.4, 65b.1, 75b.5,
		79b.6, 83b.1-8
		‘ā.dür 5a.13, 15a.3
		‘ā.i 4b.9, 22a.9, 29b.6, 45a.6, 61b.4, 63a.13, 71b.9,
		74a.13
		‘ā.de 77b.2, 78a.11, 78b.8
		‘ā.den 83b.8
‘ālem 2	(Ar.)	insanlar, halk
		‘ā. 2a.7, 4b.8, 11a.12, 11b.3, 19a.3, 35b.9, 54b.9,
		62b.8, 67b.4, 68a.9, 76b.11, 81b.13, 82a.6-10-
		13, 82b.1, 83a.5
		‘ā.üfî 5a.5, 44b.1-7, 74b.11, 79a.7
		‘ā.e 62b.11, 63a.4, 78a.1
		‘ā.de 78a.5
		‘ā.den 62b.7, 71b.5, 73b.5, 78a.4

ālet	(Ar.)	bir el işini bir mekanik işi gerçekleştirmek için kullanılan özel olarak yapılmış nesne
		ā.i 35a.1
		ā.sin 71a.3
alıcı	(T.)	satın almak isteyen kimse, müşteri
		a. 14b.4
alık-	(T.)	bitmek, tükenmek, bitirmek
		a.dı 29b.8
ālī	(Ar.)	yüce, ulu
		ā. 40a.5
Allāh	(Ar.)	Allah
		A. 1b.2, 3a.3, 14a.7, 61a.9
		A.1 80b.10
alt 1	(T.)	alt, bir şeyin altı
		a.ında (yir a.) 2b.6
alt 2	(T.)	bir şeyin etkisi ve sınırları içinde bulunan
		a.ında 12a.13, 30b.5
altun	(T.)	altın
		a. 12a.3-9, 32b.1, 59b.5, 63a.1
		a.a 20a.2
		a.iken 7a.11
alūde	(Far.)	bulaşmış, bulaşık
		a. (a. kıl-: bulaştırmak) 39b.6
‘ām	(Ar.)	umumî, genel
		‘ā. (ḥāş u ā.: herkes) 74a.13, 75b.5
a‘mā	(Ar.)	kör
		a. 64a.4-10
a‘māl	(Ar.)	işler
		a.i 24a.2
‘amel	(Ar.)	iş
		‘a. 25a.11, 69a.2
		‘a.üñ 13a.8, 27b.10
		‘a.üñden 16a.12
		‘a.i 38a.3
		‘a.leri 23b.13
ān	(Far.)	şu, bu
		ā. (in ā.) 29b.5
añ-	(T.)	birini, bir şeyi akla getirerek sözünü etmek, hatırlamak
		a.a 38a.2
		a.ardıñ 33a.11
		a.maz 43b.9
ana	(T.)	çocuğu olan kadın, anne
		a.m 78a.9
añia	(T.)	bkz. ol-2

‘anāşır	(Ar.)	unsurlar, elemanlar, öğeler
		‘a. 18a.9-11, 35a.4, 65b.2, 68b.13
		‘a.dan 18a.9
‘anber	(Ar.)	ada balığının bağırsaklarında toplanan yapışkan, yumuşak, misk gibi kokan bir madde
		‘a. 25b.10, 40b.3
anca 1	(T.)	öyle, o şekilde
		a. 29b.5
anca 2	(T.)	o kadar, o derece, o denli
		a. 77a.11
ancağ 1	(T.)	yalnız, sadece
		a. 19a.3, 25b.3, 29b.2, 42a.12
ancağ 2	(T.)	lâkin, ama, fakat
		a. 16a.3, 28b.10-13
anda	(T.)	orada
		a. 4a.3, 7b.8, 9b.10, 29a.11-12-13, 29b.4-7-13, 30a.1, 34b.4-5-11, 35a.3-7, 42a.10-12, 42b.3, 61b.5-11, 62b.7, 64a.12, 64b.6, 65b.2, 71a.4-10, 72a.6
		a.dur 1b.5
andan	(T.)	bkz. o-2
‘andelib	(Ar.)	bülbül
		‘a. 44b.11
		‘a.e 42a.4
anı	(T.)	bkz. ol-2
afla-	(T.)	bir şeyin ne demek olduğunu, neye işaret ettiğini kavramak
		a.dı 10a.7, 13a.2, 66b.1
		a. 10b.12-13, 11a.1-2-3, 12a.8, 23a.7, 61a.12, 69a.11
		a.ğıl 8a.4
		a.ya 12b.13, 13a.1, 61b.2
		a.yasın 8b.10
		a.dığı 37a.6
		a.yan 13a.1, 72a.4
		a.yana 5a.10, 10a.8
		a.yıbak 11a.2, 61b.7, 67a.12, 69b.9
		a.yibilür 33b.6
		a.yibilesin 8b.8
		a.maya 15a.2
anlar	(T.)	bkz. ol
aflat-	(T.)	bir konu üzerinde açıklamada bulunmak, bilgi vermek, izah etmek
		a. 27a.5
		a.dı 4a.11, 4b.4

anufî	(T.)	bkz. ol
‘ār 1	(Ar.)	utanma, utanç duyma
	‘ā.	23b.4, 28b.2, 31a.2, 68b.2, 69b.13, 71a.6, 71b.8, 76a.3, 83a.10 (‘ā. it-: utanmak, sıkılmak) 6a.11
	‘ā.iseñ	5a.2
	‘ā.1	4a.13, 43b.13, 69b.11, 79a.4
	‘ā.in	69a.6
ara 1	(T.)	ara, ortalık yer
	a.	24a.6-12, 75b.12
	a.da	16b.10, 66b.13, 74a.3
	a.dan	16b.4, 40b.9, 41a.2, 60b.7, 61b.12, 63b.3, 68b.11, 71b.10, 75a.12, 76b.2-12
	a.sı	41a.1, 54b.2
	a.sında	63b.10, 67a.5
ara 2	(T.)	iki şeyi birbirinden ayıran uzaklık, açıklık, aralık, boşluk, mesafe
	a.da	24b.5, 37b.3, 39b.7, 73a.2
ara 3	(T.)	kişilerin veya toplulukların birbirine olan ilgisi
	a.da	36b.1-7, 61b.10, 67a.11, 72b.4-13, 74b.6, 75a.9-11, 75b.4-8
‘Arab	(Ar.)	Arap
	‘A.	29a.11 (diyār-ı ‘A.: Arap ülkesi) 27a.12
ārām	(Far.)	karar kıılma
	ā.	69b.11, 71b.8 (ā. kııl-: karar kıılmak, bir yerde kalmak) 7b.9
	ā.uñ	83b.10
ārāyiş	(Far.)	sūs, bezek
	ā.	(ā. ol- : sūslenmek, bezenmek) 44b.9, 72b.9
arbede	(Ar.)	kavga, patırtı
	a.	73a.2 (a. kııl-: kavga etmek, dövüşmek) 39b.8, 66b.10
ard	(T.)	arka, geri
	a.ında	5a.7, 45a.11, 45b.4, 79b.13
arı	(T.)	saf, öz, temiz
	a.	4b.1
‘ārif	(Ar.)	bilen, bilgili, irfan sahibi
	‘ā.	69b.7, 73b.3
	‘ā.e	70a.3
	‘ā.dür	43a.1
	‘ā.iseñ	64a.6-9, 74b.9
arķun	(T.)	aheste, yavaş, sakin, ağır
	a.	25b.7

arķunlık	(T.)	yavaşlık, ağırlık, sakinlik
		arķunlığıla 42b.7
armagan	(T.)	birini sevindirmek, mutlu etmek için verilen şey, hediye
	a.	13b.9
		(a. ol-: hediye edilmek) 24a.11
arpa	(T.)	arpa
	a.	25b.8
‘ārsuz	(Ar.+T.)	utanma duygusunu yitirmiş, utanmaz
	‘a.	72b.1
‘arş	(Ar.)	gökyüzü
	‘a.	65b.1, 79a.12
	‘a.1	35b.4
	‘a.dan	63a.13
art-	(T.)	artmak, çoğalmak
	a.asın	13a.8
artur-	(T.)	arttırmak, çoğaltmak
	a.ur	22a.5
artuķ 1	(T.)	başka, gayri, maada
	a.	19b.2, 29b.7-13, 36a.9
artuķ 2	(T.)	çok, fazla
	a.	20b.11
ārzū	(Far.)	istek, heves
	ā.sı	23b.3-9
as-	(T.)	bir şeyi aşağıya sarkacak biçimde bir yere iliştirip sarkıtmak
	a.maya	5b.8
āsān	(Far.)	kolay
	ā.	(ā. ol-: kolaylaşmak) 40b.4
	ā.dur	79b.9
āsāyiş	(Far.)	rahat, huzur
	ā.im	42b.6
aşıl	(Ar.)	asıl, esas <i>krş. aşl</i>
	a.	25b.13
aşıl- 1	(T.)	asmak işine konu olmak
	a.ursın	2a.5, 32a.10
aşıl- 2	(T.)	bir yere tutunup sarmak
	a.dı	32a.9
āşī	(Ar.)	karşı gelen, isyankâr
	ā.	38a.5, 39a.11, 59b.6, 68a.6
		(ā. ol-: karşı gelmek, isyan etmek) 38a.5
aşıl	(Ar.)	sağlam
	a.	3b.13
aşlā	(Ar.)	hiçbir vakit
	a.	79a.8

aşl	(Ar.)	asıl, kök, esas <i>krş. aşı</i>
	a.ıfıdur	35a.10
	a.1	3b.3-9, 5a.1-9, 13a.3-3, 14b.9, 17a.9, 17b.8, 18a.2-8, 18b.3-3-4-4, 19a.1, 20a.8, 21a.1, 29b.2-12, 31a.11, 35b.7, 36a.6, 65a.8-13, 66a.6-12, 69b.7, 71b.1, 74a.4, 80b.6, 82b.13
	a.ıdur	67a.3, 74b.2
	a.ıdurur	31a.4, 38b.13, 39a.6
	a.ımı	13a.4, 25b.12, 61a.12
	a.ına	29b.12, 31a.4, 43b.9
	a.ıyıla	14b.8
aşşı	(T.)	yarar, çıkar, kazanç, kâr
	a.	3b.13, 25a.6, 27b.4
	a. mı	(a. et-: yarar etmek, fayda vermek) 14b.7
		(a. kııl-: yarar etmek, fayda vermek) 31a.3
āsumān	(Far.)	gök, sema
	ā.	10b.7
		(ā. kııl-: ölçüyü aşmak, sınırı geçmek) 44b.5
aş	(T.)	pişirilerek hazırlanan yemek
	a.	29b.5
	a.ıla	8a.6
	a.ıfıa	26a.5
	a.ları	22b.9
aş- 1	(T.)	ölçüyü aşmak, sınırı geçmek
	a.ma	26a.1
	a.mayasın	16a.9
aş- 2	(T.)	aşmak, öte yanına geçmek
	a.a	(a. gel-) 21a.5
aşağa	(T.)	aşağı
	a.	15b.9
‘āşık	(Ar.)	birine, bir şeye tutkun
	‘ā.	19b.2, 27a.11-13, 28b.4, 30a.7, 40a.9-10, 59a.9, 67a.8-13, 67b.1, 72a.13
		(‘ā. kııl-: kendine bağlamak, âşık etmek) 37a.5
		(‘ā. ol-: âşık olmak, tutulmak) 10a.11, 26b.8, 28a.3, 28b.3, 29b.12, 34b.10, 84a.5
	‘ā.sın	71a.8, 81a.12
	‘ā.dur	11b.3, 11b.5
	‘ā.ısañ	20a.2, 74b.9-12, 81b.1, 82a.4
	‘ā.uñ	26b.7-8
	‘ā.a	28a.2, 34a.3, 79b.8
	‘ā.ıla	24a.9
	‘ā.lar	21a.9, 70b.6, 76b.13, 81a.13
	‘ā.lara	26a.4-6, 40a.10, 73a.2-3, 74b.12, 79b.9, 80a.8

āşikār	(Far.)	belli, açık, meydanda <i>krş. aşkāre, aşkere</i>
	ā.	7b.2, 41b.11
āşinā	(Far.)	bildik, tanıdık
	ā.	69a.9, 74a.10, 76b.9
		(ā. ol-: tanışmak, tanıdık olmak) 7a.10, 34b.7
	ā.yam	31b.7
	ā.sın	71a.7
	ā.ñ	15b.6
	ā.lardan	81b.7
āşinālık	(Far.+T.)	birbirini bilme, tanıma, tanışıklık
	ā.	(ā. eyle-: āşinālık etmek, tanışmak) 72a.13
aşkāre	(Far.)	belli, açık, meydanda <i>krş. aşkere, āşikār, eşkere</i>
	a.	45a.12
aşkere	(Far.)	belli, açık, meydanda <i>krş. aşkāre, āşikār, eşkere</i>
	a.	10a.4
		(a. ol-: belli olmak, açık etmek) 11a.10, 12a.3-9-11
aşla-	(T.)	elde edilmesi istenilen herhangi bir ağacın bir parçasını anaç üzerine kaynaştırarak üretmek
	a.yalum	1b.1
at-	(T.)	atmak
	a.arsın	20a.1, 26a.4
	a.dı	72b.1, 74a.9, 78b.2
	a.	8b.3, 61a.4
	a.ar	(a. ol-) 77a.9
	a.mağa	13b.7
	a.mazsın(yābāna a.)	44a.3
	a.ma	81a.11
ata	(T.)	baba
	a.m	78a.9
‘aṭā	(Ar.)	bağış, bahşiş, ihsan
	‘a.	36a.2
‘aṭā’i	(Ar.)	bağışa ait, bağışla ilgili
	‘a.	59a.11
āteş	(Far.)	od, hararet, kızgınlık
	ā.	63a.7
atlan-	(T.)	at sahibi olmak, at almak
	a.	73a.3
āvāre	(Far.)	serseri, boş gezen, işsiz güçsüz, aylak
	ā.	22b.11, 28a.9, 33b.8
		(ā. ol-: serserileşmek, işsiz güçsüz dolaşmak)
		26b.13

Ay	(T.)	A.	yer yuvarlağının uydusu, kamer 3b.8, 11b.4, 29a.4-10, 30b.8, 31a.9, 35a.8, 35b.1-11, 36a.4, 40a.2, 56b.12, 65a.11, 72b.8, 79a.10, 83a.2
		A.1	21b.4, 25b.1
		A.da	25a.6
		A.dan	17a.8
ayak	(T.)		ayak
		a.	25a.7, 30a.11, 67a.2
		ayağa	7b.13, 25a.7, 39a.5, 67a.2
			(a. düş-: 1. acz içinde kalmak, kuvvetten düşmek) 42b.9
			(a. düş-: 2. değerini ve saygınlığını yitirmek) 7b.11, 63b.5, 76a.4, 83b.13
			(a. şal-: ayak altında bırakmak, ayak altına atmak) 31b.6
			ayağuma 54b.1
			ayağufıda 72a.5
			ayağı 62a.4
			ayağınufı 64a.4-10
			ayağın 81a.6
			ayağında 25b.2, 74b.13, 77b.13
‘ayān	(Ar.)		belli, açık, meydanda
		‘a.	17a.3-11, 19a.7, 54b.13, 67a.4, 68b.13, 83b.7 (‘a. eyle-: belli etmek, açığa vurmak) 7b.1, 13b.4
			(‘a. ol: belli olmak, açığa çıkmak) 2a.4-10, 4b.12, 5a.6, 7b.5, 8b.13, 9a.1, 14b.11, 20a.11, 20b.10-13, 41a.6, 65a.12, 68a.11, 77b.5
			(‘a. kıl-: belli etmek, açığa vurmak) 9a.10
			(‘a. it-: belli etmek, açığa vurmak) 73b.9
		‘a.dur	34a.5, 79b.12, 83b.7
‘ayb	(Ar.)		utanılacak şey, kusur, ayıp, leke <i>krş.</i> ‘ayib
		‘a.	67a.7
			(‘a. ol-) 80a.8
aydın	(T.)		işık alan, ışıklı, aydınlık
		a.	65a.11
			(a. ol-: aydınlanmak) 35b.11, 36a.4
‘ayıb	(Ar.)		utanılacak şey, kusur, ayıp, leke <i>krş.</i> ‘ayb
		‘a.	(‘a. ol-: yakışık almamak, uygun düşmemek) 81a.13
ayıl-	(T.)		sarhoşluk, baygınlık gibi bir durumdan kurtulmak, kendine gelmek
		a.dığı	37a.7

āyına	(Far.)	ayna	<i>krş. āyīne, ayna</i>
		ā.fıdağı	30b.7
ayır-	(T.)	a.ma	84a.3
ayıt-	(T.)	a.	27b.13
āyīne	(Far.)	ayna	<i>krş. āyına, ayna</i>
		ā.	17a.4, 20b.8, 30a.9
		(ā. kıl-)	45a.3
		ā.yile	45a.3
		ā.fıi	5b.4-5, 71b.10
		ā.sini	8b.12
‘ayn	(Ar.)	kaynak	
		‘a.	(‘a.-ı kemāl: nazar değme, gözün çok tesirli bakışı) 81b.11
			(‘ayn-ı <i>ḥaqq</i> ı <i>ḥaḳīkāt</i> : gerçeğin kaynağı) 51b.7
ayna	(Far.)		(< āyīne) ışığı yansıtan, varlıkların görüntüsünü veren, cilalı ve sırlı cam
		<i>krş. āyīne, āyına</i>	
		a.sı	77b.4
		a.sın	61a.10
‘ayne’l-bakar	(Ar.)	öküzgözü	
		‘a.a	4a.3-4
‘ayn’el-yakīn	(Ar.)	bir şeyi kendi gözüyle görüp mahiyetini bilme	
		‘a.	52a.5
ayrı	(T.)	ayrı, başka, farklı	<i>krş. ayru</i>
		a.	18b.13
ayrılık	(T.)	ayrılma, uzak kalma, bir arada olmama	<i>krş. ayrılık</i>
		a.	19b.11
ayru	(T.)	ayrı, başka, farklı	<i>krş. ayru</i>
		a.	21a.4-10-11, 21b.1, 25b.11, 28b.9-12, 36a.11, 37a.1, 65b.13, 70b.1-7-10, 74b.3-5
		a.sın	32b.7
ayruḳsı	(T.)	başka, başka türlü, farklı	
		a.	18a.12, 37a.1, 42b.13, 50a.13, 64a.13
ayrılık	(T.)	ayrılma, uzak kalma, bir arada olmama	<i>krş. ayrılık</i>
		a.	20a.4, 28b.10-13
‘ayyār	(Ar.)	hilekār, dolandırıcı	
		‘a.	32a.3
		‘a.ı	10b.9
		‘a.a	20b.3

‘ayyārlik	(Ar.+T.)	hilekârlık, dolandırıcılık
		‘ayyārlikı 18a.10
az	(T.)	alışılmış olandan, umulandan veya gerekenden eksik, çok karşıtı
		a. 1b.6, 19b.11, 20a.4, 29b.7-13, 60a.12, 60b.5, 80a.8, 81a.3, 83a.1
az- 1	(T.)	taşkınlıkta ileri gitmek, yolunu şaşırarak
		a.arsın 13b.13
		a.mış 37a.3
		a.ip (yolın a.) 26b.5-11
az- 2	(T.)	bozulmak, değişmek
		a.masun 27b.10
‘azāb	(Ar.)	işkence, keder
		‘a. (‘a. ol-) 67a.12
āzād	(Far.)	serbest bırakmak, kurtulmuş, serbest olan
		ā. 30a.7, 42a.12, 70a.7, 71b.5, 76a.9
		(ā. eyle-: serbest bırakmak, salıvermek) 6a.8
		(ā. ol-: serbest bırakılmak, salıverilmek) 12b.4, 74a.6, 76a.9
azık	(T.)	yiyecek besin, gıda
		azığı 38a.1
‘aziz	(Ar.)	sevgide üstün tutulan
		‘a. 15a.8, 42a.10, 43a.3
		(‘a. ol-) 2b.4
		‘a.dür 22b.6, 81b.9

-B-

bāb 1	(Ar.)	kapı
		b. 4a.10, 75a.3, 75b.10
bāb 2	(Ar.)	mevzu, konu, bölüm
		b. 3b.10, 43b.10, 73a.10
		b.1 80b.3
bād	(Far.)	yel, rüzgâr
		b. (hāk ü b.) 55a.9, 63a.7
bāde	(Far.)	şarap
		b. (b.-i aḥmer: kırmızı şarap) 28b.4
		(b.-i cām: şarap kadehi) 27a.13
Bağdād	(Ar.)	Bağdat <i>krş.</i> <i>Bağdāt</i>
		B.da 13b.11
Bağdāt	(Ar.)	Bağdat <i>krş.</i> <i>Bağdād</i>
		B.da 22a.12
bağ	(T.)	ip, sicim, şerit, tel gibi düğümlenebilir nesne
		b. 30b.2
		b.dan (b. boşan-: ipini koparmak) 31a.3, 37a.4-10
bāğ	(Far.)	meyve bahçesi
		b.ında 12a.10
bağla- 1	(T.)	gönlünü kazanmak, gönül vermek, etkisi altına almak
		b.r 63a.8
		b.mış 22a.3
		b.ma 69b.1
bağla- 2	(T.)	geçiş engellemek
		b.mışdur 23a.10
bağla- 3	(T.)	bağ veya başka bir araçla tutturmak
		b.dı 4a.2, 43b.4
		b. 27b.10
		(b. bilüfi: tarikata kabul edildiğinin belgesi olarak, şeyh bir kimsenin beline kemer kuşatmak) 40a.11
bağla- 4	(T.)	ilaç koyup bezle sarmak
		b.yadı 33a.4
bağlan- 1	(T.)	bağ veya başka bir araçla tutturmak
		b.ıpdur 37b.2
bağlan- 2	(T.)	sevmek, içten bağlı olmak
		b.ıbanı (b. kal-: bağlanıp kalmak, bırakmamak) 22b.1
bağlu	(T.)	bir bağ ile tutturulmuş olan
		b. 22a.10, 22b.3, 31a.3
		b.durur 22a.10, 22b.3
		b.çurur 37b.3

bağ(ı)r	(T.)		göğüs, sine
		b.ımı	11b.8, 39a.5, 76b.8
		b.ıfı	5b.6
		b.ı	79a.8
bahā	(Far.)		paha, kıymet, bedel, değer
		b.yi	24b.6
		b.sı	75b.2, 81a.3
		b.sın	14b.5
bahāne	(Far.)		sebeup, vesile
		b.	19b.3, 70a.8, 72a.8, 78b.7
		b.sin	70b.11
baḥīl	(Ar.)		hasis, cimri, açgözlü <i>krş.paḥul</i>
		b.	15b.12
bahr	(Ar.)		deniz
		b.	(b. u ber) 2b.3, 29b.6, 72b.11 (berr ü b.) 75a.6 (b. ı beyāban) 67b.9 (b.-i muhīt: okyanus) 70b.5 (b.-i sa'ādet: mutluluk deryāsı) 66a.2 (b.-i neheng) 9a.8
		b.uḥ	83a.13
		b.a	15a.1-7, 71b.9, 82b.4
		b.ı	63b.12
		b.ında	31a.10, 44b.12
baḥş	(Far.)		bağış, ihsan
		b.	36a.2
baḥt	(Far.)		talih, kader, kısmet
		b.	(b.-ı çerāḡı) 63b.9
		b.ım	82b.5
		b.um	70b.3, 80b.13
		b.ı	30a.8, 31a.13
baḥtulu	(Far.+T.)		talihli, kısmetli
		b.	16b.2, 17a.8
ba'ıd	(Ar.)		uzak, ırak
		b.	34b.3
bak-	(T.)		bakmak, bakışı bir şey üzerine çevirmek
		b.ar	54b.4
		b.	54b.8
		b.uḥ	24a.8, 76a.5, 79a.6
		b.saḥ	21a.13, 24b.5, 29a.13, 31b.11, 34b.13, 36b.9-10, 41a.6, 67b.10-11, 68a.4-7, 75a.4, 84a.6
		b.safıa	5a.11
		b.sa	30b.9, 31a.13, 62a.3, 71b.3
		b.maz	59a.11
		b.ma	32b.13

bal	(T.)		bal, arı balı
		b.a	41a.7
balık	(T.)		balık
		b.	67a.8, 67b.1
baña	(T.)		bkz. ben
bār 1	(Far.)		iş, güç, kazanç
		b.	36b.8
bār 2	(Far.)		yağdıran
		b.	(müşg-i b.: misk yağdıran) 25a.11
barış-	(T.)		barışmak
		b.dik	34b.6
		b.alum	9a.4
		b.maz	41a.1
bār-ı taqdîr (Far.+Ar.)			Allah'ın takdiri, ezelde Allah'ın olmasını istediği şeyler
		b.	80b.4
bārī	(Far)		hiç olmazsa, bir kere
		b.	8b.3, 12b.10, 15b.5-8, 26b.12, 27b.13, 28a.11, 44a.1, 65b.6, 66a.9, 66b.11-13, 70b.12, 72a.13, 81a.11, 82a.5, 82b.7
bārigāh	(Far.)		çadır, yüksek divan
		b.	2a.4-10
baş-	(T.)		basmak
		b.	(kadem b.: ayak diremek, inat ve ısrar etmek, azmetmek) 16b.13
başar	(Ar.)		göz
		b.	(nūr-ı b.: göz nuru) 64a.3
baş 1	(T.)		baş, kafa, ser
		b.	9b.3, 15b.7, 16b.12, 25a.7, , 33a.1, 66a.8, 67a.2
			(b. eyle-: başkan yapmak, komutan yapmak)
			(b. kayı: baş derdi) 37a.11
			(b. ko: saygıyla baş eğmek) 25b.2
		b.1	19b.6, 71b.2
		b.a	15a.6, 21a.8, 21b.12, 25a.7-10, 28a.1, 33a.1, 40b.1, 61b.10, 67a.2, 69b.12, 82a.5, 83a.10
			(b. var-: başa çıkmak) 28a.1, 66b.12
			(b. varibil-: başa çıkmak) 82a.2
		b.da	19b.1
		b.dan	7b.13, 39a.5
			(b. çıkar-: azdırmak, yolunu şaşırtmak) 13b.1
		b.im	42b.10
		b.ima	66a.7, 83a.8
			(b. kağ-: yapılan bir iyiliği yüzüne vurarak birini üzme) 13a.12, 18b.9, 29b.11

		b.uma	(b. gel-) 13b.6 (b. kaç-) 72b.1
		b.ımdan	21a.5
		b.uñ	21b.7-13, 33b.13
		b.ıñı	32b.10
		b.uñı	24b.10, 25b.4, 29a.5, 39b.13, 64a.8 (b. ço: saygıyla baş eğmek) 27b.12 (oyna b.: hayatını tehlikeye atmak, canını feda etmekten çekinmemek) 67b.13
		b.ıña	71a.6
		b.uña	23a.9, 27b.6, 66b.12, 72a.7 (b. kaç-) 31b.4
		b.uñda	22a.5, 27a.8, 27b.1
		b.uñdan	15b.9, 32a.3, 40a.4
		b.ı	28b.3
		b.ın	13b.11, 43b.7, 60a.5, 81a.6
		b.ını	24b.6, 32a.9
		b.ına	5b.10-13, 18b.12, 38a.5, 69b.9
		b.ında	43b.8
		b.ları	37b.4
		b.laruñı	20a.8
baş 2	(T.)		yalnız, tek başına, kendi bildiğine b. (b. çek-: ayrılmak; karşı gelmek, isyan etmek; ön ayak olmak, başta gitmek) 5b.13
baş 3	(T.)	b.larına	38b.4
baş 4	(T.)	b.dur	başkan, reis 62b.11, 63a.4
başda	(T.)	b.	yara 39a.5
başla-	(T.)	b.	öncelikle, ilkin 33b.7, 36b.5
bat-	(T.)	b.yalum	başlamak 1b.1
		b.arsın	batmak (fikre b.: düşünüp durmak, düşünceye dalmak) 19b.13
		b.mış	(fikrine b.) 82a.8
		b.ma	(fikre b.) 81a.13
bâtil	(Ar.)		doğru ve haklı olmayan b. 7b.4, 64b.5-13 b.a 60b.6 b.dan 70a.1
bâtin	(Ar.)	b.	iç yüz (zâhir b.) 71a.12, 72b.4 (zâhir u b.) 3a.7, 31b.2, 35a.5, 63a.11, 67b.10, 69a.1, 77b.7

baṭṭāl	(Ar.)	b.1	58b.11, 52b.13
		b.	pek büyük
bay	(T.)	b.	(b. ol-) 20a.12
		b.lara	zengin, müstağni
bāz	(Far.)	b.lara	22b.5
		b.	şahin
bāzār	(Far.)	b.	21b.6
		b.	pazar, çarşı, alışveriş
		b.	71b.12, 79a.6
			(b. eyle-: pazarlık yapmak) 38a.12
			(b. it-: pazarlık yapmak) 6a.8
		b.1	4a.12
		b.ım	34b.6
		b.ında	61b.7, 71b.12
becid	(Far.)		ciddi, gerçek
		b.	(b. ol-: ciddileşmek, ciddiyetle yaklaşmak)
			42a.3
bedīc	(Ar.)		yeni, eşsiz, görülüp işitilmemiş
		b.dür	18a.9
bedir	(Ar.)		(< bedr) ay, dolunay <i>krş. bedr</i>
		b.	25a.6
bed-nām	(Far.)		kötü şöhretli, kötü adlı, kötü tanınmış
		b.	69a.5
			(b. ol-: kötü şöhret kazanmak) 82b.8
		b.a	77b.11
bedr	(Ar.)		ay, dolunay <i>krş. bedir</i>
		b.	(b. ol-: dolunay şeklini almak) 19a.6, 25b.1,
			39b.1
			(b. -i münir: parlak dolunay) 11b.2, 76b.6
begen-	(T.)		beğenmek, iyi ve güzel bulmak
		b.mez	76b.5
beglik	(T.)		beylik
		b.	6a.4
			begligün 6a.4
beḥre	(Far.)		hisse, pay, kismet, nasip
		b.	79b.10
bek	(T.)		sağlam
		b.	63a.2
bekle-	(T.)		beklemek
		b.diler	6a.3, 9b.2
		b.yen	70a.11
be-küllī	(Far.+Ar.)		bütünüyle, tamamıyla, baştan başa
		b.	22b.4, 27b.11, 28a.4, 32a.8, 34b.13, 35a.5,
			36b.13, 38a.6, 44a.11, 71a.12, 72b.4, 76b.1

belā	(Ar.)	gam, keder, musibet, âfet b. 29a.3, 33a.7, 43a.7 (b. çek-) 43a.5 b.dur 22a.7-12, 76a.2 b.yı 39a.2, 76a.2 b.ya 12b.9 b.sı 18b.9, 22a.12, 34a.3, 41a.13, 76b.8 b.sın (b. çek-) 42b.10 b.sına 82a.1 b.sından 8a.2, 9a.7, 16a.12, 34a.7, 61a.6, 62a.12, 65b.4-5-6-7-8, 67a.13, 68b.4, 69a.8, 74a.9, 76a.4, 76b.7, 77a.9-12, 80a.7
belek	(T.)	hediyе, armağan b. 4a.1
belifile-	(T.)	korku ile yerinden sıçramak, irkilmek b.megil 16a.8
belli	(T.)	belli, belirli <i>krş.</i> <i>bellü</i> b. 82a.13
bellü	(T.)	belli, belirli <i>krş.</i> <i>belli</i> b. 21b.2
belür-	(T.)	iyice görünür ve anlaşılır bir durum almak, tebarüz etmek b.di 26b.9
ben	(T.)	ben, tekil 1. kişi zamiri b. 2b.9, 3a.13, 5a.11, 6b.9-10, 7b.11-13, 8a.1, 8b.5, 9a.5-8, 11a.6, 12b.3-7-8-9, 13a.11, 13b.10, 14b.6-8, 17b.2, 18b.7-8, 20a.1, 21a.9, 22b.6, 23b.5-6, 29b.7-10-13, 30a.12, 31b.7, 33b.3, 34a.6, 36b.2, 38b.1, 39a.2, 39b.5, 41b.12, 42a.12, 44b.5, 54b.2, 63b.6, 68b.5, 70b.3, 71b.7-13, 76b.6-9, 77b.1-3, 78a.7-8-11, 78b.6-8, 79a.2, 79b.3-6, 83b.13 b.em 13b.10-11, 77b.4-9-10, 78a.3-4-6-7-10, 78b.7-12-13, 79b.1-2-4 b.sin 5a.12 b.i 3a.11, 4a.9, 6a.9, 6b.7, 8b.3-4-5, 11a.5-6-7-13, 11b.10-11, 12b.4, 13a.10-12, 13b.1-12, 14a.5, 23b.5, 26b.10, 29b.11, 31b.5-6-7, 33b.1, 35b.13, 36a.1, 38b.1, 39a.5, 39b.4-5-7, 41a.13, 41b.3, 42b.7-8, 44b.4-5, 45a.9, 54b.1, 63b.5, 66b.11, 68b.4-6, 73a.1, 76b.5-9, 77b.5-10, 78a.3, 79b.5, 80b.11, 83b.13 baña 9a.7, 11b.12-13, 13a.13, 13b.12, 14a.5, 14b.2, 19a.12, 23b.4, 27a.1-6, 32a.7, 33b.3, 35b.12-13, 36a.1-2-3, 38a.11, 38b.1, 39a.2, 39b.8, 40b.10-11, 41b.3-4, 42b.8, 66b.13, 68b.4,

		72a.9, 72b.5, 73b.4-9, 76a.6, 76b.7, 77a.9, 77b.6, 78a.8, 78b.8-10, 80a.7, 81a.12
		baña mı 31a.5
		b.de 14a.9, 42a.9, 70a.4, 77a.7-13, 77b.8
		b.dedür 77b.1-2, 78a.5-6
		b.deyimiş 80b.10
		b.den 11a.6, 14b.2, 36a.3
		b.im 12b.13, 13a.12, 29b.11, 31b.4-8, 76a.4, 78b.1, 79a.3-9-10
		b.üm 8b.1, 71b.12, 77b.9, 78a.4-7
		b.imiçün 12b.1-2
		b.ümiçün 77b.6-7
		b.ümile 15b.5, 29a.8, 29b.9, 77b.5, 79b.5, 80b.9
bencileyin	(T.)	benim gibi
		b. 30b.2
bend	(Far.)	bent, bağ, yular
		b. 54b.1
bende	(Far.)	kul, köle, bağlı
		b.dür 44b.1-7, 73a.13, 77b.2, 78a.5
		b.nüñ 36a.6, 54b.12
		b.ler 76a.9
bengî	(Far.)	esrarkeş
		b. 9a.7
beñ(i)z	(T.)	yüz rengi
		b.im 31b.7
		b.imi 11b.8
benlik	(T.)	benlik
		benligimi 8a.1
bensiz	(T.)	ben olmadan
		b. 78b.12
beñize-	(T.)	benzemek
		b.r 15a.11, 15b.2, 16a.4, 24a.4, 27a.2, 44b.12, 59a.7-13, 79a.8
		b.di 41a.3
		b.ye 26b.1
		b.mez 18a.1
		b.meye 25a.9
berdār	(Far.)	salbedilmiş, asılmış (insan)
		b. 19a.10
		(b. eyle-: asmak, ipte sallandırmak) 33b.1
		(b. kıl-) 14b.3
		(b. it-) 6a.9, 20a.3
beri	(T.)	beri, bu tarafa, bu yana
		b. 8b.8, 14a.8-11, 17b.7, 22b.10, 26a.10, 45b.1, 70b.6, 72b.5, 80a.8

ber- <u>karār</u>	(Far.+Ar.)	kararlı, yerli, dāimî, devamlı
	b.	35b.2
berr	(Ar.)	kara, toprak
	b.	(baħr u ber) 2b.3, 29b.6, 72b.11
		(b. ü baħr) 75a.6
bes	(Far.)	pes, yeter, yetişir, tamam
	b.	41a.13
beşāret	(Ar.)	müjde, muştu
	b.	34a.9, 40a.6-12, 70a.1
		(b. kıl-: müjde vermek, muştulamak) 76b.13
		(ṭabl-ı b.: müjde davulu) 20a.10
	b.durur	5a.10
	b.dür	45a.5
beşer	(Ar.)	insanlar
	b.	(ḥayru'l b.: insanların en hayırlısı-Hz. Muhammed) 66a.6-12
beter	(Far.)	beter, kötü <i>krş. biter</i>
	b.	15b.1
beyābān	(Far.)	kır, çöl
	b.	(baħr ı beyāban) 67b.9
	b.a	(ğül i b.) 59a.7
		(ğül-u b.) 59a.13
beyān	(Ar.)	anlatma, açık söyleme, bildirme
	b.	10b.3
		(b. eyle-: açıklamak, anlatmak) 29b.1
	b.1	82b.10
beydā	(Ar.)	tehlikeli yer
	b.	10b.1
beyhüde	(Far.)	yararsız, anlamsız, beyhude <i>krş. bîhüde</i>
	b.	4b.1, 12a.8, 22a.13, 24b.11, 29a.7
bezm	(Far.)	içkili, eğlenceli meclis
	b.	41b.7
		(b.-i ebed: ebed toplantısı) 30a.1
bırağ-	(T.)	bırakmak, koymak
	b.ur	81b.5
	b.difî	13a.10
	b.dı	45a.9
		(yire b.) 29b.10, 76a.3
	b.ip	44b.4
	b.an	19b.6
	b.ma	72a.11
	b.maya	14b.2
bî+ <u>ār</u>	(Far.+Ar.)	arsız, utanmaz
	b.	19a.13

bī+başar	(Far.+Ar.)	gözsüz
	b.	34a.5
bī+cān	(Far.)	cansız, ruhsuz
	b.	(b. ol-: cansız olmak) 26a.13 (şüret-i b.: cansız şüret) 16a.5
	b.a	25a.13, 64a.5
bī+çāre	(Far.)	çaresiz, zavallı
	b.	33b.8
bidā'at	(Ar.)	(< bid'at) sonradan meydana çıkan şey <i>krş. bid'at</i>
	b.	14a.5
bīdār	(Far.)	uyanık, uykusuz
	b.	83a.8 (b. eyle-: uyandırmak) 78b.4 (b. ol-: uyanık olmak, uyanmak) 21b.5
	b.1	81b.5
bid'at	(Ar.)	sonradan meydana çıkan şey <i>krş. bidā'at</i>
	b.	13b.12 (b. kı1-) 14a.9
	b.dur	14a.11
bī+derd	(Far.)	dertsiz
	b.	37a.6
bī+dermān	(Far.)	dermansız
	b.	44a.7
bī+dīn	(Far.+Ar.)	dinsiz
	b.	69a.1
bī+edeb	(Far.+Ar.)	edepsiz, terbiyesiz
	b.	33a.10, 59b.3 (b. ol-: edepsizleşmek, terbiyesizleşmek) 2a.9, 31b.10
	b.sin	33a.10
	b.dür	59b.3
bīgāne 1	(Far.)	tek başına, yalnız
	b.	28b.12, 81b.7
bīgāne 2	(Far.)	yabancı
	b.	31b.7 (b.-i inkār) 65b.6
bigi	(T.)	gibi <i>krş. gibi</i>
	b.	59b.9
bī+hāber	(Far.+Ar.)	habersiz, bilgisiz, vurdumduymaz
	b.	6b.4, 8a.5, 23a.13, 24b.7-13, 26b.4, 27a.6, 28a.5-10, 32b.11, 37b.6, 40a.1-5, 42b.13, 65b.6
	b.sin	26a.3, 28a.5
	b.dür	16a.3, 81b.10
	b.e	8a.6, 25b.2

	b.den	78b.5, 79a.5
bi+haberlik (Far.+Ar.+T.)		habersizlik, bilgisizlik, vurdumduymazlık
	b.	13a.8
bī+hāşıl (Far.+Ar.)		verimsiz, husule getirmeyen
	b.	15a.10, 15b.12, 32b.9, 33a.2-9, 43a.1
		(b. ol-: verimsiz olmak) 7a.8
bī+hicāb (Far.+Ar.)		utanmayan, utanması olmayan
	b.	41a.12, 41b.5, 62b.3, 70a.3
bihter (Far.)		daha, en, pek iyi
	b.i	66a.2
bihūde (Far.)		boşuna, boş yere, beyhude <i>krş. beyhūde</i>
	b.	16a.6, 60a.6, 65b.8, 69b.4
bī+hūner (Far.)		hünersiz, marifetsiz
	b.	83a.9
bil (T.)		insan bedeninde göğüs ile karın arasında kalan bölüm, bel
	b.in	4a.2
	b.ine	66a.9
	b.üfi	(bağla b.: tarikata kabul edildiğinin belgesi olarak, şeyh bir kimsenin beline kemer kuşatmak) 40a.11
bil- (T.)		bilmek
	b.ürem	78b.11
	b.ürsin	2a.5
	b.ir	42b.1
	b.ür	3b.12, 8a.5, 13a.1-3, 14a.7, 15a.1-7, 25b.3, 32b.11, 54b.6-7, 59b.8, 73b.6
	b.ürler	22b.8
	b.miş	60a.3
	b.di	7b.6, 13a.2, 16b.9, 17a.2, 42a.11, 42b.7-8, 66b.3, 68a.12, 69b.13, 82b.3-9-11
	b.diler	7a.3, 8b.12, 9a.3-9-12
	b.eyin	17b.2
	b.	5a.9-12, 11a.2, 17a.1, 44a.3, 63a.1, 65b.10, 69a.4-10, 73b.12, 74a.4
		(özün b.) 5b.8
		(özüfi b.) 72a.1-2
	b.gil	5b.4, 34a.11
	b.sin	25b.6, 60b.3
	b.sün	15a.8, 59a.9, 64a.9
	b.se	10a.5, 80a.13
	b.esin	8b.9, 13a.5, 21a.2, 25a.12, 25b.5
	b.e	11a.13, 12a.7, 17b.11, 24b.1, 27a.9, 29a.7, 60a.6-9, 60b.8-9, 70a.12, 83a.4
		(b. haddini: kendi değer ve yeteneğini olduğundan üstün görmemek) 12a.7

		b.irdim 63b.4
		b.ürisefi 72b.5
		b.ürsefi 73a.8, 75a.2
		b.en 25a.4, 30b.1, 59a.8, 60a.9, 79b.5 (özünü b.) 5b.8 (özün b.) 32b.11
		b.enüfi 6a.11, 25b.2, 59a.12, 74b.13, 77b.13
		b.ene 75b.2, 79b.12 (özüfi b.) 14a.3
		b.enden 25a.4
		b.medügiçün 36b.13
		b.meze (özünü b.) 3b.2
		b.men 5a.11, 8b.5
		b.mez 1b.5, 2b.12, 15a.10, 15b.11, 37a.3, 43b.10, 44a.5, 62b.10, 67b.13, 77b.12, 78b.12, 79b.12, 82b.2, 83a.1, 83b.9 (özünü b.) 2b.10, 16a.6, 20b.6, 78a.2
		b.mezler 17b.12, 62a.8, 62b.1
		b.medüfi 27b.3
		b.medüfi 27b.2
		b.medi 15b.12, 81a.6, 82b.1, 83a.6-12 (b. kendüzünü) 15a.12
		b.mesefi 73b.10
		b.meye 17a.10, 26b.2, 60a.6 (b. özün) 14a.3
		b.imez 8a.9, 23b.1
		b.imedüfi 26a.7
		b.imediler 42b.2
		b.mezidüfi 43a.11
bildir-	(T.)	herhangi bir şeyi haber vermek, bildirmek
		b.di 7b.4
		b.e 61a.10-11-12
bile 1	(T.)	birlikte, beraber <i>krş. bilen</i>
		b. 6a.1-5, 12a.7, 13b.8, 19a.6, 21a.11, 21b.8, 33b.13, 35a.10, 42a.12, 60b.12, 62b.1, 65a.6, 65b.2, 67a.6, 70a.5-10, 71a.2, 74b.6, 77b.8, 80b.2-9
		b.dür 14a.13, 67a.7, 67b.2, 80b.10
		b.yimiş 31a.4
		b.yidüfi 39a.12
		b.ydi 10b.11, 11a.4
		b.ñice 33a.9
		b.sinde 6b.2
bile 2	(T.)	da, de, dahi (edat)
		b. 42a.2-8, 67a.5, 72a.10, 72b.3

bilen	(T.)	birlikte, beraber <i>krş. bile 1</i>
	b.	17b.2
bilin-	(T.)	bilmek işine konu olmak, anlaşılmaq, öğrenilmek, bilinmek
	b.ür	83a.2
	b.di	3a.1, 20b.8, 24b.7, 68a.6
	b.mez	83a.13
bişiş	(T.)	bildik, tanıdık, dost
	b.im	42b.8
bişiş-	(T.)	tanışmaq
	b.	6a.10, 10a.10, 16a.10 (b. ol-: tanışık olmak, āşinā olmak) 20b.10
	b.di	30b.2
	b.e	15a.5
	b.eli	70a.2, 70b.3
	b.mişidik	42a.10
billāh	(Ar.)	Allah için <i>krş. billahi</i>
	b.	19a.9, 38b.5
billahi	(Ar.)	Allah için <i>krş. billāh</i>
	b.	34a.4, 36a.1, 37a.6, 38b.2, 71a.6, 78b.2
bīmār	(Far.)	hasta, sayrı
	b.	26b.3, 33b.12, 78a.8 (b. ol-: hasta olmak, hastalığa tutulmaq) 21b.5 (b. it-: hasta etmek) 8b.4
	b.a	25a.3
bī+mekān	(Far.+Ar.)	yersiz, yurtsuz, serseri
	b.am	78a.11
bī+nevā	(Far.)	zavallı, nasipsiz, çaresiz, fakir, muhtaç
	b.	62a.10
bī+nişān	(Far.)	nişansız, işaretsiz
	b.	19a.2, 44a.13, 62b.9, 70b.12, 78a.11
	b.am	78b.6
	b.dur	78b.12, 82b.10
	b.uñ	44a.13
	b.a	65a.5
	b.dan	17a.3, 17b.1-10, 24a.13, 30b.13, 31a.6, 41a.8, 80b.1
bī+niyāz	(Far.)	ihtiyacı olmayan, ihtiyaçsız
	b.	3a.2
biñ	(T.)	bin rakamı
	b.	3a.9-10, 36b.11, 43a.5
	b.de	79b.5
bir 1	(T.)	bir (sayı adı)
	b.	2a.11, 2b.1-4-10, 3a.9-10, 3b.2, 4b.7, 5a.10-13, 5b.1-3-9, 6a.1-5, 6b.2-5-9-11, 7a.2-9, 8a.4-5-10-11-13, 8b.2-6-7-8, 9a.1-8-10-12, 9b.4,

10a.2-9-12, 10b.2-3-4-5-6-7-8, 11a.2, 12a.5-11, 12b.13, 13a.3-4-10, 13b.3-5, 14a.12, 15b.3-6, 16b.10, 17a.11, 17b.4-11-12, 18a.7-12, 18b.12, 19a.7-8-12, 19b.1-3-9-13, 20a.1-7, 20b.5-6, 21a.2-7-11, 21b.9-10, 22a.10, 22b.3-8, 23a.2-3-4, 23b.1-10, 24a.1-2-11, 24b.13, 25a.8, 26a.5-6-9-12-13, 26b.1-12, 27a.13, 27b.9-11, 28a.4-7-8-10-11, 28b.3-8, 29a.2-7-13, 29b.1-2-6, 30a.3, 32b.11, 33a.3, 33b.9-11, 34a.6-9, 34b.1-6, 35a.10, 36a.8, 36b.6-9-10-11, 37a.11-12, 37b.1-2-3-4-7-13, 38a.1-3-4-9, 38b.1-7, 39a.10-13, 39b.1-2-3-8-9-11-13, 40a.8, 40b.4-11, 41a.4-11, 42b.4-12-13, 43a.5-7-10, 43b.2-3-9, 44a.8, 44b.5, 45a.7-9, 50a.13, 54b.3, 58b.13, 59a.5-7-13, 59b.2-3-6-12, 60b.11-12, 61a.9-11-12, 61b.4-7, 62a.11-12, 62b.11, 63a.4, 64a.9-12-13, 64b.1-12, 65a.7-9-13, 65b.6-13, 66b.1-4-7-13, 67a.3-7, 67b.4-10-12-13, 68a.9, 68b.5, 69a.4-7-8-10, 69b.1-2-9, 70b.10, 71a.8, 71b.1, 72a.3-7, 73a.9, 73b.12, 74a.1-4-13, 74b.8, 75a.1-7-8-9-11, 75b.4-5-5-6-11, 76a.13, 76b.1-4-10-12, 78a.2-9, 78b.1-2-9-10, 79a.8-13, 80a.1-6-9, 80b.7-8, 81a.1-3-12, 81b.5, 82a.2-13, 83b.11-13, 84a.6

(b. ol-: ayrılığı ortadan kaldırmak) 16b.11, 20a.5-10, 28b.13, 29a.1, 35a.1, 41a.4, 67b.10, 75b.7

bir 2	(T.)	b.dür	20a.5, 20b.5, 28a.10, 29b.2, 36b.10-11, 71b.1, 74b.4, 79b.5
		b.ile	70a.8
		b.i	Herhangi bir varlığı belirsiz olarak gösterir. 7b.3 (her b.) 5b.10, 20b.6, 23a.11, 23b.10, 36a.13, 36b.12, 37a.3-11, 37b.7-13, 38a.1-8, 43a.7-8, 43b.1-2, 79a.13
		b.inif	43b.5
		b.inüf	38a.2 (her b.) 18a.10, 37b.1
		b.in	(her b.) 42b.12
		b.ini	(her b.) 43b.4
		b.ine	(her b.) 37a.12, 37b.7-13, 38a.9, 42b.4, 43a.7, 43b.3
		b.isi	5b.11, 43b.10

			(her b.) 3a.6, 6b.12, 21a.7, 22a.10, 22b.3-7, 30b.11, 35b.5, 36b.1-7-12, 37a.1-2-13, 37b.2-3-5
bir 3	(T.)		bir kişi, yalnız, tek
		b.em	78b.10
bir 4	(T.)		aynı, eş
		b.	21a.6, 36b.10-11
birbiri	(T.)		karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de onu <i>krş. biribiri</i>
		b.nüñ	43b.5
		b.n	43b.6
		b.ne	22b.10, 37b.1-4, 67a.7, 74b.6
biribiri	(T.)		karşılıklı olarak biri ötekini, öteki de onu <i>krş. biribiri</i>
		b.nifi	36b.13
		b.nüñ	37b.6
		b.le	65a.6
		b.yle	67b.3
birik-	(T.)		toplanıp yığılmak, birleşmek, bir araya gelmek
		b.di	20a.8, 39a.4, 40b.8, 54b.2 (birlige b.) 19b.10-11, 20a.4
		b.elüm	11a.8
		b.ibilmez	37b.4
birlik	(T.)		tek, bir olma durumu, vahdaniyet
		b.	19b.11, 29a.1, 68b.1-7, 74b.4, 75b.7, 76b.11-13, 77a.1 (b. ol-: birleşmek, ayrılığı ortadan kaldırmak 12a.10, 20a.4-5-6-8, 35a.7, 36b.8, 74b.5, 75b.8, 84a.1-7
		birliğüñ	11a.8
		birliği	75b.9, 76a.10
		birlige	19b.10-11, 20a.4-9, 21a.1, 41a.9, 75b.5 (b. bit-: birleşmek, bir olmak, ayrılığı ortadan kaldırmak) 17b.8, 23b.5, 24a.6-12, 29b.4, 35a.6-13, 36b.8, 44a.1, 67b.6-7, 76a.12-13, 76b.10 (b. bitiş-) 76b.4
		b.de	17b.1, 28b.12, 75a.8
		b.den	20a.9, 29a.2, 68b.1-7, 75b.6-7
bisle-	(T.)		beslemek, yiyecek ve içeceğini sağlamak
		b.mege	4a.5
bismillāh	(Ar.)		Allah'ın adıyla başlarım.
		b.ı	(söz-i b.) 1b.2
bismillāhirrahmanirrahim	(Ar.)		Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla
		b.	45b.7

biş	(T.)	beş (sayı adı)
		b. 12a.6, 66b.6
bîş	(Far.)	artık, ziyade
		b. 69a.3
biş-	(T.)	pişmek
		b.er 22b.9
		b.medi 15a.6
bişir-	(T.)	pişirmek
		b.ip 60b.11
bit- 1	(T.)	bitmek, son bulmak
		b.miş 13b.13, 64a.6
		b.di 5b.1, 7b.7, 8a.4, 10a.2, 24a.1, 68b.3
		b.mişise 59b.2
		b.medi 7b.3
bit- 2	(T.)	bitişmek, kaynaşmak
		b.miş (birlige b.:birleşmek, bir olmak, ayrılığı ortadan kaldırmak) 24a.6-12, 35a.6, 36b.8
		b.gil 45a.8
		b.señi (birlige b.) 35a.13
		b.mişdi (birlige b.) 76b.10
		b.emezsin (birlige b.) 44a.1
bit- 3	(T.)	yerden çıkmak, bir şeyden çıkmak
		b.di 35a.10, 40b.2, 54b.9
		b.e 12a.10
		b.esin 38b.6
		b.en 31a.10-11, 44b.12
		b.er (b. ol-) 77a.10
bit- 4	(T.)	meydana gelmek, hasıl olmak, çıkmak
		b.er 64a.12, 67a.3, 67b.3
		b.di 20a.9, 76a.10, 84a.1-7
		(b. birlige) 23b.5, 67b.6-7, 76a.12-13
		b.e 60b.12, 62a.5, 63a.3
		b.mek (birlige b.) 17b.8
bitir-	(T.)	peyda etmek, üretmek, hâsıl etmek
		b.ir 1b.8
bî+temiz	(Far.+Ar.)	temiz olmayan
		b. 43a.3
		b.dür 81b.9
biter	(Far.)	(< bedter) daha kötü, iyice kötü <i>krş. beter</i>
		b. 13a.10, 16a.2
		(b. eyle-: kötüleştirmek, daha kötü hâle getirmek) 38a.13
		(b. ol-: kötüleşmek, daha kötü bir hâl almak)
		43b.4, 77a.8, 78b.3
		b.dür 81b.6

bi+tīmār	(Far.)		bakımsız
		b.	26b.4, 33b.12
bitiş-	(T.)		birleşmek, bir araya gelmek, ayrılıkları ortadan kaldırmak, birlikte hareket etmek
		b.di	(birlige b.) 76b.4
bī+uşūl	(Far.+Ar)		usûlsüz
		b.	32b.5, 74b.9
		b.e	18a.3
bī+vāşīta	(Far.+Ar.)		vasıtasız, araçsız
		b.	64a.6
bī+vefā	(Far.+Ar.)		vefasız, sözünde durmayan
		b.	62a.9
bī+vefālīk	(Far.+Ar.+T)		vefasızlık, sözünde durmama hali
		bī-vefālīgim	83b.12
biyābān	(Far.)		kır, çöl
		b.dur	(der-b.) 34a.11
biz	(T.)		biz, çoğul 1.kişi zamiri
		b.	34b.7, 41b.13, 42a.10
		b.i	42a.10-11
		b.e	1b.6, 4b.2, 40a.6-12, 73a.9, 73b.2-8
		b.im	11b.1-7
		b.imile	10b.11, 11a.4, 44b.2
biz-	(T.)		usanmak
		b.er	(b. ol-) 64b.8-9-10-11-12, 70b.2
bī+zār	(Far.)		rahatsız, bıkmış
		b.	56b.12
			(b. eyle-: bıkmak, bezmek, usanmak) 81a.8
bī+zevāl	(Far.+Ar.)		zevalsiz, fâni olmayan, geçici olmayan
		b.	73a.11
		b.dür	35b.10
bohça	(T.)		içine çamaşır, elbise gibi şeyler sarmaya yarayan dört köşe kumaş
		b.dur	32b.1
bol	(T.)		çok
		b.	1b.6
boncuq	(T.)		cam, taş, sedef, tahta gibi maddelerden yapılan, ortası delik, çoğu yuvarlak ve renkli süs bitkisi
		b.	2b.11
bostan	(Far.)		(< būstān) sebze bahçesi
		b.	5a.4
			(revnāk-ı b.) 19b.7
		b.uñ	39a.7
		b.in	68b.9
boş	(T.)		boş mec. anlamsız
		b.	16a.3-5

boşan-	(T.)	(b. ol-: boşalmak, boş kalmak) 32a.6-12 çözülme, bağından kurtulmak
boyan-	(T.)	b.di (bağdan b.) 31a.3, 37a.4-10 erişmek, ulaşmak, uzanmak
		b.ursın 22a.11, 36b.3
		b.dım 6b.6
boyla-	(T.)	b.di 31a.1 boylu boyunca dalmak; batmak
		b.dum 77a.3
		b.di 66b.2
		b.ma 24b.8
boy(u)n	(T.)	gövdenin başla omuz arasında kalan kısmı b. (b. ol-: kefil olmak, üstüne almak) 4a.5 (b. vir-: itaat etmek, boyun eğmek) 38b.4 b.umı (b. bur-: boynu bükük, mahzun bırakmak) 8b.4 b.uma 29b.9, 54b.1 b.uña 33a.7 b.ıfıda 31b.6 b.ına 25b.9 b.ında 30b.2
boz-	(T.)	bırakmak, kötüye gitmek, dağıtmak b.arsın 13b.13 b.ar 59b.2
bölük	(T.)	bir bütünden ayrılmış olan parça, kısım bölüğü 6a.1-5
böyle	(T.)	böyle, bu şekilde, buna benzer b. 26b.1, 64b.6
bu 1	(T.)	bu, en yakında bulunan bir varlığı veya biraz önce anılan bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için kullanılır, zamir b. 1b.7, 3b.10-11-12, 4a.9, 5a.10, 7b.9-10, 8a.3, 13b.3, 15a.8, 18b.2, 19a.2, 19b.8, 36b.2, 37b.3, 39a.13, 39b.8-12, 61b.6-8, 62b.6, 64b.7-13, 67a.1 (b. kadar) 54b.13 b.dur 4a.6-10, 5a.13, 15a.9, 22b.4, 23a.7, 31b.12, 32b.6, 43b.8, 54b.3, 62b.3, 66b.4-7, 69a.4-10- 11, 69b.7, 74a.4, 77a.3, 82a.9 b.durur 10a.1, 23b.13 b.yımış 22b.12, 61a.7 b.nuñ 14b.6, 59b.9, 83b.5 b.nı 7b.3, 18a.2, 18b.5-11, 19a.2, 82b.2-3, 83a.6- 12, 83b.9 b.nca 2b.1, 14b.3, 28a.6, 40a.3, 66a.8, 74a.1 b.lar 22b.13, 23a.6-8, 38a.9, 43b.7 b.laruñ 5b.11, 41a.1

b.lara 6a.13
 b.lardan 5b.11
 b.nlar 10a.5, 22b.12, 23b.11-12, 37b.5, 38a.10,
 38b.3-4-5, 41b.12, 43a.8, 43b.1, 78a.1
 b.nlaruñ 2a.1, 5b.12, 6a.2, 18a.10, 23a.10, 23b.11
 b.nları 5b.12, 23a.9, 38a.10, 38b.3, 43b.2
 b.nlara 5b.13, 6a.2, 22b.6-11, 42b.2
 b.nlardan 23a.8

bu 2 (T.)

bu, yerde, zamanda veya söz zincirinde en yakın olanı gösterir, işaret sıfatı

b. 2a.2-3-4-10, 2b.5-7-12-13, 3a.2, 3b.3-4-5-7-9,
 4a.6-12, 4b.5-7-8-13, 5a.1-3-5, 5b.1-5-7, 6a.9,
 6b.8-12-13, 7a.1, 7b.1-2-4-5-6-8-11-12, 8a.2-
 5-7-8-10-11, 8b.3-5-10, 9a.1-3-9-11, 9b.4-5-6-
 7-12-13, 10a.2-5-7-8-9-10-12-13, 10b.1-2-9-
 13, 11a.8, 11b.5, 12a.4-5-8-11-12, 12b.2-9-13,
 13a.1-2-3-6, 13b.3-9-12, 14a.5-8-10, 14b.5-8-
 9-10-11-13, 15a.1-2-6-7-8, 15b.2-5-8, 16a.7-
 13, 16b.9-11-13, 17a.1-2-4, 17b.1-2-3-4-13,
 18a.6-9-11, 18b.9-10-13, 19a.5, 19b.13, 20b.4-
 6, 21a.7, 21b.4-5-7-11-13, 22a.1-2-7-8-9-12,
 22b.8-9, 23a.2-3-4-5-7, 23b.4-7-9-11-12,
 24a.1-2-7, 24b.2-4-6-8-10, 25a.3-4-5-13,
 25b.3-4, 26a.2-7-8, 27a.4-8-10-11-12-13,
 27b.1-2-3-13, 28a.2-3-12, 28b.3-6, 29a.3-4-5-
 6-7-10-11, 29b.4-5-11-12, 30a.11-12, 30b.4-8,
 31a.1-2-4-9-11, 31b.1-2, 32a.5-7-8-9, 32b.5-6-
 7-10-11-12-13, 33a.1-6-7-13, 33b.2-3-10,
 34a.4-5-10, 34b.8-9, 35a.3-9-12-13, 35b.5-6-
 10-11-12, 36a.1-2-3-4-6, 36b.4-5-8, 37a.5-8,
 37b.5-6-10-12, 38a.5-7-11-12, 38b.5, 39a.2-3-
 5, 39b.3-4-5-6-9-11, 40a.1-3, 40b.10-11 ,
 41a.12, 41b.5-10, 42a.7-13, 42b.10, 43a.7-8,
 43b.1-8-10-11-13, 44a.2-4-6-7, 44b.2-3, 45a.1-
 8-9-12-13, 54b.1-9, 59a.8-9-10-12, 59b.4-8-9-
 10-11-13, 60a.2-13, 61a.4-7, 61b.1-5-7-10-11,
 62a.6-7-12-13, 62b.13, 63a.1-5-7-8, 63b.13,
 64a.8, 64b.3-4-6-12, 65a.2-5-6-7, 65b.5-6-7,
 66a.2-5-7-8-13, 66b.9-11-13, 67a.12-13,
 67b.6-12-13, 68a.1-2-3-11, 68b.2-3-4-6-12-13,
 69a.1-7-8-12, 69b.9-10, 70a.1-4-8-9-13, 70b.3-
 4-8, 71a.5, 71b.9, 72a.1-8-12, 72b.2-5-6-7-9-
 11, 73a.1-4-8-9-10, 73b.2-5-6-8-9, 74a.7-8-9,
 74b.1, 75a.2-12-13, 75b.2-3, 76a.2-3-4-6,
 76b.6-7-9, 77a.6-8-9-10, 77b.4-7-12, 78b.2-8-
 13, 79a.3-5-8-9-12-13, 79b.10-13, 80a.3-4-8,

		80b.3-4-5-11, 82a.4-5-8-9-10-11-12-13, 82b.5-6-7-8-10-12-13, 83a.2-3-4-5-6-12-13, 83b.3-4-5-6-7-8-9-11-12-13, 84a.2
buğ 1	(Far.)	kucakta, omuzda, elde götürülmek üzere hazırlanmış eşya çıkını
		b. 32b.1
buğ 2	(T.)	buğu, buhar
		b.indan 2b.5
buğday	(T.)	buğday
		b.1 4a.8
bul-	(T.)	bulmak
		b.ur (aşşı mı bul-: fayda bulmak, yararını görmek) 25a.6
		b.mışam 14b.8
		b.mışlar 24a.3
		b.mışiken 2b.11
		b.dum 12b.10, 80b.9-10-11-12-13, 82b.4-5-6-7-8
		b.duñ 27b.13
		b.dı 8b.11, 18a.9, 28a.13, 66a.13, 68a.13
		b.dılar 9a.2
		b. 79b.10
		b.sın (fayide b.) 14b.5
		b.asın 14a.12, 39b.11, 68a.1, 75a.2
		(lezzet b.) 13a.5
		(fayide b.) 8b.9
		b.aldan 70b.4-5
		b.alı 8b.4
		b.ıcağ 68a.1
		b.an 71a.9
		b.duğı 31a.12
		b.urıduñ 30b.5
		b.maz 82b.2
		b.umaz 23b.1, 38a.4
		b.mazlar 43b.3
		b.madı (fâyide b.) 15b.13
		b.maya 31b.13
bulın-	(T.)	bulunmak <i>krş. bulun-</i>
		b.dı 21b.10, 68a.4, 77a.6-7-13, 77b.3-8, 78b.4
		(b. çäre) 41a.3
		b.urdı 30b.12
bulun-	(T.)	bulunmak <i>krş. bulın-</i>
		b.dı 44b.10, 65a.1-2-3-4-5, 67b.11, 68a.2
bulut	(T.)	bulut
		b. 30b.6, 60b.4
		b.lar 79a.11

buncılayın	(T.)	bunun gibi
bunda 1	(T.)	b. 31b.10
bunda 2	(T.)	buraya
bur-	(T.)	b. 61b.2, 68a.10, 70a.4, 71a.2, 80b.2
		burada
		b. 9b.10, 42b.1-3-4, 71a.4-10, 72a.6
		kıvırmak, burmak, bükmek
		b.ar 37a.1
		b.duñ (boynumu b.: boynu bükük, mahzun bırakmak)
		8b.4
		b.dı 6b.7
burada	(T.)	burada
		b. 44a.5
burāder	(Far.)	birader, erkek kardeş (seslenme edatı)
		b. 29b.5
burc	(Ar.)	yıldız kümesi
		b.a 10b.3-8
		b.uñ 69b.5
		b.ına 20a.11
		b.ında 40a.13
buyır-	(T.)	buyurmak, emretmek <i>krş.</i> buyur-
		b.ıban 72a.5
buyruk	(T.)	emir, ferman, buyruk
		b. 61a.7
buyur-	(T.)	buyurmak, emretmek <i>krş.</i> buyır-
		b.duñ (yağma b.: yağmalamak, yağma etmek) 8b.2
		b.dı 4a.6
buz	(T.)	donarak katı duruma gelmiş su
		b. 27b.8
bülbül	(Far.)	bülbül
		b.üseñ 5a.4
bünyād	(Far.)	asıl, esas, temel
		b. (b. it-: temel almak, esas almak) 1b.2
		b.1 2b.2, 6a.4, 45a.6, 67a.10
bürhān	(Ar.)	delil, ispat, kanıt
		b. 10b.12, 11b.4
büri-	(T.)	sarmak, kuşatmak, kaplamak
		b.di 68b.9
büyük	(T.)	büyük
		b.iken 30a.13

-C-

cāhil	(Ar.)	cahil, bilgisiz
	c.	3b.9
cāhılık	(Ar.+T.)	cahillik, bilgisizlik, cehalet
	c.	13a.6
cahīm	(Ar.)	cehennem, tamu
	c.	(nār-ı c.) 67b.5
cām	(Far.)	kadeh, şişe ve toprak cinsinden şarap kadehi
	c.	76a.5
		(bāde-i c.: şarap kadehi) 27a.13
		(c.-ı elest) 28b.4
cān	(Far.)	can, ruh; kişi, birey; hayat, yaşam; güç, dirlik
	c.	2a.13, 2b.12, 3a.3-5, 6b.8, 8a.7, 8b.2-8-13, 9b.3, 10b.12, 11a.9-10, 11b.2-5-14, 12a.2-4- 10, 13a.9, 13b.2-8-10, 14b.11-12-13, 15a.10, 16b.2-3, 18a.1-2-8-12-13, 18b.2-3-4-5-11, 19b.10, 20b.6, 21a.12, 21b.1-9, 24a.7-13, 24b.10, 25a.13, 28b.6, 29a.11, 29b.2, 30a.6, 31a.8-10-13, 31b.1-5-8, 34a.12, 34b.4-10-13, 36a.12, 38b.9, 40b.8, 41a.6, 44b.13, 45a.13, 45b.4, 58b.12, 59a.4-12, 59b.7, 62a.2-3, 63b.13, 64a.7-12, 65a.1-6-7, 67b.1, 68a.9, 70b.1-7, 71a.12, 71b.4, 73a.6-9, 74a.3-4, 74b.4, 75a.2-10, 76b.1, 78b.12-13, 79b.9, 81a.3, 82a.4, 82b.2-3-9, 83b.5
	c.iken	39a.12
	c.iken	26a.13
	c.sın	44a.12
	c.dur	34b.12, 61b.7, 75b.2, 78a.7, 78b.8, 79b.7, 81a.8, 81b.4
		(rāḥat-ı c.) 34a.3
		(raḥmet-i c.) 81b.12
	c.ıdı	41b.13
	c.idüf	70a.6-7
	c.isa	45b.3
	c.uñ	3a.5, 16b.1-8, 18b.3-4, 19a.1, 19b.5, 31a.7, 39a.7-8, 44b.8, 45b.4, 65a.8, 77b.4, 79b.1
	c.ı	2a.12, 2b.1, 3b.6, 7a.2, 11a.9, 14b.12, 16a.3, 17b.12-13, 22a.8, 31a.7, 35a.1, 39a.8, 42a.5, 42b.2, 45a.13, 62a.2, 63b.1-7, 67a.8, 82b.4-9, 83b.3
	c.a	18a.11, 39b.12, 40b.8, 42a.3, 45a.7, 59b.4, 77a.12, 82b.2-3

		(c. �oyur-) 8b.5
	c.da	9b.8, 68a.2, 81a.8
	c.dan	40a.10, 40b.4, 43a.3, 81b.9 (rahat-ı c.) 64b.8
	c.ıla	9a.5, 11b.3, 18b.1-2, 60a.11, 62b.8, 76a.12, 81b.13, 82a.6
	c.ıladur	18a.10, 18b.1
	c.im	11b.9, 70a.1-2, 80b.12, 82b.7
	c.um	10b.5, 12a.1, 31b.4, 40b.12, 73b.4, 74a.6
	c.imdir	13b.10
	c.imuğı	33b.2
	c.imı	11b.11, 18b.9
	c.umı	72a.11
	c.uma	31a.1, 76a.4, 79b.7 (c. yit-: katlanamayacak duruma gelmek, bezemek, bıkmak) 41a.13, 68b.2
	c.imda	31a.1, 68b.3, 75b.3, 77a.10
	c.umda	11b.12, 30a.11, 38a.11, 39a.1, 39b.4
	c.ıfı	64a.5
	c.uğı	39b.11
	c.ıfı	25b.2, 29a.5
	c.uğı	16b.12, 21b.11
	c.ıfa	3a.4, 22a.11, 23a.5, 66b.5
	c.ıfıda	33b.10, 63b.12
	c.ıdur	19a.4
	c.in	21b.12
	c.ında	2a.13
	c.indan	3a.5, 81a.8, 84a.5
	c.imuz	42a.1
	c.imıza	11b.2
	c.ları	5b.12
	c.lar	3a.6
	c.larufı	2a.1
	c.larda	71b.5
c.�n�	(Far.)	canan, sevgili
	c.yı	82b.5
c.�n�n	(Far.)	g�n�lden sevilen, g�n�l verilmiş olan kadın, sevgili
	c.	16b.1, 18b.5-11, 19a.2, 19b.10, 30a.6, 65a.6-7
	c.ı	14b.12-13, 16b.3
	c.a	40b.8
	c.ıla	21b.1
c.�vid�n	(Far.)	sonrasız, ebedi, bengi
	c.	16b.1, 20a.5, 29a.1, 30a.10, 30b.3, 35b.8, 39a.9, 68b.8

			(c. ol-: ebedi olmak, ölümsüzleşmek) 24a.9, 30a.10, 30b.3 (‘ömr-i c.: ebedî yaşam, sonsuz hayat) 16a.11, 35b.8
cāy	(Far.)		yer
		c.	77b.7
		c.1	82b.12
Cebrā’îl	(Ar.)		Peygamberlere emir ve vahye vasıta ve memur olan dört büyük melekten biri, Cebrail aleyhisselam <i>krş. Cebrāyil</i>
		C.	4a.1-7-10, 4b. 4
Cebrāyil	(Ar.)		Peygamberlere emir ve vahye vasıta ve memur olan dört büyük melekten biri, Cebrail aleyhisselam <i>krş. Cebrā’îl</i>
		C.	4a.5-11
cefā	(Ar.)		eziyet, incitme
		c.	35b.12, 68b.2
		c.dur	33b.1
		c.yısa	41a.13
		c.yı	44b.5, 78b.2
		c.yıla	6b.6, 8b.5
		c.ñ	38b.1
		c.sı	31a.1, 67a.11, 74a.10
cehd	(Ar.)		çalışma, çabalama
		c.	(c. eyle-: çalışmak, çabalamak) 7a.12 (c. it-: çalışmak, çabalamak) 9a.5, 37a.13, 60b.6
		c.dür	37b.2
		c.ile	74a.1, 74b.10, 76a.6
cehl	(Ar.)		bilmezlik, cahillik
		c.ile	61a.9
cem ^c	(Ar.)		toplama, yığma
		c.	(c. ol-: toplanmak, yığılmak, bir araya gelmek) 54b.8-10
cemāl	(Ar.)		yüz güzelliği
		c.	11a.11, 29a.13, 64a.13 (hüsn-i c.) 19b.4
		c.i	64a.3
ceng	(Far.)		savaş, vuruşma
		c.i	9a.4
Cennet	(Ar.)		Cennet, Uçmak
		C.	66a.4
		C.e	67b.5
		C.den	4a.9-10

cevāb	(Ar.)	sorulan şeye verilen karşılık, yanıt
	c.	83a.5
	c.1	10a.7, 73a.1
cevāhir	(Ar.)	cevherler, elmaslar, kıymetli taşlar
	c.	14b.7, 31a.10, 40b.12, 70a.2, 77a.10 (la'1-i cevāhir: kıymetli taş) 25a.10
cevher	(Ar.)	elmas, değerli taş
	c. ile	43a.11
cevr	(Ar.)	haksızlık, eza, cefa, eziyet, gadir, zulüm, sitem
	c.	6b.6, 35b.12, 38b.1, 68b.2 (c. i cefā kı1-: eziyet etmek) 36a.3, 60b.3
	c.e	36b.3
	c.ile	10a.11, 83b.13
	c.ine	71a.9
cidd	(Ar.)	ciddi, bir işi gerçekten çalışıp işlemek
	c.	37b.2
cīfe	(Ar.)	leş
	c.	20b.4, 65b.5
ciger	(Far.)	ciğer, bağır
	c.i	67a.13
	c.im	7b.12, 13a.10, 66a.7, 68b.3, 77a.8
	c.üm	41b.1
	c.üñ	22a.3
	c.ifi	5b.6
cihān	(Far.)	dünya, âlem
	c.	2a.13, 2b.7-13, 3a.9, 7a.1, 12a.11, 12b.3, 15b.8, 23a.7, 23b.9, 27a.10-12, 28a.13, 35a.3- 5, 35b.6, 38a.5, 41a.6, 45a.5, 64b.3, 66a.11 (ḥalk-1 c.) 37b.6, 43b.8, 63b.5, 68b.5, 77a.9 (revnak-1 c.) 65a.1 (sevdā-yı c.) 64b.11
	c.uñ	45a.6, 67a.10 (ḥalk-1 c.) 22b.4, 54b.3, 66a.2
	c.1	2b.8, 21b.9, 23a.5, 82b.8 (ḥalk-1 c.) 22a.9
	c.a	7a.6, 9b.10-11
	c.da	8a.5, 9b.7, 12b.3, 21b.6, 44a.10, 67a.12, 83b.11
	c.dan	6b.8, 31a.2, 38a.12, 60a.3, 65a.12, 70b.2
cihāt	(Ar.)	taraflar, yönler
	c.	35a.4
cihet	(Ar.)	yan, yön, taraf
	c.	16b.5, 68b.13, 71a.13, 74b.7
	c.dür	65b.2
cin	(Ar)	gözle görünmez, latif cisimlerden ibaret yaratık
	c.	4b.10, 44b.10

cism	(Ar.)	c.	cisim, madde 2a.1-13, 3a.5, 19b.10, 21a.13, 30a.6, 31b.3-9, 34b.13, 41a.6, 78b.8-9, 81b.4, 83b.5 (<i>hicāb-ı cism-i cān</i>) 71a.12
		c.i	75a.2
		c.üñ	18b.1
		c.ine	3a.6, 32b.13
cüş	(Far.)	c.	coşma, kaynama (c. eyle-: coşmak, kaynamak) 13b.6, 39a.1 (c. kı1- coşmak, kaynamak) 63b.12 (c. it-: coşmak, kaynamak) 13a.9, 13b.2, 31a.8
		c.a	(c. gel- coşmak, kaynamak) 21a.5, 79a.11 (c. getir-: coşturmak, kaynatmak) 9a.8
		c.ına	35b.3
cübbe	(Ar.)		sarıklı din adamlarıyla bazı yaşlı kimselerin giydikleri uzun üstlük
		c.	28b.3, 33b.4
		c.sini	79a.4
cüdā	(Far.)	c.	ayrı, ayrı düşmüş, ayrılmış (c. kı1- : ayrılmak, ayrı düşmek) 38b.1, 39b.4, 74a.10, 76b.9
cümbüş	(Far.)	c.	eğlence <i>krş. cümbiş, cünbüş</i> (c. kı1-: eğlenmek) 71a.3
		c.üñ	34a.2-8
		c.i	59a.7
cümbiş	(Far.)	c.e	eğlence <i>krş. cümbüş, cünbüş</i> 21a.6
cümle	(Ar.)	c.	hep, bütün 2a.1-7, 2b.5-8, 3a.4-5-6, 3b.4-6-8, 4b.7-12, 5a.5-6, 6a.3, 7a.2-3, 11a.9-12, 11b.3, 14a.7, 16b.5-8, 17a.4-6-12, 17b.5, 18b.1-2-13, 19a.1- 3-4-5, 20a.5-8-9-13, 21a.6, 28a.13, 28b.1-7- 11, 29a.1-2, 29b.1-4, 30b.6-7-8-10-11, 31a.7- 9-11-13, 31b.1-2, 35a.1-7, 35b.7-8, 36a.6-8- 12-13, 36b.8, 37b.5-6-12, 38b.12, 40b.6-8-9, 41a.2-3-4-5-7-8-9-10-12, 41b.5-11, 42a.12, 43b.11, 44a.4, 44b.9-10, 54b.9-12, 59b.7, 60a.3, 61b.4, 62b.7-8-9-11, 63a.4-13, 63b.13, 64a.3-12, 65a.9-10, 65b.2-3-9-10, 66a.2-3-5, 67a.10, 67b.4-10, 68a.6-10, 68b.1-7-13, 69b.7, 71a.1, 71b.1-2-3-4-5-6-7-13, 72b.7-10-11, 73b.1-5-10, 74a.2-4-12, 74b.1-6-8, 75a.1-3-5- 6-7-8-9-10-11, 75b.4-5-6-7-8-9-10-11, 76a.1- 7-9-10-11, 76b.1-3-11-13, 77a.6, 77b.1-2-4-5-

		7-8-9-10, 78a.3-4-5-11, 78b.11-12, 79a.2-13, 79b.1-2, 82a.7-9
	c.nüfî	28a.12, 38b.9-13, 39a.6-8-11, 40b.6, 41a.3, 43b.8, 44a.5, 44b.8, 65a.13, 65b.11, 75a.5
	c.ye	30a.9, 42b.5-11, 45a.3, 54b.4, 66b.5, 68a.13, 79b.4
	c.den	72a.10, 72b.3
	c.si	12a.13, 23b.12, 28b.12, 29b.2, 35a.3-6, 36a.7, 40b.4, 75a.8, 76b.12
	c.sinüfî	28b.11
	c.sin	65b.10, 69a.4-10
	c.sini	1b.7, 42b.1-3
	c.sine	74a.3
cünbüş	(Far.)	eğlenti, zevk <i>krş. cümbüş, cümbiş</i>
	c.e	3a.3
	c.ifîi	29a.6
cünûn	(Ar.)	delirme, çıldırma, delilik
	c.	12b.6-12, 33a.5, 35a.8, 35b.1, 40a.2, 44b.6, 65a.11
		(c. ol-: delirmek, çıldırmak) 35a.8, 35b.1
cüst	(Far.)	arama, araştırma
	c.	(c. ol-: araştırmak) 33a.1
cüstlik	(Far.+T.)	arama, araştırma
	cüstlüğü	18a.10
cüvân	(Far.)	genç, taze delikanlı
	c.	10a.2, 27b.11, 28a.4, 30a.4, 34a.1, 59b.7, 82a.11

-Ç-

çağır-	(T.)	çağırarak, seslenmek
		ç.ırlar 22b.10
		ç.dı 34b.2
		ç. 80a.9, 80b.9
		ç.ıp 14a.1
çağla- 1	(T.)	köpürerek ve ses çıkararak coşkun bir biçimde akmak, coşmak
		ç.ma 69b.1
çağla- 2	(T.)	hesaplamak, tasarlamak
		ç.yıp (ç. var-) 69b.2
çağ-	(T.)	iyice anlatmak, ifşa etmek, bildirmek
		ç.dif 13a.11
		ç.ma 72a.12
çal- 1	(T.)	bir müzik aletini vurarak çalıştırmak
		ç.dı 34a.9
		ç.a 21b.12
		ç.adur 76a.3
		ç.aldan 32a.11
		ç.dıgımı 69b.13
		ç.mağ 25b.6
		ç.ma 18b.7
çal- 2	(T.)	vurmak, çarpmak, atmak
		ç.dif (taş a mı ç.) 4a.13
		ç.ıp (taş a ç.) 72a.11
çalın-	(T.)	bir müzik aletine vurarak çalıştırılmak
		ç.dı 19b.9, 20a.10, 26a.11, 40a.6-12
çār	(Far.)	(< çihār) dört
		ç. 35a.4
çāre 1	(Far.)	ilaç, deva
		ç. 41a.3
		ç.ñ 32b.8
		(ç. kalma-) 33a.8
		(ç. kalma-) 43b.5
çāre 2	(Far.)	bir sonuca varmak, ortadaki engelleri kaldırmak için tutulması gereken yol, çıkar yol, çözüm yolu
		ç. (ç. kıl-) 23a.9, 33b.7
		ç.m 76b.8
		ç.ñ 15b.7
çāresüz	(Far.+T.)	çaresiz, çaresi bulunmayan
		ç. 38a.1, 43b.6

çarh	(Far.)	çark, tekerlek ç. (ç. 1 gerdün) 40a.2 (ç.-1 felek: talih, şans) 20b.3, 24b.3 (ç.-1 gerdün: feleğin çarkı) 65a.11 ç.a 35b.4
çat-	(T.)	(kaş, yüz için) sertlik, öfke bildiren bir duruma sokmak ç.arsın (kaş mı ç.) 20a.3
çay	(T.)	dereden büyük, ırmaktan küçük akar su ç.a 25a.9
çeğâne	(Far.)	çengi tefciği ç. 36b.6
çek- 1	(T.)	bir duyguyu içinde yaşatmak ç.ersin 27a.5 ç.er (belā ç.) 43a.5, 76a.2 (derd ü ser ç.) 59a.4 ç. (belā ç.) 42b.10 ç.mege (sevdā ç.) 42b.10 ç.mediler(endişe ç.) 9a.13
çek- 2	(T.)	çekmek ç.miş (ç. elin: vazgeçmek) 60a.3
çek- 3	(T.)	öğütmek ç.iben 5b.6
çeker	(T.)	gemi ç. 67b.9
çember	(Far.)	(< çenber) çember ç. 19a.11
çemen	(Far.)	ağaç ve çiçeği olan yer, yeşillik ç. 36b.9
çeng	(Far.)	kanuna benzer, dik tutularak çalınan bir çeşit saz ç. 36b.6 ç.inüfi 37a.1
çerāğ	(Far.)	fitil, mum <i>krş. çırağ</i> ç. 36a.2 (ç.-1 şem' i delil) 58b.6 ç.1 80b.13, 82b.5 (baht-1 ç.) 63b.9 ç.in 34a.5
çevre	(T.)	bir kimse ile ilişkisi bulunanlar, muhit ç. 11b.6, 63a.3
çık- 1	(T.)	çıkmak ç.arsın (halka ç.: halka duyurmak) 18b.8 ç.ma (ç. yolufidan: yolunu şaşırarak) 16a.8, 24b.12
çık- 2	(T.)	kuralların dışına taşmak ç.ma 77b.12

çık- 3	(T.)	bir şeyin yukarısına varmak, yükselmek, ağmak
		ç.mış 38a.5
çık- 4	(T.)	yüzeğe çıkmak
		ç.dı 4a.4
çıkār-	(T.)	çıkarmak, çıkmasını sağlamak
		ç.dı 4a.9
		ç.an (başdan ç.: ayartmak, doğru yoldan saptırmak) 13b.1
çın	(T.)	gerçek, doğru, halis
		ç. 73a.12
çırak	(Far.)	(< çerāğ) mum, ziya, ışık, çerağ <i>krş. çerāğ</i>
		ç. 11b.4, 16b.4, 35b.5, 36a.7, 75a.9
çiçek	(T.)	çiçek
		çiçegüñ 25b.11
çift	(Far.)	(< cuft) toprağı ekip biçme işi
		çifdin 4a.11, 4b.4
çirkin	(Far.)	yakışık almayan, kötü, fena
		ç. 7a.11
çok	(T.)	sayı, nicelik, değer ve güç bakımından büyük ve aşırı olan, az karşıtı
		ç. 4b.6-7, 14a.6, 19b.11, 20a.4, 25a.1, 29b.7-13, 32a.6-12, 59b.9, 61a.5, 80a.12, 83a.1
		ç.dur 22a.5-6
çubuk	(T.)	körpe dal
		çubuğıla 4a.2
çul	(Ar.)	(< cül) kıldan veya yünden yapılmış hayvan örtüsü
		ç.unı 37a.3
çü	(Far.)	gibi <i>krş. çün</i>
		ç. 83a.4
çün	(Far.)	gibi <i>krş. çü</i>
		ç. 5b.10, 8b.3, 12a.6-10, 16b.3, 17a.1, 18b.10, 20b.4, 25b.1, 26a.7, 27b.3, 28b.4-5, 29a.8-9, 31b.5, 35a.10, 37b.8, 38b.4, 43b.12-13, 61a.5, 64a.6, 66b.3, 67a.10, 68b.3, 70a.3, 71a.7-7, 71b.10, 74b.10, 75a.13, 78a.1, 83b.13
çünkü	(Far.)	şundan dolayı, şu sebeple, zira <i>krş. çünkim</i>
		ç. 2a.3-5, 3a.3-8, 8b.1, 12a.5, 14b.11, 15b.5-7, 16b.12, 21b.7-13, 27a.12, 27b.4, 31a.3, 33b.4, 35a.10, 37b.8-10, 42a.3, 44a.1-3, 61a.7, 61b.1, 62a.1, 64b.11, 68a.2-13, 71a.6, 71b.10, 72a.12, 82a.5, 82b.8, 83a.9-10
çünkim	(Far.+T.)	şundan dolayı, şu sebeple, zira <i>krş. çünki</i>
		ç. 24a.11

-D-

da	(T.)	dahi, bile
dād	(Far.)	d. 7a.2, 24a.2-3-5, 31a.5, 39a.13, 61a.12, 74b.3 ihsan, vergi
dāğ	(Far.)	d.1 6a.4 yara
dā'im	(Ar.)	d. 30a.11 sürekli, sonsuz <i>krş. dāyim</i>
dağı 1	(T.)	d. (d. ol-: sürekli, sonsuz olmak) 42a.2 bile, da/de, dahi
		d. 5a.11-12, 6a.7, 6b.3-9, 7b.9-10, 8a.3, 9a.10, 9b.4, 10a.4, 10b.3-4-5-6-7-8-9-10-11, 11a.4, 13a.10-13, 15b.8, 16b.13, 18a.12-13, 18b.9- 10-12, 19b.2, 20b.5, 21a.2, 22a.5, 23a.9, 24a.3-10, 25a.12, 25b.5, 27b.2, 28a.12, 28b.6- 9-10, 30a.1, 31b.5-8, 32a.8, 32b.7, 33a.8, 33b.10, 34a.1-6, 35a.5-13, 36a.5-9, 36b.6, 37a.5, 37b.12, 38a.13, 39b.8-11, 40a.4, 40b.5, 41b.12, 42a.3-11, 42b.6-9-13, 43b.3-4, 44a.11, 50a.13, 59a.4-12, 62a.6, 64a.13, 65a.13, 66b.7-11, 69a.9, 70a.7, 71b.7-9-11-12-13, 72b.7-12, 73b.6, 74a.1, 75b.10, 78a.10, 78b.3- 9, 79a.5-7-12, 79b.8-12, 80b.5, 81a.4, 82b.2-3- 9, 83a.3, 83b.10-11
dağı 2	(T.)	daha
dağ-	(T.)	d. 34b.6-10, 61b.8, 72b.9-10, 73a.5 takmak, bir şeyi bir şeye tutturmak, iliştiirmek d.dif (lâkabım d.: ad, lâkap koymak) 13a.13 d.dı 29b.9 d.ma (adını d.: ad, lâkap koymak) 72a.13
dal	(T.)	sırt d.indan 23b.7
dalk	(Ar.)	(< ʔalk) mika, ören, rahatlık, pul, serkeşlik d.uñ 80a.10
dan-	(T.)	danışmak, istişare etmek, sormak d.dı 31a.5
dāne	(Far.)	buğday gibi bazı bitkilerin tohumu d. 75a.8
Dānyāl	(Ar.)	Danyal Aleyhisselam D. 12b.5
dar	(T.)	geniş ve bol karşıtı d. 37a.4-10

dartın- 1	(T.)		çekinmek, esirgemek, sakınmak
		d.ma	16b.12, 42a.5
dartın- 2	(T.)		kibirleşmek, üstten bakmak
		d.ma	32b.10
daş-	(T.)		taşmak, sıvı maddeler, içinde buldukları kaba sığmayacak kadar kabarma ve çoğalma yüzünden kenarları aşmak <i>krş. taş-</i>
		d.dı	13b.9
daşlat-	(T.)		göndermek, atmak
		d.an	72a.5
da'vā	(Ar.)		dava, iddiada bulunma
		d.sı	20a.12
da'vet	(Ar.)		çağırma, çağrıda bulunma
		d.	(d. eyle-: çağırma) 9a.11
da'vī	(Ar.)		bir kimsenin hakkını araması
		d.	22a.2
		d.si	9b.5
dāyim	(Ar.)		(< dā'im) devamlı, sonsuz, sürekli <i>krş. dā'im</i>
		d.	3a.13, 6a.13, 9b.2, 17b.11, 23b.3-9, 26b.8, 67a.11, 78a.12, 79a.3-6-9, 79b.11, 81a.9, 81b.4, 82a.8-12
			(d. ol-: sürekli, sonsuz olmak) 42a.2-8
dāyimā	(Ar.)		(< dā'imā) her zaman, her vakit, sürekli olarak
		d.	14a.10, 17b.8, 22b.5-9, 23b.2, 25a.6, 35a.8, 35b.1-3-12, 37a.7, 39a.2, 39b.12, 43a.6, 61b.7, 62a.12-13, 62b.13, 73b.4
de	(T.)		de/ da, bile, dahi
		d.	8a.13, 8b.6-9, 12b.3, 13a.5-6, 14b.6, 16b.2, 23a.12-13, 26a.3, 62a.2, 66b.5, 72b.1, 73b.13, 82b.1
dede	(T.)		babanın veya annenin babası, büyükbaba
		d.	3a.8
defter	(Ar.)		defter
		d.	9b.8, 83b.6
		d.i	8a.8, 20b.9
		d.e	5a.5, 19b.8
		d.i	17b.7, 54b.9, 68a.8, 77b.1, 78a.6
		d.ini	13a.8
deg-1	(T.)		değmek, dokunmak
		d.di	83b.11
		d.iser	28a.8
		d.e	44a.6
		d.mez	(elleri d.: vakit ve fırsat bulamamak) 43b.7
deg- 2	(T.)		ulaşmak
		d.er	(cāna d.) 59b.4

deg- 3	(T.)	d.mez	eş değerde olmak 43b.13
degil	(T.)	d.	(bir pula d.) 17a.11, 22b.8, 81a.3
		d.dür	isim cümlelerinde yüklem olarak kullanılan ve olumsuzluk bildiren öge <i>krş. degül</i> 16a.4, 17b.13, 21b.1, 27a.12
degme	(T.)	d.	2a.6, 12a.5, 18a.1-11, 21a.11, 23a.4-5, 25b.12, 36a.11, 59a.8-9-10-11-12, 70b.10
degül	(T.)	d.	her, her bir, herhangi bir, gelişigüzel, rastgele 2a.11, 14b.13, 19a.7-8, 19b.1, 41a.9-10, 69a.8
		d.	isim cümlelerinde yüklem olarak kullanılan ve olumsuzluk bildiren öge <i>krş. degil</i> 12a.6, 17a.9, 22b.1, 25b.8, 27b.7, 28b.8, 63a.7, 65b.13, 74b.3
		d.sin	69a.9
		d.di	70a.7
		d.se	24b.9, 25a.2, 28a.11
dehri	(Ar.)		dünyanın sonsuzluğuna inanıp öteki dünyayı inkar eden, ruhun da cesetle birlikte öldüğüne inanan
		d.	9a.7
dek 1	(T.)	d.	değin, kadar
		d.	7b.2
dek 2	(T.)	d.	sessiz, rahat, sakin
		d.	(d. tür-: uslu, sessiz, sakin durmak) 66b.10
deli	(T.)	d.	aklını yitirmiş olan, mecnun <i>krş. delü</i> 10a.11, 23b.7, 31a.3, 32b.2, 38a.12, 40a.5, 74a.8
			(d. ol-: delirmek, aklını yitirmek, aklî dengesini kaybetmek) 32b.2
delil	(Ar.)		insanı aradığı gerçeğe ulaştırabilecek iz, kanıt, belge
		d.	7a.6, 10b.12, 11b.4, 25a.4, 26a.9, 28b.11, 33a.9, 34a.12, 38a.4, 77a.1
			(şem-i d.) 7b.13
		d.dür	37b.3, 68b.12
		d.i	34a.12
		d.den	80a.4
		d.üñ	69b.6
		d.ifdür	35a.12
delilik	(T.)		deli olma durumu <i>krş. delülük</i>
		d.	21b.9
		d.dür	35a.9
delin-	(T.)	d.di	delmek işine konu olmak 20b.1-7

delir-	(T.)	deli olmak, aklını yitirmek, çıldırmak <i>krş.</i> <i>delür-</i> 26b.9
dellâllık	(Ar.+T.)	d.di bir şeyi bağırarak duyurma d. (d. it-) 40b.13
delü	(T.)	aklını yitirmiş olan, mecnun <i>krş. deli</i> d. 26b.10 d.den 44a.10
delülük	(T.)	deli olma durumu <i>krş. delilik</i> delülüğü 26b.9
delür-	(T.)	deli olmak, aklını yitirmek, çıldırmak <i>krş. delir-</i>
dem 1	(Far.)	d.di 13a.12 an, vakit, zaman d. 3a.11, 4a.7, 5b.13, 8b.3-7-8, 13a.8, 14a.1, 22b.2, 25b.4, 27a.11-13, 38a.12, 39a.4, 41a.1, 63b.12, 66b.13, 67a.13, 69b.8, 70a.10-11, 71a.8, 80a.6, 81a.12, 82a.2 (d.ur-: bir şeyden söz etmek) 78b.12 d.dür 15a.2, 39a.13 d.i 4a.12, 12a.5, 15a.2, 18a.6, 39b.11, 59b.4, 63b.9 d.de 6a.4, 70a.6 d.i 61b.4
dem 2	(Far.)	içki d.içün 27a.13
dem 3	(Far.)	kan d. 69b.8
dem+be+dem(Far.)		vakit vakit, zaman zaman d. 14b.10, 42a.11, 61a.1
deñiz	(T.)	deniz, derya d. 2b.4-5, 31b.3, 74b.2 d.dür 29b.6, 71b.7-13, 74a.13 d.iseñ 69b.1 d.üñ 74b.1 d.i 2b.6, 24b.8, 31b.9 d.de 74a.13, 74b.2 d.den 67b.3 d.ile 3a.9 d.i 71b.9 d.inde 27b.13, 70b.2, 77a.3 d.ler 79a.11 d.lerüñ 35b.3
depnev	(T.)	hayvanın sırtını incitmemek için eyerin ve palanın altına konulan içi doldurulmuş keçe d.üñ 8a.9

depren-	(T.)	hareket etmek, kıvıldanmak, sarsılmak
	d.	71a.7
	d.ür	3b.6, 19a.5
	d.esi	33a.8
der	(Far.)	iç, içinde
	d.	(d.-biyābān) 34a.11
derd	(Far.)	sorun, kaygı
	d.	30a.2, 44a.7, 67a.5, 76a.2
		(d.ser: sıkıntı) 16a.2
		(d.-i ser: sıkıntı) 22a.6, 27a.8
		(d.-ü ser) 23a.13, 27b.1, 43b.8, 69b.3; (d.-ü ser çek-: sıkıntı çekmek) 59a.4; (d.-ü ser vir-: sıkıntı vermek) 58b.13
	d.i	11b.12
	d.e	19a.9, 45a.8
		(d. boyan-) 22a.11
	d.den	33a.6
	d.ile	21b.8, 66a.7, 68b.3, 76b.4-10, 78b.1
	d.im	77a.8
	d.imi	11b.8, 29b.10
	d.üme	81a.11
	d.üñ	26b.12, 37a.6
	d.iñi	21b.8, 25a.13, 27a.1-5, 64a.5
	d.iñe	11a.1, 11b.6, 59b.12
	d.üñe	33a.3
	d.i	16a.3, 22a.3
	d.ine	37b.10, 41a.3
derece	(Ar.)	mertebe, rütbe
	d.	8b.11, 14b.9
derle-	(T.)	terlemek
	d.di	2b.2-3
dermān	(Far.)	bir hastalığı önleyen, gideren veya iyileştiren ilaç
	d.	11a.1, 11b.6, 76b.4-10
	d.i	16a.3, 67a.5
	d.a	25a.13, 64a.5
dertli	(Far.+T.)	kaygılı, dertli <i>krş. dertli</i>
	d.yseñ	11b.6
dertlü	(Far.+T.)	kaygılı, dertli <i>krş. dertli</i>
	d.yiseñ	27b.9
dervîş	(Far.)	bir tarikata girmiş, onun kural ve törelerine sıkı sıkıya bağlı olan
	d.	17b.12
	d.dür	17a.10, 17b.6, 62b.11, 63a.4
	d.i	32a.5
	d.e	14a.7

		d.ler	9b.13
		d.lerdür	9b.6-12
dervîş-nihād(Far.)			dervîş ruhlu, alçak gönüllü kimse
		n.	74a.9
deryā (Far.)		d.	deniz 12b.2, 67b.8, 74a.1, 74b.3-4, 83b.8 (d.-yı hikmet: hikmet denizi)17a.13 (d.-yı vahdet: vahdet denizi, birlik denizi) 21a.5
		d.dur	74b.3
		d.da	82a.13
		d.dan	74b.3
		d.sı	13b.6
		d.sına	28a.13
destān (Ar.)			hikāye, destan, kıssa
		d.	12a.8, 28a.1
destār (Far.)			sarık, tülbent
		d.	28b.3, 33b.4
desti-gîr (Far.)			dest-gîr, elinden tutan, yardımcı
		d.	22b.8, 28a.12, 68a.13, 70a.10
deve (T.)			deve
		d.	22b.6, 25b.6, 67b.11, 68a.4
devlet (Ar.)			şans, talih, baht
		d.	(d.-i hümā: devlet kuşu, şans, talih, baht açıklığı) 12b.11, (d.-i hümāyî) 59a.10 (‘ömr-i d.) 12a.12 (şāhib-i d.: şanslı, talihli, bahtlı)17b.3
		d.üfî	30a.8, 31a.13, 40a.4
		d.i	40b.1, 63b.8
devrān (Ar.)			dünya, felek, zaman, talih, kader, devir
		d.	12a.4, 23a.2, 26a.7, 40a.1, 77b.2
deyyār (Ar.)			biri, bir kimse, bir fert
		d.	78a.10, 83a.6-12
		d.a	20b.2
dırāz (Far.)			uzun
		d.	80a.6
			(d. kıl-: uzatmak) 37a.2
di- (T.)			demek, söylemek
		d.rem	16a.12, 27a.1, 32a.10, 38b.2, 41b.12, 42b.7, 77a.11, 78b.3
		d.rsin	25b.4, 41b.1
		d.r	4a.10, 72a.3, 83b.12
		d.rler	3b.13, 8b.7, 17a.13, 17b.1-2-3-4, 24a.13, 43a.2, 65a.7, 81b.8
		d.miş	36b.12

		d.dim	68b.6, 82b.8
		d.di	4a.3-5-9, 6b.2, 20b.4, 28b.5, 29a.8, 65b.5, 66a.4, 72b.1
		d.diler	14a.4, 25a.7, 27b.13, 67a.2
		d.yeyin	22b.6, 29b.10, 71b.7-13
		d.	10a.12, 18a.2-8, 19a.2, 22a.13, 26b.12, 72a.9, 73b.9, 74a.3, 80a.7
		d.gil	19a.9
		d.ñ	14a.8, 40b.12
		d.yüñ	15b.4-10
		d.señ	82a.7
		d.se	26a.3
		d.yesin	14a.1, 38b.2
		d.yi	6a.6-12, 7b.13, 13a.12, 14a.11, 22a.5-6, 41b.3, 59b.12, 83a.10
		d.yiben	26b.13
		d.yicek	18a.13, 75b.4
		d.yip	32a.9
		d.yü	32b.3, 61a.6
		d.digin	68b.4
		d.digün	76a.2
		d.digi	9b.1
		d.ridi	68b.4
		d.riseñ	15b.6
		d.riken	30b.1
		d.yecek	75a.11
		d.mek	18a.1-12-13, 18b.5-11, 19a.2, 44b.13, 64b.5-7 13, 66b.3, 69a.1, 74b.5
		d.mekdür	8b.9, 13b.3, 15a.8, 28a.3, 71a.5-6-7-8-9, 72b.6, 78a.1, 80a.4, 80b.3
		d.megüñ	10b.12
		d.mege	18a.1
		d.mekden	3b.9
		d.meden	71a.5
		d.mez	1b.7, 4b.1
		d.mezler	25a.10, 25b.11
		d.me	73a.12-13
dīdār	(Far.)		yüz, çehre
		d.	10b.10, 30a.8, 47b.8, 75b.11 (d.-ı dilber: sevgilinin yüzü) 41a.10
		d.ı	21b.3
		d.a	5a.1, 63b.12
		d.m	47a.8
diger	(T.)		diğer, farklı
		d.	23a.10

dil 1	(T.)	dil, tatma organı d. 5b.7, 75b.7 d.dür 83b.9 d.üñ 38b.12, 68a.8, 79b.2 d.i 75b.9, 81a.5 d.e 17a.6, 70b.8 (d. gel-: konuşmak)14b.10-11, 21b.8 d.de 79a.2 d.im 10b.3, 40b.12, 77a.4
dil 2	(Far.)	gönül d. 8a.7, 15a.10, 17b.13 d.i 22a.8 d.lere 24b.13
dil 3	(T.)	lisan d.i 61b.5-11, 72b.5 d.in 5a.11, 13a.6, 13b.8, 25a.12, 25b.5, 73a.8, 75a.2 d.ini 13a.5, 36b.13 d.inden 78b.11 d.ince 36b.12
dil-	(T.)	kesmek, parçalamak d.gil 5b.6
dil-ber	(Far.)	alımlı, güzel, çekici kadın d. 74b.8-10, 75a.1, 78a.5, 82b.5 (dîdâr-ı d.) 41a.10 (d.-i âğyâr: yabancıların sevgilisi) 14a.13 d.dür 19b.8 d.üñ 32a.9, 75b.12 d.i 35a.12, 43a.4 d.e 22b.2
dile-	(T.)	birinden bir şeyin yapılmasını istemek, rica etmek, arzu etmek d.r 28a.7 d. 21b.8, 45b.1, 69a.12 d.señ 35a.11, 60b.1, 71b.11, 82a.3 d.riseñ 5a.3, 7a.10
dilek	(T.)	dilek, istek d. 4a.1 dilegüñ 45b.1
dîn	(Ar.)	din, Allah'a inanma ve bağlanma d. 7a.8, 7b.1, 14a.8, 17a.1, 33a.11, 34a.3, 40b.10, 63a.1, 64b.7-8, 67b.6, 69a.1 d.i 31a.7, 39a.8 d.e 38a.7 d.iñ 32b.1, 33a.11 d.üñ 33a.10 d.iñi 7a.8

din-	(T.)	d.iife	31b.13 denilmek
diñle-	(T.)	d.en	46a.12 dinlemek
		d.	5b.1, 6b.4, 8a.10, 9a.1, 10a.2, 13b.3, 24a.1, 30a.4, 70b.6, 75a.2
		d.gil	3a.8, 8a.4, 27a.1
		d.yen	72a.4
dip	(T.)		dip, alt, en alt kısım
diri	(T.)	dibi	20b.1-7, 83a.13
		d.	yaşayan, canlı, ölü karşıtı 21a.13, 70b.1-7
			(d. kıl-: yaşatmak, canlandırmak) 61b.13
dirîğ	(Far.)	d.dür	37b.12, 79b.5
		d.	esirgeme, sakınma (d. eyle-: esirgemek, sakınmak) 42b.4 (d. it-: esirgemek, sakınmak) 42a.5
dirîğā 1	(Far.)		yazık, eyvahlar olsun
		d.	27b.2
dirîğā 2	(Far.)		seslenme sözü
		d.	32b.9, 33a.2
diril- 1	(T.)		yaşamak, hayat sürmek, yaşam sürmek, derilmek
		d.dügi	79b.11
		d.en	60b.3
diril- 2	(T.)		toplanmak, bir araya gelmek
		d.iben	5b.3-9
dirle-	(T.)		toplamak, bir araya getirmek
		d.di	17b.9
dirlik	(T.)		hayat, huzur, yaşayış
		d.	44a.7, 79b.11
		dirliğüñ	31a.11
		d.i	10a.3-4-6, 18a.10, 18b.1, 21a.10, 22b.4, 23a.7
		d.in	10a.6, 17b.9
		d.dedür	17b.8
		d.inden	10a.5
		d.üñ	71a.4-10, 72a.6
div	(Far.)		dev
		d.	15a.11, 60b.10, 81a.2
		d.iseñ	34a.11
		d.i	15b.4-10
		d.e	26b.1
divān	(Ar.)		büyük meclis; bir şâirin şiirlerini kafiyelerine göre alfabe sırasıyla içine alan mecmua
		d.	41a.1, 19b.8 (d.-i yargu: yargı divanı, yargı organı) 3a.11

			(‘ışk-1 d.) 28b.6
		d.dur	34a.7, 83b.6
		d.1	39b.10
divâne	(Far.)		deli, budala, alık
		d.	8a.2, 13a.13, 69a.5, 69b.11 (d. eyle-: deli etmek) 31a.5 (d. ol-: deli olmak) 14b.1
		d.sin	36b.2
dīvār	(Far.)		duvar
		d.dur	(naş-1 d.: cansız, kuvvetsiz, ruhsuz kimse) 81a.4
divşir-	(T.)		derlemek, toplamak, bir araya getirmek, akıllıca hareket etmek
		d.	28a.10 (d. ögüfi: aklını başına toplamak, akıllıca hareket etmek) 7a.9, 24b.11, 62a.13
		d.eydifı	(d. ögünü) 33b.7
diyār	(Ar.)		memleket, ülke
		d.	20a.13, 29a.2, 36b.8 (d.-1 ‘Arab: Arap ülkesi) 27a.12
dolaş-	(T.)		dolaşmak; aşka tutulmak
		d.an	2a.5
		d.ma	2a.5
donat-	(T.)		donatmak
		donadur	79a.3-9
dost	(Far.)		yakın arkadaş, gönüldaş
		d.	(d. ol-: yakın arkadaş, gönüldaş olmak) 63a.9
doy-	(T.)		isteği kalmayıncaya kadar yemek, açlığı kalmamak
		d.mağ	34b.5
dök-	(T.)		dökmek
		d.ersin	18b.6
		d.di	38a.13, 40b.12, 41b.4
dön- 1	(T.)		dönmek, kendi ekseni üzerinde veya başka bir şeyin etrafında hareket etmek
		d.er	3b.5, 24b.3, 35b.2-4, 82a.12
		d.dügince	40a.2
dön- 2	(T.)		inanç, din veya düşüncesini değiştirmek
		d.di	20a.13
dön- 3	(T.)		benzemek
		d.di	40b.5, 41a.7, 42a.4, 68a.7, 76a.11, 76b.12
		d.e	38a.3
		d.mişdi	42a.1
dön- 4	(T.)		geri gelmek
		d.di	40b.8

döndür-	(T.)	çevirmek, düşünce veya inancını değiştirmek
	d.me	15b.7
dört	(T.)	dört
	d.	7a.9, 18a.9-11, 27b.11, 28a.4, 38a.2, 41a.11, 65b.2, 68b.13
döşek	(T.)	yatak
	döşegüm	3a.12
döşen-	(T.)	serilmek, yayılmak
	d.ürdüñ	26a.6
du‘ā	(Ar.)	yalvarıp yakarmak, Allah’tan niyaz etmek
	d.	(d. eyle-: dua etmek) 59b.12
dudaş	(T.)	meşgul
	d. mı	(d. ol-: meşgul olmak, çalışmak) 62a.13
duş	(T.)	taraf, cihet, yön <i>krş. tuş-1</i>
	d.	(d. ol- : yönelmek) 22b.2
duzak	(T.)	tuzak, birini güç ve tehlikeli bir duruma düşürmek için kurulan düzen
	duzağında	10a.10-11
dübdüz	(T.)	çok düz ve doğru biçimde
	d.	67b.11, 68a.4
dü-cihān	(Far.)	iki dünya (dünya ve ahiret)
	d.	17a.11, 23b.3, 65b.3-9, 75a.4
	d.uñ	2b.2
	d.da	66a.6-12, 74a.7, 75a.7, 78a.10, 78b.10, 79a.7, 79b.8
	d.dan	28b.5, 60b.2, 80b.1
düdük	(Ar.)	keskin ses çıkaran ve işaret vermek için kullanılan araç
	d.	25b.6
dükān	(Ar.)	(< dükkān) perakende satış yapan esnafın, küçük zanaat sahiplerinin satış yaptıkları veya çalıştıkları yer, dükkān <i>krş. dükkān</i>
	d.	36b.9
dükkān	(Ar.)	perakende satış yapan esnafın, küçük zanaat sahiplerinin satış yaptıkları veya çalıştıkları yer, dükkān <i>krş. dükkān</i>
	d.	29b.8, 70b.11, 72b.9, 79b.8, 83b.6
	d.ıdı	64b.12
	d.dan	64b.12
	d.um	31b.8
	d.ına	40b.13
	d.larda	71b.2
dün 1	(T.)	bu günden bir önceki gün
	d.	10b.11, 11a.4, 27b.3
dün 2	(T.)	gece
	d.	3b.5, 9a.12, 42a.6

dünyā	(Ar.)	dünya <i>krş. dünyē</i>
	d.	3b.10, 6b.4, 9a.13, 12a.6, 16a.7-13, 23a.13, 43a.8, 43b.1, 64b.10, 65b.5, 71a.5, 74b.11, 78a.1, 79b.9, 80b.8, 81a.1
	d.dur	6b.3, 7b.9-10, 8a.3, 43b.2
	d.nuñi	3a.1-2
	d.yı	4b.13
	d.ya	43b.10
	d.da	6b.9, 12a.6, 15b.6, 20b.2, 34b.10, 67b.12, 68b.12, 76a.9, 79a.5, 83b.10
	d.dan	66b.8
dünye	(Ar.)	dünya <i>krş. dünyā</i>
	d.	23b.13
	d.nuñi	84a.4
	d.ye	6b.5, 20b.4
	d.de	3a.8, 3b.4, 6b.11, 16b.9, 17a.2, 17b.4, 23b.12, 24a.5, 69b.9-10
dünyelik	(Ar.+T.)	mal, mülk, para
	d.dür	37a.12
dür-dāne	(Far.)	inci tanesi
	d.	27b.12, 44b.12, 66a.10, 70b.5
	d.yi	82b.4
dürlü	(T.)	türlü, çeşit çeşit, muhtelif
	d.	3a.10, 3b.3, 4a.7, 6b.5-11, 8a.4-10, 8b.7, 10b.3-5-6-7-8, 13a.7, 14b.7, 17b.4, 31b.2, 33a.4, 38b.7, 43b.3, 75b.12
dürr	(Ar.)	inci
	d.	(d. i cevāhir) 40b.12, 70a.2, 77a.10 (d.-i yetim: yetimlerin incisi, Hz.Muhammed) 31a.12
dürül-	(T.)	katlanmak, sarılmak
	d.di	(d. defteri: hesabı tamam olmak) 20b.9, 68a.8
dürüst	(Far.)	doğru, yanlışsız
	d.	(d. ol-) 63a.9
dü-sarāy	(Far.)	iki saray, dünya ve ahiret
	d.	41a.4
düş	(T.)	hayal, rüya
	d.üñi	29a.7
düş- 1	(T.)	düşmek, mübtela olmak, tutulmak
	d.miş	33a.7, 38a.4-8
	d.mişdür	40a.4
	d.üptür	32b.8
	d.düm	(d. ayağa: değerini ve saygınlığını yitirmek) 7b.11, 42b.9, 63b.5, 76a.4, 83b.13
	d.düñ	33a.9
	d.di	20a.7, 21b.7-13, 34a.13, 39a.11

		(d. havf : korkuya kapılmak) 4a.8
	d.e	71b.9
	d.eli	6b.6, 7b.12, 13a.13, 15a.3, 23b.4, 26b.9, 34a.7, 73b.3-5
		(‘ışka d.) 12b.7
	d.eliden	7b.13
	d.üp	10a.11
	d.dügün	70a.4
	d.en	15a.3
	d.ene	44b.3
	d.mez	25a.10
	d.me	14a.13, 18a.3, 29a.8-9, 44a.9, 69a.13
	d.megil	30a.2
düş- 2	(T.)	düşmek
	d.miş	(d. yolları: o yerden geçmesi gerekme) 22b.10
	d.	(d. yolına) 10a.13
	d.e	71b.9
düşvârlık	(Far.+T.)	güçlük, zorluk
	d.	74b.5
düz	(T.)	düzgün
	d.	68a.5
düz- 1	(T.)	yapmak, meydana getirmek; hazırlamak
	d.üpdür	3b.7
	d.di	71a.1
	d.esin	13a.7
	d.me	(ma‘cünü d.) 25a.3
	d.meye	15a.1-7
düz- 2	(T.)	dizmek, ipliğe geçirmek
	d.er	(d. ol-) 70b.3
düzgün	(T.)	tertip, düzen
	d.	64a.13
	d.üñ	27a.2
	d.i	71a.1
	d.e	3b.7
	d.in	4a.11, 4b.4
düzül-	(T.)	intizama girmek, tertip, tanzim olunmak
	d.üpdür	24b.2, 82a.9
	d.di	2b.7-13, 3a.2-7, 20a.13

-E-

ebed	(Ar.)	e.	sonu olmayan gelecek zaman 54b.6, 66a.3, 68b.8, 74a.10 (e. ol-: sonsuz, kalıcı olmak) 30b.12 (genc-i e.: ebedî hazine, sonsuz hazine) 30b.5 (nağd-ı e.) 65a.3 (nür-ı e.: sonsuz nür) 11b.4 (sırr-ı e.: ebedî sır) 14a.4, 30b.12, 34a.4, 44b.10
		e.dür	54b.11 (bezm-i e.: ebed toplantısı) 30a.1 (genc-i e.: ebedî hazine, sonsuz hazine) 70b.12, 82b.6 (mülk-i e.: ebedi mekân, sonsuz ikametgâh) 34b.8 (nür-ı e.) 18a.13
ebter	(Ar.)	e.de	(mülk-i e.) 16a.11, 31a.4
		e.	19a.12, 56b.13 (evrāk-ı e.) 28b.6
		e.e	20b.6
ecel	(Ar.)	e.üfiden	muayyen olan vade, ömrün sonu 16a.11
edeb	(Ar.)	e.	edep, incelik, utanma, terbiye 11b.5 (şerm i e.) 61b.10
		e.i	2a.9 (şart-ı e.) 9b.2
		e.e	31b.10
		e.ifi	33a.10
		e.üfi	39b.10
edebli	(Ar.+T.)	e.	uslu, ince, terbiyeli 62a.4
efsâne	(Far.)	e.	asılsız hikaye, boş söz <i>krş. evsâne</i> 29a.6, 74a.6
efzün	(Far.)	e.	fazla, çok 11a.7 (e. eyle-: arttırmak, çoğaltmak) 11b.8 (e. ol-: artmak, çoğalmak, fazlalaşmak) 13a.8
eger	(Far.)	e.	şart anlamını güçlendirmek için şart cümlesinin başına getirilir, şayet 39b.10, 71b.11, 73a.4, 80b.11, 82a.3-11, 84a.2

egil-	(T.)	bükülmek
		e.ip 19a.11
egle-	(T.)	oyalamak, vakit kaybettirmek
		e.yüben 43b.6
eglen-	(T.)	oyalanmak, vakit geçirmek
		e.meyesin 9b.10
eḥad	(Ar.)	bir, tek
		e.dur 54b.11
ehl	(Ar.)	maharetli, usta, kabiliyetli
		e. (e.-i hüner ol-: hünerli, sanattan anlayan kimselerden olmak) 43a.9, 83a.9
		(e.-i dîn kı-: inandırmak, inananlardan yapmak) 59b.5
		(e.-i hüner) 17b.2
		(ehl-i temîz: temiz insan, ahlâklı insan) 8a.12, 15a.8-9
		(e.-i vahdet: birlik ehli, derviş) 20b.12
		e.i 9a.7, 20b.12, 31a.12, 33a.11, 66a.4, 68b.11
		e.inüfî 20b.9-11, 23b.13
ek-	(T.)	serpmek
		e.ersin 18b.6
el 1	(T.)	el
		e.e 2b.9
		(e. getir-) 31b.5, 40a.7
		(e. gir-) 2b.12, 39a.13
		e.den 2b.9, 81b.2
		e.üm 42b.9, 68b.3
		e.üme 33b.4
		e.üfî 7a.12, 14a.2, 32b.3
		e.üfî 74b.10
		e.ifîe 72a.5
		e.üfîden 16b.11, 38b.2, 44b.6
		e.üfîle 14a.1, 66b.12
		e.üfîle 26a.5
		e.i 62b.4
		e.in (e. çek-: vazgeçmek) 60a.3
		e.ini 6a.6-12
		e.ine 62a.10
		(e. gir-) 43a.5, 60a.1
		e.inden 29b.10, 31a.2, 36b.5, 83a.11
		e.leri 43b.7
el 2	(T.)	il, şehir
		e.e 62a.11
elest	(Ar.)	insanların yaratılış başlangıcı
		e.den (cām-ı e.) 28b.4
		(kavl-i e.) 21a.7

el-ḥaḳ	(Ar.)	e.	hakikaten, doğrusu, doğrusu ya 81b.13, 82a.6
elif	(Ar.)	e.	Arap alfabesinin ilk harfi 64a.2, 68a.9, 69a.4-10, 73b.7
el-ḳışṣa	(Ar.)	e.	hulasa, hasılı, sözün kısası 6b.3
elli	(T.)	e.	elli sayısı 3a.9-10
emīn	(Ar.)	e.	emniyetli, güvenli, korkusuz yer 68a.5 (e. ol-: şüphe etmemek, şüphesi kalmamak) 16a.10, 30a.7
emīr	(Ar.)	e.	Araplarda ve daha başka müslüman ülkelerde bir kavim, şehir, ülkenin başı 26a.11, 36b.11
enbiyā	(Ar.)	e.	müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler, yalvaçlar 17a.12, 17b.5, 24a.13, 35a.2
endişe	(Far.)	e.	vesvese, merak, kaygı, keder, gam 11b.13 (e. ḳıl-: endişelenmek, tasalanmak, kaygılanmak) 44b.3 (e. çek-: kaygılanmak, tasalanmak, endişe etmek) 9a.13
		e. i	80a.8
		e.den	33b.11
		e.ler	81a.11
ene'l-Ḥaḳ	(Ar.)	e.	Hallac-ı Mansur'un söylediği "Ben Allahım" manasına meşhur söz 10a.12, 13b.11, 14a.1, 25b.4, 32a.9, 63b.9, 68b.6, 80a.9 (sırr-ı e.) 76a.8 (sırr-ı e.) 6a.9
epsem	(T.)	e.1	sessiz, ses çıkarmayan, susan (e. eyle-: susturmak) 77a.4
er 1	(T.)	e.	erkek 62b.1, 63a.6
er 2	(T.)	e.	işini iyi bilen kimse 62a.8
		e.i	62a.8, 62b.1, 69a.11, 73a.3
		e.i iseñi	2a.8
		e.iyiseñi	24b.12, 69a.11
		e.ine	79a.4-5
er-	(T.)	e.	ermek, ulaşmak 14a.4
		e.ersin	14a.4

eren	(T.)		olağanüstü sezgileriyle birtakım gerçekleri gördüğüne inanılan kimse
		e.e	43a.6
erit-	(T.)		çok zayıflatmak
		e.di	41a.13
erki-	(T.)		kuvvetlenmek, bir işi sürdürmeye azimli olmak
		e.yip	61a.1
erkān	(Ar.)		yol yordam, yöntem
		e.	6b.5-11, 11b.5
		e.uñ	33a.11, 39b.10
		e.ı	9b.6-12
		e.ıla	60a.11
es-	(T.)		bir yönden bir yöne akmak, rüzgâr olmak
		e.di	69b.9
eser	(Ar.)		belirti, iz
		e.	(e. eyle-: iz bırakmak, etkilemek) 45a.7
		e.i	64b.3
esfel	(Ar.)		en sefil, pek aşağı, çok bayağı
		e.e	2b.11
esirge-	(T.)		merhamet etmek, acımak
		e.r	21a.9, 63b.5
esrār	(Ar.)		başkaları tarafından bilinmeyen veya saklanan şeyler, gizler, sırlar
		e.	33b.2, 40a.9
			(e. eyle-: saklamak, gizlemek) 11b.12
			(keşf-i e.: sırların bilinmesi) 8b.13
			(ma'ni-i e.: sırların anlamı) 5a.3, 33b.3
		e.ı	4b.2, 8a.8, 12a.8, 14b.13, 15a.9, 19b.5
		e.a	25b.12
esri-	(T.)		sarhoş olmak, kendinden geçmek, mest olmak
		e.mişler	38a.6
		e.di	28b.4
		e.mişdük	42a.1
esrik	(T.)		sarhoş <i>krş. esrük</i>
		esrigine	28b.4
esrük	(T.)		sarhoş <i>krş. esrik</i>
		e.	(e. ol-: sarhoş olmak) 27a.13, 37a.7
eşek	(T.)		eşek
		eşege	8a.9, 25b.8
		e.den	37a.3
eşkere	(Far.)		belli, açık, meydanda <i>krş. aşkäre, āşikār, aşkere</i>
		e.	4a.4, 17a.8, 17b.12, 19a.1, 19b.8, 20b.10, 21a.2, 22b.5, 23b.13, 24b.3, 25b.1, 30b.8-9,

		32a.2, 34a.13, 41a.12, 41b.5, 45a.11, 62b.6, 63a.12, 76b.11 (e. ol-: belli olmak, meydana çıkmak, gizlisi saklısı kalmamak) 2a.10, 20a.7, 34a.4, 68a.12, 72b.11, 75b.10, 76a.11
eşyā	(Ar.)	nesneler, mevcut olan şeyler
	e.	18b.2-13, 19a.4, 28a.13, 28b.11, 30b.6-11, 31b.1, 35b.7, 41a.5-9, 68a.10, 72b.7, 76a.10, 78b.13, 79a.13, 79b.3-5, 82a.12
	e.nuñ	11a.9, 16b.8, 19a.1-4, 31a.7, 35b.3, 36a.6, 77b.4, 78b.11
	e.da	73b.1
	e.dan	18b.13
etek	(T.)	etek
	etegin	23b.7, 44b.6, 59b.13, 60b.1, 61b.10, 68a.3, 81b.1
	etegini	2a.7, 15b.8, 16b.11, 40a.9, 84a.4
	etegine	7a.12
	eteginden	74b.10
et-	(T.)	yapmak, eylemek, kılmak
	e.sün	(aşşı e.-: fayda vermek, yarar etmek) 14b.7
	ederem	(zıkr e.-: anmak, zikretmek) 79a.2
etmek	(T.)	ekmek
	e.	8a.6, 23b.1, 43a.5
euzubillahimineşseytān	(Ar.)	şeytandan Allah'a sığınırım manasına bir Arapça ibare
	e.	45b.6
ev	(T.)	bir kimsenin ya da ailenin içinde yaşaması için hazırlanmış yapı
	e.	10b.13
	e.dür	75a.11, 75b.4
	e.de	67b.11, 68a.4
	e.deki	10b.13
	e.isin	10b.13
	e.ini	76b.13
	e.ine	5b.8
	e.inde	79b.11
evliyā	(Ar.)	erenler
	e.	17a.10-12, 17b.5, 24a.13, 35a.2, 54b.3-4-6-7-9-11-12-13
	e.dur	54b.7-8-9-12
	e.da	54b.5-8-10
	e.dan	54b.5-6
evrak	(Ar.)	evraklar, sayfalar, belgeler
	e.	(e.-ı ebter: faydasız sayfalar, faydasız belgeler) 28b.6

evsāne	(Far.)	dillere düşmüş ,meşhur olmuş hadise <i>krş.efsāne</i>
evtān	(Ar.)	e. 44a.7, 80a.6, 81b.2 insanın doğup büyüdüğü ve sevdiği memleketler, uğrunda ölünen topraklar, vatan
evvel	(Ar.)	e. 43b.9 önce, ilk, birinci e. 1b.2, 3a.8, 3b.3, 6a.4, 9b.5, 17a.7, 31b.2, 36a.5-6-9, 39a.9, 43a.13, 62b.5, 66a.3, 68b.12, 72b.12, 73a.5, 74b.1, 76b.9, 79b.4 e.dür 83b.2 e.i 72b.6 e.inde 2a.12
evvel-Allah	(Ar.)	önce Allah'ın yardımıyla e. 1b.1
evvel bahār	(Ar.+Far.)	ilkbahar e. 83a.11
ey	(T.)	hey, yahū anlamlarında bir seslenme edatı <i>krş.</i> <i>iy</i>
eye	(T.)	e. 20a.10 malik, sahip, efendi e.si 4b.3 (hüsn e.) 11b.3
eyle- 1	(T.)	yapmak, etmek anlamlarında yardımcı fiil <i>krş.</i> <i>iyle-</i> e.rem (naşihat e.: öğüt vermek) 39b.8 e.r (azād e.: serbest bırakmak) 6a.8 (baş e.: başkan , komutan yapmak) 39a.5 (bazār e.: pazarlık etmek) 38a.12 (beyān e.: açıklamak, açıklamada bulunmak) 29b.1 (biter e.: daha kötü hale getirmek) 38a.13 (cüş e.: coşmak) 39a.1 (divāne e.: delirtmek) 31a.5 (füşar e.: sıkmak) 38b.2 (melāmet e.) 61b.8 e.mişem(teferrüc e.) 13b.8 e.mişdür(ğarq e.: batmak, suda boğulmak) 29b.6 e.yipdir (e.fāş: açıklamak, ortaya dökmek) 33a.13 e.düm 77a.4 (‘ayān e.) 13b.4 (hem-dem e.) 77a.4 (şerh e.) 10a.1 e.di 2b.6, 5a.7, 9b.5 (‘ayān e.: belli etmek) 7b.1

- (cüş e.: coşmak) 13b.6
 (fâş e.: açıklamak, ortaya dökmek) 77a.10
 (ğark e.: batmak, suda boğulmak) 71b.9
 (hikâyet e.) 75b.7
 (keşf e.) 66b.2
 (kul e.) 42b.12
 (meşgûl e.) 42b.12
 (nazar e.) 3a.4
 (pâyimâl e.) 16a.7-13
 (raiyyet e.) 6b.1
 (sır e.) 2b.6
 (şerh e.) 6b.12
 (şerh i beyân e.) 7b.1
 (e. temîz) 7b.6
 (e. turak) 45a.1
 (dirîğ e.) 42b.4
 e.diler (da'vet e.: çağırma) 9a.11
 e. 21b.10, 23a.4, 60a.1, 62a.13, 78b.1-5, 80a.6-7-
 8-9-10, 82a.2-3-5
 ('ahde vefâ e.) 59b.11
 (baş e.) 39a.5
 (bidâr e.) 78b.4
 (cehd e.) 7a.12
 (du'â e.) 59b.12
 (fâyide e.) 23a.2
 (hâkîr e.) 82a.4
 (hâşîl e.) 7a.8
 (hâzer e.) 16a.12, 20b.4, 78b.3
 ('ibâdet e.: tapınma) 61a.3
 ('inâyet e.) 42b.8
 (kabûl e.) 36b.3, 39b.3-9, 80a.1
 (kaţ' e.) 81b.2
 (kebâb e.) 5b.6
 (kulluk e.) 25a.12, 25b.5, 65b.8
 (muhtaşar e.) 78b.2
 (nazar e.: bakma) 8a.11, 35b.3, 78b.1
 (niyâz e.: yalvarma) 80a.6
 (ögüt e.: nasihat etme) 23a.3
 (şabûr e.) 41b.1, 68b.6, 82a.1
 (şâf e.) 69b.4
 (şafâ e.) 59b.11
 (şavaş e.) 39a.4
 (sefer e.) 16a.10
 (sücûd e.: secde etme) 23a.1-2, 37b.10
 (şîrin e.) 7a.11

- (şükür e.) 82a.1
 (taleb e.: istemek) 67b.12-13, 68a.1-2-3
 (tarḥ e.) 75a.2
 (teferruḥ e.) 39a.4
 (terk e.: bırakmak) 15b.5-9, 18b.10, 28b.5-10, 32a.3, 44b.6
 (tumar e.) 27b.9
 (türāb e.) 61b.9
 (ümīd e.) 23a.5
 (vidā' e.) 59b.13
 (vücūd e.) 23a.1
 e.se (geleci e.: konuşmak) 43a.2
 e.ye 11a.5
 (e. berdār: asmak, ipte sallandırmak) 33b.1
 (efzūn e.: arttırmak, çoğaltmak) 11b.8
 (esrār e.: saklamak, gizlemek) 11b.12
 (faķir e.: fakirleştirmek) 11b.10
 (ḥūn e.: kana bulamak) 11b.8
 (kullıķ e.) 60a.11
 (māt e.: yenmek) 11b.11
 (melāmet e.: ayıplamak, kınamak) 11b.10
 (mest e.: sarhoş etmek, sızdırmak) 11a.5
 (yār e.) 11b.12
 (yesīr e.) 11b.11
 e.yiben (sebeb e.) 65a.5
 (terk e.: bırakmak, vazgeçmek) 19a.13
 e.yüben 20a.2
 e.dügün (demī e.) 4a.12
 e.yen (feryād e.: inlemek) 13b.11
 (fıkr e.: düşünmek, düşünüp durmak) 70b.8
 (‘ibadet e.: tapınmak) 14a.6
 (naşihat e.: öğüt vermek) 14a.6
 e.mege (terk e.: bırakmak) 15b.7
 e.mek (işāret e.) 25b.7
 (‘izzet e.) 22a.5
 (nāz u niyāz e.) 29b.3
 (ta‘rif e.) 22a.4
 e.yimezsin (āşinālıķ e.: tanışıklık etmek) 72a.13
 (şabūr e.) 82a.5
 e.me 74a.3
 (fodullıķ e.) 26a.1
 (e. inkār) 20a.2, 80b.5
 e.megil 73b.10
 (farķ e.) 74a.5-11

			(e. fāṣ: açığa vurmak, dile getirmek, duyurmak) 20a.1, 84a.5
eyle-2	(T.)		(e. ḥarc) 61a.5 durmak, kalmak
		e.di	8a.13
ey(i)t-	(T.)		demek, söylemek
		e.di	80b.10
		eyitdügi	80b.9
		eyden	(ḥisābı e.: hesap etmek, hesaplamak) 83a.3
eyü	(T.)		iyi
		e.	22a.4
eyyām 1	(Ar.)		günler
		e.	69a.2, 77b.2
eyyām 2	(Ar.)		zaman
		e.	69a.9
ez-	(T.)		üstüne basarak veya bir şey arasına sıkıştırarak yassılmak, biçimini değiştirmek
		e.er	(e.ol-) 70b.6
ezel	(Ar.)		öncesizlik
		e.	5a.5, 39a.12, 41b.6, 65a.3, 74a.10
			(e. ol-) 2a.2
			(sırr-ı e.) 65a.3
		e.i	(sırr-ı e.) 54b.11
		e.de	21a.7, 24a.10, 35a.10, 41b.8-9, 59a.11, 60a.13, 72a.12, 76a.6
		e.deki	61a.7
		e.den	37a.7, 61a.5, 82b.13
ezelī	(Ar.)		öncesiz
		e.	62b.4

-F-

faķı	(Ar.)		(< fakih) eş, dost, arkadaş
		f.	28b.13
faķir 1	(Ar.)		(< faķr) yoksul, parasız <i>krş. faķr</i>
		f.	14b.7, 22b.8, 68a.13
		f.e	(f. eyle-: fakirleştirmek, azaltmak) 11b.10
			22b.5
faķir 2	(Ar.)		(< faķr) zavallı, biķare, aciz
		f.	13b.3, 39b.13, 44a.12, 62b.6
		f.em	(f. ol-: aciz olmak, zavallı olmak) 76b.5
		f.üñ	9a.8, 38b.1, 44b.5, 68b.5, 76b.6
			8b.2
faķir 3	(Ar.)		(< faķr) alķakgönüllülük göstererek ben, tekil
		f.i	1. şahıs
			(ben f.) 23b.6
faķir 4	(Ar.)		(< faķr) sıradan insan, halktan biri
		f.	20b.10
faķr	(Ar.)		(< faķr) fakirlik, yoksulluk, muhtaķlık <i>krş.</i>
			<i>fakir-1</i>
		f.uñ	62b.13
fāl	(Ar.)		uķur, talih, deneme
		f.	10b.4, 20a.12
		f.durur	18a.12
fāñ	(Ar.)		ölümlü, gelip geķici, kalımsız
		f.	40a.3
		f.dür	12a.6
fāñüs	(Ar.)		iķinde mum yakılan büyük fener
		f.a	25a.3
farıķ 1	(Ar.)		farklı, farklı olarak <i>krş. fāriĝ</i>
		f.	23a.8, 30a.12
		f.am	78b.11
farıķ 2	(Ar.)		(< fāriĝ) boş kalmış, işini yitirmiş, işsiz
		f.	güçsüz, rahat
			27a.4, 30a.7
fāriĝ	(Ar.)		farklı, ayrı <i>krş. farıķ-1</i>
		f.	72a.10, 72b.3
			(f. ol-: vazgeķmek) 22b.13, 40a.7
farķ	(Ar.)		ayırma, ayrılma, seķilme
		f.	(f. eyle-: ayırmak) 74a.5-11
			(f. ol-: ayrılmak, bařkalıĝı fark edilmek) 83b.8
		f.1	80b.6

farz	(Ar.)		Allah'ın işlenmesi zorunlu, terki günah olan emirleri
		f.	(f. ı sünnet) 7a.7-13
fāş	(Ar.)		açığa vurma, dile verme
		f.	30b.9, 76b.1, 77a.7-13
			(f. eyle-: meydana çıkarmak, açığa vurmak, dile vermek, duyurmak) 33a.13, 77a.10, 84a.5
			(f. it-: meydana çıkarmak, açığa vurmak, dile vermek, duyurmak) 3a.11, 6a.9, 10a.12, 13a.11, 18b.8, 35b.13, 71a.7
		f. mı	(f. ol-: açığa vurulmak, gizlisi kalmamak, dile düşmek) 32a.11, 33b.2, 37b.11, 62a.11, 68b.5, 71b.12
faṭul	(Ar.)		(< fudül) üstünlük taslayan, kibirlenen krş. fuṭul
		f.den	49a.2
fāyide	(Ar.)		(< fāide) fayda, menfaat, yarar
		f.	25b.7, 43b.12
			(f. eyle-: yarar sağlamak) 23a.2
			(f. kıl-: yarar sağlamak, işe yaramak, etki etmek) 29b.12, 66a.8
			(f. bul-: yararlanmak) 8b.9, 14b.5, 15b.13
felek 1	(Ar.)		talih, baht
		f.	(çarḥ-ı f.) 20b.3, 24b.3
felek 2			gök, gökyüzü, semâ
		f.	2b.5, 12b.1, 16b.7, 77b.6, 82a.12
		f.deki	12b.1
		f.ler	3b.8
fenā 1	(Ar.)		istenilen ve gereken nitelikte olmayan, kötü
		f.	26b.2
fenā 2	(Ar.)		son
		f.sı	2a.6
fer	(Far.)		güç, kuvvet
		f.	33b.4
fer'	(Ar.)		netice, asıl
		f.	3b.3, 5a.1, 13a.3, 17a.9, 21a.1, 29b.2, 71b.1, 80b.6
ferāgat	(Ar.)		vazgeçmiş, el çekmiş
		f.	12b.9, 38a.8
			(f. it-: vazgeçmiş, el çekmiş) 23a.6
		f.dur	38a.12
ferāḥ	(Ar.)		gönül açıklığı, sevinç, sevinme
		f.	42a.9, 71a.2, 80b.12
			(f. ol-: sevinmek, gönlü açılmak) 42a.9
feriḥ	(Ar.)		sevinçli, neşeli
		f.	80b.12

ferş	(Ar.)	f.	yeryüzü 65b.1
		f.de	79a.13
feryād	(Far.)	f.	bağrışma, çağrışma 71a.7
			(f. eyle-: yüksek sesle haykırmak) 13b.11 (f. it-: yüksek sesle haykırmak) 68b.6
ferzend	(Far.)	f.	oğul 22a.2, 34b.4
feth	(Ar.)	f.	fetih 71b.11
fetvā	(Ar.)	f.	şer'î hüküm veya karar (f. vir-: bir işin şer'i hüküm veya kararlara uyup uymadığını duyurmak) 13b.12, 14a.5
fikr	(Ar.)	f.	fikir, düşünce 31b.3-9, 78b.10
			(f. eyle-: düşünmek) 29a.7, 29b.7-13, 70b.8 (f. it- 1: düşünmek, düşünüp durmak) 29a.9, 83a.1 (f. it- 2: murad edilen, istenen, maksat) 71b.4 (f.-i hayâl) 6a.8, 19b.4, 37b.11
		f.i	32b.13, 37a.5, 38b.12, 54b.3, 74a.7, 79a.6, 79b.2, 80a.8
		f.e	81a.13 (f. bat-: bir konu hakkında düşünmek, çözüme ulaşmak için çokça kafa yormak, düşünüp durmak) 19b.13
		f.im	6b.10, 32a.8
		f.üñ	62b.12
		f.ine	38a.2, 82a.8
fi-l-cümle	(Ar.)	f.	hep, bütün, baştan sona 45a.5
firāk	(Ar.)	f.	ayrılık, ayrılma, ayrı düşme 68a.7
fişār	(Ar.)	f.	(< feşār) sıkıcı, sıkın <i>krş. füşār</i> 4b.1
		f.dur	43a.2
fişaret	(Ar.)	f.	(< feşāret) sıkıcılık 61a.4
		f.dür	45a.7
fitne	(Ar.)	f.sin	fesat, ara bozma, ihtilâl 68a.5
		f.leri	66b.13
fitnelik	(Ar.+T.)	f.de	arabozuculuk 59a.2

fodullık	(Ar.+T)	f.	kibirlik (f. eyle-: kibirlilik etmek, büyüklük taslamak) 26a.1
fuşat	(Ar.)	f.1	uygun zaman, uygun durum veya şart, vesile, fırsat 39a.13
fuşul	(Ar.)	f.	(< fudul) üstünlük taslayan, kibirlenen <i>krş.</i> <i>faşul</i> 27b.7, 74b.9 (uyşu-yı f.: kibir uykusu, büyüklük uykusu) 39b.9
fulān	(Ar.)	f. f.am	herhangi bir şahıs, biri 35b.8, 78a.4 79a.1
furkat	(Ar.)	f.	ayrılık 10a.12
furuş	(Far.)	f.dur	satın, satıcı 40b.13
fušār	(Ar.)	f.	sıkıcı, sıkın <i>krş.</i> <i>fiřār</i> (f. eyle-: sıkmak) 38b.2
füzün	(Far.)	f.	çok, fazlas (f. ol-: çoğalmak, fazlalaşmak, artmak) 66b.3

G, Ğ

ğāfil	(Ar.)	ğaflette bulunan, dikkâtsiz <i>krş. ġāfile</i> 19b.10, 20a.11, 20b.3, 26a.9, 27b.5-7, 37b.5 (ğ.ol-) 7a.8, 27b.7, 38a.7
		ğ. ğ.sin ğ.den
ğāfile	(Ar.)	ğaflette bulunan, dikkâtsiz <i>krş. ġāfil</i> 26a.9, 28a.6
ğāfile	(Ar.)	(< kâfile) kâfile 24b.7
ğaflet	(Ar.)	dalgınlık, dikkatsizlik, aymazlık 5b.7, 10a.10, 12a.10, 22a.7, 22b.12, 27a.8, 27b.1, 30b.4, 38a.7, 83a.8-11 (mey-i ġ.: gâflet şarabı) 38a.6 (uyku-yı ġ.: gâflet uykusu) 6b.7 (renc-i ġ.: gâflet ağrısı) 34a.1
		ğ.dür ğ.e ğ.de ğ.den ğ.ile ğ.le
ğāfūr	(Ar.)	suç bağışlayan, merhamet eden (Allah) 71b.6
ğam	(Ar.)	keder, tasa, kaygı, dert 27a.10, 33b.10, 44b.2, 69b.8, 76b.3 77b.11 (hâyal-i ġ.) 30a.10 83b.10
ğamgîn	(Ar.+Far.)	kederli, tasalı, hüzünlü 44b.4
ğanî	(Ar.)	bol, çok 14b.7, 70a.9 (ğ. ol-: çok olmak, çoğalmak) 68b.1-7
ğanîmet	(Ar.)	ganîmet, beklenmeyen kazanç 47b.8
ğāret	(Ar.)	çapul, yağma, akın (ğ. ol-: yağmalanmak, talan edilmek) 26b.10
ğarîb	(Ar.)	garip, kimsesiz, zavallı 33a.3, 33b.12 78a.8
		ğ. ğ.em

ğark	(Ar.)	ğ.	suya batma, batırma (ğ. eyle-: suya batmak) 29b.6, 71b.9 (ğ. ol-: suya batmak) 12b.5, 28a.13, 31b.3-9, 34b.13, 71b.7-13, 74a.13, 75a.3, 76b.1,82a.13, 83b.8
gav	(Far.)	g.	öküz, sığır 15a.11
ğavğā	(Far.)	ğ.ya	kavga, dövüşme 21b.13
gavsāle	(Far.)	g.	buzacağı, dana 50a.7
ğavvāş	(Ar.)	ğ.	dalgıç 27b.13
ğayb	(Ar.)	ğ. ğ.da	gizli olan (şāhid-i ğ.) 19b.9, 65a.4 16b.6
ğaybı	(Ar.)	ğ.dur	kayıp, kayba ait 18a.6
ğayrı	(Ar.)	ğ.	ayrı, başka, özge, diğer 16b.4, 18b.13, 20a.6-10, 24b.1, 28b.9-10, 31a.12, 32a.1, 34b.5-11, 35a.11, 60a.6, 65a.13, 68a.5, 71a.12, 71b.12, 74a.12, 74b.3, 75a.9-11, 75b.4-8, 77a.2, 83b.2 (ğ-ı Ħak: Allah'ın dışındaki her şey) 40b.7
ğazāl	(Ar.)	ğ.sın ğ.	28b.10 geyik, maral, ahû 25a.11
geç-	(T.)	g.er g.ipdür g.di g. g.e g.en g.er g.mişdi	vazgeçmek, bırakmak 8a.5, 22b.6, 40a.1, 43b.8, 62a.7, 63a.6 27b.6, 43a.1-3, 59a.5 12a.4, 15a.12, 15b.13, 23a.2, 26a.7, 27b.3-4, 28a.9-11, 32b.9, 33a.2, 69a.6, 74a.7 28b.5, 29a.6, 33b.11, 59b.13, 60b.2, 61a.4, 62b.13, 65b.6, 84a.4 26b.2, 26b.4, 61a.13, 66b.8 82a.9 (g.oldum) 69b.13 66a.11
geçir-	(T.)	g.di g.	yaşamak, oturmak, kalmak 15a.10, 15b.12 67b.12
gedā	(Far.)	g.	dilenci, yoksul <i>krş. gedāy</i> 62b.11, 63a.4

gedāy	(Far.)	(< gedā) dilenci	<i>krş. gedā</i>
		g.	65a.9
geh	(Far.)	bazı, ara sıra	
		g.	25a.6
gel-	(T.)	gelmek	
		g.ürem	78a.12
		g.ür	14b.10, 39b.12
			(g. hoş) 22a.4
		g.mişem	13b.7
		g.miş	38a.7, 61b.2
		g.mişdür	11a.13, 67a.6
		g.ipdür	62b.4, 74b.11
			(cūşa g.) 79a.11
		g.diñ	28a.9, 33a.9, 40b.12
		g.di	2a.3, 3a.10, 5b.2-3-9, 6b.5-11, 10b.9-10, 11a.5-6-7-8-9-10-11-12-13, 11b.1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14, 12a.1-2-3-9, 13b.5-6, 14b.11, 20a.9, 21a.5-6-7-8, 21b.12, 38b.8, 39a.10-12, 39b.2, 40a.6-12, 41b.7, 45a.3, 66a.7-8-9-10-11, 68a.10, 69b.12, 70a.10, 71a.2-6, 77b.6, 80b.2, 83a.8
			(cūşa g.) 21a.5
			(imāna g.) 41a.5, 68a.6
			(yana g.) 66a.7
		g.dik	8a.11
		g.	2a.8, 3b.1, 5a.3-4-5, 9b.8, 11b.6, 12a.4, 14a.8, 18a.5, 19a.12, 19b.13, 21b.3-8-9-10-11, 22b.10, 24b.12, 27b.9, 30a.2, 36b.3, 39a.4, 40b.12, 45b.1, 59b.12, 63a.1, 69b.3, 72b.2-5, 73a.8, 78b.4, 80a.8
			(dile g.: dilemeye devam etmek) 21b.8
			(özüñe g.) 16a.8, 44a.9
			(kendüzüñe g.) 12a.8, 65a.4
		g.g.	2a.5, 3a.11, 4b.2, 5a.1, 5b.8, 6a.7, 6b.6, 7b.11, 9a.4, 10a.10, 11b.2, 12b.7, 13b.13, 14a.12, 15b.5, 16b.10, 18a.3-4, 19a.9, 20b.2, 21b.8, 23a.1, 24a.7, 25a.13, 26b.6, 27b.12, 29a.5, 30a.11, 31b.4, 32b.10, 34a.3, 35a.9, 36b.2, 37b.8, 39a.1, 40a.7-9, 41a.13, 42b.6, 43b.12, 45a.5, 59b.11, 60b.2, 61a.3, 62a.9-12, 63b.2, 64b.8, 65a.1, 66a.7, 67a.12, 67b.12, 69a.5, 70b.2-6, 71b.8, 72b.13, 74a.6, 75a.12, 76b.5, 77b.11, 79a.4, 80b.9, 82a.1-4
		g.siñ	13b.12, 14a.5-6-8-11, 14b.4, 17b.7, 78a.7-8
		g.süñ	3b.12
		g.üñ	11a.8

			g.se	61b.10, 82a.5
			g.e	3a.3, 16a.12, 59b.6, 82a.1, 83a.10
			g.mekden	43b.10
				(dünyāya g.: (insan için) doğmak) 43b.10
			g.ince	27b.2, 37a.4-10
			g.ip	8b.2
			g.medin	72b.7
			g.meyince	7b.3
			g.mezden	72a.8, 72b.8
			g.digi	38a.9, 43b.9, 70a.9
			g.digini	7a.3
			g.en	17a.6, 33b.13, 37a.9, 80b.9
			g.dise	82b.12
			g.mek	80a.8
			g.mekde	72a.8
			g.mez	23b.3-9, 38a.2
			g.meye	27b.4
geleci	(T.)		g.	söz, laf, lakırdı (g. eyle-: konuşmak, söyleşmek, söyleşide bulunmak) 43a.2
gemi	(T.)		g.	su üstünde yüzen insan ve yük taşımaya yarayan büyük taşıt
genc	(Far.)		g.	15a.1-7
			g.	hazine 30b.5, 34b.8, 42a.7, 70b.4, 79b.12, 80a.1 (g.-i ebed: sonsuz hazine) 70b.12, 82b.6 (g.-i kādīm: eski hazine) 84a.3 (g.-i nihān: gizli hazine) 44a.12 (g.-i pinhan: gizli hazine) 12a.2 (g.-i sa‘ādet: mutluluk hazinesi) 79b.8 (g.-i vīrān: yıkık hazine) 82b.2, 84a.3
			g.den	79b.10
			g.ile	82b.6
			g.i	80b.8, 81a.1
			g.ini	68a.13
gendi	(T.)		g.	kendi, dönüşlülük zamiri <i>krş. gendü</i> 3a.6, 11a.6, 12b.9, 14a.9, 15a.11, 16b.1-6, 18b.4, 26a.13, 36a.13, 36b.12, 60b.9, 61b.12, 62a.11, 63b.6, 64a.3, 81a.10
gendü	(T.)		g.	kendi, dönüşlülük zamiri <i>krş.gendi</i> 5b.10-13, 16a.9-12, 16b.2, 20b.2, 23a.9-13, 26b.1-4, 28b.9, 30a.4-12, 37a.13, 38a.8, 42b.13, 43a.10, 44a.3, 44b.2, 45a.3, 60b.7, 61b.2-5-11, 62a.1-4-5, 63b.10-11-13, 66b.12, 69b.7, 81b.3-6-11

gendüzi	(T.)		kendisi <i>krş. gendüzi</i>
		g.	15a.12, 15b.2, 26b.3, 39a.9, 42b.5-11, 60b.10, 61b.13, 63b.1-7-11 gendözi 16b.3
		g.ñi	26a.7
		g.n	45a.2-4-10, 60b.7 (g. bil-)15a.13
		g.ni	26b.2, 28b.12
		g.ne	4b.5, 6b.1, 28a.8, 60b.8
		g.nden	60a.6
gendüzü	(T.)		kendi <i>krş. gendüzü</i>
		g.n	5a.12, 28a.10, 60a.1, 73b.12
		g.ni	59b.10, 60a.2, 61a.10, 69b.2, 73b.12 (g.bil-: kendinin ve çevresinin bilincine varmak) 5b.4, 15a.12
		g.mi	6b.9
		g.ñe	7a.9, 11a.1, 17a.1, 23a.2-3, 27b.9, 30a.5, 33b.7, 44b.3, 60b.3, 72a.3 (g. gel-: kendine gelmek, ayrılmak, aklı başına gelmek) 12a.8, 65a.4 (g.yören-: kendine dönmek) 30a.3
geñez	(T.)		kolay
		g.	22a.12
ger	(Far.)		eğer, şayet
		g.	2a.7, 34a.11
gerçi	(Far.)		her ne kadar, ise de
		g.	33b.3, 76b.6, 77a.10, 83b.12
gerdiş	(Far.)		dönüş, dönme, dolaşma
		g.e	72b.8, 77b.6
		g.i	38a.3
		g.ine	35b.3
gerdün	(Far.)		felek
		g.	(çarh ı gerdün) 40a.2 (çarh-ı g.: feleğin çarkı) 65a.11 (künbed-i g.: dönen kubbe, dünya) 3b.5
gerek	(T.)		gerek, lâzım
		g.	3a.3, 8a.6-7, 22b.11, 25a.5, 27a.11-13, 27b.8, 44a.2, 61a.3, 67a.1, 83a.1
		g.dür	4b.1, 25b.9-12-13, 27a.9-10-11-12-13, 38a.10, 38b.3
		g.idi	33a.3, 38a.9
		g.ise	59b.13, 61b.9-10, 64a.7, 65b.8
		g.se	75b.13

gerek-	(T.)	gerekmek, lâzım olmak, icap etmek
		g.se 54a.4
		g.mez 60a.10, 72b.13, 73a.1-2-3-4
germ	(Far.)	sıcak
		g. (g. i serd: sıcak ve soğuk) 76b.4-10
getür-	(T.)	getirmek, gelmesini sağlamak
		g.ür 1b.8-8
		(cūşa g.) 9a.8
		g.düm 13b.5-9, 14b.4
		g.düñ (ele g.) 31b.5
		g.di 4a.1-7-8, 7a.6, 41b.6
		g.eyin 14b.7
		g. 27b.12
		(ele g.) 40a.7
gevher	(Far.)	elmas, cevher
		g. 2b.2-12, 6a.10, 13b.5-7, 28b.2, 32a.2, 40b.13, 70b.3-5, 79b.4, 82b.4, 83b.6
		(g.-i vahdet: birlik cevheri) 68a.2
		g.idi 2b.1
		g.i 14b.4, 19b.5, 24b.9, 25a.2, 42a.7, 66a.2, 77b.1,
		g.e 32a.2
		g.de 2b.1
		g.den 17a.5
		g.ile 67b.7
		g.ifi 2b.11
		g.i 54b.9, 78a.6
gey	(T.)	iyi
		g. 8a.12
gey-	(T.)	bir şeyi vücuduna geçirmek, giymek <i>krş. giy-</i>
		g.miş 50a.13
		g.di 7a.2, 45a.1-2, 70a.9, 71a.1, 77b.10, 78a.3
		g.mezden 70a.13
		g.digi 36b.11, 65b.13
gey-ise	(T.)	eger, isterse
		g. 12a.6
gez- 1	(T.)	bir şeyin etrafında dolanmak
		g.er 35a.8, 35b.1
gez- 2	(T.)	bir yerde dolaşmak, yürümek
		g.er 38a.8, 43a.4
		g.eridüm 80b.13
		g.megi 38b.4
		g.me 5b.8, 65a.4
gez- 3	(T.)	meşgul olmak
		g.er 37b.6

gibi	(T.)	gibi, benzer
		g. 7a.11, 8a.2, 12a.3-9, 13a.9, 13b.2, 16a.1-8, 16b.2, 19a.7, 20b.6, 24a.5, 30a.13, 30b.8, 31a.8, 32b.10-12, 34a.5, 36a.2, 40b.1, 63b.9, 64a.2-7, 65b.10, 66a.9, 69b.1-11, 72b.1, 73b.13, 75a.10, 83a.11
gice	(T.)	gece
		g. 2a.4-10, 10b.11, 11a.4, 17a.5, 29b.4, 32b.2, 38b.9, 44b.11, 70a.12, 83a.2
gicesüz	(T.)	gece olmadan
		g. 29a.12
gile	(Far.)	şikâyet
		g.m 80b.11
gir-	(T.)	girmek
		g.ür (ele g.) 39a.13
		(eline g.) 43a.5
		g.ipdür 35b.4
		g.di 66b.2
		g. 69b.3
		g.mez (g. ele) 2b.12
		g.meye (yola g.) 60b.6
		(eline g.) 60a.1
girçek	(T.)	gerçek, hakikî
		g. 26b.7-8, 34a.3, 76b.2
giriftâr	(Far.)	düşkün, tutkun
		g. 33a.7
		(g. ol-: tutulmak, yakalanmak) 19a.9, 23a.11, 43b.6
girü	(T.)	geri
		g. 32b.6
git- 1	(T.)	bir yere doğru yönelmek
		g.erem 78a.12
		g.ersin 33a.9
		g.er 37a.13
		g.erler 22b.7
		g.miş 24b.1, 74a.5-11
		g.dim 63b.3
		g.diñ 28a.9
		g.di 3a.10, 5b.2, 6b.3, 7b.9, 9b.6-12, 19b.11, 20a.4-6, 23b.4, 24a.7, 26a.9, 28a.6, 33b.4-13, 34b.3, 37a.11, 40b.9, 41a.2-6-9, 63b.4, 68a.6-9, 68b.11, 71b.10, 75a.12, 75b.9-11-12, 76b.2-3-12
		(g. yile) 68b.2
		g.diler 5b.10, 9b.1
		g.eyin 14b.6

		g.	66b.11, 69b.3
		g.se	63b.13
		g.e	10a.13, 12a.10, 16b.4, 60b.7, 61b.3-12, 63b.11
		g.ip	11a.6
		g.meyince	45a.12
		g.en	74a.5-11
		g.ene	27b.3
		g.erdi	30a.6
		g.diyidi	12a.1
giy-	(T.)		bir şeyi vücuduna geçirmek, giymek <i>krş. gey-</i>
		g.elden	70a.4
		g.en	80b.4
		g.ip	62b.4
gizle-	(T.)		gizlemek, saklamak
		g.di	45a.4-10
gizlen-	(T.)		gizlenmek, saklanmak
		g.di	67b.8
		g.e	12a.1
gizli	(T.)		gizli, saklı <i>krş. gizli</i>
		g.	69b.12
gizlü	(T.)		gizli, saklı <i>krş. gizli</i>
		g.	4b.2, 28b.8, 31a.10, 41b.10-11, 76b.1, 77a.7-13
		g.dür	62b.2
göç- 1	(T.)		bir yerden başka bir yere taşınmak, göçmek
		g.düm	10a.9, 10b.2
		g.di	26a.11, 27b.11, 28a.4
göç- 2	(T.)		çökmek, göçmek
		g.di	26a.9
gök	(T.)		gökyüzü, sema
		g.	2b.3, 41b.11, 63a.11, 65b.1, 69a.3, 75a.6
		göge	1b.3
		g.de	2a.1-13, 40b.7, 41b.11, 44b.8, 65a.9, 65b.11, 66a.4, 75a.5, 77b.5
		g.deki	77b.6
		g.lere	35b.2
		g.lerde	37b.12, 79a.13
gökceklük	(T.)		güzellik
		g.	25b.13
göl	(T.)		göl
		g.de	2b.12
gölge	(T.)		saydam olmayan bir cisim tarafından ışığın engellenmesiyle ışıklı yerde oluşan karanlık, gölge
		g.de	27a.4
		g.si	25a.10, 39a.11, 70b.13

gölük	(T.)	g.sinde	16b.5
			eşek, beygir gibi yük hayvanı
		g.	34a.9
		g.ler	37a.4-10
gönel-	(T.)		gitmek, uzaklaşmak
		g.di	26a.9
gönül	(T.)		sevgi, istek, düşünüş, anma ve hatıra gibi kalpte var sayılan duygu kaynağı, gönül
		g.	2a.5-6-7-8-9, 2b.8-9-10-11-12, 3a.11, 3b.1-13, 4a.12-13, 4b.2-3, 5a.1-5, 5b.4-7-8, 6a.7-8-9-10-11, 6b.6-7-8-10, 7a.8-9-10-11-12, 7b.11-12, 8b.1-3-4-5, 9a.4-6-7-8, 9b.7-8-9-10-11, 10a.10-11-12, 10b.1-12, 11a.1-2-3-10, 11b.2-5-6-14, 12a.4-5-7, 12b.7-9-10-11, 13a.10-12-13, 13b.1-13, 14a.2-3-4-12-13, 15a.2-4-5-6, 15b.5-6-7-9, 16a.8-9-10-11-12, 16b.10-11-12, 17a.1-13, 17b.1-2-3-4, 18a.3-4-5-7, 18b.6-7-8-9-10, 19a.9-10-12, 19b.12-13, 20a.1-2-3, 20b.2-3-5-6, 21a.5-6-7, 21b.8-9-10-11-12, 22a.11-13, 22b.1, 23a.1-3-4-5, 23b.4-5-7, 24a.7-8-9-10-11, 24b.10-11-12, 25a.1-13, 25b.1-2-3-4-12, 26a.3-4-5-6-7, 26b.6-7-8-9-10, 27a.9, 27b.12-13, 28a.1-2-3, 28b.2-5-6, 29a.5-6-7-9, 29b.8-10-11, 30a.11, 30b.10, 31a.1-4-5, 31b.4-5-6-7-8, 32a.7-10-11, 32b.10-12-13, 33a.1-13, 33b.1-2-3-4, 34a.3-4-5, 34b.6-7-8-9-10, 35a.7-9-10-11-12-13, 35b.12-13, 36a.1-2, 36b.2-3-4-5-6, 37a.5-6-7-8-9, 37b.8-9-10-11, 38a.11-12-13, 38b.2, 39a.1-2-3-4-5, 39b.4-5-7-8, 40a.7-8-9-10-11, 40b.10-11-12, 41a.1-13, 41b.1-3-4, 42a.3-5, 42b.6-7-8-9-10, 43a.9-10-11-12-13, 43b.12-13, 44a.1-2-3, 44b.2-4-6, 45a.5-8-9, 54b.1-2, 59a.8-9-10-11-12, 59b.11-12-13, 60a.13, 60b.2-3-4, 61a.3-4-6, 61b.6-7-9, 62a.9-10-12, 62b.12-13, 63a.1-2-3, 63b.2, 64a.5-7-8, 64b.8-10-11-12, 65a.1-4, 65b.4-5-6-8, 66a.7-11, 66b.10-11-12-13, 67a.9-12-13, 67b.12, 68a.2-3, 68b.2-4-5-6, 69a.5-6-8, 69b.8-11-12, 70a.3, 70b.2-4-5, 71a.5-6-9, 71b.8-9-10, 72a.11-12-13, 72b.1-2-13, 73a.2-3-4, 73b.3-6, 74a.6-8-9-10, 74b.9-10, 75a.12-13, 75b.2, 76a.2-4, 76b.5-8, 77a.8-11-12, 77b.11-12, 78b.1-2-3-4, 79a.4-5, 79b.7, 80a.6-7-8-9, 80b.9-10, 81a.11-12-13, 81b.1-2, 82a.1-4-5, 82b.4-7-8, 82b.8, 83a.7, 83b.10-12, 84a.2-3-4-6

		(sırr-1 g.) 71b.12
		g.dür 14b.9, 29b.11
		g.üñ 28a.7, 29b.12, 31a.4, 32a.6-12, 69b.6, 79b.2
		g.i 15a.3, 16b.4, 23b.8, 62a.5, 63b.11
		g.e 14b.9-10
		g.de 2b.5, 17a.6, 19b.4, 20a.9, 64a.6, 79a.2
		g.den 34b.10, 70b.8, 82a.4
		g.ile 23b.5
		g.üm 11b.13, 13b.9, 34b.7, 39b.6, 41b.2, 42a.7-9, 66a.10, 70b.4, 73b.3-5, 75b.1, 76b.7, 77a.6, 77b.3-8, 78a.4, 80b.12, 84a.3
		g.imüñ 34a.6, 74a.7
		g.ümüñ 42a.6
		g.imi 31a.3
		g.ümi 23b.6, 29b.8-9, 30a.12-13, 30b.1, 31a.2, 32a.7, 34a.7, 38a.12, 39b.6, 40b.13-13, 42a.4, 74a.10, 76a.3
		g.ümü 69b.4
		g.üme 13b.5, 34a.6, 66a.8, 76a.5, 77a.11, 79a.6
		g.ümde 12a.2, 38b.8, 42a.7, 71b.12, 82b.5-6
		g.üñ 59b.11
		g.üñi 60b.13, 63a.8, 69b.1
		g.iñe 4a.8
		g.üñe 31b.13
		g.üñde 32a.1
		g.inde 4b.10, 17b.6, 45a.1, 60a.10, 60b.12
		g.ler 38b.8, 78a.13, 78b.6
		g.lerde 71b.4, 79b.3
gönül-	(T.)	ortaya çıkmak, belirtmek, yüzünü göstermek
		g.di 34a.12
gör-	(T.)	görmek
		g. 2b.4, 3a.2, 4a.3, 4b.7, 5b.5, 6b.7, 8a.2-5, 10a.6, 10b.9-11, 11a.1-3-4, 12b.7-8, 15a.3, 16a.9-11, 21a.2-3-5-8, 22a.13, 23a.3-4, 23b.8-13, 24b.11, 26b.6-9-10, 29b.8, 30b.1, 31a.2-3, 32a.7-10, 34a.7, 34b.3-9, 35b.2-4, 36b.5, 39b.1-4-5-7-8-13, 40b.13, 41b.4, 43a.9, 45a.6, 54b.13, 66a.11, 67a.4, 73b.3, 74a.8-9, 75b.1, 76a.1-7, 82b.6, 83a.7-8-9
		g.ür 17b.12, 71b.3
		g.mişem 10b.6
		g.miş 17b.13, 71a.13
		g.mişdür 41b.8
		g.üpdür 43a.4, 82b.12
		g.düm 42a.9
		g.düñ 35a.12

g.di	5a.8, 14b.12, 40b.9 , 41a.2, 66b.1, 76b.11
g.diler	41a.8, 42b.1-2
g.iser	14a.13
g.elim	(hoş g.) 18a.6
g.elüm	14a.9 (hoş g.: hoş görü ile karşılamak, anlayışla karşılamak, kusur saymamak) 12a.5, 15a.2, 37b.8
g. g.	12b.11, 77a.12, 80b.12
g.üñ	11a.12, 19b.9, 23b.6, 29b.9, 30a.12, 32a.7, 33b.1, 38a.12, 39a.1, 42a.4, 76a.3
g.se	10a.4, 12b.5, 25a.8, 59b.1-2, 76b.5
g.esin	15b.1, 34a.7, 40b.2, 45b.2, 59a.7-13, 60b.1, 81b.11
g.ebilesin	21b.4
g.e	17a.8, 23b.4, 27a.11, 45a.12, 60a.7-8, 61b.2-4, 62a.3, 63b.11, 64a.13, 64b.1, 72b.2
g.elden	32a.8, 34b.9
g.eli	6b.8-9-10, 12b.10, 19a.10-11, 23b.6, 24a.8, 26b.6, 29b.8-10, 30b.1, 31a.2, 31b.6-10, 36a.1, 39b.7, 41a.1, 41b.2, 42a.4-9, 43a.12, 63b.5-6, 64b.8-10-12, 66a.11, 70b.2, 75b.1, 78b.3, 83a.11
g.icek	7a.2, 21b-11, 32a.5, 42a.11
g.ince	30b.1
g.incek	30a.13
g.übeni	14b.3
g.üp	16b.3
g.icegez	9a.5
g.ücegez	21a.2
g.dügüñ	41b.6
g.dügi	42b.3
g.en	12b.4, 15a.5, 30b.13, 31a.6-13, 72a.3
g.ene	14b.12, 34a.5
g.ür	(g. ol-) 75b.13
g.ürdüñ	70a.13
g.ürdi	30a.8, 30b.13, 31a.6-13
g.mişidi	42a.10
g.mişleridi	42a.13
g.eydüñ	33b.6
g.düñise	13b.1
g.mege	25a.5
g.mek	15b.4-10, 59b.3, 67a.8, 67b.1, 81a.2, 83b.13
g.meye	34a.5
g.mez	15a.13, 22b.7, 31b.11, 45a.13, 45b.2, 62a.7, 79b.12

		g.emez	67a.8, 67b.1
		g.medüfî	33a.12, 33b.5
		g.me	32b.12
		g.megil	21a.4-9
		g.medügi	62b.3
görin-	(T.)	görünmek	<i>krş. görün-</i>
		g.ür	3b.4, 16b.10, 17a.3, 29b.2, 35a.5, 35b.6, 36b.10, 41a.6-11, 45a.11, 62b.6, 63a.12, 64a.1, 74b.4, 76a.9
		g.üpdür	40b.5
		g.di	4b.11
		g.e	12b.6-12
		g.ürdi	30b.9
		g.mez	83b.3
görün-	(T.)	görünmek	<i>krş. görün-</i>
		g.ür	19b.8, 25a.7, 35a.4, 68b.12
		g.di	5a.8, 7b.5-8, 10b.10, 19a.1, 20b.10, 34a.12-13, 34b.2, 39b.1, 41a.12, 41b.5, 44a.13, 67b.9, 68b.11
		g.e	11b.13, 12a.11, 16b.6, 21b.3, 64a.11-12
		g.en	19b.4, 21a.12, 29a.13, 34b.13, 68a.7, 71b.1
		g.eydi	34a.2-8
		g.mez	15b.8, 35a.5, 83b.7
göster-	(T.)	göstermek	
		g.ir	1b.8
		g.di	4a.11, 4b.4, 7b.9, 10b.10
		g.ivirdi	4a.2, 33a.12, 33b.5
		g.üfî	15b.4-10, 17b.10
		g.e	22b.11, 69a.13
		g.en	13b.12, 14a.5
		g.diyise	6b.3
götür-	(T.)	ayırarak, uzaklaştırmak, kaldırmak	
		g.di	5a.8
		g.	45b.1
		g.e	11b.9
		g.mez	63a.2
göz	(T.)	göz, görme organı	
		g.	17b.13, 29b.1, 40b.9, 41a.2-10, 71a.13, 71b.3, 72b.2, 75b.11
		g.i	14b.12, 16b.3, 45b.2, 58b.12, 60a.8, 61b.3, 64a.11, 79b.12
		(g. açıl-)	41a.8, 61b.2
		g.e	64a.3
		g.de	25a.5, 60b.4, 76b.5, 79b.3
		g.den	68a.6
		g.ile	60b.1

		g.üm	2b.8, 3a.12, 10b.8, 75b.3
		g.iñ	(g. aç-) 45b.3, 61a.13
		g.üñ	72a.3
			(g. aç) 5a.12, 8a.12, 20a.11, 28a.10, 30a.2, 33b.6, 34a.9-12, 39a.10, 39b.13, 66b.8, 75a.3
		g.üñi	(g. aç-) 7a.9, 16a.6, 33b.11
		g.iñe	32b.6
		g.üñe	15b.8, 30a.3-4, 32b.4, 70b.9
		g.üñden	21b.4
		g.in	(g. aç-) 38a.2
		g.ine	61b.6, 63a.10, 64a.4-10
		g.üne	64a.12, 79b.13
		g.inde	54b.4
		g.inden	28b.8
		g.leri	15a.13, 22b.7, 62a.3-4, 64b.1
		g.ler	17a.8
		g.lerüñ	22b.2
		g.lerin	63b.12
		g.lere	16b.6, 30b.8, 41a.12, 41b.5, 62b.6, 63a.12, 74b.7
göze	(T.)		su kaynağı
		g.	72a.1
gözet-	(T.)		gözetlemek, beklemek, bakmak
		g.	5a.2, 15b.9, 61a.5
		g.gil	34a.12, 67a.5
		g.me	11b.6, 14a.4, 63a.3
gözetle-	(T.)		gözlemek, gözetlemek
		g.	16b.13
gözgi	(T.)		ayna <i>krş. gözgi</i>
		g.	4b.11
gözgü	(T.)		ayna <i>krş. gözgi</i>
		g.	4b.11
gözle-	(T.)		gözlemek, beklemek
		g.r	67a.11
		g.di	43b.2
		g.	2a.7-8, 18a.4, 69a.13
gözlü	(T.)		kalp gözü gören, basiretli (mec.) bilen, bilgili
		g.	22b.11
ğubār	(Ar.)		toz
		ğ.	71b.10
ğulgüle	(Ar.)		dar kaptan akan suyun çıkardığı ses
		ğ.	17a.6
gül-ı yaban (Ar.+Far.)			gulyabani <i>krş. gül i beyābān</i> , gül-u beyābān
		ğ.dur	81b.12
gül i beyābān (Ar.)			gulyabani <i>krş. gül-ı yaban, gül-u beyābān</i>
		ğ.a	59a.7

gül-u beyābān (Ar.)		g.a	gulyabani <i>krş.</i> <i>gül-ı yaban, gül i beyābān</i> 59a.13
guşşā (Ar.)		g.	keder, kaygı, tasa 27a.10, 33b.10, 69b.8, 76b.3
güç (T.)		gücile	zor 25b.13
güçlü (T.)		g.	gücü olan, kuvvetli 5b.11
güft (Far.)		g.	söz, lakırdı (g. i kāl: dedikodu) 18a.9, 69a.2
güftār (Far.)		g.	söz 65b.8
güher (Far.)		g.	(< gevher) elmas, cevher, inci, değerli taş <i>krş.</i> <i>gevher, cevher</i> 2b.3, 43a.11, 65b.10, 72b.11, 75a.7, 75b.6, 83a.7
gül (Far.)		g.sin	(kân-ı g.) 2b.9
		g.dür	36b.10
		g.üfî	2b.9, 61a.12
		g.	gül, kokusu güzel bir çiçek türü 1b.1, 18a.3, 19b.7, 24a.5, 25b.11, 40b.2-5, 67a.3, 75b.5, 76a.10, 84a.1-7 (g.-āb: gül suyu) 40b.3 (g.-i aḥmer) 84a.1 (g.-ü aḥmer) 84a.7 (g.-i ḥandān: gülen gül) 19b.7
gül-	(T.)	g.üfî	67a.3
		gülmek	
		g.di	77a.9, 80a.7
		g.mek	28a.2, 34b.5-11, 81a.13
		g.me	26a.4
gül+be+şeker(Far.)		g.	bir çeşit gül tatlısı 25a.9
gülistān (Far.)		g.	gül bahçesi 19b.7, 36b.9, 40b.5
		g.dur	75b.5
gülşen (Far.)		g.	gül bahçesi (g.-i vaḥdet: birlik bahçesi) 17b.1 (revnāk-ı g.) 11b.3
		g.de	44b.11, 19a.8
gülzār (Far.)		g.a	gül bahçesi 5a.4
gümān (Far.)		g.	zan, sanma, sezme 29a.1, 68b.10, 76a.12, 76b.2
		g.üfî	17a.1, 68b.9

gümräh	(Far.)	yolunu şaşırmiş, doğru yoldan ayrılmış (g. ol-: yolunu şaşırmaq) 13b.13, 80b.13
gün 1	(T.)	g. gündüz 3b.5
gün 2	(T.)	g.i 42a.6 güneş g. 6b.3, 12a.3-9, 16b.4, 19a.7, 25a.8, 29a.4-10-12, 34a.5, 35a.8, 35b.1-11, 36a.4, 40a.2, 40b.1, 65a.11, 72b.8, 83a.2 g.dür 83b.4 g.i 25a.3 g.den 67b.8
gün 3	(T.)	24 saatlik zaman dilimi g. 12a.4-6, 17b.1-3, 18a.6, 21a.7, 27b.3, 34a.7, 66a.8 g.i 29a.9, 83a.11 g.de 66b.6 g.ki 18a.6 g.inde 30b.6
gün+be+gün	(T.+Far.+T.)	günden güne g. 66b.3, 33a.5
gündüz	(T.)	g. günün sabahtan akşama kadar süren bölümü g. 2a.4-10, 9a.12, 17a.5, 29b.4, 32b.2, 44b.11, 70a.12
güneş	(T.)	gezegenlere ışık ve ısı veren büyük gök cismi, güneş g. 3b.8, 11a.11, 11b.4, 12a.13, 20a.7, 21b.2, 25a.7, 30b.8, 67a.2, 67b.7, 68a.11, 68b.8, 72a.9, 74b.5, 76a.1-7, 77a.7-13, 79a.10 g.üfi 25a.7, 31a.9, 34a.13, 67b.2, 74b.5 g.i 7a.1, 34b.8, 44a.8, 60b.4, 74a.5-11 g.e 41a.3 g.den 17a.8, 29b.1, 32a.2, 83b.7 g.inde 67a.9
güven-	(T.)	g. güven duymak, itimat etmek g.iben 27b.5

H, Ĥ, Ħ

ha	(müş.)	anlatılan işin uzadığı ve bundan bıkıldığı belirtilir.
		h. 35b.4
ĥāb	(Far.)	uyku
		ĥ. (ĥurd ı ĥ.: yiyecek ve uyku) 23b.2, 29a.3, 69a.3
ĥaber	(Ar.)	son ve yeni havadis, bilgi
		h. 3b.3, 5b.1, 7b.2, 8a.10, 9a.1, 10a.8, 10b.5, 13a.7, 13b.5, 24a.1, 44a.10, 58b.13, 73a.12, 74a.4, 79a.7
		ĥ.üñ 61a.12
		ĥ.i 4a.12, 8a.4, 8b.8, 9b.5, 13a.2, 13b.3, 59a.1, 68a.8, 81b.5
		ĥ.e 44a.6
		ĥ.den 8a.10, 8b.10, 10a.8
		ĥ.im 35b.13, 83a.8
		ĥ.üñ 10b.13, 74a.2
		ĥ.in 2b.12, 43b.13
ĥaber-dār	(Ar.)	(ĥ. vir-) 37a.6 haberli, haberi olan
		h. (ĥ. ol-: haberli olmak, bahsi geçen konuda bilgisi olmak) 82b.13
ĥabīb	(Ar.)	sevgili
		h. 14b.5, 42b.4, 59b.1, 60b.9, 69a.4-10
		(ĥ.ol-: sevgili olmak, dost olmak) 37b.8
ĥabību'llāh	(Ar.)	Allah'ın sevgilisi, Hz.Muhammed (S.A.V.)
		h. 66a.6-12
ĥacīl	(Ar.)	utanmıŝ, utancından yüzü kızarmıŝ
		h. (ĥ.ol-: utanmak, utancından yüzü kızarmak) 6b.10, 7a.3, 74b.12
ĥacc	(Ar.)	İslam'ın beş ŝartından biri olan ve muayyen zamanda Mekke'deki Kabe-i Őerife' yi ziyaret etmek üzere yola çıkma farızası
		h. 26a.11
ĥadd	(Ar.)	sınır, hudut
		h.den 44b.5
		ĥ.üñden (ĥ. aş-) 26a.1
		ĥ.ini (ĥ. bil-) 12a.7
		ĥ.iyile 9b.2

ḥadīs	(Ar.)	Hz.Muhammed'in ahlâka ve güzel davranışlara ilişkin genel kural değerindeki söz ve davranışları
	ḥ.	50a.13, 73b.11
	ḥ.i	31b.12
hafta	(Far.)	(< hefte) birbiri ardınca gelen yedi günlük dönem
Ḥaḳ 1	(Ar.)	h. 29a.3, 29b.4, 64b.4, 69a.2
	Ḥ.	Allah, Tanrı, Rab <i>krş. Ḥaḳḳ-1</i> 2a.9, 2b.2, 3a.4, 4a.1, 4b.10-12, 5a.6, 6b.2, 9a.10, 10b.13, 11a.2, 14b.10, 17a.3, 17b.3-6-7, 20a.11, 20b.1-4-7, 21b.3, 28b.1-7-8-9-11, 30a.1, 32a.1, 34b.5-11, 36a.7, 38b.5, 40b.6, 45a.1, 54b.4, 60a.6-7-12, 60b.5-9, 61b.1-6, 62b.4, 63a.9-12, 63b.11-13, 64a.1, 65b.7, 66b.6-8, 68a.6-8-13, 72b.4, 74a.12, 75a.9, 80b.10
		(ğayr-ı Ḥaḳ: Allah'ın dışındaki her şey) 16b.4, 40b.7
		(vech-i Ḥ.) 68a.7
	Ḥ.dur	34b.5-11, 74a.12
	Ḥ.uñ	17b.9, 62b.5
	Ḥ.1	6a.11, 11a.2, 17a.10-13, 24b.11, 38b.5, 54b.13, 60a.7-8-9, 62a.3, 63a.6, 63b.11
	Ḥ.a	7b.8, 24b.5, 40a.8, 60a.10, 62b.2, 63a.9-10
	Ḥ.dan	10b.13, 14b.9, 28b.8-9
	Ḥ.ıla	4a.12, 17a.13, 17b.8-11, 24a.6-12, 24b.1, 38b.6, 62b.3, 63b.10, 81a.7-10, 81b.3
ḥaḳ 2	(Ar.)	doğru, gerçek
	ḥ.	7b.4, 9a.12, 20b.8, 60a.9, 64b.5-13
	ḥ.1	30a.1, 60b.6, 70a.1
ḥāk	(Far.)	toprak
	ḥ.	41a.7, 63a.7
		(ḥ. it-: toprağa sürmek) 60b.11, 74b.13, 77b.13
ḥaḳiḳāt	(Ar.)	doğru, gerçek
	ḥ.	4b.12, 5a.6, 16b.6, 17b.7-9, 31a.10, 40b.7, 44b.12, 54b.11, 63b.12, 65a.2, 66a.2, 66b.3, 68a.12, 68b.9, 77b.1
		(‘ışk-ı ḥ.: gerçek aşk) 73a.1, 73b.4-7
		(ḥ.-i ‘ışk) 26b.7
ḥaḳiḳi	(Ar.)	gerçek, doğru
	ḥ.	21b.10

Ḥaḳḳ 1	(Ar.)	Allah, Tanrı, Rab	<i>krş. Ḥaḳ-1</i>
		Ḥ.a	17b.7
ḥaḳḳ 2	(Ar.)	pay, hisse	
		ḥ.ma	65b.5
ḥākim	(Ar.)	her şeye hükmeden, Allah	
		Ḥ.	6a.13, 31a.12, 42a.2, 77a.2, 77b.3
		Ḥ.i	34b.12
ḥaḳīr	(Ar.)	aşağı görülen, değersiz, hor	
		ḥ.	22b.5, 62b.2-6
			(ḥ. eyle-: küçük görmek, aşağılamak, hor görmek) 82a.4, (ḥ. ol-: küçük görülmek, aşağılanmak, hor görülmek) 76b.5
ḥāl	(Ar.)	durum, vaziyet, bir şeyin içinde bulunduğu şartların veya taşıdığı niteliklerin bütünü	
		ḥ.	2a.2, 3b.7, 6b.13, 7a.7-13, 8b.7-10, 10a.7, 12a.12, 28b.9, 29a.4-10, 32b.7, 37b.5, 43b.3-11, 44a.4, 64a.13, 71a.11, 71b.6, 73a.8-11, 77b.5, 82a.9, 83a.4-6-12
		ḥ.durur	18a.12
		ḥ.dür	83b.9
		ḥ.üfī	2a.3, 6b.13, 72b.6, 82b.13
		ḥ.i	3b.12, 5a.2, 6b.12, 7b.1, 8a.5, 9a.3-9, 24a.2, 59b.10, 60a.2, 61b.1, 64b.7, 66b.4, 73a.8
		ḥ.e	76b.8
		ḥ.de	43b.8, 72a.10, 72b.3, 82a.10-12
		ḥ.den	43b.11, 44a.4, 82b.13
		ḥ.ile	7a.1, 10a.5, 23b.11-12, 38b.5, 43a.8, 43b.1
		ḥ.im	12b.5, 63b.5, 78b.1
		ḥ.imi	38a.13, 76b.7, 77a.12
		ḥ.ümi	6b.6
		ḥ.ime	63b.6, 75b.3
		ḥ.imde	30a.12
		ḥ.üfī	16a.9, 17b.4, 19a.12, 26b.12, 27a.5, 33b.9, 75b.9
		ḥ.ifī	59b.8, 61a.9, 66b.1, 72a.9
		ḥ.üfī	33b.6, 44a.3
		ḥ.üfide	43a.10
		ḥ.üfiden	16a.9, 69b.7
		ḥ.in	13b.4, 23a.7, 60a.3, 61b.2
		ḥ.inde	61b.5-11, 62a.11
		ḥ.inden	24a.1, 37b.6, 38a.13, 42b.13, 54b.3
			(sırr-ı ḥ.) 6a.2
		ḥ.ince	65a.2
		ḥ.leri	10a.1, 23a.4-10, 23b.13

		h.ler	8a.5
hāl	(Far.)		vücutta husule gelen nokta, ben
		h.	38b.11
hālāş	(Ar.)		kurtulma, kurtuluş
		h.	(h. ol-: kurtulmak) 33b.10
hālavet	(Ar.)		tatlılık, şirinlik
		h.ile	43a.12
hālāyık	(Ar.)		(< hālā'ik) insanlar, mahlûklar
		h.	37b.12
halk	(Ar.)		insanlar, halk
		h.	10a.3, 12b.8, 17b.12, 22a.4-6, 28b.1-7, 36a.1, 42a.13, 42b.8, 43a.12, 62a.7, 62b.2-3-10-11, 63a.4, 69b.10-13, 72b.1, 73a.2, 74b.12, 81a.13, 82a.2, 83a.10
			(h-ı cihan: cihan halkı, dünya insanları) 22a.9, 37b.6, 43b.8, 63b.5, 68b.5, 77a.9
		h.dur	9b.13
		h.uñ	17b.5-12, 22b.4, 32b.3, 54b.3, 63a.5, 66a.2
		h.a	6b.2, 9a.10, 13b.12, 14a.5, 18b.8, 62b.2, 76b.7
		h.ıla	62a.8, 62b.1, 82a.2
		h.ı	6b.4, 9a.11
		h.muñ	23a.7
hāl	(Ar.)		çözme, çözülme, karışık bir meselenin içinden çıkma
		h.	(h. eyle-:güç gibi görünen bir olay veya duruma çözüm yolu bulmak, çözmek, problemi ortadan kaldırmak) 72b.5
			(h. it-: güç gibi görünen bir olay veya duruma çözüm yolu bulmak, çözmek, problemi ortadan kaldırmak) 73a.8, 73b.2-8
hālū hālince	(Ar.+T.)		herkesin durumuna göre
		h.	65a.2
hām 1	(Far.)		gerçekleşme kolaylığı veya imkanı olmayan
		h.	42b.10, 59b.13, 69a.3-7, 81a.10, 81b.3, 82a.7
			(sevdā-yı h.) 27a.9, 60a.9
		h.a	77b.13
		h.dan	(hāyal-i h.: boş hayâl) 30b.3
hām 2	(Far.)		yenecek kadar olgun olmayan
		h.dur	15a.6
handan	(Far.)		gülen, gülücü, güler
		h.	(h. ol-: gülmek) 59b.7
			(gül-i h.: gülen gül) 19b.7
hār	(Far.)		eşek
		h.	15a.11, 26b.3

ḥarāb	(Ar.)	h.	yıkık, viran (ḥ. ol-: yıkılmak, viran olmak) 24a.8, 67a.10
ḥarāret	(Ar.)	ḥ.dür	sıcaklık, susuzluk 45a.9
ḥarc	(Ar.)	h.	sarf, gider (ḥ. eyle-: sarfetmek, boş yere harcamak) 61a.5 (ḥ. it-: sarfetmek, boş harcamak) 26b.2
ḥareket	(Ar.)	h.	hareket, kıvılda, oynama 71a.3-8
ḥarık	(T.)	h.	(< arık) zayıf, cılız 34b.1
ḥar-mühre	(Far.)	h.	katır boncuğu 24b.9, 25a.2
ḥaş	(Ar.)	h.	özel, mahsus (ḥ. ü 'ām: herkes) 74a.13, 75b.5
ḥāşıl	(Ar.)	h.	husule gelen, türeyen 29a.7, 45a.7 (ḥ. eyle-: husule gelmek, türemek) 7a.8, 7b.4 (ḥ. ol-: husule gelmek, türemek) 7b.7, 35a.11, 60b.2, 63b.3 (ḥ. kıl-: husule gelmek, türemek) 59a.5
		ḥ.1	64a.6
		ḥ.iñdur	35a.9
		ḥ.1	31a.11, 60b.12
		ḥ.in	20b.3, 61a.5
ḥasīs	(Ar.)	h.	alçak, değersiz 15a.8
		ḥ.e	18a.7
ḥaşıyyād	(Ar.)	h.	(< ḥāşsiyyet) kuvvet, tesir <i>krş. ḥāşiyet, ḥāşiyet</i> 3b.9
ḥāşiyet	(Ar.)	ḥ.de	(< ḥāşsiyyet) kuvvet, tesir <i>krş. ḥaşıyyād, ḥāşiyet</i> 76a.11
ḥāşiyet	(Ar.)	h.	(< ḥāşsiyyet) kuvvet, tesir <i>krş. ḥaşıyyād, ḥāşiyet</i> 76b.4-10
		ḥ.de	15a.11
		ḥ.i	15b.3
ḥaşıyāt	(Ar.)	h.	(< ḥāşsiyyet) hassas, duygulu olma hali 59b.9
ḥasret	(Ar.)	h.	göreceği gelme, özlem 10a.13
		ḥ.i	22a.3
		ḥ.ile	3a.13, 7b.11-12, 59b.12

ḥāsta	(Far.)	sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan ḥ. 13a.10, 26b.4, 32b.9, 33a.2, 33b.12 ḥ.sım 32b.8 ḥ.yısañ 26b.12, 27b.8, 28a.7 ḥ.ya 67a.1
ḥastalık	(Far.+T.)	hastalık, maraz ḥ. 34a.1
ḥāsta-dil	(Far.)	üzüntülü, kederli ḥ. 59b.12 (ḥ. ol-) 7b.11, 54b.2 ḥ.i 3a.13 ḥ.e 9a.5
ḥasūd	(Ar.)	hasedçi, kıskanç, çekemeyen ḥ. (ḥ.ol-: çekememek, kıskanmak) 69b.6 ḥ.dan 8a.8
ḥāṣā	(Ar.)	dine aykırı bir ihtimalden söz edilirken, zorunlu olarak kullanılır. ḥ. 80a.3
ḥaṣem	(Ar.)	aile ḥ. (ḥāy u ḥ.: hısım, akraba) 27a.11 ḥ.dür (ḥāy u ḥ.) 15a.4
ḥaṣr	(Ar.)	cem'etme, kıyamet ḥ. 59b.10, 60a.2
ḥaṭā	(Ar.)	günah ḥ. 74a.3
ḥāṭır 1	(Ar.)	keyif, hâl ḥ.ımı (ḥ. sor-) 43a.13 ḥ.in (ḥ. sor-) 43b.5
ḥāṭır 2	(Ar.)	gönül, hatır ḥ.içün 34a.6 ḥ.ıñ 32a.13 ḥ.i 33b.8
ḥatm	(Ar.)	bitirme ḥ. (ḥ. ol-: bitmek) 8a.13, 8b.6, 20a.9 ḥ.i 7b.8
ḥavāle	(Ar.)	bir işi, bir şeyi başka birine bırakma ḥ.dür 76a.4
ḥavf	(Ar.)	korku ḥ. (ḥ. düş-: korkmak, içine korku düşmüş olmak) 4a.8
Ḥavvā	(Ar.)	Hız.Adem'in zevcesi Ḥ. 4b.6 Ḥ.ya 4a.1

hāy	(Ar.)	(< ḥayy) Allah'ın adlarındandır; diri, canlı
	h.	(h. u ḥaşem: hısım, akraba) 15a.4, 22a.13, 27a.11, 67b.10
ḥayāl	(Ar.)	insanın kafasında tasarlayıp canlandırdığı şey
	ḥ.	12b.5, 16a.7-13, 18a.9, 22a.7, 29a.4-10-13, 60a.10, 71a.13, 79b.13 (fıkr-i ḥ.) 19b.4, 37b.11 (ḥ.-i ḡam) 30a.10 (ḥ.-i ḥam: boş hayal, boş ümit) 30b.3 (ḥ.-i perde: hayal perdesi) 21b.3-4 (ḥ.-i sevdā) 19a.8, 19b.1, 23b.12
	ḥ.dür	23b.11, 32b.5
	ḥ.i	19b.13, 21b.11, 59b.13
	ḥ.e	30a.2, 32b.13, 60b.13, 69b.1
	ḥ.de	82a.10, 83a.5
	ḥ.den	65b.6, 69b.4 (fıkr-i ḥ.) 6a.8
	ḥ.üñ	9b.9, 30a.3, 33b.9
	ḥ.iñi	44b.2
	ḥ.üñden	16a.8
	ḥ.i	32b.2, 68b.3, 74a.7
	ḥ.leri	23b.10
	ḥ.ler	22a.2, 67b.6
ḥayāt	(Ar.)	dirilik, canlılık
	ḥ.	71a.4-10, 71b.5
	ḥ.uñ	72a.6 (āb-ı ḥ.: ölümsüzlük suyu, canlılık suyu) 25b.3
ḥayfā	(Ar.)	yazık ki <i>krş.ḥayf</i>
	ḥ.	3b.1
ḥayıf	(Ar.)	(< ḥayf) yazık ki <i>krş.ḥayfā</i>
	ḥ.	11a.1, 26a.13, 27a.7, 27b.2
ḥayr	(Ar.)	iyi, faydalı, yarar, hayırlı
	ḥ.	28a.8
ḥayrān	(Ar.)	şaşmış, şaşakalmış, şaşırmış
	ḥ.	(ḥ. it-: şaşırtmak) 11a.7-13 (ḥ. ol-: şaşırmak) 82a.12
ḥayru'l beşer(Ar.)		insanların hayırlısı, Hz.Muhammed (S.A.V.)
	ḥ.	66a.6-12
ḥayvān	(Ar.)	canlı
	ḥ.	15a.12, 16a.1-5, 27a.3, 38a.8, 59b.8, 69a.8, 73b.6, 80a.2-3, 80b.7, 82a.8, 83a.4 (āb-ı ḥ.: içene ebedî hayat bağışlayan efsanevî su, canlılık suyu, ölümsüzlük suyu) 25a.9
	ḥ.dur	15b.1-11, 80a.12

		ḥ.ısaḥ	34a.2-8-9
		ḥ.uḥ	15b.3
		ḥ.a	15b.2, 16a.1, 21a.8, 25b.3, 27a.2, 38a.3, 73b.6
		ḥ.dan	15b.1, 16a.2, 81b.6
ḥayvānlik	(Ar.+T.)		(āb-ı h.: canlilik suyu, ölümsüzlük suyu) 59a.3 insana yakışmayacak davranışlarda bulunma hâli
ḥazer	(Ar.)	ḥ.	34a.10
		ḥ.	sakınma, kaçınma, korunma
		ḥ.	(ḥ. eyle-: sakınmak, kaçınmak, korumak) 16a.12, 20b.4, 78b.3
		ḥ.	(ḥ. iyle-: sakınmak, kaçınmak, korunmak) 77a.11
		ḥ.	(ḥ. it-: sakınmak, kaçınmak, korunmak) 65b.4, 73a.4
ḥāzır	(Ar.)	ḥ.	hazır, meydanda, bizzat bulunan
		ḥ.	22a.13, 24b.11, 27a.11
		ḥ.	(ḥ. it-: hazırlamak, hazır hale getirmek) 81a.6
		ḥ.	(ḥ.ol-: hazır olmak, hazır hale gelmek) 31b.10- 13, 66b.6
ḥazîne	(Ar.)		değerli şeylerin saklandığı yer, hazine
			<i>krş. ḥazne</i>
		ḥ.	70b.4
		ḥ.dür	68a.2, 83b.1
		ḥ.yi	42a.7, 70b.4
		ḥ.de	39a.12
		ḥ.den	68a.2
		ḥ.m	34b.8
ḥazne	(Ar.)		değerli şeylerin saklandığı yer, hazine
			<i>krş. ḥazîne</i>
		ḥ.fide	41b.10
ḥekim	(Ar.)		doktor, tabip
		ḥ.	42a.8
		ḥ.den	32b.7
hele	(T.)		Özellikle, hiç olmazsa, her şeyden önce anlamıyla, bir sözün başına veya sonuna getirilerek belirtilen şeyin ayrıcalığını gösterir.
		h.	28a.7
ḥelvā	(Ar.)		şeker, yağ, un veya irmikle yapılan tatlı
		ḥ.lar	13a.7
hem	(Far.)		Bir kimseyi uyarmak, bir şeyi açıklamak veya anlamı güçlendirmek için “özellikle”, “bir de”, “zaten”, “şurası da var ki” anlamlarında kullanılır.

		h.	3a.6, 3b.5, 4a.10, 5a.2-11, 7b.1-9, 10a.4, 13a.1, 13b.4, 14b.7, 19a.1, 19b.2, 21b.2, 25a.4, 29a.12, 29b.11, 30a.8, 30b.4-10, 31a.9, 31b.11, 32a.2, 42a.11, 42b.1-3, 63b.13, 66b.2-5, 74b.2, 78a.9
hemān	(Far.)		hemen, derhâl, o anda, çarçabuk <i>krş.</i> <i>hemen</i>
		h.	2a.3, 3a.5, 5a.13, 7a.12, 9b.6-12, 16a.1, 16b.9, 17a.2-7, 17b.10, 19a.3-5, 19b.2, 20a.5, 20b.1-7, 21a.12, 22b.12, 24a.10, 24b.5, 26a.10, 28a.13, 29b.2, 30a.4-6-10, 30b.3-13, 31a.6, 33a.6, 34a.1, 34b.7-13, 35a.5-7, 35b.9, 36a.5-7-9, 39a.9, 41b.8-9, 42a.2-8, 44a.13, 44b.9, 45a.11, 45b.2-4, 52b.9, 53a.2-3-5-11, 53b.6, 54a.10, 54b.3-7, 54b.3, 55b.6-9-13, 57a.11, 57b.4, 58b.11, 59a.4, 60a.13, 61b.10-13, 62a.6-8, 62b.1-9, 65a.2-12, 65b.3-9, 66b.7, 67b.11, 68a.4, 68b.8, 70b.1-7, 71a.12, 71b.4-5-6, 72a.2, 74b.3-4-8, 75a.1-4-10, 78a.4-10-11, 78b.5, 79a.6, 79b.1, 80a.12, 80b.5-7, 81a.2-4, 82b.3-9-12, 83a.2
hem-çünān	(Far.)		böylece, bunun gibi
		h.	15b.2, 36a.12
		h.dur	82b.3-9
hem-dem	(Far.)		sıkı fıkı, canciğer arkadaş
		h.	69a.6, 81a.10, 81b.3
			(h. eyle-: çok iyi dost olmak) 77a.4
			(h. ol-: çok iyi dost olmak) 41a.5, 62b.8, 81a.7
		h.üñ	70a.12
		h.idür	19b.6, 65b.12
hemen	(Far.)		(< hemān) hemen, çabucak <i>krş.</i> <i>hemân</i>
		h.	30a.1
hemîşe	(Far.)		daima, her vakit, her zaman
		h.	23b.11, 41b.2, 75b.1
hem-kenār	(Far.)		kenarları bir olan
		h.	75a.6
hem-nişîn	(Far.)		birlikte oturup kalkan, teklifsiz arkadaş
		h.üñ	9b.7
		h.iñi	3b.1
hem-rāh	(Far.)		yoldaş, yol arkadaşı
		h.	80b.2
		h.1	80b.9
hem-rāz	(Far.)		sıkı fıkı arkadaş, sır arkadaşı, sırdaş
		h.1	65b.12

henüz	(Far.)	h.	şimdiye kadar, bu âna dek 15a.6, 28a.12, 33b.13, 69a.9, 70a.7-8-13, 72b.7-10, 81a.10, 81b.3
her	(Far.)	h.	hep, bütün 2a.13, 2b.7-10-12-13, 3a.3-6-11-12, 3b.1-2-3- 4-11-12, 4a.13, 4b.8-11, 5a.1-8, 5b.5-7-8-10, 6a.10, 6b.5-11-12, 7a.5, 7b.6-7, 8a.5-7-8, 8b.3, 9b.8, 10a.5-6, 12b.5-6-12-13, 13a.2-3-4-7-8-9, 13b.2-10, 14b.13, 15a.1-2-5-6-7-8-9, 15b.3-4- 6-10, 16a.2-12, 16b.1-8-9, 17a.2-5-6-9, 17b.1- 4-7-10-11, 18a.3-3-4-7-10, 19a.6-7-8, 19b.1-3- 4-5-6-7, 20a.6-7-9-13, 20b.1-6-7-10-13, 21a.1- 2-4-6-7-9-10-11-12, 21b.2, 22a.10, 22b.2-3-7, 23a.11, 23b.10, 24a.10-11, 24b.2-3-7-8-11-13, 25a.3-6-9-10-11, 25b.1-2-4-9-10-11-12-13, 26a.5-6, 26b.7, 27a.7-11-13, 28b.8, 29a.2-12- 13, 30a.9, 30b.2-9-10-11, 31a.7, 31b.2, 32a.2, 32b.11-12, 33b.9, 34a.5-7-13, 35a.4, 35b.5-6- 13, 36a.8-10-11-13, 36b.1-7-8-10-12, 37a.1-2- 3-5-7-11-12-13, 37b.1-2-3-5-7-13, 38a.1-8-9- 12, 38b.6-9-10-12, 39a.4-7-8, 39b.12, 40b.1-2- 3-5-7-10-11, 41a.1-11, 42a.5-6, 42b.4-12, 43a.7- 8, 43b.1-2-3-4, 44a.10, 44b.3-5-6-8-11, 45a.7, 50a.13, 54b.8-12, 58b.12, 59a.3-7-9-10-11-12- 13, 59b.2-4-6, 60a.5-10, 60b.11-12, 61a.9-11- 12, 61b.1-4, 62a.12, 63a.9-10, 63b.12, 64a.3-7- 9, 65a.2-4-8-10-12, 65b.1-4-6-12, 66a.1, 66b.1-4-5, 67a.13, 67b.2-9, 68a.3-7-8-12-13, 69a.7, 69b.1-2-9-10, 70a.2-10-11, 71a.13, 71b.8-9, 72a.4-12, 72b.1-2, 73b.2-8-12, 74b.2- 7-8, 75a.1-4-7, 75b.9-12, 76a.2-8-11, 76b.2-5- 8, 77a.1-2-5-12, 77b.4-9-11, 78a.2-11, 78b.2- 9, 79a.2-5-8-13, 79b.1-2, 80a.7, 80b.6-8, 81a.1, 81b.5-10, 82a.1, 82b.12, 83b.11, 84a.5- 6
hercâyi	(Far.)	h.	(< hercâi) kararsız, sebatsız 59a.8
hercâyılık	(Far.+T.)		(< hercâilik) vefasızlık, kararsızlık, sebatsızlık hercâyılığı 72b.2
hergiz	(Far.)	h.	asla, katiyen, hiçbir vakit <i>krş. hirgiz</i> 7b.3, 37a.5, 49b.4
herif	(Ar.)	h.i	herif, adam, teklifsiz dost 10b.11, 11a.4, 34b.1, 73b.4 (h. ol-: dost olmak, sıkı fıkı olmak) 35a.2, 36b.1-7

herkes	(Far.)	herkes, insanların tümü
	h.üfî	35a.1
	h.e	25b.12
hestî	(Far.)	var olma, varlık
	h.	(h.-yi pindâr) 65b.7
hevâ	(Ar.)	arzu, istek
	h.sından	79a.3-9
heves	(Ar.)	heves, istek, arzu, sevgi
	h.i	76a.5
heykel	(Ar.)	tunç, taş vb. şeylerden yapılmış büyük insan vs.
	h.	24a.6-12
hırka	(Ar.)	hırka
	h.sı	36b.11
hürmen	(Far.)	harman
	h.in	68b.9
Hızır	(Ar.)	Hızır (A.S)
	H.	25b.3
hicâb	(Ar.)	perde
	h.	11b.9, 15a.4, 30a.5, 32b.6, 60b.4, 61b.6, 63b.10, 64a.11, 67a.9, 68a.6, 71b.10, 73b.5, 75b.12
		(h. ol-: örtü olmak, perde olmak) 42b.2
		(hicâb-ı cism-i cân) 71a.12
	h.sın	30a.5
hicrân	(Ar.)	ayrılık, hicran
	h.	29b.3, 63a.10, 76b.3
hiç	(Far.)	hiç
	h.	6a.2, 7a.12, 9a.5-6, 15a.5-10-13, 15b.6-9-12, 16b.10-11-13, 18b.8-12, 20b.2, 26b.5-11, 29a.1-7-13, 32a.4, 32b.8, 33a.12, 33b.5, 40a.8, 40b.7, 42b.6-7-8, 64a.11, 66a.8, 69b.8-9-11, 71b.8, 72b.4-13, 73a.1, 74b.10, 75b.10, 78a.8-10, 78b.12, 79a.8, 80a.10, 80b.5, 81a.13, 82a.13, 83b.2-4-10-11
		(h. yire: boşuna) 6a.10, 28a.9-11, 61a.5, 80a.2
		(h. ol-) 20b.11
hikâyet	(Ar.)	olmuş bir hadise
	h.	6b.4, 8a.4-13, 8b.6-10, 10b.4, 22a.2, 29b.3, 30a.11, 38b.7, 44a.5, 64b.6, 74b.1
		(h. eyle-: anlatmak) 75b.7
	h.dür	77a.6, 82b.1
	h.in	5b.7
	h.inden	5b.1

hikmet	(Ar.)	h.	sebeup, gizli sebeup 2b.1, 4b.9, 73a.10 (deryā-yı h: hikmet denizi, gizli sebeplerin çok olduğu yer) 17a.13
		h.üfi	82b.10
		h.i	4b.9
		h.e	62a.5
		h.üm	12b.5
		h.ler	2b.4
hilâl	(Ar.)	h.	ayça, yeni ay 25a.6
hilm	(Ar.)	h.ile	yumuşaklık 61a.11
himmet 1	(Ar.)	h.	gayret, emek, çalışma, çabalama 68a.1
		h.üfice	69b.2
himmet 2	(Ar.)	h.i	ermiş kişilerin tesiri 63a.13
hırgiz	(Far.)	h.	(< hergiz) asla, katiyen, hiçbir vakit <i>krş. hergiz</i> 13a.13, 16b.10, 18a.5, 23b.8, 34a.5, 42b.6, 43b.5, 63b.3, 64b.3-4-6, 67a. 10-11-12, 74a.8, 79b.9, 83b.2
hisâb	(Ar.)	h.	hesap; (mec.) gibi, benzer 19b.11, 20a.4, 29a.3, 54b.2, 61b.7, 67a.11, 79b.9
		h.dur	83a.13, (div h.; dev gibi) 81a.2
		h.ı	(h. eyt-: hesaplamak) 83a.3
		h.in	23b.1, 40a.2
hişâb	(Ar.)	h.	bir veya birden çok kimseye ağızdan veya yazı ile söyleme 19b.3, 66a.3 (h.ol-: söylemek, seslenmek, fikirlerini açıklamak) 72b.8 (h.kıl-: söylemek, seslenmek, fikirlerini açıklamak) 6b.2
hişmet	(Ar.)	h.ine	(< hidmet) memurluk, iş görme, iş 40a.11
hoca	(Far.)	h.	(< h ^v âce) hoca, efendi <i>krş. h^voce</i> 10b.11, 11a.4, 14b.9, 20a.10, 32a.3, 65b.5, 75b.8
		h.dur	36b.9

ḥ ^v oce	(Far.)	hoca, efendi	<i>krş. ḥoca</i>
		ḥ.	8b.11
ḥod	(Far.)	kendi, kendisi	
		ḥ.	18a.2-8-10, 18b.6, 32b.2, 41b.9, 83a.3
ḥod-rev	(Far.)	kendi başına giden, kendi başına hareket eden	
		ḥ.	60b.10
ḥon	(Far.)	(< ḥ ^v ān) sofr	
		ḥ.ından	8a.7, 13a.7, 28b.1-7
ḥor	(Far.)	ehemmiyetsiz, değersiz, bayağı, adi	
		ḥ.	22b.13, 23a.6
ḥoş	(Far.)	güzel, iyi	
		ḥ.	13b.5-8, 23b.6, 27a.4, 30a.5, 35a.2, 35b.7, 36b.6, 38a.11-12, 39a.3, 43a.6, 72b.2, 81a.13
			(h. eyle-) 39a.1
			(ḥ. ol-) 32a.6-12, 36a.13
			(ḥ. gel-: güzel gelmek) 22a.4
			(ḥ.gör-: anlayışla karşılamak, kusur saymamak)
			12a.5, 15a.2, 18a.6, 37b.8
		ḥ.dur	80a.13
Ḥotan	(Far.)	Şarkî Türkistanda ahali müslüman bir şehir	
		Ḥ.	(nāfe-i müşk-i Ḥ.: Hotan miskininin kokusu)
			40b.11
Ḥū	(Ar.)	Allah	
		Ḥ.	(ıışk-ı Ḥū: Allah aşkı) 66b.11
ḥüb	(Far.)	güzel, hoş, iyi	
		ḥ.	30a.11, 37b.11, 64b.11
		ḥ.lar	4b.3
		ḥ.laruñ	32b.2
		ḥ.lara	23b.2
ḥüb-cemāl	(Far.+Ar.)	güzel yüz	
		ḥ.	38b.11
		ḥ.de	38b.11
Ḥudā	(Far.)	Allah	<i>krş. Ḥūza</i>
		Ḥ.	77b.10, 78a.3
ḥulḳ	(Ar.)	ahlāk, tabiat, huy	
		ḥ.	28a.3
		ḥ.uñı	7a.11
		ḥ.ı	4b.3
ḥumār	(Ar.)	içkiden sonra gelen baş ağrısı, sersemlik	
		ḥ.	(ḥ.ol-: sersemleşmek) 27a.8, 27b.1
ḥūn	(Far.)	kan	
		ḥ.	(ḥ. eyle-: kana bulamak) 11b.8

hurd	(Far.)	yiyecek
		h. (h. 1 hāb: yiyecek ve uyku) 23b.2, 29a.3, 69a.3
hurşid	(Far.)	güneş
		h. 64b.4
hüş	(Far.)	akıl, fikir, şuur
		h.ları 38a.7
huşk	(Far.)	kuru, yaş olmayan
		h. 67b.3
hüy	(Far.)	tabiat, mizaç, ahlâk
		h.1 16a.2, 25b.9
		h.1la 7a.11
huzur	(Ar.)	rahat
		h. 82a.2
Hüdâ	(Far.)	Allah <i>krş. Hudâ</i>
		H. 2a.12
hüküm	(Ar.)	hüküm, emir, komuta
		h.ini 6b.1
		h.inde 4b.10
hükmet	(Ar.)	hükümler, emirler
		h.i 4b.9
hümâ	(Far.)	saadet, kutluluk
		h.dur 70b.13, 75a.5, 83b.1
		h.nuñ 39a.11
		h.yı 25a.8
		h.ya (devlet-i h: talih kuşu, şans kuşu) 12b.11
hümâyî	(Far.)	saadet, kutluluk
		h. (devlet-i h.: talih kuşu, şans kuşu) 59a.10
hüner	(Far.)	hüner, marifet, ustalık
		h. 16b.6, 24b.3, 67a.7
		(ehl-i h.: sanattan anlayanlar) 43a.9, 83a.9
		h.sin (ehl-i h.) 17b.2
		h.üñ 69b.3, 74a.2
hüsn	(Ar.)	güzellik
		h. 4b.3, 11b.3, 19b.2, 38b.11, 39b.2, 70b.9, 71b.3
		(h.-i cemâl: yüz güzelliği) 19b.4
		(h.-i ıışk ı kavğa: aşkın ve kavganın güzelliği) 19a.8
		h.üñ 17a.12
		h.i 16b.8, 19a.10, 21b.2

-I-

1	(Ar.)		(< u < ve) ve anlamında bağlaç <i>krş. i, u, ü, vü, yı, yi</i> 1. 5a.9, 6b.8, 7a.7, 7b.5, 8a.7, 9b.3, 11b.4, 15a.4-10,11, 17b.2-4, 18a.11, 19b.8, 20a.4, 20b.8, 21b.2, 22a.3, 22b.4, 23b.2-4, 27a.11, 29a.3, 29b.3, 31a.2, 34b.10, 35a.8, 35b.1, 36a.2, 37b.11, 40a.2, 60a.12, 60b.5, 62b.9, 64b.9-13, 65a.6, 67a.7, 67b.9, 68a.8, 68b.2-9, 69a.2-3-9, 69b.11-13, 71a.6, 72b.8, 76a.3-5-13, 79a.10, 79b.8-11, 80a.10, 81a.12, 82a.4, 82b.11, 83a.10, 83b.10
man-	(T.)	1.	inanmak 17a.1
ır-	(T.)	1.maya	ayırarak 60b.13
ırak	(T.)	1.	uzak 64b.5
		ırağı	14a.4, 54b.6
		ı.da	44b.4
ıışık	(Ar.)	ıı.	aşk, sevgi, sevi 6a.8, 6b.7, 7a.12, 7b.13, 8a.2, 8b.3, 9a.6-7-8, 10a.13, 11b.9, 12a.5, 12b.11, 13a.12, 13b.6-7-8, 14b.3, 15a.4-6, 15b.8, 16a.10-12, 16b.11, 17b.2, 18b.10, 19b.2, 20a.3, 21a.7, 21b.10-12, 22a.11-12, 23a.1-3, 23b.7-8, 24a.7-10-11, 25b.1, 27a.9-10, 28b.2-4-5, 29a.5-8, 29b.8-9-11, 30a.11-12-13, 30b.2, 31a.1-3-4, 32a.7, 32b.12-13, 33a.13, 33b.2-4, 34a.3-4-5-7, 34b.6-8, 35a.11-12, 35b.13, 36b.5, 37a.7-8, 37b.8-10, 38a.11, 39a.1-2-3-5, 39b.4-5-6, 40a.9-10-11, 40b.10-11-13, 41a.13, 41b.1-3, 42a.3-5-7, 42b.6-7-8-10, 43a.11, 43b.13, 44a.2, 44b.4-6, 45a.5-7-8-9, 45b.2-3, 54b.1, 59a.8-12, 59b.13, 60a.1, 60b.1-4, 61a.4-6-7, 61b.6-7-8-9-10, 62a.10-12, 62b.13, 63a.1-2-3, 63b.2-4, 64a.6-7-8-9, 64b.9, 65b.7-8, 66a.7-10, 67a.9-12-13, 68a.1-2, 68b.3-4, 69b.8-9-10-12-13, 70a.1, 70b.2, 71a.5, 71b.8-9-10-12, 72a.11-12, 73a.2-3-4, 73b.6, 74a.9, 74b.10, 75a.12-13, 75b.2-3, 76a.2-4-6, 76b.6, 77a.3-8-9-10, 77b.12, 78a.1, 79a.4-5-6, 79b.7-9, 80a.7-10, 80b.11-13, 81a.11, 81b.1,

- 82a.1-5-8, 82b.5-6, 83a.7-8-9-10, 83b.10, 84a.4-5-6
 (hüsn-i 'ı.)19a.8
 ('ı.-ı divān) 28b.6
 ('ı.-ı hakikat: gerçek aşk, hakikî aşk) 73a.1, 73b.4-7
 ('ı.-ı Hû: Allah aşkı) 66b.11
 (mesken-i 'ışk: aşkın meskeni, aşkın evi) 78b.4
- 'ı.dur 5a.5, 6a.11, 24a.9, 34b.7, 40b.12, 61a.5, 61b.8, 71b.11, 74a.7, 74b.11, 79a.7, 79b.7-8, 82b.7, 84a.4
 (hakikat-i 'ışk) 26b.7
- 'ı.idı 29b.12, 60a.13
- 'ı.isa 81b.2
- 'ı.içün 81a.13
- 'ı.içün 72b.1, 78b.2, 79b.9, 80a.8
- 'ı.uñ 15a.3-5, 71a.6-9
- 'ı.1 6a.7, 6b.8-9-10, 8b.1-4, 9b.11, 11a.7, 11b.10, 12b.10, 14a.3, 14b.3, 15b.5-7, 17a.1, 18b.9, 19a.11, 21a.5, 21a.7, 21b.9-11-12, 23a.1-5, 23b.4-6, 24a.8, 25b.2, 26b.6-7, 28a.1, 29a.5-6, 29b.8-10-11, 30b.1, 31a.2, 31b.4-6, 32a.8, 32b.10-11-12-13, 33a.1, 33b.1, 34b.9-10, 35a.9, 39b.7, 40a.7, 41a.1, 41b.2-3, 42a.4, 59a.8-9-12, 60a.12-13, 60b.2-3-5, 61a.5, 63a.1, 63b.6, 64a.7-9, 64b.8-10-12, 65a.2-5, 65b.6, 66a.11, 68a.1, 68b.5, 69a.7-8, 69b.8, 70b.2-4-5, 73b.6, 74b.13, 75b.1-2, 77b.13, 78b.3, 81b.2, 82a.3, 83a.11, 83b.11, 84a.5
- 'ı.a 2a.5, 6a.7-11, 6b.6, 7b.12, 8a.1, 9a.6-8, 10a.11, 12b.11, 13a.13, 15a.3-4-5, 16b.13, 17a.1, 17b.4, 19b.12, 20a.2, 20b.5-6, 23b.4, 24a.9, 26a.5, 26b.8-9-10, 30b.2, 32a.10, 34a.6-7, 35a.10, 36b.3-4, 37a.5, 39b.6, 40a.7-9-11, 41b.4, 42a.6, 44a.3, 44b.3, 59a.10-11, 60a.1, 61a.3, 61b.6-9, 62a.11, 63a.2-3, 63b.6, 65b.8, 66a.9, 66b.13, 67a.9-11, 68a.3, 69a.6, 69b.10, 73b.3-5, 74a.7, 76a.2, 76b.7, 82a.2-3-4, 83b.12
 ('ı. düş-) 12b.7
- 'ı.dan 31b.7, 35b.12, 36a.2, 44a.6, 45a.5-8, 73a.4, 74a.10, 76a.6, 76b.9, 77a.11, 78b.3, 79a.12-13, 82a.1

‘1.1la	3a.13, 4a.12, 5a.1, 5b.4-5-6, 6a.8-10, 6b.6, 7a.9-10, 7b.11, 8a.1, 8b.2-3-4, 9b.8, 10b.1, 11b.14, 12a.4-7, 12b.9, 13a.11, 13b.1-13, 16a.10, 16b.11-13, 18b.6, 19a.12, 19b.12-13, 20a.1, 21a.8, 21b.8-10, 22a.11, 23b.5-6-7, 24a.8-11, 26a.4, 27a.10-13, 28a.2, 28b.4, 31a.4-5, 31b.5-8, 32a.8-9-11, 33a.1-13, 33b.3, 34b.6-7, 35a.11-13-13, 36a.3, 36b.2, 37a.6-9, 37b.9-11-12, 38a.12-13, 38b.1, 39a.3-4, 39b.8, 40a.7-9, 42a.4-5, 42b.6-9, 43a.9-10-13, 43b.13, 44a.1, 44b.5, 45a.6-7-8, 45b.1-2, 54b.2, 59a.9, 59b.11-12, 60b.2-4, 61a.13, 62a.2-9-13, 62b.13, 63b.3-5, 66a.8, 66b.10, 67a.10, 67b.12-13, 68b.2, 69a.5-6-7-9, 69b.11, 70a.2-3, 70b.3-6, 71a.7, 72a.13, 72b.2, 73a.1-3, 73b.3, 74a.6-8-10, 74b.11, 75a.12, 75b.1, 76a.3-4, 76b.5-8-9, 77a.4-11-12, 77b.8, 78a.2, 78b.5, 79a.8, 80a.6-9-10, 80b.12, 81a.13, 82a.2, 82b.8, 83b.10-13, 84a.2-3
‘1.1m	79a.3-9
‘1.1n1	11b.12, 66b.12
‘1.1ndan	65a.11
‘1.‘ışksuz (Ar.+T.)	aşksız, aşk olmadan
‘1.	69b.9

-İ-

i	(Ar.)	(< u < Ar. ve) ve anlamında bağlaç <i>krş. i, u, ü, vü, yı, yi</i>
	i.	2a.1-13, 2b.3, 3a.5, 6b.6, 7a.7-13, 9a.6, 12a.12, 12b.8, 14b.1, 17a.1, 18a.9, 18b.7, 19a.10, 19b.7-10, 21a.12, 21b.1, 22a.2-9, 22b.4, 26b.10, 29a.11, 30a.6, 32b.4, 34b.4-8-13, 35a.7, 35b.12, 36a.2, 36b.6, 38b.1-2-11, 40b.10-12, 41a.6, 41b.7, 44a.1-7, 44b.4, 54b.1, 59a.7, 61b.10, 62a.5, 62b.12, 63a.1, 64b.7-8-12, 66b.9, 67b.4, 68a.12, 68b.2-8, 69a.1-2, 70a.2, 70b.4-9, 71a.8, 72b.13, 74b.3-4, 75a.2, 76a.2-5, 76b.4-10, 77a.10, 79a.6, 79b.2-4, 81a.12, 81b.4, 82b.4-5-6, 83b.5
i-	(T.)	(< er-< tur-) cevherî fiil
	idim	83a.9
	idüñ	43a.10, 70a.5
	idi	42a.12, 70a.6, 73a.7
	imiş	43a.11
	ise	59b.2
	iseñ	34a.10-11, 67b.13, 77b.11
	iken	4b.7, 19a.9, 34b.3, 43a.9, 83a.7
‘ibādet	(Ar.)	Allah’ın emirlerini yerine getirme, tapma, tapınma
	‘i.	18a.5
		(‘i. eyle-) 14a.6, 61a.3
		(‘i. kıl-) 9a.2, 12b.2, 15b.13, 60b.8
		(‘i. it-) 19a.11
	‘i.e	41b.2
	‘i.üñ	19a.13
	‘i.üñden	35a.9
ibāret	(Ar.)	-dan/ -den oluşan, meydana gelen
	i. dür	45a.5
ibret	(Ar.)	kötü bir hadiseden alınan ders
	i.leri	1b.8
ibtidā	(Ar.)	ilkın, en önce, evvela
	i.	2a.12
	i.sın	82b.11

iç 1	(T.)	herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan yer, dahil, dış karşıtı
	i.inde	11b.9-13-14, 12a.1-2, 13a.9, 13b.2-9, 16b.4, 19b.5, 30b.10, 31a.10, 34b.7, 40b.12, 62a.5, 63b.11, 66a.10, 70b.4-8, 72a.3-4, 75a.7-11, 77a.6-7, 77b.3-8, 78a.4-13, 78b.6, 79b.2, 82b.2
	i.indeki	33b.2
	i.inden	14b.10
	i.eri	21a.3
	i.ümde	77a.8
	i.i	62a.2
	i.	76a.1-7
	i.in	29b.8
	i.ine	12b.3
iç 2	(T.)	(toplu bir durumda bulunan) kimse veya nesnelerin arasında bulunan kimse veya nesne
	i.inde	4b.11, 5a.4, 9a.1, 22a.4, 28a.2, 59b.1-4-8-9, 62a.6-7, 62b.2-10, 78b.13, 79b.3-6, 81b.13, 82a.6-9
	i.inde	62a.7
	i.inden	75b.9
iç 3	(T.)	bir ülkede, şehirde, toplulukta vb. olan veya yapılan
	i.ine	61b.12
iç-	(T.)	bir sıvıyı ağza alıp yutmak, içmek
	i.di	37a.7
içinde	(T.)	içinde, -da/ -de
	i.	12b.5, 14b.12, 19a.2, 27b.12-13, 28a.1-3, 32a.9, 32b.7, 37b.5, 43a.7, 43b.11, 44a.4, 59a.6, 59b.10, 60a.2-3, 63a.13, 63b.1-7, 65a.6, 66b.1, 67a.2-4-5-6, 67b. 8-13, 68a.11, 68b.1-7, 71b.6, 75b.13, 76a.1-7, 77a.13, 77b.4, 78b.7, 79b.1, 80a.9, 81a.9, 81b.7, 83a.4-6-8-12
	i.ki	5a.9
içün	(T.)	uğruna, yoluna; amacıyla, maksadıyla; -dan/ -den dolayı
	i.	3b.6-8, 9a.13, 10b.13, 11a.3, 12b.1, 43a.5, 70b.5-6
içür-	(T.)	içmek işini yaptırmak, içmesini sağlamak
	i.e	61a.11
idin-	(T.)	kendini bir şeye sahip kılmak, kendine sağlamak, iktisap etmek
	i.di	(ton i.) 70a.9, 77b.10, 78a.3
	i.ip	(pİR i.) 29a.6

idrāk	(Ar.)		anlayış, akıl erdirme
		i.i	15a.2, 68a.3
iḥlās	(Ar.)		halis, temiz, doğru sevgi
		i.ıla	18a.5
iḥtirāz	(Ar.)		sakınma, çekinme
		i.	(i. kı1-) 4b.7
iḥtiyār	(Ar.)		yaşlı, kocamış kimse
		i.	73b.2-8
iki	(T.)		birden sonra gelen sayının adı ve bu sayıyı gösteren rakam
		i.	4a.4-7, 9b.10-11, 12b.3, 15b.8, 27a.10, 38a.12, 45a.6, 65a.12, 67a.12
		i.si	74b.4
ikilik	(T.)		ikilik
		i.	5a.13, 20a.6, 68b.9
		i.den	29a.13, 35a.7
iḳlīm	(Ar.)		yer yüzünün herhangi bir yerinde hava yuvarı olaylarının ortaklaşa gerçekleştirdikleri etkilerin uzun yıllar ortalamasına dayanan durumu
		i.inde	16b.2, 29a.1-4-10
iḳrār	(Ar.)		tasdik, kabul
		i.	69a.1
		(i. it-)	6a.7
		i.1	20b.5, 63a.2
		i.a	5a.3
		i.1	63a.9
il 1	(T.)		vilâyet, il, şehir
		i.	29a.2, 68a.5
		i.e	66b.11
		i.i	34a.12
		i.idür	29a.11, 34b.4
		i.inüñ	11a.9
		i.in	13b.8, 75a.2
		i.ini	8b.2, 24b.10, 28a.12, 31b.8
il 2	(T.)		yabancı
		i.e	62a.11
‘ilāc	(Ar.)		bir hastalığı iyi etmek ya da önlemek için türlü yollardan kullanılan madde mec. çâre
		‘i.	33a.8
		(‘i. it-: ilaç hazırlamak)	33a.3
ilāh	(Ar.)		Tanrı, Allah, Rab
		i.	34b.12, 69a.13
ilāhī	(Ar.)		Allah’a mensup, Tanrı ile ilgili
		i.	34b.12, 35a.2, 80b.11

ile	(T.)	kelimenin sonuna gelerek birliktelik, işteşlik, beraberlik, araç, sebep veya durum anlatan cümleler yapmaya yarar
		i. 60a.4, 76a.12, 76b.4-10
ileri	(T.)	önce, evvel, mukaddem
		i. 72b.8, 73a.6
ilet-	(T.)	götürmek, ulaştırmak, nakletmek
		i.di 6a.5
		i. (başa i.: sona erdirmek, tamamlamak) 33a.1
		i.mez (başa i.) 21b.12
ilk yaz	(T.)	ilkbahar, bahar
		i. 29a.9
illā 1	(Ar.)	mutlaka
		i. 1b.5, 45b.2
illā 2	(Ar.)	yalnız, sadece
		i. 24b.5
‘illet	(Ar.)	hastalık, maraz
		‘i. (‘i. kat-) 32a.4
		‘i.i 12a.10
‘ilm	(Ar.)	bilme, biliş, bir şeyin doğrusunu bilme, bilim
		‘i. 3b.10, 62a.5, 69a.2, 73a.10
		(‘i.-i ledün: Allah’ın sırlarınaâit manevî bilgi, gayb ilmi) 12b.6-12
		‘i.üfî 69b.7
		‘i.ile 61a.11
ilt-	(T.)	iletmek, götürmek, yerine ulaştırmak
		i.ür 18b.10
‘imān	(Ar.)	inanma, inanç
		‘i.. 17a.1, 28a.3, 40b.10, 63a.1, 67b.4, 68b.10, 76a.12
		(kible-i ‘i.) 11b.2
		(nūr-ı ‘i..) 65a.1
		(şüle-i ‘i.) 11a.2
		‘i.dur 34a.3
		‘i.1 67a.5
		‘i.a 59b.6, 64a.9, 66a.9
		(‘i..gel-: Müslümanlığı kabul etmek) 41a.5, 68a.6
		‘i.dan 64b.8
		‘i.uñ 32b.1
		‘i.ıñı 32a.1
		‘i.1 31a.7, 39a.8
		‘i.indan 84a.6
		‘i.imuz (kible-i ‘i..) 11b.1-7

‘imāret 1	(Ar.)	‘i.	umran, bayındırlık (‘i. ol-) 67a.10 (‘i. kı1-) 76b.13
‘imāret 2	(Ar.)	‘i..dür ‘i.i	ev 45a.6 10b.9
īn	(Far.)	ī..	bu (īn ān) 29b.5
in-	(T.)	i.gil i.eriseñ i.me	inmek; düşmek 5b.5 5b.5 5b.5
inām	(Ar.)	i.uñ	nimet verme, iyilik etme, iyilik 83b.12
‘ināyet	(Ar.)	‘i.	yardım, ihsan (‘i. eyle-) 42b.8
İncil	(Ar.)	İ.	Allah’ın Hz.İsa’ya gönderdiği kutsal kitap 6b.2
incü	(Far.)	i. i.yi	inci, dürr 28b.2, 70b.3 25b.9
incü-fürüş	(Far.)	i. i.dur	inci satıcı 66a.10 40b.13
inkār	(Ar.)	i. i.dur i.1 i.a	reddetme 20b.9-11, 68b.11, 69a.1 (i. eyle-) 20a.2, 80b.5 (i. it-) 6a.7, 65b.7 (bigāne-i i.) 65b.6 28b.10-13 5a.3, 18a.5 20b.5
ins	(Ar.)	i.	insan 4b.10, 44b.10
insān	(Ar.)	i. i.dur i.uñ i.1 i.a i.ıdığıñ	adam 12a.7, 16a.1-2-4-5, 25b.9, 26a.13, 26b.1, 28a.2, 38a.3, 44b.13, 45a.1-2-4-10, 73a.13, 73b.1-6, 74a.1, 78b.13, 79a.1, 80a.2-5-11-12 (i.-ı kāmil: güzel huy, tabiat ve yüksek fazilet sahibi olan kimse) 13a.2, 58b.13, 80a.3-4 15b.1-11 25b.9, 45a.1, 54b.12, 66a.5 45a.3-4-10, 73a.12-13, 73b.10, 74a.3 16a.2-4, 44b.12-12-13, 45a.2, 59a.6, 69b.3, 73b.13 15b.12, 27b.3

		i.ısañ	27a.3, 34a.2-8
intihā	(Ar.)		son
		i.sın	82b.11
intizār	(Ar.)		bekleme
		i.	35b.4
ip	(T.)		dokuma maddelerinin bükülmüş liflerinden yapılan bağ
		i.e	22a.10, 22b.3
ir-	(T.)		erişmek, ulaşmak, yetişmek
		i.mişem	10b.6
		i.miş	71a.13
		i.di	67b.9
		i.sin	7a.12
		i.e	14a.2
		i.diyise	15a.4
		i.eli	66a.9
		i.digi	6b.12, 10a.1, 77a.3
		i.digin	64b.2
		i.mez	15a.6, 68a.3, 82b.10, 83b.4
		i.ebilmez	82a.11
		i.mek	60b.1, 71b.11, 82a.3
irenc	(Far.)		(< renc) zahmet, eziyet, sıkıntı <i>krş. renc</i>
		i.den	79b.10
iriş-	(T.)		erişmek, ulaşmak, yetişmek
		i.di	10b.3, 34b.2, 40b.1, 68a.7, 68b.10, 76b.3-12
		i.sin	27b.3, 78b.10
		i.se	44b.3, 59b.5
		i.en	24a.9
İrmeni	(T.)		Ermeni
		İ.	46b.6
irsāl	(Ar.)		gönderme, gönderilme, yollama
		i.e	50a.8
irşād	(Ar.)		irfan sahibi birinin, bir kimseye tarikatı veya Tanrı yolunu göstermesi
		i.	68a.3
irte 1	(T.)		sabah
		i.	29a.12, 34b.1, 83a.2
		i.ye	63a.2
irte 2	(T.)		şafak sökme zamanı
		i.	40a.13
iryā	(Ar.)		(< riyā) ikiyüzlülük, riyakarlık
		i.	14a.6, 18a.5, 20b.11, 52b.5
iryāyī	(Ar.)		ikiyüzlülüğe ilişkin
		i.	59a.8

İslām	(Ar.)	Hız. Muhammed' in Allah tarafından tebliğine memur olduğu din, İslām
		İ. 64b.5-13
		İ.üfñ 24b.12
iste- 1	(T.)	istek duymak, arzulamak
		i.r 13b.10, 44b.11, 66a.1, 68b.6
		i. 9b.7, 14a.2-12, 67a.5, 67b.2
		i.ye 66b.5
		i.riseñ 16a.11, 31b.10
iste- 2	(T.)	aramak
		i. 49a.3-4, 79b.10
		i.iseñ 1b.5
		i.rse 15b.4-10, 17b.10
istikāmet	(Ar.)	doğrultu, yön
		i. (i. tñt-) 2b.7-13
iş	(T.)	bir sonu elde etmek için yapılmakta olan alışma veya alışma konusu olan her Şey
		i. 13a.3, 22b.12, 24a.5, 28b.8, 29b.4, 36a.8, 40b.4, 43a.7, 43b.4, 60a.6-10, 71a.3, 72a.5, 83b.11
		i.i 4a.6, 4b.5-8, 6a.3, 7b.6, 10a.3, 17a.9, 17b.9, 22a.13, 23b.2-11, 26b.1-8, 28a.8, 32a.5, 37b.1, 38b.6, 40a.8, 43a.6, 59a.7-8-13-13, 59b.2, 62b.5-10, 63a.2, 64a.6, 66b.4
		i.e 3a.3, 4b.5, 12a.8, 37b.2, 42b.12, 68b.3, 81b.10
		i.de 19b.3, 37b.6, 43b.6, 79a.13
		i.den 6a.3
		i.im 21a.8, 42b.9
		i.üm 42b.6, 75a.12
		i.imi 12a.3-9, 13b.13, 63b.4
		i.imde 63b.6
		i.iñ 13a.4
		i.üñ 4a.6, 24b.9, 25a.2, 25b.11-13, 34a.2-8, 37b.9-11, 40a.4, 64b.11
		i.iñi 26a.5, 29a.5, 31a.5, 59a.5
		i.iñe 5b.13, 18b.12, 22b.7, 42a.3, 43b.7, 72a.7, 78b.3, 80a.10
		i.üñe 23a.9, 27b.6
		i.inüñ 4a.11, 4b.4
		i.in 7b.6, 60a.5
		i.inde 12b.9, 17b.11, 36a.13, 77a.1, 81a.5-10, 81b.3-6-9-11
		i.indedür 23a.8
		i.inden 22b.13, 23a.6, 33b.8, 38a.8, 78b.11
		i.leri 22b.9, 37b.4
		i.lerüñ 20a.8

		i.lerde	81a.4
işâret	(Ar.)		anlam yükletilen şey, anlamlı iz, im
		i.	72b.6 (i. eyle-) 25b.7
		i.durur	5a.10
		i.dür	13b.3
işbu	(T.)	i.in	(i. it-) 77a.1
			bu, özellikle bu, işaret sıfatı
işit-	(T.)	i.	10a.2, 23a.11, 29a.4-10, 43b.10, 71a.8, 72b.5
			kulakla algılamak, işitmek, duymak
		i.diñ	64a.8
		i.di	23b.8, 68b.5
		i.	5b.2, 8a.12-13, 8b.6, 24a.2, 38b.7, 54b.3, 66b.7
		i.se	59a.1
		i.en	12b.4
		i.enüfi	58b.12
		i.ürse	59b.6-7
		i.mez	23b.8, 39b.8
		i.medüñ	26a.11
işle-	(T.)		yapmak, etmek
		i.di	24a.5, 31a.5
		i.	40a.8
		i.yesin	4a.6
işlen-	(T.)		yapılmak
		i.ür	62b.5
		i.işurur	10a.3
işlet-	(T.)		yaptırmak
		işleden	72a.5
‘işret	(Ar.)		içki
		‘i.	(‘i. it-) 8b.4
işte	(T.)		gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenir, işte
		i.	69a.11 <i>krş. uşda</i>
it	(T.)		köpek, it
		i.ine	22a.1
it-	(T.)		etmek, yapmak
		i.erem	(cehd i.) 9a.5 (fıkr i.) 29a.7, 29b.7-13 (naşihat i.) 23b.8 (seyr i.) 78a.12
		i.ersin	6a.10 (âr i.: utanmak) 6a.11 (bazâr i.) 6a.8 (berdâr i.) 6a.9 (ikrâr i.: açık açık söylemek) 6a.7

- (inkār i.) 6a.7
 (‘işret i.) 8b.4
 (melāmet i.: ayıplamak, kınamak) 44b.5
 (nişān i.) 8b.3
 (terk i.: bırakmak, vazgeçmek) 26a.3
 (zebūn i.: güçsüzleşmek, aciz kalmak) 9a.6
- i.er 66a.10
 (cehd i.) 37a.13
 (dellallık i.) 40b.13
 (‘izzet i.: saygı göstermek) 22a.6
 (kulluk i.) 3b.8
 (seyr i.) 3b.8, 10b.8, 23b.10
- i.erler (şoḥbet i.: söyleşmek) 35a.2
 (taḥsîn i.: beğenip alkışlamak) 81b.8
- i.miş (ferāğat i.) 23a.6
 (penhān i.) 22a.8
- i.di 68b.4
 (ḥazır i.) 81a.6
 (işâretin i.) 77a.1
 (kaşd i.) 33b.1
 (kesād i.) 77a.5
 (maḥv i.) 75b.13
 (melāmet i.) 66b.11
 (naẓar i.) 2b.2, 24a.11
 (şabr i.) 74a.9
 (telkîn i.) 4a.2
 (terk i.) 73b.7, 74a.6
 (teşebbüh i.) 45a.2
 (vefā i.) 7a.6
- i.diler (taḥammül i.) 9b.1
 (tanışık i.) 5b.10
- i.eyim (şerḥ i.: açıklamak) 8a.10
- i.eyin 14b.6
 (fāş i.: açıklamak) 3a.11
 (keñgeş i.: müşavere etmek, danışmak) 3b.2
 (kulmaş i.: aldatmak) 3b.1
 (şavaş i.: savaşmak) 3a.11
 (târâc i.: yağmalamak) 3a.13
 (tedbîr i.: önlem almak) 18a.4
 (terk i.: bırakmak, vazgeçmek) 13a.6
- i.sün (fîkr i.: düşünmek) 83a.1
- i. (‘ayān i.: açığa vurmak) 73b.9
 (ḥaḳ i.) 74b.13, 77b.13
 (ḥall i.: çözmek) 73b.2-8
 (ḥazer i.: sakınmak) 65b.4, 73a.4

- (kıyaş i.: karşılaştırmak) 28b.3
 (şabr i.: katlanmak) 73a.2
 (seyrān i.) 5a.4
 (terk i.: vazgeçmek) 18a.5, 19b.13, 23a.1, 29a.5-6-7-8-9, 65b.6
- i.elüm (bünyād i.: esas almak) 1b.2
 (yād i.: anmak, hatırlamak) 1b.2
- i.em 68b.4
- i.esin 3a.1
 (faş i.) 3a.11
 (kengeş i.) 3b.2
 (kulmaş i.) 3b.1
 (savaş i.) 3a.11
 (tarac i.) 3a.13
 (tedbir i.) 18a.4
 (terk i.) 13a.6
- i.e (cehd i.: savaşmak) 60b.6
 (cüş i.: coşmak) 13a.9, 13b.2
 (feryād i.: bağırma) 68b.6
 (hâk i.: toprağa sürmek) 60b.11
 (harc i.: sarfetmek, harcamak) 26b.2
 (hayrān i.) 11a.7-13
 (kulluk i.) 61b.3
 (sergerdān i.: şaşkın, perişan olmak, şaşırma) 11a.7
- i.erdif (cüş i.: coşmak) 31a.8
 (terk i.: bırakma, vazgeçmek) 30b.4
- i.ardi (tesbih i.: adımı anma) 75b.1
- i.edi (terbiyet i.: eğitme) 33a.5
- i.eydi (ilac i.) 33a.3
- i.ebilseñ (terk i.: bırakma, vazgeçmek) 30a.5
- i.elden (nazar i.) 40b.11
- i.ip (fāş i.) 10a.12, 71a.7
 (kışsa i.) 5b.7
 (sarraflık i.) 70b.3
 (sultān i.) 8b.1
- i.iben (berdār i.) 20a.3
 (bimar i.) 8b.4
 (fāş i.) 13a.11, 18b.8, 35b.13
 (fıkr i.) 29a.9
 (‘izzet i.) 6a.6
 (sil-āb i.) 3a.12
 (tavaf i.) 12b.10
 (terk i.) 8a.1, 23b.7
- i.üben (‘izzet i.) 6a.12
- i.ibeni (melāmet i.) 33b.2

		i.üp	(‘ibādet i.) 19a.11
		i.digi	(‘izzet i.) 32b.3
		i.digin	(redd i.) 28b.7
		i.digini	(redd i.) 28b.1
		i.en	(fıkr i.) 71b.4 (inkār i.) 65b.7 (kulluk i.) 25a.1 (tesbiḥ i.) 79b.1
		i.egör	(ḥall i.: çözmek) 73a.8
		i.eturur	(kulluk i.) 43a.6
		i.ebilmem	(şabr i.: dayanmak, katlanmak) 9a.8
		i.emezem	(şabr i.) 9a.6, 69b.12
		i.medi	(temiz i.) 7b.3
		i.ebilmediler	(temiz i.) 6b.13
		i.me	8b.7 (diriğ i.) 42a.5 (fāş i.) 6a.9 (kıl ü kāl i.: dedikodu yapmak) 8b.7 (teşebbüh i.: benzetmek) 25a.3
itāb	(Ar.)	i.meye	60a.10 azarlama, tersleme, paylama
i’tikād	(Ar.)	i.	61b.9 gönülden tasdik ederek inanma
iy	(T.)	i.	26b.8 kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adın başına getirilir ve uzatılabilir, seslenme edatı <i>krş. ey</i>
		i.	2a.5-8-9, 2b.8-9, 3a.8-11, 3b.1-13, 4a.7-12, 4b.2, 5a.1-5-12, 5b.4-8, 6a.7-9-10-13, 6b.4-6-10, 7a.8-10, 7b.11, 8a.10-12, 8b.1-13, 9a.4-7-8, 9b.7-8-10-11, 10a.2-3-10-11, 10b.1-11-12, 11a.2-4, 11b.2-6, 12a.4-5, 12b.7-9-11, 13a.10, 13b.1-3-13, 14a.3-4-12-13, 14b.1-3-5, 15a.2, 15b.5-7, 16a.8-9-10-11, 16b.10-11-12, 17a.1-13, 18a.3-4-5-11, 18b.6, 19a.9, 19b.2-12-13, 20a.3-11, 20b.2-3-5-6, 21a.5-6, 21b.1-3-8-9, 22a.11-13, 23a.1-4-8, 23b.4, 24a.7, 24b.10-11-12, 25a.1-4-13, 25b.1-2-4-5-13, 26a.3-4-6-9-11, 26b.6-7-8, 27a.6-7-9, 27b.2-5-7-9-11-12, 28a.1-4-10, 28b.2-13, 29a.5-9, 29b.8, 30a.2-4-7-11, 30b.1-4, 31a.1-12, 31b.4, 32a.3-7, 32b.5-9-10-12-13, 33a.1-2-3-5-12-13, 33b.5-11, 34a.1-3-5, 34b.1-3-6-7-8, 35a.9-12, 35b.8-12, 36a.1-2, 36b.2-4-5, 36b.11, 37a.4-5-6-7-8-10, 37b.8-10, 38a.11, 38b.7, 39a.1-5-11, 39b.4-5-

			11-13, 40a.2-5-7-9-10-11, 40b.10-11, 41a.13, 42a.3, 42b.6-10, 43a.9-10-11-12-13, 43b.12, 44a.3-6-7-12, 44b.2-4, 45a.5, 54b.1, 59a.8-9-12, 59b.1-7-11, 60a.13, 60b.2-9, 61a.3-4, 61b.6-7-9, 62a.9-12, 62b.12-13, 63a.3, 63b.2, 64a.5-8, 64b.8-10, 65a.1-4, 65b.4-5-8, 66a.7, 66b.10, 67a.8-9-12, 67b.1-12, 68a.3, 68b.2, 69a.4-5-8-10, 69b.8-12, 70b.2-6, 71a.5, 71b.8, 72a.1-11, 72b.6-13, 73a.2-3-4, 73b.3-9, 74a.6, 74b.9, 75a.12, 75b.2-8, 76a.2, 76b.5, 77a.8, 77b.11-12, 78b.1-4, 79a.4, 79b.7, 80a.6-9, 80b.9-10, 81a.11-13, 81b.1, 82a.1-4, 82b.4, 83a.7, 83b.10-12, 84a.2-4
iyle-	(T.)	i.	eylemek, yapmak, etmek <i>krş.eyle-</i>
		i.megil	(hazer i.: sakınmak, kaçınmak) 77a.11
iz	(T.)	i.	(i. fâş: açıklamak, açığa vurmak) 2b.10
izle-	(T.)	i.	bir şeyin geçtiği yerde bıraktığı belirti, im 8a.12
		i.	birinin veya bir şeyin ardından gitmek, takip etmek 8a.12
‘izz	(Ar.)	i.	değer, kıymet 12a.12, 16a.7-13, 21b.6
‘izzet	(Ar.)	i.	hürmet, ikram 22b.9
		i.	(‘i. eyle-: hürmet etmek, saygı göstermek) 22a.5
			(‘i. it-) 6a.6-12, 22a.6, 32b.3
			(‘i. kıl-) 22b.5

-K-, K-

ķabala	(Ar.)		(< ķabāle) götürü, toptan
		ķ.dur	76a.6
Ka'be	(Ar.)		müslümanların hacı olmak üzere muayyen zamanda gidip ziyaret ettikleri yer
		K.	36a.11, 64b.7, 65b.2, 67b.4, 76a.13, 78b.7
		K.yi	12b.10
ķabl	(Ar.)		sunulan bir Şeyi, armağanı alma
		ķ.	80a.1
			(ķ. eyle-: bir Şeyi almaya razı olma) 36b.3, 39b.3-9
			(ķ. kıl-: bir Şeyi almaya razı olma) 28b.1-7, 40b.6, 66b.5, 76a.10
			(ķ. ol-: edilen duaların yada yapılan isteklerin Allah'ın rızasını alması) 18a.5
ķaç-	(T.)		ķaçmak, uzaklaşmak
		ķ.ar	(ķ. ol-) 70a.3
ķaçan 1	(T.)		nasıl, ne suretle
		ķ.	6a.8, 14b.13, 15a.9, 25a.9, 27b.3, 28a.8, 39a.13, 39b.12, 69a.7, 74a.1, 78b.10
ķaçan 2	(T.)		ne zaman
		ķ.	35a.13
ķada	(Ar.)		(< ķazā) can ve mal kaybedilmesine sebep olan kötü olay, kaza <i>krş. ķadā</i>
		ķ.	(ķ. kıl-) 66b.12
ķadā	(Ar.)		(< ķazā) can ve mal kaybedilmesine sebep olan kötü olay, kaza <i>krş. ķada</i>
		ķ.	37b.7-13, 73a.4
ķadar	(Ar.)		lstnde, derecesinde
		ķ.	10a.1, 36b.12, 61b.3
		ķ.ca	6b.12
ķadeh	(Ar.)		içki içmeye yarar küçük bardak
		ķ.ini	33b.4
ķadem	(Ar.)		ayak; uğur
		ķ.	69b.8
			(ķ. bas-: ayak basmak) 16b.13
ķadı	(Ar.)		(< ķāzī) kadı, Şeriat hakimi
		ķ.	37a.4-10

ḳadīm 1	(Ar.)	ḳ. ḳ.dür ḳ.den	öncesi bilinmeyen şey 73a.11, 77b.3, 80a.5-11 1b.3, 18b.4 73a.9
ḳadīm 2	(Ar.)	ḳ.	eski 32b.12 (genc-i ḳ.: eski hazine) 84a.3
ḳadir	(Ar.)	ḳ.	(< ḳadr) kadir gecesi 42a.6
ḳadīr	(Ar.)	ḳ.	tükenmez kudret sahibi olan Allah 70a.10, 71b.1, 72b.12, 73a.5
ḳādir	(Ar.)	ḳ.dür	gücü yeten 3a.2-3
ḳadr	(Ar.)	ḳ.in ḳ.ini	değer, kıymet 75b.2 25b.3
ḳāf 1	(Ar.)	ḳ.	Osmanlı alfabesinin yirmi dördüncü harfi 3b.7, 72b.8
Ḳāf 2	(Ar.)	Ḳ.	masallarda Zümrüdü Anka kuşunun yaşadığı rivayet olunan dağ 30a.13 (ḳüh-ı Ḳ.) 68a.10
ḳafa	(Ar.)	ḳ. ḳ.nuḫī ḳ.ya	(< ḳafā) kafa, baş, ser 68b.11 21b.2 67b.2
ḳāf-be-ḳāf	(Ar.+Far.+Ar.)	ḳ.	kaf harfinden kaf harfine 75a.7
ḳafes	(Ar.)	ḳ.	kafes 70b.10
kāfir	(Ar.)	k.dür	Tanrı'nın varlığını inkar eden kimse 1b.7
ḳā'ide	(Ar.)	ḳ. ḳ.dür	kural, kaide 28a.2 74b.12
kā'ināt	(Ar.)	k. k.uḫī k.da k.dan	evren, kâinat 3a.7, 16b.5, 30b.5, 36a.10, 41b.10, 44a.11 31a.9 36a.10 44a.11

kağ-	(T.)	kakmak, dürtmek
		kağ.arsın (başına kağ.: yapılan bir iyiliği yüzüne vurmak) 18b.9
		kağ.dıñ (kağ. başıma) 13a.12
		kağ.dı (başına kağ.) 29b.11
		kağ.ma (başuma kağ.) 72b.1
		kağ.mağa (başuñia kağ.) 31b.4
kağ	(Ar.)	söz, lâf, lakırdı
		kağ. 77b.5
		(kağıft i kağ.: dedikodu) 18a.9, 69a.2
		(kağıl ü kağ.:dedikodu) 10b.4, 18a.13, 22a.2, 29b.3, 34b.4, 35a.7
		kağ.ifiden (kağıl ü kağ.) 16a.10
kağal-	(T.)	kalmak; ayrılmak, mahrum olmak
		kağ.ursın 2a.8
		kağ.ur 45a.13
		kağ.mış 24a.5, 82a.8
		(kağ. çâresüz: çözüm yolu, çıkar yolu bulamamak) 38a.1
		kağ.mışlar 22b.11-13, 23a.6-11
		kağ.ıpdur 79b.13
		kağ.dıñ 12a.6, 28a.6
		kağ.duñ kalmak; ayrılmak 26a.10
		kağ.dı 6a.1-5, 6b.4, 8b.6, 9b.6-12, 23b.12, 35b.12-13, 36a.1-2-3, 37b.5, 68b.1-7, 81a.9, 83a.5
		kağ.dılar 38b.5, 43b.6
		kağ.sın 32a.1
		kağ.asıñ 33b.12
		kağ.a 16b.4, 61b.12
		kağ.ıp 37a.8, 44a.2
		kağ.up 20a.2
		kağ.anı 44b.1-7
		kağ.dıgın 26b.13
		kağ.mağa 11a.6
		kağ.mış 62a.1
		kağ.urdu 30b.5
		kağ.mışdı 7a.1
		kağ.maz 27a.12, 31a.12, 63a.6, 64a.2
		kağ.madı 8a.2, 20a.6-10, 20b.8, 27b.11, 28a.4, 36b.1-7, 40b.7,41a.5,43b.5, 63b.3, 67b.8, 68a.5, 68b.10, 73b.5, 75b.8
		(kağ. çâreñ) 33a.8

		(k. çâresi) 43b.5
		(k. müdârañ) 33a.8
		(k. müşküli) 40b.4
ķ.ma		5b.7, 9b.7-11, 10a.10-12-13, 23a.5, 26a.12, 27a.5, 68a.1, 78b.4
		(bağlanımanı ķ.) 22b.1
ķ.mağıl		45b.3
ķ.masıñ		32a.1
ķ.mayasın		10a.10
ķ.maya		11b.13, 27b.4, 60a.6, 61b.5-11, 63a.10, 63b.10, 64a.11, 66b.9
ķ.mazdı		30b.6, 33b.10
ķ.mayayduñ		33b.8
ķalbur	(Ar.)	tahıl ve başka iri taneli maddeleri elemek için kullanılan büyük delikli veya seyrek telli elek
		ķ.dan 22b.6
ķaldır-	(T.)	yukarı doğru hareket ettirmek, kaldırmak
		ķ. 39b.13
		ķ.ıbilmezsin 33b.13
ķale	(Ar.)	(<ķal' a) korunma amacıyla yapılan kalın duvarlı, burçlu, mazgallı yapı
		ķ. 83b.4
ķalem	(Ar.)	kalem
		ķ. 69b.10
		(levh ü ķalem) 65b.1, 75a.6
		ķ.i 5a.5
ķalender	(Far.)	dünyadan elini eteğini çekip başı boş dolaşan, derviş
		ķ. 80a.10
ķallāş	(Ar.)	kalleş, dönek, hilekâr
		ķ. mı (ķ. ol-) 62a.10
ķamış	(T.)	buğdaygillerden nemli yerlerde yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkilere verilen ad.
		ķ. 25b.10
		ķ.da 76a.11
ķāmil	(Ar.)	yetkin, ağırbaşlı, mükemmel, eksiksiz
		k. (insān-ı k: güzel huy ve tabiat ve yüksek fazilet sahibi olan kimse) 13a.2
		(k.ol-: eksiksiz olmak, mükemmel olmak) 18a.7
		k.iseñi 25b.1, 64a.7
		k.e (insan-ı k.) 58b.13
		k.den (insān-ı k.) 80a.3-4

ķamu 1	(T.)	hep, bütün
	ķ.	6b.10, 11b.5, 17a.4, 35b.5-9-10, 36a.1, 42a.13, 42b.8, 43a.12, 69b.13, 72b.7, 73b.7, 74a.6, 78a.1-12-13, 78b.6-7-9-13, 79a.13, 79b.3-5-6, 81b.13, 82a.6-10-12, 82b.1, 84a.1-7
ķamu 2	(T.)	ķ.dan 62b.13, 74a.7
		herkes, halk
	ķ.nuğı	83b.1
	ķ.ya	28b.8
	ķ.muz	41b.13
ķan	(T.)	kan
ķān 1	(Far.)	ķ.um 31b.6
	k.	bir Şeyin kaynağı, ıkış yeri, menbaı 13b.9, 27b.13, 40b.12, 77a.6 (ķıymet-i k.: kıymetin kaynağı) 62a.5 (k.-ı gher: gevherin kaynağı) 2b.9 (k.-ı sađā: cmertlik kaynağı) 11b.5
	k.uğı	78a.6
	k.da	35a.10, 67a.3
	k.mı	14a.8
	k.ma	14a.6
	k.indan	13b.5
ķān 2	(Far.)	maden ocağı
	k.ı	36b.10, 53b.4, 64b.10, 66a.1
ķanā'at	(Ar.)	kısmete razı olma, bir Şeyi yeterli grp fazlasını istememe
	ķ.	9a.13
ķand	(Ar.)	Şeker, Şeker kamışının donmuş usāresi
	ķ.	25b.10, 43a.12, 77a.5
ķanda	(T.)	nere, nerede, nereye
	ķ.	1b.5, 18a.9, 31a.13, 34b.13, 36b.9-10, 39a.2, 39b.11, 41a.6, 62a.3, 67b.10-11, 68a.4, 71b.3, 72b.12, 73a.5-7-11
	ķ.dur	1b.5, 6b.13, 25b.6, 34a.10, 43b.9, 73a.13
ķandan	(T.)	nereden
	ķ.	61b.2
ķanı	(T.)	hani
	ķ.	19a.10-13, 20a.12, 62b.12
ķānn	(Ar.)	kanun
	ķ.ı	9b.2
	ķ.dan	77b.12
	ķ.ıla	(Şart-ı ķ.) 66b.4
ķār	(Far.)	iş, ķār, fayda, yarar
	k.	3a.4, 20a.9 (k. eyle-) 38b.1

			(k. ü bār: iş güç, kazanç) 36b.8 (şuğl i k.: iş) 44a.7
kar-	(T.)		karmak, katmak, karıştırmak
		ķ.ma	32b.13
ķara 1	(T.)		siyah, beyaz karşıtı
		ķ.	67b.7
ķara 2	(T.)		kara, (mec.) değersiz
		ķ.	(ķ. pul) 7a.11
ķarār	(Ar.)		bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı
		ķ.ım	8a.2
ķarġa	(T.)		karga
		ķ.	8a.9
		ķ.ya	25a.1
ķarı-	(T.)		yaşlanmak, ihtiyarlamak
		ķ.dı	41b.9
ķar(1)n	(T.)		insan ve hayvanlarda gövdenin kaburga kenarlarından kasıklara kadar olan ön bölgesi
		ķ.ıñ	27a.6
		ķ.ımı	8a.6
ķariş- 1	(T.)		topluluġa karışmak, topluluk arasında kaybolmak
		ķ.mış	35a.3
		ķ.ıpdur	17b.11, 62a.8, 62b.1
ķariş- 2	(T.)		bir araya gelmek, katılmak
		ķ.dı	84a.1-7
ķarib	(Ar.)		(< ġarib) garip, kimsesiz, zavallı
		ķ.	26b.4
ķarkāşa	(T.)		karışıklık, düzensizlik
		ķ.	23b.11
			(ķ. kıl-) 44b.2
ķarpuz	(Far.)		(< ġarbüz) karpuz
		ķ.	27b.8
ķarşu	(T.)		bir şeyin, bir yerin, bir kimsenin önü, esas tutulan yüzünün ilerisi
		ķ.	60b.8, 74b.7
		ķ.ma	41b.7
kārubān	(Far.)		kervan <i>krş. ķāruvān</i>
		k.	26a.10, 28a.4, 34b.2
kāruvān	(Far.)		kervan <i>krş. kārubān</i>
		k.	27b.11
ķaşd	(Ar.)		dövme, öldürme, yaralama gibi işlere kalkışma
		ķ.	(ķ. it-: kötülük etmek, kıymak, zarar vermeyi istemek) 33b.1

ķāsım	(Ar.)	esere göre cennet ehlinin Hz.Muhammed'e verdiği ad
ķaş	(T.)	ķ. 66a.4 ķaş, gözlerin üzerinde kemerli birer çizgi oluşturan kısa kıllar
ķat 1	(T.)	ķ. mı (ķ. çat-: kızmak, öfkelenmek) 20a.3 ķ.ina 43b.7 ķ.umda 12a.13 ķ.ina 22a.1 ķ.ında 17a.11, 62b.11, 63a.4, 65a.9, 65b.12, 67b.2, 71a.9, 74b.13, 75b.2, 76b.6, 82b.1, 83b.5 ķ.larında 22b.8
ķat 2	(T.)	ķ. kat, tabaka, katman ķ. 2b.6, 12b.2, 69a.3, 79a.12
ķat'	(Ar.)	ķ. sona erdirme, bitirme ķ. 20a.6 (ķ. eyle-: kesmek, sona erdirmek, bitirmek) 81b.2
ķat- 1	(T.)	ķ. katmak, karıştırmak ķ.arsın 20a.2, 26a.5 ķ.dı (ķ. topraķa: topraķa akıtmak, topraķa dökme) 41b.4 ķ.safı 16a.1 ķ.ar (göñül ķ.ol-) 77a.11 ķ.amazsın (göñül ķ.) 43b.13 ķ.ma 44a.2 ķ.mağıl (illet ķ.) 32a.4
ķat- 2	(T.)	ķ. eklemek, karıştırmak, ilave etmek ķ.ma 81a.11
ķatı	(T.)	ķ. çok, fazla ķ. 33a.4
ķatıl-	(T.)	ķ. katılmak, dahil olmak ķ.dığı 37a.8
ķatre	(Ar.)	ķ. katre, damla ķ. 69b.1, 74a.1, 75b.13 ķ.nüñ 67b.8 ķ.ler 72b.10, 75a.10
ķavğā	(Far.)	ķ. (< ğavğā) kavga, çekişme veya dövüş ķ. 19a.8, 39b.4, 66b.10 (hüşn-i 'ışķ-ı ķ.) 19b.1 ķ.ya 12b.8 ķ.sın 11b.9

ķavl	(Ar.)	ķ.	sözleşme (ķ.-i elest: elest bezminde ruhlarm Allah'a verdikleri söz) 21a.7
ķavvāl	(Ar.)	ķ.a	çenesi düşük, çok söz söyleyen 33b.4
ķayġu	(T.)	ķ.dan	üzüntü, endişe duyulan düşünce, gam, tasa 12b.4
ķayısı	(T.)	ķ.dur	hangisi 37a.11
ķāyīm 1	(Ar.)	ķ.	(< ķā'im) bir işte sebat eden 36a.5, 68b.8 (ķ. dur-) 18b.2 (ķ. tur-) 9b.3 (ķ. ol-) 18b.1
ķāyīm 2	(Ar.)	ķ.	(< ķā'im) ayakta duran 45a.6
ķayna- 1	(T.)	ķ.dı ķ. ķ.yıp ķ.yan	kaynamak 68b.3 21b.10 17a.6 19b.4
ķayna- 2	(T.)	ķ. yıban	kaynaşmak, bir olmak 23b.5
ķayyim	(Ar.)	ķ.	ezelî 1b.4
ķaz-	(T.)	ķ.arsın	kazmak (ķuyı ķ: birinin yıkımına çalışmak, kötü duruma düşmesini istemek) 14a.1
ķadā	(Ar.)	ķ.	(< ķaza) can ve mal kaybına veya zararına sebep olan kötü olay 37b.7-13
ķebāb	(Ar.)	ķ. k.	kebab 67a.13, 76b.8, 79a.8 (k. eyle-: yandırmak, yakmak) 5b.6
ķebīr	(Ar.)	ķ.	büyük 30b.10
ķefāret	(Ar.)	ķ.dür	(< keffāret) bir günah bağışlatmak umud uyla verilen ya da yapılan şey 45a.8
ķehribār	(Far.)	ķ.	süs eşyası yapımında kullanılan açık sarıdan kıvılcı kadar türlü renklerde yarı saydam kolay kırılır ve bir yere hızlıca sürtüldüğünde hafif cisimleri kendine çeken , fosilleşmiş reçine 43a.11

kelām	(Ar.)	söz, lakırdı, lâf
	k.	65a.7, 73b.9
	k.uñ	80b.6
keleci	(T.)	söz, lâf, lakırdı
	k.	4b.1, 26a.1, 79a.7
	k.m	45a.7
	k.fii	26a.2-8
kem	(Far.)	az, eksik
	k.	69a.3
	k.dür	15a.2, 83a.3
kem-‘aql	(Far.+Ar.)	aklı kıt, ahmak <i>krş. kem-‘aql</i>
	k.	74b.11
		(k.ol-: akli yetmemek, anlayışı yeterli olmamak) 63b.4
kem-‘aql	(Far.+Ar.)	aklı kıt, ahmak <i>krş. kem-‘aql</i>
	k.	32b.9
	k.a	32b.11, 33a.2, 43a.1
kemāl	(Ar.)	olgunluk, yetkinlik, tamlık, eksiksizlik
	k.	7a.7-13, 28b.9
		(‘ayn-ı k.: nazar değme, gözün çok tesirli bakışı) 81b.11
		(māh-ı bedr-i k.: dolunay) 11a.11
	k.dür	80a.5-11
	k.e	68b.10
kemlik	(Far.+T.)	azlık, eksiklik
	k.	80a.3
	kemligi	67b.8
kenār 1	(Far.)	deniz kıyısı, sahil
	k.	71b.9
	k.1	83a.13
kenār 2	(Far.)	merkezden uzak olan, kuytu, ıssız, sapa, تنها
	k.da	3b.4
keñgeş	(T.)	müşavere, danışma
	k.	(k. it-: müşavere etmek, danışmak) 3b.2
kerāmet	(Ar.)	ermiş kimselerin gösterdiklerine inanılan, doğaüstü şaşkınlık uyandırıcı durum
	k.	(keşf-i k.: kerametlerin bilinmesi) 9b.4
kere	(Ar.)	defa, kez, sefer
	k.	5a.1
kerem	(Ar.)	lütûf, bağış
	k.dür	4b.3
kervānsarāy(Far.)		ana yolda hayvanların konaklaması için yapılan büyük han
	k.	37a.4-10
	k.da	40a.3

kes- 1	(T.)		bitirmek, sona erdirmek 80a.6
kes-2		k.	bıçak, makas gibi bir araçla parçalara ayırmak
kesād	(Ar.)	k.e	59a.1
		k.	yokluk, kıtlık (k. it-: kıtlaşmak, bulmakta güçlük çekmek) 77a.5
kesil-	(T.)		kesmek işi yapılmak, kesmek işine konu olmak
		k.di	7a.4
keşf	(Ar.)	k.	öğrenme (k. eyle-: öğrenmek) 66b.2 (k. ol-) 5a.3, 33b.3, 40a.9 (k.-i esrār) 8b.13 (k.-i esrār-ı ma‘ānī) 9a.2 (k.-i kerāmet) 9b.4
keşt	(Far.)		gemi
		k.	(k.-i Nūḥ: Nuh’un gemisi) 31b.3-9
kevākib	(Ar.)		yıldızlar
		k.	10b.7, 72b.9
		k.de	19a.6
		k.ler	79a.10
kevn	(Ar.)		varlık
		k.	(k. ü mekân) 9b.9 (k.-i mekân) 65a.3
kez	(T.)		defa, kere, sefer
		k.	2a.4-10, 2b.7-13, 3a.2, 4b.5-7-8, 28a.10-11, 61b.5-11, 63b.13, 78b.1
ķible	(Ar.)		namaza başlarken yönelinen taraf
		ķ.	60b.8 (ķ.-i ĩmān) 11b.1-2-7
		ķ.ñe	26a.4
		ķ.i	26b.7
		ķ.si	6a.11, 30b.7, 31a.7
		ķ.sidür	66a.5
ķīl	(Ar.)		dedikodu
		ķ.	(ķ. ü kāl: dedikodu) 10b.4, 16a.10, 18a.13, 22a.2, 29b.3, 34b.4 (kāl ı ķ.: dedikodu) 35a.7 (ķ. ü kāl it-: dedikodu etmek) 8b.7
ķıl- 1	(T.)		kılmak, yapmak
		ķ.ur	14a.9, 31a.3, 37a.2, 39a.3, 59b.5
		ķ.di	3a.2, 22a.12, 23a.3, 32a.7, 43b.2, 73a.4
		ķ.ayın	8b.5, 23b.5

	ķ.a	(?)6b.3, 12b.2, 60a.12, 60b.5-8, 61a.2, 63b.8, 64b.11, 66b.4, 70a.9
	ķ.an	71a.3
	ķ.maz	40a.5
ķil- 2	(T.)	ķ.ma 22a.13, 27b.10, 44b.6, 66b.13, 73b.10
		yapmak, etmek anlamlarında yardımcı fiil
	ķ.ur	(makâm-sâz ķ.) 37a.2 (nükte ķ.) 76b.7 (ķ. şafâ) 7a.12 (ķ. şâzı) 80b.12 (ķ. tâ‘at) 14a.9
	ķ.urlar	(‘izzet ķ.) 22b.5
	ķ.mış	(hâşıl ķ.) 59a.5
	ķ.ipdur	(ķ. tekye: dayanmak, yaslanmak, güvenmek) 23a.12
	ķ.duñ	(çâre ķ.) 33b.7
	ķ.dı	(ķ. âlüde) 39b.6 (ķ. ‘arbede) 39b.8 (ķ. âyine) 45a.3 (ķ. cüdâ) 39b.4 (ķ. hâşıl) 7b.4 (ķ. hitâb) 6b.2 (ķ. ihtiraz) 4b.7 (ķ. kabül) 28b.1-7, 40b.6, 76a.10 (ķ. pişe) 4b.5, 9a.13 (peydâ ķ.) 9b.4, 39b.4 (şafâ ķ.) 68b.11 (secde ķ.) 44b.10, 77b.6 (şeydâ ķ.) 39b.5 (şürîde ķ.) 39b.7 (yâd ķ.) 83a.9 (zühd i takvâ ķ.) 9a.12
	ķ.dılar	(‘ayân ķ.) 9a.10 (beşâret ķ.) 76b.13 (‘ibâdet ķ.) 9a.2 (‘imâret ķ.) 76b.13
	ķ.ayın	(tevbe ķ.) 83b.12
	ķ.	(cevr i cefâ ķ.) 60b.3 (çâre ķ.) 23a.9 (merhabâ ķ.) 39b.2 (müdara ķ.) 23a.9 (ķ. şafâ) 63a.2 (taleb ķ.) 9b.11, 62b.13
	ķ.sa	(ķ. ‘ibâdet) 60b.8

		(k. kabūl) 66b.5
ķ.asın		(penhān ķ.) 44a.8
ķ.a		(ķ. māt) 10b.1
		(ķ. cūş) 63b.12
		(ķ. diri) 61b.13
		(ķ. ibādet) 12b.2
		(ķ. ķulavuz) 60b.5
		(perveriş ķ.) 61a.8
		(ķ. safi) 12a.3-9
		(ķ. tuş) 63b.12
ķ.iban		(şikest ķ.) 8b.2
ķ.mazdan		42a.13
ķ.an		(cūmbüş ķ.) 71a.3
		(rişve ķ.) 38b.11
ķ.duğı		(āşık ķ.) 37a.5
ķ.urdı		(ķ. sūcūd) 30b.6
		(yağma ķ.) 6a.13
ķ.maķ		(cevr i cefā ķ.) 36a.3
ķ.mağičün		(şabr ı taóammül ķ.) 71a.9
ķ.mam		(şabūr ķ.) 41b.1
ķ.maz		(cūdā ķ.) 74a.10, 76b.9
		(fāyide ķ.) 29b.12, 66a.8
		(ķ. taleb) 15a.13
ķ.madı		(ķ. ārām) 7b.9
		(ibādet ķ.) 15b.13
		(vefā ķ.) 7b.10, 8a.3
ķ.ma		(aşa ķ.) 44b.5
		(cūdā ķ.) 38b.1
		(endişe ķ.) 44b.3
		(ķade ķ.) 66b.12
		(karkaşa ķ.) 44b.2
		(ķ. lāf) 69b.4
		(ķ. peydā) 66b.10
		(ķ. pîşe) 44b.2
		(ķ. şeydā) 66b.11
		(ķ. temāşa) 44b.4
		(ķ. zāyi‘) 6a.10
ķ.maya		60a.9
		(ķ. berdār) 14b.3
ķılınç	(T.)	hareket tarzı, huy
ķılını	(T.)	80b.8, 81a.1
ķın	(T.)	bıçak, kılıç gibi kesici araçların kabı
ķ.		65b.10

ķiřmet	(Ar.)		talih, nasip
		ķ.de	17b.3
		ķ.in	21a.7
ķiřřa	(Ar.)		hikâye
		ķ.	12a.8, 29b.3
			(ķ. it-: hikâye söylemek) 5b.7
		ķ.1	37a.2
ķiř	(T.)		ķiř, ķiř mevsimi
		ķ.	1b.8, 2a.4-10, 83a.11
		ķ.ıfı	29a.9
ķıvâm	(Ar.)		ķıvam, tav, çağ
		ķ.a	66a.11
ķıyâm	(Ar.)		ayağa kalkma
		ķ.	19a.5, 24b.2, 64b.6
			(ķ. tur-: ayağa kalkmak) 79a.12
ķıyâs	(Ar.)		karşılaştırma, örnekseme
		ķ.	(ķ. it-: karşılaştırmak, kıyaslamak, mukayese etmek) 28b.3
ķıyma	(T.)		ķıyma
		ķ.	5b.6
ķıymet	(Ar.)		ķıymet, değer
		ķ.	(ķ.- i kân: kıymetin kaynağı) 62a.5
		ķ.in	61a.12
		ķ.ini	8a.9
ķız	(T.)		dişi çocuk, kız
		ķ.	4b.13
ki	(Far.)		bağlama edatı
		k.	2a.6-13, 3a.3, 3b.1-4-5-7, 4a.13, 5a.11, 5b.5, 6a.8-11-13, 6b.2-5-11, 8b.5, 10b.11, 11a.1-4-12, 11b.3-5, 12b.8, 14a.2-3-4-7-10, 15a.6-10, 15b.1-11, 16a.6-9-12, 16b.1, 17a.7, 17b.7-10-11, 18a.4, 18b.2-5-11, 19a.3-4-9, 21a.3-8, 21b.3-4-5, 22a.13, 22b.1, 25a.12, 25b.5, 26a.10-13, 26b.6-10, 27a.2-7-11-13, 27b.6, 28a.9, 30b.9, 31b.13, 32a.7-10, 32b.1, 33a.5, 33b.12, 34a.4-6-9-13, 34b.7-9, 36a.5-10, 36b.2-3, 37b.3, 38a.3-10, 38b.2-3-6, 39a.3-10-12, 39b.4-6-7-8, 40a.8-10, 40b.2-12, 41a.11, 41b.10-11, 42a.5, 43a.9, 43b.9-10, 44a.5-6-10, 45a.6-13, 58b.12, 59a.1-2-3-4-5-6-7-9-10-11-13, 59b.3-7-10, 60a.2, 60b.7-9, 61b.3-6, 62b.10, 63a.8-9, 64a.12, 64b.2, 65a.7-8, 66a.6-11-12, 66b.8, 67a.7, 67b.2, 68a.1, 68b.6-12-13, 69a.12-13, 69b.5-10, 71b.7-8-13, 72b.2, 73a.11-13, 73b.2-3-4-8, 74a.4, 74b.2-6-7,

			75a.7-13, 75b.6, 76a.2-4, 76b.5-6, 77a.3-6, 77a.10-11, 78a.1-7-8, 78b.3-8, 79a.1-8, 79b.7-10-11-12, 80a.4-5-11, 80b.7, 80b.8-10, 81a.1-2-3-4-5-6-7-8-9, 81b.4-5-6-7-9-10-12, 82a.1, 82b.3-6-7-8-9, 83a.4-7-8-9-13, 83b.2-3-4-7-8-9-12, 84a.4-5
kibr	(Ar.)		büyüklük taslama, kibir
		k.	66b.9
		k.i	15b.9, 32a.3
kilid	(Far.)		anahtar, kilit, açacak
		k.	42a.7
kim 1	(T.)		soru zamiri
		k.	3b.7-12, 5a.8-10, 11a.13, 12b.13, 13a.2, 13b.10, 15a.2-5, 16b.9, 17a.2, 17b.1, 19b.2, 26b.7, 30b.2, 33a.10, 36a.5-9, 37a.7, 45a.12-13, 59a.10, 66a.1, 71b.7-9-13, 75b.13, 76a.2-6, 76b.5, 77a.2, 77b.2, 78a.5, 82b.12
		k.durur	18a.2-8, 18b.2, 37b.3
		k.dür	33a.10, 5a.9, 63a.8, 72a.4
		k.iñ	63a.9
		k.üñ	3b.6-8, 37a.11, 71b.8
		k.e	3b.8, 15a.4, 15b.6, 26a.7, 29b.10, 37a.11, 38b.2, 76b.7
		k.deyise	61b.8, 73b.7
		k.den	41a.11
kim 2	(T.)		bağlama edatı
		k.	2a.7, 3a.3-4, 3b.5-6-11-12-13, 4b.1, 8b.8, 9a.2-3-9, 10a.12, 11a.5-7, 11a.13, 11b.8-9-10-11-12-13-14, 12a.1-2-3-9, 14a.4-11, 14b.4, 15b.4, 15b.10-13, 17b.12-13, 18a.2-7-8, 18b.7, 19a.2, 24b.1, 26a.3-9-11, 26b.1-3, 27a.2-5, 29a.8, 29b.6-7-13, 33b.7, 34a.12, 35a.9-11, 35b.2-4-9, 36a.7, 38a.2-4, 38b.6-9-10-11-12-13, 39a.6-7-8-9-11-13, 39b.1-2, 40a.5, 40b.2-3, 41b.8-9-12, 42a.5-10, 43b.7-12, 44b.3, 45b.2, 59b.2-5-6, 60a.10, 61a.2-8, 62a.6, 64a.2, 64b.1, 66a.13, 66b.4-6, 67a.4, 67b.3, 70b.9, 71a.13, 72a.1-9, 73b.9-12, 75a.3, 77a.7-13, 77b.7, 78a.5-9-10, 80b.5, 83a.6-12
kimesne	(T.)		kimse <i>krş. kimsene, kimse</i>
		k.	83b.9
		k.ye	2b.10
		k.m	78a.8
kimi	(T.)		bir takım, bazı, bazıısı
		k.	23a.13, 23b.1, 43a.1-2-4-6, 82a.7-8
		k.niñ	23b.2-9

		k.nüfi	23b.3, 43a.1-3-6
		k.n	42b.12
		k.ni	14b.6
		k.ne	1b.6, 23a.13, 23b.3-9, 42b.13, 43a.2
		k.si	23a.12, 23b.2, 42b.13, 43a.1-4-5, 82a.7
		k.sinüfi	43a.3
		k.sin	42b.12
		k.sine	1b.6
kimse	(T.)	kimse	<i>krş.kimesne, kimsene</i>
		k.	1b.5, 7b.9-10, 8a.3, 15a.5, 18b.8, 24b.7, 26a.2-8, 29b.7-13, 30a.1, 36b.1-7, 43b.11, 44a.4, 60b.3, 62b.10, 72a.7, 78b.12, 79a.8, 82a.13, 82b.11-13, 83a.1
		k.ye	27a.12
		k.de	6a.2
		k.den	1b.3
		k.yile	15b.9
kimsene	(T.)	kimse	<i>krş. kimse, kimesne</i>
		k.	24b.6, 42b.1, 44a.2-5, 59a.8-11, 78a.10
		k.ye	9b.9
		k.m	78a.9
kimyā	(Ar.)	kimya	
		k.	40b.3 (k-ı sa'âdet: ruhun maddiyattan ayrılarak maneviyata geçmesi) 41a.7
		k.sıyıla	63a.1
kīne	(Far.)	gönülde gizlenen düşmanlık	
		k.	66b.9
kir	(T.)	kir, pis, pislik	
		k.	20b.8
kird-i gār	(Far.)	(< kird-gār) Allah, Tanrı, Rab	
		k.	17a.7
kişi	(T.)	insan, kimse, şahıs	
		k.	7b.6, 10a.3, 15a.1-7, 15b.4-10, 17a.8-9-10, 17b.9, 24a.1-9, 26a.13, 26b.1, 27a.5-7, 27b.10, 28a.8, 30b.4, 32b.11, 33a.12, 33b.5-11, 37b.1, 38a.3-10, 38b.3-9-10-11-12-13, 39a.6-7-8-9-12, 43b.9, 58b.12, 59a.1-2-3-4-5-6-7-9-13, 59b.2-3-5-6-7, 62a.1, 62b.5-8-10, 66b.4, 67a.11-13, 69a.6, 76b.6
		k.yem	36b.3, 39a.2
		k.sin	36b.4
		k.dür	16b.8, 17a.3-12, 17b.5-7-11, 62b.4-5-7, 72a.3
		k.yidim	39b.5
		k.nüfi	17a.11, 19b.6, 38b.10-12, 60a.1, 62b.6, 64a.4-10, 68a.3, 69b.9

		k.yi	16b.9, 17a.2, 17b.10, 42b.3
		k.ye	21a.7, 24a.10, 24b.8, 62a.3, 65a.2, 66a.13, 83b.11
		k.de	69b.8
		k.dedür	62b.9
		k.den	70a.3
		k.ler	37a.6
		k.lerdür	24a.4-13, 24b.1-4
		k.lere	24b.4
kitāb	(Ar.)		kitap, kutsal kitap
ko- 1	(T.)	k.	6b.2
			koymak, bırakmak, terk etmek
		ķ.duñ	4a.13, 64b.9
		ķ.dı	31a.2, 61a.6, 69b.11, 76a.5, 77a.11, 79a.6 (başını ķ.) 32a.9
		ķ.	5a.3-4, 15b.9, 18a.4, 19b.13, 21b.3, 23a.5-9, 23b.7, 29a.5-6, 33b.11, 38b.2, 41b.3, 42b.10, 59b.13, 61a.4, 61b.9, 62b.13, 72b.2, 80a.8, 82a.2 (ķ. baş) 25b.2 (ķ. başuñı) 27b.12
		ķ.maz	1b.7, 14b.3, 39a.4
		ķ.ma	2a.7, 16b.11, 21a.7, 24b.9, 25a.2, 28a.1, 29a.5, 35a.9, 40a.9, 44b.6, 60b.2, 69a.8, 74b.10, 81b.2, 83b.11
ko- 2	(T.)		ad vermek, isim koymak
		ķ.dı	(ķ. lâğab) 9a.7
ko- 3	(T.)		ortaya koymak
		ķ.dılar	6b.5-11
kol	(T.)		kol (organ)
		ķ.uñdan	21b.6
kolay	(T.)		sıkıntı çekmeden, yorulmadan, emeksiz, zahmetsiz
		ķ.	59a.12
kon-	(T.)		bir yere inmek, konmak
		ķ.dı	21b.6, 34b.2
konuķ	(T.)		misafir, mihman
		ķ.	75a.11, 75b.4
kop-	(T.)		kopmak, ayrılmak, parçalanmak
		ķ.ar	74b.2
korķ-	(T.)		korkmak, korku duymak
		ķ.mıñdı	5b.12
		ķ.maz	14a.10

kov- 1	(T.)		kovmak, savmak, göndermek
		ķ.aram	69a.7
kov- 2	(T.)		peşinden gitmek, kovalamak
		ķ.ma	14a.2, 43b.12
koy- 1	(T.)		bırakmak, bir işi yapmaktan vazgeçmek, terk etmek
		ķ.	9a.4, 14a.2, 21b.11, 80a.7, 81a.12, 82a.5
		ķ.a	11b.9
		ķ.uban	6a.7
		ķ.up	26b.10, 43b.13
		ķ.an	18a.6, 32b.5
			(yoldan ķ) 32b.6
			(yoluñdan ķ) 32b.5
koy- 2	(T.)		koymak, bir şeyi bir yere bırakmak, başını yere eğmek
		ķ.a	60a.5
ķoy(u)n	(T.)		koyun, kollar arası, kucak
		ķ.um	12b.3
köpek	(T.)		köpek
		ķöpegüñ	25b.9
köpük	(T.)		köpük, çalkalanan, kaynatılan, mayalanan veya yukarıdan dökülen sıvıların üzerinde oluşan hava kabarcıkları yığını
		ķöpüğinden	2b.6
kör	(T.)		kör, gözleri görmeyen, āmā
		k.e	25b.7
ķudret	(Ar.)		güç, kuvvet, kudret
		ķ.	62b.4
		ķ.in	4a.3
ķuduz	(T.)		(mec.) azmış, azgın
		ķ.	75b.1
küh	(Far.)		dağ
		k.	(küh-ı Kāf) 68a.10
ķul 1	(T.)		Tanrıya göre insan, insan
		ķ.	3a.10, 12b.1, 28b.1-7, 40b.6
		ķ.uñ	10a.6, 14a.7, 20b.1-7
		ķ.1	21a.4-10
		ķ.1	10a.5
ķul 2	(T.)		kul, köle
		ķ.	18a.1, 42b.7, 72a.2
			(ķ. eyle-) 42b.12

		(k. ol-) 63b.6
		k.am 70a.3
		k.dur 19a.4
		k.iken 30a.7
		k.uñ 21a.10
kullık	(T.)	kulluk <i>krş. kullık</i>
		k. (k. idetur-) 43a.6
		kullığa 29a.6
		kullığına 16b.7
kulluk	(T.)	kulluk <i>krş. kullık</i>
		k. (k. eyle-) 60a.11
		kulluğa 41b.3, 52b.4, 57b.1
kulak	(T.)	işitme organı, kulak
		k. (k. tut-: kulak vermek, dikkatle dinlemek) 38b.7
		kulağımı (k. bur-: kulağımı bükme, uyarmak) 6b.7
		kulağıñ 26a.2-8
		kulağıñda 72a.4
		kulağın (k. tut-: kulak vermek, dikkatle dinlemek) 8b.8
		kulağın 37a.1
kulavuz	(T.)	yol gösterici, rehber
		k. (k. kıl-: rehber etmek, yol gösterici yapmak) 60a.12, 60b.5
		(k. ol-: yol gösterici olmak, rehber olmak) 75a.13
kulmaş	(T.)	aldatıcı, hileci, sahteci, kalles, terbiyesiz
		k.a 44b.6, 45b.9
		k.ıla 3b.1
kumāş	(Ar.)	kumaş
		k.dır 28b.6
		k.dur 28b.2-3-4-5
kur-	(T.)	yayı ve zembereği girmek
		k.dum 13b.7
		k.duñ 8b.3
kurtar-	(T.)	kurtulmasını sağlamak, uzaklaştırmak
		k.ıbilsin 76a.6
kurtıl-	(T.)	istenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak
		<i>krş. kurtul- 1</i>
		k. 79b.10
		k.ıbilseñ 30a.6, 33a.6
		k.urduñ 30b.3
		k.mağa 43b.3

ķurtul- 1	(T.)	istenmeyen, sıkıntı veren, hoşlanılmayan bir kimseden, bir yerden, bir durumdan uzaklaşmak <i>krş. ķurtul-</i>
		ķ.urdufi 30a.10
ķurtul- 2	(T.)	bulunduğu veya bağlı olduğu yerden ayrılmak
		ķ.mazam 41b.3
ķuş	(T.)	ķuş
		ķ. 5a.11, 25a.12, 25b.5, 75a.2, 78b.11
		ķ.dur 75a.8
ķuşan-	(T.)	beline ķuşak, kılıç, kemer gibi şeyler bağlamak
		ķ.mışıdı 66a.9
kūşe	(Far.)	kōşe, bucak
		k. (k.-i kūlhān) 26a.6
		k.de 3a.12
ķut-i melāpūt	(Ar.)	(< ķut-i lā-yemūt) ancak ölmeyecek kadar alınan gıda
		ķ. 60b.3
kūteh	(Far.)	kısa
		k. (k. ol-: kısalmak) 37a.2
ķutlu	(T.)	uğurlu, hayırlı, mübarek
		ķ. 20a.12, 26b.6
ķu'ūd	(Ar.)	oturma
		ķ. 19a.5
ķuvvet	(Ar.)	güç, kudret, kuvvet
		ķ. 82a.4
ķuvvetli	(Ar.+T.)	güçlü, kuvvetli, kudretli
		ķ.yidi 5b.11
ķuyı	(T.)	kuyu
		ķ. (ķ. kaz-: kötü duruma düşmek ya da düşürmek için uğraşmak) 14a.1
kūfr	(Ar.)	Allah'a ve dine ait şeylere inanmama; suç
		ķ. 67a.5
		(k. i dīn) 64b.7
		(k. i imān) 67b.4
		(k. ü dīn) 67b.6
		k.i 28a.3
		k.i 84a.6
		k.ini 28a.3, 64a.9
kül 1	(Ar.)	(< kūll) hep, bütün, çok <i>krş. kūll</i>
		k. (‘aql-ı k.: her şeyi kavrayan akıl) 77b.8
kül 2	(T.)	kül, ateşin ardından kalan nesne
		ķ. (k. ol-: bütünüyle yanmak) 63b.2
kūlhān	(Far.)	hamam ocağı
		k.da (kūşe-i k.) 26a.6

küll	(Ar.)		hep, bütün	<i>krş. kül-1</i>
		k.	71a.11	
küllî	(Ar.)		bütün, tüm, tamamıyla	
		k.	2a.2, 4b.3, 6b.8, 7a.7-13, 12a.12, 12b.2, 19b.11, 20a.4, 21b.10, 22b.9, 23b.6, 26b.9, 29b.11, 31a.2, 32a.11, 34b.5-11, 38b.13, 39a.3-6, 43b.8, 44b.1-7-13, 45a.7, 59a.3-12, 59b.1, 61b.3-13, 62a.2, 62b.7, 63b.2-5-7-8, 64b.1-11, 65a.13, 66a.11, 68a.5-9, 68b.5-10, 69a.2, 70a.1, 70b.1-2-7-11, 71a.4-10, 72a.6-10, 72b.3, 73a.11, 73b.2-8, 77a.2, 77b.5, 82a.13	
künbed	(Far.)		(< günbed) kümbet, kubbe	
		k.	(k.-i gerdün: dönen kubbe, dünya) 3b.5	
Kürd	(Ar.)		Kürt	
		K.	29a.11	
küy-	(T.)		beklemek, sabretmek	
		k.mez	40a.1	

-L-

lā- ^ʿ akīl	(Ar.)		akılsız, ussuz
		1.	(l. ol-) 7b.12
lāf	(Far.)		söz, laf, lakırdı
		1.	(l. kıl-) 69b.4
lāgāb	(Ar.)		bir kimseye veya bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan takılan ad, lakap <i>krş. lākāb</i>
		1.	(l. ko-) 9a.7
		1.1	17a.10
lahza	(Ar.)		zamanın bölünemeyecek kadar kısa bir parçası, an
		1.	36b.6, 38b.7, 40b.10, 44b.5, 71a.8, 81a.12
lākāb	(Ar.)		bir kimseye veya bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan takılan ad, lakap <i>krş. lāgāb</i>
		1.im	(l. dağ-) 13a.13
lā ^ʿ 1	(Ar.)		kırmızı ve değerli bir süs taşı
		1.	(l.-i cevāhir) 25a.10
lām	(Ar.)		Arap alfabesindeki lām işareti
		1.	68a.9
lā-mekān	(Ar.)		mekansız, yersiz, yere ihtiyacı olmayan, Allah
		1.	12a.11-12, 23b.3-9, 33a.6, 40b.9, 41a.2, 68a.11, 68b.13, 70a.6
		1.dur	1b.5
		1.1	60b.1
lām-elif	(Ar.)		Arap alfabesindeki lām ve elif işareti
		1.den	68a.9
lā ^ʿ net	(Ar.)		Allah'ın mağfiretinden mahrumluk, beddua, ilenç
		1.	26b.7
lāṭif	(Ar.)		yumuşak, hoş, güzel, nazik
		1.	35a.2, 38b.11, 59a.3
			(hulḳ-ı laṭif) 4b.3
			(l. ol-) 73b.3
lāṭife	(Ar.)		güldürecek tuhaf ve güzel söz ve hikaye, şaka
		1.	36a.1
lā-ya ^ʿ kıl	(Ar.)		sızmış, sarhoş
		1.	(mest-i l.: sarhoş, sızmış) 36a.12
			(l. u .mest ü elest eyle-) 11a.5
			(mest-i l. it-) 73a.1
lā-yezāl	(Ar.)		zevalsiz, bitimsiz, sonsuz
		1.	18a.13
		1.dür	32b.12, 80a.5-11

lāyık	(Ar.)	yakışan, yaraşır, yakışık 1. (1. ol-: yaraşmak, yakışmak) 40a.8, 61b.1 1. mı (1. ol-) 25a.11
leb	(Far.)	dudak 1.1er (1.1er-i zülāl: (sevgilinin) soğuk dudakları) 84a.2
lebbeyk	(Ar.)	“buyurunuz, emir sizindir efendim!” anlamında kullanılan bir kelime 1. 43a.2
ledün	(Ar.)	Allah yanı 1. (‘ilm-i l.: Allah’ın sırlarına ait mânevî bilgi, gayb ilmi) 12b.6-12
levh	(Ar.)	yassı, düz üzerine resim, yazı gibi şeyler yazılabilen nesne 1. (levh ü kalem) 65b.1, 75a.6
leyl	(Ar.)	gece 1. (1. ü nehār: gece ve gündüz) 78b.5, 79a.3-4-9
lezzet	(Ar.)	ağız yoluyla alınan tat 1. 13a.5 1. ini 8a.9
libās	(Ar.)	esvap, elbise 1. 65b.13
lisān	(Ar.)	dil, lisan 1. 19a.7, 77a.6 1. uñ 79b.1 1. da 19b.3 1. uma 40b.10 1. uñ 16b.13
luṭf	(Ar.)	iyilik, iyi muamele 1. uñ 83b.13

-M-

ma'ānī	(Ar.)	m.	manalar (keşf-i esrār-ı m.: sırların anlamlarının keşfi) 9a.2
mā-bākī	(Ar.)	m.	baki olmayan, ölümlü olan 28b.13
ma'būd	(Ar.)	m.	Allah 60a.13
mācerā	(Ar.)	m.1	24a.3, 24b.4, 63a.5
ma'cūn	(Ar.)	m.ñ	cereyan eden, geçen, olup biten şey 15b.9
ma'den	(Ar.)	m.1	hamur kıvamına getirilmiş ilaç 25a.3
ma'grūr	(Ar.)	m.	maden, kaynak 32a.2, 62a.5, 79b.4
māh 1	(Far.)	m.i	3a.5, 31a.11, 65b.3-9
		m.den	66a.1
		m.	mağrur, gururlu (m. ol-: gururlanmak) 73b.13 (zāhid-i m.) 43a.10
		m.	ay, kamer 19a.6, 39b.1, 40a.13, 64b.4, 76b.11 (m.-i bedr-i kemāl: dolunay) 11a.11 (kırş-ı m.: Ay'ın uzaktan düz görülen yüzü) 41b.7
māh 2	(Far.)	m.	yılın on ikide biri 69a.2
māhī	(Far.)	m.	balık 76b.11
maḥlūḳ	(Ar.)	m.	halk olunmuş, yaratılmış, yaratık 31b.3-9, 61a.6
maḥlūḳāt	(Ar.)	m.	yaratılmış şeyler, canlılar 31b.2, 36b.13, 42a.12, 43b.11, 44a.4
maḥmūd	(Ar.)	m.	hamd olunmuş, sena edilmiş, övülmeye değer; Hz. Muhammed (S.A.V) (maḳām-ı M.: Hz. Muhammed'in en büyük şefa'at makamı) 60b.2
maḥrem	(Ar.)	m.	haram, yasak 25b.12
maḥv	(Ar.)	m.	yok etme, ortadan kaldırma (m. ol-) 74b.2, 83a.6-12 (m. it-) 75b.13

maḳām	(Ar.)	m.	kıyam edilen, durulan, durulacak yer, durak 4b.11, 20a.6, 20b.12, 23b.10, 24b.2, 37a.2, 40b.5 (m.-ı Maḳmūd: Hz.Muhammed' in en büyük şefa'at makamı) 60b.2
		m.da	78a.11
		m.uḳ	83b.11
maḳḥūr	(Ar.)	m.	kahrolmuş, yenilmiş; Allah'ın gazabına uḡramış (m. ol-: kahredilmek, Allah'ın gazabına uḡramak) 73b.13
maḳşad	(Ar.)	m.	kasd olunan, istenilen şey 17b.4
maḳşūd	(Ar.)	m.	kasd olunan, istenilen şey, istek 16b.9, 17a.2, 17b.4, 35a.11, 60a.13, 78a.4, 78b.5, 79b.4, 80b.1 (m.-ı cān) 65a.1
		m.1	42b.5-11
		m.a	20b.13, 67b.9
		m.uḳ	45b.3
		m.1	16a.4, 16b.5-8, 20b.1-7, 24a.3, 38b.9, 44b.1-7, 62b.9, 63a.5, 74b.11, 79a.7
		m.ısn	44b.8
		m.un	28a.13
		m.ına	10b.12
māl	(Ar.)	m.	bir kimsenin tasarrufu altında bulunan değerli ve gerekli şey (mülk i m.) 12a.12, 34b.4 (milk i m.) 22a.2
		m.1	22a.5-6, 22b.8
		m.a	23a.12
		m.ıla	43a.8, 43b.1
		m.inuḳ	23b.1
		m.ları	23a.10
māl-ā-māl	(Ar.+Far.+Ar.)	m.	dolu, dopdolu 71a.11
mālik	(Ar.)	m.isin	44b.8
ma'lūm	(Ar.)	m.	bilinen, belli (m. ol-1: bilinmek) 18b.3-5-11, 19a.1, 34a.2-8, 30b.8 (m. ol-2: içine doğmak) 10a.8, 33b.9
		m.durur	18a.2-8

ma'mūr	(Ar.)	bayındır, şenlikli
	m.	62a.2, 63b.1-7 (m. ol-) 11b.14
	m.ıdufı	19a.12
ma'nā	(Ar.)	(< ma'ni) mana, anlam <i>krş. ma'ni</i>
	m.	13a.7, 13b.6
ma'ni	(Far.)	mana, anlam <i>krş. ma'nā</i>
	m.	8a.7-12, 13a.5, 22a.2, 27b.13, 60b.12 (m.-i esrār) 5a.3, 33b.3
	m.de	76a.13
	m.le	43a.4
	m.si	65b.11
ma'nīsüz	(Far.+T.)	anlamsız, manasız
	m.	80a.2
Manşūr	(Ar.)	Hallac-ı Mansur
	M.	25b.4, 63b.9
	M.uñ	76a.8
	M.a	22a.12, 64a.8, 69b.10
Manşūr-vār	(Ar.+Far.)	Mansur gibi
	M.	80a.9
ma'rifet	(Ar.)	tasavvuf yolunda bir aşama
	m.	12b.13, 13a.5-6, 61a.11, 66b.3
maşlahat	(Ar.)	iş
	m.uñ	40a.4
ma'şūq	(Ar.)	sevilen, sevilmiş
	m.	(m. ol-) 40a.10
	m.ı	27a.11, 67a.11
	m.a	24a.9
	m.ıla	10a.13, 18b.10, 71b.11, 75a.13, 82a.3
māt	(Far.)	mat, yenilgi
	m.	10b.1 (m. eyle-: yenmek) 11b.11 (m. ol-: yenilmek) 12a.4, 12b.5, 26b.6, 36b.13, 44a.5, 81a.7, 82a.10-11 (m. kıl-: mat etmek) 10b.1
	m.dur	82b.1
maflūb	(Ar.)	talep edilen, istenilen, aranılan şey
	m.a	67b.9
	m.ı	16b.8, 44b.8
	m.ıdur	39a.7
maya	(Far.)	(< māye) maya
	m.	12b.13
mecāl	(Ar.)	güç, kuvvet, takat
	m.	43b.3

mecāz	(Ar.)		hakikatin, gerçeğin zıddı
		m.	65a.2
		m.den	(‘aql-ı m.) 61a.4
meclis	(Ar.)		oturulacak, toplanılacak yer
		m.	75a.9
			(bezm i m.: içki meclisi) 41b.7
		m.üfî	35a.1
		m.i	34b.12
Mecnûn	(Ar.)		Leyla ile Mecnun hikâyesinin erkek kahramanı, Kays
		M.	8a.2, 26b.9, 38a.13
		M.ı	23a.3, 36a.1, 36b.5
		M.a	23a.3
meded	(Ar.)		yardım, imdat
		m.	23a.8
mefsede	(Ar.)		kötülük, fesatlık, bozgunculuk
		m.	81a.4
meğer	(Far.)		meğer, oysa ki, hâlbuki, eğer
		m.	6a.11, 14a.10, 22b.2, 24a.7, 26a.11, 27a.8, 27b.1-6, 28a.5, 42b.7, 62a.8, 62b.1, 80a.3
mekân	(Ar.)		yer, mahal
		m.	2b.7-13, 3b.11, 5a.13, 7a.5, 12a.12, 35b.6, 64a.12, 64b.2, 67a.4, 68b.13
			(kevn-i m.: varlık, kainat) 65a.3
			(m. tüt-) 2a.9, 3a.9, 60a.10
		m.üfî	16b.10, 29a.7, 33a.6
		m.i	73a.7
		m.a	10b.6
		m.da	9b.9, 64a.13, 64b.3-4, 68a.11, 73a.7
		m.dan	64b.10
melâl	(Ar.)		usanç, usanma, bıkmama
		m.dür	81b.11
melâmet	(Ar.)		ayıplama, kınama, azarlama, çıkışma
		m.	14b.3, 62a.10, 79a.4
			(m. eyle-) 11b.10, 61b.8
			(m. it-) 33b.2, 44b.5, 66b.11
			(m. ol-) 15a.3, 26a.4, 33b.3, 39a.3, 67a.9, 69b.11
			(seng-i m.) 74a.9, 77a.9
			(tahl-ı m.) 18b.7, 21b.12, 32a.11, 69b.13, 76a.3
melek	(Ar.)		melek, Allah'ın halleri diğer canlılara benzemeyecek şekilde nurdan yarattığı varlıklar
		m.	2b.5, 12b.1, 16b.7, 37b.12, 77b.6
melûl	(Ar.)		mahzun, hüznü
		m.	(m. ol-) 7a.12, 15a.5, 32a.13, 74a.8, 74b.10

menāzil	(Ar.)		menziller, duraklar, konak yerleri
		m.dür	10a.9, 10b.2
menbaʿ	(Ar.)		kaynak
		m.ı	65a.13
meñşür	(Ar.)		padişahın verdiği ferman
		m.uñ	35b.10
		m.ı	31a.9, 64a.1
menzil	(Ar.)		mesafe, konak yeri
		m.	81a.9
		m.i	16b.13, 22a.10, 22b.3
		m.e	10a.9, 10b.2-5, 27a.4, 34b.2, 37a.9, 60b.1, 62a.1, 69a.12
		m.im	10b.3
		m.iñ	34b.3
		m.i	16b.1
		m.in	13a.6
		m.ine	60a.4
merdāne	(Far.)		erkeğe yakışacak biçimde, erkekçe, erkek gibi
		m.	59a.6
merḥabā	(Ar.)		genişlenin, rahat oturun anlamına bir selamlaşma sözü
		m.	39b.2
			(m. kııl-) 39b.2
mertebe	(Ar.)		mertebe, derece
		m.	24a.10, 31b.10
		m.de	15b.3
		m.me	70a.2
		m.ñi	11a.3
Merve	(Ar.)		Mekke’de bir dağın adı olup hacılar bununla Safa ovasında yedi defa gidip gelirler ki hac farızasının rükünlerindedir
		M.ye	12b.10
meşelā	(Ar.)		misal olarak, şunun gibi, söz gelişi
		m.	20b.13, 70b.10
mesken	(Ar.)		oturulacak yer, oturulan ev
		m.	17b.3
			(m.-i ʿışk) 78b.4
		m.i	73a.12
meskenet	(Ar.)		mesken
		m.	(m. tut-) 7a.10
		m.i	(m. tut-) 60a.1
mest	(Far.)		sarhoş, sızmış
		m.	(m. eyle-) 11a.5
			(m. ol-) 73a.1
			(m.-i lā-yaʿkıl) 36a.12,
			(m.-i lā-yaʿkıl it-) 73a.1

mest-ü elest (Far.+ Ar.)	m.	ezel meclisinde hitab-ı ilahî ile sarhoş olan (m. eyle-) 11a.5 (m. ol-) 35a.6
mestür (Ar.)	m.am	gizli, saklı, örtülü 79b.3
meşāyih (Ar.)	m.lar	şeyhler 9a.3-9-10, 9b.13, 10a.4, 13b.4
meşgûl (Ar.)	m.	bir işle uğraşan, iş görmekte olan 23b.2, 36b.6 (m. eyle-) 42b.12 (m. ol-) 4b.5, 22b.7, 41b.2, 43a.8, 43b.1 43b.7
metā' (Ar.)	m.dür	meta, sermaye
	m.dur	36b.9
	m.üfî	14b.8-9
	m.dan	14b.5
mevc (Ar.)	m.	dalga 74b.3-4 (m. ur-) 79a.11
	m.üfî	74b.2
	m.e	67b.3
	m.i	21a.5
	m.idür	74b.1
mevcüd (Ar.)	m.	var olan, bulunan 62b.7, 65b.1-2, 77b.9, 78b.7 (m. ol-) 3b.12, 31b.1, 75a.4
	m.am	79b.6
	m.dur	19a.6, 21a.11, 44a.11, 74b.6
meydān (Ar.)	m.	meşdan, alan 32a.9, 59a.6, 67b.13, 80a.9 (şāhib-i m.) 39a.10
	m.ı	22b.2, 73b.10
	m.a	24b.10, 25b.4, 64a.8, 66a.8, 69b.3
	m.da	22b.2, 28b.3, 73a.3
	m.ına	21b.12
mey (Far.)	m.	şarap (m.-i gâflet: gâflet şarabı) 38a.6
	m.içün	64b.9
mey-hāne (Far.)	m.	şarap evi 76a.5
meyl (Ar.)	m.	eğilme, eğiklik, akıntı (m.-i vefā) 15b.5 , 36a.3
	m.üfî	(m. kıl-: gönül vermek, gönülü kaymak) 44b.6
mezār (Ar.)	m.	sin, mezar, kabir 36b.8

mezīd	(Ar.)		artma, arttırma, çoğalma
		m.	(m. ol-) 62b.13
mı	(T.)		soru eki, soru edatı <i>krş. mi</i>
		m.	18b.7, 19b.12, 20a.2, 25a.6, 26a.4-5, 28b.9, 29b.8, 32a.5, 35b.12-13, 36a.1-2-3, 36b.2, 39b.12, 62a.12, 72a.7, 76a.8
		m.sın	72a.1-2-10, 72b.3
		m.dır	67a.13
		m.dur	18b.12-13, 19b.7, 27a.6, 40a.4, 72b.4, 73b.1-8, 78a.10
Mıṣr	(Ar.)		Mısır ülkesi
		M.1	43a.12
mi	(T.)		soru eki, soru edatı <i>krş. mi</i>
		m.	18b.7, 19a.13, 19b.12, 20a.1, 22a.12, 25a.8, 33a.12, 33b.5, 60b.4, 64b.9
		m.sin	72a.7-9
		m.düm	42a.12
mihmān	(Far.)		misafir, konuk
		m.	10b.13, 12a.6, 38b.10, 40a.6-12
		m.a	39b.12
miḥnet	(Ar.)		gam, keder, sıkıntı
		m.	10a.11
		m.e	62a.13
miḥribān	(Far.)		şefkatli, merhametli, muhabbetli, güler yüzlü, yumuşak huylu
		m.	74b.8, 75a.1-4
		m.am	79a.1
miḳdār	(Ar.)		parça, kıymet, belirlenen miktar, derece
		m.uñ	34a.11
miḳk	(Ar.)		(< mülk) birinin tasarrufu altında bulunan şey, mülk <i>krş. mülk</i>
		m.	1b.4
			(m. i māl) 22a.2
			(m. i vaḥdet) 68a.12
		m.dür	83b.5
		m.ine	63b.8
mi‘mār	(Ar.)		inşaat planlarını yapan ve bunların kurulmasına bakan sanatkar
		m.1	10b.9
mir‘āt	(Ar.)		ayna
		m.	64a.3, 68a.10
mizān	(Ar.)		terāzi burcu, semānın kuzey yarımküresinde görülebilen ve Sünbüle (Başak) burcunun yanında bir yıldız kümesi olup belli başlı dört yıldızdan müteşekkil küçük bir burç
		m.dan	10a.9, 10b.2

mu‘cizāt (Ar.)		mucizeler
	m.	7b.7
		(m.-ı Muşafā) 7a.5
muḥabbet (Ar.)		sevgi, aşk
	m.üm	79a.2
muḥāl (Ar.)		mümkün olmayan, olamaz, olmaz, olmayacak
	m.dür	67a.8, 67b.1
muḥālif (Ar.)		muhalefet eden, aykırılık gösteren, uymayan, uygun düşmeyen
	m.	37b.4
Muḥammed(Ar.)		Peygamber efendimizin adı, Hz. Muhammed
	M.	7b.7
	M.dür	66a.4-5
muḥib (Ar.)		(< muḥibb) seven, sevgi besleyen, dost <i>krş.</i> <i>muḥibb</i>
	m.	(m. ol-) 30b.11
muḥibb (Ar.)		seven, sevgi besleyen, dost <i>krş.</i> <i>muḥib</i>
	m.	(m. olmak) 66b.13
muḥiṭ (Ar.)		muhit, çevre
	m.	(baḥr-ı m.: okyanus) 70b.5
muḥkem (Ar.)		tahkîm edilmiş, sağlam kılınmış, sağlam,berk, sağlamlaştırılmış, kuvvetli
	m.	68b.8
muḥtaşar (Ar.)		kısaltılmış, kısaltma, kısa
	m.	3b.3, 5b.1, 24a.1, 43a.9, 83a.7
		(m. eyle: kısaltmak, kısa kesmek) 78b.2
muḥtelif (Ar.)		ihtilaf eden, birbirine uymayan, zıt
	m.	36b.1-7
muḥarreb (Ar.)		yaklaşmış, yakın
	m.	16b.7
muḥîm (Ar.)		ikamet eden, oturan
	m.dür	1b.3
murād (Ar.)		arzu, istek, maksat, meram, murat
	m.	3b.9, 4b.12, 5a.6, 7b.7, 44a.11, 44b.9, 62b.7, 65a.12, 71a.5, 77b.9
		(m. al-: dileğine kavuşmak) 7b.10, 8a.3
	m.üfî	15b.8, 36b.2, 45b.3, 81b.2, 84a.4
	m.um	79b.7
	m.ı	79b.1
murdār (Far.)		murdar, pis
	m.	20b.4, 28b.5, 65b.5
		(cife-i m.) 65b.5
	m.a	(cife-i m.) 20b.4

muşaffā	(Ar.)		tasfiye edilmiş, süzülmüş, yabancı maddelerden ayrılmış
		m.	37a.8, 44a.2
musikī	(O.)		müzik
		m.	25b.6
Muştafā	(Ar.)		Hz. Muhammed
		M.	2a.1-2-13, 3a.4-5, 7a.1-2-6-11, 7b.1-4-5-6, 9a.1, 9b.1-3, 20b.13, 28b.5, 35b.7, 64b.2, 65a.9-10-11, 65b.5, 66a.13
			(mucizāt-ı M.: Hz. Muhammed' in Allah'ın izniyle gösterdiği mucizeler) 7a.5
		M.dur	65a.10
		M.nuñ	2a.12, 2b.1, 7a.3, 66b.1
		M.ya	7b.2-3-10, 8a.3
		M.da	7a.7-13, 7b.7
		M.dan	2a.2, 28a.5
mu‘teber	(Ar.)		îtibarlı, saygın
		m.	3b.3, 83a.7
			(m. ol-) 43a.9
mu‘tekid	(Ar.)		itikad eden, inanan
		m.	(m. ol-) 75b.5
mu‘tî‘	(Ar.)		itaat eden
		m.	(m. ol-) 4b.8
muṭlak	(Ar.)		yalnız, tek, salt
		m.	65b.7
muṭṭaşıl	(Ar.)		ittisal eden, ulaşan, kavuşan, bitişen
		m.	21b.1, 28b.11
müberrā	(Ar.)		berî kılınmış, temize çıkmış, aklanmış
		m.yam	78b.9
mübtelā	(Ar.)		tutkun, tutulmuş
		m.	33a.7, 43a.7
mücerred	(Ar.)		karışık olmayan
		m.	73a.13
müdām	(Ar.)		devam eden, süren, sürekli
		m.	4a.6
müdārā	(Far.)		yüze gülme, dost gibi görünme
		m.	(m. kıl-) 23a.9
		m.ñ	(m. kalma-) 33a.8
müdde‘î	(Ar.)		davacı, iddia eden
		m.	69a.7, 74a.8, 76b.9, 77a.9, 80a.7
		m.nüñ	77a.12
müfessir	(Ar.)		açıklayan, tefsir eden
		m.	80b.4
müfred	(Ar.)		tek, yalnız
		m.	64a.2

mühmele	(Ar.)		ihmal edilmiş, boşlanmış
		m.	2b.12, 14a.11
mülk	(Ar.)		birinin tasarrufu altında bulunan şey, mülk
			<i>krş. milk</i>
		m.	12a.12, 20a.5, 34b.4
			(m.-i ‘Acem: İran ülkesi) 27a.12
			(m.-i ebed) 31a.4, 34b.8
		m.i	20a.13
		m.e	42a.13, 70a.9, 82b.12
		m.i	39a.9
		m.ini	40b.9, 41a.2
		m.ine	66b.9
		m.inde	28b.9, 41b.6, 66a.3, 70a.6
mülük	(Ar.)		hükümdarlar
		m.	34a.9
münādī	(Ar.)		nidâ eden, tellâl
		m.	34b.2
münevver	(Ar.)		nurlandırılmış, aydınlatılmış, parlatılmış
		m.	(m. ol-) 27a.10
münezzeh	(Ar.)		tenzih edilmiş, temiz, arı, uzak
		m.em	78b.9
münîr	(Ar.)		nurlandıran, ışık veren, parlak
		m.	(bedr-i m.: parlak dolunay) 11b.2, 76b.6
münkir	(Ar.)		inkâr eden, kabul etmeyen
		m.	14a.7, 26b.8, 59a.10
mürde	(Far.)		ölü, ölmüş
		m.	67b.10
		m.ye	24b.13
mürebbi	(Ar.)		terbiye eden, çocuk terbiye eden
		m.	33a.12, 33b.5
mürîd 1	(Ar.)		bir şeyhe bağlı olan kimse
		m.	82a.3
			(m. ol-) 34a.6, 39b.6, 74a.7
mürîd 2	(Ar.)		buyuran, emreden
		m.	42a.3
mürşid 1	(Ar.)		tarikât piri <i>krş. mürşit, mürşüd</i>
		m.	60a.5-8, 60b.7-9-11, 61a.1-2-8-10-13, 61b.4-5-11-12-13, 62a.1, 68a.3
		m.i	60a.6-7, 60b.8-9
		m.e	38b.4, 60a.4-5-11, 60b.7, 61a.9, 61b.3
		m.den	61a.1
		m.ile	60b.12, 61b.1
mürşid 2	(Ar.)		doğru yolu gösteren, kılavuz, yol gösterici
		m.i	24b.4

mürşit	(Ar.)		(< mürşid) tarikat piri <i>krş. mürşid-1, mürşüd</i>
		m.de	60a.7
		m.den	60a.7
mürşüd	(Ar.)		(< mürşid) tarikat piri <i>krş. mürşid-1, mürşit</i>
		m.ini	60a.9
müsellem	(Ar.)		herkesçe doğruluğu kabul edilen
		m.	64a.1
müslimān	(Ar.)		İslâmı kabul eden <i>krş. müsülmān</i>
		m.dur	1b.7
		m.ısañ	31b.13
müslümānī	(Ar.)		müslümanlığa ait, müslümanlığa özgü, müslümana yakışır
		m.	41a.4
müstakīm	(Ar.)		doğru, hakiki
		m.	(şirāt-ı m.: sırat köprüsü, üstünden geçip Cennet'e gitmek üzere Cehennem'in üzerine kurulacak olan çok dar ve güç geçilir köprü, Hakk yol) 67b.5
müstemi'	(Ar.)		dinleyen, işiten
		m.	72a.1
			(m. ol-: dinlemek, işitmek) 44a.6
müsülmān	(Ar.)		müslüman <i>krş. müsülmān</i>
		m.	26b.5-11
müşg	(Far.)		misk
		m.	(m. i 'anber) 25b.10, 40b.3
müşg-bār	(Far.)		misk yağdıran
		m.	25a.11
müşkil	(Ar.)		güçlük, zorluk, çetinlik <i>krş. müşkül</i>
		m.i	61b.5
		m.in	61a.1, 73a.8
müşkül	(Ar.)		(< müşkil) güçlük, zorluk, çetinlik <i>krş. müşkil</i>
		m.i	60b.12, 61b.11, 72b.5, 73b.2-8, 75b.9, 81a.5
			(m. kalma-: zorluk kalmamak, güçlükleri ortadan kaldırmış olmak) 40b.4
		m.üni	60a.4
müştäğ	(Ar.)		iştiyaklı, özleyen, göreceği gelen, can atan
		m.	62b.8, 81b.13, 82a.6
			(m. ol-) 63b.13
		m.ı	11a.12, 17a.12, 17b.5, 19a.3
		m.ıdur	35b.9
müşterī	(Ar.)		satın alan, alıcı
		m.	14b.4
müyesser	(Ar.)		kolayı bulunup yapılan, kolay gelen, kolaylıkla olan
		m.	(m. ol-) 39b.12

müzd (Far.) ücret, karşılık, mükâfat
m. 64b.7-13

-N-

nā-çār	(Far.)	n.	zavallı, çaresiz <i>krş. ne-çāre</i> 79b.11
nādān	(Far.)	n.	(n. ol-: çaresiz kalmak, çaresizleşmek) 83a.10
		n.dur	bilmez, cahil, nadan 14a.10
		n.a	83a.4
nāfe'	(Far.)	n.	8a.8
		n.i	misk ahusu denilen hayvanın göbeğinden çıkarılan bir çeşit misk, güzel koku (n.-i müşk-i Hötan) 40b.11
na-gāh	(Far.)	n.	25a.11
		n.in	ansızın, birdenbire, aniden <i>krş. nā-gāh,</i> <i>nāgehān, negāh</i> 33b.1, 55a.1, 64a.12
nā-gāh	(Far.)	n.	30b.2, 33a.7
		n.	ansızın, birdenbire, aniden <i>krş. na-gāh,</i> <i>nāgehān, negāh</i> 6a.9, 6b.7, 29b.9, 71a.6, 71b.12, 82b.5, 83a.8
nā-gehān	(Far.)	n.	apansız, birdenbire <i>krş. na-gāh, nāgāh, negāh</i> 7a.1
naqd	(Ar.)	n.	akçe, para, nakit (n.-i ebed) 65a.3
		n.ifi	20b.3
		n.ufı	5a.2
		n.i	65b.11, 77b.4-10, 78a.3
naqqāş	(Ar.)	n.	süsleme sanatkârı, nakış yapan kimse 30b.9, 41a.12, 41b.5, 72a.9
		n.i	44a.8
naqş	(Ar.)	n.	resim, süsleme sanatı, ipekle sırma işleme, hile 72a.9
		n.	(n.-i dīvār: cansız, kuvvetsiz, ruhsuz kimse) 81a.4
		n.ıla	(n.-i şüret) 22a.3, 23a.4, 29a.11
		n.1	44a.8
		n.ında	22b.1
nām	(Far.)	n.	30b.9, 41a.12, 41b.5
		n.	nam, isim, ün (n. ı nişān) 64b.9
		n.	(n. u nişān) 63b.3, 65a.5
		n.	(neng i n.: ad ve ün) 22a.9
		n.	(neng ü n.) 38a.6

		n.ıla	9a.4
		n.uñ	16b.10
		n.ı	83b.3
namāz	(Far.)		namaz
		n.a	66b.6
nāmūs	(Ar.)		temizlik, namus
		n.	44a.3, 71a.6, 71b.8, 72a.11, 79a.4
		n.ı	4a.13, 19a.13, 22a.7, 61a.6, 77a.11
			(‘ārı n.) 31a.2, 69b.11
			(‘ār ı n.) 76a.3, 83a.10
		n.dan	69a.6
			(‘ār ı n.) 69b.13
		n.um	(‘ār ı n.) 23b.4, 68b.2
		n.ımı	29b.10
		n.umı	2b.8, 20a.1, 39b.5
		n.uñ	62a.10
nān	(Far.)		ekmek
		n.	(aş u n.) 29b.5
nār	(Ar.)		ateş, od
		n.	76a.11
			(n. u nūr) 71b.6
			(n.-ı cahim: Cehennem ateşi) 67b.5
naşīb 1	(Ar.)		pay, hisse
		n.	44a.6
naşīb 2	(Ar.)		Allah’ın kısmet ettiği şey, nasip
		n.	37a.12, 42b.4, 60b.9
			(n. ol-) 37b.8, 72a.12, 83a.9
			(n. al-) 30b.11
			(n. vir-) 60a.13
		n.üñ	28a.5, 61a.5
		n.i	21a.8, 59a.10-11
		n.ini	37a.13
naşihat	(Ar.)		öğüt, nasihat
		n.	29b.12, 66a.8, 80a.1
			(pend i n.) 14b.1
			(n. eyle-) 14a.6, 39b.8, 41b.3
			(n. it-) 23b.8
		n.im	36b.3
		n.um	23b.8
		n.ımdan	12b.12
		n.umdan	12b.6
		n.üñ	43b.12
nāşī	(Ar.)		ahmak
		n.	32b.10, 59a.9, 65b.4, 70a.3, 72b.1, 74b.12-13,
			75b.2, 76b.6, 78b.2
			(n. vü kem-aqıl) 32b.9, 33a.2

nāz	(Far.)	n.ye	59a.12, 62a.12, 72a.12
		n.	naz (n. eyle-) 80a.7 (n. ü niyāz eyle-) 29b.3 (‘izz ü n.) 21b.6 (n. u ‘itāb) 61b.9
nazar	(Ar.)	n.ıla	5a.7, 10b.10
		n.	bakma, bakış 42b.13, 75b.11 (n. eyle-) 3a.4, 8a.11, 14b.10, 35b.3, 38a.11, 42a.11, 78b.1 (n. it-) 2b.2, 6b.4, 24a.11, 40b.11
		n.da	12a.11, 61b.4
		n.ım	34b.10
		n.ıfı	9b.10
		n.uñ	9a.5
		n.ı	63b.8
		n.ında	23a.1, 37b.10, 73b.5
nāziklik	(Far.+T.)		incelik, kibarlık, naziklik <i>krş. naziklik</i> nazikligi 61b.9
nāzlı	(Far.+T.)		değerli, değer verilen
		n.ñdur	35a.13
nazük	(Far.)		ince, nazik
		n.	60b.3
nazüklik	(Far.+T.)		incelik, naziklik <i>krş. naziklik</i> nazükligile 60a.1
ne 1	(T.)	ne	<i>krş. ni</i>
		n.	2a.13, 2b.9, 3a.2-8, 3b.4-7-9-10-11, 4b.3, 5a.5, 5b.5, 6b.2, 8a.5, 8b.5-9, 10a.6, 10b.13, 12a.8, 12b.8, 13b.1-3, 14a.3, 15a.8, 16a.9-12, 16b.4, 17a.7, 17b.2, 18a.2-4-8, 19b.8-13, 22a.12, 22b.1-6, 23a.3, 23b.5-8, 24a.2-4-5, 25b.6-7, 26b.6-13, 27b.13, 28a.7, 28b.2-3-4-5-6, 31b.4- 5-8, 32a.7-13, 33b.1-4, 34a.4-13, 35a.11, 36a.10, 39a.3, 39b.8, 40a.3, 41b.9-11, 43a.11, 43b.12, 44a.10, 45a.6-7, 59a.9, 59b.8, 60b.3, 64a.9, 66a.6-12, 66b.3-6, 67a.1-7, 68b.1-7-12, 71a.5-6-7-8-9, 72a.3, 72b.2-6-12, 73a.5-7, 73b.2-6-8, 74a.4-12, 74b.2-8, 75a.1-7-9, 75b.1-6, 76a.1-7, 76b.8, 77a.7-13, 77b.2-7, 78a.1-5-10, 78b.1, 79b.8, 80a.4, 80b.3-5, 82a.1, 82b.1-3-6-9-11-12, 83a.4-6-8-12-13, 83b.1-2-3-4-5-6-7-8-9 (n’et-) 64a.8 (n’eyle-) 25b.7 (n’ol-) 19a.12, 43a.10, 72a.8, 83a.1

		(n'it-) 23b.4, 64b.9, 69b.10, 83a.10
	n.yiçün	14a.8, 34a.6
	n.sin	73b.12
	n.dür	3b.6-9-12, 4a.9, 5a.1-2, 6b.13, 7b.4, 8b.10, 10a.7, 10b.12-13, 11a.1-2-3, 13a.1, 15a.10, 18b.3-5-11, 25b.6, 34a.10, 40a.3, 43b.10, 44a.5, 62b.10, 72a.6, 72b.6, 82b.3-9, 11-13, 83a.4
	n.imiş	3b.9, 10b.13
	n.yimiş	3b.13, 5a.1, 10a.7, 13a.3, 18b.3-5-11, 19a.2, 24a.3-4
	n.yise	26b.12, 27a.1, 33b.9, 42b.5-11, 63a.5
	n.idi	3b.10
	n.yidi	62b.12, 73a.7
	n.yidün	72a.8
	n.niñiledür ; ne suretle, ne ile	72a.6
	n.yi	66b.5
	n.ye	3b.13, 4b.1, 6a.7, 11a.13, 12a.6, 12b.7, 14a.1, 18b.10, 21a.12, 24a.4, 27a.9-10-11-12-13, 29a.13, 34b.10, 61a.3, 68a.7, 75a.4
	n.den	13a.3-4
	n.ler	41b.4, 73a.4
ne 2	(T.)	nasıl
	n.	6b.7, 73a.10
ne-bāşed	(Far.)	olmaz
	n.	29b.5
nebi	(Ar.)	peygamber, elçi, yalvaç
	n.	2a.3, 6a.6-12
	n.dür	8b.11
	n.ye	8b.13
	n.ler	7b.8, 9b.13, 10a.3, 13b.4
ne-çäre	(Far.)	(< nā-çār) çaresiz, biçäre, zavallı <i>krş. nā-çār</i>
	n.	69b.12
nefes 1	(Ar.)	soluk alacak kadar geçen zaman, an
	n.	61b.4, 65b.13
nefes 2	(Ar.)	soluk, nefes
	n.	70b.10
	n.i	6a.10, 39b.3-9
	n.üm	40b.11
	n.üñ	9b.8, 13a.9, 13b.2, 24a.11
	n.i	44a.2, 59a.3, 59b.6, 61a.11
	n.iyle	70a.2
nefir	(Ar.)	boynuzdan yapılan boru
	n.	26a.11

nefs 1	(Ar.)	insanın yeme içme gibi biyolojik ihtiyaçları, nefis n. 21b.7-13 n.üñ 22a.1 n.i 81b.1, 82a.4 n.im 77a.4 n.üñe 22a.13 n.i 81b.4
nefs 2	(Ar.)	kendi, şahıs n.ine 82a.8
negāh	(Far.)	ansızın, birdenbire <i>krş.</i> <i>na-gāh, nâ-gâh ve nâ-gehân</i> n. 69a.13 n.in 22b.10, 64b.1
nehār	(Ar.)	gündüz n. (leyl ü n.: gece ve gündüz) 78b.5, 79a.3-4-9
neheng	(Far.)	timsah n.i (baħr-i n.) 9a.8
nekes	(Osm.)	cimri, eli sıkı n. 15a.9
nemek	(Far.)	tuz n. 41a.7
nemil	(Ar.)	(< neml) karınca, (Hz.Süleyman-karınca diyaloguna telmih) n. 77a.1
neng	(Far.)	şöhret n. (n. i nām) 22a.9 (n. ü nām) 38a.6 n.i 9a.4
nesne	(T.)	her tür cansız varlık, şey, nesne n. 2a.6, 6b.9, 22b.1, 32b.12, 37a.8, 63a.10, 71a.12, 73a.1, 75a.11, 75b.4 n.ye 2a.11, 32a.4 n.de 18a.7 n.ñ 34a.1
nest	(Far.)	(< nīst) yokluk n.e 37a.8
nevāle	(Ar.)	yiyecek, içecek n. 43a.5
ni	(T.)	ne, nasıl <i>krş.</i> <i>ne-1</i> n. 28a.3 n.ṭurur 23b.13
nice 1	(T.)	nasıl <i>krş.</i> <i>niçe-1, nişe</i> n. 8a.5, 14a.9, 15a.3, 21a.8, 22a.10, 22b.3, 24a.2-3-8, 26b.6-9, 32a.10, 34b.9, 35b.2-4, 39a.1,

			39b.4-5-7, 41b.8, 43a.9, 66a.11, 74a.8-9, 83a.7-9
nice 2	(T.)		ne kadar
		n.	2b.4, 29b.7-13, 78b.3
		n.si	26b.10, 73b.3
niçe 1	(T.)		nasıl <i>krş. nice-1, nişe</i>
		n.	3a.11, 21b.9, 39b.3-9
niçe 2	(T.)		neden, niçin
		n.	21b.5, 40a.1, 44a.7-8-9
niçün	(T.)		niçin
		n.	6a.7, 9b.10, 13b.13, 15b.6, 18b.6, 19a.9-10-11-12-13, 26a.3, 33a.1, 37b.9, 69a.5-6-7-8-9
nigār	(Far.)		resim gibi güzel sevgili
		n.	10b.10
nigerān	(Far.)		bakıcı, bakan
		n.dur	79b.7
nihān	(Far.)		gizli, saklı
		n.	4b.2, 31a.10, 45a.11, 45b.4, 67a.2, 68a.11, 77a.7-13, 78a.6
			(n. ol-) 17b.3
			(sırr-ı n.) 65a.4
		n.am	78a.13, 78b.6
		n.sın	(genc-i n.) 44a.12
		n.dur	11a.2, 14a.4, 17a.7, 65a.3, 67a.6, 78b.8, 83b.7
nikāb 1	(Ar.)		peçe, yüz örtüsü, örtü
		n.	75b.12
		n.1	80b.3
		n.ısn	70b.13
		n.ıdur	80b.3
nimār	(Ar.)		kaplanlar
		n.	27b.9
ni‘met 1	(Ar.)		yiyecek içecek, özellikle ekmek
		n.	67a.1
			(‘izz ü n.) 16a.7-13, 12a.12
ni‘met 2	(Ar.)		(mec.) yararlanılan imkân
		n.i	12a.10
		n.leri	1b.8
nirede	(T.)		nerede
		n.	73a.6
		n.sin	34a.10
		n.dür	73a.12
nireye	(T.)		nereye
		n.	31b.11
nisbet	(Ar.)		birini üzme veya inat için yapılan iş
		n.	18a.1-11

nişān 1	(Far.)	nişan, iz, belirti
	n.	3b.11, 9b.6-12, 10a.2, 10b.7, 13a.4, 15b.2, 17a.3, 17b.10-13, 19a.2, 24a.13, 24b.5, 30b.13, 31a.6, 34b.2, 41b.8, 62b.9, 63b.3, 64b.2, 65a.5, 66b.7, 69a.4-10, 70b.12, 73a.9, 78b.6, 80b.1, 82a.13, 82b.11
	(n. vir-)	4b.2, 17b.1, 41a.8-11, 62a.6, 74b.7
	n.1	15a.3, 17a.11, 44a.13, 61b.8, 62b.6, 73b.7, 82b.7, 82b.10, 83a.13, 83b.3
	n.in	15a.5
	(n. vir-)	41b.12
	n.dan	4b.2, 64b.9, 83a.2
	n.im	78b.12
	n.um	31b.7
	n.uñ	16b.10
	n.iñi	9b.9
	n.indan	17b.13, 84a.2
nişān 2	(Far.)	kurşun, taş vb. ile vurulmak istenen hedef
	n.	(n. ol-) 24a.7
	(n. it-)	8b.3
	n.a	61a.4
nişāne	(Far.)	iz, alâmet, belirti
	n.	10b.6
nişe	(T.)	nasıl, niçin <i>krş. nice-1, niçe-1</i>
	n.	2a.6
nite ki	(T.+Far.)	gibi, benzeri, nasıl ki, nitekim
	n.	8b.13, 74b.4
niyāz	(Far.)	yalvarma, yakarma
	n.	(n. eyle-) 80a.6
noğşan	(Ar.)	eksik, kusurlu, eksiklik
	n.	11a.3, 18a.7, 68b.10
	n.a	25b.1, 64a.7
noğta	(Ar.)	nokta
	n.da	72b.10
nūn	(Ar.)	Osmanlı alfabesinin bir harfi
	n.	72b.8
	n.a	3b.7
nūr	(Ar.)	aydınlık, parıltı
	n.	11b.4, 17a.4, 18b.4, 25a.5, 35a.4-5, 35b.9, 38b.13, 39a.6, 42a.6, 59b.1, 62a.2, 63b.1-7-8-9, 70b.9, 76b.12
	(n. al-)	29b.1, 41a.10
	(n. vir-)	64a.4-10
	(nār ı n.)	71b.6
	(n.-ı ābād)	32b.12
	(n.-ı başar)	64a.3

		(n.-ı ebed) 11b.4, 18a.13
		(n.-ı ĩmān) 65a.1
		(n. ı şafā) 36a.2
		(n. ı zūlmet) 76a.13
		(n.-u Muşţafā) 65a.10
n.am		79b.3
n.dur		3b.11, 18b.4, 34b.13, 35b.9, 36a.5-6-7-9, 38b.13, 39a.6, 65a.13
n.uñ		35a.8, 35b.1-6-9-10-11, 36a.4
n.ı		25a.5
n.a		34b.13, 35a.3, 42a.1, 67a.4, 75a.4, 76a.11, 76b.1-12
n.dan		36a.7-8-11-13, 41a.10
n.dandur		35a.1, 35b.7
n.ıla		7a.5, 35a.1-4-6, 35b.5-7-8-11, 36a.4-8-10-11, 65a.12, 65b.1
n.ı		31a.9, 40b.1, 64a.1, 65a.9, 74b.5
n.ıdur		61b.6
n.ına		31b.1
n.ında		17a.7
n.ından		65a.11
n.ıyla		7b.5, 21b.2, 76b.6
n.ıyla		25a.7-8, 34a.4, 35a.12, 70a.1, 80b.11
n.ları		35a.3
nūrānī	(Ar.)	nurlu, ışıklı
n.		44a.12
nübüvvet	(Ar.)	peygamberlik, nebilik, Tanrı haberciliği
n.		7a.7-13, 8a.4-11-13, 8b.6-11-13
nüh	(Far)	dokuz
n.		12b.1, 16b.7
nükte	(Ar.)	herkesin anlayamadığı ince mana, ince manalı, zarif ve şakalı söz
n.		78b.2
n.		(n. kıı-) 76b.7
n.si		77a.12

-O-

o 1	(T.)	uzakta olan, hakkında konuşulan şeyi gösterir, işaret sıfatı <i>krş. ol-1</i>
	o.	2b.2, 4b.2, 5b.13, 11a.10, 19a.6, 30b.13, 31a.6, 35b.11, 36a.4, 39b.1, 45b.4, 78a.6
o 2	(T.)	teklik üçüncü kişiyi gösterir. <i>krş. ol-2</i>
	o.	18b.12
	o.dur	3a.5, 17b.12, 39a.8, 70b.8
ocak	(T.)	ateş yakmaya yarayan, pişirme, ısıtma gibi amaçlarla kullanılan yer, ocak
	o.	30a.12
	ocagında	40a.10
od	(T.)	ateş
	o.	5a.9, 18a.11
	o.a	2a.5, 7b.12, 13a.10, 18b.7, 20a.3, 20b.9, 45a.9, 68b.4, 69b.10, 80b.11
	o.ıla	45a.9, 67a.13
	o.ula	67a.12
	o.ı	22a.11, 29b.8, 30a.11, 30b.2, 31a.1, 38a.11, 39a.1-2, 75b.3
	o.am	79b.6
	o.inuñ	15a.6, 31a.1
	o.ma	7b.13, 13a.12, 29a.8, 29b.11, 30a.12, 41b.1
	o.una	12a.5, 44b.4, 72a.11
	o.ıyla	63b.2, 77a.8
	o.lara	13a.10, 18b.9
oğul	(T.)	erkek evlat, oğlan
	o.	4b.13
oğ(u)lan	(T.)	yetişkin erkek; oğul
	o.ları	5b.3-9
oğru	(T.)	hırsız
	o.sı	38b.8
oğrula-	(T.)	hırsızlık yapmak, çalmak
	o.r	20b.3
ok	(T.)	yayla atılan, ucunda sivri bir demir bulunan ince ve kısa tahta çubuk
	o.	61a.4
		(o. at-) 13b.7
	o.in	81a.11
	o.ma	8b.3, 24a.7

ol 1 (T.)

- uzakta olan, hakkında konuşulan kimse veya şeyi gösterir, işaret sıfatı *krş. o-1*
- o. 2a.3-6, 2b.1-3-4-5, 4a.7, 4b.5-6, 6a.3-4, 10b.9-10-11, 11a.4-10-11-12, 11b.7-13, 13b.1-10-11-12, 14a.4-5-6-7-10-11, 15b.12, 16a.6, 16b.8-9, 17a.2-3-5-8-9-10-11-12, 17b.1-5-7-9-10-11, 18b.4, 21a.2, 21b.2-4, 22b.2, 24a.13, 24b.1-4, 30b.12, 31b.11, 34b.12, 35a.8, 35b.1-5-6-7-8-9-10-11, 36a.4-5-6-7-8-9-10-11-12-13, 38a.5, 38b.8, 39a.11-12, 39b.2, 40b.1, 41b.7-8-10-12-13, 42a.1-10, 42b.2-4, 45b.2, 56b.12, 62a.1, 62b.4-5-6-7-8-9-10, 64a.12-13, 64b.3-4, 65a.3-5-8-12-13, 65b.1-2, 66a.3-13, 67a.13, 69a.4-10-13, 70a.6-9-10, 71a.2, 71b.1-6-7-13, 72a.4, 72b.11-12, 73a.5-9-11-13, 74a.13, 74b.1-8, 75a.1-4, 77a.2-5-6, 77b.3-10, 78a.3-4-6, 78b.5-8, 79a.1, 80a.5-11, 80b.1-2-9, 82b.4-7

ol 2 (T.)

- işaret zamiri, şahıs zamiri *krş. o-2*
- o. 1b.3-6-7, 2a.3, 3a.10, 3b.4-12, 4a.5, 5a.8-10, 6a.13, 6b.3, 7b.8-9, 11a.12-13, 11b.1, 13a.3-4, 13b.10, 14a.3, 15a.5, 15b.1-6-11, 16b.5-9, 17a.2-4, 17b.8-11, 18a.4-7, 18b.13, 19a.3-4-8, 19b.1, 21a.12, 26b.3, 30a.1, 32a.2, 37a.7, 38b.10-12, 40a.8, 41b.13, 42a.2-8-11, 42b.1, 62a.6, 62b.11, 63a.4-8-9, 64b.1, 65b.10-12, 66a.5-6-12-13, 66b.5, 67a.1, 69a.12, 69b.7, 70a.12, 70b.10-11-12-13, 71a.12, 71b.2-5, 73b.8, 74b.3-6, 75a.4-5, 78a.7, 79a.8
- o.dur 1b.4-6, 10a.3, 15b.4-10, 16b.8, 17a.4-6-7-11, 17b.10, 19a.5, 19b.2-3-5-6, 21b.2, 22a.6, 35b.10, 42a.9, 62b.9, 63a.5, 65a.8, 65a.12, 65a.13, 65b.3, 65b.9, 65b.11, 65b.11, 65b.13, 66a.6, 66a.12, 66b.8, 70a.10-11-12, 70b.1-7-9-11, 71a.3-4-10-11, 71b.2-4-5, 73b.7-10, 77a.2, 80b.2-4-5
- anufi 11a.12, 13a.2, 15a.6, 16a.4, 17a.3-7-12, 17b.5-6-6, 18b.12, 19a.3, 36a.7, 59a.11, 59b.6, 61a.13, 61b.12, 62b.10, 63a.6-8-12, 64a.1, 65a.8-11, 65b.12, 66a.5, 70b.13, 71b.6, 73a.12, 75a.5, 80a.5-11, 80b.3-8-11, 81a.1, 81b.5
- anufiçün 7b.8, 17b.9
- anufiçün 2a.6, 15b.11, 21b.7-13, 24a.11, 27b.6-7, 38a.7, 42a.11, 63a.6
- anufidur 1b.4

		anufla	63a.9
		anuflıla	19a.5, 21a.12, 62b.5, 65b.3-9
		anuflıladur	71a.4-10
		anı	onu, işaret zamiri 4a.5, 5a.9, 14a.2, 62a.7, 62b.3-4, 66b.5, 71a.13, 74b.7
		anı	şahıs zamiri, ol zamirinin yükleme hali 2a.12, 7a.2, 17a.8, 17b.12, 19a.7, 30b.13, 45a.12, 45b.2, 61a.2-8, 71b.3
		aña	5a.10, 11b.3-5, 13a.4, 14a.2-8, 17a.9, 24a.13, 32b.11, 59b.10, 60a.2, 60b.8, 61a.10-11, 62b.8, 63a.11, 63b.13, 64a.1-11, 64b.2, 66b.6, 67a.1, 69a.12, 70b.11, 71a.3-13, 71b.7-11-13, 72b.2, 81b.13, 82a.6
		andan	2b.2-3, 5b.12, 8a.1, 11b.4, 14a.3, 15a.11, 15b.3, 17a.5, 19b.2, 21a.3-4-9, 22a.11, 36a.9, 63b.3, 65b.13, 66a.1, 67a.3, 69a.12, 69b.6, 70b.1-7, 71b.3, 74b.2
		o.idı	36a.5
		o.mıdur	73b.2
		anlar	5a.10, 6a.6-12, 9b.4-5-6-12, 35a.6, 41b.9 <i>krş. olar</i>
		a.uñ	10a.1, 24a.3
		a.inçün	24b.2-3
		a.uñdur	24b.2
		a.ı	6a.5, 24a.2
		a.a	6b.1, 9b.4
		a.dan	9b.6, 24b.3-5
ol-	(T.)		gerçekleşmek, yapılmak
		o.ursın	62a.12, 71a.2 (dudāş mı o.) 62a.13 (fāş mı o.) 62a.11 (kallāş mı o.) 62a.10 (kulmaş mı o.) 62a.9 (melül o.) 32a.13 (serkeş mi o.) 62a.9 (virān o.) 32a.13
		o.ursun	2a.6 (bed-nām o.) 82b.8 (vuşlat o.) 75a.13
		o.ur	10a.4-5, 14a.7, 25a.4-6-8, 26a.3, 32a.6-12, 38b.9, 45a.13, 59b.1-8-9, 60b.4, 63b.13, 64a.2-3, 64b.11, 66b.3, 76a.8 (esrük o.) 37a.7 (handān o.) 59b.7 (hāşıl o.) 35a.11

- (hoş o.) 32a.6-12
 (lāyik mı o.) 25a.11
 (maḥv o.) 74b.2
 (müştak o.) 63b.13
- o.mışsın** 22a.1
 (bimār o.) 33a.4
 (deli o.) 32b.2
 (ḥumār o.) 27a.8, 27b.1
- o.mış** 21a.12, 23a.10, 24a.6-12, 24b.13, 30a.3, 32b.4, 35b.2-11, 36a.4, 37a.2, 38a.10, 38b.3, 40b.3, 65b.1, 67a.4, 70b.9-12, 82a.12
 (kūteh o.) 37a.2
 (bir o.) 35a.1
 (birlik o.) 36b.8
 (cünün o.) 35a.8, 35b.1
 (fariğ o.) 22b.13
 (ğark o.) 34b.13, 71b.7-13
 (giriftār o.) 23a.11
 (ḥayrān o.) 82a.12
 (hem-dem o.) 62b.8, 81a.7
 (hoş o.) 36a.13
 (māt o.) 81a.7
 (mest ü elest o.) 35a.6
 (meşğul o.) 22b.7
 (mevcūd o.) 3b.12
 (paḥıl o.) 38a.4
 (rüşen o.) 36a.8
 (şüride o.) 22a.8
- o.mışdur** 3b.5, 28b.8
 (māt o.) 82a.11
 (rüşen o.) 35b.6
- o.mışlar** 35b.5-8
 (‘āşī o.) 38a.5
 (birlik o.) 35a.7
 (ğafil o.) 38a.7
 (ḥarīf o.) 35a.2
 (vuşlat o.) 24b.1
- o.updur** 18b.2, 21a.11, 23a.13, 29a.2-12, 32b.4, 36a.12, 41a.4-10, 70b.11, 78b.13, 79a.11, 79b.13
 (bedr o.) 19a.6, 39b.1
 (bir o.) 28b.13, 29a.1, 41a.4
 (fark o.) 83b.8
 (ğark o.) 74a.13, 83b.8
 (kāyim o.) 18b.1
 (mat o.) 82a.10

- (mevcūd o.) 75a.4
(münevver o.) 27a.10
(туş o.) 43a.7
(üstād o.) 25a.1
(vuşlat o.) 62b.3
(yiksān o.) 35a.4, 83a.5
(zeyn o.) 65b.3-9, 77b.7
o.dum 7b.13, 8a.2, 63b.2, 69b.12, 70b.2, 76b.6-9,
77b.1-3, 83a.7-8-9-10-11
(‘āşık o.) 34b.10
(bizer o.) 70b.2
(düzer o.) 70b.3
(ezer o.) 70b.6
(fakir o.) 76b.5
(geçer o.) 69b.13
(ḥakir o.) 76b.5
(ḥāşıl o.) 63b.3
(ḥaste-dil o.) 7b.11
(kaçar o.) 70a.3
(kem- ‘akıl o.) 63b.4
(kul o.) 63b.6
(kül o.) 63b.2
(lā-‘akıl o.) 7b.12
(melāmet o.) 33b.3
(mürid o.) 34a.6
(şaçar o.) 70a.2
(sebıl o.) 7b.11, 63b.5
(seçer o.) 70a.1
(sizer o.) 70b.4
(süzer o.) 70b.5
(şükri şakir o.) 76b.8
(vāşıl o.) 8a.1
(yesir o.) 76b.7
(yüzer o.) 70b.2
o.duñ 19a.9-10-11-12-13, 33a.1, 43a.9-11-12,
59b.12, 64b.12, 69a.5-6-7-8-9, 78b.3
(açar o.) 69b.12
(berdar o.) 19a.10
(bizer o.) 64b.8-9-10-11-12
(ğafil o.) 27b.7
(giriftār o.) 19a.9
(mu‘teber o.) 43a.9
(tuz eker o.) 43a.13
(tüter o.) 43a.10

- o.dı 2a.3-12, 2b.2-3-4-5, 3a.5-8-9, 3b.7, 4b.7-11-12-13, 5a.6, 6a.4, 7b.8, 9b.13, 13a.3-4, 14a.11, 19b.11, 20a.4-5-6-8, 20b.1-7-11, 21b.7-13, 24a.7-9-10, 24b.3, 26b.6-7-8-9, 28b.3, 30a.11-12-13, 30b.1-2, 31b.5, 34b.1-6-8-9-10, 37b.9-11, 40a.13, 40b.3-9-10-11-12-13, 41a.1-2-6-7, 41b.9, 42a.6-7, 42b.5-6-11, 45a.11, 45b.4, 50a.8, 59a.4-12, 63a.6, 63b.4, 64b.9, 66a.10, 67a.10, 67b.5-6-10-11, 68a.4-8-9-11-13, 68b.8-10, 69b.13, 70a.1, 70b.4-5, 73b.3-4-5-6-7, 74a.6-7-9-10, 75a.12, 75b.1-2-3-6-8-10-11, 76a.1-7-9-12-13, 76b.1-2-4-10, 77a.1-7-13, 79a.6, 80b.1-12, 83b.10, 84a.1-3-6
- (āḥir o.) 10a.2
 (ārāyiş o.) 44b.9
 (armağan o.) 24a.11
 (āsān o.) 40b.4
 (aşkere o.) 11a.10
 (‘ayān o.) 2a.4-10, 4b.12, 5a.6, 7a.5, 7b.5, 8b.13, 9a.1, 14a.11, 20a.11, 20b.10-13, 41a.6, 65a.12, 68a.11, 77b.5
 (‘āzād o.) 74a.6, 76a.9
 (atar o.) 77a.9
 (‘aziz o.) 2b.4
 (baṭṭāl o.) 20a.12
 (becid o.) 42a.3
 (bedr o.) 25b.1
 (beter o.) 43b.4
 (bidār o.) 75b.11
 (biliş o.) 20b.10
 (bir o.) 20a.5, 20a.10, 67b.10, 75b.7
 (biter o.) 77a.8-10
 (boyun o.) 4a.5
 (düş o.) 22b.2
 (eşkere o.) 2a.4-10, 19b.9, 20a.7, 34a.4, 68a.12, 75b.10, 76a.11
 (ezel o.) 2a.2
 (fāş o.) 32a.11, 33b.2, 37b.11, 68b.5, 71b.12
 (ferah o.) 42a.9
 (füzün o.) 66b.3
 (ġani o.) 68b.1-7
 (ġāret o.) 26b.10
 (ġarḳ o.) 28a.13, 76b.1, 82a.13
 (görür o.) 75b.13
 (ḥabīb o.) 37b.8
 (ḥacil o.) 6b.10

- (ḥarāb o.) 24a.8
 (ḥarīf o.) 36b.1-7
 (ḥāşıl o.) 7b.7
 (ḥatm o.) 8a.13, 8b.6, 20a.9
 (hem-dem o.) 41a.5
 (ḥicāb o.) 42b.2
 (hiç o.) 20b.11
 (ḳarīb o.) 34b.3
 (ḳatar o.) 77a.11
 (keşf o.) 33b.3
 (ḳulavuz o.) 75a.13
 (maḥv o.) 83a.6-12
 (ma' lūm o.-1: bilinmek) 18b.3-5-11, 19a.1, 34a.2-8, 30b.8
 (ma' lūm o.-2: içine doğmak) 10a.8, 33b.9
 (māt o.) 12a.4, 26b.6, 36b.13, 44a.5
 (melāmet o.) 15a.3, 69b.11
 (meşgūl o.) 4b.5
 (mir'āt o.) 68a.10
 (mu'tekid o.) 75b.5
 (muṭī' o.) 4b.8
 (mürīd o.) 42a.3
 (naşīb o.) 37b.8, 72a.12, 83a.9
 (nihān o.) 17b.3
 (penhān o.) 76a.1-7
 (rūşen o.) 36a.11
 (şāfī o.) 20b.8
 (şamūd o.) 42a.4
 (sebeb o.) 69b.10, 70a.4
 (sebebi o.) 2a.1
 (ser-nigūn o.) 7a.4
 (sırrım o.) 34b.7
 (şād o.) 34b.9
 (şāz o.) 74a.8
 (şādumān o.) 40b.6
 (şefī' o.) 7a.6
 (şehīd o.) 42a.5
 (şirin o.) 77a.5
 (tābi' o.) 67b.5
 (ṭabīb o.) 37b.10-12
 (tamām o.) 2a.11, 3a.7-8-10, 19b.10
 (tanuḳ o.) 41a.9
 (temīz o.) 7b.6
 (tercümān o.) 40b.10
 (tobṭolu o.) 7a.5

- (tüter o.) 77a.8
 (vāhid o.) 21a.1
 (vuşlat o.) 40b.8
 (yakın o.) 4b.10
 (yār o.) 74b.10, 78a.1
 (yārım o.) 34b.6
 (yiter o.) 77a.12
 (zāhir o.) 2a.2-3
 o.duk (āşinā o.) 34b.7
 o.dılar (giriftār o.) 43b.6
 (ḥacıl o.) 7a.3
 (meşğul o.) 43a.8, 43b.1
 (zāhir o.) 9a.3-9
 o.ısar (peydā o.) 16b.7
 o. 29a.9, 78a.5
 (‘āşık o.) 40a.9-10
 (cüst o.) 33a.1
 (fāriğ o.) 40a.7
 (ḥāzır o.) 31b.10-13
 (ma‘şūk o.) 40a.10
 (mürid o.) 82a.3-4
 (müstemi‘ o.) 44a.6, 72a.1
 (sabit-kağem o.) 16b.12, 59b.11
 (şadık o.) 40a.7
 (şāfi o.) 32a.2
 (şāhib-i tarik o.) 40a.11
 (şad o.) 20a.3
 (şaz o.) 19b.13
 (yol eri o.) 69a.11
 (zāhid o.) 44a.1
 o.sun (perveriş o.) 73a.9
 o.sañ 33a.11
 (ḥalaş o.) 33b.10
 o.sa 32a.6-12, 33a.11, 59a.1
 (melāmet o.) 67a.9
 (pañıl o.) 28a.8
 (söyler o.) 58b.12-13, 60a.12, 60b.5
 o.am (saf o.) 12a.10
 o.asın 12a.6
 (āşinā o.) 7a.9-10
 (bidār o.) 21b.5
 (bimār o.) 21b.5
 (emın o.) 16a.10
 (vuşlat o.) 10a.13

- o.a 3a.4, 11b.14, 12b.1, 13a.2-9, 15a.9, 15b.3,
16a.11, 16b.1-2-5-6-9, 17a.2, 18a.7, 26a.13,
26b.1, 38a.3, 41a.13, 60a.3-4, 60b.7-9, 61a.2-
8, 61b.4-13, 62a.1-2-3-4-5, 62b.13, 63a.1-11,
63b.1-7, 64b.1, 71a.13, 74a.1, 74b.5, 81a.3,
84a.5
(ağyar o.) 2a.7
(‘aķil o.) 12b.6-12
(aşkere o.) 12a.3-9-11
(āzād o.) 12b.4
(dost o.) 63a.9
(dūrüst o.) 63a.9
(efzūn o.) 13a.8
(esrūk o.) 27a.13
(fāriğ o.: vazgeçmek) 40a.7
(ğarķ o.) 12b.5
(hāşıl o.) 60b.2
(hāzır o.) 66b.6
(keşf o.) 5a.3, 40a.9
(lāyık o.) 40a.8, 61b.1
(ma‘mūr o.) 11b.14
(māt o.) 12b.5
(mezid o.) 62b.13
(müyesser o.) 39b.12
(penhān o.) 16b.5
(pinhān o.) 12a.13
(pir i perver o.) 60b.10
(rūşen o.) 13a.7, 58b.12, 63a.11
(şāfi o.) 13a.9, 13b.2
(sa‘id o.) 69b.5
(sergerdān o.) 12a.13
(şād o.) 12b.4
(şākir o.) 66b.6
(şerm o.) 62a.4
(teslim o.) 60a.8
(vāhid o.) 16b.3
(vuşlat o.) 63a.10
- o.madıfı 72b.7
- o.agör 71a.8
(vuşlat o.) 35a.10
- o.aldan (‘āşık o.) 10a.11
(vuşlat o.) 70a.3
- o.alı 66a.10, 83b.13
(mürid o.) 39b.6
- o.alıdur 39b.6

- o.ıgör 69a.7
o.mazdan 72b.8, 73a.6
(ārāiş o.) 72b.9
(eşkere o.) 72b.11
(ḥitāb o.) 72b.8
o.uban 80b.13
o.ucağaz 28b.2
o.up 9b.8
(ğarķ o.) 75a.3
(gümrah o.) 13b.13
o.an 2b.10-12, 10a.7-8, 20b.6, 22a.6-10,
22b.3, 24b.13, 27a.3, 30a.4, 31a.10, 32b.6,
45a.8, 66a.1, 77b.12, 78a.2, 78b.8, 80a.13
(ağyar o.) 15b.6
(‘aşıķ o.) 26b.8, 84a.4
(ğarķ o.) 31b.3, 31b.9
(‘imāret o.) 67a.10
(melāmet o.) 26a.4
(ṭālib o.) 70b.6
(yesir o.) 28a.2
o.anuñ (‘āşıķ o.) 28a.3, 28b.3
o.ana 69b.8
(‘āşıķ o.) 29b.12
(mest o.) 73a.1
o.dığı 16a.5
o.duğı 37a.5
o.duğun (āvāre o.) 26b.13
o.maz 18a.3-4-6, 24b.6, 25a.11, 25b.13, 27a.3, 29a.4-
10-12, 64b.3, 67a.2-9-11-12-13, 70b.1-7,
74a.8, 79a.8, 79b.9, 80a.8, 83b.2-
(‘ayıb o.) 81a.13
(ḥarāb o.) 67a.10
(ķabūl o.) 18a.5
(kāmil o.) 18a.7
(melūl o.) 15a.5
(yār o.) 13a.13
o.madı (ḥaberdār o.) 82b.13
o.ma 2a.9, 31b.10, 69b.3, 74b.9-11
(bi-ḥaşıl o.) 7a.8
(divāne o.) 14b.1
(ğāfil o.) 7a.8
(ḥacil o.) 74b.12
(ḥasūd o.) 69b.6
(ķara pul o.) 7a.11
(ķudūl o.) 7a.10

- (melül o.) 7a.12, 74b.10
 (sebîl o.) 74b.13
 o.mağîl (mağrur o.) 73b.13
 (mağhür o.) 73b.13
 (pağîl o.) 34b.1
 o.masım 26b.5-11
 o.maya 25b.10, 26b.8, 60b.10, 66b.9
 o.urduñ 30a.6-7-9, 30b.7-10-13, 31a.6-7-8-9-12, 31b.1-3-9
 (ebed o.) 30b.12
 (emîn o.) 30a.7
 (ma'lûm o.) 30b.8
 o.urdı 30a.9-10, 30b.3, 33a.6-11, 73a.6-11
 (bidâr o.) 30a.8
 (dâim o.) 42a.2
 (dâyîm o.) 42a.8
 (meşgûl o.) 41b.2
 (mevcûd o.) 31b.1
 (muhib o.) 30b.11
 (tamâm o.) 27a.3
 o.mışıdum 83a.11
 o.mışıdı 67a.1
 o.aydıñ 33a.5
 o.aydı 33b.9
 (ma'lûm o.) 33b.9, 34a.2-8
 o.aduñ 33b.6
 o.ursam (kurbân o.) 61a.7
 o.ursañ 24b.13
 (yâr o.) 12a.7
 o.urusañ (bir o.) 16b.11
 (yâr o.) 14b.2
 o.ursa 42b.10, 59a.10
 o.mazımış 27a.7
 o.mağ 80a.2
 (melâmet o.) 39a.3
 (muhib o.) 66b.13
 o.mağa 12a.2
 o.mağdan 3b.10
 o.maduğı 69b.8
 o.mayıcağ 27a.9-10, 32a.6-12, 35a.11, 45a.7
 olar (T.) onlar, çoğul üçüncü kişi zamiri *krş. anlar*
 o. 24a.3-5, 24b.1
 o.1 6a.13
 o.dan 9b.12

oldur-	(T.)		olmasını sağlamak
		o.dı	74a.2
ofi-	(T.)		iyileşmek, düzelmek
		o.maz	32b.8
orta 1	(T.)		(topluluk) içinde, arasında
		o.	7b.2, 17a.9, 75a.6
orta 2	(T.)		iki uçtan eşit uzaklıkta olan yer veya durum
		o.ya	3b.12, 6b.5, 42b.5-11, 45a.3
		o.da	3b.4, 16b.9, 17a.2, 24a.5, 76a.8, 77b.10, 78a.3
		o.sında	28b.11
ortada	(T.)		görünür yerde, göz önünde, aleni
		o.	6b.11, 68b.12
ortak	(T.)		birlikte iş yapan, şerik, ortak
		ortacı	1b.4
otag	(Far.)		büyük ve süslü çadır
		o.	60a.1
otla-	(T.)		dolaşarak yerdeki çimen, ot, yaprak vb.ni
			yemek, meşgul olmak, bulunmak
		o.yı	37a.11
otur-	(T.)		oturmak
		o.ma	3b.1
otuz	(T.)		yirmi dokuzdan sonra gelen sayının adı ve bu
			sayıyı gösteren işaret
		o.	4a.7
ova	(T.)		çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla
			alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine
			gömülmemiş olduğu, genellikle geniş veya dar
			düzlük, yazı
		o.	67b.11, 68a.4
oyalan-	(T.)		oyalanmak
		o.ursın	2a.9
oyan-	(T.)		ışık parlamak, yanmak
		o.dum	36a.2
		o.dı	70b.3
oyna- 1	(T.)		herhangi bir tutku, ilgi veya oyalanma gibi
			sebeple bir şeye kendini vermek
		o.ma	10b.1
oyna- 2	(T.)		kımıldamak, hareket etmek
		o.dı	37a.4-10
oyna- 3	(T.)		harcamak
		o.	(o. başuflu: hayatını tehlikeye atmak, canını
			feda etmekten çekinmemek) 67b.13
		o.yıp	(başın o.) 13b.11

-Ö-

öğren-	(T.)	öğrenmek
		ö.di 38b.4
öğün-	(T.)	övünmek, iftihar etmek
		ö.üridi 30a.13
öğüt	(T.)	bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat
		ö. (ö. eyle-: öğüt vermek) 23a.3
öğütle-	(T.)	öğüdüni 23b.8
		nasihat etmek, birine bir şeyi yapmasını veya yapmamasını salık vermek
		ö.ñ 23b.5
ök	(T.)	akıl, us, hatır, zihin
		öğüñi (ö. divşür-: aklını başına toplamak) 7a.9, 24b.11, 33b.7, 62a.13
öküş	(T.)	çok, fazla
		ö.dür 80a.13
öküz	(T.)	erkek sığır, öküz
		ö. 4a.4, 25b.6
öl-	(T.)	ölmek, hayatı sona ermek
		ö.di 5b.10, 42a.5
		ö.e 16a.11
		ö.mek 75a.3
öldür-	(T.)	öldürmek, yaşamına son vermek
		ö.me 31b.6
öli	(T.)	ölü <i>krş. ölü</i>
		ö. 62a.3
ölü	(T.)	ölü <i>krş. öli</i>
		ö.ye 61b.13
‘ömr	(Ar.)	yaşama veya varolma süresi, yaşam, hayat
		<i>krş. ‘ömür</i>
		‘ö. 27b.4
		(‘ö.-i cāvidān) 16a.11, 35b.8
		(‘ö.-i devlet) 12a.12
		‘ö.i 15a.10, 15b.12
		‘ö.ü 67b.12
		‘ö.üñ 6a.10, 20b.3, 28a.9, 30a.10, 30b.3, 32b.9, 33a.2, 61a.5
		‘ö.üñi 40a.8
		‘ö.i 15a.12, 16b.1, 26b.2-4, 43a.1-3, 59a.5
		‘ö.ini 26b.2
		‘ö.inden 15b.13

‘ömür	(Ar.)	(< ömr) yaşama veya varolma süresi, yaşam, hayat <i>krş.</i> ‘ömr
öñ	(T.)	ö.
		ö.de
		ö.inde
		ö.ünde
		ö.inden
öñdin	(T.)	(edat) önce, ilk önce, önceden, önden <i>krş.</i> öndün
öñdün	(T.)	ö.
		ö.
öp-	(T.)	ö.diler
		ö.diler
öri	(T.)	ö.
		ö.
ört-	(T.)	ö.esin
		ö.esin
örül-	(T.)	ö.di
		ö.di
öt-	(T.)	ö.e
		ö.e
öz	(T.)	ö.
		ö.üm
		ö.üme
		ö.ümde
		ö.üñ
		ö.üñi
		ö.üñe
		ö.üñde
		ö.üñden
		ö.i
		ö.in
		ö.üm
		ö.üme
		ö.ümde
		ö.üñ
ö.üñi		
ö.üñe		
ö.üñde		
ö.üñden		
ö.i		
ö.in		

		ö.üni	(ö. bil-) 2b.10, 3b.2, 5b.8, 16a.6, 20b.6, 78a.2, 80a.13
		ö.ine	10a.6
		ö.üne	38a.4
		ö.inden	23a.13, 81b.10
		ö.leri	24a.6-12
		ö.lerini	23b.10
özen-	(T.)		beğendiği bir durumda olmaya, beğendiği şeye benzemeye çalışmak
		ö.ürsin	22b.1
		ö.di	31a.4
özge	(T.)		başka
		ö.	10b.4-6-7, 18a.12, 23b.10, 42b.9, 64a.13, 73b.11, 83b.11
		ö.nüñ	83a.3
		ö.ye	28a.8, 44a.9

-P-

pādişāh	(Far.)		(< pād-şāh) padişah, hükümdar
		p.	22a.1, 34b.12, 39b.1, 41b.7, 42a.9, 42b.5-11
		p.sın	44b.1-7
		p.dur	77a.2
		p.dan	29b.7-13
paḥıl	(Ar.)		(< baḥıl) tamahkâr, açgözlü <i>krş. baḥıl</i>
		p.	8a.7
			(p. ol-) 28a.8, 34b.1, 38a.4
		p.uñ	20b.1-7
paḳır	(T.)		bakır
		p.	20a.2
		p.1	59b.5
		paḳruñ	63a.1
pas	(T.)		pas
		p.1	30b.7
paşa	(T.)		paşa
		p.	11b.13, 40b.1
pāy-i māl	(Far.)		(< pāy-māl) ayak altında kalmış, çiğnenmiş
		p.	16a.7-13
			(p. eyle-: çiğnenmek, ayak altında kalmak)
			16a.7-13
pelas	(Far.)		çul, eski kilim
		p.	80a.10
peleng	(Far.)		panter
		p.i	(şir i p.) 9a.6
penc	(Far.)		beş
		p.	14b.6, 28b.8
pençe	(Far.)		(< pence) yırtıcı hayvanların ön ayaklarının parmakları tırnakları
		p. mi	(p. tut-: pençeleşmek, çarpışmak) 19b.12, 67b.7
pend	(Far.)		nasihat, öğüt
		p.	14b.1
penhān	(Far.)		(< pinhān) gizli, saklı <i>krş. pinhān</i>
		p.	62b.10, 63a.10
			(p. it-) 22a.8
			(p. kıl-) 44a.8
			(p. ol-) 16b.5, 76a.1-7
		p. mıdur	73b.1
		p.iken	39a.12, 72b.10

penhānī	(Far.)		gizliliğe ait, gizliliğe ilişkin
		p.	62a.7
perde	(Far.)		hakikati görmeyi engelleyen şey
		p.	5a.7-8-9,10a.13, 13b.10, 24b.5, 30a.3-4, 32b.4, 34b.3, 45a.4-10-11-12-13, 45b.4, 60b.4, 61b.3-6, 70a.7-13, 73b.5, 75a.12, 78b.8, 79b.13
		p.dür	45b.4, 67a.7
		p.yi	5a.8, 24b.6, 45b.1 (ḥayāl-i p.) 21b.3-4
		p.de	45a.13
		p.mi	33b.2
		p.si	68a.6
		p.sin	11b.9, 15a.4
pergāl	(Far.)		pergel
		p.	8b.10, 82a.9
perişān	(Far.)		kederli, kaygılı
		p.	32a.13
		p.dur	34a.6
perişān-ḥātır	(Far.+Ar.)		dalgın, düşünceli
		p.	33b.8
pertev	(Far.)		ışık, parlaklık, yalım
		p.indendür	35b.11, 36a.4
		p.iyile	35b.6
perveriş 1	(Far.)		besleyiş, beslenme
		p.	(p. al-) 73a.9 (p. ol-) 14b.11 (p. tut-) 36a.8
perveriş 2	(Far.)		terbiye etme
		p.	(p. kıl-) 61a.2-8
pes	(Far.)		pes, artık
		p.	4b.6-12, 5a.6, 11a.8, 15a.9, 15b.2, 30b.12, 36b.13, 42a.12, 44a.11, 69a.8-9, 70a.7, 71a.6, 73a.7, 83a.4
peşmānlık	(Far.+T.)		(< peşimān) pişmanlık, nedamet
		p.	27b.4
peydā	(Far.)		meydanda, açıkta
		p.	(p. kıl-) 9b.4, 39b.4, 66b.10 (p. ol-) 16b.7
peygamber	(Far.)		(< peyām-āver) peygamber, Allah'tan haber getiren
		p.	5b.2, 6b.5-11
		p.den	9a.3-9
		p.üñ	33a.10
pey-revī	(Far.)		birinin izinden gitme, birine uyma
		p.	9b.13, 15b.4-10
		p.nden	10a.4

pindār	(Far.)		böbürlenme
pinhān	(Far.)	p.	(hestī-yi p.: büyüklenme hastalığı) 65b.7
		p.	gizli, saklı <i>krş. penhān</i>
			(p. ol-) 12a.13, 63a.11
			(genc-i p.) 12a.2
pīr 1	(Far.)		yaşlı, ihtiyar
		p.	82a.11
pīr 2	(Far.)		herhangi bir konuda, meslekte tecrübe
			kazanmış, eskimiş kimse
		p.	82a.3
			(p. idin-) 29a.6
			(p. i perver ol-) 60b.10
pīş	(Far.)		önce
		p.	67b.4, 69a.12
pīşe	(Far.)		iş, vazife
		p.	(p. kıl-: iş edinmek) 4b.5, 9a.13, 44b.2
		p.m	63b.4, 69b.13
		p.ñ	64b.9, 83b.10
piyāde	(Far.)		yaya
		p.	73a.3
piyāle	(Far.)		kadeh, şarap bardağı
		p.dür	76a.5
puḥte	(Far.)		pişmiş, pişkin, olgun, gün görmüş adam
		p.	69a.3, 69a.7
		p.dür	82a.7
		p.lere	77b.13
pul	(Far.)		para
		p.a	(bir p. degme-) 17a.11, 22b.8, 81a.3
pus-	(T.)		sinmek, saklanmak, gizlenmek
		p.1 vir-	38b.8
puşad	(T.)		silah, silah gibi alet, edevat
		p.	2a.11, 12b.2, 44b.9
pūt	(Far.)		(< büt) put
		p.	7a.2, 20b.13, 36a.11, 64b.7, 65b.2, 67b.4,
			76a.13, 78b.7
			(p. ol-) 32b.4
		p.a	(p. eyle-) 74a.3
			(p. kıl-) 73b.10
		p.ları	7a.4
pūt-perest	(Far.)		puta tapan, putperest
		p.	41a.5, 59a.1
		p.ler	7a.3
		p.üfi	20b.9
püser	(Far.)		oğul, erkek çocuk
		p.	44a.7

-R-

rāḥat	(Ar.)		insanda üzüntü, sıkıntı ve tedirginlik olmama durumu
		r.	(r. bul-) 80b.13 (r. u zaḥmet) 29a.3, 64b.5 (r.-i cān) 34a.3, 64b.8
Raḥmān	(Ar.)		herkese merhamet eden, Allah
		R.	20a.13
		R.a	20a.13
Raḥmānī	(Ar.)		Allah'a mensup, Allah'tan gelen ve hayırlı olan
		R.	59a.2
raḥmet	(Ar.)		acıma, esirgeme, koruma, yarlıgama
		r.	28a.13, 28b.1-7 (r.-i cān) 81b.12
		r.e	25a.11
ra' iyyet	(Ar.)		bir hükümdar idaresi altında bulunan halk
		r.	(r. eyle-) 6b.1
raḫş	(Ar.)		raks, salınım
		r.a	(r. gir-) 35b.4
ra' nā	(Ar.)		güzel, lâtif, hoş görünen
		r.	(zāhid-i r.) 62a.11, 64a.9, 84a.6
rāz	(Far.)		sır, gizlenen şey
		r.ım	32a.11, 68b.5
		r.ımı	69b.12
		r.ıfı	(r. şakla-) 18b.8 14b.1, 20b.2, 65b.4, 77b.12, 78a.2 (r. şakla-) 18a.7
rāzıĝ	(Ar.)		(< rāzıĝ) rızık veren
		r.	1b.6
redd	(Ar.)		geri döndürme, döndürülme, geri çevirme
		r.	(r. it-) 28b.1-7
refiĝ	(Ar.)		arkadaş, yoldaş
		r.	23a.8, 27a.4, 34b.1
rehin	(Ar.)		(< rehn) rehin edilmiş, bir şeye garanti olarak tutulmuş
		r.	64b.9
renc	(Far.)		ağrı, sızı <i>krş. irenc</i>
		r.	(r.-i ĝaflet) 34a.1
rencü	(Far.+T.)		ağrılı, sızılı
		r.	33b.12

rencür	(Far.)	r.	sıkıntılı, incinmiş, rahatsız, hasta, dertli 26b.4, 32b.9, 33a.2
renk	(Far.)	r.	(< reng) renk 71a.8
resm	(Ar.)	r.	görünüş, biçim, resim (bu resme: böyle) 82a.9
resül	(Ar.)	r.1	kendisine kitap indirilmiş olduğuna inanılan peygamber, yalvaç, Hz.Muhammed 9a.12
revāk	(Ar.)	r.	(< rivāk) üstü örtülü, önü açık yer, sundurma (tağ 1 r.) 15a.4, 27a.11
revnağ	(Ar.)	r.	parlaklık, göz alıcılık (hüsn i r.) 70b.9 (hüsn ü r.) 71b.3 (r.-1 cihān) 65a.1 (r.-1 gülşen) 11b.3 (r.-1 bostan) 19b.7
		r.1	5a.5, 17a.12, 17b.5
		r.1dur	39a.7
rızık	(Ar.)	r.	mec. yaşamak için gerekli şey, doygu (r. vir-) 1b.7
		r.1	1b.6
rişve	(Ar.)	r.	(< rişvet) rüşvet (r. kı1-) 38b.11
		r.sinden	36a.12
riyā	(Ar.)	r.	inandığı, düşündüğü gibi davranmama, özü sözü bir olmama huyu, iki yüzlülük <i>krş. iryā</i> (zerk 1 r.) 72b.13
rūḥ	(Ar.)	r.	dinlerin ve dinci felsefelerin insanda vücuttan ayrı bir varlık olarak kabul ettiği öz, tin (cism ü r.) 31b.3-9
rūhānī	(Ar.)	r.dür	ruhla ilgili 32b.13
rūşen 1	(Far.)	r.	belli, meydanda (r. ol-: belli olmak, belirlemek) 13a.7, 63a.11
rūşen 2	(Far.)	r.	aydın, parlak (r. ol-: aydınlanmak) 35b.6, 36a.8-11, 58b.12
rūz	(Far.)	r.	gündüz (r. 1 şeb) 23b.2, 29a.3, 69a.3
rūzigār	(Far.)	r.	zaman, devir 69a.2-9, 77b.2

-S, Ş, S-

sa'âdet	(Ar.)	mutluluk, saadet
	s.	20a.11, 25a.10, 26b.6, 30b.5-6, 34b.8, 40a.13, 66b.13, 68a.13, 82b.6, 83a.9 (baħr-ı s.) 66a.2 (genc-i s.) 79b.8 (kimyâ-ı s.: ruhun maddiyattan ayrılarak maneviyata geçmesi) 41a.7
	s.dür	61a.7
şabâh	(Ar.)	sabah, sabah vakti
	ş.	40a.13
şâbit-kâdem	(Ar.)	yerinde veya sözünde duran
	ş.	(ş. ol-) 16b.12, 59b.11
şabr	(Ar.)	dayanma, katlanma, sabır <i>krş. şabur</i>
	ş.	(ş. ı karar) 8a.2 (kanâ'at i ş.) 9a.13 (ş. ārām) 71b.8 (ş. ı ārām) 69b.11, 83b.10 (ş. ı taħammül) 71a.9 (ş. it-) 9a.6-8, 69b.12, 73a.2, 74a.9
	ş.ıla	71a.7
şabur	(Ar.)	(< şabr) dayanma, katlanma, sabır <i>krş. şabr</i>
	ş.	18b.4 (ş. eyle-) 41b.1, 68b.6, 82a.1-5 (ş. kı1-) 41b.1
	ş.dur	18b.4
şaç-	(T.)	bir şeyi ortalığa dağıtmak, dökmek
	ş.ar	(ş. oldum) 70a.2
şadâ	(Ar.)	ses, seda
	ş.	17a.6, 76a.8
şadef	(Ar.)	sedef, inci kabuğu
	ş.	17a.5, 36b.10, 75a.7, 75b.6, 79b.4
	ş.dür	65b.10, 83b.6
	ş.üfi	19b.5
	ş.i	66a.10
	ş.inde	83a.7
şâdık	(Ar.)	sadakât, içten bağlılığı olan
	ş.	(ş. ol-) 40a.7

şāf	(Ar.)	temiz, saf, halis, katkısız, karışık olmayan
	ş.	68a.10 (ş. eyle-) 69b.4 (ş. ol-) 12a.10
şafā 1	(Ar.)	safalık, berraklık
	ş.	36a.2
şafā 2	(Ar.)	gönül şenliği, kedersizlik, neşe, zevk, eğlence
	ş.	35b.7, 38a.11, 40b.11, 65a.10 (ş. eyle-) 59b.11 (ş. kıl-) 7a.12, 63a.2
	ş.ñ	15b.5
	ş.sı	23b.6
	ş.sına	42a.6
	ş.sından	70a.1, 82b.5
Şafā 3	(Ar.)	Mekke civarında bir yer olup hacılar, burası ile Merve denilen yer arasında Hz. Hacer'in gidip geliş hareketini remzederek dört defa gidip üç defa gelirler.
	Ş.yı	12b.10
şafāsuz	(Ar.+T.)	safasız, zevksiz
	ş.	44b.6
şāfi	(Ar.)	duru, temiz, katkısız, bir şeyle karışık olmayan, katkısız
	ş.	13a.9, 32a.4, 37a.8, 44a.2 (ş. kıl-) 12a.3-9 (ş. ol-) 13b.2, 20b.8, 32a.2
	ş.durur	75a.10
	ş.ye	37a.8
şağ 1	(T.)	sağlam, esen
	ş.a	67a.1
şağ 2	(T.)	sağ, sağ taraf, sol karşıtı
	ş.	7b.5, 33a.12, 33b.5, 68b.1-7
şağır	(T.)	işitme duyusundan yoksun, işitmeyen kimse, sağır
	ş.	26a.11, 27a.1
	ş.a	25b.7
şağış	(T.)	sayı, adet, miktar, hesap
	ş.	29b.4
şağır	(Ar.)	küçük, ufak
	ş.	30b.10
şağsıkan	(T.)	saksığan
	s.	21b.6

şāhib	(Ar.)	herhangi bir niteliği olan kimse, ehil ş. (ş.-i devlet: talihli, şanslı kimse) 17b.3 (ş.-i meydān) 39a.10 (ş.-i tarīk) 40a.11 (ş.-i vücūd) 31a.8 ş.i 6b.13, 8b.11, 11a.8 ş.inden 14b.8
şāhib-nażar	(Ar.)	görüŖü, düşüncesi kuvvetli olan ş. 6b.4, 8a.10 ş.dur 81b.10
şahrā	(Ar.)	kır, ova, çöl ş.ya 14a.13, 38a.8, 44a.9, 69a.13 ş.da 37a.3, 37b.7-13, 38a.10, 38b.3
sa'īd	(Ar.)	mutlu, uğurlu s. (s. ol-) 69b.5
şakın	(T.)	yapmaktan çekinin, zinhar ş. 10b.1, 14b.1-3, 20b.3-5, 24b.11, 25b.4, 65b.5-8, 72a.12
şakın-1	(T.)	herhangi bir Ŗeydan korku veya düşünce ile bir Ŗeyi yapmaktan uzak durmak, sakınmak ş.ur 84a.5
şakın-2	(T.)	esirgemek ş. 65b.4, 77b.12, 78b.5 ş.an 21b.12
sāki 1	(Ar.)	içki sunan s. 30a.1, 41b.6 s.dür 19a.3, 42a.2-8 s.nüfi 42a.1 s.ye 36b.1-7 s.si 34b.12
sāki 2	(Ar.)	insan ruhuna Allah sevgisi, Allah nuru saçan kimse s. 11a.12, s.nüfi 36a.12, 41b.12 s.miz 41b.13
sākit	(Ar.)	susan, ses çıkarmayan s. 77a.4
sakḳā	(Ar.)	su dağıtan, saka s. 79a.11
şakla-	(T.)	saklamak, gizlemek ş. 2a.9, 2b.9, 6a.9, 8a.8, 14a.12, 20b.6, 24b.12, 25a.13, 25b.3, 32a.1, 62a.10, 64a.7, 78a.2, 79a.5 ş.dılar 9b.2

		ş.ya	65b.7
		ş.rdim	13a.11
		ş.rıdım	18b.8
		ş.rıken	39b.5
		ş.yıbil-	3b.2, 68b.5
		ş.yan	70a.11
		ş.ma	18a.7, 28a.3
şaklan-	(T.)		saklanmak, gizlenmek
		ş.ıtır-	64a.8
sāl	(Far.)		yıl, sene
		s.	29a.3, 29b.4, 64b.4, 69a.2
şal- 1	(T.)		salmak, göndermek, içine salmak
		ş.adur	76a.2
şal- 2	(T.)		bırakmak
		ş.aram	9a.4
		ş.dıfı	(ayağa ş.: ayak altında bırakmak, ayak altına atmak) 31b.6
		ş.ıpdır	71b.2
		ş.ıvir-	27b.5
şalāt	(Ar.)		namaz
		ş.	24b.2, 64b.6
şālıslık	(Far.+T.)		(< şālūs) riyakârlık, ikiyüzlülük <i>krş. şālūslik</i>
		şālıslığı	72b.13
sālik	(Ar.)		bir yola giren, bir yolda giden
		s.	19b.2
şalış	(Far.)		ikiyüzlü, riyakâr <i>krş. şālūs</i>
		ş.	14a.7
salṭanat	(Ar.)		mec. bolluk ve zenginlik, gösterişli yaşayış
		s.	63b.8
şālūs	(Far.)		riyakâr, ikiyüzlü <i>krş. şālīs</i>
		ş.	32a.3, 62a.11, 64a.9
		ş.uñ	84a.6
şālūslik	(Far.+T.)		riyakârlık, ikiyüzlülük <i>krş. şālūslik</i>
		ş.	32a.4, 37b.11, 61a.3
		şālūsliğı	81a.12
		şālūsliğıfı	19b.12
Şām	(Far.)		(< Sām) Hz. Nuh'un oğlu
		Ş.	5b.11-13, 6a.13, 6b.1
		Ş.1	6a.3
		Ş.a	6a.4
		Ş.ıla	6a.1-3
şamūd	(Ar.)		az konuşan, susmuş
		ş.	(ş. ol-) 42a.4

şan-	(T.)	zannetmek, sanmak
		ş.ursın 22a.12
		ş.ur 28b.12
		ş.urlar 22b.12
		ş.asın 63b.2, 81a.5, 83a.11
		ş.ubanu 34b.4
		ş.urdum 6b.9
		ş.maduñ 28a.6
		ş.ma 31b.7
		ş.mağıl 73b.11, 31b.11
sarāy	(Far.)	(< serāy) saray
		s. 35b.11, 36a.4, 77b.7
		s.1 82b.12
şarrāf	(Ar.)	sarrafi, kuyumcu
		ş. 66a.1
		ş.a 13b.7, 40b.12
		ş.lara 25a.1
şarrāflık	(Ar.+T.)	sarraflık, kuyumculuk
		ş. 66a.10, 70b.3
şaru	(T.)	sarı, sarı renk
		ş.dur 31b.7
şat-	(T.)	bir değer karşılığında malı alıcıya vermek, satmak mec. kendinde olmayan bir şeyi var gibi göstermek, taslamak
		ş.ana 2b.11
		ş.arsın 19b.12
		ş.mağa 13b.7
		ş.mazsın 44a.2
		ş.ma 2b.11, 81a.12
		ş.mağıl 32a.4
şatıl-	(T.)	satmak işi yapılmak
		ş.an 61b.7
şataş- 1	(T.)	hoşlanılmayan bir şeyle karşılaşmak, istenmeyen bir hâle uğramak, duçar olmak, rastlamak
		ş.dım 12b.7-8-9-11
şataş- 2	(T.)	birdenbire karşılaşmak, tesadüf etmek
		ş.dım 12b.10-11
şatranc	(Far.)	(< şadrenc) iki kişi arasında oynanan bir oyun, satranç
		ş. 10b.1
şavaş	(T.)	bir şeyi ortadan kaldırmak için yapılan mücadele
		ş.dur 29b.9

		ş.im	42b.7
		ş.ıfı	29a.8
şavaş-	(T.)		savaşmak
		ş.	(ş. eyle-) 39a.4 (ş. it-) 3a.11
		ş.ıcağ	5b.12
		ş.ırken	39b.7
sāye	(Far.)		gölge
		s.m	12a.13
		s.ñ	30b.5
		s.si	75a.5, 83b.1
		s.sinde	63a.11
sāyesinde	(Far.+T.)		bir şeyden dolayı, sebebiyle, yardımıyla
		s.	12b.11
şayrı	(T.)		hasta <i>krş. şayru</i>
		ş.sın	32b.7
şayru	(T.)		hasta <i>krş. şayrı</i>
		ş.	33b.8
		ş.sın	32b.7
şayvān	(Far.)		güneşlik
		ş.	12b.1
		ş.1	3b.6
		ş.ımdur	79a.10
şayyād	(Ar.)		avcı
		ş.	17b.2
şaz	(T.)		sarı
		s.	11b.8
sāz	(Far.)		yapan, uyduran, düzen anlamında bir son ek
		s.ina	(ğāflet-s.) 38a.7
şebağ	(Ar.)		ders
		s.	(s. vir-) 59a.2
şebāt	(Ar.)		yerinde durma, kımıldama, sözünden, kararından vazgeçme
		s.	63a.7
şebeb	(Ar.)		bir şeyin olmasına veya belli bir halde bulunmasına yol açan şey, sebep
		s.	3b.10, 4a.10, 19b.3, 32b.6, 40a.3, 43b.10, 61b.8, 62b.3, 78b.7
			(s. eyle-) 65a.5 (s. ol-) 70a.4 (tertib i s.) 29b.5
		s.dür	17a.10
		s.den	2a.2, 38a.5, 77a.5, 77b.3, 78b.13
		s.dendür	16a.6
		s.i	2a.1-3, 17b.4, 24a.9, 61b.8, 71b.11

		s.inden	73a.2, 73b.6, 80b.13
		s.ile	22b.2
		s.üñ	26b.13
sebîl	(Ar.)		hayrat olarak, parasız dağıtılan su
		s.	(s. ol-) 7b.11, 63b.5, 74b.13
seccâde	(Ar.)		üzerinde namaz kılınan küçük kilim, küçük halı
		s.	9a.11, 64b.12, 72b.13
		s.yi	64b.9, 76a.5, 79a.6
secde	(Ar.)		namaz kılarken alını, el parmaklarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere getirerek alınan durum.
		s.	(s. kıl-) 44b.10, 77b.6
		s.ye	79a.12
seç-	(T.)		benzerleri arasında hoşâ gideni almak ve yararlanmak için ayırmak, seçmek
		s.er	(s. oldum) 70a.1
sefer	(Ar.)		yolculuk
		s.	67b.9
			(s. eyle-) 16a.10
saḥā	(Ar.)		cömertlik, el açıklığı
		s.	(kân-ı s.: cömertlik kaynağı) 11b.5
sekit-	(T.)		reddetmek, azarlamak, takdir etmek
		sekidür	39a.4
		s.di	68b.6
semer	(Ar.)		netice
		s.	20a.9
semi ^c	(Ar.)		işitme, duyma
		s.de	22a.8
sen	(T.)		sen, tekil ikinci kişi zamiri
		s.	2a.6-7, 2b.9-11-12, 3a.11-12-13, 3b.1-2, 4a.6, 5a.2-3-12, 6a.9, 7a.8-10, 8a.8, 8b.4, 9b.7-10, 10a.11, 10b.1-13, 11a.3, 11b.6, 12a.5-6-7, 12b.9-11, 13a.4-5-6-10-11-12-13, 13b.1-13, 14a.1-2-13, 14b.1-2-3-12-13, 16a.9-10-11, 17a.1, 18a.5, 18b.8-9, 19a.10-12, 20a.1-2, 20b.2-3-5-6, 21a.4-7-9, 21b.4-9, 22a.12, 23a.2-3-4-7-9, 24b.8-11-12-13, 25a.1-3-12-13, 25b.1-2-3-5, 26a.7-11, 26b.10, 27a.4, 28a.3-6-11-12, 28b.3, 29a.8, 30a.2-5-6-9, 30b.7-10-12-13, 31a.6-7-9-12, 31b.1-3-5-9-11, 32b.7-12-13, 33a.1-6-7, 33b.10-13, 34a.10, 35a.12-13, 36b.2-4, 37b.9, 38b.5, 40a.3-7-10-11, 41b.1, 43a.10-11-12-13, 43b.12, 44a.12, 44b.1-3-4-7-8, 59b.10, 60a.2, 60b.1, 61a.5, 61b.7-9, 62a.10-11-13, 62b.12-13, 63a.1-3, 64a.5-6-7-8-9, 64b.10-12, 65a.4, 66b.10-11-13, 67b.13,

		69a.4-5-7-8-9-10-12, 70a.4-13, 70b.10-11-12-13, 71a.2-3-7-11, 72a.1-7, 72b.1-2, 73b.11-12-13, 74a.12, 74b.9-11-12, 75a.13, 75b.2, 77b.11-12, 78a.2, 78b.3, 79b.10, 80a.1-7, 82b.8, 83b.11, 84a.3
s.em		5a.11
s.sin		13b.1, 17b.3, 30a.4, 44a.11-13, 44b.9, 44b.11, 70b.13, 71a.1, 72a.10, 72b.3
s.üñ		9b.9, 31b.5, 33a.6-11, 35a.12-13, 36b.2, 38b.1, 42b.10, 44b.13, 62b.12, 70b.1-7, 78a.2, 81b.2, 83b.12, 84a.4
s.i		4a.5, 6a.8, 7a.12, 10b.1, 14a.9, 14b.3, 17a.13, 17b.1-2-3-4, 18b.10, 20a.3, 21b.6, 22a.3, 22a.4, 27b.13, 28a.7, 30a.5, 30b.13, 31a.6-13, 31b.11, 32b.2-5-6, 33a.5, 42b.9, 43a.12, 44b.11, 63a.2, 70a.9-11, 71a.1, 72a.5
s.üfiçün		44b.9, 71a.1
s.üfile		8b.5, 9a.7, 61a.6, 70a.10, 71a.2
s.üñle		70a.12
saña		4a.10, 5a.11, 13a.4-7, 13b.3-4, 14a.12, 21a.3, 21b.3, 22a.6, 23a.8, 24a.10-11, 26a.3, 27a.1-6, 27b.8, 30b.6-11, 31b.4, 33a.3-4-12, 33b.5
s.de		2a.9, 4b.2, 11a.2, 12a.8, 14a.4-13, 17b.3, 21b.10, 25b.1, 30a.8, 30b.12, 36b.5, 44a.10-11-13, 44b.10, 63a.3, 65a.1-2-3-4-5, 70b.12, 71a.3-11, 78b.4, 80b.10
s.dedür		44b.1-7
s.den		23a.8, 30b.11, 36a.3, 39b.4, 69a.12, 70b.10, 73a.10
sencileyin	(T.)	senin gibi
s.		26b.5-11
senlik	(T.)	senlik, sana ait olan, kişilik
s.		72b.4
seng	(Far.)	taş
s.		(s.-i melâmet: birini knarken sözle atılan taş) 74a.9, 77a.9
ser	(Far.)	baş, kafa
s.		(derd-i s.) 22a.6 (derd-ü s.) 27b.1
serā	(Ar.)	toprak
ş.da		(taht-ı ş.: toprak altı) 66a.5
ser-âgâz	(Far.)	yeniden, baştan başlama
s.		80a.9
ser-be-ser	(Far.)	baştanbaşa, baş başa, büsbütün
s.		20a.13, 29b.6, 62a.13

serd	(Far.)	soğuk
ser-gerdān	(Far.)	s. (germ i s.) 76b.4-10
		başı dönen, sersem, şaşkın, perişan
		s. 72a.2, 80a.2, 82a.12
		(s. ol-) 12a.13
		(s. it-) 11a.7
serkeş	(Far.)	s.ımdur 79a.10
		dik başlı, başkaldırma, inatçı, itaatsiz
ser-māye	(Far.)	s. mi (s.ol-) 62a.9
		anamal, sermaye
		s. 3b.13, 70b.11, 71b.2, 79b.8
ser-nigūn	(Far.)	s.si 75a.5, 83b.1
		baş aşağı olmuş, ters dönmüş
sersem	(Far.)	s. (s. ol-: baş aşağı olmak) 7a.4
		(< ser-sām) sersem
		s. 69a.5
		s.e 78a.2
serserī	(Far.)	serseri, ötede beride başı boş gezen
		s. 14a.8, 24b.9, 25a.2, 43a.4
serzeniş	(Far.)	s. başa kakma, takaza
		s. 83a.10
settār	(Ar.)	s. örten, Allah
		s. (s.'el-uyüb: kusurları örten, bağışlayan Allah)
		37a.12
sev-	(T.)	sevmek, sevgi ve bağlılık duymak
		s.ersin 9a.5
		s.dügüne 20a.3
		s.en 63a.6
sevāb	(Ar.)	Allah tarafından mükâfatlandırılan hareket, sevap
		s. 30a.5, 59b.3, 73a.10
		s.dur 81a.2
sevdā	(Far.)	s. aşırı sevgiden doğan bir çeşit hastalık
		71b.12
		(s.-yı hām) 27a.9, 60a.9
		s.nuñ 82b.7
		s.yı 19b.13, 22a.5, 59b.13, 60a.9, 64b.11, 73b.7
		s.ya 12b.7, 16a.6, 19b.6, 21b.7, 24b.11, 26b.2, 71b.2
		s.da 22b.9
		(ḥayal-i s.) 19a.8, 19b.1, 23b.12
		s.sı 13b.6, 15a.6, 20a.8, 38a.5, 71a.6
		s.ları 42b.10
		s.larını 23b.7
		s.larından 66a.11

sevdāyī	(Far.)		sevdaya ait, sevdaya mensup
		s.	59a.9
sevgü	(T.)		sevgi, aşk
		s.sini	20b.4
sevin-	(T.)		sevinç duymak
		s.di	6b.8, 24a.8, 34b.9, 40b.6, 42a.3, 80b.12
seyr 1	(Ar.)		yürüme, yürüyüş, hareket, gezme, gezinme
		s.	(s. it-) 3b.8, 10b.8, 23b.10, 78a.12
seyr 2	(Ar.)		bakma, bakış
		s.ile	2b.12
seyrān	(Ar.)		gezme, gezinme
		s.	(s. it-) 5a.4
		s.1	42a.13, 70a.9
		s.um	10b.5
		s.uñ	70a.6
seyyid	(Ar.)		efendi, bey, başkan, baş
		s.	20b.4
şı-	(T.)		gereğini yapmamak, bertaraf etmek, reddetmek, hiçe saymak, kabul etmemek
		ş.yıban	62a.9
şiddik	(Ar.)		(< şiddik) pek doğru, sözünün eri
		ş.	8b.12
şidk 1	(Ar.)		doğruluk, gerçeklik <i>krş. şidk</i>
		ş.ila	5a.3, 59a.11, 63a.12, 63b.6, 65b.8, 66b.8, 68a.1
		ş.uñ	63a.2
		ş.1	63a.8
		ş.inı	68b.11
şidk 2	(Ar.)		iç, yürek temizliği
		ş.ila	65a.5
şidik	(Ar.)		(< şidk) doğruluk, gerçeklik <i>krş. şidk-1</i>
		ş.	66b.1
şifat 1	(Ar.)		suret, şekil, varlık, kılık
		ş.	21a.1, 31b.2, 35a.4, 36a.10, 41b.10, 43b.11, 44a.4, 59b.9, 62b.7, 65a.12, 74b.1-7, 77b.9 (süret-i ş.) 64a.2
		ş.da	21a.1
		ş.dan	78b.9
		ş.1	15b.3, 17b.6, 19b.8
		ş.idur	80a.3
		ş.ları	24a.4
		ş.lar	59b.8, 62a.6

şifâat 2	(Ar.)	gibi
	ş.	26b.9, 38a.8, 75b.1
	ş.dur	80b.7
şîg-	(T.)	bir kaba, bir yere bütünüyle girebilmek veya içinden geçebilmek
	ş.sın	73b.9
	ş.am	12b.3
	ş.a	12b.3
	ş.maz	18a.13, 19b.8, 34b.4-5-11
	ş.maya	28a.2, 80a.10
şîğın	(T.)	yabanî geyik
	ş.da	25b.10
şın-	(T.)	kırılmak, parçalanmak
	ş.dı	7a.4
	ş.difîisa	45a.8
şifâaru	(T.)	akran, emsal
	s.fî	32b.3
sır	(Ar.)	(< sırr) gizli tutulan, kimseye söylenmeyen şey <i>krş. sırr</i>
	s.	4b.10, 9a.1, 11b.14, 20b.10, 30b.10, 31a.10, 79b.3
	(s.eyle-)	2b.6
	s.dur	3b.11, 83a.6-12, 83b.7
sırr	(Ar.)	gizli tutulan, kimseye söylenmeyen şey, sırr <i>krş. sırr</i>
	s.	(s.-ı âdemî) 15a.1-7
		(s.-ı a'lä: büyük sırr) 2b.11
		(s.-ı ebed) 14a.4, 30b.12, 30b.12, 34a.4, 44b.10
		(s.-ı enelḥaḳ) 6a.9, 76a.8
		(s.-ı ezel) 65a.3
		(s.-ı göñül) 71b.12
		(s.-ı ḥāl) 6a.2
		(s.-ı nihān) 65a.4
		(s.-ı tevḥîd) 74a.2
	s.am	78b.8
	s.dur	2a.13
	s.ı	24b.8, 26a.2-8, 66a.13, 72a.12, 73b.9, 80b.11, 82b.7
	s.a	8a.7, 82a.11
	s.im	(s.ol-) 34b.7
	s.imı	12b.8, 14b.2, 20a.1, 33a.13, 77a.10
	(s.şakla-)	13a.11
	s.in	8b.12, 10a.12, 71a.7, 78a.6
	s.inı	2b.10, 14a.7, 20b.2-6, 24b.13, 25b.1, 64a.5-7, 68a.12, 77b.11-12-13, 78b.5, 79a.5

			(s. şakla-) 3b.2, 14a.12, 25a.13
şirāṭ	(Ar.)	s.ina	66a.13
		ş.	yol (ş.-ı müstakim: sırat köprüsü, üstünden geçip Cennet'e gitmek üzere Cehennem'in üzerine kurulacak olan çok dar ve güç geçilir köprü, Hakk yol) 67b.5
sīl	(Ar.)		(< seyl) sürekli yağmurlardan veya eriyen karlardan oluşan, geçtiği yerlere zarar veren taşkın su, sel
sil-	(T.)	s.e	2b.8
			silme
		s.diler	8b.12
		s.gil	5b.4
		s.	5b.5, 21b.4
		s.e	71b.10
sīl-āb	(Ar.+Far.)	s.iben	61a.10
		s.ebilseñ	30b.7
silsile	(Ar.)		sel suyu
		s.	(s. it-) 3a.12 art arda gelen şeylerin meydana getirdiği sıra
sīm	(Far.)	s.	65a.6, 70a.12, 74b.6
		s.dür	21b.1, 28b.11, 70a.12
sīmurg	(Far.)		gümüş
		s.	(s. ü zer) 22b.6
sīne	(Far.)		anka kuşu, masal kuşu
		s.ıla	68a.10
sirke	(Far.)		yürek, kalp
		s.sinde	66b.9
sitāre	(Far.)		salata ve yemeklere ekşilik vermek için kullanılan üzüm suyu
		s.ye	25a.9
siz	(T.)		yıldız
		s.	41a.3
		s.ñ	32b.8
siz-	(T.)		çokluk ikinci kişi zamiri
		s.	24b.4
şoḥbet	(Ar.)	s.e	62a.6, 80a.4
		s.er	sezmek, bir şeylerin farkına varmak (s. oldum) 70b.4
şoḥbet	(Ar.)	ş.	görüşüp konuşma, arkadaşlık
		ş.dür	(ş. it-: konuşmak, söyleşmek) 35a.2
		ş.de	34b.12
		ş.üñi	37a.6
		ş.i	78b.5 43a.3, 81b.9-12

		ş.inüfi	59b.4
		ş.ümüz	42a.2-8
şol	(T.)		sol, sol taraf, sağ karşıtı
		ş.	7b.5, 68b.1-7
şoñra	(T.)		daha ileri bir zamanda, müteakiben
		ş.	9a.3-9, 22a.13, 27a.5, 36b.4
		ş.ğı	27b.4
şor-	(T.)		birine soru yönelterek herhangi bir konuda ondan bilgi istemek, sual etmek
		ş.arsın	26a.7, 44a.9
		ş.arlar	25a.4
		ş.mış	60a.4
		ş.	6b.6, 13a.4, 14a.3, 15a.8, 23a.3, 32b.11, 34a.6, 59b.10, 60a.2, 66a.13, 69a.12, 75b.2, 80b.3
		ş.ğıl	14b.12
		ş.uñ	8a.9, 17a.9, 24b.4, 80a.4
		ş.sañ	41a.11, 82b.2
		ş.sa	60a.6-7
		ş.asın	37a.3, 43b.5
		ş.a	60a.7, 61a.1, 66a.1
		ş.aridüfi	43a.13
		ş.arsañ	14a.3
		ş.agel-	28a.7
		ş.maz	79b.12
		ş.ma	14b.13, 32b.11, 59a.9, 73b.6
şovu-	(T.)		soğumak
		ş.cağ	27b.8
şovuk	(T.)		soğuk, ısısı düşük olan, sıcak karşıtı
		ş.	27b.6
şoymaç	(T.)		soyulmuş, çıplak
		şoymacum	35b.13
söyle-	(T.)		düşündüğünü veya bildiğini sözle anlatmak, demek, söylemek
		s.rem	27a.6
		s.r	10b.3, 14a.8-10, 24b.13, 59a.1, 75b.9, 77a.6, 77b.5
		s.miş	36b.12
		s.düm	10a.1, 13b.4, 77a.3
		s.di	5a.7, 6b.12, 9b.5, 45a.2, 73a.12, 75b.7, 76b.11
		s.yeyin	8b.7, 13b.8
		s.yin	76b.7
		s.	2a.6, 3b.13, 4a.12-13, 4b.1-2-3, 9b.8, 14a.11, 14b.4, 18b.5-11, 19a.12, 21b.8, 24b.13, 26a.5-7, 26b.12, 27a.5-6, 28a.7, 34a.4, 69b.2-5,

		72a.9, 72b.5, 73a.8, 73b.12, 78a.7, 80b.10, 84a.2
	s.gil	27a.1
	s.se	43a.2, 64b.1, 81b.8
	s.yem	5a.11
	s.yesin	13a.6
	s.ye	5b.7, 60b.11
	s.yeler	28a.1
	s.yicek	81b.8
	s.meyecek	26a.1
	s.r	(s. ol-) 58b.12-13, 60a.12, 60b.5
	s.yen	13b.11, 70b.8
	s.riseñ	4b.3, 9b.8, 69b.5, 79a.7
	s.mek	22a.4, 25b.6-7, 29b.3
	s.me	4a.13, 4b.1, 24b.8, 26a.1, 26a.2, 26a.8, 43b.13, 69b.4, 74a.3
söylen-	(T.)	söylemek işi yapılmak, denilmek
	s.di	2a.11, 6a.4
	s.e	61b.5-11
	s.en	19b.3, 66a.3
	s.ürdi	7b.2
söz	(T.)	söz, laf, lakırdı
	s.	4b.1, 5b.1, 9b.8, 10a.2, 13a.1, 14a.10-11-12, 20b.5, 24a.1, 29b.1, 60b.5, 72a.4 (s.-i bismillāh) 1b.2
	s.içün	29a.9, 69a.7, 74a.8
	s.ile	6a.9, 65a.3
	s.üfi	8a.11, 13a.3, 69b.5
	s.i	1b.1, 4a.13, 13a.1, 14a.8-10, 15a.8, 58b.12, 60a.12, 61b.13, 65b.12, 68a.8, 69a.11, 69b.4, 70b.8, 72a.4, 75a.2, 76b.9, 80a.6, 81a.8, 81b.4, 82a.5
	s.e	72a.1, 80b.5
	s.den	8b.9, 14a.11, 59a.2, 73a.9
	s.üm	32a.10, 77a.5
	s.ümi	8a.12, 11a.3, 12b.13, 70b.6
	s.ümden	12b.6-12
	s.üfi	69b.2, 73b.12
	s.i	29a.9
	s.in	45a.2
	s.ini	59b.7
	s.üni	13b.4, 60b.11, 82a.2
	s.ine	8a.11, 10a.6
	s.inden	74b.12
	s.leri	24a.6-12, 44b.3, 62a.3, 64b.1, 74a.6, 81b.2
	s.lere	9b.1, 16b.6

şu	(T.)	su
		ş. 2b.3-4, 5a.9, 18a.11, 40b.3, 72a.1, 79b.6
		ş.dur 27b.6
		ş.yı 67a.8, 67b.1
		ş.ya 75a.3
		ş.da 79a.11
		ş.dan 4a.4, 67b.13
		ş.yıladur 67a.8, 67b.1
		ş.yını 38a.13
		ş.yunu 18b.6, 41b.4
su'āl	(Ar.)	sorma, sorulma, soru
		s. 10a.7
		s.de 83a.5
şubḥ	(Ar.)	sabah, sabah vakti
		ş. 3a.1, 21b.2, 64b.4, 76b.12
şuç	(T.)	hata, kabahat
		ş.um 33b.1
şūd	(Far.)	kar, kazanç, fayda
		ş. 9b.11, 79b.8, 84a.4
		ş.1 38b.10
şūfi	(Ar.)	tasavvuf ehli
		ş. 32b.3, 36b.3, 75b.1
şulan-	(T.)	(göz için) yaşarmak
		ş.dı 75b.3
sultān	(Ar.)	padişah, sultan
		s. 3b.6, 11b.10, 12a.2, 16a.4, 18a.1, 30a.7-9, 39a.1, 39b.12, 40a.6-12, 42b.3-12, 43b.9, 65b.13, 72a.2, 83b.4-5
		(s. it-) 8b.1
		s.ıdum 63b.6
		s.ıdı 41b.13
		s.ıdur 19a.4
		s.ısa 45b.3
		s.ufi 39b.10, 65b.11-12, 70b.13, 71a.1
		s.1 11a.9, 20a.5, 29a.2, 34b.3, 39b.13, 41a.4, 42a.13, 66a.1, 70a.13, 73a.11, 75b.13
		s.a 41a.5
		s.dan 21a.4-9-10
		s.ıla 20b.10, 21a.11, 62b.8, 70a.5
		s.ıladur 21a.10
		s.ımuz 11b.1-7
şun-	(T.)	bir büyüğe ya da nezaket gereğince bir kimseye bir şeyi vermek, yollamak, göndermek, takdim etmek
		ş.dı 33b.4

şunul-	(T.)		sunmak işine konu olmak
		ş.dı	21a.8, 24a.10
şūr	(Ar.)		şehrin etrafına çekilen yüksek duvar, kale, hisar
		ş.	19b.9
şūrāt	(Ar.)		biçim, şekil <i>krş.</i> <i>şūrēt</i>
		ş.	3a.7
şūret	(Ar.)		biçim, kılık <i>krş.</i> <i>şūrāt</i>
		ş.	3a.8, 10b.8, 21b.1, 22a.3, 29a.11, 29b.5, 41a.6-12, 41b.5, 45a.13, 63a.7, 70a.7-8, 73a.6, 80a.12
			(nakş-ı ş.) 23a.4, 29a.11
			(ş.-i ādem) 69a.8
			(ş.-i bī-cān) 16a.5
			(ş.-i şıfat) 64a.2
		ş.sin	71a.11
		ş.dür	16a.3, 63a.5, 80b.7, 83b.3-5
		ş.üñ	18a.2-8, 30b.9
		ş.i	15a.11
		ş.e	15b.1, 18a.1-2-8, 27b.2, 63a.6-8, 79b.6
		ş.de	19a.8, 19b.1, 21a.2, 71b.1, 82a.7
			(nakş-ı ş.) 22b.1
		ş.den	78b.9
		ş.i	3a.1, 15b.2, 16a.1, 21b.1, 44b.12, 73b.13, 80a.2, 80b.7
		ş.in	45a.1
		ş.ler	40b.8, 69a.1
şūretā	(Ar.)		görünüşe göre, görünüşte
		ş.	65b.11, 73b.1
şūretlü	(Ar.+T.)		biçimli, kılıklı
		ş.	80a.13
şusuz	(T.)		suyu olmayan, suyu bulunmayan
		ş.	38a.1, 75a.3, 75b.3
sücūd	(Ar.)		secde etme
		s.	(s. eyle-) 23a.1-2, 37b.10
			(s. kı1-) 30b.6
sükūn	(Ar.)		hareketsizlik, sakin
		s.	3b.5
Süleymān	(Ar.)		Hız. Süleyman
		S.	77a.1
		S.a	25a.12, 25b.5
		S.am	78b.11
sünbüle	(Ar.)		başak burcu
		s.	10a.9, 10b.2

sünnet	(Ar.)		Hz. Muhammed' in sözleri, işleri ve tasvibleri
		s.	7a.7-13
sür- 1	(T.)		izlemek, devam etmek
		s.er	37a.1
sür- 2	(T.)		uzaklaştırmak, kovmak, gidermek
		s. di	40a.13
süst	(Far.)		gevşek, mec. tembel
		s.	33a.1
süvār	(Far.)		ata binmiş, binici
		s.	22a.1
		s.dur	73a.3, 81a.4, 81b.6
süz-	(T.)		bir sıvıyı, içindeki katı maddelerden ayırmak
			için bez veya delikli bir kaptan geçirmek
		s.er	(s. oldum) 70b.5

-Ş-

şād	(Far.)	sevinçli <i>krş. şāz</i>
	§.	(ş. ol-) 12b.4, 34b.9
şāh	(Far.)	padişah, hükümdar
	§.	19a.6, 71a.2, 80b.2
	§.1	21a.2, 31b.11, 76b.11, 80b.9
	§.1la	76a.1-7
şāhid	(Ar.)	tanık, şahit
	§.	(ş.-i ğayb) 19b.9, 65a.4
şākir	(Ar.)	şükreden, gördüğü iyiliğe karşı dua eden
	§.	(şükr i ş. ol-) 76b.8
	§.dür	36a.13
şām	(Far.)	akşam
	§.	(şubḥ u ş.) 3a.1, 21b.2, 64b.4, 76b.12
şār	(Far.)	şehir, il
	§.	9a.7, 29a.2
	§.a	32a.11, 62a.11, 66b.11
	§.da	62a.10, 77a.10
	§.dağı	61a.6
şarāb	(Ar.)	şarap
	§.ın	37a.7
	§.ından	27a.8, 27b.1
şart	(Ar.)	şart, koşul
	§.	(ş.-i edeb) 9b.2
		(ş.-i kanūn) 66b.4
	§.dur	9a.2, 15b.13
	§.1	66b.7
	§.ını	66b.2
şāz	(Far.)	sevinçli <i>krş. şād</i>
	§.	(ş. ol-) 19b.13, 20a.3, 74a.8
	§.1	(ş. kıl-) 80b.12
şazılık	(Far.+T.)	sevinçli, mutlu
	§.	76b.3
	§.dan	71a.2
	şazılığını	77b.11
şāzımān	(Far.)	(< şād-mān) sevinçli <i>krş. şāzumān</i>
	§. dur	15a.5, 24a.8
şāzumān	(Far.)	(< şād-mān) sevinçli <i>krş. şāzumān</i>
	§.	(ş. ol-) 40b.6
şeb	(Far.)	gece
	§.	(rüz 1 ş.) 23b.2, 29a.3, 69a.3

şefîc	(Ar.)		şefaât eden, bir suçun bağışlanması için aracılık eden
şehbâz	(Far.)	ş.	(ş. ol-) 7a.6
		ş.	yiğit, şanlı, gösterişli
		ş.uffı	25a.1
		ş.1	45b.12
şehîd	(Ar.)		45b.12
			din veya yüksek bir ülkü uğrunda ölen kimse, savaşta ölen
şehr	(Far.)	ş.	(ş. ol-) 42a.5
		ş.i	şehir, kent, il
şek	(Ar.)		61b.12
			(< şekk) şüphe, zan, tereddüt
şeker	(Far.)	ş.	75a.13
		ş.	şeker <i>krş. şekker</i>
		ş.üfı	43a.12, 76a.11, 84a.1-7
şeker-bâr	(Far.)		8a.9
			şeker yağdıran, etrafa şeker saçarcasına tatlı
şekil	(Ar.)	ş.	25b.10
			şekil, biçim <i>krş. şekl</i>
şekker	(Far.)	ş.	(mecnûn-ş.: Mecnun gibi) 8a.2
		ş.	şeker <i>krş. şeker</i>
		ş.e	25b.8, 70b.6, 77a.5
şekl	(Ar.)		41a.7
		ş.i	şekil, biçim, kılık <i>krş. şekil</i>
		ş.i	9a.5
			3a.2, 16a.1-2-5, 26b.3, 60b.10
şemc	(Ar.)		mum
		ş.	11b.4, 36a.2
şerbet 1	(Ar.)		(ş.-i delil) 7b.13, 63b.2
		ş.i	şerbet, içilecek tatlı şey
şerbet 2	(Ar.)		25b.3
		ş.i	bardakla müşhil olarak içilen ilaç
şeref	(Ar.)		33a.4
			büyüklik, ululuk
şerh	(Ar.)	ş.	(ş. al-) 17a.5
		ş.	açık anlatma, açıklama
			(ş. eyle-) 6b.12, 10a.1
			(ş. it-) 8a.10
şeri'at	(Ar.)		(ş. i beyân eyle-) 7b.1
			âyet, hadis ve icmâ-i ümmet esaslarına dayanan din kaideleri
şerîf	(Ar.)	ş.	66b.2-4-7
		ş.	şerefli, mübarek, kutsal
			59a.3, 73b.6

şerîk	(Ar.)	ortak ş. 18b.12, 66b.9, 72a.7 ş.im 78a.9 ş.i 1b.4
şerm	(Far.)	utanma ş. (ş. ol-) 62a.4 (ş. i edeb) 61b.10
şey'	(Ar.)	(< şey') şey, nesne ş. 3b.6, 4b.7, 41a.4-8, 65a.9, 67b.10, 74b.6, 75b.6, 76a.13 ş.üñ 30b.7, 62b.9, 65b.3-9, 75b.9, 77b.10, 78a.3 ş.e 3b.12, 30a.9 ş.de 17a.6 ş.den 4b.12, 5a.6, 74a.1
şeyâtin	(Ar.)	şeytanlar ş. 68a.5
şeydâ	(Far.)	aşktan aklını yitirmiş ş. 11b.11 (ş. kıl-) 39b.5, 66b.11
şeytân	(Ar.)	şeytan, iblis ş. 20a.12, 31b.13, 32a.1, 65b.7, 73b.13 ş.a 59a.2
şikest	(Far.)	kırma, kırılmış, kırık ş. (ş. kıl-) 8b.2
şimdi	(T.)	şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda <i>krş. şimdi</i> ş. 21b.5, 26a.12, 33a.3, 34b.6, 37b.11, 43a.13, 73a.12-13
şindi	(T.)	şu anda, içinde bulunduğumuz zamanda <i>krş. şimdi</i> ş. 21b.11, 27a.4, 76a.5
şîr	(Far.)	aslan ş. 9a.6, 79a.11
şîrin 1	(Far.)	(< şîrin) sevimli, cana yakın, sempatik ş. (ş. eyle-) 7a.11
şîrin 2	(Far.)	(< şîrin) tatlı ş. (ş. ol-) 77a.5
şiş	(Far.)	(< şeş) altı ş. 14b.6, 16b.5, 28b.8, 35a.4, 65b.2, 68b.13
şîşe	(Far.)	şişe, sırça ş.sin 44a.3, 72a.11
Şît	(Ar.)	Şît Aleyhisselam Ş. 5b.2-3-9, 6a.5 Ş.e 6a.6-12 Ş.ile 6a.1-5

şol 1	(T.)		şu, o, işaret zamiri
		ş.	11b.3-5, 19a.3-4, 61b.3
şol 2	(T.)		şu, o, işaret sıfatı
		ş.	4b.2-3, 11b.2-3-4-5, 22b.1, 38b.9-10-11-12-13, 39a.6-7-8-9, 41b.6, 64b.2
şöhret	(Ar.)		(< şuhret) herkesçe bilinme, tanınma durumu, şöhret, ün
		ş.	22b.9
şöyle	(T.)		şunun gibi, şuna benzer
		ş.	3b.5, 6b.8-10, 7a.1, 9a.2, 11a.1, 14a.6, 15b.11-13, 16a.3-5, 21a.3, 22a.3, 22b.6-11-12-13, 23a.6, 26a.13, 26b.3-4, 28b.12, 29b.9, 30a.7-12, 30b.8-9, 32a.2, 33b.8-12, 43b.7, 44a.2, 60b.7, 62a.7, 62b.10, 63a.12, 63b.2, 64a.2, 68a.10, 70a.5, 72a.2, 73b.7-9, 74a.5-11, 75a.8-10, 80a.1, 81a.5, 82b.12
şuğl	(Ar.)		iş, uğraşılacak, meşgul olacak yer, dert, gaile
		ş.	44a.7
şūh	(Far.)		neşeli, şen, oynak (kadın)
		ş.1la	9a.5
şu'le	(Ar.)		alev, ateş alevi; güneş ışığı
		ş.	(ş.-i imān) 11a.2
		ş.si	15a.6, 20a.7, 34a.13
şūrīde	(Far.)		karişık, perişan
		ş.	(ş. kıl-: perişan etmek) 39b.7
			(ş. ol-: karişmak, karmakarişık olmak) 22a.8
şūkr	(Ar.)		görülen iyiliğe karşı gösterilen memnunluk, minnettarlık <i>krş. şükür</i>
		ş.	(ş. ü imān) 66a.9
			(ş. i şākir ol-) 76b.8
		ş.üfi	63a.3
şükür	(Ar.)		(< şük) görülen iyiliğe karşı gösterilen memnunluk, minnettarlık <i>krş. şük</i>
		ş.	82b.7
			(ş. eyle-) 82a.1

-T, Ṭ

ta ^ʿ accüb	(Ar.)	şaşma, şaşırma, şaşakalma
		t.dür 82a.10
tā	(Far.)	ta, ta ki, kadar, dek, değin
		t. 5b.7, 8b.8, 9b.8, 21a.2-3, 21b.3-4, 25a.12, 25b.5, 31b.13, 33a.5, 38b.6, 40a.8-10, 44a.6, 60b.1-9-12, 61a.2-4-8, 68a.1, 69a.13, 69b.5, 76b.11, 79b.10
ṭā ^ʿ at	(Ar.)	Allah'ın emirlerini yerine getirme, ibadet
		ṭ. 22b.4, 71a.8, 81a.12
		(ṭ. kı1-) 14a.9
		ṭ.1 18b.7
		ṭ.im 26b.10, 38b.2
		ṭ.um 12b.8
		ṭ.ıfı 32b.4
		ṭ.uñ 19a.10-13, 36b.4
		ṭ.uñı 37b.9
		ṭ.i 20b.11
		ṭ.in 40b.6
tābi ^ʿ	(Ar.)	(< tābî) bağlı
		t. (t. ol-: birinin kontrolü altına girmek, bir şeye veya bir kimseye bağlı olmak) 67b.5
ṭabīb	(Ar.)	doktor, hekim
		ṭ. 33a.3
		(ṭ. ol-) 37b.10
		ṭ.em 78a.8
		ṭ.e 27b.9
ṭabl	(Ar.)	davul
		ṭ. (ṭ.-1 beşâret) 20a.10
		(ṭ.-1 meâmet) 18b.7, 21b.12, 32a.11, 69b.13, 76a.3
ṭabşur-	(T.)	teslim etmek, tevdi etmek, emanet etmek <i>krş.</i>
		<i>ṭapşır-</i>
		ṭ.a 61a.9
tācir	(Ar.)	ticaretle uğraşan, tüccar
		t. 25a.6
ṭağ	(T.)	dağ
		ṭ. 67b.11, 68a.4, 76b.1
		ṭ.1 30a.13
ṭağıl-	(T.)	mec. etkisi, gücü azalmak
		ṭ.dı 32a.8

tağla-	(T.)		mec. acısı yüreğine işlemek
		ṭ.mıṣ	22a.3
tağlık	(Far.+T.)		yaralı
		t.	30b.1
taḥammül	(Ar.)		dayanma, katlanma
		t.	(t. it-) 9b.1
taḥsîn	(Ar.)		güzel bulup takdir etme, beğenip alkışlama
		t.	(t. it-) 81b.8
taḥt	(Ar.)		alt, aşağı
		t.	(t.-ı şerâ: toprağın altı) 66a.5
tāk	(Ar.)		bina kemeri
		ṭ.	15a.4, 27a.11
taḳ-	(T.)		bir şeyi başka bir yere uygun bir biçimde tutturmak, iliştiirmek, geçirmek
		ṭ.ma	25b.9
tākāt	(Ar.)		güç, kuvvet
		ṭ.im	9a.6
takḍir	(Ar.)		ezelde Allah'ın olmasını istediği şeyler
		t.	18a.4, 61a.7
			(bār-ı t.: Allah'ın takdiri) 80b.4
		t.de	18a.4
taḳvā	(Ar.)		Allah'tan korkma, Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma
		t.	7a.7-13
ṭal-	(T.)		suyun içine bütünüyle ve hızla girmek
		ṭ.ıban	82b.4
		ṭ.duḥṣa	27b.12
ṭaleb	(Ar.)		isteme, istek
		ṭ.	(ṭ. eyle-) 67b.12-13, 68a.1-2-3
			(ṭ. kı1-) 9b.11, 15a.13, 62b.13
		ṭ.ile	71b.10
tālīc	(Ar.)		talih, kısmet, kader, baht
		ṭ.	18a.12
		ṭ.dür	10b.4, 20a.12
		ṭ.im	12b.11, 80b.12
		ṭ.ifı	32b.8
tālīb	(Ar.)		isteyen, istekli
		ṭ.	5a.12, 14b.5, 21b.3, 30a.2, 34b.3, 38b.7, 44a.6, 44b.11, 59b.1, 69a.4-10, 72a.1
			(ṭ. ol-) 37b.12, 70b.6
		ṭ.dür	17b.7
		ṭ.üñ	73a.8
		ṭ.e	78a.7

ṭama‘	(Ar.)		doymazlık, çok isteme, açgözlülük
		ṭ.	53a.9
tamām	(Ar.)		tamam, bütün, tüm, eksiksiz
		t.	3a.1, 4b.6-13, 6b.1, 7b.7, 20a.6, 20b.12, 22a.9, 27b.7, 33b.10, 38a.6, 40b.5, 42b.3, 60a.9, 61a.2-8, 68a.12, 74a.13, 76b.3
		(t. ol-)	2a.11, 3a.7-8-10, 19b.10, 27a.3
		t.dur	41b.8
ṭamu	(Soğ.)		cehennem
		ṭ.	40b.5, 64b.7-13
ṭaḥ	(T.)		hayret, şaşırma
		ṭ. mı	(ṭ. tut-: şaşırma, hayrete düşmek) 26a.6
		ṭ.a	(ṭ. kal-) 68a.1
ṭa‘ne	(Ar.)		sövme, zemmetme, çekiştirme, yerme
		ṭ.	72b.1
		(ṭ. ur-: ayıplamak)	32a.5, 44b.3, 73a.2, 74b.12
ṭanı-	(T.)		tanımak
		t.ram	42b.9
		t.r	(t. ol-) 70b.5
		t.dı	42b.1-3
		t.	17a.13
		t.ya	12a.7
		t.yan	17a.13
		t.maz	74b.13
ṭanıṣ-	(T.)		danışmak, fikir almak
		ṭ.a	60a.5
		ṭ.ıp	26a.5
ṭanıṣık	(T.)		istişare, danışma
		ṭ.	(ṭ. it-) 5b.10
ṭaḥla	(T.)		sabah, sabahleyin
		ṭ.	18a.6
		ṭ.ya	(ṭ. koy-: yarına bırakmak, sabaha bırakmak)
			18a.6
Taḥıri	(T.)		Allah, Tanrı
		T.	4a.6, 14a.9, 20b.5, 37a.12, 66b.9
		T.nuḥi	4a.3, 62b.4
		T.yı	9a.12, 22a.13
		T.ya	18a.5
		T.dan	14a.10
ṭanuḥ	(T.)		gördüğünü ve bildiğini anlatan, bilgi veren kimse, şahit
		ṭ.	10a.6
		(ṭ. ol-)	41a.9
ṭap- 1	(T.)		itaat etmek, tâbi olmak, boyun eğmek, bağlanmak

		ṭ.dılar	6a.6-12	
		ṭ.mağa	6a.11	
ṭapşır-	(T.)		teslim etmek, tevdi etmek, emanet etmek <i>krş.</i> <i>ṭapşur</i>	
		ṭ.dıfısa	16b.13	
tārāc	(Far.)	t.	yağma, çapul, talan 62a.12	
			(t. it-: yağmalamak) 3a.13	
ṭaraf	(Ar.)	ṭ.	yön, yan, doğrultu 36b.10	
		ṭ.a	35b.13	
ṭarḥ	(Ar.)	ṭ.	atma, koma, bırakma (ṭ. eyle-) 75a.2	
ta‘rif	(Ar.)	t.	etrafıyla anlatma, anlatılma, etrafıyla bildirme (t. eyle-) 22a.4	
ṭarīk	(Ar.)		yol	
		ṭ.	(ṣāhib-i ṭ.) 40a.11	
ṭarīkat	(Ar.)		Allah’a ulaşmak arzusuyla tutulan yol	
		ṭ.	66b.2-8	
		ṭ.dan	66b.7	
tarrār	(Ar.)	ṭ.ı	yankesici 13b.10	
		ṭ.a	5a.2	
ṭaş 1	(T.)	ṭ.	dış 76a.1-7	
		ṭ.ra	14b.2, 17a.9, 72a.11	
		ṭ.ı	62a.2	
ṭaş 2	(T.)	ṭ.	taş 3a.12, 26a.4, 67b.7, 76b.1	
		ṭ.a	25a.10 (ṭ. çal-) 72a.11 (ṭ. mı çal-) 4a.13	
		ṭ.in	72b.1, 78b.2	
ṭaş-	(T.)		taşmak, kabarma sonucu taşmak <i>krş.</i> daş-	
		ṭ.ıcak	31a.8	
		ṭ.ma	16a.9	
Tat	(T.)		Hazar Denizi kıyısında İran Azerbaycan’ı sınırında yaşayan, İran soyundan olan bir topluluğun adı	
		T.	29a.11	
ṭavāf	(Ar.)	ṭ.	etrafını dolaşma (ṭ. it-) 12b.10	
ṭāvus	(Ar.)		tavus kuşu	
		ṭ.isefi	5a.4	

ṭayan-	(T.)		güvenmek, itimat etmek
		ṭ.mış	23a.12
tāze	(Far.)		taze, körpe, sulu, yaş
		t.	19b.7, 76a.10
tecellī	(Ar.)		görünme, belirme
		t.sinden	35a.8, 35b.1
tecrīd	(Ar.)		tas. her şeyden el ayak çekip Allah'a yönelme
		t.	(terk i t.) 9a.11
tedbīr	(Ar.)		bir şeyi temin edecek veya önleyecek yol, çare
		t.	18a.4, 78b.10, 82a.11
			(t. it-) 18a.4
teferruḥ	(Ar.)		ferahlama, içi açılma
		t.	(t. eyle-) 39a.4
teferriic	(Ar.)		gezinti
		t.	(t. eyle-: gezinmek) 13b.8
tefsīr	(Ar.)		yorum
		t.i	35b.10
tekebbür	(Ar.)		kibir gösterme, büyüklük satma
		t.	80a.10
tekye	(Ar.)		dayanma, güvenme
		t.	(t. kı1-) 23a.12
tek	(T.)		sadece, yalnız; önüne getirildiği cümleye istek
			ve özlem anlamı katar
		t.	14b.2, 76a.8, 80a.12
telkīn	(Ar.)		öğretmek, aşlamak
		t.	(t. it-) 4a.2
temāšā	(Far.)		seyretme, hoşlanarak bakma
		t.	21a.9
			(t. kı1-) 44b.4
temīz	(Ar.)		(< temyīz) özenle yapılmış, yanlış olmayan
		t.	3a.4, 17b.9, 31a.11
			(t. eyle-) 7b.6
			(t. ol-) 7b.6, 75a.12
			(t. it-) 6b.13, 7b.3
			(ehl-i t.) 8a.12, 15a.9
		t.i	7b.4
		t.üfi	(ehl-i t.) 15a.9
		t.e	(ehl-i t.) 15a.8
ten	(Far.)		vücut, ten
		t.	18b.5-11, 29b.2, 31b.1, 45b.4, 65a.6-7, 67a.8,
			67b.1, 70b.1-7, 71b.4, 73a.6, 74b.4, 76a.12,
			76b.1, 82b.3-9
		t.em	13b.10, 78a.7
		t.idük	41b.13
		t.üfi	18b.3, 19a.1
		t.i	42b.2, 63b.1-7, 70a.4-13

		t.e	18b.2, 45b.3
		t.ümde	78a.7
		t.üñ	70a.6-7
		t.i	16b.2, 59a.4-12, 62a.2
tenhā	(Far.)		yalnız, tek
		t.yam	78a.11
		t.yiken	70a.5
tennūre	(Ar.)		geniş eteklik
		t.	4a.1
ter	(Far.)		yaş, ıslak, rutubetli
		t.	67b.3
terāne	(Far.)		nağme, ahenk, makam
		t.	43a.6
		t.sin	36b.6
terbiyet	(Far.)		eğitim, terbiye
		t.	(t. it-) 33a.5
tercümān	(Ar.)		(< tercemān) çevirici, dilmaç
		t.	(t. ol-) 40b.10
terk	(Ar.)		bırakma, koyuverme, salıverme
		t.	(t. eyle-) 13a.6, 15b.5-7-9, 18b.10, 19a.13, 28b.5-10, 30a.5, 32a.3, 44b.6
			(t. it-) 8a.1, 18a.5, 19b.13, 23a.1, 23b.7, 26a.3, 29a.5-6-7-8-9, 30b.4, 65b.6, 73b.7, 74a.6
			(t. i tecrid) 9a.11
		t.imi	(t. ur-) 8b.1
		t.in	(t. ur-: vazgeçme, terk etme) 8b.2
		t.ini	9b.3
tersā	(Far.)		Hristiyan
		t.	64b.5-13, 66a.9
		t.ya	24b.12, 59b.5
tertib	(Ar.)		sıra, dizi, düzen
		t.	69a.2, 72b.11
			(tertib ol-) 73a.6
			(t. i sebep) 29b.5
		t.ile	4b.8
		t.ine	63a.7
		t.leri	35a.3, 64b.3
tesbīh 1	(Ar.)		sūbhānallah kelimesini söyleyerek Allah'a tazim etme
		t.	32a.7, 44a.1, 62b.12, 64b.6-12, 79b.2
			(t. it-) 75b.1, 79b.1
		t.i	41b.2
		t.imi	32a.8
		t.üñ	32b.4
		t.i	83b.9
		t.in	26b.5-11

tesbîh 2	(Ar.)	tesbih
	t.	72b.13, 76a.5, 79a.6
	t.ile	9a.11
teslîm	(Ar.)	(< teslîm) bırakma, terk etme, devretme
	t.	(t. ol-) 60a.8
teslîmlik	(Ar.+T.)	teslimiyet, bağlanma, boyun eğme
		teslîmligi 74b.9
teşebbüh	(Ar.)	benzeme, andırma, kendini benzetmeye
	t.	özenme, zorla benzemeye çalışma
	t.	(t. it-) 25a.3, 45a.2
teşvîş	(Ar.)	kariştirme, karmakarışık etme
	t.i	30b.4, 33b.11
		(t. çek-) 27a.5
tevbe	(Ar.)	tevbe, işlenmiş bir günah veya suçun bir daha
	t.	işlenmeyeceğine dair verilen söz
		37a.5
		(t. kıl-) 83b.12
tevḥîd	(Ar.)	Allah'ın birliğine inanma
	t.	40b.7, 73b.4, 74a.5-11, 76b.2
	t.den	74a.4
		(sırr-1 t.) 74a.2
tezvîr	(Ar.)	yalan dolan
	t.	(zerk 1 t.) 20b.8
	t.ile	60b.6
	t.in	68a.8
tīmār	(Far.)	(< tīmār) hayvanı temizleme, tımar <i>krş. tīmār</i>
	t.	27b.9
		(t. eyle-) 27b.9
ṭın-	(T.)	ses çıkarmak, söz söylemek
	ṭ.ma	24b.7, 69b.6, 81b.8
tiken	(T.)	diken
	t.	67a.3
	t.i	5a.4
	t.e	18a.3
	t.de	19b.7, 40b.2, 84a.1-7
	t.lerde	76a.10
tīmār	(Far.)	(< tīmār) yara bakımı <i>krş. tīmār</i>
	t.	11b.6
		(t. eyle-) 78b.1
tiz	(Far.)	(< tîz) çabuk olarak, çabucak
	t.	14a.4, 23b.8
tobra	(T.)	torba
	t.sı	20b.1-7
ṭobṭolı	(T.)	büsbütün dolu, dopdolu <i>krş. dopdolu, ṭobṭolu</i>
	ṭ.	(ṭ. ol-) 7a.5

toğtolu	(T.)	büsbütün dolu, dopdolu <i>krş. dopdolu, toğtolu</i>
		. 3a.9, 71a.11
		.dur 9b.9, 17a.5, 36a.10
toğ- 1	(T.)	(güneş, ay) ufuktan yükselerek görünmek
		.ar 83a.2
		.updur 15a.13
		.dı 3a.1, 7a.1, 40a.13, 40b.1
		.a 16b.4
		.up 29a.12
		.an 66a.3
		.mağ 29a.4-10
toğ- 2	(T.)	dünyaya gelmek, doğmak
		.madı 1b.3
toğış	(T.)	doğmak işi veya biçimi
		.ın 6b.3
toğrı 1	(T.)	doğru, düz, eğri ve çarpık karşıtı
		. 5a.8, 6a.5, 7b.8, 19a.11, 30a.8, 44a.10, 67b.5, 74a.12
toğrı 2	(T.)	yasa, yöntem ve ahlâka uygun
		. 5a.11, 30a.8
		(. ur-: uslu durmak) 19a.11
toğrı 3	(T.)	karşı yönünce
		. 61a.4
toğru	(T.)	gerçek, hakikat <i>krş. toğrı</i>
		.sını 46b.1
toğım	(Far.)	(< tuğm) bitkilerde döllenme sonucunda yumurtacıktan oluşan ve yeni bir bitki oluşmasını sağlayan tane
		t. 4a.7
toğun-	(T.)	hafifçe değmek, dokunmak
		.dı 3b.7, 40b.1
toğ-	(T.)	dolmak
		.mış 83b.1
		.updur 3b.11, 29a.2, 29b.6
		.a 61b.12, 71b.8
		(. gel-: dolmaya başlamak, dolu dolu olmak, yaşla dolmak) 21b.10
		.ardı 31a.13
toğaş-	(T.)	ilişmek, sataşmak
		.up 62a.11
		.an 67a.9-11, 69a.6, 82a.2
		.ma 36b.3, 44a.3, 66b.12
toğdur-	(T.)	dolmasını sağlamak, dolu duruma getirmek
		.uban 8a.6

tolab	(Ar.)	(< dūlāb) dönme dolap
		‡. 35b.2
tolin-	(T.)	Ay dolunay durumuna gelmek <i>krş. tolun-</i>
		‡.ur 83a.2
		‡.mağ 29a.4-10
		‡.maz 75b.10
tolu	(T.)	içi boş olmayan, dolmuş, meşbu, boş karşıtı
		‡. 41b.6, 43a.11, 45a.9, 79b.11, 80a.1, 82b.6
		‡.dur 28b.9, 79a.2
tolun-	(T.)	Ay dolunay durumuna gelmek <i>krş. tolun-</i>
		‡.mağ 29a.12
ton	(T.)	giysi; şekil, görünüş
		‡. 70a.9, 80b.4
		(‡. it-) 77b.10, 78a.3
		‡.1 71a.1, 73a.7, 80b.4
		‡.a 72a.8
		‡.ula 80b.2
		‡.ufi 27a.2
		‡.ıdur 45a.12
		‡.ın 45a.2
		‡.ında 45a.4-10, 80a.12
top 1	(T.)	top
		t. 28b.3
top 2	(T.)	büsbütün
		t. 2b.8
toprak	(T.)	toprak
		‡. 3a.12, 5a.9, 18a.11, 26a.6, 79b.6
		‡.a (‡. kat-) 41b.4
toptolu	(T.)	büsbütün dolu <i>krş. dopdolu, tobtolu ve tobtolu</i>
		‡. 39a.5
toy-	(T.)	isteği kalmayınca kadar yemek, açlığı kalmamak
		‡.mağ 34b.11
toyur-	(T.)	doyurmak
		‡.dufi (cāna ‡.) 8b.5
toz	(T.)	çok küçük parçacıklara bölünmüş toprak, toz
		‡. 16b.6
		(‡. eyle-) 73b.10
		‡.1 62a.4
		‡.ına 64a.4
		‡.una 64a.10

töre	(T.)	bir toplulukta benimsenmiş, yerleşmiş davranış ve yaşama biçimlerinin, kuralların, görenek ve geleneklerin ortaklaşa alışkanlıkların, tutulan yolların bütünü, töre
		t. 68a.5
tıd-	(T.)	ele geçirmek, yakalamak
		tı.maya 10b.1
tır-	(T.)	hareketsiz kalmak, yürümez olmak; ayağa kalkmak; sürerlik ifadesi için kullanılır.
		tır.ur 37b.3, 74b.7 (işlenit.) 10a.3
		tı.mış 35b.2-4
		tı.duñ 8b.1, 29a.6
		tı.dı 2b.4, 4a.4, 39b.10 (kıyām tı.) 79a.12
		tı.dılar (kāyim tı.) 9b.3
		tı. 19b.10, 26a.9, 27b.10, 28a.7, 34a.9, 39b.9-10, 40a.6-11-12, 80a.1 (yukarı tı.: ayağa kalkmak) 39b.13 (dek tı.: uslu, sessiz durmak) 66b.10
		tı.uñ 19b.9
		tı.a 16b.7, 61a.1, 63b.11
		tı.up 44b.4
		tı.an 4b.2, 12a.8
		tı.duğı 43b.4
		tı.urdı 41b.10
		tı.urken 19a.11, 31a.3
		tı.mışdı 72b.12, 73a.5
		tı.ı gel 26a.10-12, 27b.11, 28a.4, 33b.11, 34a.1, 34b.1, 39a.11-13, 39b.1-2-3-11, 40a.1
		tı.u gel 39a.10, 39b.2
		tı.maz 79a.3-9
		tı.ma 3b.1, 33a.1
tırak	(T.)	durulacak yer, durak
		tır. 17b.6 (tır. eyle-) 45a.1
turşu	(Far.)	(< turşī) ekşi
		t. 67a.1
tuş 1	(T.)	taraf, yön, cihet, yol <i>krş. duş</i>
		tır. (tır. ol-) 43a.7 (tır. kıl-) 63b.12
		tır.ı 33a.12, 33b.5
		tır.dan 37a.12
		tır.ı 37b.1

		ş.up	9b.7, 23a.11
		ş.ma	5b.7, 10a.12
şutyā	(Ar.)		(< şutyā) çinko; mec. sürme
		ş.	62a.4, 64a.4-10
şuy- 1	(T.)		bilgi almak, öğrenmek, haber almak
		ş.dı	10b.5, 12b.8
		ş.masın	14a.12, 24b.7, 26a.2-8
		ş.maya	18b.8
şuy- 2	(T.)		sezmek, fark etmek, hissetmek
		ş.madı	6a.2
şuz	(T.)		kokusuz, suda eriyen, yiyecekleri korumada ve tatlandırma için kullanılan billursu madde, tuz
		ş.	(yarama ş. ek-: tuz basmak, bir derdin acısını çoğaltmak) 18b.6, 43a.13
		ş.um	77a.5
şuzak	(T.)		birini güç ve tehlikeli bir duruma düşürmek için kurulan düzen, kompo, tuzak
		ş.dur	22a.9
		şuzagında	5b.7, 10a.12-13, 10b.1
tuccār	(Ar.)		(< tuccār) ticaret yapan, kimse, təcir
		t.	65b.4, 79a.5
		t.dur	59a.6
		t.um	34b.9
tüken- 1	(T.)		bitmek, sona ermek, artık kalmamak
		t.di	6b.10, 33a.8
tüken- 2	(T.)		mec. güçsüzleşmek, bitkinleşmek
		t.di	8a.1, 63b.3
tüket-	(T.)		kullanarak, harcayarak yok etmek, bitirmek, çoğaltmak
		tükedür	40a.2
türāb	(Ar.)		toprak
		t.	40b.3
		(t. eyle-)	61b.9
Türk	(T.)		Türk
		T.	29a.11
şüş	(T.)		uyurken zihinde beliren olayların, düşüncelerin bütünü, rüya, düş
		ş.üne	43a.4
tüt-	(T.)		duman ve buhar çıkarmak
		t.di	7b.12, 41b.1, 66a.7
		t.er	(t. ol-) 43a.10, 77a.8

-U-

u	(Far.)	u.	(< Ar. ve) ve anlamında bir bağlaç <i>krş. ü, vü</i> 2a.4-10, 3a.1-2-7, 3b.9, 8a.7, 9b.11, 11b.5-14, 12a.12, 14a.11, 15a.4, 19b.2, 21b.9, 22b.13, 23a.6, 24b.2, 25b.10, 26b.4, 27a.11, 29a.3-4- 10, 29b.3-4-5-6-7-13, 30b.8-10, 31a.9, 31b.3- 9, 32b.1-9, 33a.2, 34b.5-11, 35a.5, 36b.8, 40a.2, 43a.12, 61b.9, 62b.6, 63a.7, 63b.3, 64b.4-5-6-7-13, 65a.5-11, 65b.1, 67b.3-10, 68b.13, 69a.1-2-3, 71a.4-7-10, 71b.4-6-11, 72b.8-11, 73a.6-9, 74a.13, 75b.5, 76b.1-12, 77a.5, 77b.2-7, 79b.6, 81a.10, 81b.3-13, 82a.11, 83a.2
‘ucb	(Ar.)	‘u.	kendini beğenmişlik 5b.8, 80a.10
ucuz	(T.)	‘u.ıla u.	32a.4 mec. az emekle elde edilen 75b.2
uç 1	(T.)	u.	uzun bir şeyin baş veya son noktası
uç 2	(T.)	ucı	83b.11
uç-	(T.)	ucından	sebeb 4b.9
Uçmak	(Soğ.)	u.dı U. Uçmağa U.dan	(kuş, kanatlı böcek vb. için) hareketli kanatları yardımıyla havada düşmeden durmak, havada yol almak 21b.6 (< uşmağ) Cennet (Clausen 1972: 257). 64b.7-13 40b.5 4a.7
uğra- 1	(T.)	u.yıcağ	tesadüf etmek, rastlamak, rast gelmek 9a.6
uğra- 2	(T.)	u.mışdur	karşılaşmak, maruz kalmak 37b.7-13
ulaş-	(T.)	u.dı u.aldan	43b.3 erişmek, yetişmek, ulaşmak, kavuşmak 42a.6
ulaşık	(T.)	u.	birbiri ardına, arkası kesilmeksizin, bitişik, bağlı, muttasıl 65a.6, 67b.3, 72a.10, 72b.3

ulu	(T.)	erdemleri bakımından çok büyük, yüce
		u. 45a.5
um-	(T.)	bir şeyin olmasını istemek, beklemek
		u.arsın 14a.3
‘ummān	(Ar.)	ana deniz, okyanus
		‘u. 13a.9, 13b.2, 27b.12, 31a.8, 75a.10
		‘u.1 75b.13
		‘u.iken 72b.10
unut-	(T.)	aklında kalmamak, hatırlamamak
		unudursın 21b.9
		u.miş 38a.9
		u.dum 32a.8
		u.duñ 37b.9, 62b.12
		u.dı 23b.6, 36a.1, 41b.2, 43a.12, 68a.5
		u.ma 38b.5, 44a.1
ur-	(T.)	vurmak, çarpmak; belli bir sesi yüksek olarak çıkarmak, haykırmak
		u.ursın (ta‘ne u.: şaşırmaq) 32a.5
		u.ur (mevc u.) 79a.11
		(ta‘ne u.) 44b.3, 73a.2
		u.urlar (ta‘ne u.) 74b.12
		u.duñ (terkimi u.: terk etmek, vazgeçmek) 8b.1
		u.dı (secdeye u.) 79a.12
		u.dılar (terkini u.) 9b.3
		u.a (enelhaq ur-) 63b.9
		u.aldan (terkin u.) 8b.2
		u.up (enelhaq ur-) 80a.9
		u.maz (dem u.: nefes almak, nefes çekmek, üflemek) 78b.12
uş 1	(T.)	akıl, us
		u.dan 40a.5
uş 2	(T.)	akıllı, uslu
		u.dan 67b.13
uşan-	(T.)	tekrarlanması, uzun sürmesi dolayısıyla bir şeyden hoşlanılmaz veya sıkılır duruma gelmek, bıkmak, bezmek
		u.dum 6b.8
		u.dı 31a.2
uşlan-	(T.)	herhangi bir olaydan ders almak, akılı başına gelmek
		u.dı 82b.8
ustaca	(Far.+T.)	(< ustād) becerikli olarak, kurnazlıkla
		u.ca 32a.3

uşul	(Ar.)	bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, yöntem, tarz
	u.	18a.3, 25b.8, 40b.2
		(u.-ender-u.) 40b.2
	u.den	32b.5
	u.üfidür	35a.11
	u.1	18a.3, 25b.13
uş	(T.)	işte, şimdi
	u.	9b.6-12, 12a.1, 13a.11-13, 13b.10, 18b.9, 22b.4, 31b.7, 39a.5-10, 39b.6, 40a.6-12, 41b.1-6, 42b.9, 43a.13, 59b.12, 66a.7, 68b.2, 69a.4-10, 76a.3, 78a.4-7, 82a.9
uşda	(T.)	işte <i>krş. işte</i>
		9b.13, 18b.8, 23b.11, 23b.12, 32b.7, 33a.7, 43a.8, 43b.1, 66b.7, 74a.4, 77b.1-9, 78a.5-6
uşan-	(T.)	parçalanmak, kırılmak, ufalanmak
	u.dı	7a.2-4, 20b.13
uşşak	(Ar.)	âşıklar
	u.	40a.11
utan-	(T.)	onursuz sayılacak veya gülünç olacak bir duruma düşmekten üzüntü duymak, korkmak, mahcup olmak
	u.ursın	22a.13
	u.dum	6b.10
	u.acaksın	26a.12
	u.	26a.12
	u.asın	36b.4
	u.maz	14a.10
	u.ma	80b.10
utuz-	(T.)	yutulmak, oyunda kaybetmek
	u.ma	5a.2
uy- 1	(T.)	bir inanca, bir anlayışa, bir duruma veya egemen bir güce uygun davranışta bulunmak, ayak uydurmak
	u.madı	6a.2
	u.masın	24b.7
	u.aldan	8a.1, 26b.10
	u.alı	41b.4
uy- 2	(T.)	çatmak, satışmak
	u.madı	5b.13, 6a.13
	u.ma	18a.7, 36b.4
uy- 3	(T.)	uyku durumunda olmak <i>krş. uyu-, uyu-</i>
	u.mağı	1b.4
uyan-	(T.)	uyanmak; bahtı açılmak
	u.dum	6b.7, 36a.2
	u.dı	31a.1

		u.	19b.10, 26a.9-12
		u.a	10a.8, 58b.6, 12b.4, 63b.9
		u.urduñ	30b.4
		u.maduñ	28a.6
uyanık	(T.)		uyanmış, uyumamış <i>krş. uyanuğ</i> uyanığıken 70a.11
uyanuk	(T.)		uyanmış, uyumamış <i>krş. uyanık</i>
uyar-	(T.)	u.	41a.9
			uyandırmak
		u.ma	81b.1
uyhu	(T.)		(< udiku) dış uyaranlara karşı bilincin bütünüyle veya bir bölümünün yittiği, tepki gücünün zayıfladığı ve her türlü etkinliğin büyük ölçüde azaldığı dinlenme durumu, uyku
		u.	41a.9, 75b.11 (u.-yı fuğul) 39b.9 (u.-yı gâflet) 6b.7 (u.-yı fodül) 39b.3
		u.da	28a.12
		u.dasın	23a.2
		u.sı	22a.7
		u.sında	22b.12
		u.sından	30b.4
uyak-	(T.)		güneş batmak, aslına dönmek(M. Rasänen 511)
		u.dı	29b.12
uyı-	(T.)		uyku durumunda olmak, mec. çevresindeki olayları fark etmemek, görmemek <i>krş. uyu-</i>
		u.duñ	28a.6
uyu-	(T.)		uyku durumunda olmak, mec. çevresindeki olayları fark etmemek, görmemek <i>krş. uyu-</i>
		u.rsın	27a.4, 28a.11
		u.mış	22b.12
		u.mışıdum	83a.8
		u.rken	70a.11
		u.ma	7a.9
uyuş-	(T.)		her konuda birbirine uymak, imtizaç etmek
		u.maz	37b.1
uyıt-	(T.)		uyumasını sağlamak, uyur duruma getirmek
		uyıdup	81b.1
uzan-	(T.)		gitmek, uzaklaşmak
		u.ur	26a.10
uzat-	(T.)		konuşmayı sürdürmek
		u.ma	81b.2

-Ü-

ü	(Far.)	ü.	(< Ar. ve) ve anlamında bir bağlaç <i>krş. u, vii</i> 2b.3, 3b.5-10, 4b.6-10, 9a.12, 9b.9, 10b.4, 11b.5, 12a.12, 16a.7-10-13, 18a.13, 19b.2, 21b.6, 22a.2, 22b.6-9, 28b.8, 29a.2, 29b.2, 30a.2, 31b.1-2-3-9, 34a.3, 34b.4, 35b.11-13, 36a.4-6, 37b.2, 38a.6, 41b.11, 44b.10, 63a.7- 11, 64b.6, 65a.7, 65b.1, 66a.9, 67b.6, 69a.1-3, 69b.8, 70b.1-7, 71b.3, 73a.10, 74b.4, 75a.6, 78b.5-9-10, 79a.3-4-9, 79b.6, 81a.12, 84a.1-6
üç	(T.)	ü.i	üç (sayı adı) 65a.7
ümîd	(Far.)	ü.	umma, beklenti, umut (ü. eyle-) 23a.5
ümmet	(Ar.)	ü.i	Hz. Muhammed'e inanarak, onun yaptıklarını ve söyledik-lerini uygulayarak çevresinde toplanan müslümanların tümü 9a.1
ün	(T.)	ü.üm	ses, seda 12b.4
üre-	(T.)	ü.di	canlılar için doğup çoğalmak 4b.13, 75b.6
üst	(T.)	ü.ine	bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı, üst 39a.11
		ü.üne	64b.10
		ü.inde	30a.11
üstād	(Far.)	ü.	bilim ve sanat alanında üstün bilgisi ve yeteneği olan kimse <i>krş. usta</i> 17b.2 (ü. ol-) 25a.1
		ü.ı	25b.11
		ü.ından	32a.5
üzüm	(T.)	ü.	üzüm 4a.2

-V-

va'de	(Ar.)	bir iş için önden belirtilen zaman
	v.	19b.10
	v.si	(v. yit-: süresi dolmak, zamanı dolmak mec.ömrü sona ermek, eceli gelmek) 5b.2
vadi	(Ar.)	(< vādī) iki dağ arasındaki geçit, koyak
	v.de	23a.4
vaḥdet	(Ar.)	yalnızlık, teklik, birlik
	v.	16b.2, 29a.4-10, 68a.12 (deryā-yı v.) 21a.5 (ehl-i v.) 20b.12 (gevher-i v.) 68a.2 (gülşen-i v.) 17b.1, 44b.11
	v.de	70a.5
vaḥid	(Ar.)	tek, bir
	v.	(v. ol-: birleşmek, bir olmak) 16b.3, 21a.1
vaḥşī	(Ar.)	yabani, insandan kaçan, ürkek, korkak
	v.	16a.8, 38a.10, 38b.3
	v.ler	80a.13
vāḳıf	(Ar.)	bir şeyi elde eden, bir işten haberli olan
	v.	(v. ol-) 69b.7, 73b.5
vakt	(Ar.)	vakit, zaman
	v.	41a.4, 66b.6
	v.idur	21b.5
	v.iyıla	30a.3
	v.iyile	23a.2
	v.ları	36a.13
vallāhi	(Ar.)	“Tanrı’yı tanık tutarım, “Tanrı hakkı için” anlamında ant
	v.	6a.11, 6b.7-8, 7b.12, 9a.7, 9b.9, 13a.12, 37b.9- 11, 61a.6
va’llahu a’lem bis-ṣavāb	(Ar.)	“doğrusunu Allah bilir” anlamında Arapça bir ibare
	v.	63b.10
Vāmık	(Ar.)	Vāmık ile Azra hikâyesinin erkek kahramanı
	V.	73a.4
var 1	(T.)	mevcut, evrende veya düşüncede yer alan, yok karşıtı
	v.	2a.6-13, 15b.2, 16a.3, 17a.7, 18b.12, 19b.2, 25b.11, 28b.9, 31b.4-5-6-7-8, 40b.2, 41b.11, 44a.10, 44b.2-9, 45a.5, 45b.9, 47a.2, 47b.7-9, 48a.8, 49a.2-8, 49b.1-5-13, 50a.10, 50b.7,

			51b.9-13, 52a.12, 53a.2-6, 54a.11, 54b.10, 55a.13, 55b.3, 56a.6-10, 56b.9, 57b.8-13, 58a.2-6, 58b.1-2-3-4-10-11-12-13, 59a.1-2-3-4-5-6-7-13, 59b.1-2-3-5-6-9, 66a.6-12, 67a.7, 68b.12-13, 72a.7, 73b.2-8, 74a.4-12, 74b.2, 75b.6, 77a.2-7-13, 77b.2-7, 78a.5-10, 80a.12, 80b.5-6-8, 81a.1-2-3-4-5-6-7-8-9-10, 81b.3-4-5-6-7-8-9-10-11-12, 83a.6-12-13, 83b.3-12
		v.dur	3b.4, 5b.5, 17b.4, 23b.6, 24b.5, 34a.13, 36a.9-10, 41b.11, 44a.10, 59a.4-6, 59b.3-4-7, 65a.10, 71b.7-13, 73a.11, 75a.9, 76a.8, 80b.7, 81a.2-7, 81b.4-6-13, 82a.6
		v.dı	4b.6
		v.idi	2b.1, 36a.5, 41b.9, 63b.4, 69a.6, 72b.12, 73a.5
		v.ısa	23a.7, 39b.10-11, 45b.1, 63a.1-3, 64a.5, 69b.3, 74a.2
var 2	(T.)		mevcut; tamamı, bütünü, hepsi
		v.i	5b.3-9
var 3	(T.)		elde bulunan her şey
		v.im	34b.8
		v.iñ	18b.10
vār	(Far.)		benzetme edatı, gibi
		v.	25b.4, 80a.10
var-	(T.)		erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak, vasıl olmak, gitmek
		v.ur	22a.10, 22b.3
		v.mış	60a.4
		v.mışlar	24a.2
		v.ipdır	69a.12
		v.dı	3a.6, 4a.4, 5b.13, 6a.1, 10a.5, 12b.8, 19a.13, 27a.4, 33b.13
		v.	4a.3, 5a.4, 23a.2, 62b.13, 69b.7, 72b.2, 78b.5, 80a.13, 81a.13
		v. v.	2b.8, 3b.13, 4a.12, 5b.4, 7a.8, 8b.1, 9b.7, 10b.12, 12a.4, 12b.9, 13a.10, 15a.2, 16a.8, 17a.13, 18b.6, 19b.12, 21a.5, 22a.11, 23b.4, 24b.10, 26a.3, 27a.9, 28b.2, 29b.8, 31a.1, 32a.7, 33a.13, 34b.6-7, 35b.12, 36b.5, 37a.5, 37b.1-10, 38a.11, 39b.4, 40b.10, 42a.3, 43a.9, 44b.2, 59a.8, 60a.13, 61b.6, 62b.12, 64a.5, 65b.4, 66b.10, 67a.9, 68b.2, 69b.8-12, 71a.5, 72a.11, 73b.3, 74b.9, 75a.7, 76a.2, 77a.8, 78b.1-4, 79b.7, 80a.6, 81a.11, 81b.1, 82b.4, 83b.10, 84a.2
		v.ğil	69b.2
		v.sm	14a.2

		v.sa	(v. yola) 60a.11
		v.a	36b.4, 61a.4, 61b.1 (yol v.) 59b.10, 60a.2
		v.inca	28a.1
		v.an	6a.3
		v.dığınca	43b.4
		v.mağa	25a.5
		v.mazsın	(baş v.: sonuçlandırmak, tamamlamak) 66b.12
		v.ıbilmezsin	22a.1
		v.maz	(elüm işe v.: bir işi yapmaya gönlü razı olmamak) 68b.3
		v.ıbilmez	(baş v.: baş çıkamak) 82a.2
		v.maya	61a.9
varağ	(Ar.)		kâğıt veya kitap yaprağı, yazılmış kâğıt
		v.	40b.7
		v.da	76b.2
		v.ina	28b.6
		v.ında	73b.4
varlık 1	(T.)		var olan her şey
		v.	20a.5, 29a.1, 30b.10, 35b.8, 51b.3, 52a.12, 55a.11, 57b.7, 68b.13, 72b.7-10, 75a.6, 75b.8, 77b.8
		varlığıñ	77b.1
		v.dan	44b.9, 77b.9
		varlığı	18b.1, 21a.11, 22b.4, 45a.5, 57a.8, 57b.10
varlık 2	(T.)		para, mal, mülk, zenginlik
		v.	79b.11, 83b.6
		varlığıñ	70b.1
		varlığıñ	70b.7, 71a.4-10, 72a.6
		varlığı	77b.4, 79a.7
		varlığından	61a.13
		varlığıdur	80b.8, 81a.1
vāşıl	(Ar.)		erişen, ulaşan, kavuşan
		v.	(v. ol-) 8a.1
vaşl	(Ar.)		kavuşma
		v.	29b.3, 68a.7
vağan	(Ar.)		yurt, vatan
		v.1	38a.9
vay	(T.)		şaşma anlatır, ünlem
		v.	20a.12
vazife	(Ar.)		görev, vazife
		v.	35b.12
vech 1	(Ar.)		yüz, surat
		v.	(v.-i Hâk) 68a.7

vech 2	(Ar.)		sebep
		v.ile	74b.8, 75a.1
vedūd	(Ar.)		çok muhabbetli, çok şefkatli (Allah)
		v.	21a.12
vefā	(Ar.)		sözünde durma, sözünü yerine getirme
		v.	(v. it-) 7a.6
			(v. kı1-) 7b.10, 8a.3
			(meyl-i v.) 15b.5, 36a.3
velī 1	(Far.)		velâkin, amma, fakat <i>krş.</i> <i>velîki, velî kim, velîkin</i>
		v.	9b.9, 15b.1, 16a.4, 21b.8, 33b.3, 62b.2, 77a.10, 78a.8, 79a.1, 79b.5, 80b.6, 81a.4-5, 82a.7, 83b.3
velī 2	(Ar.)		ermiş, eren
		v.	8b.11, 62b.2, 72b.6
		v.ye	8b.13
		v.ler	8b.12
velī ki	(Far.)		lakin, fakat, ama, ancak, şöyle ki <i>krş.</i> <i>veli-1, velî kim, velikin</i>
		v.	16b.10, 34b.9, 39b.6, 42a.4, 76b.6, 79b.12
velī kim	(Far.+T.)		lâkin, fakat, ama, ancak, şöyle ki <i>krş.</i> <i>velî-1, velîki, velîkin</i>
		v.	4b.1, 27a.2, 36b.11
velîkin	(Far.)		fakat, ama, lâkin, ancak, şöyle ki <i>krş.</i> <i>velî-1, velîki, velî kim</i>
		v.	62b.11, 63a.4, 71b.5
ver-	(T.)		vermek <i>krş.</i> <i>vir-</i>
		v. en	24a.1
ve's-selām	(Ar.)		"işte o kadar", "son söz şudur" anlamlarında kullanılır.
		v.	61a.2-8
vidā'	(Ar.)		ayrılma, ayrılış, Allah'a ısmarladık, Allah'a emanet olun, veda
		v.	(v. eyle-: vedalaşmak) 59b.13
vilāyet	(Ar.)		(< velāyet) velilik, ermişlik
		v.	8a.13, 8b.6-7-9-12, 9b.5
		v.den	8a.13, 8b.6-11
		v.i	63a.13
vir-	(T.)		vermek <i>krş.</i> <i>ver-</i>
		v.irsin	(yağmaya v.) 21b.11
			(yile mi v.: heder etmek, heba etmek, mahvetmek) 40a.8
		v.ir	(rızk v.) 1b.7
		v.ür	1b.6
			(derdser vir-) 16a.2
			(derd ü ser v.) 58b.13

- (nişān v.) 74b.7
(v. sebak) 59a.2
v.miş 17b.13
(yile v.) 22a.9
v.mişler (yile v.) 38a.6
v.ipdür 22a.7
v.dim (nişān v.) 64b.2
(nişān v.) 62a.6
v.di 4a.1, 24b.6, 38b.8, 42b.4-5-11, 82b.11
(nasib v.) 37a.12, 60a.13
(nişān v.) 17b.1
(pusı vir-) 38b.8
(yağmaya v.) 31b.8
v.diler (nişān v.) 41a.8
v. 15b.7, 16b.12, 28a.1, 32b.10, 33a.1, 77b.13
(haberin v.) 37a.6
(nişān v.) 4b.2
v.gil (nişān v.) 73a.9
v.se 66b.6
v.em (nişān v.) 41b.12
v.e 21a.3, 60b.7, 64a.4-10
(nişān v.) 13a.4, 41a.11
v.meye 60b.6-13
v.mek 25b.8, 79b.9
v.digi 69a.4-10
v.en 17a.4
(fetva v.) 13b.12, 14a.5
v.mez 3b.11
(boyun v.: itaat etmek, boyun eğmek) 38b.4
(nişān v.) 9b.9
v.medi (nişān v.) 82a.13
v.me 2b.8-9-10-11-12, 20b.2-3-4-5-6, 24b.11-12-13,
25a.1-13, 25b.1-2-3-4, 32b.10, 62a.10, 64a.5-
6-7-8-9, 77b.11-12-13, 78a.1-2
(yağmaya v.) 24b.10
(yile v.) 2b.8, 39a.13
v.mesin 14b.5
v.emez 83a.5
v.ibilmez 43b.11, 44a.4
vīrān 1 (Far.) kederli, üzgün
v. 32a.13, 58b.11
vīrān 2 (Far.) yıkık, yıkılmış
v. 70b.12
(v. ol-: viran duruma gelmek, haraplaşmak)
32a.13
(genc-i v.) 82b.2, 84a.3

		v.1	82b.6, 84a.3
		v.indan	(genc-i v.) 84a.3
vişāl	(Ar.)		sevgiliye kavuşma
		v.e	68a.7
vuşlat 1	(Ar.)		bir şeye ulaşma, yetişme
		v.	17a.13, 20b.12, 24a.9, 31a.12, 67b.12, 71b.10 (v. ol-) 24b.1, 35a.10, 70a.3
		v.a	20b.12, 76b.3
		v.da	20b.12, 70a.5
vuşlat 2	(Ar.)		sevgiliye kavuşma
		v.	81a.10, 81b.3 (v. ol-) 10a.13, 40b.8, 62b.3, 63a.10, 75a.13, 18b.10, 71b.11, 82a.3
		v.a	
vü	(Far.)		(< Ar. ve) ve anlamında bir bağlaç <i>krş. ı, i, u, ü, yı, yi</i>
		v.	9a.7, 9b.10, 12a.8, 14b.7, 27a.10, 28b.3, 32b.1-9, 33a.2, 33b.4-12, 39a.9, 41b.1-9, 69b.8
vücüd 1	(Ar.)		insan veya hayvan gövdesi, beden
		v.	63b.3, 68a.9, 78b.7 (v. eyle-) 23a.1
		v.dur	36b.11, 65a.7, 67b.4
		v.1	59a.3
		v.a	38b.10
		v.da	19a.6, 19b.4, 77a.2
		v.umda	24a.7
		v.umdur	78b.6
		v.uñ	23a.1, 40a.10, 71a.11
		v.lar	65b.10
vücüd 2	(Ar.)		var olma, varlık
		v.	7a.2, 8a.1, 18b.12, 19a.5, 20b.13, 21a.7-12, 29b.2, 36a.11, 65b.2, 67b.4, 74a.4, 76a.12-13 (şāhib-i v.) 31a.8
		v.dur	37a.8, 41a.11
		v.uñ	65a.8
		v.1	29b.1
		v.a	72b.7, 74b.11
		v.da	67a.7
		v.um	78a.9
		v.umda	77b.9

-Y-

ya	(Far.)		ya ... ya bağlacı, yahut, yoksa 28a.5, 72a.1-9, 82b.13
yā	(Ar.)	y.	birtakım duyguları güçlendirmek için cümlenin başında veya sonunda kullanılır, ünlem edatı 4a.6, 80b.4
yabān 1	(Far.)	y. y.a	(< yābān) çöl, sahra 22b.10 (y. at-: dikkate almamak, hiçe saymak, değer vermemek) 44a.3
yabān 2	(Far.)	y.da y.dur	22b.11-13, 23a.6, 37b.5 (< yābān) yabancı (ğul-ı y.) 81b.12
yabān 3	(Far.)	y.da	yabancı 9b.7
yad	(T.)	y. y.ısa y.lara	yabancı, el 10a.10, 79b.13, 81a.11 69b.6 13a.11
yād	(Far.)	y.	anma, hatırlama (y. ol-: hatırlanmak) 74a.6 (y. kıl-: hatırlamak) 83a.9 (y. it-: anmak, zikretmek) 1b.2
yağma	(Far.)	y.	çapul, talan, yağma (y. buyur-) 8b.2 (y. kıl-) 6a.13 (y.-yı tārāc) 62a.12
yağmala-	(Far.+T.)	y.ya y.yan	(y. vir-) 21b.11, 24b.10, 31b.8 yağma etmek, talan etmek, yağmalamak 11a.10
yağşı	(T.)	y. y.la y.sın	iyi, güzel, çok güzel 28a.3, 40b.9, 41a.2, 63b.4, 67a.6 67a.6 69b.5
yā hū 1	(Ar.)	y.	hey, bana bak, baksana anlamında 27b.7, 38a.2, 40a.4-5, 43b.10, 73b.8
yāhū 2	(Far.)	y.	(< yāhūd) yahut, veya, ya da 40a.7, 73b.1-2

yağ-	(T.)	yanmasını sağlamak veya yanmasına yol açmak, tutuşturmak mec. güçlü sevgi uyandırmak	
		y.arsın	3a.13, 18b.7
		y.dıñ	13a.10
		y.dı	18b.9, 29b.8, 68b.4, 69b.10
		y.an	13a.12, 29b.11
		y.dıgını	42b.8
		y.arsa	20a.3, 80b.11
		y.ma	72a.11, 83b.13
yağa	(T.)	giyeceklerin boyuna gelen kısmına eklenen ve türlü biçimlerde olan parçası, yaka	
		y.mı	38b.2, 76a.6
yağıl-	(T.)	yakmak işi yapılmak	
		y.dı	(yandı y.: sızlanmak, şikâyet etmek) 32a.10
yağın 1	(T.)	yakın	
		y.	21a.3, 64b.5
		y.1	39a.8
yağın 2	(Ar.)	sağlam, kesin bilgi	<i>krş. yakîn</i>
		y.uñ	23a.7
		y.1	63a.8
yakîn	(Ar.)	sağlam, kesin bilgi	<i>krş. yağın</i>
		y.	44b.10, 67b.6
yākūt	(Ar.)	pembe veya erguvan tonları ile karışık koyu kırmızı renkte, saydam bir korindon türü olan değerli taş	
		y.	79b.4
yalan	(T.)	aldatmak amacıyla bilerek ve gerçeğe aykırı olarak söylenen söz, ktır, yalan	
		y.dur	64b.11, 81b.4
		y.dan	64b.11
		y.um	31b.5
		y.uñ	16b.12
yalıncağ	(T.)	çıplak, üryan, cascavlak	
		y.	38a.1
yalıñuz	(T.)	yalnız, sadece, salt	
		y.	42a.12
yaluñuz	(T.)	yanında başkaları bulunmayan, tek	
		y.	78a.9
		y.am	78b.10
yaman	(T.)	kötü, korkulan, fena	
		y.	67a.6
yan	(T.)	bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü	
		y.ında	24b.9, 25a.2

yan-	(T.)	yanmak, mec. çok üzölmek y.aram 7b.13, 39a.5, 63b.2 y.arsın 29a.8 y.ar 2a.5 y.dım 10a.11, 78b.1 y.dum 6b.6 y.dıfı 43a.10 y.dı 7b.12, 20b.9, 41b.1, 68b.3, 77a.8, 82b.5 (y. yakıl-: sızlanmak, şikâyet etmek) 32a.10 y. 12a.5 y.asın 36b.2 y.agel- 66a.7 y.alda 75b.3 y.ana 67a.12 y.dıgımı 21a.8 y.arısa 27b.8
yafıa	(T.)	yön, sağ ve solun ortak adı, taraf y. 5b.8, 7a.9, 13b.1, 27b.11, 28a.4, 33b.9, 37a.11, 38a.2, 41a.11, 65a.4, 78a.5
yanaş-	(T.)	bir şeyin, bir kimsenin yanına gelmek, yaklaşmak y.ma 32a.10
yancu(k)cağ	(T.)	kese, torba, boyundan geçirilerek yana asılan çanta, cüzdan yancucađıñ 32a.6-12
yandır-	(T.)	yanmasına sebep olmak, yakmak <i>krş. yandır-</i> y.dı 31b.8, 39a.5
yandır-	(T.)	yanmasına sebep olmak, yakmak <i>krş. yandır-</i> y. 40a.10
yanıl-	(T.)	aldanmak, yanılmak y.ursın 2a.7 y.dı 32a.7 y.dığı 37a.9 y.maz 83b.9 y.masın 26a.2-8, 26b.5-11
ya'ni	(Ar.)	"demek", "şu demek ki" anlamında kullanılır. y. 26a.4-6, 37a.13, 71a.5, 78a.1, 79a.1
yafılış	(T.)	yanlış, bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymayan, ayrılı olan, hatalı y. 32b.13, 33b.9, 60b.13, 69b.4
yār	(Far.)	sevgili, dost y. 2a.7, 5b.6, 14a.12, 15b.6, 19a.9, 20b.2, 42a.2-8, 59b.13, 63a.9, 67b.6 (y. ol-) 12a.7, 13a.13, 14b.2, 74b.10, 78a.1 (y. eyle-) 11b.12 y. y. 7b.13, 59b.12

		y.uñ	84a.2
		y.ı	2a.7, 40a.5
		y.e	5a.2
		y.ım	(y. ol-) 34b.6
		y.iñi	26a.3
yar-	(T.)		yarmak, uzunlamasına bölüp ayırmak
		y.	5b.6, 14b.2
		y.arısañ	14b.2
yara	(T.)		keskin bir şeyle, bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik veya zedelenme
		y.	28a.10
		y.ma	(y. tuz ek-: bir derdin acısını çoğaltmak) 18b.6, 43a.13
yara-	(T.)		yararlı olmak, yarar sağlamak
		y.r	12a.8
yaradan	(T.)		Tanrı, Allah, Rab
		y.	73b.11
yaradıl-	(T.)		yaratmak işi yapılmak
		y.dı	3a.6
		y.mış	2b.5, 65a.10
		y.mış	73b.11
yarağ	(T.)		hazırlık, levazım, teçhizat
		yarağın	81a.6
yaraş-	(T.)		yakışmak, uymak, uygun düşmek
		y.ur	44b.13
yarat-	(T.)		yaratmak, olmayan bir şeyi var etmek
		y.dı	2a.12
yargu	(T.)		yargı, hüküm
		y.	3a.11, 29a.8, 29b.9, 34a.7, 41a.1
		y.mızı	33a.13
yāri	(Far.)		yardım, destek
		y.	(y. kıl-: yardım etmek, desteklemek) 40a.5
yasduğ	(T.)		küçük minder, yastık
		yasduğımı	3a.12
yaş	(T.)		ağlandığında gözlerden akan berrak sıvı, göz yaşı
		y.ıla	75b.3
		y.ını	3a.12
		y.ıyla	2b.8
yat-	(T.)		bir yere veya bir şeyin üzerine boylu boyunca uzanmak
		y.ursun	40a.1-3
		y.ma	39b.13
		y.mağ	8a.6
		y.mağı	1b.4

yavırcağ	(T.)		(acıma, sevgi, sevecenlik duygusu ile) yavru
		y.	30a.13
yavuz	(T.)		kötü, fena
		y.	40b.9, 41a.2
yay	(T.)		ok atmaya yarayan, iki ucu arasında kiriş gerilmiş, eğri ağaç veya metal çubuk, yay
		y.ıla	61a.4
		y.ıfı	8b.3
		y.ın	13b.7
yayağ	(T.)		yürüyerek giden, yaya, piyade, binitisiz
		y.	38b.5, 59a.2
yayıl-	(T.)		yaymak işine konu olmak veya yaymak işi yapılmak
		y.dı	32a.11
yaz	(T.)		yaz, yaz mevsimi
		y.	1b.8, 2a.4-10
yaz-	(T.)		yazı ile anlatmak, yazıya dökmek, yazmak
		y.mış	5a.5
		y.alar	28a.1
yazık	(T.)		herkesi üzebilecek şey, günah <i>krş. yazık</i>
		y.	64b.13
yazıl-	(T.)		yazmak işi yapılmak, yazılmak
		y.ur	64a.1, 73b.4
		y.mış	76a.6
		y.dı	21a.1, 28b.6, 40b.7
		y.a	9b.8, 12b.1
		y.an	76b.2
yazık	(T.)		herkesi üzebilecek şey, günah <i>krş. yazık</i>
		y.	64b.7
yel	(T.)		yel, esinti, rüzgâr <i>krş. yil</i>
		y.	5a.9, 18a.11
yer 1	(T.)		makam <i>krş. yir</i>
		y.ini	25a.1
		y.leri	35b.2
yer 2	(T.)		gezinilen, ayakla basılan taban
		y.e	10a.4, 20a.7
yer-	(T.)		kötülüklerini söylemek, zemmetmek, küçümsemek <i>krş. yir-</i>
		y.erse	26b.7
yesir	(Ar.)		(< esir) esir, tutsak mec. bir düşünceye, bir kimseye körü körüne bağlı olan kimse
		y.	4b.10, 28a.12
		(y. eyle-)	11b.11
		(y. ol-)	28a.2, 76b.7

yetim	(Ar.)	y.	babası ölmüş olan çocuk 78a.9 (dürr-i y.: yetimlerin incisi, Hz. Muhammed) 31a.12
yı	(Ar.)	y.	(< ve) ve <i>krş. ı, i, u, ü, vii, yi</i> 5a.9, 18a.11, 29a.8, 62a.12, 79b.6
yıl	(T.)	y.	on iki aylık dönem, sene, yıl 3a.9-10
yıldız	(T.)	y.a y.ım y.ıñ y.lara	gök yüzünde görülen ışıklı gök cisimlerinden her biri, yıldız <i>krş. yıldız</i> 35b.5 10b.8 20a.11, 69b.5 17a.4
yılduz	(T.)	y.1	gök yüzünde görülen ışıklı gök cisimlerinden her biri, yıldız <i>krş. yıldız</i> 67b.2
yırt-	(T.)	y.dı y.asın	ayırarak veya parçalara ayırarak, yırtmak 79a.4 13a.8
yi	(Ar.)	y.	(< ve) ve <i>krş. ı, i, u, ü, vii, yi</i> 2b.6, 12b.2, 28b.2, 70b.3
yi-	(T.)	y.diler y.meye	yemek yeme, karın doyurma işi 28b.1-7 8a.7
yidi	(T.)	y.	yedi (sayı ismi) 69a.3, 79a.12
yidir-	(T.)	y.mek	yedirmek, yemesini sağlamak 25b.8
yigāne	(Far.)	y. y.yi	tek, biricik 28b.12, 68b.8, 70a.8, 74b.8, 75a.1-8, 81b.7 82b.4
yigit	(T.)	y.	delikanlı, genç erkek 38b.7, 41b.9
yigle-	(T.)	y.diler	yeğ tutmak, tercih etmek 6a.3
yigrek	(T.)	y.	daha iyi, üstün, baskın, tercih edilir 15b.3, 84a.5
yik 1	(T.)	y. y.dür	daha iyi, daha üstün, daha uygun 49b.11 15a.11
yik 2	(Far.)	y.	(< yek) bir, tek 71a.8
yiksān	(Far.)	y.	(< yeksān) bir, beraber 63b.1-7, 71b.9 (y. ol-) 35a.4, 83a.5

yil	(T.)	yel, esinti, rüzgâr <i>krş. yel</i> y. 68b.9, 79b.6 y.e 19a.13, 22a.7-9, 23b.4, 36b.4 (y. git-) 68b.2 (y. var-: boşa gitmek) 12b.8 (y. vir-) 2b.8, 38a.6, 39a.13 y.e mi (y. vir-: heder etmek, heba etmek, mahvetmek) 40a.8 y.i 69b.9
yimiş	(T.)	meyve, yemiş y.i 79a.8 y.inden 13a.5
yiñ-	(T.)	yenmek, üstünlük sağlamak, üstün gelmek y.eridi 5b.12
yine	(T.)	yeniden, bir daha, yine, tekrar y. 3a.2-4-6-10, 4a.8-9-10, 5b.1, 6b.4, 8a.4-10-11, 8b.7-8, 9a.10, 10a.2-9, 10b.2-9-10, 11a.5-6-7- 8-9-10-11-12-13, 11b.1-2-3-4-5-6-7, 12a.1, 12b.3, 13a.1-12, 13b.5-6-7-9-12-13, 14a.5, 14b.4-6-7, 23a.12, 24a.1, 27b.2-4, 29b.11, 30a.4, 38b.7-8, 40a.13, 41b.6-7, 42a.9, 42b.1- 4, 44a.10, 59b.2, 61b.10, 62a.8, 62b.1, 65a.2, 66a.7, 67b.3-11, 68a.4, 81b.5
yir 1	(T.)	yer, mekân y.i 43b.2 y.e (hiç y.: sebepsiz, durduk yerde) 6a.10, 15a.10, 15b.12, 28a.9-11, 40a.8, 61a.5, 80a.2 y.üfi 34a.11 y.ince 27b.7
yir 2	(T.)	gezinilen, ayakla basılan taban y.e 18b.6, 20a.1, 38a.13, 60a.5, 76a.3 (y. bırak-) 29b.10 y.den 75b.12
yir 3	(T.)	iz y. (y. eyle-: iz bırakmak) 81a.8
yir 4	(T.)	yeryüzü y. 2b.3-6, 3b.5, 12b.2, 41b.11, 63a.11, 65b.1, 69a.3, 75a.6, 79a.12 y.e 9a.4 y.de 2a.1-13, 29a.7, 37b.12, 40b.7, 41b.11, 44b.8, 65a.9, 65b.11, 66a.4, 75a.5-6, 77b.5 y.den 1b.3
yir 5	(T.)	durum, konum, vaziyet y.imde 11a.6

yir-	(T.)	kötülüklerini söylemek, küçümsemek <i>krş. yer-</i>
		y.me 32b.10
yirlü	(T.)	yerinde, uygun
		y. (y. yirinde) 2a.11, 2b.7
		(y. yirince) 2b.13, 3a.7, 41b.8
yit- 1	(T.)	kaybetmek, kaybolmak
		y.di 64a.6
		y.meyesin 38b.6
yit- 2	(T.)	ulaşmak, yetişmek
		y.di 10b.5, 20a.11, 20b.12-13, 27a.4, 37a.9, 64b.2, 76b.3
		y.se 61b.13, 64a.4-10
		y.e 63b.8
		y.en 37a.9
		y.ebilmezsın 26a.10
		y.emezsın 43b.12
		y.emedigün 14a.2
yit- 3	(T.)	yeterli olmak, kâfi gelmek
		y.er 22a.11, 80a.6-7
		y.di 41a.13, 68b.2
		(va'desi y.:ömrü sona ermek, eceli gelmek)
		5b.2
yit- 4	(T.)	(y. ol-) 77a.12
		çekmek, yedekte götürmek
		y.er 23b.10
		y.e 38a.10, 38b.3
yitür-	(T.)	ulaştırmak, eriştirmek
		y.e 63a.2
yohsa	(T.)	bir düşüncenin, bir davranışın, bir tutumun ters olma ihtimalini anlatmak için kullanılır.
		y. 9a.4, 27a.6-8, 27b.1, 69b.3-6, 72a.2-7-10, 72b.3-4, 73b.1
yohsul	(T.)	yoksul, fakir
		y. 80a.1
		y.dur 23b.1
yok	(T.)	bulunmayan, mevcut olmayan nesne, kimse vb. var karşıtı
		y. 1b.4, 9a.5-6, 9b.10, 10b.13, 15b.5-6-7-8-9, 16a.3, 16b.10-11-12-13, 17a.1, 23a.8, 28b.10-13, 29a.7, 29b.7-13, 30b.1, 33a.9-10, 34a.1, 35b.10, 40a.4, 42b.6-7-8-9-10, 60b.4, 61a.3, 61b.6-7-8-9-10, 69b.8-9-10-11, 71a.12, 71b.8-9-10-11-12, 72b.4, 73a.7, 75a.11, 75b.4, 78a.9, 79a.4-5-6-7-8, 80b.11, 81a.5, 83a.8-10, 83b.10-11-12-13

		yoğiken 72b.9, 73a.6-11
		yogiken 33b.1, 72b.11
		y.dur 5a.13, 28a.5, 29a.1-11-13, 30a.1, 32b.8, 35a.3-7, 37a.5-6-7-8-9, 38a.1, 59a.10, 63a.7, 64b.4-6, 65a.13, 78a.8, 82b.10
yol 1	(T.)	yoğıdı 4b.6, 41b.10-12, 70a.6-7-8-13
		yol, yöntem, tarik
		y. 2a.8, 7b.5-8-9, 24b.7-12, 25a.4, 25b.8, 60a.4, 69a.11
		y.uñ 24b.4
		y.1 10a.5, 24a.2, 25a.4, 69a.11-12
		y.in 4a.2
		y.a 9a.11, 16b.13, 21b.11
		y.da 21b.7-13, 25a.4, 60a.5-9
		y.dan 10a.2
		y.ıla 60a.11
		y.unı 9a.10, 60a.7
		y.ina 9b.3
		y.ında 12b.13, 60a.12, 60b.5
		y.indan 8a.12
		y.in 4a.2
		y.uñdan 15b.7, 16b.12
		(çıkma y.) 24b.12
		y.unı 2a.8
yol 2	(T.)	y.una 14a.1, 16a.12, 16b.12
		mec. gaye, uğur, maksat
		y.da 22b.8
		y.in 7b.1
		y.ina 5b.6, 7a.8, 28b.2-5, 40a.11, 42a.5, 61a.7, 61b.8, 65b.7, 71b.8, 79b.9
yol 3	(T.)	y.ında 29a.5, 60b.9, 66b.8
		yol
		y. 5a.8, 15a.9, 21a.3, 22b.11, 24a.1, 31b.13, 37a.1, 60a.2-3, 66a.13, 67b.5, 81b.7
		(y. vara) 59b.10
		y.a 6a.5, 25a.5, 37a.9, 59b.11, 69b.2
		(y. başla-: yola başlamak, yola çıkarmak, rehberlik etmek) 72a.5
		(y. gir-) 60b.6
		(y. var-) 60a.11
		y.da 2a.8, 9b.3, 23a.5, 38b.6, 62a.1, 68a.1, 74b.5, 75a.13, 82a.4
		y.dan 32b.6
		y.ca 9b.1
		y.umdan 38b.1
		y.uñı 15b.9, 33b.6, 37a.3-9, 61a.9, 66b.1

		y.uñdan (çıkma y.) 16a.8 (y. koyan) 32b.5
		y.1 61b.1, 69a.13
		y.in 37b.7-13, 61b.2 (y. az-) 26b.5-11
		y.ina 61b.1, 66b.2 (düş y.) 10a.13
		y.una 19a.11, 63a.3, 82a.1 (düş y.) 16a.10
		y.ında 60b.11, 81a.7
		y.unda 35a.12
		y.inca 74a.5-11
		y.ları 22b.10
		y.larını 23a.10
		y.larca 78a.12
yoldaş	(T.)	yol arkadaşı, mec. ortak bir görüşü benimseyenlerden her biri
		y. 26b.13
		y.1 19b.6
		y.dan 26a.12
		y.uñ 21b.7-13, 33b.13
		y.uñdan 26b.13
yolsuz	(T.)	mec. kurallara aykırı, uygunsuz, yöntemsiz, düzensiz, yersiz, usulsüz, nizamsız
		y. 2a.8
		y.1 69a.11
yon-	(T.)	silmek, yok etmek
		y.mağıl 73b.11
yön	(T.)	belli bir noktaya göre olan yer, taraf mec. tutulacak, izlenecek yol
		y.e 84a.6
		y.in 4a.11, 4b.4
yören-	(T.)	dolaşmak, yaklaşmak, bir şeyin çevresinde dolaşmak
		y.ürsin 22b.2
		y.düm 6b.9
		y. 5a.12, 11a.3, 14a.13, 16a.9, 30a.3, 72a.3
		y.esin 36b.5
yukarı	(T.)	yukarı
		y. (y. tur-) 39b.13
yular	(T.)	bir yere bağlamak veya çekerek götürmek için hayvanın başlığına veya tasmaına bağlanan ip
		y. 38a.9
yurt	(T.)	oturulan yer, mesken
		y.dan 10a.9, 10b.2

yük	(T.)		araba, hayvan vb.nin taşıdığı şeylerin hepsi
		y.üfi	27b.10
yüklen-	(T.)		yüklemek işi yapılmak veya yüklemek işine konu olmak
		y.di	34a.9
yüfi	(T.)		genel olarak hayvan tüyünden yapılmış, yün
		y.üle	14b.4
yürek	(T.)		kalp, yürek, gönül
		y.	27b.8
		yüregüm	45a.9
		yüregümi	14b.2
		yüregüme	81a.11
		yüregüfi	5b.6
yüri-	(T.)		adım atarak ilerlemek, gitmek <i>krş. yürü-</i>
		y.	67b.13, 69b.7
yürüt-	(T.)		kabul edilmesi veya tartışılması için bildirmek, açıklamak, öne sürmek <i>krş. yürüt-</i>
		y.di	(hükümüni y.: gücü yetmek, sözü geçmek) 6b.1
yürü-	(T.)		adım atarak ilerlemek, gitmek <i>krş. yürü-</i>
		y.me	2a.8
yürüt-	(T.)		kabul edilmesi veya tartışılması için bildirmek, açıklamak, öne sürmek <i>krş. yürüt-</i>
		y.di	(hükmeti y.: gücü yetmek, sözü geçmek) 4b.9
yüz 1	(T.)		yüzey, satıh
		y.inde	45a.13
yüz 2	(T.)		başta alın, göz, burun, ağız, yanak ve çenenin bulunduğu ön bölüm, sima, çehre, surat
		y.	41a.10, 64b.1, 67b.10, 68b.11, 69a.13, 71b.3, 75a.12, 75b.11
		y.i	13a.1, 21b.2, 45b.2, 67b.2, 81a.3
		y.e	64a.3, 75a.12
		y.üm	18b.6, 38a.13, 41b.4
		y.üfi	30a.9
		y.üfi	61b.9
		y.in	59b.1, 59b.3, 79a.12, 81a.2
		y.ün	59b.2
		y.üni	15b.7, 60b.11, 74b.13, 77b.13
		y.ine	8a.11, 45a.4-10, 60b.4
		y.üne	70b.9
		y.inde	5a.7, 17a.3, 45b.4, 60a.8, 63a.12, 64a.1, 70b.13
		y.inden	75b.12
		y.lere	17a.4
		y.leri	62a.4

yüz-	(T.)	su içinde ilerlemek, yüzmek y.erem 77a.3 y.ebilmezseñ 24b.8 y.er (y. ol-) 70b.2
yüzle-	(T.)	yüz geçirmek y.di 45a.4-10
yüzli	(T.)	şerefli, itibarlı, hatırı sayılır <i>krş. yüzlü</i> y. 11a.11
yüzlü	(T.)	şerefli, itibarlı, hatırı sayılır <i>krş. yüzli</i> y.dür 62b.2

-Z, Ż, Z, Z-

zāfer	(Ar.)		savaşta kazanılan başarı, utku
		z.	71b.11
zāg	(Far.)		karga
		z.ıla	25a.8
zāhid	(Ar.)		çok aşırı sofu, kaba sofu
		z.	36b.4-6, 39a.2, 39b.5, 81a.12
			(z. ol-) 44a.1
			(z.-i mağrūr) 43a.10
			(z.-i ra'nā) 62a.11, 64a.9, 84a.6
			(z.-i zūhd i t̄ā'at) 71a.8
		z.em	18b.7, 20a.1, 36b.2
		z.idim	12b.8, 13a.11, 30a.12
		z.diñ	19a.10
		z.idüñ	37b.9
zāhir	(Ar.)		görünen, açık, belli, meydanda, görünücü
		z.	3a.7, 31b.2, 35a.5, 63a.11, 67b.10, 69a.1, 71a.12, 72b.4, 77b.7
			(z. ol-) 2a.2-3, 9a.3-9
zaḥm	(Far.)		yara
		z.ıñā	11b.6
zaḥmet	(Ar.)		sıkıntı, eziyet, rahatsızlık
		z.	29a.3, 64b.5
		z.i	20b.11
		z.inden	20b.11
zamān 1	(Ar.)		bir iş veya oluşun içinde geçtiği, geçeceği, geçmekte olduğu süre, vakit, zaman
		z.	4b.6, 9a.10
		z.da	41b.10-13
zamān 2	(Ar.)		dönem, devir
		z.ında	5b.3-9
zamīr	(Ar.)		kalp, vicdan, gönül
		z.ine	22a.4
zann	(Ar.)		şüphe, işkil
		z.	68b.9
zār	(Far.)		ağlayan, inleyen
		z.	22b.13, 23a.6
zāt 1	(Ar.)		kendi
		z.1	17b.6

zāt 2	(Ar.)	öz, cevher
	z.	21a.1, 62b.7, 64a.2
	z.1	63a.8
	z.ıla	16b.3
	z.ları	24a.4
zāyi‘	(Ar.)	elden çıkan, kaybolan, yitik; zarar, ziyan
	z.	(z. kı1-) 6a.10
zebūn	(Far.)	zayıf, güçsüz, cılız
	z.	(z. it-) 9a.6
zelīl	(Ar.)	hor, hakir, alçak, aşağı tutulan, aşağılanan
	z.	37b.5, 59a.5
zen	(Far.)	kadın
	z.	22a.2, 34b.4
zenbīl	(Ar.)	(< zinbīl) zenbil, hasırdan örülmüş saplı torba, zembil
	z.	5b.8
zencīr	(Far.)	zincir
	z.ile	31a.3
	z.ini	29b.9
zer	(Far.)	altın
	z.	22b.6
zerīk	(Ar.)	iki yüzlülük, hile, riya, dalavere <i>krş. zerīk</i>
	z.	32a.4, 72b.13
zerk	(Ar.)	iki yüzlülük, hile, riya, dalavere <i>krş.zerīk</i>
	z.	37b.11, 60b.6, 61a.3, 68a.8, 81a.12
		(z. 1 tezvīr) 20b.8
	z.1	18b.7
	z.ıla	14a.6
	z.ını	19b.12
zerrāk	(Ar.)	çok mūrāī, iki yüzlü, riyakar
	z.	32a.3
zerre	(Ar.)	pek ufak parça
	z.	41a.9, 67a.2, 68a.11, 68b.8, 72a.9, 77a.13
	z.nūfī	67b.8
	z.de	19a.7
	z.den	74a.5-11
	z.yile	67b.7
	z.ce	15b.8, 20a.10, 23b.3-9, 75b.8
	z.m	76a.1-7, 77a.7
	z.sidūr	71b.6
	z.lerde	20a.7
zerrei	(Ar.)	bir zerre
	z.	25a.8
zevāde	(Far.)	azık, erzak stoku
	z.	25a.5

zevāl 1	(Ar.)	kabahat, suç	
		z.e	30a.2
		z.üñ	26b.12
		z.i	61a.3
zevāl 2	(Ar.)	zāil olma, sona erme	
		z.e	83b.4
		z.i	35b.10
zevķ	(Ar.)	tat, lezzet	
		z.ıla	42a.1
zevraķ	(Ar.)	şışe	
		z.ı	41b.6
zeyn	(Ar.)	süs, bezek	
		z.	(z. ol-) 65b.3-9, 77b.7
zibā	(Far.)	süslü, yakışıklı, güzel	
		z.	39b.2
zi-ħayıf	(Ar.)	ne yazık ki	
		z.	26b.1, 27a.2-7, 28a.9, 33b.12, 38a.3
zī-ıyd	(Ar.)	(< zī-ıid) bayramlı	
		z.	42a.6
zihī	(Ar.)	ne güzel, ne hoş	
		z.	20a.12
zıkr	(Ar.)	anma, hatırlama	
		z.	32b.4, 64b.6
			(z. et-) 79a.2
			(z. i tesbīh eyle-) 19a.7
		z.iñ	62b.12
		z.iñi	44a.1
		z.i	38b.12, 79b.2
		z.ini	32a.7, 41b.2
		z.ine	36b.6
zi-nādān	(Ar.+Far.)	zırcahil, çok cahil	
		z.	79b.11
zinde	(Far.)	diri, yaşayan, canlı	
		z.	24b.13
zinhār	(Far.)	sakın, asla, olmaya, aman	
		z.	2a.9, 2b.9, 7a.10, 14b.1, 24b.10, 33a.13, 72a.12, 77b.13
zī-paħıl	(Ar.)	(< zī-baħıl) aç gözlü, hasis, cimri, tamahkar	
		z.	38a.4
zirā	(Far.)	çünkü, şundan dolayı ki	<i>krş. zire</i>
		z.	32b.1, 61b.6, 73b.4, 76a.4
zire	(Far.)	çünkü, şundan dolayı ki	<i>krş. zirā</i>
		z.	3a.3, 8b.12, 15b.11, 16a.4, 17b.13, 38a.10, 38b.3-4, 42a.10, 42b.2, 45a.1, 62b.2, 63a.5, 79b.7, 80a.5-11-12, 80b.1

ziyān	(Far.)	zarar, kayıp
		z.a 64a.6
		z.da 9b.11
		z.um 31b.4
		z.ufi 16b.11
		z.1 38b.9
		z.dur 4a.13, 34a.4, 79b.8
zulem	(Ar.)	karanlık
		z. 76b.12
zulm	(Ar.)	zulüm, haksızlık, eziyet
		z.le 31b.6
zulmet	(Ar.)	karanlık
		z. 67a.4, 76a.13
		z.i 40a.13, 63b.8, 67a.4
		z.e 29a.9, 33a.9, 38a.4
zühd	(Ar.)	her türlü zevke karşı koyarak kendini ibadete verme
		z. 7a.7-13, 12b.8, 18b.7, 19a.10, 22b.4, 26b.10, 38b.2, 71a.8, 81a.12
		(z. i taq̄vā kıl-) 9a.12
		z.ine 23a.12
zülāl	(Ar.)	saf, hafif, soğuk, güzel, tatlı su
		z.inden (lebler-i z.) 84a.2
zül̄f	(Far.)	yüzün iki yanından sarkan saç lülesi
		z. 38b.11
		z.ine 19a.10
		z.inde 32a.9
zül̄fikār	(Ar.)	Hz.Muhammed' in Hz.Ali'ye armağan ettiği ucu çatalı kılıç
		z. 65b.10
zün̄nār	(Ar.)	papazların bellerine bağladıkları uçları sarkık, ipten örme kuşak
		z. 66a.9
		z.1 59a.1
		z.1 7a.4, 20b.9
zürriyet	(Ar.)	(< zürriyyet) nesiller, kuşaklar, soylar, döller
		z. (z.-i Ādem) 4b.6

İLK SESLERİNE GÖRE KELİMELERİN KULLANIM ŞEMASI

	Ar.	Far.	T.	Ar.+ T.	Far.+ T.	Ar.+ Far.	Far.+ Ar.	T.+ Ar.	O.	Soğ.	Müş.	Far+Ar +T.	Toplam
A	53	25	83	2	1	-	3	-	-	-	1	-	168
B	27	48	100		1	-	16	-	-	-	-	2	194
C	23	16	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	41
Ç	1	15	21	-	2	-	-	-	-	-	-	-	39
D	26	30	77	2	3	-	-	-	-	-	-	-	138
E	28	6	31	2	-	1	-	-	-	-	-	-	68
F	38	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	45
G	21	25	63	-	-	2	-	-	-	-	-	-	111
H	84	41	1	3	2	-	1	-	-	-	1	-	133
I	2	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	6
İ	41	4	40		-	-	-	-	-	-	-	-	85
K	78	23	91	1	1	-	2	-	-	-	-	-	196
L	22	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
M	119	19	1	-	1	1	1	-	1	-	-	-	143
N	31	26	12	-	3	-	-	-	1	-	-	-	73
O	9	1	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29
Ö	2	-	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
P	1	32	5	-	1	-	1	-	-	-	-	-	40
R	20	8	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	29
S	70	31	58	3	3	1	-	-	-	-	-	-	166
Ş	26	23	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	55
T	53	16	67	1	1	-	-	-	-	1	-	-	139
U	4	-	35	-	1	-	-	-	-	1	-	-	41
Ü	1	3	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
V	27	7	9	-	1	-	-	-	-	-	-	-	44
Y	10	12	101	-	1	-	-	-	-	-	-	-	124
Z	36	15	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	52
To p La m	853	433	851	18	25	6	24	-	2	2	2	2	2218

Bunların dışında metinde Ar+Far+Ar 2, T.+Far. 1, T.+Far.+T. kuruluşunda 1 kelime kullanılmıştır.

SON SÖZ

Üzerinde çalıştığımız Kitab-ı Aşk adlı eserde toplam 2218 kelime bulunmaktadır. Bunlardan 853 tanesi Arapça isim, 433 tanesi Farsça isim, 851 tanesi isim ve fiil türünden Türkçe sözcüktür. Bunların dışında 2 Soğdca, 2 müşterek, 2 Osmanlıca kelime bulunmaktadır. Ayrıca Arapça ve Farsça kelimelere Türkçe eklerin getirilmesiyle yapılan 45, Arapça+ Farsça, Farsça+Arapça kuruluşunda 30 kelime bulunmaktadır.

Yaptığımız istatistikî çalışma sonunda Arapça isim türünden sözcüklerin Türkçe kelimelere oranla daha fazla olduğu sonucuna ulaştık. Bu durumu eserin türüne ve tasavvufî bir konunun işlenmiş oluşuna bağlamak mümkündür.

Yazarın Arapça ve Farsça kelimelerin yazımında hataya düştüğünü, Türkçe kelimelerin ise halk söyleyişine yaklaştığını görüyoruz.

Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olduğunu tahmin ettiğimiz eserde yel, sel, yemiş, gece, yer, yedi, eyle-, et-, ver-, de-, yet- gibi bugün e ile yazılan daha pek çok kelimenin o dönemde i ile; tiken, toğrı gibi bugün d ile söylenen bazı kelimelerin t ile yazıldığını; dak-, daş- örneklerinde olduğu gibi bugün t ile yazılan bazı kelimelerin de d ile yazıldığını tespit ettik. Fiil çekimleri ise dönemin diğer eserleriyle büyük ölçüde benzerlik göstermektedir.

-İp zarf-fiilinin genişletilmiş şekli olan -uban, -üben ve -ubanı, -übeni zarf-fillerinin metnimizde pek çok örnekte kullanıldığını gördük.

KAYNAKLAR

- ADAMOVIĆ, Milan
1985 **Konjugationsgeschichte der Türkischen Sprache**, Leiden E.J. Brill
- AKALIN, Mehmet
1988 **Tarihî Türk Şiveleri**, 2.baskı, Ankara
- BANGUOĞLU, Tahsin
2000 **Türkçenin Grameri**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- BİLGEGİL, Kaya
1964 **Türkçe Dil Bilgisi**, Ankara
- BİLGİN, Azmi
1996 **Nazmü'l Hilâfiyyat Tercümesi**, Türk Dil Kurumu, Ankara
- CLAUSEN, Gerard
1972 **An Etimological Dictionary of Pre-Thirteen Century Turkish**,
Oxford s.257
- DEVELLİOĞLU, Ferit
2001 **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügât**, Aydın Kitabevi
- DİLÇİN, Cem
1983 **Yeni Tarama Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- ERASLAN K., N. YÜCE, O. F. SERTKAYA
1979 **Reşit Rahmeti ARAT-Kutadgu Bilig- III**, İstanbul
- ERGİN, Muharrem
1993 **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayınları, İstanbul
- ERSOYLU, İ.Halil
1989 **Cem Sultan'ın Türkçe Divanı**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- FRANKLE, Eleanor
1948 **Word Formation in the Turkic Languages**, Columbia University Press
- GABAIN, Annomarie von
1974 **Alt Türkische Grammatik**, Wiesbaden
- GÜLSEVİL, Gürer
1997 **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

- HACIEMİNOĞLU, Necmettin
1984 **Yapı Bakımından Türk Dilinde Edatlar**, Cönk Yayınları
- HATİBOĞLU, Vecihe
1974 **Türkçenin Ekleri**, Ankara
1993 **İmlâ Kılavuzu**, Türk Dil Kurumu Yayınları
- İZ, Fahir
1964 **Eski Türk Edebiyatında Nesir**, Akçağ Yayınları
1999 **Eski Türk Edebiyatında Nazım**, Akçağ Yayınları, Ankara
- JOHANSON, Lars, CSATO Eva A.
1998 **The Turkic Languages**, London ve New York
- KERSLAKE, Celia
1998 **Ottoman Turkish, The Turkic Languages**, s.179-202
- KORKMAZ, Zeynep
1973 **Sadru'd-din Şeyhoğlu Marzuban-nâme Tercümesi**, Ankara Üniversitesi DTCF Yayınları, Ankara
1995 **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, Birinci Cilt, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
2003 **Grammer Terimleri Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- LEVENT, Agah Sırrı
1998 **Türk Edebiyatı Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Yayınları
- MANSUROĞLU, Mecdut
1988 **(Eski Osmanlıca.Tarihî Türk Şiveleri, Türkçeye Tercüme M.Akalın)** Ankara 247-276
- MANSUROĞLU, Mecdut
1959 **“Eski Osmanlıca” (PhTF’den Çev. M. Akalın) Tarihî Türk Şiveleri, İlaveli 2.baskı, TKAE Yayınları, Ankara 1988 : 247-276**
- MENGİ, Mine
2000 **Eski Türk Edebiyatı Tarihi**, Akçağ Yayınları, Ankara
- MENİNSKİ, Franciscus a Mesgnien
2000 **Linguarum Orientalium Turcicae-Arabicae Persicae. Lexican II. Turcico- Arabica Persicum**, Simurg Yayınevi, İstanbul
- ÖZEN, İsmail
2000 **Bursalı Mehmet Tahir-Osmanlı Müellifleri**, Yeni Baskı, Bizim Büro Yayınevi

- PALA, İskender
1989 **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, Kültür Bakanlığı Yayınları , 2 cilt
- PAŞA, Yavuzarslan
2002 **Münebbihü'r -Rakîdin-I**, Türk Dil Kurumu, Ankara
- RASÄNEN, Martti
1969 **Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs der Türk Sprachen**, Helsinki
- SCHÖNIG, Claus
1998 **Azerbaijani, The Turkic Languages**, London ve New York
- TANYERİ, M.Ali
1999 **Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler**, Akçağ Yayınları, Ankara
- TEKİN, Arslan
1998 **Şirvanlı Mahmud Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi**, Ankara
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri
1997 **Osmanlı Türkçesi Grameri**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul
- TOPARLI, Recep
1992 **İrşadü'l Mülûk ve's Selâtin**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
1999 **Lehce-i Osmanî**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- TURAN, Zikri
1999 **Eski Anadolu Türkçesinde ol- Cevherî Fiili**, **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1996**, Ankara, s.265-282
- 1988 **Türkçe Sözlük**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- ÜNVER, İsmail
Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler, Türkoloji Dergisi, s-1 XI. Cilt
- YELTEN, Muhammet
1998 **Şirvanlı Mahmut Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi**, Ankara
- YILMAZ, Mehmet
1992 **Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözcükler**, İstanbul
- YÜCEL, Bilal
(tarihsiz) **Adnî Divanı**, Akçağ Yayınları